

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟ · ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ · ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ι. ΣΥΚΟΥΤΡΗ

ΕΙΚΟΣΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΔΟΤΑΙ: ΙΩΑΝΝΗΣ.Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α.Ε

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

[Ἦ ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΟΣ ΘΗΙΚΟΣ]

ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ

1. ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ. Αισθάνομαι, ὅτι ἀπαράσκευος¹ 172
δὲν εἶμαι εἰς ὅσα μ' ἐρωτᾶτε. Πράγματι ἔτυχε πρὸ ἡμε-
ρῶν ν' ἀνεβαίνω πρὸς τὴν πόλιν ἀπὸ

Πρόλογος* τὸ σπίτι μου ἀπὸ τὸ Φάληρον. Ἔνας
γνωστός μου τότε μὲ ἀντελήφθη ἀπ'
ὀπίσω καὶ μοῦ ἐφώναζεν ἐξ ἀποστάσεως ἀστειευόμε-
νος² συγχρόνως μὲ τὸν τρόπον τῆς προσφωνήσεως:
«Ἔ, σύ» ἐφώναζε «δημότα τοῦ Φαλήρου Ἀπολλόδωρε,
δὲν μὲ περιμένεις;» Ἐγὼ ἐσταμάτησα καὶ τὸν ἐπερί-
μενα. Ἐκεῖνος τότε μοῦ εἶπεν: «Ἀλήθεια, Ἀπολλόδω-
ρε» ἐζητοῦσα τελευταίως νὰ σ' εὔρω ἤθελα νὰ μάθω
λεπτομερείας διὰ τὴν συγκέντρωσιν τοῦ Ἀγάθωνος
καὶ τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ἄλ- b
λων, ποῦ ἔλαβαν μέρος εἰς τὸ δεῖπνον τότε, διὰ τὰς
ὀμιλίας περὶ ἔρωτος, τί ἔλεγαν³. Κάποιος ἄλλος μοῦ

* Πρβλ. τὴν Εἰσαγωγὴν II § 1, ὅπου καὶ περὶ τοῦ Ἀπολλο-
δώρου καὶ τοῦ Ἀριστοδήμου.

1. Μελέτη δὲν ἐσήμαινε ὅ,τι καὶ σήμερον, ἀλλὰ τὴν κατ' ἐ-
πανάληψιν, μεγαλόφωνον φυσικά, ἀνάγνωσιν μιᾶς περικοπῆς πρὸς
ἀποστήθισιν καὶ βαθυτέραν τοῦ νοήματος κατανόησιν. Αὐτὸ ἔχει
κάμει πράγματι ὁ Ἀπολλόδωρος διηγηθεὶς τὸ πρᾶγμα. Ἡ ἀκο-
λουθοῦσα ἐξήγησις τοῦ οὐκ ἀμελετήτος μὲ τὸ καὶ γὰρ τελειώ-
ναι 173c ὥστε... οὐκ ἀμελετήτως ἔχω.

2. Τὸ ἀστεῖον κεῖται εἰς τὸ ὅτι τὸν προσφωνεῖ μὲ τὸ δημοτι-
κὸν του ὄνομα, κάτι ποῦ ἐγίνετο εἰς τὰς ἐπισήμους περιπτώσεις,
π. χ. ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου (πρβλ. Gorg. 495d). Ἀντίστοιχον
θὰ ἦτον εἰς τὴν γλῶσσαν μας νὰ προσφωνήσης κάποιον εἰς συν-
ῆθη ὀμιλίαν Ὡ σὺ Νικολαΐδη Γεώργιε τοῦ Δημητρίου. Ἐπίση-
μον χαρακτηριστῆρα εἶχε καὶ ἡ προσφώνησις μὲ τοῦ πατρὸς τὸ ὄνομα
(ὦ παῖ Ἀκουμένου 198a), ἀλλὰ μόνον ὅταν ἦτο γνωστός. Ἴσως
νὰ ὑπῆρχε καὶ κάποια ρυθμικὴ μεγαλοπρέπεια εἰς τὸν τρόπον
ποῦ ἀπηγγέλη ἡ προσφώνησις.

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

[Ἡ ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΟΣ ἩΘΙΚΟΣ]

ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ

1. ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ. Δοκῶ μοι περὶ ὧν πυν- 172
θάνεσθε οὐκ ἀμελέτητος εἶναι. καὶ γὰρ ἐτόγχα-
νον πρῶην εἰς ἄστυ οἴκοθεν ἀνίων Φαληρόθεν·
τῶν οὖν γνωρίμων τις ὄπισθεν κατιδὼν με πόρ-
5 ρωθεν ἐκάλεσε, καὶ παίζων ἅμα τῇ κλήσει ὦ
Φαληρεὺς, ἔφη, οὗτος Ἄπολλόδωρος, οὐ περι-
μενεῖς ; Κἀγὼ ἐπιστάς περιέμεινα. Καὶ δς Ἄ-
πολλόδωρε, ἔφη, καὶ μὴν καὶ ἔναγχός σε ἐζή-
τουν, βουλόμενος διαπυθέσθαι τὴν Ἀγάθωνος
10 συνουσίαν καὶ Σωκράτους καὶ Ἀλκιβιάδου καὶ β
τῶν ἄλλων τῶν τότε ἐν τῷ συνδείπνῳ παραγε-
νομένων, περὶ τῶν ἐρωτικῶν λόγων τίνες ἦσαν.
ἄλλος γὰρ τίς μοι διηγείτο ἀκηκόως Φοίνικος

Titulus. Περὶ ἀγαθοῦ B² Diogenes Laertius 3,58 2 οὐκ : νῦν οὐκ
Methodius 5 ὧ BTW : ὁ alii 6 Ἄπολλόδωρος del. Badham || πε-
ριμενεῖς vulg. : περιμενεῖς B περιμένεις TW 11 συνδείπνῳ BW
Methodius : συνδειπνεῖν TW²

5. Εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς ὀμιλουμένης γλώσσης αὐτῆ ἢ
πρόληψις· προτάσσεται δ,τι εἰς τὴν φαντασίαν ἐμφανίζεται ζω-
ρότερα (τὴν Ἀγάθωνος συνουσίαν) καὶ κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον (πε-
ρὶ τῶν ἐρωτικῶν λόγων), καὶ ἔπειτ' ἀκολουθεῖ τὸ λογικῶς πρό-
τερον τίνες ἦσαν. Ἡ ἀκριβολογία θά ἦτο ; τίνες ἦσαν οἱ ἐρωτι-
κοὶ λόγοι ἐν τῇ Ἀγάθωνος συνουσίᾳ κλπ. Δείγματα τοιαύτης
συντάξεως, ἀκολουθοῦσης ψυχολογικοῦς μᾶλλον παρὰ λογικοῦς
νόμους, εἶναι συχνὰ εἰς τὸν Πλάτωνα.

ἔκαμε λόγον περὶ αὐτῶν, ὁ ὁποῖος τὰ εἶχεν ἀκούσει ἀπὸ τὸν Φοῖνικα τοῦ Φιλίππου¹, μοῦ προσέθεσε δὲ ὅτι καὶ σὺ τὰ ἐγνώριζες· ἀλλὰ δὲν εἶχε νὰ μοῦ εἰπῇ τίποτε συγκεκριμένον. Διηγήσου μοι λοιπὸν σὺ περὶ αὐτῶν. Εἶσαι ἄλλωστε σὺ ὁ ἀρμοδιώτερος νὰ ἀνακοινώνης² τὰς ὁμιλίας τοῦ φίλου σου³. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ὁμῶς⁴ προσέθεσεν «εἶπέ μοι : παρευρέθης προσωπικῶς εἰς αὐτὴν τὴν συγκέντρωσιν ἢ ὄχι ;» Ἐγὼ τότε ἀπήντησα : «Εἶν' ὀλοφάνερον, πῶς τίποτε τὸ θετικὸν δὲν σ' ἐπληροφόρησεν ὁ πληροφορητὴς σου, ἀφοῦ πιστεύεις, πῶς ἢ συγκέντρωσις αὐτῆ, ποῦ μ' ἐρωτᾶς, ἔλαβε χώραν τώρα τελευταίως, ὥστε νὰ εἶμαι παρῶν καὶ ἐγώ». «Καὶ βέβαια». «Ἀπὸ ποῦ καὶ ὡς ποῦ» εἶπα «Γλαύκων⁵ ; Δὲν ξέρεις πῶς εἶναι χρόνια πολλὰ ποῦ ὁ Ἄγάθων ἀπουσιάζει ἀπ' ἐδῶ, καὶ ὅτι ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ ἐγὼ συναναστρέφομαι τὸν Σωκράτη καὶ ἔχω βάλει ὡς καθημερινόν μοι ἔργον νὰ γνωρίζω ὅ,τι λέγει καὶ ὅ,τι κάνει, δὲν εἶναι κἄν οὔτε τρία χρόνια ; Ὡς τότε ἐγὺρίζ' ἀσκόπως ὅπου τύχη καὶ ἐπίστευα πῶς 173 κἄτι κάνω, ἐνῶ ἤμην δυστυχισμένος ὅσον κανένας, ὄχι ὀλιγώτερον παρ' ὅσον εἶσαι τώρα σὺ, ποῦ νομίζεις ὅτι κάθε ἄλλη ἀσχολία εἶναι προτιμότερα παρὰ νὰ φιλοσοφῆς». Καὶ ἐκεῖνος «Μὴ μὲ ὕβριζης» εἶπε «μόνον εἶπέ μοι : πότε ἔγινεν ἡ συγκέντρωσις αὐτῆ ;» Ἐγὼ τότε τοῦ εἶπα : «Παιδιά ἤμεθα τότε ἡμεῖς ἀκόμη τότε ποῦ ὁ Ἄγάθων ἐπέτυχε τὸ βραβεῖον μὲ τὴν πρώτην τραγωδίαν του⁶, τὴν ἐπομένην τῆς ἡμέρας ποῦ εἶχε προσφέρει τὴν ἐπινίκιον θυσίαν⁷ αὐτὸς καὶ τὰ μέλη τοῦ

1. Ἄγνωστος ἄλλοθεν. Ἴσως ἐξ αὐτοῦ νὰ ὀνομάσθῃ ὁ ἀπολεσθεὶς διάλογος Φοῖνιξ τοῦ ἐκ Μεγάρων Σωκρατικοῦ Εὐκλείδου (Διογ. Λαέρτ. 2, 108).

2. Ἡ ἀναδιήγησις τῶν συζητήσεων τοῦ Σωκράτους ἦτο, καὶ ἐφ' ὅσον ἐζη, συνήθης· πρβλ. 215d καὶ Παρμεν. 126c.

3. Ἐταῖρον (ὄχι διδάσκαλον) ὀνόμαζαν οἱ μαθηταὶ τὸν Σωκράτη (Φαιδ. 118a, Ἀριστοτ. Ρητορ. 1398b31 κ.ά.), φίλον τὸν ὀνομάζει ὁ ἴδιος ὁ Πλάτων (7. Ἐπιστ. 324d). Οἱ ἴδιοι ἐλέγοντο ἐρασταὶ (173b), δηλαδὴ θαυμασταί.

4. Τώρα μόλις ρίπτεται τὸ ὄνομα τοῦ συνομιλητοῦ· ἔτσι κερδίζει ἡ ὁμιλία εἰς φυσικότητα. Πρόκειται πιθανώτατα περὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Πλάτωνος, τοῦ γνωστοῦ συζητητοῦ τῆς Πολιτείας· αὐτός, ὄχι ὁ πατέρας τοῦ Χαρμίδου (Χαρμ. 154a), θὰ ἦτο τὸ 416 παιδί.

τοῦ Φιλίππου, ἔφη δὲ καὶ σὲ εἰδέναι· ἀλλὰ γὰρ οὐδὲν εἶχε σαφὲς λέγειν. σὺ οὖν μοι διήγησαι· δικαιοτάτος γὰρ εἶ τοὺς τοῦ ἐταίρου λόγους ἀπαγγέλλειν. πρότερον δέ μοι, ἦ δ' ὅς, εἰπέ· σὺ
 5 αὐτὸς παρεγένου τῇ συνουσίᾳ ταύτῃ ἢ οὐ ; Κάγῳ εἶπον ὅτι Παντάπασιν ἔοικέ σοι οὐδὲν διηγεῖσθαι σαφὲς ὁ διηγούμενος, εἰ νεωστὶ ἦγεῖς τὴν συνουσίαν γεγονέναι ταύτην, ἣν ἐρωτᾷς, ὥστε καὶ ἐμὲ παραγενέσθαι. — Ἐγῶγε δὴ. —
 10 Πόθεν, ἦν δ' ἐγώ, ᾧ Γλαύκων ; οὐκ οἶσθ' ὅτι πολλῶν ἐτῶν Ἀγάθων ἐνθάδε οὐκ ἐπιδημήκεν, ἀφ' οὗ δ' ἐγώ Σωκράτει συνδιατρίβω καὶ ἐπιμελὲς πεποιήμεαι ἐκάστης ἡμέρας εἰδέναι ὅτι ἂν λέγῃ ἢ πράττῃ, οὐδέπω τρία ἔτη ἐστί ; πρό
 15 τοῦ δὲ περιτρέχων ὅπη τύχοιμι καὶ οἰόμενός τι 17b ποιεῖν ἀθλιώτερος ἢ ὄρουοῦν, οὐχ ἦττον ἢ σὺ νυνί, οἰόμενος δεῖν πάντα μᾶλλον πράττειν ἢ φιλοσοφεῖν. Καὶ ὅς Μησκώπτ', ἔφη, ἀλλ' εἰπέ μοι πότε ἐγένετο ἡ συνουσία αὕτη. Κάγῳ εἶπον
 20 ὅτι Παίδων ὄντων ἡμῶν ἔτι, ὅτε τῇ πρώτῃ τραγῳδίᾳ ἐνίκησεν Ἀγάθων, τῇ ὑστεραίᾳ ἢ ἦ τὰ ἐπιπνίκια ἔθυσεν αὐτός τε καὶ οἱ χορευταί.— Πάνυ,

2 οὐθέν B 9 κάμῃ Athenaeus 217b || Ἐγῶγε δὴ : ἐγώ γὰρ ἔφη Athenaeus Ἐγῶγ' ἔφη Badham ἐγώ γε δὴ, ἔφη Burnet 11 ἐνθάδε om. Athenaeus || ἐπιδημήκεν; Schanz sublato interrogacionis signo in. v. 14 16 ἢ B²T : ἦν B^{ac} ἢ WT² 17 νῦν TW 20 πρώτη om. Athenaeus 21 ἢ ἦ TW ; ἢ B ἦ Hermann ἢ Schanz om. Priscianus

5. Μετὰ τὴν πρώτην τοῦ ἐμφάνισιν ἐκέρβισε τὰ πρωτεῖα, ὅπως ὁ Σοφοκλῆς τὸ 468.

6. Συνήθως ἔκαμνε τὸ τραπέζι (ἔτσι πρέπει νὰ μεταφρασθῇ τὸ ἔθυσεν) ὁ χορηγός· ἀλλ' ὁ Ἀγάθων ἦτο πλούσιος. Πολλάκις καὶ ἄλλοι φίλοι ἢ θαυμασταὶ ἐπανηγύριζαν τὰς νίκας, ὅπως ὁ Καλλίας τὴν νίκην τοῦ Αὐτολόκου εἰς τὸ Συμπόσιον τοῦ Ξενοφώντος.

χορου του». «Ὡστε εἶναι, καθὼς βλέπω, πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε» εἶπε. «Καὶ ποῖος σοῦ τὴν διηγήθη; Ὁ Σωκράτης μήπως ἀτομικῶς;» «Ἄ ὄχι πρὸς Θεοῦ! ἐκεῖνος» ἀπήντησα «ἀλλ' αὐτὸς πού τὴν εἶπε τοῦ Φοῖνικος. b
Ἦτον³ ἕνας κάποιος Ἀριστόδημος ἀπὸ τὸ Κυδαθηναίων³, μικροκαμωμένος, διαρκῶς ἀνυπόδητος. Εἶχε παρευρεθῆ εἰς τὴν συγκέντρωσιν ὡς θαυμαστῆς τοῦ Σωκράτους ἀπὸ τοὺς ἐνθουσιωδεστέρους, καθὼς φαίνεται, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Οὐχ ἦττον ὁμῶς ἐγὼ καὶ ἀπὸ τὸν Σωκράτην ἐπίσης ἐζήτησα ἤδη μερικὰς πληροφορίας δι' ὅσα ἤκουσ' ἀπ' ἐκείνον, καὶ μοῦ τὰ ἐβεβαίωσεν, ὅπως ἐκεῖνος μοῦ τὰ εἶχε διηγηθῆ». «Τότε πῶς δὲν μοῦ τὰ διηγείσαι;» εἶπεν. «Ὁ δρόμος ἐξ ἄλλου πρὸς τὴν πόλιν εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως κατάλληλος, ὥστε περιπατῶν κανεῖς καὶ νὰ λέγῃ καὶ ν' ἀκούῃ⁴»

³ Ἔτσι λοιπὸν πεζοποροῦντες συνωμιλοῦσαμεν συγχρόνως περὶ τοῦ θέματος. ὥστε, ὅπως σὰς ἔλεγα καὶ c
εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀπροετοίμαστος δὲν εἶμαι. Ἄν λοιπὸν εἶν' ἀνάγκη νὰ τὰ διηγηθῶ καὶ σὰς, ὀφείλω⁵ νὰ τὸ κάμω. Ἄλλωστ' ἐγὼ καὶ γενικῶς, ἀπὸ τὰς φιλοσοφικὰς συζητήσεις, εἶτ' ἐγὼ τὰς διεξάγω⁶ εἶτ' ἀπὸ ἄλλους τὰς ἀκούω, ἀνεξαρτήτως τῆς ὀφειλείας πού πιστεύω πῶς ἔχω, ἀσύγκριτος εἶναι ἢ εὐχαρίστησις πού δοκιμάζω ἐνῶ ἀπὸ ἄλλας ὁμιλίας, ἰδιαιτέρως μάλιστα⁷ ἀπ' αὐτὰς πού ἔχετε μεταξὺ σας σεῖς οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἄνθρωποι τῶν ὑποθέσεων¹, καὶ ὁ ἴδιος στενοχωροῦμαι καὶ σὰς τοὺς φίλους μου σὰς ἐλεεινολογῶ, πού νομίζετε πῶς κάτι κάνετε, ἐνῶ δὲν κάνετε παρὰ ἕνα μῆδέν. Ἐνδεχόμενον τώρα καὶ σεῖς πάλιν νὰ μὲ θεωρῆτε d

1. Ἀποκρούεται ἐντόνως (οὐ μὰ τὸν Δία) ἡ σκέψις, ὅτι ἦτο δυνατόν ὁ Σωκράτης νὰ διηγηθῆ ὁ ἴδιος τὸ ἐγκώμιόν του. Ὁ Γλαῦκων φυσικὰ ἐρωτᾷ, διότι δὲν ἤξεύρει τὸ περιεχόμενον τῶν λόγων.

2. ἦν (δηλαδὴ ὁ εἰπὼν) ὄχι πῶς εἶχεν ἀποθάνει ὁ Ἀριστόδημος.

3. Κυδαθηναῖον ἦτο δῆμος (δηλαδὴ ἐνορία) πολυπληθῆς τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ἐκεῖ περίπου πού εἶναι σήμερον ἡ Πλάκα καὶ ἡ Μητρόπολις. Ἀπ' αὐτὸν κατήγετο καὶ ὁ Ἀριστοφάνης.

4. Κατάλληλος ὄχι διότι εἶναι ὁμαλός, ὅσον διότι εἶναι μακρὸς καὶ ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν των καιρὸν πολὺν. Καὶ εἰς τοὺς Νόμους ἡ συζήτησις γίνεται κατὰ τὴν πορείαν (αὐτὸ σημαίνει ὁδὸς) ἐκ τῆς Κνωσοῦ πρὸς τὸ ἄντρον τοῦ Διός.

ἔφη, ἄρα πάλαι, ὡς ἔοικεν. ἀλλὰ τίς σοι διηγείτο; ἢ αὐτὸς Σωκράτης; — Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' ὅσπερ Φοῖνικι. Ἄριστόδη- b
 μος ἦν τις Κηδαθηναίευσ, σμικρός, ἀνυπόδητος
 5 ἀεί. παρεγεγόνει δ' ἐν τῇ συνουσίᾳ, Σωκράτους
 ἔραστῆς ὧν ἐν τοῖς μάλιστα τῶν τότε, ὡς ἐμοὶ
 δοκεῖ. οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ Σωκράτη γε ἔνια ἦδη
 ἀνηρόμην ὧν ἐκείνου ἤκουσα, καὶ μοι ὠμολόγει,
 καθάπερ ἐκεῖνος διηγείτο. — Τί οὖν, ἔφη, οὐ
 10 διηγῆσω μοι; πάντως δὲ ἡ ὁδὸς ἢ εἰς ἄστὺ ἐπι-
 τηδεῖα πορευομένοις καὶ λέγειν καὶ ἀκούειν.

Οὕτω δὴ ἰόντες ἅμα τοὺς λόγους περὶ αὐ-
 τῶν ἐπιούμεθα, ὥστε, ὅπερ ἀρχόμενος εἶπον, c
 οὐκ ἀμελετήτως ἔχω· εἰ οὖν δεῖ καὶ ὑμῖν διηγῆ-
 15 σασθαι, ταῦτα χρῆ ποιεῖν, καὶ γὰρ ἔγωγε καὶ
 ἄλλως, ὅταν μὲν τινὰς περὶ φιλοσοφίας λόγους ἢ
 αὐτὸς ποιῶμαι ἢ ἄλλων ἀκούω, χωρὶς τοῦ οἶε-
 σθαι ὠφελεῖσθαι, ὑπερφυῶς ὡς χαίρω· ὅταν δὲ
 ἄλλους τινὰς, ἄλλως τε καὶ τοὺς ὑμετέρους τοὺς
 15 τῶν πλουσίων καὶ χρηματιστικῶν, αὐτὸς τε ἄ-
 χθομαι ὑμᾶς τε τοὺς ἐταίρους ἐλεῶ, ὅτι οἶεσθε

1 τίς: τί TW 3 ἄλλοσπερ BTW 5 παρεγεγόνει codd. 7 καὶ om T. 10 διηγῆση W διηγῆ σὺ vulg. || ἢ (2) om. [|| δέ: γε Usener γὰρ Susemihl 12 περὶ αὐτῶν: addubitanvit Usener] W 14 δεῖ: δοκεῖ Hirschig sed cf. Phaed. 101e Alcib. II 146b 15 ταῦτά TW post ταῦτα dist. editores quidam.

5. δεῖ καὶ χρῆ δὲν εἶναι ταυτολογία· τὸ πρῶτον ἐκφράζει τὸν ἐξωτερικὸν ἐξαναγκασμὸν (ἂν τὸ ἀπαιτῆτε), τὸ δεῦτερον τὴν ἐσωτερικὴν ὑποχρέωσιν.

6. Καμαρώνει, ὅτι καὶ ὁ ἴδιος διεξάγει συζητήσεις περὶ προβλημάτων πνευματικῶν.

7. Ὁ χρηματισμὸς περιλαμβάνεται κατόπιν (205d) μέσα εἰς τὸν ἔρωτα ὑπὸ τὴν γενικωτέραν σημασίαν τῆς ἐπιδιώξεως ἐνὸς ἰδεώδους ζωῆς. Εἶναι καὶ αὐτὸς ἓνα ἰδανικόν, ἀλλ' ἀντίθετον τελείως πρὸς τὸν κατὰ φιλοσοφίαν βίον.

ἀξιολύπητον¹, καὶ νομίζω πῶς εἶν' ἀληθινόν αὐτό πού νομίζετε². Ἐγὼ ὅμως διὰ σᾶς δὲν τὸ νομίζω ἀπλῶς³ εἶμαι βέβαιος.

ΕΤΑΙΡΟΣ. Ὁ ἴδιος εἶσαι πάντα, καημένε Ἀπολλόδωρε. Πάντα κακολογεῖς καὶ τὸν ἑαυτὸν σου καὶ τοὺς ἄλλους καὶ μοῦ παρέχεις τὴν ἐντύπωσιν, πῶς θεωρεῖς ἀξιολύπητον κυριολεκτικῶς ὅλον τὸν κόσμον ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Σωκράτη—τὸν ἑαυτὸν σου πρῶτα πρῶτα. Ἀπὸ ποῦ τάχα νὰ σοῦ ἐκόλλησεν αὐτὴ ἡ ἐπωνομασία, πού σέ φωνάζουν **μανικόν**³, δὲν τὸ ξέρω⁴ πάντως εἰς τὰ λόγια σου εἶσαι πάντοτ' ἔτσι: ἀγριεύεις καὶ μὲ τὸν ἑαυτὸν σου καὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ἐξαίρεισε τοῦ Σωκράτους.

ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ. Ἐ βέβαια, ἀγαπητέ μου. Εἶναι εὐλόγητον δά: μ' αὐτάς τὰς ἀντιλήψεις πού ἔχω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ διὰ σᾶς, εἴμ' ἕνας τρελλὸς καὶ ἕνας ἀνισόρροπος⁴.

ΕΤΑΙΡΟΣ. Δὲν ἀξίζει, Ἀπολλόδωρε, νὰ φιλονικούμεν τώρα περὶ αὐτοῦ. Μόνον, ὅπως σ' ἐπαρακαλέσαμεν, αὐτὸ νὰ κάμῃς καὶ ὄχι ἄλλο: διηγῆσου, τί ἦσαν αἱ ὀμιλῖαι.

ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ. Λοιπὸν τὸ περιεχόμενόν των ἦτο περίπου τὸ ἐξῆς—ἢ καλύτερα θὰ δοκιμάτω ἀπὸ

1. Κακοδαιμονία (ἢ κακοδαιμονία ὀρίζεται εἰς τὸν Μένωνα 78a τὸ ἐπιθυμῆναι τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι) θὰ θεωροῦσαν τὸν Ἀπολλόδωρον οἱ πρακτικοὶ τοῦ φίλοι, διότι αἱ θεωρητικαὶ συζητήσεις, «οἱ φιλοσοφίαι», τὸν ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ τὴν πρακτικὴν εὐδοκίμῃσιν καὶ τὸν κάμουν γελοῖον καὶ δυστυχῆ, «σωστὸ δάσκαλον» (πρβλ. Γοργ. 484c κέξ., Θεαίτ. 174 κέξ.). Ἔτσι χαρακτηρισθῆναι οἱ μαθηταὶ τοῦ Σωκράτους ὡς ἀσχολούμενοι μὲ τὰ μετέωρα καὶ εἰς τὰς Νεφέλας τοῦ Ἀριστοφάνους 102. Ὁ Ἀπολλόδωρος ἀποδέχεται τὸν χαρακτηρισμὸν ὑπὸ ἄλλην ἔννοιαν, ὅτι δὲν ἐφθασεν ἀκόμη ἐκεῖ πού θέλει, δὲν ἔχει πραγματοποιήσει ἀκόμη τὴν πλήρη εὐδαιμονίαν τοῦ φιλοσόφου, ὅπως ὁ Σωκράτης.

2. Ἀπὸ τὴν ἀποψὶν σας καὶ μὲ τὴν ἔννοιαν πού δίδετε σεῖς εἰς τὴν εὐδαιμονίαν, εἶμαι πράγματι ἀξιολύπητος

3) Μεταξὺ τῶν γραφῶν **μανικός** καὶ **μαλακός** (ἡ διαφορά εἶναι ἀρχαία, διότι ἀπαντοῦν πότε ἡ μία πότε ἡ ἄλλη γραφὴ εἰς ἀρχαίους συγγραφεῖς) δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι πρέπει νὰ προτιμηθῆ ἡ πρώτη. Μὲ περισσὴν εὐγένειαν (οὐκ οἶδα) τοῦ ὑπενηθμίζει ὁ συνομιλητής, ὅτι οἱ λόγοι του, γεμάτοι ἀπὸ τὸ ἀγριαίνειν, ἐπιβεβαιώνουν τὸ ἐπώνυμον **μανικός**, πού τοῦ ἐκόλλησαν.

τι ποιεῖν οὐδέν ποιούντες· καὶ ἴσως αὖ ὑμεῖς δ ἐμὲ ἠγεῖσθε κακοδαίμονα εἶναι, καὶ οἶομαι ὑμᾶς ἀληθῆ οἶεσθαι· ἐγὼ μέντοι ὑμᾶς οὐκ οἶομαι, ἀλλ' εὖ οἶδα.

- 5 ΕΤΑΙΡΟΣ. Ἄει ὁμοῖος εἶ, ὦ Ἀπολλόδωρε· αἰ γὰρ σαυτὸν τε κατηγορεῖς καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ δοκεῖς μοι ἀτεχνῶς πάντας ἀθλοῦς ἠγεῖσθαι πλὴν Σωκράτους, ἀπὸ σαυτοῦ ἀρξάμενος. καὶ ὁπόθεν ποτέ ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβες
10 τὸ μανικὸς καλεῖσθαι, οὐκ οἶδα ἔγωγε· ἐν μὲν γὰρ τοῖς λόγοις αἰ τοιοῦτος εἶ, σαυτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγριαίνεις πλὴν Σωκράτους.

- ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ. ὦ φίλτατε, καὶ δῆλόν γε ε δὴ ὅτι οὕτω διανοούμενος καὶ περὶ ἑμαυτοῦ καὶ
15 περὶ ὑμῶν μαίνομαι καὶ παραπαίω.

ΕΤΑΙΡΟΣ. Οὐκ ἄξιον περὶ τούτων, Ἀπολλόδωρε, νῦν ἐρίζειν· ἀλλ' ὅπερ ἐδεόμεθά σου, μὴ ἄλλως ποιήσης, ἀλλὰ διήγησαι τίνες ἦσαν οἱ λόγοι.

- 20 ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ. Ἦσαν τοίνυν ἐκεῖνοι

1 ἐμὲ ἠγεῖσθαι BT ἠγεῖσθε ἐμὲ W 10 μηχανικὸς T²W² Plinius Nat. Hist. 34,81 : μαλακὸς BTW epist. Socratic. XXI3; cf. Pohlenz, Aus Platos Werdezeit 21, Wilamowitz, Platon II 356, [cognomen μαλακὸς temere librarius quidam ex 174c μ α λ θ α κ ὸ ν αἰχμητῆν assumere videtur, Kalitsunakis] 18 τίνας W

Ὁ Ἀπολλόδωρος τὸ δέχεται καὶ πλειοδοτεῖ μάλιστα, εἰρωνικῶς φυσικά: μαίνομαι (δηλαδὴ εἶμαι μανικὸς) καὶ παραπαίω. Τὸ ἐπιθετόν, τὸ ὁποῖον ἀποδίδει εἰς τὸν Ἀπολλόδωρον καὶ τὸ πρότυπον τοῦ Πλίνου (insanus), δὲν δηλώνει κυρίως τὸν φανατικόν, ἀλλὰ τὸν μέχρι νοσηρότητος ὑπερβολικόν, τὸν μὴ ἰσοροπημένον εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ μανικὸς ὀνομάζεται καὶ ὁ Χαίρεφῶν (Χαρμίδ. 153b) ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ,τι ὀρμήσειεν (Ἀπολ. 21a) Ἡ σφοδρὰ αὐτοκατηγορία καὶ τὸ ἀγριαίνειν εἶναι χαρακτηριστικὰ τοῦ νοσήματος, ποὺ ὀνομάζουν οἱ ψυχίατροι σήμερον μελαγχολίαν.

4. Εἰρωνεύομενος ἀποδέχεται τὸν χαρακτηρισμόν: Ἔ βέβαια, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, μὲ τὰ μυαλά ποὺ ἔχω κλπ. Κατὰ βάθος πιστεύει, ὅτι αὐτὸς εὐρίσκεται εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν· τρελλοὶ εἶναι οἱ ἄλλοι.

τὴν ἀρχὴν, ὅπως ἐκεῖνος μοῦ τὰ διηγῆθη, νὰ σᾶς τὰ 174 διηγηθῶ καὶ ἐγώ¹.

2. Ἔλεγε λοιπόν, ὅτι συνήντησε τὸν Σωκράτη λουσιμένον² καὶ μὲ σανδάλια³ εἰς τὰ πόδια (κάτι ποῦ σπανίως ἐκεῖνος ἔκανε), καὶ τὸν ἠρώτησε ποῦ πηγαίνει καὶ ἔγινε τόσον κομψός. «Εἰς τοῦ Ἀγάθωνος», ἀπήντησεν ἐκεῖνος. «εἰς δεῖπνον. Χθὲς εἰς τὰ ἐπινίκια τοῦ ἐξέφυγα» ἐτρόμαξα τὴν πολυκοσμίαν. Ὑπεσχέθην ὅμως νὰ παρευρεθῶ σήμερα. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποῦ ἐξωραίσθη, ὥστε ὦραῖος εἰς τοῦ ὦραίου νὰ ἐμφανισθῶ. Ἄλλὰ σὺ» εἶπε «τί θὰ ἔλεγες; Θὰ ἐδέχεσο⁴ ἀ- πρόσκλητος νὰ ἔλθης εἰς τὸ δεῖπνον;» Ἐγὼ τότε, εἶπε, τοῦ ἀπήντησα: «Ὅπως ὀρίζεις». «Ἐλα λοιπόν μαζί» εἶπε. «Ἔτσι θὰ χαλάσωμεν καὶ τὴν παροιμίαν⁵ θὰ τὴν τροποποιήσωμεν, ὅτι καὶ εἰς τῶν γενναίων τὰ τραπέζια ἀκάλεστοι πηγαίνουν οἱ γενναῖοι⁶. Ὁ Ὅμηρος ἄλλωστε καταντᾶ ὄχι μόνον νὰ ἔχη χαλάσει, ἀλλὰ καὶ νὰ ἔχη κατεξευτελίσει τὴν

* Πρβλ. Εἰσαγ. II § 2.

1. Τοὺς λόγους κυρίως ἐζήτησαν νὰ μάθουν ἀπὸ τὸν Ἀπολλόδωρον, ἀλλ' ἐκεῖνος διηγείται τὰ τοῦ συμποσίου ἐξ ἀρχῆς. ἔτσι ὁ συγγραφεὺς παρεμβάλλει κατὰ τρόπον φυσικὸν τὴν εἰσαγωγικὴν διήγησιν.

2. Ὅτι ὁ Σωκράτης δὲν ἐλούετο συχνά (ἀπὸ ἀντίδρασιν φυσικὰ κατὰ τῆς ὑπερβολικῆς περιποιήσεως τοῦ σώματος) παραδίδουν οἱ κωμικοὶ (Ἀριστοφ. Νεφ. 835, Ὀρνιθ. 1554). Ὁ Ἀριστοτέλης καταδικάζει ὡς ἀπρεπὲς ἦκειν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἰδρωτρὶ πολλῷ καὶ κονιορτῷ (Ἀθηναῖος 178f).

3. βλαύτη ἦτον ἓνα εἶδος πολυτελεῦς σανδαλίου.

4. Μὲ περισσὴν λεπτότητα ἀπευθύνει ὁ Σωκράτης τὸ ἐρώτημα ὄχι ἂν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἔλθῃ, ἀλλ' ἂν θὰ ἠμποροῦσε νὰ δεχθῆ (ἐθέλειν) νὰ ἔλθῃ. Αὐτοὺς τοὺς ἐπικλήτους (δηλαδὴ τοὺς παρ' ἄλλου προσκεκλημένους) συμπότας ὠνόμαζαν ἐπὶ τὸ κωμικώτερον σικίας. Ἀκλήτοι ἐπήγαιναν συνήθως μόνον οἱ γελωτοποιοὶ καὶ οἱ παράσιτοι.

5. Τὸ ἄρα ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ παραδεδομένη μορφή καὶ ἀγαθῶν ἐπὶ δαίτας ἴασιν αὐτόματοι ἀγαθοὶ εἶναι ἡ «διεφθαρμένη» μορφή. Πῶς ἦτον ὅμως ἡ γνησια μορφή τῆς παροιμίας; Προφανῶς αὐτόματοι ἀγαθοὶ δειλῶν ἐπὶ δαίτας ἴασιν, ὅπως ἐρμηνεύει ὁ Σχολιαστὴς καὶ ἀνέφερεν ὁ Εὐπολις καὶ ὁ Ἀθήναιος 178a. Οἱ γενναῖοι ἐρχονται ἀκάλεστοι εἰς τῶν κατωτέρων τὸ τραπέζι, διότι λαμβάνουν μόνον τῶν τὸ δικαίωμα καὶ ἔχουν τὴν

τοιοῖδε τινές—μᾶλλον δ' ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν ὡς ἐκεῖνος διηγείτο καὶ ἐγὼ πειράσομαι διηγῆσασθαι.

2. Ἐφη γάρ οἱ Σωκράτη ἐντυχεῖν λελουμένον τε καὶ τὰς βλαύτας ὑποδεδεμένον, ἃ ἐκεῖνος ὀλι-
 5 γάκις ἐποίη· καὶ ἐρέσθαι αὐτὸν ὅποι ἴοι οὕτω καλὸς γεγεννημένος. καὶ τὸν εἰπεῖν ὅτι Ἐπί δεῖπνον εἰς Ἀγάθωνος. χθές γὰρ αὐτὸν διέφυγον τοῖς ἐπινικίοις, φοβηθεὶς τὸν ὄχλον· ὠμολόγησα δ' εἰς τῆμερον παρέσεσθαι. ταῦτα δὴ ἐκαλλωπι-
 10 σάμην, ἵνα καλὸς παρὰ καλὸν ἴω. ἀλλὰ σὺ, ἦ δ' ὅς, πῶς ἔχεις πρὸς τὸ ἐθέλειν ἂν ἰέναι ἄκλη-
 τος ἐπὶ δεῖπνον; Κάγώ, ἔφη, εἶπον ὅτι Οὕτως ὀπως ἂν σὺ κελεύης.—Ἐπου τοίνυν, ἔφη, ἵνα καὶ τὴν παροιμίαν διαφθείρωμεν μεταβάλλοντες,
 15 ὡς ἄρα καὶ ἀγαθῶν ἐπὶ δαίτας ἴασιν αὐτόματοι ἀγαθοί. Ὀμηρος (II. B 408) μὲν γὰρ κινδυνεύει οὐ μόνον διαφθεῖραι, ἀλλὰ καὶ ὑβρίσαι εἰς ταύτην τὴν παροιμίαν. ποιήσας γὰρ

5 ὅπη W 10 καλὸν: καλῶ W 11 ἂν ἰέναι Stephanus: ἀνιέναι codd. 14. μεταβάλλοντες B Athenaeus 178a: μεταβαλόντες TW 15 ἀγαθῶν codd. Athenaeus: Ἀγάθων Lachmann, sed cf. Adam Class. Review 10,238 18 ταύτην τὴν παροιμίαν: αὐτὴν Athenaeus

πεποίθησιν, πῶς μὲ τοῦτο τοὺς τιμοῦν. Βραδύτερον ἢ ἡρωϊκῆ, ἀλλὰ κάπως ὡμῆ αὐτῆ ἀντίληψις ὑπεχώρησεν εἰς ἄλλην κοινωνικωτέραν: οἱ γενναῖοι πηγαίνουσι ἀκάλεστοι εἰς τῶν γενναίων τὸ τραπέζι, ὡς ἴσοι καὶ φίλοι· κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων. Ἐντεῦθεν συγχρότηρ ἅπαντ' ἢ παραλλαγῆ ἀγαθοὶ ἀγαθῶν, ἢ ὅποια καὶ ἐπεκράτησε κατόπιν ὀριστικῶς. Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Πλάτωνος θὰ ἐκυμαίνετο τὸ πρᾶγμα, ὅπως π.χ. μὲ τὴν σημερινὴν φράσιν: ἐν τῷ μέσῳ δύο ληστῶν — ἐν τῷ μέσῳ δύο ληστής. Πάντως ὁ Πλάτων εἶχεν ὅπ' ὄψει τοῦ τὴν πρώτην παραλλαγὴν· ἐνῶ οἱ δεχόμενοι τὴν δευτέραν ἀναγκάζονται, παραβλέποντες τὸν καὶ (καὶ ἀγαθῶν), νὰ γράφουν καὶ Ἀγάθων (δηλαδὴ καὶ Ἀγάθωνι), ποῦ εἶναι καὶ ἄσχημον καὶ σόλοικον. Μὲ τὴν πρώτην αὐτὴν ἐκδοχὴν ἐξηγεῖται πλήρως καὶ τὸ ὑβρίσαι· ὁ Ὀμηρος δὲν ἠρκέσθη εἰς τὸ νὰ δια-

παροιμίαν αὐτήν· ἐνῶ περιγράφει τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς ἕναν ἄνθρωπον ἐξαιρετικῶς ἱκανὸν εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὸν Μενέλαον ὡς ἕναν ἀπόλεμον λογοφόρον, ἐντούτοις εἰς τὴν θυσίαν ποῦ προσφέρει καὶ τὸ τραπέζι ποῦ παραθέτει ὁ Ἀγαμέμνων, παριστάνει τὸν Μενέλαον νὰ ἔρχεται ἀπρόσκλητος εἰς τὸ συμπόσιον, κατώτερος αὐτὸς εἰς τοῦ ἀνωτέρου του¹». Εἰς αὐτὸ ἀπήντησεν ἐκεῖνος: «Πιθανὸν ὅμως καὶ ἐγὼ νὰ διατρέχω τὸν κίνδυνον, ὅχι ὅπως λέγεις σὺ, Σωκράτης², ἀλλ' ὅπως ὁ Ὅμηρος: ἀνάξιος ἐγὼ νὰ προσέλθω ἀπρόσκλητος εἰς τὸ συμπόσιον ἐνὸς διανοουμένου. Κοίταξε λοιπόν, πῶς θὰ δικαιολογηθῆς ποῦ μὲ πῆρες μαζί σου· πάντως ἐγὼ θ' ἀναφέρω, ὅτι ἔρχομαι ὅχι ἀκάλεστος ἀλλὰ καλεσμένος ἀπὸ σέ.» ἀ «Μαζί κι οἱ δύο πηγαίνονται³» ἀπήντησε «θὰ εὐρωμεν εἰς τὸν δρόμον τί θ' ἀπαντήσωμεν. Ἄς πηγαίνωμεν».

Αὐτὰ τὰ λόγια ἐπάνω κάτω ἀντήλλαξαν, εἶπε, καὶ ὕστερα ἐπροχώρησαν. Εἰς τὸν δρόμον ὁ Σωκράτης σάν νὰ εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς τὰς σκέψεις του, καὶ ἔτσι ἔμενεν ὀπίσω ἐκεῖ ποῦ ἐβάδιζεν. Αὐτὸς τὸν ἐπερίμενεν, ἀλλ' ἐκεῖνος τοῦ συνιστοῦσε νὰ προχωρῆ πρὸς τὰ ἔμπρός. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ σπῖτι τοῦ Ἀγάθωνος, εὐρήκε τὴν θύραν ἀνοικτὴν, καὶ τότε τοῦ συνέβη, λέγει⁴, κάτι κωμικόν⁵. Ἀπὸ μέσα ἕνας δοῦλος ἔσπευσεν e

φθέρῃ, νὰ ἀθετήσῃ (πρβλ. τὴν φράσιν διαφθεῖρειν τὸν νόμον) καὶ νὰ τροποποιήσῃ τὴν παροιμίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξητέλισε μετὰ τὸ νὰ τὴν ἀντιστρέψῃ τελείως;

ἀγαθοὶ ἐπὶ δαίτας δειλῶν (παροιμία)

ἀγαθοὶ ἐπὶ δαίτας ἀγαθῶν (Σωκράτης)

δειλοὶ ἐπὶ δαίτας ἀγαθῶν (Ὅμηρος)

1. Ὁ Ἀθηναῖος 178b ἐπιτίθεται δασκαλικώτατα ἐναντίον τοῦ Πλάτωνος καὶ ζητεῖ νὰ σώσῃ τὴν φήμην τοῦ Μενελάου. Εἰς χαριτολογήματα ἡ ἄδρσοος ἐρημία τῆς ψυχῆς του δὲν ἦτο, φαίνεται, προσιτή.

2. ποῦ μὲ κατατάσεις μεταξύ τῶν ἀγαθῶν.

3. Ὁ στίχος σὺν τε δὴ ἐρχομένῳ καὶ τε πρὸ ὃ τοῦ ἐνόησεν, ὅπως κέρδος ἔην, τὸν ὅποιον λέγει ὁ Διομήδης παρ' Ὁμήρῳ πρὸς τὸν Νέστορα, εἶχε γίνοι εἰς τὴν ἀρχαιότητα παροιμιώδης πρὸς ἔξαρσιν τῆς συνεργασίας καὶ τῆς φιλίας· π.χ. Ἀριστοτ. ἠθικά Νικομ. 1155a]5. Ἐδῶ τὸ πρὸ ὃ τοῦ γίνεται πρὸ ὁδοῦ (Δ 382) χάριν τοῦ βουλευσόμεθα.

- τὸν Ἀγαμέμνονα διαφερόντως ἀγαθὸν ἄνδρα c
 τὰ πολεμικά, τὸν δὲ Μενέλεων μ α λ θ α κ ο ν
 α ί χ μ η τ ῆ ν (Il. P 588), θυσίαν ποιουμένου καὶ
 ἐστιῶντος τοῦ Ἀγαμέμνονος ἄκλητον ἐποίησεν
 3 ἐλθόντα τὸν Μενέλεων ἐπὶ τὴν θοίνην, χεῖρω
 ὄντα ἐπὶ τὴν τοῦ ἀμείνονος. Ταῦτ' ἀκούσας εἰ-
 πεῖν ἔφη Ἴσως μέντοι κινδυνεύσω καὶ ἐγὼ οὐχ
 ὡς σὺ λέγεις, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ καθ' Ὅμηρον
 φαῦλος ὢν ἐπὶ σοφοῦ ἀνδρὸς λέναι θοίνην ἄκλη-
 10 τος. ὄρα οὖν ἄγων με τί ἀπολογήσῃ, ὡς ἐγὼ
 μὲν οὐχ ὁμολογήσω ἄκλητος ἦκειν, ἀλλ' ὑπὸ d
 σοῦ κεκλημένος.— Σ ύ ν τ ε δ ύ', ἔφη, ἐ ρ χ ο -
 μ έ ν ω (Hom. Il. K 224) π ρ ὸ ὀ δ ο ῦ βουλευ-
 σόμεθα ὅ τι ἐροῦμεν. ἀλλ' ἴωμεν.
- 15 Τοιαῦτ' ἄττα σφᾶς ἔφη διαλεχθέντας λέναι.
 τὸν οὖν Σωκράτη ἑαυτῷ πως προσέχοντα τὸν
 νοῦν κατὰ τὴν ὁδὸν πορεύεσθαι ὑπολειπόμενον,
 καὶ περιμένοντος οὐ κελεύειν προϊέναι εἰς τὸ
 πρόσθεν. ἔπειδὴ δὲ γενέσθαι ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ τῇ Ἀγά-
 20 θωνος, ἀνεωγμένην καταλαμβάνειν τὴν θύραν
 καὶ τι ἔφη αὐτόθι γελοῖον παθεῖν. οἷ μὲν γὰρ εὐ- e

10 ὄρα . . . τί Badham Ficinum secutus : ἄρα . . . τι B ἄρα (ἀρ') . . .
 τί TW 13 πρὸ ὁδοῦ: πρὸ ὁ τοῦ Homerus (cf. A. Kolar, Phil. Woch. 1926,
 529) om. Hermogenes Julianus ep. 97 14 ἀλλ' ἐῶμεν B 17 πορευό-
 μενον ὑπολείπεσθαι Rohde 19 δέ: δέ E (seu δ' E) Cobet 21 οἷ B²
 Photius: οἷ BT τὸν W

4. Μετὰ τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἔφη μᾶς ἐπαναφέρει ὁ συγγρα-
 φεὺς πρὸς τὸν ἀρχικῶς ὁμιλοῦντα, ὥστε μέσ' ἀπὸ τὴν ἰδικήν του,
 οὕτως εἰπεῖν, ψυχὴν νὰ δοκιμάσωμεν τὴν περιπέτειαν πού θά μᾶς
 διηγηθῇ.

5. Τὸ γελοῖον εἶναι εἰς τὸ ὅτι ἐξαφνικά, ἔνεκα τῆς προθυ-
 μίας τοῦ ὑπηρετοῦ, εὐρέθῃ ἀκάλεστος εἰς τὸ δεῖπνον, χωρὶς τὴν
 δικαιολόγησιν ἐκ μέρους τοῦ Σωκράτους, σκιά προβαδίζουσα σώ-
 ματος ἐξόπισθεν τὸ φῶς ἔχοντας, ὅπως λέγει ὁ Πλούταρχος
 Συμποσ. Προβλ. 707b. Ἀπὸ τὴν στενόχωρον αὐτὴν θέσιν τὸν ἐλευ-
 θερῶνει μ' ἐτοιμολόγον εὐγένειαν ὁ Ἀγάθων.

εὐθύς νά τόν ὑποδεχθῆ καί τόν ὠδήγησεν εἰς τό μέρος, ὅπου εἶχαν καταλάβει τὰς θέσεις των οἱ ἄλλοι. Τοὺς εὐρήκεν ἐτοιμοὺς πλέον ν' ἀρχίσουν νά δειπνοῦν. Ἀμέσως τότε, μόλις τόν εἶδεν ὁ Ἀγάθων, τοῦ ἐφώνησεν: «Ἄ Ἀριστόδημε, ἐπάνω στήν ὥραν ἔρχεσαι νά δειπνήσης μαζί μας. Ἄν πάλιν ἦλθες δι' ἄλλην ὑπόθεσιν, ἀνάβαλέ την δι' ἄλλοτε¹. Νά, καί χθές σ' ἐζητοῦσα νά σέ καλέσω καί δέν κατώρθωσα νά σ' ἀνακαλύψω. Καί ὁ Σωκράτης; Πῶς δέν μᾶς τόν ἔφερες μαζί σου;». Ἐγὼ τότε², εἶπε, γυρίζω ὀπίσω καί δέν βλέπω πουθενά τόν Σωκράτη νά ἔρχεται μαζί. Ἐξήγησα λοιπόν, ὅτι καί ἐγὼ μέ τόν Σωκράτην ἔρχομ' ἐδῶ, καλεσμένος ἀπ' ἐκεῖνον εἰς τό δεῖπνον. «Πολύ καλά ἔκαμες» εἶπε. «Μά ἐκεῖνος ποῦ εἶναι;» «Τώρα δά ἐτοιμάζεται νά εἰσέλθῃ ἀπ' ὀπίσω μου» ἐκ- 175
πλήττομαι μάλιστα καί ἐγὼ ποῦ νά εἶναι.» «Δέν κοτάζεται λοιπόν, παιδί» εἶπεν ὁ Ἀγάθων «νά μᾶς ὀδηγήσης μέσα τόν Σωκράτη; Καί σύ, Ἀριστόδημε» προσέθεσε «τοποθετήσου κοντά εἰς τόν Ἐρυξίμαχον³».

3. Τήν ὥραν λοιπόν ποῦ ὁ δοῦλος τοῦ ἔπλυνε τὰ πόδια νά πλαγιάσῃ⁴, ἕνας ἄλλος δοῦλος ἦλθε καί ἔφερε τήν εἶδησιν, ὅτι ὁ Σωκράτης σας αὐτὸς⁵ ἀπεσύρθη εἰς τό πρόθυρον τοῦ γειτονικοῦ σπιτιοῦ καί μένει ἐκεῖ ἀκίνητος· αὐτὸς τόν προσκαλεῖ, ἐκεῖνος ὅμως δέν δέχεται νά εἰσέλθῃ. «Περίεργον» εἶπεν «αὐτό ποῦ μᾶς λέγεις. Πήγαινε γρήγορα νά τόν καλέσης καί μὴν τόν ἀφήσης.» Ἐκεῖνος τότε παρενέβη: «Ὅχι, ἀφήσετέ **b** τον. Τό ἔχει συνήθειαν αὐτό· ἀπομακρύνεται κάποτε,

1. Ὁ Ἀπολλόδωρος ἐτοιμάζεται κάτι ν' ἀπάντησεν εἰς τήν πρόσκλησιν τοῦ Ἀγάθωνος καί ὁ Ἀγάθων νομίζει πῶς ἦλθε νά τοῦ ὁμιλήσῃ περὶ ἄλλου τινός.

2. Ἡ μεταβολή εἰς εὐθὺν λόγον, ἡ μόνη εἰς τήν διήγησιν τοῦ Ἀριστοδήμου, καί ἡ χρῆσις τοῦ ἱστορικοῦ ἐνεστώτος ὀρθῶς ζωγραφίζουσαν θαυμάσια τήν ζωηράν του ἐκπληξιν διὰ τήν ἀπουσίαν τοῦ Σωκράτους. Πρβλ. τήν ἀνάλογον ἔκφρασιν 213b καί ἅμα μεταστρεφόμενον αὐτὸν ὁ ρ ἄ ν τόν Σωκράτη.

3. Τόσον εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἀγάθωνος διὰ τόν Σωκράτην, ὥστε πρῶτα στέλλει νά τόν εὑρουν καί ἔπειτα συλλογίζεται νά εὑρῇ θέσιν διὰ τόν Ἀριστόδημον.

4. Ἦτον ἀνυπόδητος.

5. Τήν ἀγγελίαν τοῦ δοῦλου ἀρχίζει ὁ Ἀριστόδημος εἰς εὐθὺν λόγον μέ τήν δραστικὴν ἔκφρασιν Σωκράτης οὗτος (αὐτὸς ὁ

θὺς παῖδά τινα ἔνδοθεν ἀπαντήσαντα ἄγειν οὐ
κατέκειντο οἱ ἄλλοι, καὶ καταλαμβάνειν ἤδη μέλ-
λοντας δειπνεῖν. εὐθύς δ' οὖν ὡς ἰδεῖν τὸν
'Αγάθωνα ᾠ, φάναι, 'Αριστόδημε, εἰς καλὸν
5 ἦκεις, ὅπως συνδειπνήσης· εἰ δ' ἄλλου τινὸς
ἔνεκα ἦλθες, εἰς αὐθις ἀναβαλοῦ· ὡς καὶ χθὲς
ζητῶν σε, ἵνα καλέσαιμι, οὐχ' οἶός τ' ἦ ἰδεῖν.
ἀλλὰ Σωκράτη ἡμῖν πῶς οὐκ ἄγεις; Καὶ ἐγώ,
ἔφη, μεταστρεφόμενος οὐδαμοῦ ὄρω Σωκράτη
10 ἐπόμενον· εἶπον οὖν ὅτι καὶ αὐτὸς μετὰ Σω-
κράτους ἦκοιμι, κληθεὶς ὑπ' ἐκείνου δευρ' ἐπὶ
δειπνον.—Καλῶς γ', ἔφη, ποιῶν σὺ· ἀλλὰ ποῦ
ἐστὶν οὗτος;—"Οπισθεν ἐμοῦ ἄρτι εἰσήει· ἀλλὰ 175
θαυμάζω καὶ αὐτὸς ποῦ ἂν εἴη. — Οὐ σκέψει,
15 ἔφη, παῖ, φάναι τὸν 'Αγάθωνα, καὶ εἰσάξεις
Σωκράτη; σὺ γ', ἦ δ' ὅς, 'Αριστόδημε, παρ' Ἐ-
ρυξίμαχον κατακλίνου.

3. Καὶ ἔ μὲν ἔφη ἀπονίζειν τὸν παῖδα, ἵνα κα-
τακέοιτο· ἄλλον δέ τινα τῶν παιδῶν ἦκειν ἀγ-
20 γέλλοντα ὅτι Σωκράτης οὗτος ἀναχωρήσας ἐν
τῷ τῶν γειτόνων προθύρῳ ἔστηκεν, καὶ οὐ κα-
λοῦντος οὐκ ἐθέλει εἰσιέναι.—"Ατοπόν γ', ἔφη,
λέγεις· οὐκ οὐκ καλεῖς αὐτόν καὶ μὴ ἀφήσεις; Καὶ b
ὅς ἔφη εἰπεῖν· Μηδαμῶς, ἀλλ' ἔατε αὐτόν. ἔθος

1 ἔνδοθεν: τῶν ἔνδον Photius τῶν ἔνδοθεν Porson 4 ὦ: ᾠ B 5
συνδειπνήσεις Laurent. XIV 85 7 τ' ἦ TW: τε B 9 ἔφην TW ||
οὐδαμῆ TW || Σωκράτην W 11 ἦκοι μὴ B^{ac} 12 γ' ο.π. B 18 ἔ
μὲν Bast (ἔ iam Stephanus): ἐμὲ codd. || ἔφην TW 20 τῷ: τῷ Ste-
phanus του Madvig 21 καὶ οὐ B: καὶ σοῦ T κάμου W 23 οὐ-
κοῦν B^{ac}(?) TW: sine acc. B || καλεῖς: καλοῖς T²mgW κάλει B² ||
αὐτόν: αὐθις Herwerden || ἀφήσης T

περίφημος, ὁ περίεργος Σωκράτης σας) καὶ ἔπειτ' ἀσυναίσθητως,
ὅπως συμβαίνει εἰς τὴν καθημερινὴν ὁμιλίαν, μεταπίπτει εἰς
πλάγιον. Δι' αὐτὸ ἐπροτίμησα τὴν γραφὴν καὶ οὐ.

6. Μικρὸν πρόστωφον μὲ κίονας ἢ πεσοῦς πρὸ τῆς ἐξωθύρας.

δπου τύχη, καὶ μένει ὄρθιος. Θὰ ἔλθῃ ὄμως γρήγορα. φαντάζομαι. Μὴν τὸν ἐνοχλεῖτε λοιπόν· ἀφήσατέ τον¹. «Καλὰ, αὐτὸ νὰ κάνωμεν, ἀφοῦ τὸ νομίζεις» εἶπεν ὁ Ἄγαθων. «Ἡμᾶς λοιπόν τοὺς ἄλλους, παιδιὰ, βάλετε νὰ δειπνήσωμεν. Πάντως παραθέσετε ὅ,τι θέλετε, ὅπως ὅταν δὲν ἔχετε κανένα νὰ σᾶς ἐπιβλέπῃ — πρᾶγμα· ποὺ ἐγὼ ποτέ μου δὲν ἔκαμα². Καὶ τώρα λοιπόν φαντασθῆτε πῶς εἶμαι καὶ ἐγὼ καλεσμένος σας, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ἐδῶ, καὶ περιποιηθῆτε μας, ὥστε νὰ σᾶς ἐκφράσωμεν τὰς εὐχαριστίας μας».

Κατόπιν ἐκεῖνοι, εἶπεν, ἔτρωγαν, ἐνῶ ὁ Σωκράτης δὲν ἐνεφανίζετο. Ἐπανελημμένως ὁ Ἄγαθων ἔδιδε διαταγὰς νὰ στείλουν νὰ τὸν καλέσουν, ἀλλ' αὐτὸς δὲν τὸν ἄφηνεν. Ἐπὶ τέλους ἦλθεν, ὅπως συνήθιζεν³, ὕστερ' ἀπὸ καθυστέρησιν ὄχι μεγάλην³ ἦσαν εἰς τὰ μέσα περίπου τοῦ δείπνου των. Ὁ Ἄγαθων τότε, ὅπως ἔτυχε νὰ εἶναι πλαγιασμένος τελευταῖος καὶ μόνος, τοῦ ἐφώναξεν: «Ἐδῶ, Σωκράτη, κοντὰ μου πλάγιασε. Ἔτσι θ' ἀπολαύσω, μὲ τὴν ἐπαφὴν μαζὶ σου, καὶ τὴν σοφὴν ἔμπνευσιν ποὺ σοῦ κατέβηκεν εἰς τὴν εἴσοδον. Δὲν ὑπάρχει ἄλλωστε ἀμφιβολία, πῶς τὴν συνέλαβες καὶ τὴν κατέχεις· εἰδεμή, δὲν θ' ἄφηνες τὴν θέσιν σου πρωτότερα». Καὶ ὁ Σωκράτης ἐκάθισε καὶ εἶπε: «Καλὰ θὰ ἦταν, Ἄγαθων» εἶπε «νὰ ἦταν ἡ σοφία ἔτσι, ὥστε νὰ μεταγγίζεται μεταξὺ μας ἀπὸ τὸ περισσότερον γεμᾶτον εἰς τὸ περισσότερον ἀδειανόν, ὅταν ἐγγίξῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ὅπως τὸ νερὸν εἰς τὰ ποτήρια, ποὺ μεταγγίζεται

1. Ἡ ζωηρότης τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Ἀριστοδήμου ζωγραφίζεται εἰς τὰς μικρὰς διακεκομμένας φράσεις τοῦ λόγου του. Εἶναι ἡ τελευταία φορά, ποὺ ἀνοίγει τὸ στόμα του κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ συμποσίου.

2. Ἡ μορφή τοῦ χωρίου ἀντιλέγεται καὶ δὲν ἀποκατεστάθη ἱκανοποιητικῶς ἀκόμη. Ἀλλὰ τὸ περιεχόμενον εἶναι σαφές: Ὁ νεαρὸς ποιητὴς θεωρεῖ κατώτερον ἑαυτοῦ καὶ εἶν' ἀνίκανος νὰ ἐποπτεύῃ αὐτοπροσώπως τοὺς δούλους του καὶ νὰ τοὺς καθοδηγῇ πότε καὶ πῶς καὶ τί θὰ παραθέσουν. Προσπαθεῖ λοιπόν νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὸ φιλότιμον: πρέπει νὰ θεωρήσουν, ὅτι αὐτοὶ εἶναι ποὺ προσφέρουν τὸ τραπέζι, ἀκόμη καὶ εἰς τὸν κύριόν των. Ἐννοεῖται τὸ φιλοδώρημα (αὐτὸ ὀποδηλώνει τὸ ἐπαινῶμεν) δὲν θὰ λείψῃ. [Wil. 2,357].

3. Τὸ ὡς εἰώθει δὲν ἀνήκει εἰς τὸ πολὺν χρόνον, ἀλλὰ εἰς τὴν ὄλην φράσιν. Δὲν θέλει νὰ εἰπῇ, ὅτι συνήθως ἔμενε πολλὴν ὥραν, ἀλλ' ὅτι, ὅπως συνήθως, δὲν ἤργησε πολὺ. Πρβλ. τὸ ἤξει δ' αὐτίκα τοῦ Ἀριστοδήμου 175b.

γάρ τι τοῦτ' ἔχει· ἐνίοτε ἀποστάς ὅποι ἂν τύχη
 ἔστηκεν. ἤξει δ' αὐτίκα, ὡς ἐγὼ οἶμαι. μὴ οὖν κι-
 νεῖτε, ἀλλ' ἔατε.— 'Αλλ' οὕτω χρῆ ποιεῖν, εἰ
 σοὶ δοκεῖ, ἔφη φάναι τὸν 'Αγάθωνα· ἀλλ' ἡμᾶς,
 5 ὧ παῖδες, τοὺς ἄλλους ἐστιᾶτε. πάντως παρατί-
 θετε ὅτι ἂν βούλησθε, † ἐπειδάν τις ὑμῖν μὴ ἐφε-
 στήκη, ὃ ἐγὼ οὐδεπώποτε ἐποίησα· νῦν οὖν νο-
 μίζοντες καὶ ἐμέ ὑφ' ὑμῶν κεκληῖσθαι ἐπὶ δεῖπνον
 καὶ τούσδε τοὺς ἄλλους, θεραπεύετε, ἴν' ὑμᾶς c
 10 ἐπαινῶμεν.

Μετὰ ταῦτα ἔφη σφᾶς μὲν δειπνεῖν, τὸν δὲ
 Σωκράτη οὐκ εἰσιέναι. τὸν οὖν 'Αγάθωνα πολλὰ-
 κισ κελεύειν μεταπέμψασθαι τὸν Σωκράτη, ἔ δὲ
 οὐκ ἔαν, ἤκειν οὖν αὐτὸν οὐ πολλὸν χρόνον ὡς
 15 εἰώθει διατρίψαντα, ἀλλὰ μάλιστα σφᾶς μεσοῦν
 δειπνοῦντας. τὸν οὖν 'Αγάθωνα (τυγχάνειν γὰρ
 ἔσχατον κατακεῖμενον μόνον) Δεῦρ', ἔφη φάναι,
 Σώκρατες, παρ' ἐμέ κατάκεισο, ἵνα καὶ τοῦ σο-
 φοῦ ἀπτόμενός σου ἀπολαύσω, ὃ σοι προσέ- d
 20 στη ἐν τοῖς προθύροις. δῆλον γὰρ ὅτι ἠῤρες
 αὐτὸ καὶ ἔχεις· οὐ γὰρ ἂν προαπέστης. Καὶ τὸν
 Σωκράτη καθίζεσθαι καὶ εἰπεῖν ὅτι Εὔ ἂν ἔχοι,
 φάναι, ὧ 'Αγάθων, εἰ τοιοῦτον εἶη ἡ σοφία, ὥστ'
 ἐκ τοῦ πληρεστέρου εἰς τὸ κενώτερον ῥεῖν ἡμῶν,
 25 ἔαν ἀπτώμεθα ἀλλήλων, ὥσπερ τὸ ἐν ταῖς κύ-
 λιξιν ὕδωρ τὸ διὰ τοῦ ἐρίου ῥέον ἐκ τῆς πληρε-

1 τοῦτ' BT Priscianus : τοιοῦτον W || ὅπη W 4 ἔφη om. B 5 πάν-
 τες Wac 6 ἐπειδάν τις... μὴ : ἐπεὶ (ἐπειδὴ Schanz) τις... οὐ μὴ
 Leop. Schmidt [ἐπεὶ δὴ τις ὑμῖν οὐ μὴ ἐφροσθήκη Vahlen] ἐπεὶ οὐ
 δὴ τις... μὴ Hug ἐπειδάν αὐτός... μὴ Burnet, ὥσπερ vel simile quid
 ante ἐπειδάν (ὥσπερ ἂν ?) excidisse ci. Sykutris ; def. Wilamowitz,
 Platon II 357, [Kalitsunakis]. || ἐφροσθήκει B ἐφροσθήκη W 13 ε δέ :
 *** (τὸν ?) δὲ T αὐτὸν δὲ vulg. † δὲ Bekker [cf. Hom. Bl. 2,46]
 14 οὐκ ἔαν : οὐκ ἂν Tac || οὖν om. W || πολὺ W 16 τυχεῖν W 19
 ἀπτόμενός σου om. B, sed cf. Theag. 130e || πρόσσεστιν B 24 τό :
 τὸν corr. Coisl. 155 26 ἐκ τῆς... κενωτέραν [recte] del. Vögelin.

μέ την κλωστήν ἀπό τὸ γεμισμένον εἰς τὸ ἀδειανόν¹. Πράγματι, ἂν ἔχη αὐτὴν τὴν ἰδιότητα καὶ ἡ πνευματικὴ ἀνωτερότης, τότε ἀποτιμῶ πολὺ ἀκριβὰ τὸ πλάγιασμα εἰς τὸ πλευρόν σου². ἔτσι πιστεῦω, πῶς θὰ εἰ γεμισθῶ ἀπὸ σὲ μὲ σοφίαν ἀφθονον καὶ ὑπέροχον³. Ἡ ἰδική μου ἀλλωστε σοφία πρέπει νὰ εἶναι μικρᾶς ἀξίας ἢ καὶ ἀμφίβολος, σάν ὄνειρον⁴ νὰ ἦταν⁵ ἐνῶ ἡ ἰδική σου καὶ περιφανῆς εἶναι καὶ μέλλον ἐξαίρετον ἔχει⁶, ἀφοῦ δὲ ἀπὸ τώρα ποῦ εἶσαι νέος, ἀκτινοβόλησε τόσον δυνατὰ καὶ ἐφάντασε τελευταίως ἐνώπιον μαρτύρων ἀπὸ τὸ Πανελλήνιον 30.000 καὶ πλέον⁷. «Εἶσ' ἕνας σκώπτῃς⁸, Σωκράτης» εἶπεν ὁ Ἀγάθων. «Ἄλλ' ἅς εἶναι⁹ αὐτὸ θὰ τὸ κανονίσωμεν δικαστικῶς τώρα μετ' ὀλίγον ἐγὼ καὶ σύ, ὅτι ἀφορᾷ τὴν πνευματικὴν ὑπεροχὴν, μὲ δικαστὴν τὸν Διόνυσον¹⁰. Τώρα κοίταξε πρῶτα νὰ δειπνήσης».

4. Κατόπιν, εἶπεν, ἀφοῦ ἐπλάγιασεν¹¹ ὁ Σωκράτης 176

1. Ἦτον ἕνα συνηθισμένον παιχνίδι: ἐτοποθετοῦσαν δύο πτήρια ἀνίσως γεμισμένα καὶ μεταξύ των ὕψασμα μάλλινον ἢ νῆμα, τοῦ ὁποίου τὰ δύο ἄκρα νὰ ἐγγιζοῦν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ νεροῦ. Τὸ νερὸν τότε μετεφέρετο, κατὰ τὸν νόμον τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων, ἀπὸ τὸ γεμᾶτον εἰς τὸ ἀδειανόν ποτήρι. Ἡμεῖς σήμερον θὰ μετεχειριζώμεθα δι' ἀνάλογον σκέψιν τὴν εἰκόνα ἐνὸς χωνιοῦ: μὲ τὸ χωνί θὰ σοῦ τὰ βάλω.

2. Αὐτὸς εἶναι ὁ μηχανικὸς τρόπος τῆς μεταβιβάσεως τῆς σοφίας, ὁ τρόπος τῶν σοφιστῶν. Ἀλλὰ τοῦ Σωκράτους τὸ ἔργον δὲν εἶναι τὸ παραγέμισμα, ἀλλὰ τὸ ζύπνημα τῆς ψυχῆς, ὡστ' ἐξ ἑαυτῆς νὰ γονιμοποιήσῃ κάτω ἀπὸ τὴν θέρμην τοῦ ἔρωτος τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ἀγαθόν: αὐτὸς εἶναι ὁ μαθητικὸς τρόπος. Εἰς τὴν Πολιτείαν 518b εἰρωνεύεται ὁ Πλάτων ἑκείνους, ποῦ νομίζουσιν, ὅτι τοποθετοῦν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μίαν ἐπιστήμην, χωρὶς νὰ προϋπάρχῃ, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες. Πρβλ. Εἰσαγωγὴν II § 9.

3. Δὲν ἠξεῦρει κανεὶς ἂν ὑπάρχει ἡ ὄχι, ὅπως ἀμφίβολον εἶναι ὅ,τι γίνεται εἰς τ' ὄνειρον. Εἰς τὴν σύγκρισιν αὐτὴν δὲν ἐκδηλώνεται μόνον ἡ εἰρωνικὴ μετριοφροσύνη τοῦ Σωκράτους, ἀλλὰ καὶ ἡ βαθυτέρα ἐπίγνωσις, ὅτι ἡ σωκρατικὴ σοφία δὲν εἶν' ἐξωτερικῶν γνώσεων ἄθροισμα, ὡστε νὰ ἔχη τὴν ἀγανῶριν ἐν τῶν πολλῶν, ἀλλὰ κτήσις προσωπικῆ, γεμάτη ἀπὸ τὴν προβληματικότητα καὶ τὴν μοναδικότητα ἐνὸς ὄνειρου. Ἡ κατόπιν συζήτησις θὰ δείξῃ, ὅτι τὸ ὄνειρον αὐτὸ τῆς σωκρατικῆς σοφίας εἶναι προελεύσεως θεϊκῆς, ἀνώτερον ἀπὸ τὴν ὄρασιολόγον φλυαρίαν τοῦ Ἀγάθωνος 201bc.

4. Διότι εἶναι νέος καὶ τὸ ἄστρον τοῦ τῶρ¹² ἀνατέλλει τῷ γὰρ ὄντι ἡ νεότης εἰς πᾶν ἐπίδοσιν ἔχει (Θεαίτ. 146b).

στέρας εἰς τὴν κενωτέραν· εἰ γὰρ οὕτως ἔχει καὶ ἡ σοφία, πολλοῦ τιμῶμαι τὴν παρὰ σοὶ κατά- κλισιν· οἶμαι γάρ με παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ کاملῆς σοφίας πληρωθήσεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ἐμὴ φά-
 5 λη τις ἂν εἴη ἢ καὶ ἀμφισβητήσιμος ὥσπερ ὄναρ οὔσα· ἡ δὲ σὴ λαμπρά τε καὶ πολλὴν ἐπίδοσιν ἔχουσα, ἣ γε παρὰ σοῦ νέου ὄντος οὕτω σφόδρα ἐξέλαμψε καὶ ἐκφανῆς ἐγένετο πρόην ἐν μάρτυσι τῶν Ἑλλήνων πλέον ἢ τρισμυριοῖς.
 10 — Ὑβριστῆς εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Ἀγάθων καὶ ταῦτα μὲν καὶ ὀλίγον ὕστερον διαδικασόμεθα ἐγὼ τε καὶ σὺ περὶ τῆς σοφίας δικαστῆι χρώμενοι τῷ Διονύσῳ· νῦν δὲ πρὸς τὸ δεῖπνον πρῶτα τρέπου.

15 4. Μετὰ ταῦτα ἔφη κατακλινέντος τοῦ Σω-

2 τιμῶμεν B 5 ἢ om. B 7 ἦ: εἶ B 11 καὶ (2) om. W

5. Τὴν ὄλην φράσιν (πιθανὸν καὶ νὰ ἔχη ληφθῆ ἀπὸ ὠρισμένου, ἀγνωστον εἰς ἡμᾶς ρητορικὸν ἔργον) ἀπαγγέλλει ὁ Σωκράτης μὲ στόμφον μελοδραματικὸν ἀπομιμούμενος τοὺς πανηγυρικοὺς ρήτορας. Ἐντεῦθεν αἱ κτυπηταὶ λέξεις, ἡ πρόταξις τοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ ὑπερβολὴ τοῦ πλέον ἢ τρισμυριοῖς, ἐνῶ τὸ Διονυσιακὸν θέατρον ἐχωροῦσε μόλις περὶ τοὺς 15000 θεατάς.

6. Ἡ εἰρωνεία ἦτο πολὺ κτυπητή, καὶ ὁ Ἀγάθων ὑποδεικνύει εἰς τὸν Σωκράτην, ὅτι ὑβρίζει, δηλαδὴ κάμνει κατάχρησιν τῆς ὑπεροχῆς του (ἐδῶ: τῆς ἀνωτερότητός του εἰς πνεῦμα) εἰς βᾶρος τοῦ ἄλλου, χωρὶς νὰ σέβεται τὴν ἀξιοπρέπειαν ἐκείνου. Ἦτο χαρακτηριστικόν, φαίνεται, τοῦ Σωκράτους αὐτοῦ (πρβλ. 215b) καὶ πηγὴ πολλῶν ἀντιπαθειῶν.

7. Καὶ εἰς τοὺς Βατράχους τοῦ Ἀριστοφάνους δικαστῆς περὶ σοφίας τῶν δύο τραγικῶν ποιητῶν, τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Εὐριπίδου, εἶν' ὁ Διόνυσος. Καὶ ἐδῶ τὸν ἐπικαλεῖται ὁ Ἀγάθων, ὅστις πρὸ ὀλίγου εἰς τοὺς θεατρικοὺς ἀγῶνας ἐδοκίμασε τὴν εὐνοίαν του.

8. Ὡς τῶρα συνεζήτει καθιστός. Ὁ Πλάτων ἀγαπᾷ νὰ χρησιμοποῖη τοιαύτας ἀσημάντους φαινομενικῶς λεπτομερείας διὰ τὴν διάρθρωσιν τῆς διηγήσεώς του. Ὅμοίως εἰς τὸν Πρωταγόραν μὲ τὴν κάθοδον εἰς τὴν αὐλὴν ἀρχίζει ἄλλο θέμα (311a). Εἰς τὸν Φαίδωνα χρησιμοποιεῖται τὸ παιχνίδι μὲ τὰ ὄρατα μαλλιά τοῦ Φαίδωνος (89b). Εἰς τὸν Φαῖδρον τελειῶνει ὁ πρόλογος, ὅταν καθίζουσιν οἱ δύο φίλοι, καὶ ἀρχίζει ἡ παλινῳδία μὲ τὴν ἀπόπειραν τοῦ Σωκράτους νὰ φύγη.

καὶ ἐδείπνησεν, ἐπίσης καὶ οἱ ἄλλοι, ἔκαμαν σπονδάς καὶ ἔψαλαν ὕμνον εἰς τὸν θεὸν καὶ τ' ἄλλα τὰ ἔθιμα¹ ἐπροχώρησαν ὕστερα εἰς τὴν οἰνοποσίαν. Ὁ Παισανίας τότε, εἶπεν, ἀνοιξε τὴν ὀμίλιαν ὡς ἐξῆς: «Ὅλα καλὰ, κύριοι, ἀλλὰ μὲ τί τρόπον θὰ πίνωμεν ἀνετώτερα; Τὸ κατ' ἐμέ, σὰς δηλώνω, ὅτι ἀληθινὰ αἰσθάνομαι πολὺ ἄσχημα ἀπὸ τὸν χθεσινὸν πότον καὶ χρειάζομαι κάποιαν ἀνάπαυσιν. Ὑποθέτω δὲ καὶ ἀπὸ σὰς ἢ πλειονότης, ἀφοῦ καὶ σεῖς εἶχατε χθὲς παρευρεθῆ. Σκεφθῆτε λοιπὸν μὲ τί τρόπον θὰ ἠμπορούσαμεν νὰ πίνωμεν μὲ τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν ἄνεσιν». Ὁ Ἀριστοφάνης τότε ἀπήντησεν: «Αὐτὸ βέβαια καλὰ τὸ λέγεις, Παισανία² μὲ κάθε τρόπον πρέπει νὰ ἐξασφαλίσωμεν κάποιαν ἄνεσιν εἰς τὴν πόσιν. Διότι καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ τοὺς βουτηγμένους τῆς χθεσινῆς βραδυᾶς. Ὅταν τοὺς ἤκουσεν ὁ Ἐρυξίμαχος τοῦ Ἀκουμενοῦ, προσέθεσε: «Μάλιστα, ἔχετε δίκαιον. Ἐναν ἀκόμη ἀπὸ σὰς θέλω ν' ἀκούσω: πῶς αἰσθάνεσαι μὲ τὴν ἀντοχήν σου εἰς τὸν πότον, Ἀγάθων;» «Διόλου» εἶπε «οὔτ' ἐγὼ δὲν ἀντέχω». «Μ' αὐτὸ καταντᾶ, βλέπω, εὐρημα νὰ εἶναι δι' ἡμᾶς» εἶπε «ἐμὲ δηλαδὴ καὶ τὸν Ἀριστόδημον καὶ τὸν Φαῖδρον καὶ τούτους ἐδῶ, ἂν σεῖς, πού εἰσθε οἱ δυνατώτεροι εἰς τὸ κρασί, ἔχετ' ἀπὸ τώρα κουρασθῆ. Ἡμεῖς δὰ ἡμεθα πάντοτε μικρὰς ἀντοχῆς. Ὅσον ἀφορᾶ τὸν Σωκράτην, αὐτὸν δὲν τὸν λογαριάζω³ βασιτᾶ καὶ εἰς τὰ δύο, ὥστε θὰ μείνη εὐχαριστημένος, εἴτε τὸ ἕνα κάνομεν εἴτε τὸ ἄλλο. Ἀφοῦ λοιπὸν κανεῖς ἀπὸ τοὺς παρόντας, ὅπως ἀντιλαμβάνομαι, δὲν αἰσθάνεται τὴν διάθεσιν νὰ πίνη πολὺ κρασί. Ἰσως τότε, ἂν σὰς ἀνέπτυσσα τὰς ὀρθὰς ἀπόψεις περὶ τῆς μέθης τί πράγμα εἶναι, δὲν θὰ ἤμην καὶ τόσον δυσᾶρεστος³. Εἰς ἐμὲ δηλαδὴ ἔχει γίνεαι. νομίζω, πλήρως δ

1. Ἰδε Εἰσαγ. I § 3. Ἐκεῖ παρέχεται καὶ διάγραμμα τῆς ὀριστικῆς τοποθετήσεως τῶν συμποσιῶν.

2. Τὸν βγάζω ἀπὸ τὸ λογαριασμό. Ἡ ἀντοχὴ τοῦ Σωκράτους εἰς τὸ κρασί ἦτο πασίγνωστος. Πρβλ. 214a, 220a καὶ τὸ τέλος τοῦ συμποσίου, ὅπου ὁ Σωκράτης τοὺς κοιμίζει ὄλους.

3. ὅσον ἂν ἦσθε ἀποφασισμένοι νὰ μεθύσετε ἀπόψε.

κράτους καὶ δειπνήσαντος, καὶ τῶν ἄλλων, σπον-
 δάς τε σφᾶς ποιήσασθαι καὶ ἕσαντας τὸν θεὸν
 καὶ τᾶλλα τὰ νομιζόμενα, τρέπεσθαι πρὸς τὸν
 πότον. Τὸν οὖν Πausανίαν ἔφη λόγου τοιοῦτου
 5 τινὸς κατάρχειν· Εἶεν, ἄνδρες, φάναι, τίνα τρό-
 πον ῥᾶστα πίομεθα; ἐγὼ μὲν οὖν λέγω ὑμῖν ὅτι
 τῷ ὄντι πάνυ χαλεπῶς ἔχω ὑπὸ τοῦ χθῆς πό-
 του καὶ δέομαι ἀναψυχῆς τινος, οἶμαι δὲ καὶ
 ὑμῶν τοὺς πολλοὺς· παρήστε γὰρ χθῆς. σκοπεῖ- b
 11 σθε οὖν τίνι τρόπῳ ἂν ὡς ῥᾶστα πίνοιμεν. Τὸν
 οὖν Ἀριστοφάνη εἰπεῖν· Τοῦτο μέντοι εὖ λέ-
 γεις, ὦ Πausανία, τὸ παντὶ τρόπῳ παρασκευά-
 ζεσθαι ῥαστώνην τινὰ τῆς πόσεως· καὶ γὰρ αὐ-
 τὸς εἰμι τῶν χθῆς βεβαπτισμένων. Ἀκούσαν-
 15 τα οὖν αὐτῶν ἔφη Ἐρυξίμαχον τὸν Ἀκουμενοῦ.
 Ἦ καλῶς, φάναι, λέγετε. καὶ ἔτι ἐνὸς δέομαι
 ὑμῶν ἀκοῦσαι· πῶς ἔχεις πρὸς τὸ ἐρρωσθαι πί-
 νειν, Ἀγάθων; — Οὐδαμῶς, φάναι, οὐδ' αὐτὸς
 ἔρρωμαι. — Ἐρμαιον ἂν εἶη ἡμῖν, ἦ δ' ὅς, ὡς c
 29 ἔοικεν, ἐμοί τε καὶ Ἀριστοδήμῳ καὶ Φαίδρῳ καὶ
 τοῖσδε, εἰ ὑμεῖς οἱ δυνατώτατοι πίνειν νῦν ἀπει-
 ρήκατε· ἡμεῖς μὲν γὰρ ἀεὶ ἀδύνατοι. Σωκράτη
 δ' ἐξαίρω λόγου· ἰκανὸς γὰρ καὶ ἀμφότερα, ὥστ'
 ἐξαρκέσει αὐτῷ ὀπότερ' ἂν ποιῶμεν. ἐπειδὴ οὖν
 25 μοι δοκεῖ οὐδεὶς τῶν παρόντων προθύμως ἔχειν
 πρὸς τὸ πολὺν πίνειν οἶνον, ἴσως ἂν ἐγὼ περὶ
 τοῦ μεθύσκεσθαι οἶόν ἐστι τάληθῆ λέγων ἦττον
 ἂν εἶην ἀηδής. ἐμοὶ γὰρ δὴ τοῦτό γε οἶμαι κατὰ- d

3 καὶ τᾶλλα: κατὰ Ast καὶ ... νομιζόμενα post ποιήσασθαι trp.
 Kvicala sed cf. 183a 203e 507d Rep. 406d Euthyd. 294d 6 ῥᾶστα:
 ἡδίστα T2yp 9 παρήτε Bmg 12 παρασκευάζεσθαι B: παρασκευά-
 σασθαι TW 15 αὐτόν B|| Εὐρυξίμαχον W τὸν Ἐρυξίμαχον B||
 ἀκουμένου codd. 17 ἀκοῦσαι πῶς ἔχει codd. em. Wilamowitz
 18 Ἀγάθωνος Vahlen servata codicum lectione ἔχει 23 ἐξαίρω
 codd. em. Heindorf 28 ἀηδής: ἀηδής (?) B corr. H2

φανερὸν ἐκ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης τοῦτο, ὅτι ἡ μέθη εἶναι πρᾶγμα ἐπιβλαβές εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἐπομένως οὔτε ἐγὼ θὰ ἐδεχόμην ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας νὰ προχωρήσω πολὺ εἰς τὴν οἰνοποισίαν, οὔτε εἰς ἄλλον θὰ τὸ συνίστων, ἰδίως ὅταν ἔχη βεβαρημένην ἀκόμη τὴν κεφαλὴν ἐκ τῆς προηγουμένης ἡμέρας». «Μὰ ἐγὼ» εἶπε διακόπτων ὁ Φαίδρος ἀπὸ τὸν Μυρρινούτα¹ «συνήθως συμμορφώνομαι εἰς ὅσα λέγεις, ἰδίως εἰς τὰ περὶ τῆς ἰατρικῆς² εἰς τὴν προκειμένην δὲ περίστασιν, ἂν σκεφθῶν λογικά, καὶ οἱ ἄλλοι ἐπίσης». Εἰς τὸ ἄκουσμα τούτων ὄλοι συνεφώνησαν νὰ μὴ φθάσουν μέχρι μέθης εἰς τὴν ἀποψινὴν συγκέντρωσιν, ἀλλὰ νὰ πίνουν ἔτσι πρὸς εὐχαρίστησιν

5. «Ἄφου λοιπὸν» ἐξηκολούθησεν ὁ Ἐρυξίμαχος «ἢ πρότασις αὐτὴ ἔγινε δεκτὴ, νὰ πίνῃ ὅσον θέλει ὁ καθένας, νὰ μὴν ὑπάρχη δὲ κανεὶς ἐξαναγκασμός, κάμνω τώρα τὴν περαιτέρω εἰσήγησιν: τὴν αὐλητρίδα. πού

Ἄρισμός τοῦ θέματος. μᾶς ἦλθε πρὸ ὀλίγου, νὰ τὴν ἀφήσωμεν νὰ πάῃ στὸ καλὸ—ἄς παίζῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς ἡ, ἂν προτιμᾷ, διὰ τὰς γυναῖκας τοῦ σπιτιοῦ³—ἡμεῖς δὲ ν' ἀπασχολήσωμεν τὴν σημερινὴν μας συγκέντρωσιν μὲ ὀμιλίαν. Καὶ μὲ ποίας φύσεως ὀμιλίαν, προσφέρομαι, ἂν τὸ ἐπιθυμῆτε, νὰ σᾶς προτείνω». Ὅλοι τότε εἶπαν, ὅτι καὶ τὸ ἐπιθυμοῦν καὶ τὸν παρακαλοῦν νὰ προτείνῃ. Καὶ ὁ Ἐρυξίμαχος εἶπε: «Τὸ προοίμιον τοῦ λόγου μου εἶναι ἀπὸ τὴν Μελανίπην τοῦ Εὐριπίδου⁴:

1. Μυρρινούτος ἦτο δῆμος τῆς Ἀττικῆς εἰς τὴν θέσιν Μερέντα, παρὰ τὸ σημερινὸν Μαρκόπουλον.

2. Περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Φαίδρου διὰ τῆς ἰατρικῆς τὰ διδάγματα εἶδε τὴν Εἰσαγ. II § 3.

3. Αἱ γυναῖκες δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ γεμίσουν τὴν ὄραν των μὲ ἀξιόλογον συνομιλίαν, δι' αὐτὸ θὰ ἐνθουσιασθοῦν μὲ τὰ παιχνίδια καὶ τὰ λαλούμενα.

4. Μελανίπη ἡ σοφὴ (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν δεσμῶτιν) ὄνομάζετο ἐν ἀπὸ τὰ περιφημότερα δράματα τοῦ Εὐριπίδου, διότι ἐκεῖ εἰσήγετο ἡ Μελανίπη ν' ἀναπτύσῃ βαθυστοχάστους μεταφυσικὰς σκέψεις, αἱ ὁποῖαι ἔδωσαν συχνὰς ἀφορμὰς σατιρισμοῦ εἰς τοὺς κωμικοὺς ποιητὰς—καὶ ἐδῶ ἄλλωστ' ἀναφέρεται τὸ ἔργον ὄχι χωρὶς κάποιαν εἰρωνείαν. Κόρη τοῦ Αἰόλου, ἀπέκτησεν ἀπὸ τὸν Ποσειδῶνα δύο παιδιὰ, τὰ ὁποῖα εὐρήκεν ὁ βουκόλος τοῦ πατρὸς τῆς νὰ θηλάζουν ἀγελάδα. Ὡς βουγενῆ τέρατα ὁ Αἰόλος θέλει

δηλον γεγονέναι ἐκ τῆς Ιατρικῆς, ὅτι χαλεπὸν τοῖς ἀνθρώποις ἢ μέθη ἐστίν, καὶ οὔτε αὐτὸς ἐκὼν εἶναι πόρρω ἐθελήσαιμι ἂν πιεῖν οὔτε ἄλλω συμβουλεύσαιμι, ἄλλως τε καὶ κραιπαλῶντα ἔτι ἐκ
 5 τῆς προτεραίας. — Ἄλλὰ μὴν, ἔφη φάναι ὑπολαβόντα Φαῖδρον τὸν Μυρρινούσιον, ἔγωγέ σοι εἴωθα πείθεσθαι, ἄλλως τε καὶ ἄττ' ἂν περὶ Ιατρικῆς λέγῃς· νῦν δ', ἂν εὔ βουλεύωνται, καὶ οἱ λοιποί. Ταῦτα δὴ ἀκούσαντας συγχωρεῖν πάν- e
 10 τας μὴ διὰ μέθης ποιήσασθαι τὴν ἐν τῷ παρόντι συνουσίαν, ἀλλ' σὺτῶ πίνοντας πρὸς ἡδονήν.

5. Ἐπειδὴ τοίνυν, φάναι τὸν Ἐρυξιμάχον, τοῦτο μὲν δέδοκται πίνειν ὅσον ἂν ἕκαστος βούληται, ἐπάναγκες δὲ μηδὲν εἶναι, τὸ μετὰ τοῦτο
 15 εἰσηγοῦμαι, τὴν μὲν ἄρτι εἰσελθοῦσαν ἀύλητρίδα χαίρειν ἔαν, ἀύλοισαν ἑαυτῇ ἢ ἂν βούληται ταῖς γυναιξὶ ταῖς ἔνδον, ἡμᾶς δὲ διὰ λόγων ἀλλήλοισ συνεῖναι τὸ τήμερον· καὶ δι' οἴων λόγων, εἰ βούλεσθε, ἐθέλω ὑμῖν εἰσηγήσασθαι. Φάναι δὴ 177
 20 πάντας καὶ βούλεσθαι καὶ κελεύειν αὐτὸν εἰσηγεῖσθαι. Εἰπεῖν οὖν τὸν Ἐρυξιμάχον ὅτι Ἡ μὲν μοι ἀρχὴ τοῦ λόγου ἐστὶ κατὰ τὴν Εὐριπίδου Με-

4 κραιπαλοῦντα B 6 φαιδρων B 8 λέγεις T || ἂν: αδ B || βουλεύονται corr. Coisl. 155: βούλωντα. codd. [δ' αδ, ἂν βούλωνται Kreyenbühl (Bl. bayr. Gymn. XVI, 53)], fort. νῦν δ' αδ, εἰ βούλονται, Sykutris 16 ἢ ἂν: ἡάν B ἢ ἑάν W ἑάν T 20 καὶ (r) del. Hermann [καὶ βούλ. del. Voegelin].

νά τὰ παραδῶση εἰς τὴν πυράν, ἐπεμβαίνει ὁμοῦς ἡ κόρη του καὶ ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ φιλοσοφικῶς, ὅτι δὲν εἶναι τέρατα. Ὁ στίχος τοῦ Ἐρυξιμάχου ἔχει ληφθῆ ἀπὸ τὴν περιβόητον περὶ κοσμογονίας ρῆσιν :

κοῦκ ἐμός ὁ μῦθος. ἀλλ' ἐμῆς μητρὸς πάρα,
 ὡς οὐρανός τε γαῖά τ' ἦν μορφῆ μία·
 ἐπεὶ δ' ἔχωρίσθησαν ἀλλήλων δίχα,
 τίκτουσι πάντα κἀνέδωκαν εἰς φάος,
 δένδρη, πετεινά, θῆρας οὖς θ'. ἄλμη τρέφει
 γένος τε θνητῶν.

Δίκη μου δὲν εἶν' ἡ κουβέντα, ἀλλὰ τοῦ Φαίδρου ἀπ' ἐδῶ, αὐτὴ ποῦ πρόκειται ν' ἀναπτύξω¹. Κάθε φοράν ὁ Φαῖδρος μοῦ ἐπαναλαμβάνει μὲ ἀγανάκτησιν: «Δὲν εἶναι» λέγει «κρίμα, Ἐρυξίμαχε, εἰς ἄλλους μὲν θεοὺς ὕμνοι² καὶ παιᾶνες³ νὰ ἔχουν συντεθῆ ἀπὸ τοὺς ποιητάς, εἰς τὸν Ἐρωτα δέ, ἕνα τόσον ἀρχαῖον καὶ τόσον μέγαλον θεόν, νὰ μὴν ἔχη ἀκόμη συνθέσει οὔτε ἕνας ἀπὸ τοὺς τόσους ποιητάς, ποῦ ἐνεφανίσθησαν, κανένα ἐγκώμιον⁴; Ἡ ἂν προτιμᾷς b πάλιν νὰ ρίψῃς ἕνα βλέμμα εἰς τοὺς προκομμένους τοὺς σοφιστάς⁵: εἰς τὸν Ἡρακλέα μὲν καὶ ἄλλους⁶ συντάσσουσιν ἐπαίνους εἰς πεζὸν λόγον, ὅπως π, χ: ὁ λαμπρὸς μας ὁ Πρόδικος⁷. Καὶ αὐτὸ πάντως δὲν εἶναι καὶ τόσον παράξενον. Ἐγὼ ὅμως ἔτυχε κάποτε νὰ ἴδῶ τὸ βιβλίον ἐνὸς σοφοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον περιείχετο ἕνα ὑπέροχον ἐγκώμιον εἰς τὸ ἀλάτι διὰ τὴν χρησιμότη-

1. Ὁ Φαῖδρος ὁ λεπταίσθητος, ὅχι ὁ σχολαστικὸς Ἐρυξίμαχος, αἰσθάνεται τὴν ἄλλειψιν ἐγκωμίων εἰς τὸν Ἐρωτα.

2. Πλουσίαν συλλογὴν ἔχομεν εἰς τοὺς λεγομένους Ὀμηρικὸς ὕμνους, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλων ποιητῶν τὰ ἔργα.

3. Ὁ παιάν ἦτο, κυρίως εἰπεῖν, θρησκευτικὸν ᾄσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἀλεξικάκου ἐναντίον πολέμου, λοιμοῦ καὶ ἄλλων συμφορῶν. Ἄλλ' ἐδῶ ἔχει γενικωτέραν σημασίαν ἢ λέξις.

4. Ὁ Πλάτων ἐννοεῖ, ὅτι δὲν ἐγράφη τίποτε αὐτοτελὲς πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐρωτος· διότι καὶ εἰς τῆς Σαφφοῦς τὰ ποιήματα καὶ τῶν ἄλλων μελικῶν καὶ εἰς τὸ περίφημον στάσιμον τῆς Ἀντιγόνης 781 κέξ. καὶ εἰς τὰ χορικά τοῦ Ἰππολύτου 525 κέξ. καὶ τῆς Μηδείης 835 κέξ. (ὅπου μάλιστα καλεῖ ὁ ποιητὴς τοὺς ἔρωτας τῶν σοφῶν παρέδρους) καὶ εἰς τοῦ Θεόγνιδος τοὺς στίχους 1275 κέξ. ἐξαιρεται ὁ Ἐρως. Ἄλλ' εἶναι ὄλα περικαπὰ γενικωτέρων συνθέσεων. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν πεζὸν λόγον δὲν εἶν' ἀπολύτως ἀκριβὴς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Φαίδρου, ἐκτὸς ἂν ἀναφέρεται εἰς τὴν πρὸ τοῦ 416 ἐποχὴν. Διότι καὶ ὁ Γοργίας εἰς τὴν Ἐλένην ἔθιξε τὸ ζήτημα, καὶ τοῦ Κριτίου φέρεται ἔργον Περὶ φύσεως ἔρωτος ἢ περὶ ἀρετῶν (ἔρωτος φυσικά) fr. 42 Diels (ἐξ αὐτοῦ ἴσως προέρχεται ἡ εὐφύης παρατήρησις fr. 48, ὅτι ὠραιότατοι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν θεωροῦνται οἱ ἔχοντες γυναικεῖον κάλλος, καὶ ἀνάπαλιν αἱ ἔχουσαι ἀνδροπρεπῆ καλλονὴν μεταξὺ τῶν γυναικῶν εἶναι ὠραιόταται) καὶ τοῦ Λυσίου ὁ Ἐρωτικὸς ἔχει συγγραφὴν πρὸ τοῦ Συμποσίου. Ἄλλωστε οἱ πρῶτοι πέντε λόγοι προοιῶν, ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦ ἔρωτος (φυσικά τοῦ παιδικοῦ) εἶ-

λανίπην (fr. 488 N²) οὐ γὰρ ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλὰ Φαίδρου τοῦδε, ὃν μέλλω λέγειν. Φαίδρος γὰρ ἐκάστοτε πρὸς με ἀγανακτῶν λέγει· Οὐ δεινόν, φησίν, ὧ Ἐρυξίμαχε, ἄλλοις μὲν τισι
 5 θεῶν ὕμνους καὶ παίωνας εἶναι ὑπὸ τῶν ποιητῶν πεποημένους, τῷ δὲ Ἐρωτι, τηλικούτῳ ὄντι καὶ τοσοῦτῳ θεῷ, μηδὲ ἓνα πώποτε τοσοῦτων γεγονότων ποιητῶν πεποηκέναι μηδὲν ἐγκώμιον; εἰ ἢ δὲ βούλει αὖ σκέψασθαι τοὺς χρηστοὺς σοφιστάς,
 10 Ἡρακλέους μὲν καὶ ἄλλων ἐπαινους καταλογάδην συγγράφειν, ὡσπερ ὁ βέλτιστος Πρόδικος—καὶ τοῦτο μὲν ἦττον καὶ θαυμαστόν· ἄλλ' ἔγωγε ἤδη τινὶ ἐνέτυχον βιβλίῳ ἀνδρὸς σοφοῦ, ἐν ᾧ ἐνήσαν ἄλλες ἔπαινον θαυμάσιον ἔχοντες

5 παίωνας W² παίονας BT παιᾶνας WB² T² 8 μηδὲ Valckenaer 12 ἦττον καί: ἦττον Vatic. 126 καὶ ἦττον F.A.Wolf; sed cf. Xen. Inst. Cyri 1, 6, 38 [καὶ ἑξαπατᾶν] 13 ἀνδρὸς σοφοῦ om. B.

χεν ἀπασχολήσει πολὺ τοὺς σοφιστάς. Ἡ κατηγορία λοιπὸν ἐναντίον τῶν παλαιωτέρων εἶναι παρῳδία μᾶλλον τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὅποιον συνήθιζαν οἱ σοφισταὶ νὰ διαπιστώνουν ἓνα κενὸν εἰς τὴν μέγιστον αὐτῶν λογοτεχνικὴν παραγωγὴν καὶ νὰ ἐξαίρουν τὴν πρωτοτυπίαν των (πρβλ. Ἰσοκρ. 9,8), Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ξενοφῶν δὲν εἶναι οἱ μόνοι Σωκρατικοί, ποὺ ἐπραγματεύθησαν τὸ ζήτημα. Ἐρωτικοὶ (διάλογοι ἢ λόγοι) ἐφέροντο καὶ τοῦ Ἀντισθένης (Διογ. Λαέρτ. 6,15· ὁ αὐτὸς ἔγραψε καὶ Κῶρον ἢ ἐρώμενον 6,18) καὶ τοῦ Μεγαρέως Εὐκλείδου (αὐτ. 2, 108) καὶ τοῦ Θηβαίου Σιμίου (αὐτ. 2,124) καὶ τοῦ σκυτοτόμου Σίμωνος (αὐτ. 2,122). Σφίζεται δὲ ἀπὸ τὸν 4. αἰῶνα καὶ ὁ Ἐρωτικός τοῦ Ψευδο-Δημοσθένους.

5. Τὸ χρηστοῦς, ὅπως καὶ κατόπιν τὸ βέλτιστος καὶ σοφοῦ, πρέπει νὰ ληφθοῦν εἰρωνικῶς, ὅπως συνήθως (πρβλ. Θεαίτ. 166a). Ὁ Φαίδρος ἐνδεχόμενον νὰ εἶναι θαυμαστής των, αὐτὴν τὴν στιγμήν ὅμως τοὺς ἐπικρίνει.

6. Π. χ. τὴν Ἑλένην (Γοργίας, Ἰσοκράτης), τὸν Πάριν (Πολυκράτης), τὸν Παλαμήδη (Γοργίας), τὸν Βούσειριν (Πολυκράτης, Ἰσοκράτης) κ.λ.π.

7. Ἀναφέρεται εἰς τὰς Ὄρας τοῦ Προδίκου, τοῦ ἐκ Κέας σοφιστοῦ τοῦ 5. αἰῶνος, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχει ληφθῆ ἡ γνωστὴ ἀλληγορία περὶ τοῦ Ἡρακλέους ἐκλέγοντος μεταξὺ Ἀρετῆς καὶ Κακίας (Ξενοφ. Ἀπομν. 2, 1, 21 κέξ.).

τητά του. Καί ἕνα πλῆθος ἄλλα παρόμοια πράγματα βλέπει κανεὶς νὰ ἔχουν γίνεи ἀντικείμενον ἐγκωμιασμοῦ¹. Νὰ καταβάλουν λοιπὸν τόσον ζῆλον εἰς τοιοῦτου εἶδους πράγματα, τὸν Ἐρωτα δὲ νὰ μὴν ἔχη ἀναλάβει ὡς τὰ σήμερα κανεὶς ἀκόμη ἄνθρωπος νὰ ἐξυμνήσῃ ἐπαξίως—ἀλλ' ἔχει τόσον παραμεληθῆ ἕνας θεὸς τῆς σημασίας! ²» Αὐτὰ λοιπὸν εἶναι ποῦ μοῦ λέγει ὁ Φαίδρος, δικαιολογημένα νομίζω. Ἐγὼ λοιπὸν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐπιθυμῶ νὰ καταβάλω χάριν αὐτοῦ φιλικὴν συνεισφορὰν³ καὶ νὰ τοῦ φανῶ εὐχάριστος, ἀφ' ἐτέρου δὲ θεωρῶ εὐάρμοστον διὰ τὴν παρούσαν περίστασιν νὰ τιμῆσωμεν ἡμεῖς οἱ παρόντες τὸν θεόν. Ἐπομένως, ἂν συμφωνήτε καὶ σεῖς, θὰ εἶχαμεν ἔτσι ἀρκετὴν ἀπασχόλησιν⁴ μὲ ὀμιλίαν. Φρονῶ⁵ δηλαδή, ὅτι πρέπει ὁ καθένας μας νὰ ἐκφωνήσῃ ἕνα λόγον ὡς πανηγυρικὸν εἰς τὸν Ἐρωτα, τὸν ὠραιότερον ποῦ θὰ δυνηθῆ, μὲ τὴν σειρὰν ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ. Τὴν ἀρχὴν

1. Ἐναντίον τῆς συνηθείας τῶν παραδόξων ἐγκωμίων ἐξεγείρεται καὶ ὁ Ἰσοκράτης 10,8 κέξ. Ἐπῆρχαν ἐγκώμια τῆς ἐπαιτείας (πτωχείας), τῆς ἐξορίας (φυγῆς), τῶν βομβυλιῶν (εἶδους στενολαιμοῦ ἀγγείου εὐτελοῦς) κλπ. Τούτους καθὼς καὶ τὸ ἀλάτι εἶχεν ἐγκωμιάσει ὁ ρήτωρ Πολυκράτης, ὁ γράψας καὶ τὴν *Κατηγορίαν Σωκράτους*, ὅπου ζητεῖ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἀπόφασιν τῶν δικαστῶν ἐναντίον τῶν Σωκρατικῶν. Ὁ ἴδιος ἐξέμνησε καὶ τοὺς ποντικούς, τὰς χύτρας καὶ τὰ πετραδάκια (ψῆφος). Τὸ παιχνίδι αὐτὸ ἐσυνεχίσθη καὶ κατόπιν ὁ Λουκιανὸς ἐγκωμιάζει τὰς μύσας, ὁ Συνέσιος τὴν φαλάκραν, ὁ Ψελλὸς τοὺς φύλλους καὶ τοὺς κορέους. Εἰς τὴν Ἀναγέννησιν ἦσαν προσφιλεῖς τῶν λογίων ἐνασχόλησις ἀναφέρει π. χ. τὸ Μωρίας ἐγκώμιον τοῦ Ἐράσμου καὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους χρόνους (1925 κέξ.) τὰ χαριτωμένα ἐγκώμια τῆς κακογλωσσίας (Éloge de la Médiosance) τοῦ Abel Hermant, τοῦ ἐγωῖσμοῦ τοῦ Paul Souday, τῆς τεμπελιάς (Éloge de la Paresse) τοῦ H. Marsan καὶ ἄλλα.

2. Ὁλόκληρος ἡ φράσις τοῦ Φαίδρου ἀπὸ τὸ οὐ δεινὸν καὶ ἐξῆς εἶν' ἕνα δεῖγμ' ἀνακολούθου καὶ ἀσυμμετρίας, ποῦ ζωγραφίζουν ζωηρότατα τὴν ψυχολογίαν τοῦ ὀμιλητοῦ. Μεταπίπτει ἀπὸ τὴν παθητικὴν σύνταξιν εἰς τὴν ἐνεργητικὴν (πεπονημένους—πεπονημένοι—ἐγκωμιασμένα), ἀπὸ τὴν μίαν ἀντίθεσιν εἰς τὴν ἄλλην (μετὰ τὸ Ἡρακλέους μὲν περιμένεις Ἐρωτα δέ), ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ τοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν ἄλλη ἀντίθεσις: ἐγκώμιον Ἡρακλέους—ἐγκώμιον ἄλατος, ποῦ τὴν ἀισθάνεται τόσον ζωηρά, ὥστε νὰ τὴν εἰσαγγῆ ὄχι ὡς διαπίστωσιν γεγονότος, ἀλλ' ὡς προσωπικὴν ἀνάμνησιν

πρὸς ὠφελίαν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα συχνὰ ἴδοις ἂν
 ἐγκεκωμιασμένα, τὸ οὖν τοιούτων μὲν πέρι πολ- c
 λὴν σπουδὴν ποιήσασθαι. Ἐρωτα δὲ μηδένα πω
 ἀνθρώπων τετολμηκέναι εἰς ταυτηνὶ τὴν ἡμέραν
 5 ἀξίως ὑμνησαι—ἀλλ' οὕτως ἡμέληται τοσοῦτος
 θεός. ταῦτα δὴ μοι δοκεῖ εὖ λέγειν Φαίδρος.
 ἐγὼ οὖν ἐπιθυμῶ ἅμα μὲν τούτῳ ἔρανον εἰσε-
 νεγκεῖν καὶ χαρίσασθαι, ἅμα δ' ἐν τῷ παρόντι
 πρέπον μοι δοκεῖ εἶναι ἡμῖν τοῖς παροῦσι κοσμη-
 10 σαι τὸν θεόν. εἰ οὖν ξυνδοκεῖ καὶ ὑμῖν, γένοιτ' d
 ἂν ἡμῖν ἐν λόγοις ἰκανὴ διατριβή· δοκεῖ γάρ μοι
 χρῆναι ἕκαστον ἡμῶν λόγον εἰπεῖν ἔπαινον Ἐ-
 ρωτος ἐπὶ δεξιᾷ, ὡς ἂν δύνηται κάλλιστον, ἄρ-

1 ὠφέλειαν BW 5 ἀξιώ B corr. B² 13 ἐπιδέξια TW sine acc.
 B || κάλλιστα W.

(ἀλλ' ἔγωγε ἤδη κλπ.), καὶ τέλος ἀπὸ τὴν ἀγανακτημένην ἀνακεφα-
 λαίωσιν δι' ὀνομαστικῷ ἀπαρεμφάτου (τὸ οὖν κλπ.· πρβλ. τὴν ἀνά-
 λογον σύνταξιν τοῦ νὰ παρ' ἡμῖν: Νὰ πάη νὰ πῆ πῶς ἐγὼ ἕκα-
 να τέτοιο πρᾶγμα!) εἰς τὴν ἔντονον αὐτοτελεῆ φράσιν ἀλλ' οὐ-
 τως ἡμέληται τοιοῦτος θεός, πού ἀποτελεῖ σολοικισμόν ὡς πρὸς
 τὸ ἐν ἀρχῇ οὐ δεινόν. Κατ' αὐτόν τὸν τρόπον κατορθώνει ὁ Πλά-
 των, ὥστε ἡ γλῶσσα νὰ μὴ ρυθμίξῃ ἐκεῖνη τὸν ἐσωτερικόν τρόπον
 τοῦ σκέπτεσθαι, ἀλλὰ ν' ἀντανακλᾷ πιστῶς καὶ ἀμέσως, μὲ ὄλον
 τὸν πλοῦτον τῶν ἀποχρώσεων, τὴν ἐσωτερικότητα τοῦ ὁμιλοῦντος.

3. Ἐρανος ἦτον ἡ κοινὴ συνεισφορά τῶν φίλων πρὸς ὑπο-
 στήριξιν ἀτυχοῦντος φίλου. Ἡ παρομοίωσις μὲ συνεισφορὰν γι-
 νομένην πρὸς ἱκανοποίησιν μιᾶς ἀνάγκης τοῦ Φαίδρου συνεχίζεται
 καὶ κατόπιν.

4. Διατριβὴ εἶναι τὸ μέσον νὰ περάσῃ κανεῖς τὸν καιρὸν του-
 κατόπιν εἰδικεῖσθαι, ὅπως καὶ ἡ λέξις σχολή, εἰς τὴν πνευματικὴν
 ἀπασχόλησιν, καὶ δὴ τὴν φιλοσοφικὴν συζήτησιν ἢ ἀνάπτυξιν
 (Ἐπικτήτου διατριβαί). Ἐντεῦθεν καὶ ἡ σημερινὴ σημασία.

5. Ὁ Ἐρυξίμαχος ἐξακουλουθεῖ νὰ χρησιμοποίῃ τὴν ὀρολο-
 λίαν τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου, ὡς νὰ προτεινῇ ψήφισμα (δοκεῖ
 χρῆναι· πρβλ. 176e δέδοκται εἰσηγοῦμαι, 177c ἐν τῷ παρόντι
 πρέπον μοι δοκεῖ εἶναι). Ἀναλόγως ἀπαντᾷ ὁ Σωκράτης: ψη-
 φίζεται 177d.

νά κάμη πρώτος ὁ Φαῖδρος, ἐπειδὴ καὶ τὴν πρώτην θέσιν ἔχει καὶ συγχρόνως εἶναι ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος¹. «Κανείς, Ἐρυξίμαχε» εἶπεν ὁ Σωκράτης «δὲν θὰ δώση ψῆφον ἀντίθετον. Πράγματι οὐτ' ἐγὼ πάντως θὰ ἔλεγα ὄχι, ἐγὼ πού τονίζω ὅτι ἄλλο τίποτε δὲν κατέχω ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ζητήματα τοῦ ἔρωτος², οὔτε, ὑποθέτω, ὁ Ἀγάθων καὶ ὁ Πausανίας³, οὔτε πάλιν ὁ Ἀριστοφάνης, πού ὅλη του ἡ ἀσχολία εἶναι γύρω ἀπὸ τὸν Διόνυσον καὶ τὴν Ἀφροδίτην⁴, οὔτε ἄλλος κανείς ἀπ' αὐτοὺς πού βλέπω. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι, πὼς δὲν εὐρισκόμεθα εἰς Ἰσην μοῖραν ἡμεῖς πού κατέχομεν τὰς τελευταίας θέσεις. Ἀλλ' ἄς ὀμιλήσουν οἱ προηγούμενοι κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸν⁵ καὶ εὐμορφον, καὶ ἡμεῖς θὰ μείνωμεν εὐχαριστημένοι. Ἐμπρὸς λοιπόν, εἰς τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἄς ἀρχίσῃ ὁ Φαῖδρος καὶ ἄς ἐγκωμιάζῃ τὸν Ἐρωτα».

Αὐτὰ τὰ ἴδια καὶ οἱ ἄλλοι τότε ὅλοι ἐσυμφωνοῦσαν καὶ συνιστοῦσαν, καθὼς ὁ Σωκράτης. Τώρα, τί 178 ὁ καθένας τῶν εἶπεν, οὔτε ὁ Ἀριστόδημος ἐνεθυμῆτο καὶ τόσον, οὔτε πάλιν ἐγὼ ὅσα ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅλα. Τὰ κυριώτερα ὅμως καὶ ἐκείνων πού μου ἐφάνησαν πὼς ἤξιζε νὰ τὰ συγκρατήσω, αὐτῶν θὰ σᾶς εἰπῶ τοῦ καθενὸς τὸν λόγον.

1. Πατὴρ τοῦ λόγου (ἢ τοῦ μύθου Θεαίτ. 164e) εἶναι ἐκεῖνος πού ἤνοιξε τὴν συζήτησιν· πρβλ. Φαῖδρ. 242a.

Πρόκειται, καθὼς φαίνεται, περὶ ἰσχυρισμοῦ τοῦ ἱστορικοῦ Σωκράτους, τὸν ὅποιον συχνὰ ἐπανελάμβανε (Λυσ. 204b, Συμπόσ. 198c, 212b, Φαῖδρ. 257a, Ξεν. Ἀπομν. 2, 6, 28, Συμπ. 8, 2). Τὸ βαθύτερον νόημα τοῦτου θ' ἀποκαλυφθῆ κατόπιν, ὅταν θὰ μᾶς παρουσιάσῃ τί κυρίως εἶναι ὁ ἔρως· θὰ φανῆ τότε, ὅτι εἶναι διαφορετικὴ μορφή τοῦ σωματικῆς Οὐδὲν οἶδα.

3. πού ἀποτελοῦν γνωστὸν ἐρωτικὸν ζεῦγος (Πρωταγ. 315d, Συμπ. 193b).

4. Δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀριστοφάνη τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ εἰς τὸν κωμικὸν ποιητὴν. Ἔτσι λέγει περὶ τοῦ Μενάνδρου ὁ Πλούταρχος, ὅτι ἡ ποίησις του στρέφεται γύρω ἀπὸ τὸν ἔρωτα, ὅτι θὰ ἠμποροῦσε νὰ λεχθῆ καὶ περὶ τοῦ νεωτέρου θεάτρου. Ἀνέφερε τὴν Ἀφροδίτην, ὄχι τὸν Ἐρωτα, εἴτε διότι τὸ πνεῦμα τῶν σχετικῶν σκηνῶν εἶναι ἀφροδίσιον μᾶλλον ἢ ἐρωτικόν, ἀφοῦ καὶ ἡ κωμῶδια εἶναι τῶν φαλλοφορικῶν ἱσμάτων ἐξέλιξις, εἴτε καὶ διότι ἤθελε νὰ τονίσῃ τὸ ἐπαφροδίτιον τῆς ποίησεως τοῦ Ἀρι-

χειν δὲ Φαίδρον πρῶτον, ἐπειδὴ καὶ πρῶτος
κατάκειται καὶ ἔστιν ἅμα πατὴρ τοῦ λόγου.—
Οὐδεὶς σοι, ὦ Ἐρυξίμαχε, φάναι τὸν Σωκράτη,
ἐναντία ψηφιεῖται. οὔτε γὰρ ἂν που ἐγὼ ἀπο-
5 φήσαιμι, ὅς οὐδὲν φημι ἄλλο ἐπίστασθαι ἢ τὰ
ἔρωτικά, οὔτε που Ἀγάθων καὶ Πausανίας, οὐ-
δὲ μὴν Ἀριστοφάνης, ὃ περι Διόνυσον καὶ Ἀ-
φροδίτην πᾶσα ἢ διατριβή, οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς
τουτωνὶ ὧν ἐγὼ ὀρώ. καίτοι οὐκ ἐξ ἴσου γίννε-
19 ται ὑμῖν τοῖς ὑστάτοις κατακειμένοις· ἀλλ' ἂν
οἱ πρόσθεν ἱκανῶς καὶ καλῶς εἴπωσιν, ἐξαρκέ-
σει ἡμῖν. ἀλλὰ τύχη ἀγαθῆ καταρχέτω Φαί-
δρος καὶ ἐγκωμιαζέτω τὸν Ἐρωτα.

Ταῦτα δὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἄρα ξυνέφα-
15 σάν τε καὶ ἐκέλευον ἅπερ ὁ Σωκράτης. πάντων 17B
μὲν οὖν ἅ ἕκαστος εἶπεν οὔτε πάνυ ὁ Ἀριστό-
δημος ἐμέμνητο οὐτ' αὖ ἐγὼ ἅ ἐκεῖνος ἔλεγε
πάντα· ἃ δὲ μάλιστα καὶ ὧν ἔδοξέ μοι ἀξιωμα-
μόνευτον, τούτων ὑμῖν ἐρῶ ἐκάστου τὸν λόγον.

7 Ἀφροδίτη T corr. T² 8 ἢ B Aristaeetus: om. TW 14 ἄρα :
ἅμα Wytttenbach 16 ἃ : ὅσα T²mg 18 ἀξιωμαμονεῦτων B² ἀξιο-
μνημόνευτον εἶναι TW.

στοφάνους· μήπως ὁ ἴδιος ὁ Πλάτων εἰς ἕνα ὄραϊον τοῦ ἐπίγραμμα
εἰς τὸν ποιητὴν, δὲν ἐξαιρεῖ διὰ αἱ Χάριτες Ἰδρυσαν εἰς τὴν
ψυχὴν τοῦ Ἀριστοφάνους ἕνα τέμενος, ὅπερ οὐχὶ πεσεῖται; Θά
ἦτο παρεξήγησις (καὶ εἰς αὐτὴν περιέπεσαν ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι
ἔρμηνευταὶ) νὰ ὑποτεθῆ, ὅτι θέλει νὰ χαρακτηρίσῃ ὁ Πλάτων τὸν
Ἀριστοφάνη, πρὸς διασυρμόν, ὡς κρασσοπατέρα καὶ γυναικᾶ. Ἔσα
ἴσα ἢ προσθήκη τοῦ Διονύσου, τοῦ θεοῦ τοῦ θεάτρου, ἀποσκοπεῖ
νὰ προλάβῃ αὐτὴν τὴν παρερμηνείαν (πρβλ. Εἰσαγ. II § 7).

5. Ὁ Ἐρυξίμαχος εἶχε ζητήσει νὰ ἐκφωνήσῃ ὁ καθένας ἕνα
λόγον ὡς ἂν δύνηται κάλλιστον 177d· ὁ Σωκράτης προσθέτει, ἢ
μᾶλλον προτάσσει τὸ ἱκανῶς. Ἔτσι προπρασκευάζεται ἡ ἐπίκρι-
σις τοῦ 198d κέξ : οἱ ἐκφωνηθέντες λόγοι εἶναι ὄραϊοι, ἀλλὰ τοὺς
λείπει ἡ ἀλήθεια.

6. Πρῶτος λοιπόν, καθὼς εἶπα, ἤρχισε, λέγει, ὁ Φαῖδρος τὴν ὁμιλίαν τοῦ κάπου ἀπ' αὐτὸ τὸ σημεῖον: ὅτι θεὸς μέγας εἶν' ὁ Ἔρως καὶ Φαῖδρου λόγος* ἀξιοθαύμαστος εἰς τὰ ὄμματα ἄνθρώπων καὶ θεῶν, καὶ δι' ἄλλα πολλὰ¹ καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὴν γένεσίν του.

«Πράγματι τὸ ὅτι εἶν' ἐξαιρετικῶς ἀρχαῖος ὁ θεός, b αὐτὸ εἶναι τιμὴ μεγάλη²» εἶπε. Ἀπόδειξις δὲ τούτου: γονεῖς τοῦ Ἐρωτος οὔτε ὑπάρχουν οὔτ' ἀναφέρονται ἀπὸ κανένα³, πεζογράφον⁴ ἢ ποιητὴν. Ἀντιθέτως ὁ μὲν Ἡσίοδος⁵ λέγει, ὅτι κατὰ πρῶτον ὑπῆρξε τὸ Χάος,

ὕστερα πάλι ἡ Μάννα Γῆ μετὰ τὰ πλατῖα τὰ στήθια ἀτράνταχτο θεμέλιωμα κι αἰώνιο τῆς πλάσης κι ὁ Ἔρως —

λέγει δηλαδή, πὼς ὕστερ' ἀπὸ τὸ Χάος ἀνεφάνησαν αὐτὰ τὰ δύο, ἡ Γῆ καὶ ὁ Ἔρως⁶. Ὁ δὲ Παρμενίδης⁷ λέγει περὶ τῆς Δημιουργίας

* Ἴδε Εἰσαγ. II § 3.

1. πολλαχῆ μὲν καὶ ἄλλῃ: συνήθης τῶν ρητόρων μεγαλορρημοσύνη· πρβλ. Μενέξεν. 237c.

2. Ἡ σημασία ἐνός θεοῦ δὲν συνεβάδιζε πάντοτε μετὰ τὴν ἀρχαιότητά του· ὁ Οὐρανὸς καὶ ὁ Κρόνος δὲν ἐτιμῶντο περισσότερο τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦ Ἡρακλέους. Ἄλλωστε καὶ σήμερον νεωτερικώτεροι ἄγιοι ἔχουν πολλακίς ζωηρότερον λατρεῖαν, π.χ. ἡ Ἁγ. Παρασκευή, ὁ Ἁγιος Φανούριος, ὁ Ἁγ. Διονύσιος, ὁ Ἁγ. Γεράσιμος κλπ. Ἐδῶ γίνεται ἀπλούστατα μεταφορὰ τῶν προσόντων, ποῦ ἐξήρροντο εἰς τὰ ἐγκώμια θνητῶν.

3. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι τελειῶς ἀληθινόν· ἡ Σαπφὼ fr. 132B. τὸν ὀνομάζει υἱὸν τῆς Γῆς καὶ τοῦ Οὐρανοῦ, ὁ Σιμωνίδης fr. 24D. τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, ὁ Ἀλκαῖος fr. 8D. τῆς Ἴριδος καὶ τοῦ Ζεφύρου, ὁ Εὐριπίδης Ἰππόλ. 534 υἱὸν τοῦ Διὸς.

4. Ἰδιώτης εἶν' ἐδῶ ὁ πεζογράφος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ποιητὴν (Φαῖδρ. 258a, Νόμ. 890a), διότι τὸ ἔργον του δὲν εἶναι δημόσιον λειτούργημα, δὲν εἶναι διδάσκαλος τοῦ λαοῦ, οὔτε τὸ παρουσιάζει εἰς δημοσίας τελετὰς δι' ἀπαγγελίας ἢ διὰ παραστάσεως (διδασκαλίας), ἀλλὰ τὸ καθιστᾷ γνωστὸν διὰ τοῦ βιβλίου, τοῦ ὁποῦ ἢ ἀπόκτησις εἶναι ὑπόθεσις ἰδιωτικῆ.

5. Οἱ ὠραῖοι στίχοι τοῦ Ἡσιόδου, τοὺς ὁποίους συντέμνων ἀναφέρει ὁ Φαῖδρος (ἐντεῦθεν ἡ παρεμβολὴ τῆς πεζῆς περιλήψεως φησὶ μετὰ τὸ χάος κλπ., τὴν ὁποῖαν ἀδίκως ὑποπεύουσι οἱ φιλόλογοι) ἔχουν ὡς ἐξῆς:

6. Πρῶτον μὲν γάρ, ὡσπερ λέγω (177d), ἔφη
 Φαῖδρον ἀρξάμενον ἐνθένδε ποθὲν λέγειν, ὅτι
 μέγας θεὸς εἶη ὁ Ἔρως καὶ θαυμαστός ἐν ἀν-
 θρώποις τε καὶ θεοῖς, πολλαχῆ μὲν καὶ ἄλλῃ,
 5 οὐχ ἦκιστα δὲ κατὰ τὴν γένεσιν.

Τὸ γὰρ ἐν τοῖς πρεσβύτατον εἶναι τὸν θεὸν ἢ
 τίμιον, ἢ δ' ὅς. τεκμήριον δὲ τούτου· γονῆς γὰρ
 Ἔρωτος οὐτ' εἰσὶν οὔτε λέγονται ὑπ' οὐδενὸς
 οὔτε ἰδιώτου οὔτε ποιητοῦ. ἀλλ' Ἡσιόδου (Theog.
 10 116ss) πρῶτον μὲν Χάος φησὶ γενέσθαι,

αὐτὰρ ἔπειτα

Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἔδος ἀσφαλὲς αἰεὶ,
 ἡδ' Ἔρος—

φησὶ μετὰ τὸ Χάος δύο τούτω γενέσθαι, Γῆν τε

6 πρεσβύτατον... τῶν θεῶν ἢ Stobaeus πρεσβυτάτοις... τῶν
 θεῶν τ 7 ἢ δ' ὅς: εἶδος w² || γοναὶ Stobaeus 10 φασι w || γίγνε-
 σθαι Stobaeus 11 versus Hesiodaeos om. Stobaeus, sed eos antea in
 eadem ecloga citat; eosdem praeter verba αὐτὰρ ἔπειτα secl. Her-
 mann, fort. recte 13 ἔρως B²W 14 φησι: om. Stobaeus δὴ add.
 Robin οὖν postul. Hug <ὅς> φησι F.A.Wolf φησι... Ἔρωτα
 secl. Hommel || τὰ om. W

Ἦτοι μὲν πρῶτιστα Χάος γένητ', αὐτὰρ ἔπειτα
 Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἔδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
 ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφόντος Ὀλύμπου,
 Τάρταρά τ' ἠερόντα μυχῷ χθονὸς εὐρουοείης,
 ἡδ' Ἔρος, ὃς κάλλιστος ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 λυσιμελής, πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων
 δάμναται ἐν στήθεσσι νόον καὶ ἐπίφρονα βουλήν.

6. Ὁ Ἔρως ὡς μεγάλη κοσμογονικὴ ἀρχὴ εἶναι βαθεῖα φι-
 λοσοφικὴ σύλληψις ὀφειλομένη ἐν μέρει εἰς τὴν παναρχαίαν λα-
 τρεῖαν τοῦ Ἔρωτος εἰς τὰς Θεσπιάς, εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκεν ἡ
 πατρὶς τοῦ Ἡσιόδου ἢ Ἀσκρα (σημ. Παλιοπαναγιά).

7. Παρμενίδης, ὁ Ἐλεάτης φιλόσοφος (περὶ τὸ 500), ἐξέθεσε
 τὸ σύστημά του εἰς ἓνα μακρὸν ποίημα, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἔλειπεν
 καὶ αἱ προσωποποιεῖαι κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ Ἡσιόδου, ὅπως καὶ
 κατόπιν εἰς τοῦ Ἐμπεδοκλέους τοὺς στίχους. Τὸν περὶ Ἔρωτος
 στίχον ἀναφέρει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης (Μεταφ. 984b26), ἀλλ' ἀβέ-
 βαιον εἶναι τὸ ὑποκείμενον τοῦ μητίσατο· κατὰ τὸν Πλούταρχον
 (Ἔρωτ. 756f) εἶναι ἡ Ἀφροδίτη, κατὰ τὸν Σιμπλίκιον δαίμων
 ἢ πάντα κυβερνᾷ. Ἡ Γένεσις ὡς κύριον ὄνομα συμβολίζει τῆς
 δημιουργίας τὴν δύναμιν, ὡς πηγὴν τοῦ κόσμου τῆς δόξης, ποῦ
 ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς τὴν πραγματικότητα.

πρῶτον ἀπ' ὄλους τοὺς θεοὺς τὸν Ἔρωτα ἐστοχάσθη.

Μὲ τὸν Ἡσίοδον δὲ συμφωνεῖ καὶ ὁ Ἄκουσίλαος¹ c
Τοιοιτοτρόπως ἀπὸ πολλὰς πηγὰς ὁμοφώνως ἀνα-
γνωρίζεται, ὅτι ὁ Ἔρωσ πανάρχαιος εἶναι.

Καὶ ὅπως εἶναι ἀρχαιότατος², πρόξενος εἶναι
σπουδαιωτάτων εὐεργετημάτων πρὸς ἡμᾶς. Ἐγὼ τοῦ-
λάχιστον δὲν θὰ εἶχα ν' ἀναφέρω, τί σπουδαιότερον
εὐεργέτημα ὑπάρχει διὰ τὸν ἄνθρωπον εὐθὺς ἀπὸ τὰ
πρῶτα χρόνα τῆς νεότητός του, παρὰ ἔραστῆς ἀξιό-
λογος καὶ ἀγαπητικὸς παρόμοιος δι' ἕνα ἔραστήν³
Διότι ἐκεῖνο ποῦ πρέπει νὰ κατευθύνῃ εἰς ὄλην του
τὴν ζωὴν τὸν ἄνθρωπον, ποῦ θέλει νὰ ζήσῃ ἕνα βίον
ἀνώτερον, αὐτὸ οὔτε δεσμοὶ συγγενικοὶ εἶναι εἰς
θέσιν νὰ καλλιεργήσουν μέσα του τόσον ἄρτια, οὔτε
τιμητικαὶ διακρίσεις, οὔτε πλοῦτος, οὔτε ἄλλο κανέ- d
να, ὅσον ὁ ἔρωσ. Καὶ αὐτὸ ποῦ λέγω εἶναι τί⁴; Ἡ
ἐντροπὴ διὰ τ' ἀξιόμεμπτα, ἡ φιλοτιμία διὰ τ' ἀξιε-
παινα⁵. Χωρὶς αὐτὰ δὲν εἶναι δυνατόν οὐτ' ἕνα κρά-
τος οὐτ' ἕνα ἄτομον⁶ κατορθώματα νὰ κατορθώσουν
σπουδαῖα καὶ λαμπρά. Σὰς διαβεβαιώσω λοιπόν: ἕνας
ἔρωτευμένος, ἂν συνέβαινε ν' ἀνακαλυφθῆ εἴτε ὅτι δια-
πράττει κάτι ἀνάρμοστον, εἴτε ὅτι ὕφίσταται ἕκ μέρους
ἄλλου χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντίστασιν⁷ ἀπὸ ἀνανδρίαν
του, δὲν θὰ τοῦ ἦτο τόσον ὀδυνηρὸν νὰ τὸν ἔβλεπεν
ὁ πατέρας του εἴτε οἱ σύντροφοὶ του ἢ κανεὶς ἄλλος,

1. Ὁ Ἄκουσίλαος, Ἀργεῖος λογογράφος (περὶ τὸ 550), ἔγραψε
Γενεαλογίας, εἰς τὰς ὁποίας παρέφρασεν ἐν πολλοῖς ἡσιόδεια
ποιήματα.

2. Ἡ λογικὴ ἀοριστία τῆς μεταβάσεως ἀφήνει τὴν ἐντύπω-
σιν, ὅτι ἡ ἀρχαιότης εἶναι αἰτία τῆς μεγάλης τοῦ Ἔρωτος
χρησιμότητος. Αὐτὸ δὲν ἐννοεῖ ὁ Φαῖδρος· θέλει μόνον νὰ τόνισῃ,
ὅτι ὑπάρχει σ χ ε ς μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἰδιοτήτων, χω-
ρὶς νὰ τὴν καθορίζῃ ἀκριβέστερα.

3. Τὸ ὄλον πνεῦμα τῆς ὁμιλίας εἶναι ὅτι ἡ χρησιμότης τοῦ
ἔρωτος εἶναι ἀμοιβαία καὶ διὰ τὸν ἐρώμενον καὶ διὰ τὸν ἐρών-
τα. Ὁ παιδικὸς ἔρωσ ἐπέτρεπεν εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ εἶναι καὶ
τὰ δύο, κάποτε μάλιστα καὶ ταυτοχρόνως.

4. Ἡ ἐρώτησις σκοπεῖ νὰ προσθέσῃ ἔμφασιν εἰς τὰ κατό-
πιν. Μέσον τελείως ἐξωτερικόν.

5. Καὶ ὁ Λυσίας, τοῦ ὁποίου ὁ Φαῖδρος εἶναι θαυμαστής,
λέγει δι' ἕνα ταπεινὸν ὑποκείμενον 14, 42: ἐπὶ μὲν τοῖς καλοῖς
αἰχλόνεσθαι, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς φιλοτιμείσθαι.

καὶ Ἔρωτα. Παρμενίδης δὲ (fr. 13 Diels) τὴν Γένεσιν λέγει

πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων. c
 Ἑσιόδῳ δὲ καὶ Ἀκουσίλεως (fr. 2 Diels) ὁμολο-
 5 γεῖ. οὕτω πολλαχόθεν ὁμολογεῖται ὁ Ἔρωτος ἐν
 τοῖς πρεσβύτατος εἶναι.

Πρεσβύτατος δὲ ὧν μεγίστων ἀγαθῶν ἡμῖν
 αἰτίας ἐστίν. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔχω εἰπεῖν ὅ τι μεῖ-
 ζόν ἐστίν ἀγαθὸν εὐθύς νέφ' ὄντι ἢ ἔραστῆς χρη-
 30 στός καὶ ἔραστῆ παιδικά. ὅ γὰρ χρὴ ἀνθρώποις
 ἡγεῖσθαι παντός τοῦ βίου τοῖς μέλλουσι καλῶς
 βιώσεσθαι, τοῦτο οὔτε συγγένεια οἷα τε ἐμποι-
 εῖν οὕτω καλῶς οὔτε τιμαὶ οὔτε πλοῦτος οὐτ' d
 ἄλλο οὐδέν, ὡς ἔρωτος. λέγω δὲ δὴ τί τούτο; τὴν
 15 ἐπὶ μὲν τοῖς αἰσχροῖς αἰσχύνην, ἐπὶ δὲ τοῖς κα-
 λοῖς φιλοτιμίαν· οὐ γὰρ ἔστιν ἄνευ τούτων οὔτε
 πόλιν οὔτε ἰδιώτην μεγάλα καὶ καλὰ ἔργα ἐξερ-
 γάζεσθαι. φημί τοίνυν ἐγὼ ἄνδρα ὅστις ἐρᾷ, εἴ
 τι αἰσχρὸν ποιῶν κατάδηλος γίγνοιτο ἢ πάσῃων
 20 ὑπὸ τοῦ δι' ἀνανδρίαν μὴ ἀμυνόμενος, οὐτ' ἂν ὑπὸ
 πατρός ὀφθέντα οὕτως ἀλγῆσαι οὔτε ὑπὸ ἐταί-
 ρων οὔτε ὑπ' ἄλλου οὐδενός, ὡς ὑπὸ παιδικῶν. e

1 Παρμενίδης B corr. B² Παρμενίδης... πάντων om. Stobaeus, sed hunc ipsum versum in eadem ecloga antea citavit || τὴν Γένεσιν del. Rettig, sed cf. Phaed. 94d 4 verba Ἑσιόδῳ... ὁμολογεῖ (ξύμφησιν Stobaeus) verbo ὅς auctra ante φησι p. 31,14 trp. F. A. Wolf et, lectione σύμφησιν pro ὁμολογεῖ accepta, verbo φησι delieto Burnet 5 οὕτω... Ἔρωτος om. Stobaeus 6 πρεσβυτάτοις idem [sed cf. Menon 93e] 7 δέ: τε idem 12 εὐγένεια Wyttenbach [sed cf. v. 21 ὑπὸ πατρός Vahlen]

5. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ ἔρωτος ἐκτείνεται εἰς τὸν δημόσιον καὶ τὸν ἰδιωτικὸν βίον. Ὁμιλεῖ πρῶτον περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ (χιασμός) 1) ὡς πρὸς τὸν ἐρώοντα 2) ὡς πρὸς τὸν ἐρώμενον· κατόπι περὶ τοῦ δημοσίου βίου 1) ἐν εἰρήνῃ 178e 2) ἐν πολέμῳ 179a.

6. Εἶναι ἀξίωσις τιμῆς καὶ καθήκον ἠθικόν (Ξεν. Ἀπομν. 2, 3, 14) ν' ἀντισταθῆς καὶ ν' ἀνταποδίδῃς τὸ κακόν. Τὴν ἀντίθετον ἀποφιν τοῦ μὴ ἀνταδικεῖν (Κρίτων 49c κ. ἀ.) ὡς παραδοξολογίαν μόνον ἤκουεν ὁ ἀρχαῖος.

δσον ὁ ἀγαπητικός του¹. Αὐτὸ τὸ ἴδιον παρατηροῦ. e
 μεν καὶ εἰς τὸν ἐρώμενον: ἐντρέπεται ἰδιαιτέρως τοὺς
 ἐραστάς του, ἂν τύχη καὶ τὸν ἴδουῖν εἰς πρᾶξιν ἀπρεπῆ.
 Ἐν εὐρίσκετο λοιπὸν κανένας τρόπος, ὥστε νὰ συγ-
 κροτηθῆ κράτος ἢ σῶμα στρατιωτικῶν² μόνον ἀπὸ
 ἐραστάς καὶ ἐρωμένους, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶχαν
 καλύτερον τρόπον διακυβερνήσεως τῆς χώρας των,
 παρὰ μὲ τὸ ν' ἀπέχουν ἀπὸ κάθε τι χυδαῖον καὶ νὰ
 καλλιεργοῦν μεταξὺ των τὴν ἄμιλλαν. Καὶ εἰς τὰς 179
 μάχας ἐπίσης οἱ τοιοῦτοι θ' ἀνεδεικνύοντο ὁ ἕνας
 παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἄλλου, καὶ ὄλιγοι νὰ ἦσαν, νι-
 κηταὶ ὄλου, θὰ ἔλεγα, τοῦ κόσμου. Διότι ἕνας ἐρωτευ-
 μένος θὰ ἠνείχeto πολὺ ὀλιγώτερον, φαντάζομαι, νὰ
 τὸν ἰδῆ ὁ ἀγαπημένος του εἴτε νὰ λιποτακτῆ εἴτε νὰ
 πετᾷ τὰ ὄπλα, παρὰ νὰ τὸν ἰδῆ ὄλος ὁ ἄλλος κῶ-
 σμος· ἀντ' αὐτοῦ θὰ ἐπροτιμοῦσε χιλίους θανάτους.
 Πόσον μᾶλλον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἀγαπημένον του
 ἢ νὰ μὴ σπεύσῃ εἰς βοήθειάν του, ὅταν κινδυνεύῃ³—
 ὄχι! τόσον ἀνάξιος δὲν εἶναι κανεὶς, ποὺ νὰ μὴ τὸν
 γαμίῃ ὁ ἴδιος ὁ Ἔρως δύναμιν θεῖαν καὶ γενναϊό-
 τητα, ὥστε ὅμοιος ν' ἀναδειχθῆ πρὸς τὸν ἐκ φύσεως
 ἥρωικώτατον⁴. Καὶ κυριολεκτικῶς, αὐτὸ ποὺ εἶπεν ὁ
 Ὅμηρος, ὅτι λ ε β ε ν τ ι ἄ ν ἐ φ ὄ σ η ξ' ὁ θεός⁵ εἰς b
 μερικοὺς ἥρωας, αὐτὸ προσφέρει ὁ Ἔρως εἰς τοὺς
 ἐρωτευμένους, ὡς κάτι ποὺ προέρχεται ἀπ' αὐτόν⁶.

7. Ἐξ ἄλλου καὶ τὴν ζωὴν των νὰ θυσιάζουσι δέ-
 χονται οἱ ἐρωτευμένοι καὶ μόνοι, ὄχι πλέον ἄνδρες

1. Ξεν. Κυνηγ. 12, 20 ὅταν μὲν γὰρ τις ὁρᾷται ὑπὸ τοῦ
 ἐρωμένου, ἅπας ἑαυτοῦ ἐστὶ βελτίων καὶ οὔτε λέγει οὔτε ποι-
 εῖ ἀισχρὰ οὐδὲ κακά, ἵνα μὴ ὀφθῆ ὅπ' ἐκείνου.

2. Τὴν γνώμην αὐτὴν ἀποδίδει ὁ Ξενοφῶν Συμπ. 8, 32 εἰς
 τὸν Πausanίαν. Ἴδε Εἰσαγ. II § 4 καὶ I § 4, ὅπου ἀναφέρονται
 καὶ παραδείγματα τοιαύτης συγκροτήσεως στρατιωτικῶν σωμάτων
 ἐπὶ τῆ βάσει τῆς ἐρωτικῆς σχέσεως· τὸ ὀνομαστότερον ἐξ ὄλων
 ἦτον ὁ ἱερὸς λόχος τῶν Θηβαίων, ὅστις ὅμως διὰ πρώτην φοράν
 ἐμφανίζεται εἰς τὴν ἱστορίαν κατὰ τὴν μάχην τῶν Λεύκτρων
 τὸ 371.

3. Τὸ ἀνακόλουθον δεικνύει, ὅτι μετὰ τὸ κινδυνεύοντι ἀκο-
 λουθεῖ σύντομος διακοπή, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ὁ ὀμι-
 λῶν βλέπει τόσον ζωηρὰ ἐνώπιόν του τὸ περιεχόμενον τῆς σκέ-
 φῆς του, ὥστε λησμονεῖ πῶς ἤρχισε τὴν φράσιν καὶ ὀμιλεῖ μὲ

ταυτόν δὲ τοῦτο καὶ τὸν ἐρώμενον ὀρώμεν, ὅτι διαφερόντως τοὺς ἐραστὰς αἰσχύνεται, ὅταν ὀφθῆ ἓν αἰσχυρῶ τινι ὦν. εἰ οὖν μηχανή τις γένοιτο, ὥστε πόλιν γενέσθαι ἢ στρατόπεδον ἐραστῶν τε καὶ παιδικῶν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἄμεινον οἰκήσειαν τὴν ἑαυτῶν ἢ ἀπεχόμενοι πάντων τῶν αἰσχυρῶν καὶ φιλοτιμούμενοι πρὸς ἀλλήλους· καὶ μαχόμενοι γ' ἂν μετ' ἀλλήλων οἱ τοιοῦτοι 179 νικῶεν ἂν ὀλίγοι ὄντες ὡς ἔπος εἰπεῖν πάντας ἀνθρώπους. ἐρῶν γὰρ ἀνήρ ὑπὸ παιδικῶν ὀφθῆναι ἢ λιπῶν τάξιν ἢ ὅπλα ἀποβαλῶν ἤττον ἂν δῆπου δέξαιτο ἢ ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων. καὶ πρὸ τούτου τεθνάναι ἂν πολλάκις ἔλοιτο. καὶ μὴν ἐγκαταλιπεῖν γε τὰ παιδικὰ ἢ μὴ βοηθῆσαι 15 κινδυνεύοντι—οὐδεὶς οὕτω κακὸς ὄντινα οὐκ ἂν αὐτὸς ὁ Ἔρωσ ἐνθεον ποιήσειεν πρὸς ἀρετὴν, ὥστε ὅμοιον εἶναι τῷ ἀρίστῳ φύσει. καὶ ἀτεχνῶς, b ὁ ἔφη Ἵομηρος (Il. K 482), μ ἔ ν ο ς ἔ μ π ν ε υ σ α ι ἐνίοις τῶν ἠρώων τὸν θεόν, τοῦτο ὁ Ἔρωσ τοῖς 20 ἐρῶσι παρέχει γιγνόμενον παρ' αὐτοῦ.

7. Καὶ μὴν ὑπεραποθνήσκειν γε μόνοι ἐθέλουσιν οἱ ἐρῶντες, οὐ μόνον ὅτι ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ αἱ

δ ἢ del. Rückert β γ' ἂν : δ' ἂν w^{ac} γ' αδ Vermehren 14 μήν : μὴ TW 22 οὐ μόνον ὅτι : οὐ μόνον οἱ Stephanus οὐχ ὅτι Fischer, sed cf. Thuc. IV 85,6 || αἱ om. TW

ἀφοριστικὴν κατηγορηματικότητα. Τὸ κανονικὸν θά ἦτο : οὐδεὶς ἂν τολμῶη.

4. Ἔστω καὶ ἂν ἐκ φύσεως εἶναι ἀτολμότερος. Ὡστε ὁ Ἔρωσ συμπληρώνει καὶ διορθώνει τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου.

5. Ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ἄρης κλπ.

6. Ὅχι ὡς κάτι ἐξωτερικῶς εἰσαγόμενον, ὅπως ἀπὸ τοῦς ἄλλους θεοῦς. Ἡ αἰτία εἶναι, ὅτι ὁ Ἔρωσ εἶναι καὶ ὁ θεὸς ἀλλὰ καὶ τὸ συναίσθημα—κάτι ποῦ δέν εἶναι π. χ. ἡ Ἀθηνᾶ.

μόνον, ἀλλ' ἀκόμη καὶ αἱ γυναῖκες. Ὡς πρὸς αὐτὸ προσφέρει καὶ ἡ κόρη τοῦ Πελλίου ἢ Ἄλκηστις¹ μαρτυρίαν ἀρκετὴν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μου τούτου εἰς τὸ Πανελλήνιον². Μόνη αὐτὴ προσεφέρθη ν' ἀποθάνῃ εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀνδρός της· καὶ ὅμως ἐζοῦσαν καὶ ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα του³. Ἀπ' αὐτοὺς ἐφάνη τόσον ἀνωτέρα εἰς ἀφοσίωσιν χάρις εἰς τὸν ἕρωτά της, ὥστε ν' ἀποδείξῃ ὅτι ξένοι ἦσαν ἐκεῖνοι πρὸς τὸν υἱὸν των καὶ μόνον κατ' ὄνομα συγγενεῖς. Καὶ μὲ τὴν πράξιν της αὐτὴν ποῦ ἔκαμεν, ἐνεφανίσθη ὄχι μόνον εἰς τῶν θνητῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τῶν θεῶν τὰ ὄμματα, ὅτι κατώρθωσε κάτι τόσον εὐγενικόν, ὥστ' ἐνῶ ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐπέτελεσαν πολυάριθμα λαμπρὰ κατορθώματα, εἰς μερικoὺς μόνον, ἐλαχίστους⁴, ἐχάρισαν ὡς τιμὴν οἱ θεοὶ τὸ ν' ἀπελευθερώσουν τὴν ψυχὴν των ἀπὸ τὸν Ἄδην, ὅμως ἐκείνης τὴν ψυχὴν τὴν ἀπελύτρωσαν, θαμβωθέντες ἀπὸ τὴν πράξιν της. Ἔτσι τιμοῦν καὶ οἱ θεοὶ ἰξεχωριστὰ τὸν ζῆλον εἰς τὸν ἕρωτα καὶ τὸν ἥρωισμόν⁵. Τοῦναντίον τὸν Ὀρφέα τοῦ Οἰάγρου⁶ ἀπρακτὸν ἀπὸ τὸν Ἄδην ἐξαπέστειλαν· τοῦ παρουσίασαν τὸ φάντασμα τῆς γυναικὸς του μόνον, χάριν τῆς ὁποίας

1. Ὁ μῦθος ἦτο γνωστὸς ἀπὸ τοῦ Φρυγίχου καὶ κατόπι (483 π.Χ.) ἀπὸ τοῦ Εὐριπίδου τὸ γνωστὸν δράμα. Ὁ Φαῖδρος ὅμως ἀκολουθεῖ ἐδῶ διάφορον παράδοσιν: Ἡ Ἄλκηστις ἐπανάρχεται εἰς τὴν ζωὴν ὄχι διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Ἡρακλέους, ὁ ὅποιος παλαίει πρὸς τὸν θάνατον, ἀλλὰ κατὰ χάριν τῆς Περσεφόνης, τὴν ὁποίαν συνεκίνησεν ἡ αὐτοθυσία της ὑπὲρ τοῦ Ἄδμήτου.

2. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐζήτησα ν' ἀποδώσω τὸν μεγάλοστομον ρητορισμὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας.

3. Οἱ ὅποιοι καὶ προκαλοῦμενοι ἀρνοῦνται ν' ἀποθάνουν ὑπὲρ τοῦ Ἄδμήτου.

4. Π. χ. τὸν Πρωτεσίλαον, τὸν Σίσυφον, τὸν Κάστορα κλπ.

5. Σπουδὴ εἶναι ἡ διάθεσις, ἡ προθυμία, ἀρετὴ ἢ πραγματοποίησις, τὰ ἔργα.

6. Ὁ γνωστὸς μῦθος ἐξηγεῖ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Ὀρφέως μὲ τὸ ὅτι ἀπὸ ὑπερβολῆν ἀγάπης δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατηθῇ, ἀλλ' ἐστράφη νὰ ἰδῇ τὴν Εὐρυδίκην, παρὰ τὴν ὑπόσχεσίν του· εἶναι συνήθης ὅμως ἡ πίστις, ὅτι ἀπὸ τὰ φρικαλέα μέρη, ὅπως εἶναι ὁ Ἄδης, πρέπει νὰ φεύγῃ κανεὶς χωρὶς νὰ μεταστρέφεται εἰδεμῆ, θὰ τὸ πληρώσῃ. Ὁ Φαῖδρος εἰσάγει τὸ νέον στοιχεῖον τοῦ εἰδώλου, ὅπως εἰς τὸν μῦθον τῆς Ἑλένης καὶ εἰς τὸν τοῦ Ἰξίονος. Χαρακτηριστικόν: ὅτι ἡ ἀρχαία παράδοσις

γυναίκες· τούτου δὲ καὶ ἡ Πελίου θυγάτηρ Ἄλ-
 κησις ἱκανὴν μαρτυρίαν παρέχεται ὑπὲρ τοῦδε
 τοῦ λόγου εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἐθελήσασα μόνη
 ὑπὲρ τοῦ αὐτῆς ἀνδρὸς ἀποθανεῖν, ὄντων αὐτῷ
 5 πατρός τε καὶ μητρός· οὓς ἔκείνη τοσοῦτον ὑπερ-
 εβάλετο τῇ φιλίᾳ διὰ τὸν ἔρωτα, ὥστε ἀποδει-
 ξαι αὐτοὺς ἀλλοτρίους ὄντας τῷ θεῷ καὶ ὀνόματι
 μόνον προσήκοντάς· καὶ τοῦτ' ἐργασαμένη τὸ
 ἔργον οὕτω καλὸν ἔδοξεν ἐργάσασθαι, οὐ μόνον
 10 ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ θεοῖς, ὥστε πολλῶν πολλὰ
 καὶ καλὰ ἐργασαμένων εὐαριθμήτοις δὴ τισιν
 ἔδοσαν τοῦτο γέρας οἱ θεοί, ἐξ Ἄιδου ἀνεῖναι
 πάλιν τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ τὴν ἐκείνης ἀνεῖσαν ἀγα-
 σθέντες τῷ ἔργῳ. οὕτω καὶ θεοὶ τὴν περὶ τὸν ἔρω-
 15 τα σπουδὴν τε καὶ ἀρετὴν μάλιστα τιμῶσιν. Ὀρ-
 φέα δὲ τὸν Οἰάγρου ἀτελεῖ ἀπέπεμψαν ἐξ Ἄι-
 δου φάσμα δειξάντες τῆς γυναικὸς ἐφ' ἣν ἦκεν,

3 ὑπὲρ τοῦδε τοῦ λόγου del. F. A. Wolf ὑπὲρ τοῦδε del. Stephanus
 τοῦ λόγου post τούτου v. 1 transponens 8 μόνων (i. e. μόνῳ)
 T (ut videtur) 12 δὴ post ἔδοσαν iterant TW || τὸ γέρας Paris,
 1810 || ἀνέναι Hommel 13 ἀλλὰ τὴν ἐκείνης: ἀλλ' αὐτὴν ἐκέ-
 λην Harle 14 τῷ ἔργῳ del. Baier τὸ ἔργον Vatic. 229; sed cf.
 Herod. IV 75 Xen. Cyr. Inst. VI 4,9 17 φάντασμα TW

ἐθεώρει δεῖγμα ὀψίτου ἡρωισμοῦ, τὸ νὰ καταβῆς ζωντανὸς εἰς τὸν Ἄδην (μόνον ἡρώες μεγάλοι τὸ ἀποτολμοῦν, ὅπως ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θησεύς, ὁ Ὀδυσσεύς κλπ.), γίνεται διὰ τὸν ὀρθολογιστὴν μαθητὴν τῶν σοφιστῶν Ἐνδελξίς δειλίας (ἡρωισμὸς θά ἦτο μόνον ν' ἀποθάνῃ) καὶ ἐγωισμοῦ (δὲν ἠμπορεῖ μόνος του νὰ περάσῃ). Τὸ ἴδιον καὶ μὲ τὸν μῦθον τοῦ θανάτου του: ὁ Ὀρφεὺς κατεσπαράχθη ὑπὸ τῶν γυναικῶν τῆς Θράκης, διότι, πιστὸς εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς Εὐρυδίκης, δὲν ἠθέλησεν ἄλλην γυναῖκα ν' ἀγαπήσῃ, ἀλλ' ἐρωτεύθη μόνον τὸν Κάλαιν. Ὁ θάνατός του λοιπὸν εἶναι τιμωρία (τιμωρία σκληρὰ διὰ τὴν ἐλληνικὴν περὶ εὐθανασίας ἀντιληψιν) ἐκ μέρους τῶν θεῶν, διότι ἠσέβησε πρὸς τὴν Ἀφροδίτην ἢ κατ' ἄλλους πρὸς τὸν Διόνυσον (πρβλ. τὸν θάνατον τοῦ Πενθέως καὶ τοῦ Ἰηπολύτου), ἀλλ' ἦτο πάντως ἀποτέλεσμα τῆς ἀφοσιώσεώς του πρὸς τὴν Εὐρυδίκην. Διὰ τὸν Φαίδρον ὁμως εἶναι τιμωρία διὰ τὴν ἀτάθειάν του εἰς τὸν ἔρωτα πρὸς ἐκείνην.

ἦλθεν, ἐκείνην τὴν ἰδίαν δὲν ἠθέλησαν νὰ τοῦ ἐπιστρέψουν. Διότι ἐκρίθη, ὅτι ἐφέρετο ἀτολμα, σὺν κιθαρωδὸς ποῦ ἦταν¹, καὶ δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ θυσιάσῃ χάριν τοῦ ἕρωτός του τὴν ζωὴν του, ὅπως ἡ Ἄλκηστις, ἀλλ' ἐμχανεύετο πῶς νὰ εἰσχωρήσῃ ζωντανὸς εἰς τὸν Ἄδην. Λοιπὸν δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον τὸν ἐτιμώρησαν καὶ ὥρισαν ὁ θάνατός του ἀπὸ γυναικας νὰ ἐπροέλθῃ. Ὅχι σὺν τὸν Ἀχιλλέα, τῆς Θέτιδος τὸν υἱόν, ποῦ τὸν ἐτίμησαν καὶ τὸν ἔστειλαν εἰς τὰς νήσους τῶν μακάρων². Ἐπειδὴ, ἐνῶ εἶχε προειδοποιηθῆ ἀπὸ τὴν μητέρα του, ὅτι θ' ἀποθάνῃ, ἂν σκοτώσῃ τὸν Ἔκτορα, ἂν ὄμως δὲν τὸ κάμῃ, θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν τόπον του καὶ θὰ τελειώσῃ τὴν ζωὴν του εἰς γῆρας βαθύ, ἐντούτοις εἶχε τὸ θάρρος καὶ ἐπροτίμησε νὰ βοηθήσῃ τὸν ἔραστήν του Πάτροκλον καὶ νὰ τὸν ἐκδικήσῃ καὶ ὕστερα ν' ἀποθάνῃ ὄχι μόνον χάριν ἐκείνου ἀλλὰ καὶ ἀμέσως κατόπιν ἐκείνου, ὅταν πλέον ἐκεῖνος ἦτο νεκρός. Δι' αὐτὸ ἴσα ἴσα καὶ οἱ θεοὶ τὸν ἐκαμάρωσαν ἐξαιρετικὰ καὶ ἐξαιρετικὰ τὸν ἐτίμησαν, ποῦ ἀπέδιδε τόσην σημασίαν εἰς τὸν ἔραστήν του³. Ὁ Αἰσχύλος πάντως φλυαρεῖ μ' αὐτὸ ποῦ λέγει, ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτον ἔραστής τοῦ Πατρόκλου⁴, αὐτὸς ποῦ ἦτον ὠραιότερος ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν Πάτροκλον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὄλους δὲ τούτους ἄλλους ἡρώας, καὶ ἀγένειος⁵ ἀκόμη, καὶ ἔπειτα νεώτερος πολὺ, ὅπως μᾶς παραδίδει ὁ Ὅμηρος. Ὅχι! Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι οἱ θεοὶ ἐκτιμοῦν βεβαίως πάρα πολὺ τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ ἥρωισμοῦ εἰς

1. Ἐπομένως ἀνανδρος. Εἶναι ἡ συνήθης, εἰς τ' ἀριστοκρατικὰ ἰδίως καθεστῶτα, περιφρόνησις πρὸς τοὺς παντοίας εἰδικότητος καλλιτέχνας (ραψωδοῦς, ποιητάς, ἀθλητάς κλπ.), καταγομῆτους κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἀπολέμου Ἰωνίας καὶ ὑποχρεωμένους, ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγελματός των, νὰ περιποιοῦνται ὄλους καὶ ἀπὸ ὄλους νὰ δέχωνται ἀμοιβάς. Τὴν περιφρόνησιν αὐτὴν ἐκληρονόμησαν οἱ διάδοχοί των, οἱ σοφισταί, ὅσον καὶ δ' ἐθαυμάζετο ἡ δεξιότην των (Πρωταγ. 312a).

2. Εἶναι μεταγενεστέρη παράδοσις, ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ὠδηγήθη εἰς τὸ Ἥλύσιον (Ἰβυκος fr. 37B.) ἢ τὰς νήσους τῶν μακάρων (Πινδ. Ὀλ. 2, 77 κέξ.) ἢ τὴν νῆσον Λεύκην εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ὅπου συνεζεύχθη τὴν Ἐλένην (Πινδ. Νεμ. 4, 49). Εἰς τὴν Ὀδύσσειαν (λ 467 κέξ.) ὁ Ἀχιλλεὺς εὐρίσκεται ὡς εἰδῶλον μαζὶ μὲ τούτους ἄλλους θνητοὺς εἰς τὸν Ἄδην.

3. Ὁμοίως ἐξίρει τὴν αὐτοθυσίαν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ὁ

αὐτὴν δὲ οὐ δόντες, ὅτι μαλθακίζεσθαι ἐδόκει
 ἄτε ὦν κιθαρῳδός, καὶ οὐ τολμᾶν ἔνεκα τοῦ ἔ-
 ρωτος ἀποθνήσκειν ὡσπερ Ἄλκηστις, ἀλλὰ δια-
 μηχανᾶσθαι ζῶν εἰσιέναι εἰς Ἄιδου. τοιγάρτοι
 5 διὰ ταῦτα δίκην αὐτῷ ἐπέθεσαν καὶ ἐποίησαν
 τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ γυναικῶν γενέσθαι, οὐχ e
 ὡσπερ Ἀχιλλέα τὸν τῆς Θέτιδος ὑδὸν ἐτίμησαν
 καὶ εἰς μακάρων νήσους ἀπέπεμψαν, ὅτι πεπυ-
 σμένος παρὰ τῆς μητρὸς ὡς ἀποθανοῖτο ἀποκτεί-
 10 νας Ἔκτορα (Hom. II. Σ 96), μὴ ποιήσας δὲ τοῦ-
 το οἴκαδ' ἐλθὼν γηραιὸς τελευτήσοι (Hom. II.
 I 414), ἐτόλμησεν ἐλέσθαι βοηθήσας τῷ ἔραστῇ
 Πατρόκλῳ καὶ τιμωρήσας οὐ μόνον ὑπεραποθα- 180
 νεῖν ἀλλὰ καὶ ἐπαποθανεῖν τετελευτηκότι· ὅθεν
 15 δὴ καὶ ὑπεραγασθέντες οἱ θεοὶ διαφερόντως αὐ-
 τὸν ἐτίμησαν, ὅτι τὸν ἔραστὴν οὕτω περὶ πολλοῦ
 ἐποιεῖτο. Αἰσχύλος δὲ (Myrmidon. fr. 135 N²) φλυ-
 αρεῖ φάσκων Ἀχιλλέα Πατρόκλου ἐρᾶν, ὃς ἦν
 καλλίων οὐ μόνον Πατρόκλου ἀλλ' ἄρα καὶ τῶν
 20 ἡρώων ἀπάντων (II. B 674), καὶ ἔτι ἀγένειος, ἔπει-
 τα νεώτερος πολὺ, ὡς φησιν Ὀμηρος (II. Λ 786).
 ἀλλὰ γὰρ τῷ ὄντι μάλιστα μὲν ταύτην τὴν

3 διαμηχανήσασθαι w 4 ζῶν λέναι w ζῆν λέναι T 9 ἀποθάνοιτο
 TW ἀποθάνοι B 10 μὴ ποιήσας δὲ τοῦτο TW: μὴ ἀποκτείνας δὲ
 τοῦτον B 11 οἴκαδε δ' B 12 βοηθήσαι W 13 [Πατρ. del. Naber]
 19 ἀλλ' ἄρα καὶ TW: ἀλλὰ καὶ B ἀλλ' ἄμα καὶ Burnet, sed cf.
 177c 20 καὶ ἔτι ἀγένειος [del. Kalitsunakis], post πολὺ trp. Petersen.

Σωκράτης εἰς τὴν Ἀπολογία του 28c καὶ ὁ Αἰσχίνης I, 145 καὶ
 ὁ Ἀριστοτέλης Ρητ. 1359a3.

4. Εἰς τοὺς Μυρμιδόνας ὁ Αἰσχύλος εἰσήγε τὸν Ἀχιλλέα
 θρηνοῦντα τὸν Πάτροκλον με ζωηροτάτας ἐρωτικὰς ἐκφράσεις (ὡ
 δυσχάριστε τῶν πυκνῶν φιλημάτων), ἐνῶ ὁ Ὀμηρος ἀγνοεῖ τοι-
 αὐτὴν ἐρωτικὴν σχέσιν (Ξεν. Συμπ. 8, 31). Ὁ Φαῖδρος ἀντιθέτως
 θέλει νὰ τὸν παραστήσῃ ὡς ἐρώμενον τοῦ Πατρόκλου, παρά-
 δεῖγμα πιστοῦ ἐρωμένου. Ἄλλωστε καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἔγραψε σα-
 ξυρικὸν δράμα Ἀχιλλέως ἔρασταί.

5. Ἔτσι παριστάνεται καὶ εἰς τὰ ἀγγεῖα.

τὸν ἔρωτα, περισσότερον ὅμως θαυμάζουσι καὶ καμα- b
 ρώνουσι καὶ ἀνταμείβουσι, ὅταν ὁ ἐρώμενος ἀφοσιώνε-
 ται εἰς τὸν ἔραστήν, παρά ὅταν ὁ ἔραστής εἰς τὸν ἐ-
 ρώμενον. Διότι συγγενεστέρᾳ πρὸς τοὺς θεοὺς ὑπαρ-
 ξεῖ εἶν' ὁ ἔραστής παρά ὁ ἐρώμενος, ἀφοῦ μέσα του
 ἔχει τὸν θεόν'. Διὰ τοῦτο ἀπένειμαν εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα
 μεγαλυτέρας παρά εἰς τὴν Ἀλκησιν τιμᾶς, καὶ τὸν
 ἔστειλαν εἰς τῶν μακάρων τὰς νήσους.

Ἔτσι λοιπὸν ἰσχυρίζομαι ἐγώ, ὅτι ὁ Ἔρως εἶναι
 μεταξύ τῶν θεῶν ὁ περισσότερον ἀρχαῖος καὶ ὁ πε-
 ρισσότερον σεβαστός καὶ ὁ περισσότερον ἀποτελε-
 σματικὸς διὰ τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἀπόκτησιν προσω-
 πικῆς ἀξίας καὶ εὐδαιμονίας καὶ εἰς τὴν ζωὴν καὶ
 μετὰ θάνατον».

8. Τοιοῦτος περίπου ἦτον ὁ λόγος, εἶπε, τὸν ὁποῖον c
 ἐξεφώνησεν ὁ Φαῖδρος. Μετὰ τὸν Φαῖδρον ἦσαν με-
 ρικοὶ ἄλλοι, τοὺς ὁποίους δὲν ἐνεθυμείτο καὶ τόσον
 καλά. Τοὺς παρέτρεξε λοιπὸν καὶ διηγῆθη τοῦ Παι-
 σανίου τὸν λόγον, ὁ ὁποῖος εἶπεν :

«Ἐχω τὴν ἰδέαν, Φαῖδρε, ὅτι τὸ θέμα τοῦ λόγου
 δὲν μᾶς ἔχει τεθῆ ὀρθῶς², ὅπως ἐδόθη ἔτσι ἀορίστως
 τὸ παράγγελμα νὰ ἐγκωμιάζωμεν
 Παισανίου τὸν Ἔρωτα. Βεβαίως, ἂν ἕνας ἦτον
 λόγος * ὁ Ἔρως, θὰ ἦτον ἐν τάξει· ἀλλὰ
 τώρα νὰ ποῦ δὲν εἶναι ἕνας. Ἐφ' ὅ-
 σον λοιπὸν δὲν εἶν' ἕνας, ὀρθότερον εἶν' ἐκ τῶν προ-
 τέρων νὰ καθορισθῆ, ποῖας φύσεως εἶν' ἐκεῖνος τὸν d
 ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ ἐγκωμιάσωμεν. Θὰ δοκιμάσω
 λοιπὸν ἐγώ νὰ ἐπανορθώσω αὐτὴν τὴν παράλειψιν, νὰ
 καθορίσω πρῶτα τὸν Ἔρωτα ποῦ πρέπει νὰ ἐγκωμιά-
 ζωμεν, καὶ κατόπιν νὰ συνθέσω ἕνα πανηγυρικὸν ἀν-
 τάξιον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ.

Λοιπὸν εἰς ὅλους μας εἶναι γνωστὸν, ὅτι Ἀφρο-
 δίτη χωρὶς Ἔρωτα δὲν ὑπάρχει³. Τούτου τεθέντος, ἂν

* Ἴδε Εἰσαγ. II § 4.

1. Ἐπομένως ἡ θυσία ὑπὲρ τοῦ ἔραστοῦ εἶναι θυσία ὑπὲρ
 τοῦ Ἔρωτος ποῦ τὸν κατέχει.

2. Δὲν ἀναφέρεται εἰδικῶς εἰς τὸν λόγον τοῦ Φαῖδρου (ἀφοῦ
 μεσολαβοῦν ἄλλοι), ἀλλ' εἰς τὸν τρόπον ποῦ ἐτέθη τὸ θέμα.

ἀρετὴν οἱ θεοὶ τιμῶσιν τὴν περὶ τὸν ἔρωτα, μᾶλλον μέντοι θαυμάζουσιν καὶ ἄγανται καὶ εὖ ποιούσιν, ὅταν ὁ ἐρώμενος τὸν ἐραστὴν ἀγαπᾷ ἢ ὅταν ὁ ἐραστής τὰ παιδικὰ· θειότερον γὰρ ἐραστής παιδικῶν· ἔνθεος γὰρ ἔστι. διὰ ταῦτα καὶ τὸν Ἀχιλλεῦα τῆς Ἀλκῆστιδος μᾶλλον ἐτίμησαν, εἰς μακάρων νήσους ἀποπέμψαντες.

Οὕτω δὲ ἐγὼ γέ φημι Ἔρωτα θεῶν καὶ πρεσβύτατον καὶ τιμιώτατον καὶ κυριώτατον εἶναι εἰς ἀρετῆς καὶ εὐδαιμονίας κτῆσιν ἀνθρώποις καὶ ζῶσι καὶ τελευτήσασι.

8. Φαῖδρον μὲν τοιοῦτόν τινα λόγον ἔφη εἰπεῖν, μετὰ δὲ Φαῖδρον ἄλλους τινὸς εἶναι, ὧν οὐ πάνυ διεμνημόνευε· οὓς παρὲς τὸν Πausανίου λόγον διηγείτο. εἰπεῖν δ' αὐτόν ὅτι

Οὐ καλῶς μοι δοκεῖ, ὦ Φαῖδρε, προβεβληθῆσθαι ἡμῖν ὁ λόγος, τό ἀπλῶς οὕτως παρηγγελῆσθαι ἐγκωμιάζειν Ἔρωτα. εἰ μὲν γὰρ εἰς ἦν ὁ Ἔρως, καλῶς ἂν εἶχε· νῦν δὲ οὐ γὰρ ἔστιν εἰς· μὴ ὄντος δὲ ἐνόος ὀρθότερόν ἐστι πρότερον προρηθῆναι ὁποῖον δεῖ ἐπαινεῖν. ἐγὼ οὖν πειράσομαι τοῦτο ἐπανορθώσασθαι, πρῶτον μὲν Ἔρωτα φράσαι ὅν δεῖ ἐπαινεῖν, ἔπειτα ἐπαινέσαι ἀξίως τοῦ θεοῦ.

25 Πάντες γὰρ ἴσμεν ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνευ Ἔρωτος Ἀφροδίτη. μιᾶς μὲν οὖν οὕσης εἰς ἂν ἦν Ἔρως·

8 καὶ om. TW 9 καὶ τιμιώτατον om. T add. T²mg || κυριώτερον TW 13 εἶναι : del. vel in εἰπεῖν mut. Hirschig 21 ὁποῖον : ὀπότερον Hermann 26 οὖν om. Vindob. 21 Stobaeus

3. Ἡδὴ παρ' Ἡσιόδῳ (Θεογ. 201) ὁ Ἔρως εἶναι συνοδὸς τῆς Ἀφροδίτης, ἐθεωρήθη δηλαδὴ ἀπαραίτητος ὁ καθαγιασμός τῆς γενετησίου πράξεως διὰ τοῦ συναισθήματος. Ὁ Σωκράτης προσφέρει κατωτέρω διάφορον ἐρμηνείαν τῆς συνδέσεως τῶν δύο θεοτήτων.

ὑπῆρχε μία Ἄφροδίτη, ἕνας Ἔρως θὰ ὑπῆρχεν ἔφ' ὅσον ὅμως ὑπάρχουν δύο, δύο κατ' ἀνάγκην καὶ Ἔρωτες ὑπάρχουν. Καὶ πῶς νὰ μὴν εἶναι δύο αἱ θεαί; Ἡ μία πάντως ἀρχαιότερα καὶ χωρὶς μητέρα θυγάτηρ τοῦ Οὐρανοῦ, αὐτὴ ποὺ τῆς δίδομεν καὶ τὸ ἐπώνυμον Οὐρανία¹. Ἡ ἄλλη νεωτέρα, τοῦ Διὸς καὶ τῆς Διώνης, αὐτὴν ποὺ ὀνομάζομεν Πάνδημον². Κατ' ἀνάγκην ἄρα καὶ ὁ Ἔρως, ὁ ἕνας μὲν, ὁ συνεργάτης τῆς δευτέρας, ὀρθὸν εἶναι νὰ λέγεται Πάνδημος, Οὐράνιος ὁ ἄλλος³. Καθῆκον μας εἶναι βέβαια δι' ὄλους τοὺς θεοὺς καλὰ νὰ λέγωμεν⁴, οὐχ ἦττον ὅμως ἄς προσπαθῆσωμεν νὰ περιγράψωμεν τὴν δικαιοδοσίαν καὶ τῶν δύο χωριστά. Διὰ κάθε πρᾶξιν ἰσχύει τὸ ἐξῆς: ἔφ' ὅσον ἐκτελεῖται αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν, δὲν εἶν' οὐτ' ἀξίεπαινος οὐτ' ἀξιόμεμπτος. Αὐτὸ π. χ. ποὺ κάμνομεν ἡμεῖς αὐτὴν τὴν στιγμήν, νὰ πίνωμεν ἢ νὰ τραγουδοῦμεν ἢ νὰ συζητοῦμεν, ἀπ' αὐτὰ κανένα δὲν εἶναι καθ' ἑαυτὸ ἀξίεπαινον, εἰς τὴν ἐκτέλεσίν του ὅμως καταλήγει συνήθως νὰ εἶναι ἔτσι, ὅπως τυχὸν πραγματοποιηθῆ, δηλαδὴ ἂν ἐκτελεσθῆ κατὰ τρόπον ἠθικὸν καὶ ὀρθόν, ἀποβαίνει ἠθικόν, ἂν κατὰ τρόπον μὴ ὀρθόν, ἀνήθικον. Τὸ ἴδιον ἀκριβῶς καὶ μὲ τὴν ἀγάπην

181

1. Εἶχε δύο ἱερά εἰς τὰς Ἀθήνας: ἕνα εἰς τὸν ἀγοραῖον Κολωνὸν παρὰ τὴν Βασιλείον Στοάν (ἀνατολικῶς τοῦ σημερινοῦ Θησείου) μὲ μαρμαρίνον ἀγαλμα τοῦ Φειδίου, ὁ ὁποῖος εἶχε κατασκευάσει καὶ χρυσελεφάντινον ἀγαλμα τῆς θεᾶς εἰς τὴν Ἥλιδα. Τὸ δεύτερον καὶ περιφημότερον εὐρίσκετο ἐν Κήποις, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ σημερινοῦ Ζαππείου, μὲ ἀγαλμα τοῦ Ἀλκαμένου (Πausan., 1, 14, 6 καὶ 1, 19, 2). Ἦδη οἱ ἀρχαῖοι ταυτίζουσαν τὴν Οὐρανίαν Ἀφροδίτην μὲ τὴν φοινικικὴν Οὐρανίαν θεάν· ἀλλὰ φαίνεται νὰ ἦτον ἑλληνικὴ, ἢ κορυφαία τῶν τριῶν Μοιρῶν ἢ αὐτὴ αὐτὴ ἡ Μοῖρα—βαθύτατος συμβολισμὸς ὅτι ἡ γέννησις τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖ πράγματι καὶ ρυθμίζει ὀριστικῶς τὴν μοῖραν του.

2. Ἐλατρεῦτο ἐξω τῆς Ἀκροπόλεως κάτω τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης. Ἡ ἀρχικὴ σημασία τοῦ ἐπιθέτου Πάνδημος δὲν ἦτον αὐτὴ ποὺ λέγει ἐδῶ ὁ Pausanias. Ὁ λεξικογράφος Ἀρποκρατίων (ἐν λ.) μᾶς λέγει ρητῶς, ὅτι ὀνομάσθη τοιουτοτρόπως ὑπὸ τοῦ Ἰδρύσαντος Θησέως διὰ τὸ ἐνταῦθα πάντα τὸν δῆμον συνάγεσθαι, ἦτον ἄρα τοῦ ὄλου λαοῦ (ὄχι ὀρισμένου γένους) προστάτις. Ἄλλ' ἦδη ἀπὸ τοῦ Σόλωνος, ὅστις ἐρρῶθιμον τὰ ζητήματα τῶν ἐταίρων, ἔθεωρήθη προστάτις καὶ σύμβολον τοῦ ἀγοραίου ἔρωτος. Μὲ τὴν διάκρισιν αὐτὴν συνεδυάσθη κατόπιν καὶ ἡ διαφορὰ τῶν πα-

ἐπεὶ δὲ δὴ δύο ἐστών, δύο ἀνάγκη καὶ Ἔρωτα εἶναι. πῶς δ' οὐ δύο τῷ θεῷ; ἢ μὲν γέ που πρεσβυτέρα καὶ ἀμήτωρ Οὐρανοῦ θυγάτηρ, ἦν δὴ καὶ Οὐρανίαν ἐπονομάζομεν. ἢ δὲ νεωτέρα Διὸς καὶ Διώνης, ἦν δὴ Πάνδημον καλοῦμεν. ἀναγκάσιον δὴ καὶ Ἔρωτα, τὸν μὲν τῇ ἐτέρᾳ συνεργὸν Πάνδημον ὀρθῶς καλεῖσθαι, τὸν δὲ Οὐράνιον. ἐπαινεῖν μὲν οὖν δεῖ πάντας θεοὺς, ἃ δ' οὖν ἐκάτερος εἴληχε πειρατέον εἰπεῖν. πᾶσα γὰρ πρᾶξις ὧδ' ἔχει· αὐτῇ ἐφ' ἑαυτῆς πραττομένη οὔτε καλῇ οὔτε αἰσχρᾷ. οἷον ὃ νῦν ἡμεῖς 181 ποιοῦμεν, ἢ πίνειν ἢ ἔχειν ἢ διαλέγεσθαι, οὐκ ἔστι τούτων αὐτὸ καλὸν οὐδὲν, ἀλλ' ἐν τῇ πράξει, ὡς ἂν πραχθῆ, τοιοῦτον ἀπέβη· καλῶς μὲν 15 γὰρ πραττόμενον καὶ ὀρθῶς καλὸν γίνεταί, μὴ ὀρθῶς δὲ αἰσχρόν. οὕτω δὴ καὶ τὸ ἔρᾶν καὶ ὃ

1 δὴ om. T Stobaeus || ἔρωτας Stobaeus 2 τῷ : τὰ idem 5 Διώνης B 10 πραττομένη codd. Stobaeus, Gellius XVII 203 (sed non vertit ib. 9) om. Proclus in I Alcib. p. 495 del. Stephanus [Schanz] μὴ πραττομένη Richards ταττομένη Bernays 13 αὐτὸ BTW Stobaeus : αὐτὸ καθ' αὐτὸ T² Gellius (?) || τῇ om. Stobaeus 16 τὸ om. idem

ραδόσεων περὶ τῶν γονέων τῆς Ἀφροδίτης : ὁ Ὀμηρος (Ἰλ. E 470) τὴν λέγει κόρην τοῦ Διὸς καὶ τῆς Διώνης· ὁ Ἡσίοδος (Θεογ. 188—206) διηγῆται, ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τῆς θαλάσσης τὸν ἄφρον γονιμοποιηθέντα διὰ τοῦ σπέρματος τοῦ ἀκρωτηριασθέντος Οὐρανοῦ· εἶν' ἐπομένως ἀμήτωρ.

8. Τὰ ἐπίθετα αὐτὰ δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς ἀληθινὴν λατρείαν. Μεταγενεστέρα μόνον Μιλησῶ ἐπιγραφῇ ἀναφέρει ἱερὸν Ἔρωτος Οὐρανοῦ, κατ' ἐπίδρασιν προφανῶς πλατωνικὴν.

4. Διὰ τὴν μὴ προκαλέσωμεν τὴν μῆνιν των· διότι καὶ ὁ Πάνδημος Ἔρωτος θεὸς εἶναι καὶ δύναται τὴν βλάβην. Αὐτὸ δὲν ἀντιφάσκει πρὸς τὸ 181a, ὅπου λέγεται, ὅτι ὁ Πάνδημος δὲν εἶναι ἀξίως ἐγκωμιάζεσθαι· διότι τὸ ἐπαινεῖν ἐδῶ ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ εὐφημεῖν. Ἡ περιγραφὴ, ἐννοεῖται, καταλήγει εἰς κατηγορίαν τοῦ ἐνόου.

καὶ ὁ Ἔρωσ δὲν εἶναι εἰς τὴν δλότητά του κάτι εὐγενικὸν καὶ ἄξιον ἐγκωμίων, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνος ποῦ παρακινεῖ εἰς εὐγενικὰ ἐρωτικὰ αἰσθήματα.

9. Λοιπὸν ὁ μὲν Ἔρωσ τῆς Πανδήμου Ἀφροδίτης εἶναι ἀληθινὰ πάνδημος καὶ προβαίνει εἰς ὅ,τι τύχη. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἔρωσ, ποῦ δοκιμάζουν οἱ κατώτεροι ἄνθρωποι. Ἐρωτεύονται δὲ αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰ πρόσωπα πρῶτον μὲν ὄχι ὀλιγώτερον γυναίκας, παρ' ὅσον παιδιὰ. Ἐπειτα καὶ ὅσους τυχὸν ἐρωτεύονται, τὸ σῶμα των μᾶλλον¹ παρά τὴν ψυχὴν ἐρωτεύονται. Ὑστερα παιδιὰ κατωτέρας, ὅσον τὸ δυνατόν, διανοητικότητος ἐπειδὴ κοιτάζουν πῶς νὰ πραγματοποιήσουν τοὺς σκοπούς των, καὶ ἀδιαφοροῦν ἂν τὰ μέσα εἶναι ἠθικὰ ἢ ὄχι. Ἐντεῦθεν συμβαίνει εἰς τὰς ἐνεργείας των νὰ κάμνουν ὅ,τι τοὺς τύχη, ἀδιακρίτως καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀντίθετον. Προέρχεται ἄλλωστε καὶ ἀπὸ τὴν θεάν, ἢ ὁποῖα καὶ νεωτέρα εἶναι πολὺ ἀπὸ τὴν ἄλλην καὶ συμμετέχει εἰς τὴν γέννησίν της καὶ τὸ θηλυκὸν καὶ τὸ ἀρσενικόν. Τουναντίον ὁ ἄλλος εἶναι τῆς Οὐρανίας ἢ ὁποῖα πρῶτον μὲν δὲν ἔχει μέσα της στοιχεῖον θηλυκόν, ἀλλὰ μόνον ἀρσενικόν², ἔπειτα εἶναι ἀρχαιοτέρα, ἀπηλλαγμένη ἀτασθαλίας³. Δι' αὐτὸν μάλιστα τὸν λόγον στρέφονται πρὸς τὸ ἀρσενικόν ὅσοι ἔχουν μέσα των τὴν πνοὴν αὐτοῦ τοῦ Ἔρωτος, καὶ ἀρέσκονται εἰς ὅ,τι ἐκ φύσεως ἔχει μεγαλυτέραν ρωμαλεότητα καὶ νοημοσύνην⁴. Θὰ ἤμποροῦσε μάλιστα κανεὶς καὶ ἐντὸς αὐτῆς ταύτης τῆς περιοχῆς τῆς παιδερραστίας νὰ διακρίνη ποῖοι γνησίως εἶναι παρακινήμενοι ἀπὸ τοῦτον τὸν Ἔρωτα: αὐτοὶ δὲν ἐρωτεύονται ἀνώριμα τὰ παιδιὰ, ἀλλὰ ὅταν ἀρχίσουν πλέον νὰ ἔχουν κρίσιν, καὶ τοῦτο συμπίπτει σχεδὸν μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῶν πρῶτων τριχῶν τοῦ προσώπου. Διότι ὅσοι ἀπὸ τότε ἀρχίζουν νὰ ἐρωτεύωνται, εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἀποφασισμένοι τὴν ζωὴν των δλόκληρον μαζὶ νὰ μείνουν καὶ ἀπὸ κοινοῦ νὰ συζητήσουν

1. Τὸ μᾶλλον ἐδῶ δὲν σημαίνει περισσότερο, ὥστε νὰ εἶναι ποσοτικὴ ἢ διαφορὰ τῶν δύο ἐρώτων, ἀλλ' αἶρει τὸν δεῦτερον ὄρον τῆς συγκρίσεως: τὸ σῶμα, ὄχι τὴν ψυχὴν.

2. Ἄφοῦ εἶναι ἀμήτωρ.

Ἔρωσ οὐ πᾶς ἐστὶ καλὸς οὐδὲ ἄξιος ἐγκωμιάζεσθαι, ἀλλὰ ὁ καλῶς προτρέπων ἔρᾶν.

9. Ὁ μὲν οὖν τῆς Πανδήμου Ἀφροδίτης ὡς ἀληθῶς πάνδημός ἐστι καὶ ἐξεργάζεται ὃ τι ἂν b
 15 τύχη· καὶ οὗτός ἐστιν ὃν οἱ φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων ἔρῳσιν. ἔρῳσιν δὲ οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν οὐχ ἤττον γυναικῶν ἢ παιδῶν, ἔπειτα ὧν καὶ ἔρῳσι, τῶν σωμάτων μᾶλλον ἢ τῶν ψυχῶν, ἔπειτα ὡς ἂν δύνωνται ἀνοητοτάτων, πρὸς τὸ διαπρά-
 10 ξασθαι μόνον βλέποντες, ἀμελοῦντες δὲ τοῦ καλῶς ἢ μὴ· ὄθεν δὴ ξυμβαίνει αὐτοῖς ὃ τι ἂν τύχῳσι, τοῦτο πράττειν, ὁμοίως μὲν ἀγαθόν, ὁμοίως δὲ τούναντίον. ἔστι γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς θεοῦ, νεωτέρας τε οὔσης πολὺ ἢ τῆς ἐτέρας καὶ μετε- c
 15 χούσης ἐν τῇ γενέσει καὶ θήλεος καὶ ἄρρενος. ὁ δὲ τῆς Οὐρανίας πρῶτον μὲν οὐ μετεχούσης θήλεος ἀλλ' ἄρρενος μόνον [καὶ ἐστὶν οὗτος ὁ τῶν παιδῶν ἔρωσ], ἔπειτα πρεσβυτέρας, ὕβρεως ἀμοῖρου· ὄθεν δὴ ἐπὶ τὸ ἄρρεν τρέπονται οἱ ἐκ
 20 τούτου τοῦ Ἔρωτος ἔπιπνοι, τὸ φύσει ἔρρωμενέστερον καὶ νοῦν μᾶλλον ἔχον ἀγαπῶντες. καὶ τις ἂν γνοίη καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παιδεραστίᾳ τοὺς εἰλικρινῶς ὑπὸ τούτου τοῦ Ἔρωτος ὠρμημένους· d
 25 οὐ γὰρ ἔρῳσι παιδῶν, ἀλλ' ἐπειδὴν ἤδη ἄρχονται νοῦν ἴσχειν, τοῦτο δὲ πλησιάζει τῷ γενειάσκειν. παρεσκευασμένοι γὰρ, οἴμαι, εἰσὶν οἱ ἐντεῦθεν ἀρχόμενοι ἔρᾶν ὡς τὸν βίον ἅπαντα ξυνεσόμενοι καὶ κοινῇ συμβιωσόμενοι, ἀλλ' οὐκ

13 ἀπὸ del. Usener 17 καὶ ... ἔρωσ del. Schütz [(Opusc. 120) secl. Schanz Hug alii] 24 ἀλλ' ἢ Stephanns.

3. Ἡ ὕβρις εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς νεότητος, Εὐθῦδ. 273a.

4. Πρβλ. Ξεν. Συμπ. 2,9 ἢ γυναικεία φύσις οὐδὲν χείρων τῆς τοῦ ἀνδρὸς οὐσα τυγχάνει, γνώμης δὲ καὶ ἰσχύος δεῖται.

ὄχι νὰ τὸν ἐξαπατήσουν, ἀνώριμον ὅπως τὸν ἐπέτευχαν εἰς τὴν ἀφέλειάν του, καὶ ὕστερα νὰ γελάσουν εἰς βάρος του καὶ νὰ τὸν ἀφήσουν, διὰ νὰ τρέξουν εἰς ἕναν ἄλλον. Ἐπρεπε μάλιστα καὶ νόμος νὰ ὑπάρχη ἀπαγορεύων τὸν ἔρωτα τῶν μικρῶν παιδιῶν δὲν θὰ ἐспаταλατο τότε τόση προσπάθεια εἰς κάτι ἀβέβαιον. Διότι ἀβέβαιον εἶναι τὸ τέλος τῶν παιδιῶν, ὡς ε ποῦ θὰ καταλήξῃ ἢ ἐξέλξῃ τῶν ὡς πρὸς τὰ ἐλαττώματά των ἢ τὰ προτερήματα, τὰ ψυχικά καὶ τὰ σωματικά¹. Οἱ ἀνώτεροι βέβαια ἄνθρωποι θεσπίζουν μόνοι των διὰ τὸν ἑαυτὸν των τὸν νόμον αὐτὸν ἐκουσίως. Ἐπρεπεν ὁμως καὶ εἰς τοὺς χυδαίους αὐτοὺς ἔραστὰς νὰ ἐπιβάλλωμεν διὰ τῆς βίας τοιαύτην διαγωγὴν, ὅπως καὶ μὲ τὰς γυναικὰς τὰς ἐλευθέρους τοὺς ἐξαναγκάζομεν, ὅσον μᾶς εἶναι δυνατὸν, νὰ μὴ συνάπτουν ἔρω- 182 τικὰς σχέσεις². Διότι αὐτοὶ εἶναι ποῦ ἔχουν προκαλέσει καὶ τὴν δυσφήμησιν, ὥστε νὰ φθάνουν³ μερικοὶ⁴ νὰ ὑποστηρίζουν, πῶς εἶν' ἐντροπὴ νὰ φαίνεται κανεὶς εὐχάριστος εἰς τὸν ἔραστήν του. Καὶ τὸ ὑποστηρίζουν ἔχοντες ὕπ' ὄψει των αὐτοῦς, ἐπειδὴ βλέπουν εἰς αὐτοὺς τὴν ἔλλειψιν κάθε λεπτότητος καὶ χρηστότητος. Ἄλλωστε καμμία, φαντάζομαι, πρᾶξις, ποῦ γίνεται βέβαια σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνας τῆς εὐπρεπείας καὶ τῆς ἠθικῆς⁵, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπισύρῃ ψόγον δίκαιον.

Ὅσον ἀφορᾷ τώρα τὰς ἠθικὰς ἀντιλήψεις τὰς σχετικὰς μὲ τὸν ἔρωτα, εἰς τ' ἄλλα μὲν τὰ κράτη εἶναι εὐκόλως νοηταί, διότι ἔχουν κανονισθῆ κατὰ τρόπον μονοκόμματον ἐνῶ ἐδῶ εἶναι περίπλοκοι. Εἰς τὴν ^b

1. Ἡ σειρά τῶν λέξεων εἶναι : περὶ κακίας καὶ ἀρετῆς ψυχῆς τε καὶ σώματος. Ὁ Παισανίας ἀντιτίθεται πρὸς τὸν Φαῖδρον, ὅστις συνιστᾷ τὸν ἔρωτα εὐθύς νέφ ὄντι 178c. Διὰ τὸν ἕναν ὁ ἔρως εἶναι δημιουργὸς ἀρετῆς, διὰ τὸν Παισανίαν εἶναι ἡ ἀρετὴ, τοῦλάχιστον ὡς δυναμικότης, προϋπόθεσις γονίμου ἔρωτος. Πρβλ. Φαῖδρ. 252e.

2. Ἐναφέρεται ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὰς βαρείας ποινὰς, ποῦ διαγράφει ὁ νόμος ἐναντίον τῶν μοιχῶν καὶ τῶν βιαστῶν (ἀκόμη καὶ αὐτοδικία μέχρι θανατώσεως ἐπιτρέπεται), ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν γυναικῶν ἐντὸς τῆς οἰκίας.

3. Τόσον αὐτονόητον εἶναι διὰ τοὺς καθὼς πρέπει ἀνθρώπους ὁ παιδικὸς ἔρως, ὥστε θεωρεῖ τὸ λ μ η μα ὁ Παισανίας τὴν δυσφήμησίν του. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ὁμολογία τοῦ Αἰσχίνου 1,136 εἰς δίκην μάλιστα ἐναντίον τοῦ Τιμάρχου, κατηγορουμένου διὰ

ἔξαπατήσαντες, ἐν ἀφροσύνη λαβόντες ὡς νέον,
καταγελάσαντες οἰχήσεσθαι ἐπ' ἄλλον ἀποτρέ-
χοντες· χρῆν δὲ καὶ νόμον εἶναι μὴ ἔρᾶν παί-
δων, ἵνα μὴ εἰς ἄδηλον πολλῆ σπουδῇ ἀνηλί- e
5 σκετο· τὸ γὰρ τῶν παίδων τέλος ἄδηλον οἷ τε-
λευτᾷ κακίας καὶ ἀρετῆς ψυχῆς τε πέρι καὶ σώ-
ματος. οἱ μὲν οὖν ἀγαθοὶ τὸν νόμον τοῦτον αὐ-
τοὶ αὐτοῖς ἐκόντες τίθενται· χρῆν δὲ καὶ τούτους
τοὺς πανδήμους ἐραστάς προσαναγκάζειν τὸ τοι-
10 οῦτον, ὥσπερ καὶ τῶν ἐλευθέρων γυναικῶν προσ-
αναγκάζομεν αὐτοὺς καθ' ὅσον δυνάμεθα μὴ 182
ἔρᾶν. οἷτοι γὰρ εἰσιν οἱ καὶ τὸ ὄνειδος πεποιη-
κότες, ὥστε τινὰς τολμᾶν λέγειν ὡς αἰσχρὸν χα-
ρίζεσθαι ἐρασταῖς. λέγουσι δὲ εἰς τούτους ἀπο-
15 βλέποντες, ὀρώντες αὐτῶν τὴν ἀκαιρίαν καὶ ἀ-
δικίαν· ἐπεὶ οὐ δήπου κοσμίως γε καὶ νομίμως
ὄτιοῦν πραττόμενον ψόγον ἂν δικαίως φέροι.

Καὶ δὴ καὶ ὁ περὶ τὸν ἔρωτα νόμος ἐν μὲν
ταῖς ἄλλαις πόλεσι νοῆσαι ῥᾶδιος (ἀπλῶς γὰρ
20 ὠρισταί), ὁ δ' ἐνθάδε [καὶ ἐν Λακεδαίμονι] ποι- b
κίλος. ἐν Ἡλιδι μὲν γὰρ καὶ ἐν Βοιωτοῖς καὶ οὐ
μὴ σοφοὶ λέγειν, ἀπλῶς νενομοθέτηται καλὸν

2 οἰχέσθαι Herwerden 5 τέλος del. Badham; sed cf. Alcidas.
Odys. 5 8 χρῆν B χρῆ TW 13 τινὰ vulg. 17 πράγμα πραττόμε-
νον T²mg 20 καὶ ἐν (ὁ ἐν T²) Λακεδαίμονι del. Winckelmann,
post γὰρ trp. Robin 22 οὐ B corr. B²

τοιούτου ἐλάττωμα: ἐγὼ δὲ οὔτε ἔρωτα δικαίῳ ψέγειν οὔτε
τοὺς κάλλει διαφέροντάς φημι πεπορνεύσθαι οὔτ' αὐτοὺς ἐξαρ-
νοῦμαι μὴ οὐ γεγενῆσθαι ἐρωτικὸς καὶ ἔτι καὶ νῦν εἶναι.

4. Ὁ Ἀλκιβιάδης μαρτυρεῖ 218d, ὅτι ἔτσι κρίνουν οἱ πολλοί·
ὡστ' ἐδῶ τὸ τινὲς δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' εἰς τὴν
σημαντικότητα τῶν δυσφημιστῶν τοῦ παιδικοῦ ἔρωτος.

5. Θὰ τοὺς ἀναπτύξῃ ἀμέσως κατωτέρω.

Ἡλείαν π. χ. καὶ τὴν Βοιωτίαν¹, καὶ ὅπου δὲν ἔχουν ἐπιδεξιότητα εἰς τὸ λέγειν², ἔχει χωρὶς περιορισμοὺς καθιερωθῆ ὡς ἠθικὸν τὸ νὰ ἐκτελεῖς τοῦ ἔραστοῦ τὸ θέλημα, καὶ κανεῖς, νέος ἢ γέρων, δὲν θὰ τὸ ἐχαρακτήριζε προσβλητικόν. Καὶ τοῦτο, διὰ νὰ μὴν ὑποβάλλωνται, φρονῶ, ἀνίκανοι ὅπως εἶναι εἰς τὸ λέγειν, εἰς τὴν ἐνόχλησιν νὰ ζητοῦν νὰ κερδίσουν μὲ ὠραῖα λόγια τοὺς νέους. Εἰς τὴν Ἰωνίαν³ πάλιν καὶ ἀλλοῦ, εἰς πολλὰ μέρη, κρίνεται προσβλητικόν εἰς ὄσους ζοῦν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν βαρβάρων⁴. Διότι εἰς τῶν βαρβάρων τὴν ἀντίληψιν εἶν' ἐξ αἰτίας τῆς ἀπολυταρχίας ἀνήθικον καὶ τοῦτο, ὅπως καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος καὶ τὸν ἀθλητισμόν⁵. Διότι δὲν συμφέρει, φαντάζομαι, εἰς τοὺς κυβερνῶντας φρονήματα γενναῖα νὰ καλλιεργοῦνται μεταξὺ τῶν ὑπηκόων καὶ φίλια καὶ δεσμοὶ ἰσχυροί, ὅτι ἀκριβῶς ἀναπτύσσουν συνήθως καὶ τ' ἄλλα ὄλα⁶ καὶ ὁ ἔρω. Ἐμπράκτως μάλιστα ἔλαβον πείραν τοῦ πράγματος καὶ εἰς τὸν τόπον μας οἱ δικτάτορες⁷ πράγματι τοῦ Ἀριστογείτονος ὁ ἔρω καὶ τοῦ Ἀρμοδίου ἢ φίλια ἀνέτρεψεν, ὅταν ἐσταθεροποιήθη,

1. Ὁ Πausanias θέλει ν' ἀναφέρῃ τὰ δύο ἄκρα διὰ τοῦτο παραλείπει τοὺς Κρήτας καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἦτον εὐκόλον ν' ἀποδοθῆ τόση ἀγροικία. Μεταγενέστεροι ὁμως ἀναγνώσται προσέθεσαν τὸ ἐν Λακεδαίμονι, ἀκαίρως. Τὴν ἴδιαν διακρίσιν τῶν δύο τούτων φυλῶν ἀπὸ τοὺς Σπαρτιάτας κάμνει καὶ ὁ Ξενοφῶν Λακεδ. Πολιτ. 2, 12.

2. Χαρακτηριστικὸν τοῦ μαθητοῦ τῶν σοφιστῶν, ἢ μᾶλλον τοῦ Ἑλληνος γενικῶς, εἶναι ὅτι ἡ ἔλλειψις πνευματικῆς καλλιέργειας ἐκδηλώνεται εἰς τὴν ἀνικανότητα τοῦ λέγειν. Ἐπομένως δὲν καταδικάζοντ' ἐδῶ, διότι δὲν εἶν' εἰς θέσιν μὲ λόγια ἀπατηλὰ νὰ παρασύρουν τοὺς νέους εἰς τὰς ὁρέξεις των, ἀλλ' ὅτι δὲν ἔχουν νὰ προσφέρουν εἰς αὐτοὺς ὡς ἀντάλλαγμα τοῦ χαρίζεσθαι τὴν πνευματικὴν ἀνωτερότητα τῆς συναναστροφῆς των (τὴν φιλοσοφίαν), ἢ ὁποία ἐκδηλώνεται μὲ λόγους. Αὕτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ λόγῳ πείθειν.

3. Πρβλ. Εἰσαγ. I § 4.

4. Μετὰ τὴν Ἀνταλκίδειον εἰρήνην τοῦ 386 ἀνεγνωρίσθη ἡ κυριαρχία τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῆς Ἰωνίας.

5. Περὶ τοῦ στενοῦ δεσμοῦ τοῦ ἔρωτος ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς παιδείας πρβλ. Εἰσαγ. I § 4. Ὁ Πλάτων θὰ προσφέρῃ κατωτέρω τὴν φιλοσοφικὴν ἐμβάθυνσιν τῆς ἱστορικῆς παραδόσεως. Προφανῆς ἐπίσης εἶν' ἡ σύνδεσις πρὸς τὸν ἀθλητισμόν, γέννημα καὶ αὐτὸ τοῦ δωρικοῦ πολιτισμοῦ : εἰς τὸ γυμναστήριον τῆς Ἀκα-

τὸ χαρίζεσθαι ἔρασταῖς, καὶ οὐκ ἂν τις εἴ-
 ποι οὔτε νέος οὔτε παλαιὸς ὡς αἰσχρὸν, ἵνα,
 οἶμαι, μὴ πράγματ' ἔχωσιν λόγῳ πειρώμενοι πεί-
 θειν τοὺς νέους, ἅτε ἀδύνατοι λέγειν. τῆς δὲ Ἴω-
 5 νίας καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ αἰσχρὸν νενόμισται,
 ὅσοι ὑπὸ βαρβάροις οἰκοῦσιν. τοῖς γὰρ βαρβά-
 ροις διὰ τὰς τυραννίδας αἰσχρὸν τοῦτό γε, καὶ
 ἢ γε φιλοσοφία καὶ ἡ φιλογυμναστία· οὐ γάρ, c
 οἶμαι συμφέρει τοῖς ἄρχουσι φρονήματα μεγάλα
 10 ἐγγίγνεσθαι τῶν ἀρχομένων, οὐδὲ φιλίας ἰσχυ-
 ρὰς καὶ κοινωνίας, ὃ δὴ μάλιστα φιλεῖ τὰ τε
 ἄλλα πάντα καὶ ὁ ἔρωσ ἐμποιεῖν· ἔργῳ δὲ τοῦ-
 το ἔμαθον καὶ οἱ ἐνθάδε τύραννοι· ὁ γὰρ Ἄρι-
 στογείτονος ἔρωσ καὶ ἡ Ἀρμοδίου φιλία βέβαιος

1 τὸ exp. T² 7 γε; τε Hermann 12 πάντα: ταῦτα Schleiermacher ||
 καὶ del. Badham

δημείας ὑπῆρχε βωμὸς τοῦ Ἔρωτος, τὸν ὁποῖον ἀφιέρωσεν ὁ ἔρα-
 στής τοῦ Πεισιστρατίδου Ἰππίου Χάρμος (*Αθήν. 609d), εἰς δὲ τὰς
 Θεοσιάς ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τοῦ Ἔρωτος περίφημοι ἀθλητικοὶ
 καὶ μουσικοὶ ἀγῶνες, τὰ Ἐρωτίδια. Καὶ τὰ τρία, ἔρωσ, παιδεία,
 ἀθλητισμός, εἶχαν τὴν ἔδραν καὶ τὴν ἀφετηρίαν τῶν εἰς τὰ γυμνά-
 σια. Ἐκεῖ μέσα ἐδημιουργοῦντο ὄχι μόνον στενοὶ φίλας δεσμοί,
 ἀλλὰ καὶ φρόνημα καὶ πίστις (*Ἀριστοτ. Πολιτ. 1313b1), ἐπικίνδυνα
 διὰ τὰ τυραννικὰ καθεστῶτα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀνέχονται σύστημ' ἀγω-
 γῆς, ποῦ δημιουργεῖ ὄχι κοπάδια, ἀλλὰ προσωπικότητας μ' ἀξιο-
 πρέπειαν καὶ ὑπερηφάνειαν. Ὁ Πausanias ἀναφέρει τοὺς τυραν-
 νοκτόνους τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Ἀθήναιος 602 παρέχει καὶ ἄλλα παρα-
 δείγματα. Θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ὑπεθυμίσωμεν τὰς καταδιώξεις τῶν
 γερμανικῶν ἀθλητικῶν συλλόγων κατὰ τὸν 19. αἰῶνα ὑπὸ τῶν ἀπο-
 λυταρχικῶν ἡγεμόνων, τὴν συρβολὴν τῶν σλαβικῶν Σοκόλ κατὰ τῆς
 αὐστριακῆς ἀπολυταρχίας, τῶν ἑλληνικῶν ἀθλητικῶν συλλόγων
 τῆς Σμύρνης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τῆς τουρκικῆς
 δεσποτείας. Ἀργότερα, ὅταν τὴν τυραννίαν τοῦ δικτάτορος ἀντι-
 κατέστησεν ἡ ἐπαχθεστέρα ἀκόμη τυραννί(α τοῦ ὄχλου, τὰ γυμνά-
 σια, τὰ ὁποῖα ὁ Πολυκράτης ὁ τύραννος δώνομαζεν ἐπιτειχίσμα-
 τα ταῖς ἰδίαις ἀκροπόλεσιν, ἔγιναν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἄλλοῦ
 οἱ προμαχῶνες τῆς ἀριστοκρατίας. Ἔτσι ἐξηγεῖται, πῶς εἰς τὴν
 Γερμανίαν π. χ. τὸ κλασσικὸν γυμνάσιον, ποῦ συνεχίζει τὸ πνεῦ-
 μα τῆς Ἀρχαιότητος, ἐπολεμήθη μὲ τὴν ἰδίαν λύσσαν καὶ ἀπὸ
 τὸν Kaiser καὶ ἀπὸ τοὺς Μαρξιστάς.

6. Δηλαδὴ ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ φιλογυμναστία.

Πλάτωνος Συμπόσιον

τὴν ἐξουσίαν τῶν ¹. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅπου ἐθεσπίσθη ὡς ἀτιμωτικὸν νὰ ὑποχωρῆς εἰς τὸ θέλημα τοῦ ἔραστοῦ, ὁ διακανονισμὸς αὐτὸς ὀφείλεται εἰς τὴν ἐλαττωματικότητα ἐκείνων ποὺ τὸν ἐθέσπισαν, εἰς τῶν κυβερνώντων τὴν αὐθαιρεσίαν, εἰς τῶν κυβερνωμένων τὴν ἀνανδρίαν' ὅπου πάλιν καθιερώθη ἀδικρίτως ὡς ἔντιμον, εἰς τῆς ψυχῆς τῶν καθιερωσάντων αὖ τὴν ὀκνηρίαν.

10. Ἐνῶ ἐδῶ ὁ διακανονισμὸς ἔχει γίνεαι πολὺ ἀριώτερα παρὰ ἐκεῖ, καὶ εὐκόλον δὲν εἶναι, καθὼς εἶπα, νὰ συλλάβῃς τὸ νόημά του ². Πράγματι, ὅταν σκεφθῆς ³, ὅτι ἀναγνωρίζεται ὡς ἠθικώτερον ν' ἀγαπᾶς φανερὰ παρὰ κρυφά, καὶ ἰδιαιτέρως ἐκείνους ποὺ ἔχουν τὴν φύσιν ἐκλεκτοτέραν καὶ τὰ περισσότερα προτερήματα ⁴, καὶ ὡς εἶναι ὀλιγώτερον ὠραῖοι ἀπὸ ἄλλους, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι ἡ ἐνθάρρυνσις πρὸς τὸν ἐρωτευμένον εἶν' ἐκ μέρους ὄλων ἐξαιρετική, ὄχι πάντως ὡς ἐνεργοῦντα πρᾶξιν ἐπονειδιστον, καὶ ὅτι, ἂν τὸν κατακτήσῃ, τοῦ φέρει, πιστεύουν, τιμῆν, ἐντροπήν ἂν δὲν τὸν κατακτήσῃ, καὶ ὅτι εἰς τὴν προσ- ^eπάθειαν πρὸς τὴν κατάκτησιν ἀφήνει ἡ κρατοῦσα ἠθικὴ ἐλεύθερον τὸν ἐραστὴν νὰ προβαίνει εἰς πράξεις ἀπιστεύτους καὶ ἐντούτοις νὰ ἐπαινῆται, πράξεις τὰς ὁποίας ἂν ἐτολμοῦσε νὰ πράξῃ ἐπιδιώκων καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιτύχῃ ὅ,τιδήποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπ' αὐτό ⁵, θὰ προσεπορίζετο τὰς αὐστηροτέρας κατη- 183

1. * Ὁ Ἄριστογείτων ἦτον ἔραστής τοῦ Ἀρμόδιου, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐρωτευθῆ καὶ ὁ Ἰππάρχος, ὁ δὲ Ἀρμόδιος εἶχεν ἐρεθισθῆ κατὰ τοῦ Ἰππάρχου, διότι προσέβαλε τὴν ἀδελφήν του. Αὐτὴ, ὄχι ἡ θρυλουμένη ἐλευθεροφροσύνη, ἦτον ἡ ἀφορμὴ τῆς δολοφονίας τοῦ Ἰππάρχου τὸ 514, ἡ ὁποία δὲν ἐσήμαινε διόλου καὶ τὴν κατάλυσιν τῶν Πεισιστρατιδῶν. Τοὺς τυράννους ἐξεδίωξαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ὅπως καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, οἱ Σπαρτιᾶται, συμμαχοῦντες μὲ τὴν ἐπιχώριον ἀριστοκρατίαν. Αὐτὰ τ' ἀπέδειξε τετραγωνικάτα α Ἰσοκροῦδος 6, 54. Ἄλλ' ἡ ἐπιστήμη δὲν κατῴρθε νὰ ἐκβάλλῃ ἀπὸ τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ἕνα θρόνον, ὁ ὁποῖος ἐξυμνεῖ τὸ πανεύμορφον αἶσθημα μιᾶς φιλικῆς πιστῆς ὡς τὸν θάνατον, καὶ τὸν ὁποῖον ἀθηανάτισεν ἡ λαϊκὴ ποίησις κατ' ἡ τέχνην ἢ πλαστικὴν εἰς τὰ συμπλέγματα τοῦ Ἀντήνορος καὶ κατόπιν τοῦ Κριτίου καὶ τοῦ Νησιώτου.

2. Ἐνεκα τῶν φαινομενικῶν ἀντιφάσεων.

γενομένη κατέλυσεν αὐτῶν τὴν ἀρχήν. οὕτως οὗ μὲν αἰσχρὸν ἐτέθη χαρίζεσθαι ἔρασταίς, κακία τῶν θεμένων κεῖται, τῶν μὲν ἀρχόντων πλεονεξία, τῶν δὲ ἀρχομένων ἀνανδρία· οὗ δὲ
5 καλὸν ἀπλῶς ἐνομίσθη, διὰ τὴν τῶν θεμένων δ τῆς ψυχῆς ἀργίαν.

10 10. Ἐνθάδε <δὲ> πολὺ τούτων κάλλιον νενομοθέτηται καί, ὅπερ εἶπον (182a), οὐ ῥάδιον κατανοῆσαι. ἐνθυμηθέντι γὰρ ὅτι λέγεται κάλλιον
10 τὸ φανερώς ἔρᾶν τοῦ λάθρα, καὶ μάλιστα τῶν γενναιοτάτων καὶ ἀρίστων, κἄν αἰσχίους ἄλλων ᾧσι, καὶ ὅτι αὖ ἢ παρακέλευσις τῷ ἔρῳ παρὰ πάντων θαυμαστή, οὐχ ὥς τι αἰσχρὸν ποιοῦντι, καὶ ἐλόντι τε καλὸν δοκεῖ εἶναι καὶ μὴ ἐλόντι
15 αἰσχρὸν, καὶ πρὸς τὸ ἐπιχειρεῖν ἐλεῖν ἐξουσίαν e ὁ νόμος δέδωκε τῷ ἔραστῇ θαυμαστά ἔργα ἐργαζομένῳ ἐπαινεῖσθαι· ἃ εἴ τις τολμῶ ποιεῖν ἄλλ' ὅτιοῦν διώκων καὶ βουλόμενος διαπράξασθαι πλὴν τοῦτο, † φιλοσοφίας † τὰ μέγιστα 183

2 ου B corr. B³ 4 οὐ δὲ B 7 δὲ add. vulg. 9 γρ. καὶ ἐνεθυμήθη w^mg 14 τε om. TW 17 & εἰ B³ TW αἰεὶ Bγρ. καὶ αἰεὶ w^mg 19 locus varie temptatus [cf. Shanz]; τοῦτο secl. Hermann [πλὴν τοῦτου, φιλίας conī. idem] φιλοσοφίας del. Schleiermacher [Becker Schanz] φίλοις ὀφθεῖς [dubitanter] conī. Badham

3. Προσεπάθησα εἰς τὴν μετάφρασιν ν' ἀποδώσω καὶ τὸ ἀνακόλουθον, ποὺ ζωγραφίζει τόσοσιν ὄραϊα, πῶς τὸ ὑλικὸν τῶν παρατηρήσεων προσαξάνει ὀλοένα εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ἡμιλητοῦ τόσοσιν, ὥστε δὲν κατορθώνει πλέον νὰ συγκλείσῃ τὴν περίοδον ποὺ ἤρχισε μὲ τὸ ἐνθυμηθέντι.

5. Ἄν ἦτο κάτι κακόν, θὰ ἐγίνετο κρυφά καὶ θὰ κατεδικάζετο αὐστηρότερα τῶν ἐκλεκτῶν ἢ παραπλάνησις. Ἄλλ' ἴσα ἴσα ὁ ἔρωσ πρὸς τοὺς ἐκλεκτοὺς θεωρεῖται ὡς ἀποδείξις ὅτι τὸ αἶσθημ' αὐτὸ στρέφεται πρὸς κάτι πολὺ ὑψηλότερον παρὰ τὴν σαρκικὴν ἀπόλαυσιν.

5. Παρέλειψα εἰς τὴν μετάφρασιν τὴν λέξιν φιλοσοφίας, τῆς ὁποίας δὲν ἐπροτάθη ἀκόμη πιθανὴ ἐρμηνεία ἢ διόρθωσις. Μερικοὶ ἐξηγοῦν: τοῦτο φιλοσοφίας = αὐτὸ τὸ εἶδος πνευματικῆς προσπαθείας. [Ἡ μνεία 184, d (σελ. 59, 1) περὶ τὴν φιλοσοφίαν κτλ. ἀσφαλίζει ἐνταῦθα τὸ φιλοσοφίας].

γορίας — ἂν δηλαδή, εἰς τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ κερδίσῃ ἀπὸ κανένα εἴτε χρήματα εἴτε τὴν κατοχὴν ἑνὸς ἀξιώματος εἴτε ἄλλην ἐπιρροήν¹, ἐδέχετο νὰ προβῇ εἰς πράξεις ὁμοίας, ὅπως οἱ ἔρασταὶ ἀπέναντι τῶν ἀγαπημένων των, ποὺ παρεμβάλλουν εἰς τὰς προτάσεις των ἰκεσίας καὶ ταπεινωτικὰς παρακλήσεις² καὶ ὄρκους προφέρουν καὶ διανυκτερεύσεις εἰς τὰ κατώφλια³ καὶ προσφέρονται δοῦλοι νὰ γίνωνται εἰς δούλων ἔργα, ὅποια οὔτε δοῦλος κανεὶς δὲν θὰ καταδέχετο⁴, θὰ τὸν ἠμπόδιζαν τότε νὰ ἐνεργοῦσε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον φίλοι καὶ ἐχθροί. Αὐτοὶ μὲν θὰ τὸν ὕβριζαν κόλακα καὶ ἀναξιοπρεπῆ⁵ ἐκεῖνοι θὰ τοῦ ἔκαμναν συστάσεις καὶ θὰ ἠσθάνοντο δι' αὐτὰ ἐντροπήν. Ἐνῶ τὸν ἐρωτευμένον ποὺ κάνει αὐτὰ ὅλα, συμπάθεια τὸν συνοδεύει καὶ τὸ δικαίωμα ἔχει δοθῆ ἀπὸ τὴν κοινὴν γνώμην ἀκατηγόρητος νὰ τὰ πράττῃ, ὡς νὰ διέπραττε πράξιν ὑπέρλαμπρον. Τὸ ἐκπληκτικώτερον δὲ εἶναι, ὅτι, ὅπως τοῦλάχιστον παραδέχεται ὁ λαός⁶, καὶ τοὺς ὄρκους ποὺ ὀρκίζεται ἂν παραβῇ⁶, συγχώρησιν ἐκ μέρους τῶν θεῶν εὐρίσκει μόνος αὐτός⁶ διότι τῆς Ἀφροδίτης, λέγουν, ὁ ὄρκος⁷ ὄρκος δὲν εἶναι. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ θεοὶ καὶ ἄνθρωποι ἔχουν δώσει κάθε εἶδους δικαίωμα εἰς τὸν ἐρωτευμένον, ὅπως βεβαιώνει ἢ συνήθεια τοῦ τόπου μας. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως λοιπὸν αὐτῆς θὰ ἐπίστευε κανεὶς, ὅτι ἀναγνωρίζεται ὡς κάτι ἀπολύτως ἠθικὸν εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν καὶ τὸ νὰ ἐρωτεύεται κανεὶς καὶ τὸ νὰ συνάπτῃ φιλίαν

1. Ἀρχὴ εἶναι ἀξίωμα συγκεκριμένον καὶ ὑπεύθυνον, δυναμὶς εἶναι ἢ ἐπιρροή καὶ γενικῶς ἢ δυνατότης τῆς πραγματοποίησης ἑνὸς σκοποῦ. Πρβλ. Γοργ. 514a.

2. Ἄν ζητῆς κάτι ὄχι ὡς δικαίωμά σου, ἀλλ' ὡς χάριν, μὲ μέσ' ἀναξιοπρεπῆ, ποὺ προκαλοῦν τὸν οἶκτον, ὄχι τὴν φιλίαν.

3. Σύνθεσις τῶν ἐραστῶν μέσον, διὰ νὰ μαλάξουν τὴν σκληρὰν καρδίαν ἐκείνης ἢ ἐκείνου· πρβλ. 203a. Εἰς πολλὰ ποιήματα Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ποιητῶν, τὰ παρακλαυσίθυρα, γίνονται λόγος περὶ διανυκτερέσεως εἰς τὰ κατώφλια. Περὶ αὐτῶν ἴδε ὅσα ἔγραψα εἰς τὴν ἐφημερίδα Βραδυοῦνῃ τῆς 2. καὶ 3. Μαρτίου 1935.

4. Περὶ τῆς δουλείας αὐτῆς, ἢ ὅποια καὶ τὸν ἔπαινον φιλοκαλίας συνεπάγεται, ὁμιλεῖ καὶ ὁ Ἰσοκράτης 10, 57.

5. Ὁ Πausanias δὲν συμφωνεῖ· πρβλ. 183e.

6. Κατὰ λέξιν: ἂν ἐβῆ ἀπὸ τὸν ὄρκον του.

καρποῖτ' ἄν ὄνειδη—εἰ γὰρ ἡ χρήματα βουλόμε-
 νος παρά του λαβεῖν ἡ ἀρχὴν ἄρξαι ἢ τινα ἄλλην
 δύναμιν, ἐθέλοι ποιεῖν οἷάπερ οἱ ἔρασταὶ πρὸς
 τὰ παιδικὰ, ἰκετείας τε καὶ ἀντιβολήσεις ἐν ταῖς
 5 δεήσεσιν ποιούμενοι, καὶ ὄρκους ὀμνύντες, καὶ
 κοιμήσεις ἐπὶ θύραις, καὶ ἐθέλοντες δουλείας
 δουλεύειν οἷας οὐδ' ἄν δοῦλος οὐδεὶς, ἐμποδίζοι-
 το ἄν μὴ πράττειν οὕτω τὴν πρᾶξιν καὶ ὑπὸ φί-
 λων καὶ ὑπὸ ἐχθρῶν, τῶν μὲν ὄνειδιζόντων κο- b
 10 λακείας καὶ ἀνελευθερίας, τῶν δὲ νουθετούν-
 των καὶ αἰσχυνομένων ὑπὲρ αὐτῶν· τῷ δ' ἔρωντι
 πάντα ταῦτα ποιοῦντι χάρις ἔπεστι καὶ δέδο-
 ται ὑπὸ τοῦ νόμου ἄνευ ὄνειδους πράττειν, ὡς
 πάγκαλόν τι πρᾶγμα διαπραττομένου· ὁ δὲ δει-
 15 νότατον, ὡς γε λέγουσιν οἱ πολλοί, ὅτι καὶ
 ὀμνύντι μόνῳ συγγνώμῃ παρὰ θεῶν ἐκβάντι τῶν
 ὄρκων· ἀφροδίσιον γὰρ ὄρκον οὐ φασιν εἶναι.
 οὕτω καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι πᾶσαν ἐξου- c
 σίαν πεποιθήκασιν τῷ ἔρωντι, ὡς ὁ νόμος φησὶν
 20 ὁ ἐνθάδε. ταύτη μὲν οὖν οἰηθεῖη ἄν τις πάγκα-
 λον νομίζεσθαι ἐν τῇδε τῇ πόλει καὶ τὸ ἔραν καὶ

1 εἰ : ἡ W 2 ἄρξαι del. Vermehren coll. Gorg. 514a, fort. recte
 3 ἐθέλει TW 5 ὀμνύντες del. Hertz || καὶ... θύραις ante καὶ ὄρκους
 trp. Rückert; sed cf. ad 176a 6 [καὶ ἐ. θύραις κοιμώμενοι Kalit-
 tsunakis cf. 203d] κοιμήσεις <κοιμώμενοι> Kvicala || ἐθέλοντάς
 vulg. 11 αὐτῶν : αὐτοῦ Orelli, sed αὐτῶν neutrum est (Kvicala)
 12 ταῦτα πάντα TW || ἔπεστι : ἐπεσται B ἔπεται Hermann 16 τῶν
 ὄρκων B τὸν ὄρκον Vind. 21 Cyrillus adv. Julianum t. 76 p. 795c
 Stobaeus 17 ὄρκον <ὄρκον> οὐ Hertz || εἶναι codd. Cyrillus Sto-
 baeus : εἶναι <ἐμποίνιμος> Osann coll. scholio 18 οἱ bis om.
 W Cyrillus || πᾶσαν post πεποιθήκασιν Cyrillus

1. Ἐφροδίσιος εἶναι ὁ ὄρκος ὁ λεγόμενος εἰς τὸ ὄνομα ἡ
 ὑπὸ τὸ κράτος τῆς Ἐφροδίτης. Ἡ παροιμία ἦτο : ἀφροδίσιος ὄρ-
 κος οὐ δάκνει (ἢ οὐκ ἐμποίνιμος)· πρβλ. Φίληβ. 65c. Ὁ Καλλι-
 μαχος Ἐπιγρ. 25 λέγει, ὅτι τῶν ἐρωτευμένων οἱ ὄρκοι δὲν φθά-
 νουν ὡς τ' αὐτὰ τῶν θεῶν.

μέ τὸν ἔραστήν του. Ἄφ' ἑτέρου ὁμως, ὅταν οἱ πατέρες προσλαμβάνουν εἰς ἐποπτεῖαν τῶν ἀγαπητικῶν παιδαγωγούς¹ καὶ δὲν τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ ἔρχωνται εἰς ὀμιλίαν μὲ τοὺς ἔραστάς των, καὶ αὐτὰς τὰς ὀδηγίας δίδουν εἰς τὸν παιδαγωγόν· ὅταν συνομηλικοί καὶ σύντροφοι τοὺς κατηγοροῦν, ἂν τύχη καὶ παρατηρήσουν νὰ συμβαίῃ κάτι παρόμοιον, χωρὶς πάλιν οἱ μεγαλύτεροι νὰ τοὺς ἀπαγορεύσουν τὰς ὕβρεις καὶ νὰ τοὺς ἐπιπλήττουν ὅτι δὲν ἔχουν δίκαιον² — d ὅταν αὐτὰ λάβῃ κανεὶς ἀφ' ἑτέρου ὑπ' ὄψιν, θὰ ἐσχημάτιζε πάλιν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι κρίνεται τὸ τοιοῦτον εἰς τὸν τόπον μας ἐσχάτως προσβλητικόν.

Τὸ πρᾶγμα ὁμως, φρονῶ, ἔχει ὡς ἔξῃς: Δὲν εἶναι κάτι τὸ ἀπόλυτον, ὅπως εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐτονίσθη ὅτι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ δὲν εἶναι οὔτε ἀξιέπαινον οὔτε ἀξιόμειμπτον, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐνεργεῖται κατὰ τρόπον ἔντιμον, ἔντιμον, κατὰ τρόπον δὲ ἀπρεπῆ, ἀπρεπές. Κατὰ τρόπον ἀπρεπῆ εἶναι νὰ φαίνεται κανεὶς εὐχάριστος πρὸς ἕνα κακοήθη καὶ κατὰ τρόπον κακοήθη· ἔντιμον δὲ πρὸς ἕναν ἄνθρωπον μὲ ἀξίαν καὶ κατὰ τρόπον ἔντιμον. Κακοήθης δὲ εἶναι ὁ ἔραστής πού ἀνέφερα, e ὁ πάνδημος, πού τὸ σῶμα μᾶλλον ἀγαπᾷ καὶ ὄχι τὴν ψυχὴν. Διότι οὔτε κἂν σταθερὸς εἶναι, ἀφοῦ καὶ τὸ πρᾶγμα πού ἀγαπᾷ δὲν εἶναι σταθερόν. Μόλις παρέλθῃ τοῦ σώματος ἡ ἀνθηρότης, αὐτὴ ἀκριβῶς πού εἶχε ποθῆσει, κ ἄ ν ε ι φ τ ε ρ ἄ κ αὶ φ ε ὑ γ ε ι, ἀφοῦ καταπατήσῃ πληθὸς λόγια καὶ ὑποσχέσεις. Ἐνῶ τοῦ ἤθους, ὅταν εἶναι ἀξιόλογον, ὁ ἔραστής σταθερὸς μένει ἐπὶ ζωῆς, συγχωνευμένος² ὅπως εἶναι μὲ κάτι σταθερόν. Αὐτοὺς λοιπὸν ἀπαιτεῖ ἡ κρατοῦσα συνήθεια νὰ 184 ὑποβάλλῃ τις εἰς ἔλεγχον σοβαρόν καὶ ἀκριβῆ, καὶ εἰς ἄλλους μὲν νὰ ὑποχωρῇ, ἄλλους δὲ ν'

1. Ὡς παιδαγωγοί, διὰ νὰ συνοδεύουν τὰ παιδιὰ εἰς τὸ σχολεῖον καὶ εἰς τὸ γυμναστήριον καὶ νὰ ἐποπτεύουν τὴν κοσμιότητά των, ἐχρησιμοποιοῦντο παλαιοὶ δοῦλοι τοῦ σπιτιοῦ ἀνίκανοι συνήθως δι' ἄλλας βαρυτέρας ἐργασίας, ὄχι σπανίως βάρβαροι. Ἡ παρουσία των ἦτον ἐξ Ἰσοῦ ἐνοχλητικὴ διὰ τοὺς ἔραστάς (ὠραῖον παράδειγμα προσφέρει ὁ Λύσις τοῦ Πλάτωνος), ὅπως καὶ ἡ παρουσία τῶν γηραιῶν τροφῶν πού συνώδευαν ἄλλοτε καὶ ἐφρουροῦσαν τὴν ἠθικὴν τῶν νεαρῶν δεσποινίδων. Ἐννοεῖται, πολὺ συχνὰ ἀπὸ φροντοὶ ἐγίνοντο συνεργοί, καὶ τότε καὶ τώρα.

2. Ὡστε ἐγκρίνουν καὶ αὐτοὶ τὴν διαγωγὴν τῶν συνομηλικῶν.

τὸ φίλους γίγνεσθαι τοῖς ἐρασταῖς. ἐπειδὴν δὲ παιδαγωγοὺς ἐπιστήσαντες οἱ πατέρες τοῖς ἐρω- μένοις μὴ ἔωσι διαλέγεσθαι τοῖς ἐρασταῖς, καὶ τῷ παιδαγωγῷ ταῦτα προστεταγμένα ἦ, ἡλικιω- 5 ται δὲ καὶ ἑταῖροι ὄνειδιζωσιν, ἔάν τι ὀρώσι τοιοῦτον γιγνόμενον, καὶ τοὺς ὄνειδίζοντας αὐ οἱ πρῆσβύτεροι μὴ διακωλύωσι μηδὲ λοιδορῶ- d σιν ὡς οὐκ ὀρθῶς λέγοντας, εἰς δὲ ταυτά τις αὐ βλέψας ἡγήσαιτ' ἂν πάλιν αἴσχιστον τὸ 10 τοιοῦτον ἐνθάδε νομίζεσθαι.

Τὸ δέ, οἶμαι, ᾧδ' ἔχει· οὐχ ἀπλοῦν ἐστίν, ὑ- περ ἕξ ἀρχῆς (181a) ἐλέχθη οὔτε καλὸν εἶναι αὐτὸ καθ' αὐτὸ οὔτε αἰσχρόν, ἀλλὰ καλῶς μὲν πρᾶττόμενον καλόν, αἰσχροῦς δὲ αἰσχρόν. αἰ- 15 σχροῦς μὲν οὖν ἐστὶ πονηρῷ τε καὶ πονηρῶς χα- ρίζεσθαι, καλόν δὲ χρηστῷ τε καὶ καλῶς. πονη- ρὸς δ' ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ ἐραστής ὁ πάνδημος, ὁ e τοῦ σώματος μᾶλλον ἐρῶν ἢ τῆς ψυχῆς. καὶ γὰρ οὐδὲ μόνιμός ἐστιν, ἅτε οὐδὲ μόνιμου ἐρῶν πρᾶ- 20 γματος· ἅμα γὰρ τῷ τοῦ σώματος ἄνθει λήγοντι, οὐπερ ἦρα, οἴχεται ἀποπτάμενος (Hom. II. Β 71), πολλοὺς λόγους καὶ ὑποσχέσεις κατα- σχύνας. ὁ δὲ τοῦ ἠθους χρηστοῦ ὄντος ἐραστής διὰ βίου μένει, ἅτε μόνιμῳ συντακεῖς. τούτους 25 δὴ βούλεται ὁ ἡμέτερος νόμος εἶ καὶ καλῶς βα- 184 σανίζεῖν, καὶ τοῖς μὲν χαρίσασθαι, τοὺς δὲ δια-

3 καί. . . ἦ del. Jahn 4 ἦ TW: οἱ B 5 ἑταῖροι Heindorf: ἕτεροι codd. || ὄνειδιζουσιν W 12 ἐλέχθη, dist. Wolf 14 αἰσχροῦς (2): αἰσχρόν Stephanus 16 καλόν: καλῶς Paris. 1810 edd., quo accepto χρηστῶς pro καλῶς conī. Sauppe 18 ἐρῶν ἢ τῆς ψυχῆς TW: ἢ τῆς ψυχῆς ἐρῶν B 19 οὐδὲ (2): οὐ B [23 ἔθους F. A. Wolf] 26 καί... διαφεύγειν del. Badham

3. Συντακεῖς ἀπὸ τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης. *H ἰδία εἰκὼν 192d καὶ παρ' Εὐριπίδη fr. 901 περὶ τῆς ἰδεώδους συζόγου.

ἀποφεύγη. Ἴδου διατὶ ἐκείνους μὲν παρορμᾶ νὰ κυνηγοῦν, αὐτοὺς δὲ νὰ διαφεύγουν. Ὅριζαι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἄμιλλαν καὶ ἐξετάσεις, εἰς ποῖαν ἀπὸ τὰς δύο κατηγορίας ἀνήκει ὁ ἔραστής, εἰς ποῖαν ὁ ἐρώμενος. Καὶ τοιοῦτοτρόπως διὰ τὸν λόγον αὐτὸν πρῶτον μὲν κρίνεται ἐντροπὴ γρήγορα ν' ἀφήνη κανεὶς νὰ κατακτηθῆ ὥστε νὰ μεσολαβῆ κάποιος χρόνος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ κατὰ τὸ πλεῖστον, ὅπως πιστεύεται¹, ἔλεγχον ἀσφαλῆ. Ἐπειτα ἐντροπὴ θεωρεῖται νὰ ὑποκύψῃ ἕνεκα χρημάτων ἢ οἰασδῆποτε πολιτικῆς δυνάμεως, εἴτε μὲ τὰς καταδιώξεις τρομοκρατηθῆ καὶ δὲν ἀντέξῃ, εἴτε τὴν ὑποστήριξιν δι' οἰκονομικὰ ἢ πολιτικὰ ἐπιτεύγματα δὲν περιφρονήσῃ. Διότι κανένα ἐξ αὐτῶν δὲν θεωρεῖται οὔτε βάσιμον οὔτε μόνιμον, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι φιλίας αἴσθημα γνήσιον νὰ βλαστήσῃ ἀπ' αὐτὰ δὲν εἶναι δυνατόν.

Ἐνας λοιπὸν δρόμος ἀφήνεται ἀπὸ τὴν κρατοῦσαν ἠθικὴν, ἂν πρόκειται ὁ ἐρώμενος νὰ χάριση κατὰ τρόπον ἔντιμον τὴν εὐνοϊάν του εἰς τὸν ἔραστήν. Ἰσχύει δηλαδὴ εἰς τὸν τόπον μας ἡ ἀρχή: ὅπως δικαίωμα τοῦ ἔραστοῦ ἦτο νὰ ὑποβάλλεται εἰς οἰανδῆποτ' ἐκδούλευσιν τοῦ ἀγαπητικοῦ του, χωρὶς νὰ λογίζεται τοῦτο κολακεία καὶ μειωτικὸν τῆς ὑπολήψεώς του, παρομοίως μία ἀκόμη ὑποδούλωσις ἐθελουσία μένει διὰ τὸν ἄνθρωπον ὄχι μειωτικὴ, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν τελειοποίησίν του.

11. Ἐχει δηλαδὴ καθιερωθῆ παρ' ἡμῖν ἡ ἀντίληψις: ἂν κανεὶς δέχεται νὰ τεθῆ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἄλλου, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι χάρις εἰς ἐκείνον θὰ γίνῃ καλύτερος εἴτε εἰς ὠρισμένον εἶδος πνευματικῆς καλλιργείας εἴτε εἰς οἰονδῆποτ' ἄλλο στοιχεῖον ἀνωτερότητος, καὶ αὐτὴ ἐπίσης ἡ θεληματικὴ δουλεία δὲν εἶναι ταπεινωτικὴ, οὔτε κολακεία. Πρέπει λοιπὸν τὰς δύο αὐτάς ἠθικὰς ἀντιλήψεις μαζὶ νὰ συνδυάσωμεν, καὶ τὴν ἀφορῶσαν δηλαδὴ τὸν ἔρωτα τῶν παιδιῶν καὶ τὴν ἀφορῶσαν τὸν ἔρωτα τῆς σοφίας καὶ γε-

1. Π. χ. Σιμωνίδης fr. 175 B. (eleg. adesp. 4D.) οὐκ ἔστιν μείζων βᾶσανος χρόνου οὐδενὸς ἔργου, ὅς καὶ ὑπὸ στέρνοισ' ἀνδρὸς ἔδειξε νόον.

φεύγειν. διὰ ταῦτα οὖν τοῖς μὲν διώκειν παρα-
 κελεύεται, τοῖς δὲ φεύγειν, ἀγωνοθετῶν καὶ βα-
 σανίζων ποτέρων ποτέ ἐστίν ὁ ἔρων καὶ ποτέ-
 ρων ὁ ἐρώμενος. οὕτω δὴ ὑπὸ ταύτης τῆς αἰτίας
 5 πρῶτον μὲν τὸ ἀλίσκεσθαι ταχὺ αἰσχρὸν νενόμι-
 σται, ἵνα χρόνος ἐγγένηται, ὃς δὴ δοκεῖ τὰ πολλὰ
 καλῶς βασανίζειν· ἔπειτα τὸ ὑπὸ χρημάτων καὶ
 ὑπὸ πολιτικῶν δυνάμεων ἀλῶναι αἰσχρὸν, ἐάν
 τε κακῶς πάσχων πτήξῃ καὶ μὴ καρτερήσῃ, ἄν b
 10 τ' εὐεργετούμενος εἰς χρήματα ἢ εἰς διαπρά-
 ξεις πολιτικὰς μὴ καταφρονήσῃ· οὐδὲν γὰρ δο-
 κεῖ τούτων οὔτε βέβαιον οὔτε μόνιμον εἶναι, χωρὶς
 τοῦ μηδὲ πεφυκέναι ἀπ' αὐτῶν γενναίαν φιλίαν.

Μία δὴ λείπεται τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ ὁδός, εἰ
 15 μέλλει καλῶς χαριεῖσθαι ἐραστῇ παιδικά. ἔστι
 γὰρ ἡμῖν νόμος, ὥσπερ ἐπὶ τοῖς ἐρασταῖς ἦν
 δουλεύειν ἐθέλοντα ἠντινοῦν δουλείαν παιδικοῖς c
 μὴ κολακείαν εἶναι μηδὲ ἐπονείδιστον, οὕτω δὴ
 καὶ ἄλλη μία ἀνθρώπῳ δουλεία ἐκούσιος λείπεται
 20 οὐκ ἐπονείδιστος, αὕτη δ' ἐστὶν ἡ περὶ τὴν ἀρετὴν.

11. Νενόμισται γὰρ δὴ ἡμῖν, ἐάν τις ἐθέλῃ
 τινὰ θεραπεύειν ἠγούμενος δι' ἐκεῖνον ἀμείνων
 ἔσεσθαι ἢ κατὰ σοφίαν τινὰ ἢ κατὰ ἄλλο ὄτιον
 μέρος ἀρετῆς, αὕτη αὖ ἢ ἐθελοδουλεία οὐκ αἰσχρὰ
 25 εἶναι οὐδὲ κολακεία. δεῖ δὴ τῷ νόμῳ τούτῳ συμ-
 βαλεῖν εἰς ταυτόν, τόν τε περὶ τὴν παιδεραστίαν

3 ποτέρω B corr. B² 4 δὴ καὶ W 9 ἄν τ' εὐεργετούμενος BW :
 ἀντεεργετούμενος T^{ac} 10 εἰς χρήματα... πολιτικὰς sed. Hirschig i
 sed. cf. Vahlen Opusc. II 359 12 μόνιμον : νόμιμον Wolf 15 ἔστι...
 νόμος del. Vermehren sed. cf. L. Reinhard Die Anakoluthe bei Pla-
 ton p. 51 16 ὥσπερ B Stobaeus ὥσπερ γὰρ Vermehren 17 ἐθέλοντας
 vel ἐθελοντάς Stobaeus 18 εἶναι post ἐπονείδιστον idem 19 μία ἀν-
 θρώπῳ (i. e. ἈΝΩΙ) Sykutris : μία μῶν B μία μόνον (μόνη B²) TW
 μόνη μία vel ἄλλη μία Stobaeus μία ἐρωμένῳ Usener [μία νόμῳ
 Ficinus Winckelmann] μία νέων Hug [ἄ. μία ἡμῖν δ. ἔ. Kalitsu-
 nakis cf. 16. 21] alii alia 21 τίς τινα θέλη Stobaeus 22 ἐκεῖνο B
 25 τῷ νόμῳ τούτῳ codd. : em. apographa

νικῶς τὴν ἀρετὴν, ἂν θέλωμεν νὰ συμβῆ, ὥστε ἡθικὸν νὰ κρίνεται, ἂν ὁ ἀγαπημένος εἰς τὸν ἔραστήν του χαρισθῆ. Ὅταν δηλαδὴ συναντηθοῦν ἔραστής καὶ ἐρώμενος, ἀκολουθοῦντες εἰς τὸ αὐτὸ σημείον καὶ οἱ δύο χωριστὰ ἀπὸ μίαν ἠθικὴν ἀρχήν, ὁ ἕνας ὅτι οἰαδῆποτ' ὑπηρεσία, τὴν ὁποίαν προσφέρει εἰς τὸν ἀγαπημένον ποῦ τοῦ ἐχαρίσθη, εἶναι ὑπηρεσία δικαία, ὁ ἄλλος πάλιν ὅτι οἰαδῆποτ' ἐκδούλευσις¹, τὴν ὁποίαν προσφέρει εἰς ἐκείνον, ποῦ τὸν καθιστᾷ μορφωμένον καὶ ἀνώτερον, εἶν' ἐκδούλευσις δικαία². ὅταν ὁ ἕνας αἰσθάνεται τὴν δύναμιν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πνευματικὴν ὠρίμανσιν καὶ γενικῶς εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἄλλου, ὁ ἄλλος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ὠφεληθῆ διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν καὶ γενικῶς διὰ τὴν πνευματικὴν κατάρτισιν τοῦ ἑαυτοῦ του, τότε πλέον, ἂν αἱ ἠθικαὶ αὐταὶ ἀρχαὶ συναντηθοῦν ἐπὶ τὸ αὐτό, ἐδῶ καὶ μόνον συμπίπτει ἔντιμον νὰ εἶναι ὁ ἀγαπημένος τοῦ ἔραστοῦ τὸ θέλημα νὰ κάμῃ ἄλλοῦ πουθενά. Εἰς αὐτὸ ἐπάνω καὶ τὸ νὰ ἐξαπατηθῆ κανεὶς δὲν εἶναι διόλου προσβλητικόν· ἐνῶ εἰς ὄλας τὰς ἄλλας περιπτώσεις συνεπάγεται ἐξευτελισμόν³, εἶτ' ἐξαπατηθῆ εἶτε ὄχι. Ἄν δηλαδὴ κανεὶς χαρισθῆ εἰς τὸν ἔραστήν του μὲ τὴν ιδέαν πὼς εἶναι πλούσιος χάριν τοῦ πλούτου, καὶ ὕστερα ἐξαπατηθῆ καὶ δὲν λάβῃ χρήματα, ἐπειδὴ ἀπεκαλύφθη πτωχὸς ὁ ἔραστής, τὸ πᾶγμα δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἐπονείδιστον⁴. Διότι τὸ πρόσωπον αὐτό, νομίζουσι, ἀφῆκε νὰ φανῆ, ὅτι, ὅσον ἐξηρτᾶτο ἀπ' ἐκείνον, θὰ ἠμποροῦσε χάριν τῶν χρημάτων νὰ τεθῆ δι' ὅ,τιδῆποτε εἰς τὴν διάθεσιν οἰουδῆποτε καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἠθικόν. Σύμφωνα πάλιν μὲ τὸν ἴδιον συλλογισμόν, καὶ ἂν ἀκόμη χαρισθῆ κανεὶς, μὲ τὴν ιδέαν ὅτι πρόκειται περὶ ἀνωτέρου ἀνθρώπου, καὶ μὲ τὸν σκοπὸν καὶ ὁ ἴδιος καλύτερος νὰ γίνῃ, χάρις εἰς τὴν φιλίαν του μὲ τὸν ἔραστήν, καὶ ὕστερα ἔχη διαψεύσεις, ἐπειδὴ ἀπεκαλύφθη κατώτερος ἐκεῖνος καὶ στερούμενος ἀξίας, ἐν τούτοις τιμητικῆ⁴ εἶναι ἡ διάψευσις.

1. Ἡ λέξις ὑπουργεῖν εἶναι ὁρος ἐρωτικὸς, ὅπως καὶ τὸ χαρίζεσθαι.

2. τὸ χαρίζεσθαι.

3. Ὅπως θὰ ἐπίστευε κανεὶς στηριζόμενος εἰς τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἐπραγματοποιήθη ἡ πληρωμή.

4. Καλὴ, ὄχι ἀπλῶς οὐκ αἰσχροῦ.

185

b

καὶ τὸν περὶ τὴν φιλοσοφίαν τε καὶ τὴν ἄλλην δ
 ἀρετὴν, εἰ μέλλει ξυμβῆναι καλὸν γενέσθαι τὸ
 ἔραστῇ παιδικὰ χαρίσασθαι. ὅταν γὰρ εἰς τὸ
 αὐτὸ ἔλθωσιν ἔραστής τε καὶ παιδικὰ, νόμον
 5 ἔχων ἐκάτερος, ὁ μὲν χαρισσάμενοις παιδικοῖς
 ὑπηρετῶν ὅτιοῦν δικαίως ἂν ὑπηρετεῖν, ὁ δὲ τῷ
 ποιοῦντι αὐτὸν σοφόν τε καὶ ἀγαθὸν δικαίως αὖ
 ὅτιοῦν ἂν ὑπουργῶν < ὑπουργεῖν >, καὶ ὁ μὲν
 10 δυνάμενος εἰς φρόνησιν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν
 ξυμβάλλεσθαι, ὁ δὲ δεόμενος εἰς παιδείουσιν καὶ ε
 τὴν ἄλλην σοφίαν κτᾶσθαι, τότε δὴ τούτων ξυνη-
 ὄντων εἰς ταύτων τῶν νόμων μοναχοῦ ἐνταῦθα
 ξυμπίπτει τὸ καλὸν εἶναι παιδικὰ ἔραστῇ χαρί-
 σασθαι, ἄλλοθι δὲ οὐδαμοῦ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐξα-
 15 πατηθῆναι οὐδὲν αἰσχρόν, ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλλοις
 πᾶσι καὶ ἐξαπατωμένῳ αἰσχρόν φέρει καὶ μῆ. εἰ 185
 γὰρ τις ἔραστῇ ὡς πλουσίῳ πλούτου ἕνεκα χαρι-
 σάμενος ἐξαπατηθεῖ καὶ μὴ λάβοι χρήματα, ἀνα-
 φανέντος τοῦ ἔραστοῦ πένητος, οὐδὲν ἦττον αἰ-
 20 σχρόν· δοκεῖ γὰρ ὁ τοιοῦτος τό γε αὐτοῦ ἐπιδει-
 ξαι, ὅτι ἕνεκα χρημάτων ὅτιοῦν ἂν ὄρωσιν ὑπη-
 ρετοῖ, τοῦτο δὲ οὐ καλόν. κατὰ τὸν αὐτὸν δὴ λό-
 γον, κἄν εἴ τις ὡς ἀγαθῷ χαρισάμενος καὶ αὐ-
 τὸς ὡς ἀμείνων ἐσόμενος διὰ τὴν φιλίαν ἔρα-
 25 στοῦ ἐξαπατηθεῖ, ἀναφανέντος ἐκείνου κακοῦ
 καὶ οὐ κεκτημένου ἀρετῆν, ὅμως καλὴ ἢ ἀπάτη· b

3 τὸ τ: τῷ BW 6 ἂν: οὖν B 8 ἂν: αὖ B exp. B² || ὑπουργεῖν
 post ὑπουργῶν ins. Baier, ante ὑπουργῶν Robin, ὑπουργῶν post
 vel ante δικαίως Rettig Hug 9 ξυμβάλλεσθαι B || εἰς del Schütz;
 sed cf. Vahlen Opusc. I 498 11 κτᾶσθαι: ἴσασθαι Schanz
 κτᾶσθαι τι Hug 12 τῶν νόμων del. Bast 18 καὶ . . . χρήματα
 del. Cobet def. Vahlen Opusc. II 366 23 κἄν: καὶ W 24 τοῦ
 ἔραστοῦ Vind. 21 26 ἢ om. Tac

Διότι καὶ αὐτὸς πάλιν ἔχει, νομίζουσι, φανερώσει, ὅτι, ὅσον ἐξηρητάτο ἀπ' ἐκεῖνον, θὰ ἠμποροῦσε, χάριν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἐξυψώσεώς του, νὰ δειχθῆ πρόθυμος εἰς ὄλους καὶ δι' ὄλα· καὶ αὐτὸ εἶναι πάλιν τὸ ἠθικώτερον ὄλων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως εἶναι ἠθικὸν νὰ χαρίζεται κανεὶς, χάριν βέβαια τῆς ἀρετῆς. Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἔρωσ τῆς Οὐρανίας θεᾶς, ὁ Οὐράνιος, πολῦτιμος διὰ τὰ κράτη καὶ διὰ τὰ ἄτομα, διότι ὑποχρεώνει νὰ καταβάλλουν φροντίδας σοβαρὰς ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἔραστής διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ ὁ ἐρώμενος. Οἱ ἄλλοι ὄλοι εἶναι τῆς ἄλλης, τῆς Πανδήμου.

«Αὐτὴ εἶναι» εἶπεν «ἡ συνεισφορά, ποῦ σοῦ καταβάλλω, Φαῖδρε, περὶ τοῦ Ἐρωτος, ὅσον μοῦ ἦτο δυνατόν ἐκ τοῦ προχείρου».

Παύσαντος τοῦ Πausανίου (ἔτσι, μὲ παρισώσεις¹ μοῦ συνιστοῦν οἱ σοφοὶ νὰ ὀμιλῶ), εἶπεν ὁ Ἄριστοδημος, ἦτον ἡ σειρά τοῦ Ἄριστοφάνους νὰ ὀμιλήσῃ. Ἄλλά, εἴτε ἀπὸ παραφόρτωμα τοῦ στομάχου εἴτε ἀπὸ ἄλλην ἀφορμὴν², τοῦ συνέβη νὰ τὸν πιάσῃ λόξυγγας, καὶ δὲν ἦτον εἰς θέσιν νὰ ὀμιλήσῃ. Εἶπε μόνον πρὸς τὸν ἱατρὸν τὸν Ἐρυξίμαχον, ποῦ εἶχε θέσιν εἰς τὸ κρεβάτι πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτοῦ: «Ἐρυξίμαχε, καθῆκον ἔχεις ἢ νὰ μὲ ἀπαλλάξῃς ἀπὸ τὸν λόξυγγα, ἢ νὰ λάβῃς τὸν λόγον εἰς τὴν θέσιν μου ὡς ποῦ ν' ἀπαλλαγῶ μόνος μου³». «Καὶ τὸ

* Πρβ. Εἰσαγ. II § 5.

1. Παρισώσεις ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν δύο λέξεων καὶ εἰς τὴν θέσιν τοῦ τόνου καὶ τὴν προσφῶδιαν καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλοβῶν (Πausανίου — παυσάμενου), ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀποδοθῆ εἰς τὴν μετάφρασιν. Τὸ λογοπαίγνιον γίνεται ὑπὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου ἀσυναίσθητως, τὸ παρατηρεῖ ὁμοίως ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ παρεμβάλλει τὴν δικτικὴν παρατήρησιν ἐναντίον τῶν σοφιστῶν. Θὰ ἦτο παρερμηνεῖα νὰ ὑποθεθῆ, ὅτι θέλει νὰ σατιρίσῃ τοῦ Πausανίου τὸν λόγον, ὁ ὁποῖος τοιαῦτα ρητορικὰ κοσμήματα δὲν ἔχει. Ἴσα δὲν εἶναι ὄρος τεχνικὸς, ἀλλὰ γ εν ι κ ῆ ὀνομασία δι' ὄλων τῶν εἰδῶν τὰς ἀντιστοιχίας εἰς τὰς συλλαβὰς καὶ τοὺς φθόγγους καὶ τὴν προσφῶδιαν, ποῦ ὀνόμαζαν οἱ ἀρχαῖοι Γοργεῖα σχήματα (παρονομα-

δοκεῖ γὰρ αὖ καὶ οὗτος τὸ καθ' αὐτὸν δεδηλω-
 κέναι, ὅτι ἀρετῆς γ' ἕνεκα καὶ τοῦ βελτίων γε-
 νέσθαι πᾶν ἂν παντὶ προθυμηθεῖη, τοῦτο δὲ αὖ
 πάντων κάλλιστον. οὕτω πάντως γε καλὸν ἀρε-
 5 τῆς γ' ἕνεκα χαρίζεσθαι. οὗτός ἐστιν ὁ τῆς Οὐ-
 ρανίας θεοῦ Ἔρωσ καὶ Οὐράνιος καὶ πολλοῦ
 ἄξιος καὶ πόλει καὶ ἰδιώταις, πολλὴν ἐπιμέ-
 λειαν ἀναγκάζων ποιεῖσθαι πρὸς ἀρετὴν τὸν τε
 ἐρῶντα αὐτὸν αὐτοῦ καὶ τὸν ἐρώμενον· οἱ δ' ἔ-
 10 τεροὶ πάντες τῆς ἐτέρας, τῆς Πανδήμου.

Ταῦτά σοι, ἔφη, ὡς ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ὦ
 Φαῖδρε, περὶ Ἔρωτος συμβάλλομαι.

Παυσανίου δὲ παυσαμένου (διδάσκουσι γὰρ
 με ἴσα λέγειν οὕτως οἱ σοφοί), ἔφη ὁ Ἀριστόδη-
 15 μος δεῖν μὲν Ἀριστοφάνη λέγειν, τυχεῖν δὲ αὐτῷ
 τινὰ ἢ ὑπὸ πλησμονῆς ἢ ὑπὸ τινος ἄλλου λύγγα
 ἐπιπετωκυῖαν καὶ οὐχ οἷόν τε εἶναι λέγειν, ἀλλ'
 εἰπεῖν αὐτὸν (ἐν τῇ κάτω γὰρ αὐτοῦ τὸν ἱατρὸν
 Ἐρυξιμαχὸν κατακεῖσθαι)—^τΩ Ἐρυξιμαχε, δί- d
 20 καιος εἶ ἢ παῦσαι με τῆς λυγγὸς ἢ λέγειν ὑπὲρ

3 πᾶν πάντως Stobaeus 5 γ'om. B Stobaeus (ἕνεκα ἀρετῆς) 12
 συμβάλλομεν B 14 οὕτως om. Hermogenes περὶ ἰδεῶν I 12 p.
 302 R. sed hab. idem περὶ μεθόδου 13 p. 429 15 λέγειν om. W
 18 τῶν ἱατρῶν B

οῖαι, πάρισα, ἰσώκωλα, ὁμοιτέλευτα, ὁμοίαρκτα). Τ' ἀγαποῦσε
 πολὺ ὁ Ἰσοκράτης, τὸν ὁποῖον σατιρίζων ὁ Ἀντισθένης (Διογ.
 Λαέρτ. 6, 15) ὠνόμαζεν Ἴσογράφη. Ὁ Ἀγάθων κατωτέρω θά
 προσφέρῃ ἀφθονα δειγμάτων. Πόσον ἀντιπαθοῦσεν ὁ Πλάτων αὐτὸ
 τὰ ἐξωτερικὰ στολίδια, ἀποδεικνύει τὸ ὥραϊον χωρίον τῆς Πολι-
 τείας 438d, ὅπου ζητεῖ ἀντὶ αὐτῶν ἀνδρα ἀρετῆ παρισωμένον καὶ
 ὁμοιωμένον μέχρι τοῦ δυνατοῦ τελέως ἔργω τε καὶ λόγῳ.

2. Κένωσιν ἢ ψύξιν ἢ ἐρεθισμὸν τοῦ στομάχου, ὅπως ἐπί-
 στευαν οἱ ἀρχαῖοι ἱατροὶ (Γαληνὸς 18A σ. 23κ). Παρόμοια ὡς ὁ Ἐ-
 ρυξιμαχὸς θεραπευτικὰ μέσα συνιστοῦν καὶ ἄλλοι ἱατροὶ: στα-
 μάτημα τοῦ διαφράγματος εἰς ἐκπνευστικὴν ἢ εἰσπνευστικὴν στάσιν
 (Γαληνὸς 7, σ. 940), γαργαρισμοὺς (Ἀλέξανδρος Τραλλ. II 519 p).
 πταρνίσματα (Ἱπποκρ. Ἄφορ. 6, 13, Γαληνὸς 18A σ. 23κ).

3. Τὴν φράσιν θά φαντασθῶμεν προφερομένην μὲ διακοπὰς
 ἕνεκα τοῦ λυγγός.

ἓνα καὶ τὸ ἄλλο» ἀπήντησεν ὁ Ἐρυξιμάχος. «Θὰ ὀμιλήσω ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν σου καὶ σὺ, ὅταν ἀπαλλαγῆς, εἰς τὴν ἰδικὴν μου. Ἐν τῷ μεταξύ, ὅταν ἐγὼ θὰ ὀμιλῶ, ἂν θελήσῃ ὁ λόξυγγας νὰ σταματήσῃ, ἐνῶ σὺ θὰ κρατῆς τὴν ἀναπνοὴν σου πολλὴν ὥραν, καλὰ εἰ δ' ἄλλως, κάμε γαργαρισμοὺς μὲ νερό. Ἄν ἴσως πάλιν καὶ εἶναι πολὺ δυνατός, χῶσε κάτι εἰς τὴν μύτην σου, ποὺ νὰ τὴν ἐρεθίσῃ, καὶ πτερνίσου· μίαν ἢ δύο φορὰς ἂν τὸ κάμῃς, θὰ σταματήσῃ, ὅσον δυνατός καὶ ἂν εἶναι». «Ἄρχισε γρήγορα τὴν ὀμιλίαν σου» εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης «καὶ ἐγὼ θὰ τὸ κάνω».

12. Ὡμίλησε τότε ὁ Ἐρυξιμάχος: «Κατὰ τὴν γνώμην μου λοιπόν¹, ἀπαραίτητον εἶναι, ἀφοῦ ὁ Πausανίας δὲν ἐπεξεργάσθη μέχρι τέλους ἱκανοποιητικῶς τὴν ὀρθὴν ἀφετηρίαν, τὴν ὁποίαν ἔθεσεν εἰς τὸν λόγον του, εἶμαι ὑποχρεωμένος² ἐγὼ νὰ προσπαθῆσω νὰ συμπληρώσω τὴν ἀνάπτυξιν. Καὶ ὄντως, ὅτι μὲν ὁ Ἔρωσ εἶναι διττός, ἐπιτυχῶς, νομίζω, ἐκεῖνος διέκρινεν³ ὅτι ὁμοῦ δὲν ὑφίσταται μόνον εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὠραίους, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλα πολλὰ καὶ εἰς ἄλλα πεδία, καὶ ἐντὸς τῶν ζωικῶν ὀργανισμῶν ὄλων καὶ ἐντὸς τῶν φυτῶν τῆς γῆς καὶ ἐντὸς πάντων, οὕτως εἰπεῖν, τῶν ὄντων, τοῦτο ἔχω διαπιστώσει, φρονῶ, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰατρικῆς, τῆς ἐπιστήμης μου, ὅτι δηλαδὴ σημαντικὸς καὶ ἀξιοθαύμαστος ὁ θεὸς ἐκτείνει τὴν δυνάμιν του εἰς τὸ σύμπαν, καὶ εἰς τ' ἀνθρώπινα καὶ εἰς τὰ θεῖα φαινόμενα⁴.

Τὴν ἀνάπτυξιν μου θ' ἀρχίσω ἐκ τῆς ἰατρικῆς, ἵνα ἀποδώσωμεν⁴ ἄλλωστε καὶ τὰς τιμὰς εἰς τὴν ἐπι-

* Πρβλ. Εἰσαγ. II § 6.

1. Μὲ τὸ τοῖνον σάν νὰ συνεχίσῃ τὴν ὀμιλίαν τοῦ Πausανίου, τὴν ὁποίαν θέλει ἀκριβῶς νὰ συμπληρώσῃ.

2. Ἡ σπουδαιοφάνεια τοῦ Ἐρυξιμάχου ἐκδηλώνεται καὶ μὲ τὸν πλεονασμὸν ἀναγκαῖον εἶναι—δεῖν ἐμέ. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν λόγος ν' ἀλλάξωμεν τὸ κείμενον.

3. Τὰ θεῖα πράγματα (πρβλ. καὶ 187e) εἶναι ἡ περιοχὴ τῶν φαινομένων τῆς φύσεως ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ κοινωνικά, τ' ἀνθρώπινα.

4. Ἡ μετάβασις ἀπὸ τοῦ ἐνικοῦ (ἄρξομαι) εἰς τὸν πληθυν-

έμοῦ, ὡς ἂν ἐγὼ παύσωμαι. Καὶ τὸν Ἑρυξίμα-
 χον εἰπεῖν. Ἄλλὰ ποιήσω ἀμφοτέρα ταῦτα· ἐγὼ
 μὲν γὰρ ἐρῶ ἐν τῷ σῶ μέρει, σὺ δ' ἐπειδὴν παύ-
 ση ἐν τῷ ἐμῷ. ἐν ᾧ δ' ἂν ἐγὼ λέγω, ἐάν μὲν σοι
 5 ἐθέλη ἀπνευστί ἔχοντι πολὺν χρόνον παύεσθαι
 ἢ λύγξ· εἰ δὲ μὴ, ὕδατι ἀνακογχυλίασον. εἰ δ' ἄ-
 ρα πάνυ ἰσχυρά ἐστιν, ἀναλαβὼν τι τοιοῦτον οἴῳ
 κινήσῃς ἂν τὴν ῥίνα, πτάρε· καὶ ἐάν τοῦτο ποι- e
 ἦσῃς ἅπαξ ἢ δις, καὶ εἰ πάνυ ἰσχυρά ἐστι, παύ-
 10 σεται.—Οὐκ ἂν φθάνοις λέγων, φάναι τὸν Ἀρι-
 στοφάνη, ἐγὼ δὲ ταῦτα ποιήσω.

12. Εἰπεῖν δὴ τὸν Ἑρυξίμαχον· Δοκεῖ τοίνυν
 μοι ἀναγκαῖον εἶναι, ἐπειδὴ Πausανίας ὀρμή- 186
 σασ ἐπὶ τὸν λόγον καλῶς οὐχ ἱκανῶς ἀπετέλεσε,
 15 δεῖν ἐμὲ πειραῖσθαι τέλος ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ.
 τὸ μὲν γὰρ διπλοῦν εἶναι τὸν Ἔρωτα δοκεῖ μοι
 καλῶς διελέσθαι· ὅτι δὲ οὐ μόνον ἐστὶν ἐπὶ ταῖς
 ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς καλοὺς, ἀλλὰ
 καὶ πρὸς ἄλλα πολλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, τοῖς
 20 τε σώμασι τῶν πάντων ζῶων καὶ τοῖς ἐν τῇ γῆ
 φυομένοις καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐν πᾶσι τοῖς οὐσι,
 καθεορακέναι μοι δοκῶ ἐκ τῆς ἰατρικῆς, τῆς ἡ-
 μετέρας τέχνης, ὡς μέγας καὶ θαυμαστός καὶ
 ἐπὶ πᾶν ὁ θεὸς τείνει καὶ κατ' ἀνθρώπινα καὶ b
 25 κατὰ θεῖα πράγματα.

Ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς λέγων, ἵνα καὶ

5 πο//ν χρόν ἀπνευστί ἔχοντι W || παύσασθαι Stobaeus 7 λαβὼν
 idem || οἴῳ : ὅτῳ Cobet 8 κινήσῃς codd. Athenaeus 187c Stobaeus :
 κνήσῃς (Wytttenbach) Stobaei codd. nonnulli 10 φάναι B : εἰπεῖν
 TW 15 δεῖν om. Methodius ; at cf. Epist. VII 352a 24 κατὰ τὰ...
 κατὰ τὰ Stobaeus 26 καὶ om. idem.

τικὸν (πρεσβεύωμεν) ζωγραφίζει θαυμάσια τὴν αὐτάρεσκον ἐξερ-
 σιν τῆς προσωπικῆς του συμβολῆς (ἰδικὸς του εἶναι ὁ λόγος),
 ἐνῶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἰατρικὴν καὶ πρὸς τὰ πρεσβεῖα τῆς
 εἶναι καθολικὴ τῶν παρόντων ὑποχρέωσις.

στήμην ἡμῶν. Ἡ φυσικὴ τοῦ ὄργανισμοῦ σύστασις ἐγκλείει τὸν διπλοῦν τοῦτον ἔρωτα. Διότι ἡ ὑγιῆς τοῦ σώματος κατάστασις εἶναι τι διάφορον, κατὰ τὴν ὁμόφωνον πάντων ἀντίληψιν, καὶ ἀνόμοιον πρὸς τὴν νοσηρὰν τῶν δ' ἀνομοίων πρὸς ἀνόμοια¹ στρέφεται καὶ ὁ πόθος καὶ ὁ ἔρωσ. Διάφορος ἐπομένως εἶναι ὁ ἔρωσ ὁ ἐδρεύων εἰς τὸ ὑγιές, διάφορος δ' εἰς τὸ νοσηρὸν τοῦ σώματος. Εἶναι λοιπόν, ὅπως ἐτόνισε πρὸ ὀλίγου ὁ Πausanίας, ἀξιέπαινον μὲν νὰ φαίνεται τις εὐχάριστος πρὸς τοὺς χρηστοὺς ἀνθρώπους, ἐπονείδιστον δὲ πρὸς τοὺς ἀκολάστους. Ὡσαύτως καὶ ἐντὸς αὐτοῦ τούτου τοῦ ὄργανισμοῦ: πρὸς μὲν τὰ χρηστὰ ἐκάστου σώματος στοιχεῖα καὶ τὰ συντελεστικά εἰς ὑγείαν εἶναι ἀξιοσύστατον νὰ φαίνεται τις εὐχάριστος καὶ ἀναγκαῖον εἶναι, καὶ εἶναι τοῦτο τὸ καλούμενον ἱατροῦ ἔργον² πρὸς δὲ τὰ πονηρὰ καὶ τὰ νοσηρὰ καὶ ἀξιόμειπτον εἶναι καὶ ὑποχρέωσιν ἔχει τις νὰ φαίνεται δυσάρεστος, ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ εἶναι ἐπιστήμων καλός. Διότι ἡ ἱατρικὴ εἶναι, διὰ νὰ τὴν χαρακτηρίσω συντόμως, ἐπιστήμη τῶν ἐν τῷ σώματι ἔρωτικῶν τάσεων πρὸς πλήρωσιν καὶ κένωσιν³ ὁ δ' ἐπιτυχάνων μεταξὺ τούτων τὴν διάγνωσιν⁴ τοῦ ἀξιεπαίνου καὶ τοῦ ἀπρεποῦς ἔρωτος, οὗτος εἶναι ὁ ἄριστος εἰς λόγον ἐπιστήμης ἱατρός. Καὶ πάλιν ὁ προκαλῶν μεταβολήν⁵, ὥστε ν' ἀποκτήσῃ τοῦτο ἀντὶ τοῦ ἐνὸς τὸν ἄλλον ἔρωτα, καὶ γνωρίζων τὰ μέσα ν' ἀναπτύξῃ ἔρωτα εἰς ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχει, πρέπει ὁμως νὰ ὑπάρξῃ, καὶ ν' ἀφαιρέσῃ πάλιν τὸν ἐνουπάρχοντα, ὁ τοιοῦτος θὰ ᾔτο πρακτικὸς ἱκανός. Διότι ὀφείλει πράγματι νὰ εἶναι εἰς θέσιν εἰς τὰ σφοδρῶς ἀλληλομαχόμενα ἐν τῷ σώματι στοιχεῖα φιλίαν νὰ διενεργῇ καὶ ἀμοιβαῖον ἔρωτα⁶ εἶναι δ' ἐχθρικώτατα τὰ

1. Ὅχι ὅτι τὰ ἀνόμοια ἀμοιβαίως ἐπιθυμοῦνται, κατὰ τὴν θεωρίαν ποῦ ἀναπτύσσεται εἰς τὸν Λύσιον 215c, ἀλλ' ὅτι τὰ διαφορετικὰ πράγματα διαφορετικὰς ἐπιθυμίας ἔχουν.

2. Ἐδῶ ὀμιλεῖ περὶ τῆς θεωρίας, περὶ τῆς διαγνώσεως (ἐντεῦθεν: ἱατρικώτατος)· κατωτέρω (186a) περὶ τῆς πράξεως, τῆς θεραπείας (δημιουργός). Δημιουργός εἶναι κυρίως ὁ ἐργαζόμενος διὰ τὸ κοινόν, ἐδῶ ὁ ἱατρός ὡς πρακτικὸς, ἐξασκῶν ἐμπράκτως τὴν τέχνην τοῦ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ, ὄχι ὡς θεωρητικὸς μελετητῆς τοῦ ἀνθρωπίνου ὄργανισμοῦ.

3. Ἰπποκρ. περὶ ἱερῆς νοῦσου σ. 396l: ὅστις δὲ ἐπίσταται

πρεσβεύωμεν τὴν τέχνην. ἢ γὰρ φύσις τῶν σω-
 μάτων τὸν διπλοῦν Ἔρωτα τοῦτον ἔχει· τὸ γὰρ
 ὑγιὲς τοῦ σώματος καὶ τὸ νοσοῦν ὁμολογουμέ-
 νως ἕτερόν τε καὶ ἀνόμοιόν ἐστι· τὸ δὲ ἀνόμοιον
 5 ἀνομοίων ἐπιθυμεῖ καὶ ἔρᾱ. ἄλλος μὲν οὖν ὁ
 ἐπὶ τῷ ὑγιεινῷ ἔρωσ, ἄλλος δὲ ὁ ἐπὶ τῷ νοσώ-
 δει. ἔστιν δὴ, ὡσπερ ἄρτι Πausανίας ἔλεγεν
 (183d), τοῖς μὲν ἀγαθοῖς καλὸν χαρίζεσθαι τῶν
 ἀνθρώπων, τοῖς δ' ἀκολάστοις αἰσχρόν, οὕτω c
 10 καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς σώμασιν, τοῖς μὲν ἀγαθοῖς
 ἐκάστου τοῦ σώματος καὶ ὑγιεινοῖς καλὸν χα-
 ρίζεσθαι καὶ δεῖ, καὶ τοῦτό ἐστιν ϕ ὄνομα τὸ
 ἰατρικόν, τοῖς δὲ κακοῖς καὶ νοσώδεσιν αἰσχρόν
 τε καὶ δεῖ ἀχαριστεῖν, εἰ μέλλει τις τεχνικὸς
 15 εἶναι· ἔστι γὰρ ἰατρικὴ, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἶπεῖν,
 ἐπιστήμη τῶν τοῦ σώματος ἐρωτικῶν πρὸς πλη-
 σμονὴν καὶ κένωσιν, καὶ ὁ διαγιγνώσκων ἐν
 τούτοις τὸν καλὸν τε καὶ αἰσχρόν ἔρωτα, οὗτός
 ἐστιν ὁ ἰατρικώτατος, καὶ ὁ μεταβάλλειν ποιῶν, d
 20 ὥστε ἀντὶ τοῦ ἐτέρου ἔρωτος τὸν ἕτερον κτήσα-
 σθαι, καὶ οἷς μὴ ἔνεστιν ἔρωσ, δεῖ δ' ἐγγενέσθαι,
 ἐπιστάμενος ἐμποιῆσαι, καὶ ἐνόντα ἐξελεῖν, ἀγα-
 θὸς ἂν εἴη δημιουργός. δεῖ γὰρ δὴ τὰ ἔχθιστα
 ὄντα ἐν τῷ σώματι φίλα οἷόν τ' εἶναι ποιεῖν καὶ
 25 ἔρᾱν ἀλλήλων. ἔστι δὲ ἔχθιστα τὰ ἐναντιώτατα,

2 ἔρη B² ὁμολογουμένως B ὁμολογοῦμεν ὡς TW Stobaeus 6 ὑγι-
 εινοῦ ἔρωσ : ὑγιεῖ νοερος B corr. B² 20 κτήσασθαι TW : κτάσθαι
 B 21 ἔρωσ del. Usener [=debebat saltē ἄτερος scribi] || δεῖν W
 22 καί... ἐξελεῖν del. Schanz 24 φίλια Hirschig

ἐν ἀνθρώποισι τὴν τοιαύτην μεταβολὴν καὶ δύναται ὑγρὸν καὶ
 ξηρὸν ποιεῖν καὶ θερμὸν καὶ ψυχρὸν ὑπὸ διαίτης τὸν ἀνθρώπων,
 οὐδὲ καὶ ταύτην τὴν νοῦσον ἴψτο ἄν.

λ ὄ ρ α ς ¹. Εἶναι ὁμοῦς παράλογος ἐντελῶς ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι μία ἄρμονία εὐρίσκεται εἰς ἐσωτερικὴν ἀντίθεσιν ἢ ὅτι ἀποτελεῖται ἐκ στοιχείων εὐρισκομένων εἰσέτι ἐν ἀντιθέσει. Πιθανὸν ὁμοῦς εἶναι, ὅτι τοῦτο ἤθελε νὰ ἐκφράσῃ: ὅτι ἐκ στοιχείων εὐρισκομένων κατ' ἀρχὰς εἰς κατάστασιν ἀντιθέσεως, συμφωνησάντων δὲ κατόπιν, τοῦ ὕψηλοῦ δηλαδὴ καὶ τοῦ χαμηλοῦ τῶν τόνων, ἀπηρτίσθη κατόπιν ἡ ἄρμονία ὑπὸ τῆς τέχνης τῆς μουσικῆς. Διότι δὲν εἶναι πάντως δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἄρμονία ἐκ τοῦ ὕψηλοῦ καὶ χαμηλοῦ, καθ' ὃν χρόνον εὐρίσκονται ἀκόμη ἐν ἀντιθέσει. Διότι ἡ ἄρμονία εἶναι συνήχησις, ἢ δὲ συνήχησις εἶναι εἶδος συμφωνίας· συμφωνία δὲ μεταξὺ πραγμάτων ἀντιτιθεμένων, ἐφ' ὅσον ἐξακολουθοῦν ν' ἀντιτίθενται, ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ. Οὔτε εἶναι δυνατόν ἀφ' ἑτέρου νὰ ἐναρμονίσωμεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀντιτίθεται καὶ δὲν συμφωνεῖ. Καθῶς ἀκριβῶς καὶ ὁ ρυθμὸς ² παρήχθη ἐκ τοῦ γοργοῦ καὶ τοῦ ἀργοῦ, τὰ ὁποῖα εὐρίσκοντο κατ' ἀρχὰς εἰς κατάστασιν ἀντιθέσεως, κατόπιν δὲ συμφώνησαν. Τὴν συμφωνίαν δὲ εἰς πάντα ταῦτα τὰ στοιχεῖα εἰσάγει, ὅπως ἐκεῖ ἡ ἰατρικὴ, τοιοῦτοτρό-

1. Τὸ χωρίον τοῦ Ἡρακλείτου ἔχει κατὰ λέξιν ὡς ἐξῆς: οὐ ξυνιάσιν ὄκως διαφερόμενον ἑωυτῷ ὁμολογέει· παλίντροπος ἄρμονιὴ ὄκωσπερ τόξου καὶ λύρης: «Οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐννοοῦν πῶς τὸ ἐν εὐρισκόμενον εἰς ἐσωτερικὴν ἀντίθεσιν, ὁμοῦς εὐρίσκεται εἰς ἄρμονίαν πρὸς ἑαυτὸ· ἄρμονίαν, ποῦ δημιουργεῖται ἀπὸ ἀντιτιθεμένων ροπᾶς, ὅπως εἰς τὸ τόξον καὶ τὴν λύραν». Εἰς τὴν νευρὰν τοῦ τόξου ἢ ὀρθῇ κατ' εὐθείαν φορὰ τοῦ βέλους εἶναι ἡ συνισταμένη οὕτως εἰπεῖν τῶν δύο ἀντιθέτων ροπῶν πρὸς τὰ μέσα καὶ πρὸς τὰ ἔξω, ὅπως εἰς τὴν λύραν ὁ ἦχος δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν παλμικὴν κίνησιν τῆς χορδῆς πρὸς δύο ἀντιθέτους διευθύνσεις, ποῦ συνυπάρχουν ὡς ἐν ἐργεῖαι ταυτοχρόνως· δὲν ἀντικαθιστᾶ ἢ μία τὴν ἄλλην πλήρως, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐπικρατήσεως τῆς πρὸς τὰ δεξιὰ φορᾶς ὑπάρχει ἢ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἐν ἐνεργείᾳ—ἄλλως παλμὸς δὲν δημιουργεῖται. Ἡ ἐνότις λοιπὸν κεῖται ὄχι εἰς τὴν ἐν ἀλλὰ γὴν τῶν ἀντιθέτων (ὅπως θέλει ὁ Ἐρυξίμαχος μὲ τὸν ρηχὸν ὀρθολογισμόν του), ἀλλ' εἰς τὴν σύνοψιν αὐτῶν. Ἡ ἄρμονία ἄρα εἶναι μία διαρκῆς ἐνέργεια διαρκῶς παραγομένη καὶ προϋποθέτουσα ἐν ἐνεργείᾳ καὶ τὰς δύο ἀντιθέτους ροπᾶς. Καὶ ἐδῶ λοιπὸν ἰσχύει τὸ Ἡρακλείτειον δόγμα πόλεμος πάντων πατήρ. Ἐνῶ διὰ τὸν Ἐρυξίμαχον, ὁ ὁποῖος ἀκολουθεῖ ἐνταῦθα τοῦ Ἐμπεδοκλέους μᾶλλον τὰς ἀντιλήψεις, ἔχομεν διαδοχικῶς ἄρμονίαν καὶ δυσαρμονίαν.

μονίαν φάναι διαφέρεσθαι ἢ ἐκ διαφορομένων
 ἔτι εἶναι. ἀλλὰ ἴσως τόδε ἐβούλετο λέγειν, ὅτι
 ἐκ διαφορομένων πρότερον τοῦ ὀξέος καὶ βα-
 ρέος, ἔπειτα ὕστερον ὁμολογησάντων γέγονεν ἡ
 5 ὑπὸ τῆς μουσικῆς τέχνης· οὐ γὰρ δήπου ἐκ δια-
 φερομένων γε ἔτι τοῦ ὀξέος καὶ βαρέος ἀρμο-
 νία ἂν εἴη. ἢ γὰρ ἀρμονία συμφωνία ἐστίν, συμ-
 φωνία δὲ ὁμολογία τις, ὁμολογίαν δὲ ἐκ διαφε-
 ρομένων, ἕως ἂν διαφέρωνται, ἀδύνατον εἶναι,
 10 διαφορόμενον δὲ αὖ καὶ μὴ ὁμολογοῦν ἀδύνα-
 τον ἀρμόσαι. ὥσπερ γε καὶ ὁ ῥυθμὸς ἐκ τοῦ
 ταχέος καὶ βραδέος, ἐκ διενηνεγμένων πρότε-
 ρον, ὕστερον δὲ ὁμολογησάντων γέγονε. τὴν δὲ
 ὁμολογίαν πᾶσι τούτοις, ὥσπερ ἐκεῖ ἡ ἰατρική,

10 δὲ αὖ: δὲ δὴ Schanz δὴ οὖν Rohde || [δυνατόν pro ἀδύνατον Suse-
 mih] μὴ ὁμολογεῖν ἀδυνατοῦν δυνατόν Bury 12 ἐκ. om Vindob. 21.

2. Ὁ ῥυθμὸς ἀναφέρεται εἰς τὸν χρόνον, ἢ ἀρμονία (ἢ λέ-
 ξις δὲν ἔχει τὴν σημερινὴν σημασίαν τῆς πολυφωνίας, ἢ ὅποια
 ἦτο ἄγνωστος εἰς τοὺς ἀρχαίους) εἰς τὸ μέλος (ὁ ὄρισμός δι-
 δεται Νόμ. 664e), τὸ μέτρον εἰς τὴν προσῳδίαν τῶν στίχων. Ἐν-
 τεῦθεν καὶ ἡ διαίρεσις τῆς μουσικῆς θεωρίας εἰς ἀρμονικὴν,
 ρυθμικὴν καὶ μετρικὴν. Κατωτέρω ἀναφέρει τὴν πρακτικὴν
 αὐτῆς ἐκτέλεσιν περιλαμβάνουσαν τὴν μελοποιίαν καὶ τὴν παι-
 δείαν. Ἡ ἀναλογία πρὸς τὴν διαίρεσιν τῆς μουσικῆς, ὅπως
 ἀπαντᾷται εἰς μεταγενεστέρων θεωρητικὰ ἐγχειρίδια (π. χ. τοῦ
 Ἀριστείδου Κοϊντιλιανοῦ) εἶναι τόσοσιν μεγάλη, ὥστε ἀμφιβολία
 δὲν ὑπάρχει, ὅτι πρόκειται περὶ συστήματος καταρτισθέντος ἤδη
 εἰς τὰ καίρια κατὰ τὸν 5. αἰῶνα, ἐποχὴν καθ' ἣν ἤκμασαν οἱ
 περίφημοι θεωρητικοὶ τῆς μουσικῆς ὁ Ἑρμιονεὺς Λάσος καὶ οἱ
 Ἀθηναῖοι Ἀγαθοκλῆς, Λαμπροκλῆς καὶ Δάμων. Πράγματι ἡ μου-
 σικὴ περιλαμβάνει κατὰ τὸν Ἀριστείδην.

I. τὸ θεωρητικὸν ὑποδιαιρούμενον Α'. εἰς φυσικὸν (μεταφω-
 σικὴ θεωρία περὶ τῆς ἀρμονίας τῶν σφαιρῶν καὶ ἀκουστικῆ-
 κληρονομία τῶν Πυθαγορείων) ἢτοι 1) ἀριθμητικὸν 2) φυσικὸν
 Β'. εἰς τεχνικόν, ἢτοι 1) ἀρμονικὸν 2) ρυθμικὸν 3) μετρικόν.

II. τὸ πρακτικὸν δὲ δὴ παιδευτικὸν καλεῖται, ὑποδιαιρούμενον
 Α'. εἰς χρηστικὸν (δηλ. μουσικὴ σύνθεσις) 1) μελοποιία 2) ῥυ-
 μοποιία 2) ποιήσις Β'. εἰς ἐξαγγελτικὸν (ἐκτέλεσις) 1) ὄργανικὸν
 (ἐνόργανος μουσικὴ) 2) ᾠδικὸν (φωνητικὴ μουσικὴ) 3) ὑποκριτικὸν
 (ἠθοποιία).

πως καὶ ἐνταῦθα ἡ μουσικὴ, ἔρωτα καὶ δμόνοιαν ἀμοιβαίαν προκαλέσασα. Εἶναι ἄρα ἡ μουσικὴ, εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴν ἁρμονίαν καὶ τὸν ρυθμὸν, ἐπιστήμη καὶ πάλιν τῶν φαινομένων τοῦ ἔρωτος. Καὶ εἰς μὲν τὴν συγκρότησιν ¹ τῆς ἁρμονίας καὶ τοῦ ρυθμοῦ καθ' ἑαυτὴν οὐδεμίαν παρουσιάζει δυσκολίαν ἢ διάγνωσιν τῶν ἔρωτικῶν φαινομένων, οὐδὲ ὑπάρχει ἐνταῦθα ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν ὁ διπλοῦς ἔρωσ. Ὅταν ὁμως παραστῆ ἀνάγκη ὡς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους νὰ χρησιμοποιοῖται τις τὸν ρυθμὸν καὶ τὴν ἁρμονίαν, εἴτε συνθέ- d των (αὐτὸ τὸ ὁποῖον ὀνομάζουσι μουσικὴν σύνθεσιν), εἴτε ἐκτελῶν ὀρθῶς τὰς συντεθειμένας ἤδη μελωδίας καὶ τοὺς στίχους (αὐτὸ τὸ ὁποῖον ὀνομάσθη μὸρφωσις ²), τότε πλεον καὶ δύσκολον εἶναι καὶ ἔργον τεχνίτου ἱκανοῦ. Διότι καὶ πάλιν ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ αὐτὸ ἀξίωμα: ἀπέναντι μὲν τῶν ἠθικῶν ἀνθρώπων καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ καταστοῦν ἠθικώτεροι ὅσοι δὲν εἶναι ἀκόμη, πρέπει νὰ φαίνεται τις εὐχάριστος καὶ νὰ προστατεύη τὸν ἔρωτα τούτων, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ ὠραῖος, ὁ Οὐράνιος, τῆς Οὐρανιας τῆς Μούσης ὁ Ἔ- e ρωσ. Τουναντίον ὁ τῆς Πολυμνίας εἶναι ὁ Πάνδημος, τὸν ὁποῖον πρέπει μετὰ μεγάλης προφυλάξεως νὰ προσφέρῃ τις ³ εἰς ὅσους τὸν προσφέρει, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀπολαύσουσι μὲν τὴν ἡδονὴν ἐξ αὐτοῦ, νὰ μὴ γίνῃ ὁμως πρόξενος ἀκολασίας τινός. Καθὼς ἀκριβῶς καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην μας, εἶναι ὑπόθεσις δύσκολος νὰ κανονίσωμεν ὀρθῶς τὰς ἀπολαύσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν γαστρονομίαν ⁴, ὥστε ν' ἀπο-

1. Εἰς τὴν μελωδίαν λαμβανομένην ἀφρημένως ὡς σύνθεσιν ἤχων καὶ ρυθμικῶν ἐνοτήτων, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐκτελέσεως καὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς, δὲν ὑπάρχει παρὰ ἕνας ἔρωσ, ὁ ἀγαθὸς φυσικά. Ὁ κακὸς ἔρωσ εἰσάγεται διὰ τῆς δυσαρμονίας εἴτε κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν, εἴτε—καὶ αὐτὸ εἶναι γνησίως ἑλληνικόν—ὡς πρὸς τὸ ἦθος τῆς μουσικῆς καὶ τὴν διατάραξιν τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ ἀκούοντος ἰσορροπίας.

2. Παιδεία λέγεται, διότι τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως ἡ διδασκαλία, (καὶ τὰ δύο ἐπήγαιναν μαζί· μουσικὴ χωρὶς στίχους καὶ ποιήματα, χωρὶς ἄσμα ἢ μουσικὴν ἔσω ἀπαγγελίαν ἢ ὑπόκρουσιν οἱ ἀρχαῖοι δὲν ἐθεώρουσι ὡς κάτι ὀλοκληρωμένον) ἦτο τὸ κύριον μέσον ἀγωγῆς καὶ τῶν μικρῶν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ τῶν μεγάλων εἰς τὰς δραματικὰς παραστάσεις καὶ τὰς ἄλλας ἐορτάς.

3. Ὡστε δὲν ἀποκλείει τελείως τὴν χρῆσιν του, οὕτε τὸν

ένταυθα ἡ μουσικὴ ἐντίθησιν, ἔρωτα καὶ ὁμό-
 νοιαν ἀλλήλων ἐμποιήσασα· καὶ ἔστιν αὖ μου-
 σικὴ περὶ ἀρμονίαν καὶ ῥυθμὸν ἔρωτικῶν ἐπι-
 στήμη· καὶ ἐν μὲν γε αὐτῇ τῇ συστάσει ἀρμο-
 5 νίας τε καὶ ῥυθμοῦ οὐδὲν χαλεπὸν τὰ ἔρωτικὰ
 διαγιγνώσκειν, οὐδὲ ὁ διπλοῦς ἔρωτος ἐνταυθά
 πως ἔστιν· ἀλλ' ἐπειδὴν δέη πρὸς τοὺς ἀνθρώ-
 πους καταχρηῆσθαι ῥυθμῶ τε καὶ ἀρμονίᾳ ἢ d
 ποιοῦντα (ὅ δὴ μελοποιίαν καλοῦσιν) ἢ χρώμε-
 10 νον ὀρθῶς τοῖς πεποιημένοις μέλεσί τε καὶ μέ-
 τροις (ὅ δὴ παιδεία ἐκλήθη), ἐνταυθα δὴ καὶ
 χαλεπὸν καὶ ἀγαθοῦ δημιουργοῦ δεῖ. πάλιν γὰρ
 ἦκει ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι τοῖς μὲν κοσμοῖς τῶν
 ἀνθρώπων, καὶ ὡς ἂν κοσμιώτεροι γίνοντο οἱ
 15 μῆπω ὄντες, δεῖ χαρίζεσθαι καὶ φυλάττειν τὸν
 τούτων ἔρωτα, καὶ οὗτός ἐστιν ὁ καλός, ὁ Οὐ-
 ράνιος, ὁ τῆς Οὐρανίας Μούσης Ἔρωτος· ὁ δὲ
 Πολυμνίας ὁ Πάνδημος, ὃν δεῖ εὐλαβοῦμενον e
 προσφέρειν οἷς ἂν προσφέρῃ, ὅπως ἂν τὴν μὲν
 20 ἡδονὴν αὐτοῦ καρπώσεται, ἀκολασίαν δὲ μηδε-
 μίαν ἐμποιήσῃ· ὡσπερ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τέχνῃ μέγα
 ἔργον ταῖς περὶ τὴν ὄψοποιικὴν τέχνην ἐπιθυ-

2 ἀλλήλοις TW 3 τῶν περὶ Ast 7 πως· πω Badham 10 μέτροις· ῥυ-
 θμοῖς W 17 Μούσης del. Sauppe 22 ἔργον ταῖς· ἐργῶντες B corr B²

θεωρεῖ ἀπολύτως ἐπιβλαβῆ. Ἡ πράξις (αὐτὸ ἀναγκάζεται κάθε
 στιγμὴν κανεῖς νὰ ὁμολογήσῃ) δὲν μᾶς παρέχει ποτὲ οὔτε τὸ
 καλὸν οὔτε τὸ κακὸν ἀμιγές.

4. Περὶ τῆς ὄψοποιικῆς καὶ τῆς σχέσεώς της πρὸς τὴν ἰατρι-
 κὴν ὁμιλεῖ ὁ Πλάτων διὰ μακρῶν εἰς τὸν Γοργίαν 462a—466a.
 Ἐκεῖ τὴν συγκρίνει μὲ τὴν ρητορικὴν, ἐδῶ μὲ τὴν μουσικὴν τῆς
 μόδας. Ἡ σύγκρισις γίνεται μὲ διάθεσιν ἐπικρίσεως ἀπὸ τὸν Πλά-
 τωνα, ὁ ὁποῖος διὰ βίου ὑπῆρξεν ἀμειλικτος τῆς μόδας καὶ τῶν
 διαφόρων «συγχρονισμένων» πολέμιος—ὅπως ἄλλωστε κάθε ἄν-
 θρωπος, ποῦ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ χωρέσῃ εἰς τὴν ψυχὴν του, εἰς
 μίαν ἐνότητα συλλήψεως καὶ μίαν αἰωνιότητα πίστεως, παρελθὸν
 μαζὶ καὶ παρὸν καὶ μέλλον. Ἄλλὰ μήπως ἀπὸ τὴν γαστρονομίαν
 δὲν ἔχομεν δανεισθῆ καὶ οἱ νεώτεροι εὐρωπαϊκοὶ λαοὶ τὴν ἐν-
 νοιαν καὶ τὸν ὄρον γούστο ;

λαύση τις άνευ κινδύνου άσθeneίας την ήδονήν. Καί εις την μουσικήν άρα και εις την Ιατρικήν και εις τὰ λοιπά πάντα, τόσον τ' άνθρώπινα όσον και τὰ θεία, όφειλομεν νά παρακολουθώμεν μετά προσοχής, καθ' όσον είναι δυνατόν, και τὰ δύο είδη τών Έρωτων¹ 188 διότι και τὰ δύο εύρίσκονται εκεί.

13. Καί ή σύστασις¹ άλλωστε τών ώρών του Έτους είναι πλήρης έξ άμφοτέρων τούτων. Καί όταν μέν τὰ στοιχεία, τὰ όποία πρό όλίγου έμνημόνευσα, τὰ της θερμότητος και του ψύχους, της ξηρασίας και της ύγρασίας, επιτύχουν τόν εύτακτον μεταξύ των Έρωτα και ύπαχθούν εις άρμονίαν και σύγκρασιν φρόνιμον, Έρχονται και φέρουν έσοδείαν καλήν και ύγείαν εις τούς άνθρώπους και εις τὰ λοιπά ζώα και φυτά, και δέν προξενούν συνήθως ζημίαν τινά. Όταν όμως ό συνοδευόμενος υπό άτασθαλίας Έρωσ υπερισχύση ώς πρός τās έποχάς του Έτους, επιφέρει κατά κανόνα καταστροφάς πολλάς και ζημίας. Διότι και αί b επιδημίας συνήθως έκ τοιούτων άφορμών προκαλούνται και άλλα πολλά διαφορετικά² νοσήματα και τών ζώων και τών φυτών. Πράγματι και αί πάχλαι και αί χάλαζαι και αί έρυσίβαι³ πηγάζουν από την υπέρβασιν τών όρίων και την διατάραξιν της Ισορροπίας εις τās τοιαύτας άμοιβαίας έρωτικās σχέσεις. Τούτων ή

1. Καί ό έξωτερικός κόσμος, όπως ό έσωτερικός του άνθρώπου οργανισμός, παρουσιάζει τὰ αυτά στοιχεία, ψυχρόν)(θερμόν κλπ., και χρειάζεται την ίδίαν εύκρασίαν (όρθήν άνάμειξιν, κρᾶσιν) και Ισορρόπησιν τών στοιχείων τούτων. Πρβλ. Ίπποκρ. περί φύσιος άνθρώπου 7. Δέν πρόκειται περί συλλογισμού καθ' αναλογίαν ή περί είκόνος μόνον· είναι πίστις βαθυτάτη, ώραία πίστις τών Έλλήνων, εις τούς όποιους αισθήσεις και λογικόν διδάσκου, ότι ό Ιδίοσ της Ζωής ρυθμός ένυπάρχει και εις τ' ούρανου τὰ φαινόμενα και εις τόν εύτελέστερον ζωικόν οργανισμόν. Ένευθεν έχουν την δυνατότητα φαινόμενα φυσικά νά συλλαμβάνουν από την ήθικην των πλευράν (πρβλ. κατωτέρω ήδίκησεν, ύβρις, πλεονεξία) και πάλιν τὰ ήθικά φαινόμενα νά αισθάνωνται όχι εις αντίθεσιν ή εις άλλοτριότητα πρός τὰ φυσικά, άλλ' ως διαφορετικήν άπλως έκδήλωσιν αυτών τούτων τών φυσικών φαινομένων. Αύτην την άδιαίρετον ένότητα ήθικης και φυσικής τάξεως εκφράζει ό Έλλην μέ την λέξιν κόσμος.

2. Άνόμοια δέν σημαίνει άπλως διάφορα, αλλά διαφορετικά, άλλότρια της φύσεως τών ζώων και τών φυτών. Ύποδη-

μίας καλῶς χρῆσθαι, ὥστ' ἄνευ νόσου τὴν ἡδο-
νὴν καρπώσασθαι. καὶ ἐν μουσικῇ δὴ καὶ ἐν λα-
τρικῇ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι καὶ τοῖς ἀνθρω-
πειοῖς καὶ τοῖς θείοις, καθ' ὅσον παρῆκει, φυ-
5 λακτέον ἐκάτερον τὸν Ἔρωτα ἔνεστον γάρ. 188

13. Ἐπεὶ καὶ ἡ τῶν ὥρων τοῦ ἐνιαυτοῦ σύ-
στασις μεστή ἐστὶν ἀμφοτέρων τούτων. καὶ ἐπει-
δὴν μὲν πρὸς ἄλληλα τοῦ κοσμίου τύχη ἔρωτος
ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον (186d), τὰ τε θερμὰ καὶ
10 τὰ ψυχρὰ καὶ ξηρὰ καὶ ὑγρά, καὶ ἄρμονίαν καὶ
κρᾶσιν λάβη σῶφρονα, ἥκει φέροντα εὐετηρίαν
τε καὶ ὑγίειαν ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις
τε καὶ φυτοῖς, καὶ οὐδὲν ἡδίκησεν. ὅταν δὲ ὁ
μετὰ τῆς ὕβρεως Ἔρωτος ἐγκρατέστερος περὶ τὰς
15 τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥρας γένηται, διέφθειρέν τε πολλὰ b
καὶ ἡδίκησεν. οἷ τε γὰρ λοιμοὶ φιλοῦσι γίνε-
σθαι ἐκ τῶν τοιούτων καὶ ἄλλα ἀνόμοια πολλὰ
νοσήματα καὶ τοῖς θηρίοις καὶ τοῖς φυτοῖς· καὶ
γὰρ πάχναι καὶ χάλαζαι καὶ ἐρυσίβαι ἐκ πλεο-
20 νεξίας καὶ ἀκοσμίας περὶ ἄλληλα τῶν τοιούτων
γίνεταί ἐρωτικῶν, ὧν ἐπιστήμη περὶ ἄστρον τε

4 παρῆκει WT²: παρήκει BT^{ac} 5 ἔνεστον B² T²: ἔνεστον T
sine spīr. B ἐν ἔστον W 8 κοσμίου: κόσμου T corr. T² 9 ἐγὼ
ἔλεγον: λέγω Stobaeus 10 τὰ ξηρὰ idem 14 καὶ περὶ idem 15
διέφθειρε TW Stobaeus: διαφθείρει B 17 ἄλλα ἀνόμοια def. Hug
coll. Arist. hist. anim. 523b13 Poët. 1430b29 sed illic ἄλλα
deest; ἄλλ' ὅμοια Schütz ἄλλ' αὖ (δὴ Sauppe ἔγ Orelli ἄμ'
Kvicala ἄττ' Ast) ὅμοια Hermann [ἀλλόκοτα Rohde] || καὶ πολλὰ
Stobaeus 21 γίνεταί: γίνονται Canter γίνεσθαι Richards
sed cf. Leg. 925e Rep. 363a || ἐρωτικῶν, ὧν: ἐρωτικῶν οὖν Bury.

λῶνει ἐπομένως τὴν ἔννοιαν τῆς *δυσαρμονίας* πρὸς ἑαυτόν, ἥτις
προκαλεῖ τὸ νόσημα εἰς κάθε ὄργανισμὸν.

3. Ἐρυσίβη ἢ τῶν *αιτηρῶν* (*erysiba graminis*) εἶναι παρά-
σιτος μικροοργανισμὸς προσβάλλων ἰδίως τὴν κριθήν. Οἱ ἀρ-
χαῖοι τὴν ἐθεώρουν μετεωρολογικὸν φαινόμενον (μιλιτώδη δρό-
σον), ὅπως καὶ τὴν πάχνην.

ἐπιστήμη ὡς πρὸς τὰς τροχιάς τῶν ἀστρων καὶ τοῦ ἔτους τὰς ἐποχὰς ὀνομάζεται ἀστρονομία.

Προσέτι δὲ καὶ αἱ θυσίαι πάσης φύσεως καὶ ὅσα ὑπάγονται εἰς τῶν μάντεων τὴν τέχνην—εἶναι δὲ ταῦτα ἡ ἀμοιβαία μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων ἐπικοινωνία¹—δὲν ἀναφέρονται εἰς ἄλλο τι, εἰ μὴ εἰς τοῦ Ἐρωτος τὴν διατήρησιν ἢ τὴν θεραπείαν². Διότι ἡ ἀσέβεια ἐν τῷ συνόλῳ τῆς διαπράττεται κατὰ κανόνα, ἂν εἰς τὸν Ἐρωτα τὸν σῶφρονα δὲν ὑπακούη τις, μήτε λατρεύῃ, μήτε τιμᾷ εἰς πᾶσαν πράξιν του, ἀλλ' ἀντιθέτως τὸν ἕτερον, καὶ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς γονεῖς³, ζῶντας ἢ ἀποβιώσαντας, καὶ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς θεοὺς. Ὡς πρὸς ταῦτα λοιπὸν ἔχει ὀρισθῆ ἡ μαντικὴ νὰ ἐποπτεύῃ ἐπὶ τῶν ἐρώτων καὶ νὰ τοὺς θεραπεύῃ. Εἶναι ἄρα καὶ ἡ μαντικὴ ἡ δημιουργοῦσα φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων χάρις εἰς τὴν γνῶσιν τῶν ἐρωτικῶν τοῦ ἀνθρώπου φαινομένων, πού ἀποβλέπουν εἰς τὸ θεῖον δίκαιον καὶ τὴν παράβασιν αὐτοῦ.

Τόσον πολυμερῆς καὶ μεγάλη, ἢ μᾶλλον καθολικὴ εἶναι ἡ δύναμις, ἣν ἔχει γενικῶς ὁ Ἐρωτ, λαμβανόμενος ἐν τῇ ὁλότητι αὐτοῦ⁴. Ὁ πραγματοποιούμενος δὲ χάριν τοῦ ἀγαθοῦ μετὰ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ τοῖς θεοῖς, οὗτος ἔχει τὴν ὑψίστην δύναμιν καὶ προσπορίζει εἰς ἡμᾶς πάσης φύσεως εὐδαιμονίαν εἰς τὸ νὰ δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐπικοινωνίαν καὶ ἀγάπην, τόσον πρὸς ἀλλήλους ὅσον καὶ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους μας, τοὺς θεοὺς. Ἐνδεχόμενον βεβαίως νὰ παραλείπω καὶ ἐγώ, ἐξυμνῶν τὸν Ἐ-

1. Ὁλ' αὐτὰ εἶναι περιφράσεις τῆς ἐννοίας θρησκεία, διὰ τὴν ὅποιαν οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶχαν ὄρον εἰδικόν.

2. Ἡ φυλακὴ εἶναι τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ ἴσως τοῦ κακοῦ ἔρωτος, ἐκτὸς ἂν φυλακὴ δὲν εἶναι ἡ διατήρησις (ἐκ τοῦ φυλάττειν), ἀλλὰ ἡ προφύλαξις (ἐκ τοῦ φυλάττεσθαι). Γλωσσικῶς καὶ τὰ δύο εἶναι δυνατὰ.

3. Τὰ καθήκοντα πρὸς τοὺς γονεῖς, ὁ σεβασμὸς ἐν ὄσῳ ζοῦν καὶ ἡ ταφή των μετὰ θάνατον, περιλαμβάνονται (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλους κανόνας τῆς ἠθικῆς, ἢ ὅποια εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶχε κοινωνικὸν μᾶλλον ἢ θρησκευτικὸν κύρος) εἰς τὸ πλαίσιον τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ πατραλοῖαι τιμωροῦνται εἰς τὸν Ἄδην σκληρὰ, ὅπως καὶ ὄλοι οἱ ἁμαρτήσαντες

φορὰς καὶ ἐνιαυτῶν ὥρας ἀστρονομία καλεῖται.

Ἔτι τοίνυν καὶ αἱ θυσίαι πᾶσαι καὶ οἷς μαν-
 τικῆ ἐπιστατεῖ τέχνη (ταῦτα δ' ἐστὶν ἢ περι-
 θεοῦς τε καὶ ἀνθρώπους πρὸς ἀλλήλους κοινω-
 5 νία) οὐ περι ἄλλο τί ἐστὶν ἢ περι Ἔρωτος φυ-
 λακῆν τε καὶ Ἰασιν. πᾶσα γὰρ ἡ ἀσέβεια φιλεῖ
 γίνεσθαι, ἐὰν μὴ τις τῷ κοσμίῳ Ἔρωτι χαρί-
 ζηται μηδὲ τιμᾶ τε αὐτὸν καὶ πρεσβεύῃ ἐν παντὶ
 ἔργῳ, ἀλλὰ [περι] τὸν ἕτερον, καὶ περι γονέας
 10 καὶ ζῶντας καὶ τετελευτηκότας καὶ περι θεοῦς.
 ἃ δὴ προστέτακται τῇ μαντικῇ ἐπισκοπεῖν τοὺς
 ἔρωτας καὶ ἰατρεύειν καὶ ἔστιν αὖ ἡ μαντικῆ φι-
 λίας θεῶν καὶ ἀνθρώπων δημιουργὸς τῷ ἐπί-
 στασθαι τὰ κατ' ἀνθρώπους ἐρωτικά, ὅσα τεῖ-
 15 νει πρὸς θέμιν καὶ ἀσέβειαν.

Οὕτω πολλὴν καὶ μεγάλην, μᾶλλον δὲ πᾶσαν
 δύναμιν ἔχει ξυλλήβδην μὲν ὁ πᾶς Ἔρωτος, ὁ δὲ
 περι τάγαθὰ μετὰ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης
 ἀποτελούμενος καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ θεοῖς,
 20 οὗτος τὴν μεγίστην δύναμιν ἔχει καὶ πᾶσαν ἡμῖν
 εὐδαιμονίαν παρασκευάζει καὶ ἀλλήλοις δυνα-
 μένους ὁμιλεῖν καὶ φίλους εἶναι καὶ τοῖς κρείτ-
 τοσιν ἡμῶν θεοῖς. Ἰσως μὲν οὖν καὶ ἐγὼ τὸν e

1 φορὰς B corr. B² φορὰς T 2 αἱ TW Stobaeus: om. B || ἀπα-
 σαι TW 3 τέχνη Stobaeus solus 6 ἢ om. Stobaeus [8 πρε-
 σβεύῃ μὲν Pflugk] 9 περι om. Stobaeus: [θεραπεύῃ Winckelmann
 περιττότερον τὸν ἕτερον Pflugk περιττῶς τ. ἔ. Koch ἄ. περι τ. ἔ. ἢ
 Rettig. ἄ. π. τ. ἔ. id est ἀσέβεια φιλεῖ γίνεσθαι Vahlen] περιέ-
 τη? Sykutris 11 ἃ: περι ἃ Vermehren || προτέκταται Stobaeus ||
 τοὺς ἐρῶντας Stobaeus del Hermann 15 εὐσέβειαν Stobaeus edd.
 19 καὶ παρ' . . . θεοῖς secl. Hug 21 δυναμένοις . . . φίλοις
 Vindob. 21 || καὶ (2) del. Rückert

προσωπικῶς ἐναντίον τῶν θεῶν (π. χ. ὁ Τάνταλος, ὁ Ἰξίων κλπ.),
 ὄχι δὲ οἱ παραβάντες τοὺς συνήθεις τῆς ἠθικῆς κανόνας, κλέ-
 πται π. χ., ἀδικοὶ, δολοφόνοι κλπ.

4. Ἐπομένως καὶ τοῦ κακοῦ Ἔρωτος ἡ δύναμις εἶναι μεγάλη.

ρωτα, πολλά· ἀλλ' ὄχι πάντως ἔκουσίως. Ἄλλ' ὅ,τι τυχὸν παρέλειψα, ἔργον ἰδικόν σου εἶναι, Ἀριστοφάνη, νὰ συμπληρώσης. Ἡ, ἂν κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον σκέπτεσαι νὰ πλέξης τοῦ θεοῦ τὸ ἐγκώμιον, ἐγκωμιάζει, τώρα ποῦ ἔχεις ἀπαλλαγῆ πλέον ἀπὸ τὸν λόξυγα».

Ἔλαβε τότε τὸν λόγον ὁ Ἀριστοφάνης καὶ εἶπεν: 189
 •Ναί, ἔσταμάτησε πράγματι, ὄχι ὁμως προτοῦ μεταχειρισθῶ ἐναντίον του τὸ πτάρνισμα¹ ὥστε ἐκπλήττομαι, ὅτι ἡ ἰσορροπία² τοῦ σώματος χρειάζεται παρομοίους κρότους καὶ γαργαλισμούς, ὅπως εἶναι καὶ τὸ πτάρνισμα. Ἀπὸ τὴν στιγμήν ποῦ ἔβαλα εἰς ἐνέργειαν τὸ πτάρνισμα, εὐθὺς ἀμέσως ἔσταμάτησεν». Καὶ ὁ Ἐρυξίμαχος ἀπήντησε: «Ἄγαπητέ Ἀριστοφάνη, πρόσεξε, τί κάνεις. Λέγεις εἰς βάρος μου ἀστεία τὴν ὥραν ποῦ πρόκειται νὰ ὀμιλήσης· με ἀναγκάζεις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ σταθῶ καὶ ἐγὼ φρουρός τῆς ὀμιλίας τῆς ἰδικῆς σου, μήπως εἰπῆς τίποτε κωμικόν. Ἐνῶ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὀμιλήσης με τὴν ἡσυχίαν σου». Ὁ Ἀριστοφάνης τότε ἐγέλασε καὶ εἶπε: «Καλὰ λέγεις, Ἐρυξίμαχε. Ἄς θεωρηθοῦν ὡς μὴ λεχθέντα ὅσα εἶπα. Καὶ σὺ μὴ με παραφυλάττης· διότι ἀνησυχῶ δι' ὅσα πρόκειται νὰ λεχθοῦν, ὄχι πάντως μὴν εἰπῶ πράγματα κωμικά³ — αὐτὸ ὀπωσδήποτε θὰ ἦτο κέρδος καὶ θ' ἀνῆκεν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς μουσῆς μου⁴—ἀλλὰ μὴν εἰπῶ γελοῖα». «Ρίχνεις πρῶτα, τὰ βέλη σου» εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνη, καὶ ὕστερα θαρρεῖς πῶς θὰ ξεφύγῃς⁵. Μὰ ὄχι· προσεκτικὸς νὰ εἶσαι καὶ νὰ ὀμιλήσης ὡς μέλλον νὰ λογοδοτήσης. Δυνατὸν ὁμως, ἂν μοῦ καπνίσῃ, νὰ σὲ ἀπαλλάξω».

1. Ὡστε τ' ἄλλα δύο μέσα δὲν ὀπῆρξαν ἀποτελεσματικά.

2. Κωμικὸς ὀπαιγιμὸς εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Ἐρυξίμαχου, ὅτι ἡ ὀγεία καὶ ἡ εὐεία εἶναι ἰσορροπία καὶ ἀρμονία τοῦ ὀργανισμοῦ.

3. Γελοῖον εἶναι διὰ τοὺς ἀρχαίους γενικῶς ὅ,τι προκαλεῖ τὸν γέλωτα, ἐπομένως καὶ τὸ ἀστεῖον καὶ ὅ,τι σήμερον εἰδικώτερον ὀνομάζομεν γελοῖον, τὸ καταγέλαστον (πρβλ. 199d, 221e).

4. Ὑπαιγιμὸς εἰς τὸν Ἐρυξίμαχον καὶ εἰς τὴν ἔξαρσιν τῆς ἐπιστήμης του.

Ἔρωτα ἐπαινῶν πολλὰ παραλείπω, οὐ μέντοι ἐκῶν γε. ἀλλ' εἴ τι ἐξέλιπον, σὸν ἔργον, ὦ Ἀριστόφανες, ἀναπληρώσαι· ἢ εἴ πως ἄλλως ἐν νῶ ἔχεις ἐγκωμιάζειν τὸν θεόν, ἐγκωμιάζε, ἐπειδὴ
5 καὶ τῆς λυγγὸς πέπαυσαι.

Ἐκδεξάμενον οὖν ἔφη εἰπεῖν τὸν Ἀριστο- 189
φάνη ὅτι καὶ μάλ' ἐπαύσατο, οὐ μέντοι πρὶν γε τὸν πταρμὸν προσενεχθῆναι αὐτῇ, ὥστε με θαυμάζειν εἰ τὸ κόσμιον τοῦ σώματος ἐπιθυμεῖ τοι-
10 οὔτων ψόφων καὶ γαργαλισμῶν, οἷον καὶ ὁ πταρμὸς ἐστίν· πάνυ γὰρ εὐθὺς ἐπαύσατο, ἐπειδὴ αὐτῷ τὸν πταρμὸν προσήνεγκα. Καὶ τὸν Ἐρυξίμαχον, ὦ Ἰαθῆ, φάναι, Ἀριστόφανες, ὄρα τί ποιεῖς· γελωτοποιεῖς μέλλων λέγειν, καὶ φύλακά
15 με τοῦ λόγου ἀναγκάζεις γίγνεσθαι τοῦ σεαυτοῦ, ἐάν τι γελοῖον εἴπῃς, ἐξόν σοι ἐν εἰρήνῃ λέ- b
γειν. Καὶ τὸν Ἀριστοφάνη γελάσαντα εἰπεῖν· Εὖ λέγεις, ὦ Ἐρυξίμαχε, καὶ μοι ἔστω ἄρρητα τὰ εἰρημένα. ἀλλὰ μὴ με φύλαττε, ὡς ἐγὼ φο-
20 βοῦμαι περὶ τῶν μελλόντων ρηθῆσεσθαι, οὐ τι μὴ γελοῖα εἴπω (τοῦτο μὲν γὰρ ἂν κέρδος εἴη καὶ τῆς ἡμετέρας μούσης ἐπιχώριον), ἀλλὰ μὴ καταγέλαστα.—Βαλῶν γε, φάναι, ὦ Ἀριστόφα-
νες, οἷε ἐκφεύξεσθαι. ἀλλὰ πρόσεχε τὸν νοῦν
25 καὶ οὕτως λέγε ὡς δώσων λόγον. ἴσως μέντοι, c
ἂν δόξῃ μοι, ἀφήσω σε.

15 ὦ Ἰαθῆ φάναι ὦ Ἰαθῆ B || Ἀριστόφανες secl. Sauppe fort. recte
20 ρηθῆσεσθαι : ἠττηθῆσεσθαι (sed ἠτ extra v.) B ἤδη (ἔτι Bury)
ρηθῆσεσθαι Rettig.

5. Παροιμία πρὸς τοὺς κακὸν τι δράσαντας καὶ οἰομένους ἐκφεύγειν. (Σουΐδας).

14. «Λοιπόν, Ἐρυξίμαχε» εἶπεν ὁ Ἀριστοφάνης
 »πράγματι ἔχω σκοπὸν νὰ ὁμιλήσω κάπως διαφορε-
 τικά¹ παρ' ὅ,τι καὶ σὺ καὶ ὁ Παισα-
 νίας ὠμιλήσατε. Ἐχω δηλαδὴ τὴν
 Ἀριστοφάνους γνώμην, ὅτι ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἔχει
 λόγος* ἀντιληφθῆ καθόλου τὴν σπουδαιότη-
 τα τοῦ Ἐρωτος. Ἄν τὴν ἐννοῦσαν,
 θὰ κατεσκευάζαν πρὸς τιμὴν τοῦ μεγαλοπρεπέστατα
 ἱερά καὶ βωμοὺς καὶ θυσίας θὰ προσέφεραν πολὺ
 λαμπράς² ὄχι ὅπως τώρα, ποὺ δὲν γίνεται πρὸς τι-
 μὴν του τίποτε, ἐνῶ ἔπρεπε πρῶτα ἀπ' ὄλα νὰ γίνε-
 ται³. Διότι μεταξὺ τῶν θεῶν εἶναι ὁ μεγαλύτερος φί-
 λος τοῦ ἀνθρώπου, βοηθὸς⁴ ἀφοῦ εἶναι τῶν ἀνθρώ-
 πων καὶ ἰατρός δι' ὄλα ἐκεῖνα, μὲ τῶν ὁποίων τὴν
 θεραπείαν ὑψίστη εὐδαιμονία θὰ ὑπῆρχεν εἰς τὸ γέ-
 νος τῶν ἀνθρώπων. Θὰ προσπαθήσω λοιπὸν ἐγὼ νὰ
 σὰς παρουσιάσω τὴν σημάσιαν του καὶ σεῖς πάλιν
 γίνετε διδάσκαλοι τῶν ἄλλων.

Πρῶτιστος πρέπει νὰ καταλάβετε καλὰ τὴν φύσιν
 τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰς περιπετείας της⁴. Παλαιὰ δη-
 λαδὴ ὁ ὀργανισμὸς μας δὲν ἦτον ὁ ἴδιος, ὅπως τώρα
 ἦτο διαφορετικὸς. Πρῶτα πρῶτα τὰ φύλα τῶν ἀν-
 θρώπων ἦσαν τρία, καὶ ὄχι ὅπως σήμερα δύο, ἀρσε-
 νικὸν καὶ θηλυκόν. Ὑπῆρχεν ἀκόμη καὶ ἓνα τρίτον,
 ἀποτελούμενον ἀπ' αὐτὰ τὰ δύο. Τὸ ὄνομά του μένει
 ἀκόμη, τὸ ἴδιον ὅμως ἔχει ἐξαφανισθῆ: τὸ ἀρσενικο-
 θήλυκον⁵. Ἦτο τότε ἓνα ξεχωριστὸν φύλον, καὶ συν-

* Ἰδε Εἰσαγ. II § 7.

1. Ἀναφέρεται εἰς τὴν φράσιν τοῦ Ἐρυξίμαχου 188e εἰ πως
 ἄλλως ἐν νῶ ἔχεις ἐγκωμιάζειν τὸν θεόν. Εἰς τὸν Παισαnian
 καὶ τὸν Ἐρυξίμαχον περιορίζεται ὁ Ἀριστοφάνης, διότι καὶ οἱ
 δύο λόγοι ἐξεφωνήθησαν διαδοχικῶς (τοῦ Φαίδρου τούναντιον ἔχει
 προσηγηθῆ πρὸ πολλοῦ) καὶ διότι τοὺς συνδέει ἡ κεντρικὴ ἰδέα
 τοῦ διπλοῦ ἔρωτος. Ὁ Ἀριστοφάνης θὰ ἐπανέληθον εἰς τὸν ἓνα
 ἔρωτα, καὶ ὁ λόγος του θὰ εἶναι ὄχι ἐπιστημονικὴ ἀνάλυσις,
 ἀλλὰ μῦθος κοσμογονικὸς.

2. Ἀγάλογος προτροπὴ ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν παράβασιν τῶν
 Ὀρνίθων 685 κε., ὅπου καὶ μία παρωδία κοσμογονίας. Ἄλλ' ἐδῶ
 ἡ προτροπὴ νοεῖται σοβαρώτατα.

3. Ἐπίκουρος λέγεται συχνὰ περὶ τῶν θεῶν ὡς γενικὸς χα-
 ρακτηρισμὸς τῆς προστασίας, ποὺ μᾶς ἐπιδαφιλεύουσιν· τὸ ἰατρός
 εἰδικεύει τὴν προστασίαν. Ὑπὸ ποίαν ἐννοίαν θεραπεύει τ' ἀρρω-
 στήματα τῆς φύσεώς μας, θὰ δεῖξῃ ὁ μῦθος κατόπιν.

14. Καὶ μὴν, ὦ Ἐρυξίμαχε, εἰπεῖν τὸν Ἀριστοφάνη, ἄλλη γέ πη ἐν νῶ ἔχω λέγειν ἢ ἡ σὺ τε καὶ Πausανίας εἰπέτην. ἔμοι γὰρ δοκοῦσιν ἄνθρωποι παντάπασι τὴν τοῦ Ἐρωτος δύναμιν
5 οὐκ ἤσθησθαι· ἐπεὶ αἰσθανόμενοι γε μέγιστ' ἂν αὐτοῦ ἱερά κατασκευάσαι καὶ βωμοὺς καὶ θυσιὰς ἂν ποιεῖν μεγίστας, οὐχ ὥσπερ νῦν τούτων οὐδὲν γίνεται περὶ αὐτόν, δέον πάντων μάλιστα γίνεσθαι. ἔστι γὰρ θεῶν φιλανθρωπότης,
10 ἐπίκουρός τε ὢν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἱατρὸς δ τούτων, ὢν ἱαθέντων μεγίστη εὐδαιμονία ἂν τῶ ἀνθρωπεῖω γένοι εἶη. ἐγὼ οὖν πειράσομαι ὑμῖν εἰσηγήσασθαι τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ τῶν ἄλλων διδάσκαλοι ἔσεσθε.

13 Δεῖ δὲ πρῶτον ὑμᾶς μαθεῖν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ τὰ παθήματα αὐτῆς. ἢ γὰρ πάλα ἡμῶν φύσις οὐχ αὐτῇ ἦν ἢ ἡπερ νῦν, ἀλλ' ἄλλοια. πρῶτον μὲν γὰρ τρία ἦν τὰ γένη τὰ τῶν ἀνθρώπων, οὐχ ὥσπερ νῦν δύο, ἄρρεν καὶ θῆλυ, ἀλλὰ
20 καὶ τρίτον προσῆν, κοινὸν δν ἀμφοτέρων τούτων, οὗ νῦν ὄνομα λοιπόν, αὐτὸ δὲ ἠφάνισται· ε ἀνδρόγυνον γὰρ ἔν τότε μὲν ἦν καὶ εἶδος καὶ

4 ἀνθρωποι Bekker : ἀνθρωποι BT οἱ ἀνθρωποι W 14 ἔσεσθαι T 17 αὐτῇ B : αὐτῇ TW Stobaeus ἢ αὐτῇ Eusebius || ἦν om. W || ἄλλοια B²T³W³ Stobaeus : ἄλλοια B ἄλλοια TW ἄλλη Eusebius 18 πρῶτα W || τὰ (2) om. W Eusebius 19 δύο om. Stobaeus 20 δν om. Eusebius Stobaeus 29 ἔν om. T Eusebius Stobaeus

4. Ἔτσι δίδεται ἡ διάταξις τοῦ λόγου 1) φύσις 189a—190b 2) παθήματα 190c—193a.

5. Ἄνδρόγυνος ἐλέγετο ὁ θηλυπρεπῆς ἄνδρας, ὁ γυναικωτὸς (semeniv), ἐνῶ παρ' ἡμῖν ἀνδρογυναῖκα εἶναι ἡ ἀνδροπρεπῆς γυναῖκα (virago), ἔπαινος μᾶλλον ἢ δνειδος.

εδύαζε και εις την εμφάνισιν και εις τὸ ὄνομα τὰ δύο ἄλλα, τὸ ἀρσενικὸν και τὸ θηλυκόν. Τώρα δὲν ὑπάρχει παρὰ μόνον ὡς λέξις και χρησιμοποιεῖται ὡς ὕβρις. Ἔπειτα ὀλόκληρος ὁ κορμὸς τοῦ κάθε ἀνθρώπου ἦτο στρογγυλὸς¹ και εἶχεν ὀλόγουρα ράχην και πλευράς. Εἶχε τέσσαρα χέρια και ἄλλα τόσα σκέλη, και δύο πρόσωπα ἐπάνω εις ἓνα λαιμὸν κυλινδρικό. ὅμοια και ἀπαράλλακτα, πού ἐβλεπαν πρὸς ἀντίστρο- 190 φον τὸ καθένα διεύθυνσιν, και ἓνα κρανίον ἐπάνω ἀπὸ τὰ δύο πρόσωπα², και αὐτὰ τέσσαρα και διπλᾶ γεννητικὰ ὄργανα, και ὅλα τ' ἄλλα, ὅπως θὰ ἠμποροῦσε κανεὶς ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν νὰ φαντασθῇ. Μετεκινεῖτο δὲ ὄχι μόνον ὄρθιον, ὅπως τώρα, ἀν ἤθελε πρὸς τὴν μίαν ἢ πρὸς τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν³ ἀλλά, δσάκις ἀπεφάσιζε νὰ τρέξῃ γρήγορα⁴, ὅπως οἱ ἀκροβάται γυρίζουν τὰ πόδια πρὸς τὰ ἐπάνω σὰν τροχὸς και κάνουν τοῦμπες, ἔτσι και τότε ἐστηρίζοντο και εις τὰ ὀκτώ των ἄκρα και μετεκινουῖντο πολὺ γοργὰ περιστροφικῶς. Ὁ λόγος τώρα πού ἦσαν τρία τὰ φύλα και εἶχαν αὐτὴν τὴν εμφάνισιν, εἶναι διότι τὸ ἀρσενικὸν ἦτον ἀρχικῶς τοῦ ἡλίου γέννημα, τὸ θηλυκόν τῆς γῆς, τῆς σελήνης τὸ ἀνάμεικτον⁵ ἀφοῦ και ἡ σελήνη ἀποτελεῖται και ἀπὸ τὰ δύο⁶. Περιφε-

1. Κυλινδρικός, ὄχι σφαιροειδής, Στήθη και κοιλία δὲν ὑπῆρχαν. Ὅποτε κατὰ τοῦτο διέφεραν ἀπὸ τοὺς συμφύεις ἀδελφοῦς ἐκεῖνοι δὲν ἔχουν ράχην.

2. Ἐπὶ τὸ κωμικώτερον περιγράφει πρῶτα τὰ δύο πρόσωπα και ἔπειτα τὸ κρανίον, ὡς νὰ τὸ ἔχωσαν κατόπιν ἀνάμεσα εις τὰ δύο πρόσωπα. Ἡμεῖς θὰ ἐλέγαμεν: ἓνα κεφάλι με δύο πρόσωπα ὁ Ἄριστοφάνης λέγει: δύο πρόσωπα και ἀπὸ πάνω ἓνα κεφάλι. Ἡ ὁμοίότης με τοὺς διπλοπροσώπους Ἑρμᾶς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους και εἶναι ἐμπνευσμένη ἡ περιγραφή, εἶναι προφανής.

3. Ὁρθιον τὸ τέρας αὐτὸ θὰ ἐπήγαινε πολὺ ἀργά, διότι τὰ δύο πόδια τὰ ἐστραμμένα πρὸς τὰ ὀπίσω θὰ τὸ ἠμπόδιζαν. Τὴν ὀριζοντίαν μετακίνησιν θὰ φαντασθῶμεν ὅπως εις τὴν ἄμαξαν: Ὁ κορμὸς ἀποτελεῖ τὸν ἄξονα, τὰ τέσσαρα χέρια ἀπὸ τὸ ἓνα ἄκρον τοῦ ἄξονος και τὰ τέσσαρα πόδια ἀπὸ τὸ ἄλλο ἀποτελοῦν τὰς τέσσαρας ἀκτῖνας ἑνὸς τροχοῦ (κύκλω) με νοητὴν περιφέρειαν. Τὸ ὄραϊον ἐπίθετον ἀπὸ τὸν Ἑρωτόκριτον σοῦ ἔρχεται εις τὸν νοῦν: ἀνεμοκυκλοπόδης.

4. Ἡ σελήνη κατὰ τοὺς Ὀρφικούς ("Ἔμν. 9,4) εἶναι θηλύς τε και ἄρσην. Ὁ λαὸς μας και αἱ ἀρχαῖαι λαϊκᾶ παραδόσεις τὴν θέλουν, γυναῖκα ἀλλ' εις τὴν ὀνομασίαν τὴν νεοελληνικὴν τῆς

ὄνομα ἐξ ἀμφοτέρων κοινὸν τοῦ τε ἄρρενος καὶ
 θήλεος, νῦν δὲ οὐκ ἔστιν ἀλλ' ἢ ἐν ὄνειδι ὄνομα
 κείμενον. ἔπειτα ὄλον ἦν ἐκάστου τοῦ ἀνθρώ-
 που τὸ εἶδος στρογγύλον, νῶτον καὶ πλευράς
 5 κύκλω ἔχον, χεῖρας δὲ τέτταρας εἶχε, καὶ σκέλη
 τὰ ἴσα ταῖς χερσί, καὶ πρόσωπα δύο' ἐπ' αὐχένι
 κυκλοτερεῖ, ὅμοια πάντη' κεφαλὴν δ' ἐπ' ἀμφο- 190
 τέροις τοῖς προσώποις ἐναντίοις κείμενοις μίαν,
 καὶ ὦτα τέτταρα καὶ αἰδοῖα δύο, καὶ τἄλλα
 10 πάντα ὡς ἀπὸ τούτων ἄν τις εἰκάσειεν. ἐπο-
 ρεύετο δὲ καὶ ὀρθόν, ὡσπερ νῦν, ὁποτέρωσε βου-
 ληθείη, καὶ ὁπότε ταχὺ ὀρμήσειε θεῖν, ὡσπερ οἱ
 κυβιστῶντες [καὶ] εἰς ὀρθόν τὰ σκέλη περιφερό-
 μενοι κυβιστῶσι κύκλω, ὁκτῶ τότε οὔσι τοῖς μέ-
 15 λεσιν ἀπερειδόμενοι ταχὺ ἐφέροντο κύκλω. ἦν
 δὲ διὰ ταῦτα τρία τὰ γένη καὶ τοιαῦτα, ὅτι τὸ
 μὲν ἄρρεν ἦν τοῦ ἡλίου τὴν ἀρχὴν ἔκγονον, τὸ b
 δὲ θῆλυ τῆς γῆς, τὸ δὲ ἀμφοτέρων μετέχον τῆς
 σελήνης, ὅτι καὶ ἡ σελήνη ἀμφοτέρων μετέχει
 20 περιφερῆ δὲ διή ἦν καὶ αὐτὰ καὶ ἡ πορεία αὐτῶν
 διὰ τὸ τοῖς γονευσιν ὅμοια εἶναι. ἦν οὖν τὴν
 ἰσχὺν δεινὰ καὶ τὴν ῥώμην, καὶ τὰ φρονήματα

1 τοῦ θήλεος Eusebius || ἐνονειδεῖ B ἐν ὄν εἶδει B² 4 ante στρογγύλον
 dist. Robin || νῶτόν τε Stobaeus 5 σκέλη τὰ: τὰ σκέλη Hirschig σκέ-
 λη δὲ τὰ Blass 6 [τὰ del. Kalitsunakis] 8 κείμενοις om. Stobaeus 11
 ὁποτέρως Stobaeus 12 θεῖν B Stobaeus: ἐλθεῖν TW 13 καὶ om. Paris.
 1810 || ὀρθόν τὰ: ὀρθὰ ὄντα Stobaeus: ὀρθὰ Blass 14 κυβιστῶσι κύ-
 κλω del Sauppe || ὁκτῶ . . . κύκλω om. W || τότε ὁκτῶ T Stobaeus
 15 ἄπερ εἰδομεναι B corr. B² 18 ἀμφοτέρον T 19 μετεῖχεν Stobaeus

σελήνης φεγγάρι παρατηρεῖται ἡ τάσις τὰ τρία κύρια οὐράνια
 σώματα Ἡλίου, Γῆ, Φεγγάρι ν' ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰ τρία
 γένη τῶν ὀνομάτων: ἀρσενικόν, θηλυκόν, οὐδέτερον, ὅπως ἀκριβῶς
 καὶ ἐδῶ. Ἡ ἐκ τῶν ἀστρων καταγωγὴ τῆς ὕλης, ἐξ ἧς αἱ ψυ-
 χαὶ τῶν ἀνθρώπων παρήχθησαν, καὶ ἡ εἰς αὐτὰ ἐπάνοδος αὐ-
 τῶν ἀπετέλει πίστιν σοβαρὰν μυστῶν καὶ φιλοσόφων τῆς Ἀρ-
 χαιότητος. Ἐδῶ τὴν παρῳδεῖ ἀπλῶς ὁ Ἀριστοφάνης, ὅπως καὶ
 τόσα ἄλλα στοιχεῖα τῆς φιλοσοφικῆς κοσμογονίας.

ρικά πάλιν ἦσαν καὶ αὐτὰ καὶ ὁ τρόπος τῆς μετακινήσεώς των, διότι ὠμοίαζαν μὲ τοὺς προγόνους των. Ἡ σωματικὴ των δύναμις καὶ ἡ ἀντοχὴ των ἦσαν τρομερά, καὶ εἶχαν ἀπέραντον ἔπαρσιν. Τὰ ἔβαλαν μάλιστα μὲ τοὺς θεοὺς· αὐτὸ ποῦ διηγεῖται ὁ Ὅμηρος διὰ τὸν Ὄϊον καὶ τὸν Ἐφιάλτην¹, ἀναφέρεται εἰς ἐκεῖνους κυρίως: ἐτόλμησαν νὰ κατασκευάσουν ἀνάβασιν πρὸς τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ κτυπήσουν τοὺς θεοὺς.

15. Ὁ Ζεὺς τότε συνεσκέπετο μὲ τοὺς ἄλλους θεοὺς, τί νὰ τοὺς κάμουν, καὶ δὲν εὗρισκαν λύσιν. Νὰ τοὺς σκοτώσουν καὶ μὲ τοὺς κεραυνοὺς νὰ ἐξαφανίσουν τὸ γένος των, ὅπως τοὺς Γίγαντας, δὲν τοὺς ἤρχετο· ἡ λατρεία τότε καὶ αἱ θυσίαι τῶν ἀνθρώπων ἐχάνοντο. Οὔτε πάλιν νὰ τοὺς ἀνέχωνται ν' ἀσχημονοῦν. Τέλος ὕστερ' ἀπὸ πολλὰ εἶχεν ὁ Ζεὺς μίαν ἔμπνευσιν καὶ τοὺς λέγει: «Ἐχω, μοῦ φαίνεται, ἕνα μέσον, ὥστε καὶ νὰ διατηρηθῇ ἡ ἀνθρωπότης καὶ νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τὴν αὐθάδειάν της: νὰ γίνουν ἀσθενέστεροι. Ἐπὶ τοῦ παρόντος» εἶπε «θὰ τοὺς κόψω δ εἰς δύο μέρη τὸν καθένα· ἔτσι θὰ γίνουν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀνίσχυροι, ἀφ' ἑτέρου δὲ χρησιμώτεροι δι' ἡμᾶς, ἀφοῦ θὰ εἶναι ἀριθμητικῶς περισσότεροι². Θὰ περιπατοῦν δὲ ὀρθοὶ μὲ τὰ δύο πόδια. Ἄν ὄμως ἀποδειχθῇ ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀνυπότακτοι καὶ δὲν θέλουν νὰ καθίσουν ἡσυχά, δευτέραν φοράν», εἶπε, «θὰ τοὺς χωρίσω καὶ πάλιν εἰς δύο, ὥστε νὰ περιπατοῦν μὲ τὸ ἕνα σκέλος, ὡς νὰ παίζουσι κουτσόποδι³». Εἶπε καὶ ἤρχισε νὰ σχίζῃ τοὺς ἀνθρώπους

1. Ὄϊος καὶ Ἐφιάλτης, οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀλωέως ἐποποθέτησαν τὸ Πήλιον ἐπὶ τῆς Ὀσσης, διὰ ν' ἀναβοῦν εἰς τὸν Ὀλυμπον καὶ νὰ καταλύσουν τοὺς θεοὺς. Ἀπὸ τὸν μῦθον αὐτόν, ποῦ ἔχει τὸ ἀνάλογόν του εἰς τὸν Πύργον τῆς Βαβέλ τῆς ἐβραϊκῆς μυθολογίας, προῆλθεν ἡ φράσις πρὸς τοὺς ὑπερμέτρως εὐτυχοῦνας οὐκ εἰς Ὀλυμπον ἀναβήση.

2. Ἐφαρμόζων ὁ Ζεὺς τὴν πολιτικὴν τοῦ διαίρει καὶ βασιλεύει θὰ ἠῤῥεξε ταυτοχρόνως καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν φορολογουμένων, ὅπως θὰ ἐλέγαμεν εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς πολιτικῆς.

3. Ὁ ἀσκολιασμός ἦτον ἕνα παιχνίδι ἀγαπητὸν εἰς τὰ χωρία τῆς Ἀττικῆς. Ἐγέμιζαν ἕναν ἀσκὸν μὲ νερὸν ἢ τὸν ἐφοῦσκωναν μὲ ἀέρα, τὸν ἤλειφαν ἀπ' ἐξω μὲ λάδι καὶ διηγωνίζοντο τότε, ποῖος θὰ σταθῇ περισσότερον χρόνον μὲ τὸ ἕνα πόδι μόνον ἐπὶ τῆς ὀλισθηρᾶς του ἐπιφανείας. Οἱ ἀδεξιώτεροι καὶ οἱ ἀνάσκητοι

μεγάλα εἶχον· ἐπεχείρησαν δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ
 5 δὲ λέγει "Ὀμηρος (λ 305ss) περὶ Ἐφιάλτου τε
 καὶ "Ωτου, περὶ ἐκείνων λέγεται, τὸ εἰς τὸν οὐ-
 ρανδὸν ἀνάβασιν ἐπιχειρεῖν ποιεῖν, ὡς ἐπιθησο-
 5 μένων τοῖς θεοῖς.

15 15. Ὁ οὖν Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἐβουλευόντο c
 δὲ τι χρῆ αὐτοὺς ποιῆσαι, καὶ ἠπόρουσαν οὔτε γὰρ
 ὅπως ἀποκτείναιεν εἶχον, καὶ ὡσπερ τοὺς Γί-
 γαντας κεραυνώσαντες τὸ γένος ἀφανίσαιεν (αἰ
 10 τιμαὶ γὰρ αὐτοῖς καὶ ἱερὰ τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώ-
 πων ἠφανίζετο), οὔτε ὅπως ἐῶεν ἀσελγαίνειν.
 μόλις δὴ ὁ Ζεὺς ἐννοήσας λέγει ὅτι Δοκῶ μοι,
 ἔφη, ἔχειν μηχανήν, ὡς ἂν εἶέν τε ἀνθρωποὶ καὶ
 παύσαιντο τῆς ἀκολασίας, ἀσθενέστεροι γενό-
 15 μενοι. νῦν μὲν γὰρ αὐτούς, ἔφη, διατεμῶ δίχα d
 ἕκαστον, καὶ ἅμα μὲν ἀσθενέστεροι ἔσονται,
 ἅμα δὲ χρησιμώτεροι ἡμῖν διὰ τὸ πλείους τὸν
 ἀριθμὸν γεγονέναι· καὶ βαδιοῦνται ὀρθοὶ ἐπὶ δυ-
 οῖν σκελοῖν. ἐὰν δ' ἔτι δοκῶσιν ἀσελγαίνειν καὶ
 20 μὴ θέλωσιν ἠσυχίαν ἄγειν, πάλιν αὖ, ἔφη, τεμῶ
 δίχα, ὥστ' ἐφ' ἑνὸς πορεύσονται σκέλους ἀσκω-
 λίζοντες. Ταῦτα εἰπὼν ἔτεμνε τοὺς ἀνθρώπους
 δίχα, ὡσπερ οἱ τὰ ὄσα τέμνοντες καὶ μέλλοντες e

2 τε ο.π. W 8 ἀποκτείναιεν. . . ἀφανίσαιεν W 10 γὰρ ἂν Ast [Schanz]; at cf. Lys. 14,21 || τὰ ἱερὰ Stobaeus 12 μόλις δὲ idem 13 ἔχειν, ἔφη W ἔχειν Stobaeus || ἀνθρωποὶ codd. Stobaeus: ἀνθρωποὶ Vögelin [14 ἀσθεν. γεν. del. Kreyenbühl] 19 δ' ἔτι Stobaeus: δέ τι BTW 20 θέλωσιν B Stobaeus: ἐθέλωσιν T ἐθέλουσιν W 21 ἀσκωλιάζοντες W 23 ὄσα Ruhnken ex Timaeo s. v. cf. Pollucis Onom. VI 79 [et Suid. III, 505 Adler]: ὄσα BT ὄα W Stobaeus Photius Suidas ὄσα Xusebius || τέμνοντες καὶ del. Kreyenbühl καὶ tantum del. Badham, fortasse recte

ἐπιπταν καὶ ὁ κόσμος διεσκέδαζε νὰ βλέπη τὰς ἀπεγνωσμένας προσπαθείας νὰ κρατήσουν τὴν ἰσορροπίαν των. Κατόπιν ἐσημαίνει καὶ τὸ ἐφ' ἑνὸς ποδὸς ἄλλεσθαι (Σχολιαστῆς), ὅτι λέγομεν ἡμεῖς κουτσποδὶ.

εἰς δύο, ὅπως αὐτοὶ ποῦ σχίζουσι τὰ μέσπιλα¹ διὰ νὰ τὰ διατηρήσουν, ἢ ὅπως αὐτοὶ ποῦ σχίζουσι τὰ αὐγά ε μετὴν τρίχα². Τὸν καθένα ποῦ ἐχώριζε, ἀνέθετεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα³ νὰ τοῦ γυρίσῃ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἦμισυ τοῦ λαιμοῦ πρὸς τὸ μέρος τῆς τομῆς⁴· ἔτσι θὰ ἔβλεπεν ὁ ἄνθρωπος τὸ σχίσισμόν του καὶ θὰ ἐγένετο φρονιμώτερος. Ἐπίσης τὰ ἄλλα τὸν διέταξε νὰ τὰ τακτοποιήσῃ. Πράγματι ἐκεῖνος ἐγύριζε τὸ πρόσωπον καὶ ἐτραυοῦσε τὸ δέριμα ἀπ' ὅλα τὰ μέρη πρὸς τὸ σημεῖον ποῦ λέγεται σήμερον κοιλία, καὶ τὸ ἔδενεν ὅπως τὰ σουρωτὰ πουγγιά, ἀφήνων ἕνα στόμιον εἰς τὸ κέντρον τῆς κοιλίας, αὐτὸ ποῦ λέγουσι σήμερον τὸν ὄμφαλόν. Τὰς ρυτίδας τὰς ἄλλας τὰς περισσοτέ- 191 ρας τὰς ἐξωμάλυνε καὶ διευθέτησε τὰ στήθη μ' ἕνα ἐργαλεῖον, ὅπως αὐτὸ ποῦ ἔχουσι οἱ τσαγγάρηδες διὰ νὰ ἰσώνουσι τὰ ζαρώματα τῶν δερμάτων εἰς τὰ καλαπόδια⁴. Μερικὰς ἀφήκε μόνον ἐκεῖ πρὸς τὴν κοιλίαν καὶ τὸν ὄμφαλόν, νὰ μένουσι ὡς ἐνθύμ.ον τοῦ τί ἐπάθαμεν κάποτε.

Μετὰ τὴν διχοτόμησιν λοιπὸν τοῦ ὀργανισμοῦ μας ἀναζητοῦσε τὸ καθένα τὸ ἄλλο του ἦμισυ καὶ ἐπήγαιναν μαζί. Ἐτύλιγαν τότε τὰ χέρια τῶν ὁ ἕνας γύρω ἀπὸ τὸν ἄλλον, καὶ ἔτσι σφικταγκαλιασμένοι, γεμᾶτοι πόθον νὰ κολλήσουσι μαζί, εὑρισκαν τὸν θάνατον ἀπὸ τὴν πείναν καὶ γενικῶς ἀπὸ τὴν ἀνικανότητα πρὸς οἰανδῆποτ' ἐνέργειαν⁶ χωρισμένοι ὁ β ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον δὲν ἐδέχοντο τίποτε νὰ κάμουν.

1. Μέσπιλα μεταφράζει τὰ ὅσα ὁ Πολυδεύκης 6,79. τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀκροδρύων εἶδος μῆλοις μικροῖς ἐμφερὲς (Τίμαιος). Σήμερον ὀνομάζονται μέσπιλα ἢ μὸσφιλα ἢ μούσμουλα (ἢ μεταφορὰ τῆς ὀνομασίας αὐτῆς εἰς τὸν ἐξ Ἰαπωνίας εἰσαχθέντα καρπὸν, ποῦ λέγουσι σήμερον εἰς τὰς Ἀθήνας μούσμουλα, ἀλλοῦ δὲ φραγκόμηλα, εἶναι ὀστερογενῆς) ἢ σουρβα (ἐκ τοῦ λατινικοῦ sorbum), εἰς τὴν Κύπρον πομηλίδια ἢ πολεμίδια. Οἱ ἀρχαῖοι τὰ ἐσχίζαν εἰς τὸ μέσον καὶ τὰ ἐξήραινεν διὰ τὸν χειμῶνα, ὅπως γίνεται σήμερον μετὰ τὰ βερικόκκα καὶ τ' ἀπίδια (ἀπιδόκκα τὰ λέγουσι) καὶ μερικὰ λαχανικά, ὅχι ὅμως, ὅσον ἤξεύρω, μετὰ μέσπιλα.

2. Καὶ αὕτη ἡ συνήθεια, παχνίδι μᾶλλον, μᾶς εἶναι ἄγνωστος ἄλλοθεν. Βαθμηδὸν κατήντησε παροιμία περὶ χωρισμοῦ ἀκριβοῦς καὶ λεπτοῦ λεγομένη (Πλουτ. Ἐρωτ. 770b). Ἀνάλογος εἶναι ἡ συνήθεια παρ' ἡμῶν νὰ κόπτουσι μ' ἕνα σῦρμα τὸ τυρὶ ἢ τὸ σαποῦνι.

ταριχεύειν, ἢ ὥσπερ οἱ τὰ ῥά ταῖς θριξίν. ὄντινα
 δὲ τέμει, τὸν Ἀπόλλω ἐκέλευεν τό τε πρόσω-
 πον μεταστρέφειν καὶ τὸ τοῦ αὐχένος ἥμισυ
 πρὸς τὴν τομῆν, ἵνα θεώμενος τὴν αὐτοῦ τμησίν
 5 κοσμιώτερος εἶη ὁ ἄνθρωπος· καὶ τᾶλλα ἰᾶσθαι
 ἐκέλευεν. ὁ δὲ τό τε πρόσωπον μετέστρεφε καὶ
 συνέλκων πανταχόθεν τὸ δέρμα ἐπὶ τὴν γασ-
 ττέρα νῦν καλουμένην, ὥσπερ τὰ σύσπαστα
 βαλλάντια, ἐν στόμα ποιῶν ἀπέδει κατὰ μέσην
 10 τὴν γαστέρα, ὃ δὴ τὸν ὀμφαλὸν καλοῦσιν. καὶ
 τὰς μὲν ἄλλας ῥυτίδας τὰς πολλὰς ἐξελέαινε 191
 καὶ τὰ στήθη διήρθρου, ἔχων τι τοιοῦτον ὄργα-
 νον οἷον οἱ σκυτοτόμοι περὶ τὸν καλάποδα λε-
 αίνοντες τὰς τῶν σκυτῶν ῥυτίδας· ὀλίγας δὲ
 15 κατέλιπε, τὰς περὶ αὐτὴν τὴν γαστέρα καὶ τὸν
 ὀμφαλόν, μνημεῖον εἶναι τοῦ παλαιοῦ πάθους.

Ἐπειδὴ οὖν ἡ φύσις δίχα ἐτμήθη, ποθοῦν
 ἕκαστον τὸ ἥμισυ τὸ αὐτοῦ ξυνήει, καὶ περιβάλ-
 λοντες τὰς χεῖρας καὶ συμπλεκόμενοι ἀλλήλοις,
 20 ἐπιθυμοῦντες συμφῦναι, ἀπέθνησκον ὑπὸ λιμοῦ
 καὶ τῆς ἄλλης ἀργίας διὰ τὸ μηδὲν ἐθέλειν χω- b
 ρίς ἀλλήλων ποιεῖν· καὶ ὁπότε τι ἀποθάνοι τῶν

1 ταριχεύειν Photius || ἢ . . . θριξίν (cf. Plut. Amat. 770b) del. Sydenham, fort. recte || οἱ om. B 3 καὶ . . . ἥμισυ del. Sauppe
 4 θεόμενος W 8 συσπαστά B 9 βαλλάντια T: βαλλάντια BW βάλ-
 λοντα B 10 τόν del. Hommel 12 ὄργανον del. Creuzer coll. 185e
 13 καλάποδα T Pollux X 141 Stobaeus: καλόποδα BW 17 ποθοῦν:
 ἐπόθουν (lectioe ξυνεῖναι servata) Vermehren, (eadem deleta) Rettig
 18 ξυνήει TW Priscianus Stobaeus: ξυνεῖναι B 20 τοῦ (τῆς W)
 λιμοῦ T Stobaeus

3. Ἀνετέθησαν εἰς αὐτὸν τὰ ἔργα ταῦτα ὡς θεὸν τῆς ἰατρικῆς καὶ ἄρα ἐπιδέξιον χειροῦργον.

4. Τὸ ὀνομάζουν σήμερον στέκα.

5. Ὅπως οἱ ἐρωτευμένοι, ποῦ δὲν κοιτάζουν τὰς ἐργασίας των. Φυσικά δὲν ἔχουν οὔτε τροφήν οὔτε στέγην οὔτε ἐνδυμασίαν.

Ἐοσάκις δὲ τὸ ἓνα ἡμισυ ἀπέθνησκε καὶ ἔμενε τὸ ἄλλο, αὐτὸ ποῦ ἔμενε, ἐζητοῦσεν ἓνα ἄλλο ν' ἀγκαλιάσῃ, εἴτε τὸ ἡμισυ γυναικὸς πλήρους ἦτο (αὐτὸ ποῦ ὀνομάζομεν σήμερον γυναῖκα) εἴτε ἀνδρὸς—αὐτὸ ποῦ εὗρισκεν ἐμπρὸς του· καὶ ἔτσι ἐχάνοντο. Τοὺς ἐλυπήθη λοιπὸν ὁ Ζεὺς καὶ μηχανεύεται ἄλλο τέχνασμα: μεταφέρει τὰ γεννητικὰ των ὄργανα πρὸς τὰ ἐμπρὸς· ὡς τώρα τὰ εἶχαν καὶ αὐτὰ πρὸς τὰ ἔξω καὶ ἡ γονιμοποίησις καὶ γέννησις ἐγένετο ὄχι μέσα των, ἀλλὰ εἰς τὸ χῶμα, ὅπως εἰς τὰ τζιτζίκια¹. Τοὺς τὰ c μετέθεσε λοιπὸν, ὅπως εἶπαμεν, πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ ἐκανόνισεν ἡ ἀναπαραγωγὴ νὰ γίνεται διὰ μέσου τῶν ὀργάνων αὐτῶν ἐντὸς τῶν δύο φύλων, διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ ἐντὸς τοῦ θηλυκοῦ. Καὶ τοῦτο μὲ τὴν πρόθεσιν, ὥστε μὲ τὸ ἀγκάλιασμα, ἂν μὲν τύχη καὶ συναντηθῶν ἄνδρας καὶ γυναῖκα, νὰ γονιμοποιοῦν καὶ ἔτσι ν' ἀναπαράγεται τὸ εἶδος· καὶ ἂν πάλιν ἀρσενικὸν μ' ἀρσενικόν, νὰ προκαλῆται ἐπὶ τέλους χορτασμὸς τῆς συνουσίας καὶ νὰ κάνουν διαλείμματα, ὥστε νὰ στραφοῦν πρὸς τὰς ἐργασίας των καὶ νὰ φροντίσουν καὶ διὰ τὰ ὑπόλοιπα ζητήματα τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τόσον παλαιὰ λοιπὸν ὁ ἔρωσ τῶν ἀνθρώπων μεταξύ των εἶναι ριζωμένος εἰς τὴν φύσιν των καὶ μᾶς συνενώνει d εἰς τὴν ἀρχικὴν μας κατάστασιν, καὶ ζητεῖ νὰ κάμῃ καὶ πάλιν ἀπὸ τὰ δύο ἓνα καὶ νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ πάθημα τοῦ ἀνθρωπίνου ὄργανισμοῦ.

1. Πράγματι τὸ θηλυκὸν τοῦ τέττιγος ἔχει εἰς τὰ ὀπίσθια του ἓνα κέντρον μακρόν· μ' αὐτὸ τρυπᾷ τὴν γῆν καὶ τοποθετεῖ εἰς τὸ βάθος τ' αὐγὰ του, τὰ ὁποῖα κατόπιν τοῦ ἡλίου ἢ θερμότης ἐκκολάπτει. Αὐτὸ οἱ ἀρχαῖοι ἐξέλαβον ὡς γέννησιν καὶ διὰ τοῦτο οἱ τέττιγες ἐθεωρήθησαν γηγενεῖς κυριολεκτικῶς (πρβλ. Λουκρήτ. 5, 801 κεξ., ὅστις τοὺς φέρει ὡς παράδειγμα, ὅτι κάποτε ὄλα τὰ ὄργανικὰ ὄντα ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς γῆς, ὅπως θέλει ἡ μυθολογία τῶν ὀλιστῶν). Ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐχρησιμοποιοῦντο χρυσοὶ τέττιγες ὡς σύμβολον τῆς αὐτοχθονίας αὐτῶν (Θουκυδ. 1, 63. Ἀριστοφ. Ἰππῆς 1331).

Τώρα, πῶς ἐπραγματοποιεῖτο ἡ γέννησις τῶν ἀνθρώπων μέσα εἰς τὴν γῆν, αὐτὸ οὔτε ἡμεῖς ἠμποροῦμεν νὰ φαντασθῶμεν, οὔτε ὁ Ἀριστοφάνης ἀσφαλῶς εἶχε καθορίσει περισσότερον συγκεκριμένα εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Ἀνοικτὸν ἐπίσης μένει τὸ ζήτημα· ποῖον λόγον εἶχε τότε ἡ διάκρισις τῶν φύλων. Εἰς τοιαῦτα ἐρωτήματα σχολαστικὰ δὲν ἀντέχει ἡ λαχταριστὴ πολυχρωμία ἐνός

ἡμίσεων, τὸ δὲ λειφθείη, τὸ λειφθὲν ἄλλο ἐζήτει
 καὶ συνεπλέκετο, εἴτε γυναικὸς τῆς ὄλης ἐντύ-
 χοι ἡμίσει (δὲ δὴ νῦν γυναῖκα καλοῦμεν), εἴτε
 ἀνδρός· καὶ οὕτως ἀπόλλυντο. ἐλεήσας δὲ ὁ
 5 Ζεὺς ἄλλην μηχανὴν πορίζεται, καὶ μετατίθησιν
 αὐτῶν τὰ αἰδοῖα εἰς τὸ πρόσθεν· τέως γὰρ καὶ
 ταῦτα ἐκτὸς εἶχον, καὶ ἐγέννων καὶ ἔτικτον οὐκ
 εἰς ἀλλήλους ἀλλ' εἰς γῆν, ὥσπερ οἱ τέττιγες. c
 μετέθηκέ τε οὖν οὕτω αὐτῶν εἰς τὸ πρόσθεν καὶ
 10 διὰ τούτων τὴν γένεσιν ἐν ἀλλήλοις ἐποίησεν,
 διὰ τοῦ ἄρρενος ἐν τῷ θήλει, τῶνδε ἕνεκα, ἵνα
 ἐν τῇ συμπλοκῇ ἅμα μὲν, εἰ ἀνὴρ γυναικὶ ἐντύ-
 χοι, γεννῶεν καὶ γίγνοιτο τὸ γένος, ἅμα δ' εἰ
 καὶ ἄρρην ἄρρени, πλησμονὴ γούν γίγνοιτο τῆς
 15 συνουσίας καὶ διαπαύοιντο καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα τρέ-
 ποινοτο καὶ τοῦ ἄλλου βίου ἐπιμελοῖντο. ἔστι δὴ
 οὖν ἐκ τούτου ὁ ἔρωσ ἔμφυτος ἀλλήλων τοῖς ἀν- d
 θρώποις καὶ τῆς ἀρχαίας φύσεως συναγωγεὺς
 καὶ ἐπιχειρῶν ποιῆσαι ἕν ἐκ δυοῖν καὶ λάσασθαι
 20 τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην.

1 τὸ δέ: τότε B corr. B³ 3 δὴ νῦν: μηδὲ W 4 καὶ om. Stobaeus ||
 ἀπολλυντο B corr. B² ἀπόλλυτο Stobaeus 9 τε: δὲ Ast || οὕτω
 om. Stobaeus || αὐτῶν: αὐτὰ Paris 1810 αὐ Schanz del. Rückert
 ταῦτ' αὐτῶν Bury || πρόσθεν (-θε W): ἔμπροσθεν Stobaeus 10 γέν-
 νησιν Vermehren [Plat. Stud. 71] 11 διὰ... θήλει del. Jahn 13
 γίγνοιτο: σφύζοιτο Susemihl || τὸ del. Usener 14 ἄρρην: ἄρρην
 Stobaeus Coisl. 155 18 [ἀνθρώποις, καὶ distinctit Voegelin]. συνα-
 γωγὸς Stobaeus 19 ἕνα idem.

μύθου, ὁ ὁποῖος ὡς δλον ἐπενεργεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκροατοῦ.
 Γεγονὸς πάντως εἶναι, ὅτι εἰς τὰς μυθικὰς παραδόσεις τῶν
 Ἑλλήνων ἀναφέρονται παραδείγματα γονιμοποιήσεως ἐκ σπέρμα-
 τος πεσόντος εἰς τὴν γῆν ἢ εἰς τὴν θάλασσαν. Διὰ τὸ δεύτερον
 ἔχομεν τῆς Ἀφροδίτης τὴν γέννησιν (Ἡσιόδ. Θεογ. 187 κεξ.), διὰ
 τὸ πρῶτον ἔχομεν τὴν γέννησιν τοῦ Ἐριχθονίου ἐκ τοῦ σπέρματος
 τοῦ Ἥφαιστου (Εὐριπίδης fr. 925), τῶν Κενταύρων (Νέωνος 32, 71)
 καὶ τοῦ Ἀγδίστιος (Παυσ. 7, 17, 10) ἐκ τοῦ σπέρματος τοῦ Διός.

16. Ὁ καθέννας μας λοιπὸν εἶν' ἕνα ἡμίτομον¹ ἀνθρώπου, σχισμένος ὅπως εἶναι ἀπὸ ἕνας εἰς δύο, καθὼς οἱ γλῶσσοι τὰ ψάρια²· καὶ ζητεῖ διαρκῶς ὁ καθέννας τὸ ἄλλο τοῦ ἡμίτομον. Τώρα, ὅσοι ἀπὸ τούτων ἄνδρας εἶν' ἀπόκομμα ἀπὸ τὸ φύλον τὸ μεικτόν, αὐτὸ ποῦ ὠνομάζετο τότε ἀρσενικοθήλυκον, αὐτοὶ εἶναι γυναικομανεῖς, καὶ τῶν μοιχῶν ἢ πλειονότης ἀπὸ τὸ φύλον αὐτὸ κατάγονται. Ἐπίσης καὶ ὅσαι γυναῖκες εἶναι ἀνδρομανεῖς³ καὶ ἄπιστοι σύζυγοι κατάγονται ἀπὸ τὸ φύλον τοῦτο. Αἱ γυναῖκες πάλιν, ποῦ εἶναι γυναικὸς ὀλοκλήρου ἀπόκομμα, αὐταὶ δὲν ἐνδιαφέρονται καὶ πολὺ διὰ τοὺς ἄνδρας· ἔχουν στρέψει τὴν προσοχὴν των μᾶλλον πρὸς τὰς γυναῖκας. Ἀπ' αὐτὸ τὸ φύλον κατάγονται αἱ λεσβιάδες. Ὅσοι δὲ εἶναι ἀρσενικοῦ ἀπόκομμα, κυνηγοῦν τ' ἀρσενικά. Ἐφ' ὅσον μὲν εἶναι παιδιὰ, τοὺς ἄνδρας ἀγαποῦν, ἀρσενικοῦ τμήμα ἀφοῦ εἶναι, καὶ τοὺς εὐχαριστεῖ νὰ κοιμοῦνται καὶ νὰ σφικταγκαλιάζονται μὲ τοὺς ἄνδρας 192 μαζί. Καὶ εἶν' αὐτοὶ οἱ ἐκλεκτοὶ μεταξὺ τῶν παιδιῶν καὶ τῶν ἐφήβων, ἐπειδὴ ἔχουν εἰς τὴν φύσιν των ἀνδρισμὸν πολὺν. Μερικοὶ βέβαια τοὺς ἀποκαλοῦν ἀναισχύντους⁴· ἀλλὰ δὲν εἶν' ἀλήθεια. Διότι τὸ κάνουν

1. Ὅταν δύο ἄνθρωποι συνεδέοντο διὰ φιλοξενίας καὶ ἡθελαν τοὺς δεσμοὺς αὐτοὺς νὰ διατηρήσουν καὶ εἰς τὸ μέλλον ἢ καὶ νὰ τοὺς κληροδοτήσουν ἀναλλοιώτους καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους των, μετεχειρίζοντο τὸ ἐξῆς πρωτόγονον μέσον ἀναγνωρισμοῦ. Ἐκοπτον εἰς δύο ἕναν ἀστράγαλον (τὰ τεμάχια ἐλέγοντο τότε λίσπαι 193a) ἢ ἕνα βτρακον ἢ ἕνα νόμισμα, καὶ ἐκρατοῦσεν ὁ καθεὶς τὸ ἕν ἀπόκομμα. Ὅταν συνηντῶντο μετὰ καιρὸν, ἐβαλλαν μαζί (συνέβαλλον) τὰ δύο κομμάτια, καὶ ἐν προσηρμόζοντο τελείως, ἦσαν ἐξησφαλισμένοι. Αὐτὰ ὠνομάζοντο σύμβολα. Τὴν λέξιν μετεχειρίσθη πρῶτος διὰ τὰ δύο φύλα, τὰ ὁποῖα εἶναι κατωμένα τὸ ἕνα διὰ τὸ νὰ συμπληρώνη τὸ ἄλλο, ὁ Ἐμπεδοκλῆς fr. 63 Diels.

2. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τ' ἄλλα τὰ ψάρια, ποῦ ἔχουν ἕνα μάτι ἀπὸ τὴν κάθε πλευρᾶν, ἡ γλῶσσα τὰ ἔχει ἀπὸ τὴν μίαν πλευρᾶν μόνον τοῦ σώματος, ἐκείνην ποῦ εὐρίσκεται πρὸς τὰ ἐπάνω, ὅταν κολυμβᾷ, ἐνῶ ἡ κάτω εἶναι ὄχι σύμμετρος πρὸς τὴν ἐπάνω, ἀλλὰ τελείως ἐπίπεδος, τόσον ὥστε νὰ ὁμοιάζῃ καὶ νὰ λέγεται σανθάλιον, κατὰ τὸν Σχολιαστὴν. Ἐντεῦθεν ἐπιστεῦθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὅτι δὲν εἶναι, κυρίως εἰπεῖν, ὀλοκλήρος, ἀλλὰ ἡμίτομον ἰχθύος—ὅπως παριστάνει ἐδῶ τὸν ἄνθρωπον ὁ Ἀριστοφάνης. Μέσα εἰς τὰς θύσας, ποῦ εἶναι πρόθυμος νὰ ὑποστῇ ἡ Καλονίκη ἐν τῇ Λυσιστράτῃ.

16. Ἐκαστος οὖν ἡμῶν ἐστὶν ἀνθρώπου ξύμ-
 βολον, ἅτε τετμημένος ὡσπερ αἰ ψῆτται, ἐξ ἐνόσ
 δύο· ζητεῖ δὴ αἰεὶ τὸ αὐτοῦ ἕκαστος ξύμβολον.
 ὅσοι μὲν οὖν τῶν ἀνδρῶν τοῦ κοινοῦ τμημά εἰ-
 5 σιν, ὃ δὴ τότε ἀνδρόγυνον ἐκαλεῖτο, φιλογύναι-
 κές τέ εἰσι καὶ οἱ πολλοὶ τῶν μοιχῶν ἐκ τούτου
 τοῦ γένους γεγόνασιν· καὶ ὅσαι αὖ γυναῖκες φί-
 λανδροὶ τε καὶ μοιχεύτριαι, ἐκ τούτου τοῦ γέ- e
 νους γίνονται. ὅσαι δὲ τῶν γυναικῶν γυναικὸς
 10 τμημά εἰσιν, οὐ πάνυ αὖται τοῖς ἀνδράσι τὸν
 νοῦν προσέχουσιν, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὰς γυ-
 ναῖκας τετραμμένοι εἰσὶ, καὶ αἰ ἑταιρίστριαι ἐκ
 τούτου τοῦ γένους γίνονται. ὅσοι δὲ ἄρρενος
 15 ἂν παῖδες ᾧσιν, ἅτε τεμάχια ὄντα τοῦ ἄρρενος,
 φιλοῦσι τοὺς ἄνδρας καὶ χαίρουσι συγκατακεί-
 μενοι καὶ συμπεπλεγμένοι τοῖς ἀνδράσι· καὶ εἰ- 192
 σὶν οὗτοι βέλτιστοι τῶν παίδων καὶ μεираκίων,
 ἅτε ἀνδρειότατοι ὄντες φύσει. φασὶ δὲ δὴ τινες
 20 αὐτοὺς ἀναισχύντους εἶναι, ψευδόμενοι· οὐ γὰρ

2 ἅτε... ξύμβολον add. W³ in mg 3 δὴ: δὲ W || ἕκαστον B
 Stobaeus 8 ἐκ... γίνονται om. Stobaeus del. Badham ut e v.
 6 illatum, fort. recte 9 γυναικός: γυναικῶν W 10 τὸν om. Tac
 12 αἰ om. W Stobaeus 14 τέως BTW Stobaeus: ἕως Ast. [18 οἱ
 βέλτιστοι Hoimel]

χάριν τῆς εἰρήνης, δέχεται καὶ νὰ τὴν σχίσουν, ὅπως τὴν γλῶσ-
 σαν (στ. 115) — σὰν σαρδέλλα, θὰ ἐλέγαμεν ἡμεῖς.

3. Φιλανδροὶ δὲν ἐλέγοντο μόνον αἱ ἀνδρομανεῖς γυναῖκες,
 ἀλλὰ καὶ αἱ συναναστρεφόμεναι κατὰ προτίμησιν μὲ ἀνδρας,
 τὴ ἀγνωροκρίτισσα, ὅπως ἡ Ἀταλάντη (Σοφ. fr. 1006), ἀκόμη καὶ
 αἱ ἀφωσιωμέναι εἰς τοὺς συζύγους των (Παύλου πρὸς Τίτον 2,4).

4. Εἶναι ἡ κοινὴ ἀντίληψις (218d), ποὺ καταπολεμεῖ ὁ Παυ-
 σανίας 182a. Ὅτι ὁ παιδικὸς ἔρωσ εἰς τὴν Ἀρχαιότητα δὲν συν-
 ἐπήγετο μείωσιν τῆς ἀρρενωπότητος, ἴδε Εἰσαγ. I § 4.

ὄχι ἀπὸ ἀναισχυντίας, ἀλλ' ἀπὸ θάρρους καὶ ἀπὸ γενναιότητα καὶ ἀπὸ τὸν ἀρρενωπὸν τῶν χαρακτηῖρα¹ τοὺς ἐνθουσιάζει ὅ,τι εἶναι ὅμοιον πρὸς τὴν φύσιν τῶν. Ἐποδὲιξις τρανή: ὅταν ἐξελιχθῶν, εἶναι οἱ μόνοι ποῦ ἀποβαίνουν εἰς τὰ πολιτικά ἀνδρες ἀληθινοί². Ὅταν δὲ γίνωνται ἀνδρες, ἐπιδίδονται εἰς τὴν παιδευασίαν καὶ δὲν ἐνδιαφέρονται διὰ τὸν γάμον καὶ τὴν ἀπόκτησιν παιδιῶν ἀπὸ φυσικὴν κλίσιν, ἀλλὰ μόνον b ἐπειδὴ εἶναι ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὸ ἔθιμον³· οἱ ἴδιοι εἶναι ἱκανοποιημένοι μαζὶ νὰ περάσουν τὴν ζωὴν τῶν ἀγαμοί. Ὅπως δὲ ποτε ὁ τοιοῦτος ἐξελίσσεται εἰς ἀνθρώπον γεμᾶτον ἔρωτα πρὸς τ' ἀγῶρια καὶ ἀγάπην πρὸς τοὺς ἑραστάς του⁴, διότι πάντοτε τὸν εὐχαριστεῖ ὅ,τι εἶναι συγγενές.

Ἄν τύχη κάποτε μάλιστα καὶ συναντήσῃ τὸ ἴδιον ἐκεῖνο τὸ πραγματικόν του ἡμισυ, εἴτε ὁ παιδευαστὴς εἴτε οἰοσδὲ ποτε ἄλλος, τότε πλέον ἐξαιρετικὴ εἶναι ἡ συγκίνησις τῶν ἀπὸ τὸ αἶσθημα στοργῆς, κοινῆς καταγωγῆς, ἔρωτος· οὔτε στιγμὴν, θὰ ἔλεγα, δὲν δέχονται ν' ἀποχωρισθῶν. Αὐτοὶ εἶναι, ποῦ περνοῦν πιστοὶ μεταξὺ τῶν ὀλόκληρον ζωὴν. Οἱ ἴδιοι δὲν θὰ ἦσαν εἰς θέσιν κἂν νὰ ἐκφράσων, τί θέλει ἐπὶ τέλους ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον. Διότι δὲν εἶναι καθόλου δυνατόν νὰ πιστευθῆ, ὅτι εἶναι ἡ ἐρωτικὴ ἀπόλαυσις, καὶ ὅτι ἐπομένως χάριν αὐτῆς εὐχαριστοῦνται ὁ ἕνας εἰς τοῦ ἄλλου τὴν συμβίωσιν μὲ πάθος τόσον σφοδρόν. Κάτι ἄλλο εἶναι μᾶλλον — τὸ βλέπει κανεὶς — αὐτὸ ποῦ θέλει καὶ τῶν δύο ἢ ψυχῆ, κάτι ποῦ νὰ ἐκ- d

1. Ἡ κατηγορία τῆς παιδευασίας ἐπερρίπτετο συχνότατα ἐναντίον τῶν πολιτικῶν ὑπὸ τῶν κωμωδιογράφων (Νεφ. 1093 καὶ Ἐκκλῆσ. 112 λέγουσι γὰρ καὶ τῶν νεανίσκων ὅσοι πλεῖστα σποδοῦνται, δεινοτάτους εἶναι λέγειν). Ἄλλ' ἐδῶ δὲν ἔχομεν κανένα λόγον νὰ μὴ πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ Ἀριστοφάνης σοβαρολογεῖ, ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν πολιτικὸν χαρακτηῖρα τοῦ παιδικοῦ ἔρωτος. Ἐξ ἄλλου ἡ ὠραιότης ἦτο μέγας παράγων δημοτικότητος καὶ συστατικὸν σπουδαῖον εἰς τὴν πολιτικὴν σταδιοδρομίαν.

ὕπ' ἀναισχυντίας τοῦτο δρῶσιν, ἀλλ' ὑπὸ θάρ-
 ρους καὶ ἀνδρείας καὶ ἀρρενωπίας, τὸ ὅμοιον
 αὐτοῖς ἀσπαζόμενοι. μέγα δὲ τεκμήριον· καὶ γὰρ
 τελεωθέντες μόνοι ἀποβαίνουσιν εἰς τὰ πολιτικὰ
 5 ἄνδρες οἱ τοιοῦτοι. ἐπειδὴν δὲ ἀνδρωθῶσι, παι-
 δεραστοῦσι καὶ πρὸς γάμους καὶ παιδοποιίας οὐ
 προσέχουσι τὸν νοῦν φύσει, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ νόμου ἢ
 ἀναγκάζονται· ἀλλ' ἐξαρκεῖ αὐτοῖς μετ' ἀλλή-
 λων καταζῆν ἀγάμοις. πάντως μὲν οὖν ὁ τοιοῦ-
 10 τος παιδεραστής τε καὶ φιλεραστής γίγνεται,
 αἰεὶ τὸ ξυγγενὲς ἀσπαζόμενος.

Ὅταν μὲν οὖν καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ ἐντύχη τῷ
 αὐτοῦ ἡμίσει, καὶ ὁ παιδεραστής καὶ ἄλλος πᾶς,
 τότε καὶ θαυμαστά ἐκπλήττονται φιλίᾳ τε καὶ
 15 οἰκειότητι καὶ ἔρωτι, οὐκ ἐθέλοντες ὡς ἔπος εἰ-
 πεῖν χωρίζεσθαι ἀλλήλων οὐδὲ σμικρὸν χρόνον.
 καὶ οἱ διατελοῦντες μετ' ἀλλήλων διὰ βίου οὗ-
 τοί εἰσιν, οἳ οὐδ' ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν ὅ τι βούλον-
 ται σφίσι παρ' ἀλλήλων γίγνεσθαι. οὐδὲν γὰρ
 20 ἂν δόξειεν τοῦτ' εἶναι ἢ τῶν ἀφροδισίων συνου-
 σία, ὡς ἄρα τούτου ἕνεκα ἕτερος ἑτέρῳ χαίρει
 ξυνῶν οὕτως ἐπὶ μεγάλης σπουδῆς· ἀλλ' ἄλλο
 τι βουλομένη ἐκατέρου ἢ ψυχὴ δῆλη ἐστίν, ὃ οὐ
 δύναται εἰπεῖν, ἀλλὰ μαντεύεται ὃ βούλεται d

[7 φύσει—ἀναγκάζονται del. Hug ἀλλ'—ἀναγκάζονται del. Jahn
 Sehanz] 9 ἀγάμοις οὗσι Stobaeus 12 μὲν οὖν: μέντοι Sauppe 14
 ἐκπλήττοντα B 16 ἐπὶ σμικρὸν Stobaeus 19 οὐδέν: οὐδενί
 Stobaeus οὐδέ Paris 1810 21 ἑτέρῳ. ἐκατέρῳ Stobaeus || χαίρειν B
 23 ἢ ψυχὴ ἐκατέρου Stobaeus

2. Δὲν ὄπῃρξε νόμος ἐναντίον τῆς ἀγαμίας εἰς τὰς Ἀθήνας,
 ὅπως εἰς τὴν Σπάρτην (Πολυδ. 8,40), ἀλλὰ τὸ ἔθιμον ἦτο ἰσχυρόν·
 στρατηγὸς π.χ. δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐκλεγῆ ὁ ἄτεκνος.

3. Παιδεραστία (ἔρωσ πρὸς τοὺς παῖδας) εἶναι ἡ ἐνεργητικὴ,
 φιλεραστία (φιλία πρὸς τὸν ἐραστήν πρβλ. 213d) εἶναι ἡ παθη-
 τικὴ μορφή τοῦ παιδικοῦ ἔρωτος.

φράση δὲν ἠμπορεῖ διαισθάνεται ὁμως τί θέλει καὶ τὸ ὑποδηλώνει σκοτεινά. Καὶ ἄν, τὴν ὥραν ποῦ εἶναι πλαγιασμένοι μαζί, ἤρχετο ἐπάνω των ὁ Ἡφαιστος μὲ τὰ ἐργαλεῖα του καὶ τοὺς ἐρωτοῦσε «Τί εἶν' αὐτὸ ποῦ ζητεῖτε, ἄνθρωποι, ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον;» καὶ ἄν ἐκεῖνοι δὲν ἤξευραν τί ν' ἀπαντήσουν, καὶ τοὺς ἐρωτοῦσε καὶ πάλιν «Θέλετε μήπως αὐτό; νὰ μείνετε μαζί ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον ὅσον τὸ δυνατόν περισσό-
τερον, ὥστε καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ μὴν ἀποχωρίζεσθε; Ἄν πράγματι αὐτὸς εἶναι ὁ πόθος σας, τότε πρόθυμος εἶμαι νὰ σᾶς χύσω καὶ νὰ σᾶς σφυρηλατήσω¹ εἰς ἕνα κομμάτι, ὥστε ἀπὸ δύο νὰ γίνετε ἀμέσως ἕνας, καὶ ὅσον καιρὸν ζητε, νὰ ζητε καὶ οἱ δύο σας κοινήν ζωὴν ὡς ἕνας, καὶ πάλιν ὅταν ἀποθάνετε, ἐκεῖ κάτω εἰς τὸν Ἄδην ἕνας νὰ εἰσθε καὶ ὄχι δύο, εἰς ἕνα ταυτόχρονον θάνατον. Σκεφθῆτε λοιπόν, ἄν αὐτὸ εἶναι ποῦ ποθεῖτε, καὶ ἄν θὰ μείνῃ² εὐχαριστημένοι, ἄν τοῦτο ἐπιτύχετε», Μόλις ἀκούσῃ αὐτά, οὔτε ἕνας — εἴμεθα βέβαιοι — δὲν θὰ ἔλεγεν ὄχι, οὔτε θὰ ἐξεδήλωνεν ἄλλην ἐπιθυμίαν ἄντιθέτως θὰ ἐπίστευε, πὼς ἤκουσεν ἀπαράλλακτα ὅτι τόσον καιρὸν τώρα ἐποθοῦσεν, νὰ ἐνωθῇ καὶ νὰ συγχωνευθῇ μὲ τὸν ἀγαπημένον του, ὥστε νὰ γίνουν ἕνας ἀντὶ δύο.

Ἡ αἰτία τούτου εἶναι, ὅτι αὐτὴ ἦτο ἡ πρωταρχικὴ μας φύσις καὶ ὅτι κάποτε ἤμεθα ὀλόκληροι. Τοῦ ὀλοκλήρου λοιπὸν ὁ πόθος καὶ ἡ ὀρμὴ ἔχει τ' ὄνομα ἔρω. Πρωτύτερα—τὸ ἐπαναλαμβάνω—ἤμεθα ἕν' ὅμως διὰ τὰς ἀμαρτίας μας μᾶς ἔχει διαμελίσει ὁ θεός, ὅπως οἱ Σπαρτιᾶται τοὺς Ἀρκάδας². Εἶναι φόβος μάλιστα, ἄν δὲν εἴμεθα εὐτακτοὶ πρὸς τοὺς θεοὺς, νὰ μᾶς διαμελίση καὶ δευτέραν φοράν καὶ νὰ γυρίζωμεν τότε εἰς κατάστασιν ἀνάλογον μὲ τὰς ἀναγλύφους μορφάς, ποῦ εἰκονίζονται κατὰ κρόταφον

1. Κατὰ λέξιν σημαίνει: νὰ σᾶς βάλω εἰς τὴν πυρὰν μαζί καὶ νὰ σᾶς φυσηξῶ. Ὁ ὄρος εἶναι τῶν χαλκῶν (Ἀριστοφ. Ἰππ. 468). Τὴν περικοπὴν αὐτὴν ἀναφέρει ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὰ Πολιτικά 1252b 11. [«Καθάπερ ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς λόγοις ἴσμεν λέγοντα τὸν Ἀριστοφάνην ὡς τῶν ἐρώτων διὰ τὸ σφόδρα φιλεῖν ἐπιθυμοῦντων συμφυθῆναι (διαφ. γρ.: συμφυθῆαι, συμφυθῆναι, συμφυθῆναι) καὶ γενέσθαι ἐκ δύο ὄντων [ἀμφοτέρους] ἕνα»].

2. Περὶ τοῦ σημαντικοῦ διὰ τὴν χρονολόγησιν τοῦ Συμποσίου χωρίου ἴδε Εἰσαγ. I § 1.

- καὶ αἰνίττεται. καὶ εἰ αὐτοῖς ἐν τῷ αὐτῷ κατα-
 κειμένοις ἐπιστάς ὁ Ἥφαιστος ἔχων τὰ ὄργανα
 ἔροιτο· Τί ἔσθ' ὃ βούλεσθε, ὦ ἄνθρωποι, ὑμῖν
 παρ' ἀλλήλων γενέσθαι; Καὶ εἰ ἀποροῦντας
 5 αὐτούς πάλιν ἔροιτο· Ἄρα γε τοῦδε ἐπιθυμεῖτε,
 ἐν τῷ αὐτῷ γενέσθαι ὅτι μάλιστα ἀλλήλοις,
 ὥστε καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν μὴ ἀπολείπεσθαι ἀλ-
 λήλων; εἰ γὰρ τούτου ἐπιθυμεῖτε, θέλω ὑμᾶς
 συντῆξαι καὶ συμφυσεῖσθαι εἰς τὸ αὐτό, ὥστε δύο e
 10 ὄντας ἓνα γεγονέναι, καὶ ἕως τ' ἂν ζῆτε, ὡς
 ἓνα ὄντα κοινῇ ἀμφοτέρους ζῆν, καὶ ἐπειδὴν
 ἀποθάνητε, ἐκεῖ αὖ ἐν Ἄιδου ἀντὶ δυοῖν ἓνα
 εἶναι κοινῇ τεθνεώτε. ἀλλ' ὄρατε εἰ τούτου ἐρᾶ-
 τε καὶ ἐξαρκεῖ ὑμῖν ἂν τούτου τύχητε. Ταῦτ'
 15 ἀκούσας ἴσμεν ὅτι οὐδ' ἂν εἷς ἐξαρνηθεῖη οὐδ'
 ἄλλο τι ἂν φανείη βουλόμενος, ἀλλ' ἀτεχνῶς
 οἴοιτ' ἂν ἀκηκοέναι τοῦτο ὃ πάλαι ἄρα ἐπεθύ-
 μει, συνελθὼν καὶ συντακεῖς τῷ ἐρωμένῳ ἐκ
 δυοῖν εἷς γενέσθαι.
- 20 Τούτου γὰρ ἐστὶ τὸ αἷτιον, ὅτι ἡ ἀρχαία φύ-
 σις ἡμῶν ἦν αὕτη καὶ ἡμεν ὅλοι· τοῦ ὄλου οὖν
 τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ διώξει ἔρωσ ὄνομα. καὶ πρὸ τοῦ, 193
 ὥσπερ λέγω, ἐν ἡμεν· νυνὶ δὲ διὰ τὴν ἀδικίαν
 διωκίσθημεν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ Ἄρκάδες
 25 ὑπὸ Λακεδαιμονίων. φόβος οὖν ἔστιν, ἐάν μὴ
 κόσμιοι ὦμεν πρὸς τοὺς θεοὺς, ὅπως μὴ καὶ αὖ-
 θις διασχισθῆσόμεθα, καὶ περίμεν ἔχοντες ὥσ-
 περ οἱ ἐν ταῖς στήλαις καταγραφῆν ἐκτετυπῶ-

6 ὅτι ... ἀπολείπεσθαι om. w 8 θέλω B 9 ἐντῆξαι w || συμφυσεῖσθαι B² T⁸
 w^mg συμφυεῖσθαι dett. Synesius epist. 151 [Newmann Susemihl] 10
 ζῆτε, ὡς: ζητήσεως B corr. B² 16 τι B: ὅτι TW 17 τοῦτο δ: τοῦ
 οὐ Badham 20 [τούτου γὰρ Ficinus] τούτου ἄρ' F.A. Wolf [τούτου
 γὰρ Bast]: τοῦτο codd. 24 καθάπερ . . . Λακεδαιμονίων del. Hom-
 mel; idem ἀπό pro ὑπό scr. 27 διασχισθῆσόμεθα B 28 καταγραφῆ
 Schneider κατὰ γραφῆν Ruhnken

εις τὰς στήλας, πριονισμένοι εις τὸ μέσον ἀπὸ τῆν μύτην, εις τὸ κατάντημα διχοτομημένου ἀστραγάλου.

Δια τοὺς λόγους τούτους πρέπει ὁ ἕνας τὸν ἄλλον νὰ συμβουλευῆ, σέβας νὰ ἔχη πρὸς τοὺς θεοὺς, ὥστε b ν' ἀποφύγωμεν ἐκεῖνα, νὰ πραγματοποιήσωμεν δὲ τ' ἄλλα, καθὼς ὁ Ἔρωσ ὀδηγητὴς μας καὶ κυβερνήτης μας εἶναι. Ἐναντίον αὐτοῦ κανεῖς νὰ μὴν ἀντιδρᾷ, καὶ ἀντιδρᾷ ὅστις ἐπισύρει τῶν θεῶν τὸ μῖσος. Ἐνῶ ἂν γίνωμεν ἀγαπημένοι τοῦ θεοῦ καὶ εἰρηνεύσωμεν μαζί του, θ' ἀνακαλύψωμεν καὶ θὰ ἐπικοινωνήσωμεν μὲ τοὺς ἐρωμένους μας, τοὺς πραγματικὰ ἰδικούς μας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὀλίγοι σήμερον κατορθῶνουν. Καὶ ἄς μὴ νομίση ὁ Ἐρυξίμαχος, διὰ νὰ γελοιοποιήσῃ τὴν ὀμιλίαν μου, πῶς ἀναφέρομαι εις τὸν Πausανίαν καὶ τὸν Ἀγάθωνα¹ δυνατὸν ν' ἀνήκουν καὶ αὐτοὶ εις ἐκείνους καὶ νὰ εἶναι καὶ οἱ δύο φύσεως c ἀρσενικῆς². Ἄλλ' ἐγὼ ὀμιλῶ δι' ὄλους ἀνεξαίρετως, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, ὅτι μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ γένος μας θὰ ἐπετύγχανεν εὐδαιμονίαν, ἂν δηλαδὴ φθάσωμεν εις τὸ φυσικὸν τοῦ ἔρωτος τέλος καὶ εὐρῆ ὁ καθένας μας τὸν ἀγαπημένον, τὸν ἰδικόν του, ὥστε νὰ ἐπανεέλθῃ εις τὴν πρωταρχικὴν κατάστασιν. Καὶ ἂν εἶναι τοῦτο τὸ ἰδεῶδες, ἐκείνο ποῦ εὐρίσκεται πλησιέστατα πρὸς αὐτὸ εις τὴν παρούσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, εἶναι κατ' ἀνάγκην τὸ καλῦτερον. Καὶ αὐτὸ εἶναι νὰ ἐπιτύχῃ κανεῖς ἀγαπημένον, γεννημένον κατὰ τὰς προτιμήσεις του.

Τούτου τὸν δωρητὴν θεὸν ἂν θέλωμεν νὰ ὑμνήσωμεν d μεν, τὸν Ἔρωτα δίκαιον εἶναι νὰ ὑμνήσωμεν, ὁ ὁποῖος καὶ εις τὸ παρὸν εὐεργεσίας μᾶς προσφέρει πλῆθος, ὡς ὀδηγητὴς πρὸς τὰς συγγενεῖς μας φύσεις³, καὶ διὰ τὸ μέλλον ἐλπίδας πλουσίας μᾶς χαρίζει, ἐφ' ὅσον ἡμεῖς ἀποδίδομεν πρὸς τοὺς θεοὺς σεβασμόν, νὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εις τὴν ἀρχικὴν μας

1. Ἡ ἐρωτικὴ σχέσις τῶν δύο εἶναι γνωστὴ, γνωστὸς ἀκόμη καὶ ὁ θηλυπρεπὴς χαρακτήρ τοῦ Ἀγάθωνος, ὅπως τὸν περιέγραψεν εις τὰς Θεσμοφοριαζούσας. Ὡστε ἡ ὄλη παρατήρησις εἶναι σαρκαστικὴ, δεῖγμα τῆς παρὰ πότον ἀθυροστομίας τοῦ κωμικοῦ.

2. Ἡ ἔννοια τοῦ οἰκείου, τόσοσ σημαντικὴ εις τὸν Λύσιν θὰ ἐμβαθυνθῆ περισσότεροσ κατόπιν εις τὸν λόγον του Σωκράτους

μένοι, διαπεπρισμένοι κατὰ τὰς ῥίνας, γεγονότες ὡσπερ λίσπαι. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα πάντ' ἀνδρα χρή ἅπαντα παρακελεύεσθαι εὐσεβεῖν περὶ θεοῦς, ἵνα τὸ μὲν ἐκφύγωμεν, τῶν δὲ τύχωμεν, 5 ὡς ὁ Ἔρωσ ἡμῖν ἡγεμῶν καὶ στρατηγός. ᾧ μηδεις ἐναντία πραττέτω, πράττει δ' ἐναντία ὅστις θεοῖς ἀπεχθάνεται· φίλοι γὰρ γενόμενοι καὶ διαλλαγέντες τῷ θεῷ ἐξευρήσομέν τε καὶ ἐντευξόμεθα τοῖς παιδικοῖς τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν, ὅ 10 τῶν νῦν ὀλίγοι ποιοῦσι. καὶ μὴ μοι ὑπολάβῃ Ἐρρυξίμαχος, κωμωδῶν τὸν λόγον, ὡς Πausανίαν καὶ Ἀγάθωνα λέγω. ἴσως μὲν γὰρ καὶ οὗτοι τούτων τυγχάνουσιν ὄντες, καὶ εἰσιν ἀμφοτέροι 15 τὴν φύσιν ἄρρενες· λέγω δὲ οὖν ἔγωγε καθ' ἀπάντων, καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὅτι οὕτως ἂν ἡμῶν τὸ γένος εὐδαιμον γένοιτο, εἰ ἐκτελέσαιμεν τὸν ἔρωτα καὶ τῶν παιδικῶν τῶν αὐτοῦ ἕκαστος τύχοι, εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀπελθὼν φύσιν. εἰ δὲ τοῦτο ἄριστον, ἀναγκαῖον καὶ τῶν νῦν 20 παρόντων τὸ τούτου ἐγγυτάτω ἄριστον εἶναι· τοῦτο δ' ἐστὶ παιδικῶν τυχεῖν κατὰ νοῦν αὐτῶ πεφυκότων.

Οὗ δὴ τὸν αἴτιον θεὸν ὑμνοῦντες δικαίως ἂν ὑμνοῖμεν Ἔρωτα, ὃς ἔν τε τῷ παρόντι ἡμᾶς 25 πλεῖστα ὀνήνησιν εἰς τὸ οἰκεῖον ἄγων, καὶ εἰς τὸ ἔπειτα ἐλπίδας μεγίστας παρέχεται, ἡμῶν παρεχομένων πρὸς θεοὺς εὐσέβειαν, καταστήσας

1 διαπεπρησμένοι B 3 ἅπαντι Hirschig 5 ὡς: ὦν Vatic. 229 [Stephanus πράττει—ἀπεχθάνεται del. Jahn] 9 ἡμετέροις αὐτῶν: ἡμιτόμοις αὐτῶν Bast 10 μοι B: μου TW [12 καὶ post γὰρ del. F. A. Wolf] 18 τύχη W 20 τὸ... ἐγγυτάτω T τῷ... ἐγγυτάτω W 21 τοῦτο: τοῦτον B 24 Ἔρωτα del. Vögelin || τε om. B

ὅστις θ' ἀποδείξῃ, ὅτι τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς οἰκεῖον δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλο παρά τὸ ἀγαθόν.

κατάστασιν καὶ νὰ μᾶς θεραπεύσῃ, νὰ μᾶς καταστήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μακαρισμένους καὶ εὐτυχεῖς.

Αὐτός, Ἐρυξίμαχε» εἶπεν «εἶναι ὁ λόγος μου περὶ τοῦ Ἔρωτος, διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν ἰδικόν σου. Καὶ σὺ—σοῦ ὑπέβαλα ἤδη τὴν παράκλησιν—μὴ ζητήσης νὰ τὸν διακωμωδῆσῃς, ὥστε ν' ἀκούσωμεν τί θὰ εἰπῇ ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς ὑπολοίπους, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τοὺς δύο· διότι μόνον ὁ Ἀγάθων καὶ ὁ Σωκράτης μένου». e

17. «Καλά, θὰ συμμορφωθῶ» εἶπεν ὁ Ἐρυξίμαχος «ἐπειδὴ καὶ ὁ λόγος, ποῦ ἐξεφώνησες, μοῦ ἤρεσε¹. Ἄν δὲν ἐγνώριζα μάλιστα τὸν Σωκράτη καὶ τὸν Ἀγάθωνα², πόσον δυνατοὶ εἶναι εἰς τὰ ζητήματα τοῦ ἔρωτος, θὰ εἶχα σοβαροὺς φόβους, μήπως δὲν εὗρουν τί νὰ εἰποῦν, ὅστε ἀπὸ τό πλήθος καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ὅσων ἐλέχθησαν. Τώρα ὅμως δὲν ἀνησυχῶ». Καὶ ὁ Σωκράτης ἀπήντησε: «Φυσικά, 194 διότι σὺ ἐκράτησες λαμπρὰ τὴν θέσιν σου εἰς τὸν ἀγῶνα, Ἐρυξίμαχε. Ἄν ὅμως συνέβαινε νὰ εὐρεθῆς εἰς τὴν θέσιν, ποῦ εὐρίσκομαι τώρα ἐγώ, ἢ καλύτερα ἴσως εἰς τὴν θέσιν ποῦ θὰ εὐρίσκωμαι, ὅταν θὰ ὀμιλήσῃ καὶ ὁ Ἀγάθων, θ' ἀνησυχούσες τότε καὶ πολὺ καὶ θὰ ἐδοκίμαζες κάθε εἶδος στενοχωρίας³, ὅπως τώρα ἐγώ». «Μάγια⁴, Σωκράτη» εἶπεν ὁ Ἀγάθων «θέλεις νὰ μοῦ κάμῃς, ὥστε νὰ τὰ χάσω, μὲ τὴν σκέψιν ὅτι τὸ κοινὸν⁵ στηρίζει μεγάλας προσδοκίας, ὅτι θὰ ὀμιλήσω εὐμορφα» «Μὰ θὰ ἔπρεπε

1. Ὡστε ὁ Ἐρυξίμαχος τοῦ χαρίζει τὴν ἀπειληθεῖσαν ἐκδίκησιν (189c). Ἐννοεῖται, ἢ ἐγκρίσις ἀναφέρεται μᾶλλον εἰς τὴν κωμικὴν μορφήν τῆς διηγήσεως, παρά εἰς τὸ βάθος τῶν στοχασμῶν, τοὺς ὁποίους ζήτημα εἶναι ἂν ἐκατάλαβε πλήρως ἢ ἕρῃ καὶ πεζολόγος διάνοια τοῦ Ἐρυξίμαχου.

2. Τὸν Ἀγάθωνα, ὡς ὠραῖον ἀνθρώπον καὶ πολυέραστον τὸν Σωκράτη, διότι ρητῶς ἐκαυχῆθη (177d).

3. Ἐλευθερία ἀπόδοσις τοῦ πρωτοτύπου ἐν παντί (κακοῦ) εἰς θὰ εὐρίσκεσο εἰς κάθε εἶδους κακόν, θὰ τὰ ἔχανες πρβλ. Εὐθύδ. 301a ἐν παντί ἐγενόμην ὑπὸ ἀπορίας.

4. Κατὰ λέξιν: μάγια θέλεις νὰ μοῦ κάμῃς, ὥστε νὰ ὀμιλήσω ἄσχημα· διότι ὑπερβολικὸς ἐπαινος προκαλεῖ τῆς τύχης τὸν φθόνον (πρβλ. Φαῖδ. 95b). Καὶ ὁ Μένων παραπονεῖται εἰς τὸν Σωκράτην, ὅτι τὸν γοητεύει καὶ φαρμάττει 80a.

5. Εἶναι τόσο γεμάτος ἀκόμη ἀπὸ τὸν θρίαμβόν του, ὥστε

ἡμᾶς εἰς τὴν ἀρχαίαν φύσιν καὶ ἰασάμενος μακαρίους καὶ εὐδαίμονας ποιῆσαι.

Οὗτος, ἔφη, ὦ Ἐρυξίμαχε, ὁ ἐμὸς λόγος ἐστὶ περὶ Ἐρωτος, ἄλλοιός ἢ ὁ σός. ὡς περ
 5 οὖν ἐδεήθην σου (189b), μὴ κωμωδήσης αὐτόν, ἵνα καὶ τῶν λοιπῶν ἀκούσωμεν τί ἕκαστος ἔρει, ε
 μᾶλλον δὲ τί ἐκάτερος· Ἀγάθων γὰρ καὶ Σωκράτης λοιποί.

17. Ἀλλὰ πείσομαί σοι, ἔφη φάναι τὸν Ἐρυ-
 10 ξίμαχον· καὶ γὰρ μοι ὁ λόγος ἠδέως ἐρρήθη· καὶ εἰ μὴ ξυνήδη Σωκράτει τε καὶ Ἀγάθωνι δεινοῖς οἷσι περὶ τὰ ἐρωτικά, πάνυ ἂν ἐφοβούμην μὴ ἀπορήσωσι λόγων διὰ τὸ πολλά καὶ παντοδαπὰ εἰρησθαι· νῦν δὲ ὅμως θαρρῶ. Τὸν οὖν Σωκράτη
 15 εἰπεῖν. Καλῶς γὰρ αὐτὸς ἠγώνισαι, ὦ Ἐρυξί- 194
 μαχε· εἰ δὲ γένοιο οὔ νῦν ἐγὼ εἶμι, μᾶλλον δὲ ἴσως οὐ ἔσομαι, ἐπειδὴν καὶ Ἀγάθων εἴπη [εἶ], καὶ μάλ' ἂν φοβοῖτο καὶ ἐν παντὶ εἴης, ὡς περ ἐγὼ νῦν.—Φαρμάττειν βούλει με, ὦ Σώκρατες,
 20 εἰπεῖν τὸν Ἀγάθωνα. ἵνα θορυβηθῶ διὰ τὸ οἶσθαι τὸ θέατρον προσδοκίαν μεγάλην ἔχειν, ὡς εὔ ἐροῦντος ἐμοῦ. — Ἐπιλήσμων μεντᾶν

4 ἀλλ' οἷος B 10 ἐρρέθη T^{ac}ωac 13 ἀπορήσω B corr. B²
 15 σωκράτει W 16 οὐ B²TW: ου B 17 ἴσως οὐ (ου B): οὐ
 ἴσως Schanz, at cf. Rep. 589d 18 εἶ del. Vermehren εὔ, καὶ μάλ' α
 dist. Vahlen Opusc. I 496 coll. 198a καὶ εὔ (ισθ' ὅτι) καὶ M.
 Schmidt Jahn¹ μάλ' et εὔ μάλ' (Hirschig) variam esse lectionem
 docuit Wilamowitz [Platon 2,357]

καὶ εἰς τὴν μικρὰν συγκέντρωσιν τῶν φίλων βλέπει θεατρικὸν κοινόν. Ἡ χρῆσις ἄλλως τε τῆς λέξεως θέατρον πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀκροατηρίου ἦτο εὐκολωτέρα τότε, ἐφ' ὅσον καὶ ἡ θεατρικὴ παράστασις ὡς λόγων ἐπίδειξις ἐθεωρεῖτο (194b).

νά εἶχ' ἀσθενῆ τὴν μνήμην Ἀγάθων», ἀπεκρίθη ὁ Σωκράτης «Ἐγὼ εἶδα τὴν γενναιότητα καὶ τὴν αὐτοπεποίθησιν, μὲ τὴν ὁποῖαν ἀνέβαινες εἰς τὴν σκηνὴν μὲ τοὺς ἠθοποιούς σου καὶ ἐκοίταξες κατὰμματα τόσον πλῆθος θεατῶν, ἕτοιμος νὰ τοὺς παρουσιάσῃς ἔργα σου, χωρὶς καὶ τὸ ἐλάχιστον νὰ ταραχθῆς¹ καὶ τώρα νὰ πιστεύσω πὼς θὰ πάθῃς σύγχυσιν ἐξ αἰτίας μας, ἀπὸ ὀλίγα πρόσωπα;» «Πῶς ὄχι, Σωκράτη;» εἶπεν ὁ Ἀγάθων «Δὲν φαντάζομαι νὰ μὲ θεωρῆς τόσον παραφουσκωμένον ἀπὸ θεατρικὴν ματαιοδοξίαν², ὥστε νὰ λησμονῶ, ὅτι δι' ἓνα φρόνιμον ἄνθρωπον ὀλίγα πρόσωπα μὲ κρίσιν ἐμπνέουν μεγαλύτερον φόβον παρὰ πλῆθος ἄκριτοι³. «Θὰ ἦταν ἀσφαλῶς ὄχι καλὴ πρᾶξις ἐκ μέρους μου, Ἀγάθων» εἶπε «ἂν σοῦ ἀπέδιδα οἰανδήποτε⁴ ἔλλειψιν πνευματικότητος. Ἀντιθέτως εἶμαι βέβαιος, πῶς, ἂν συνέβαινε νὰ συναντήσῃς μερικὸς ἄνθρώπους, ποὺ νὰ τοὺς θεωρῆς σοφοὺς, θ' ἀπέδιδες εἰς αὐτοὺς πολὺ μεγαλυτέραν σημασίαν παρὰ εἰς τὸ πολὺ κοινόν. Ἀλλὰ ἴσως νὰ μὴν εἴμεθα ἡμεῖς αὐτὰ τὰ πρόσωπα ἡμεῖς ἄλλωστε παριστάμεθα καὶ ἐκεῖ, καὶ ἡμεθα ἓνα μέρος ἀπὸ τὸ πολὺ κοινόν. Ἄν ὅμως εὕρισκεσσι ἐνώπιον ἄλλων ἀληθινὰ σοφῶν, θὰ ἠσθάνεσο τότε ἴσως ἐντροπὴν ἐνώπιόν των, ἐν ᾗ περιπτώσει ἐπίστευες ἴσως ὅτι πράττεις κάτι, ποὺ

1. Αὐτὸ δὲν ἐγένετο εἰς τὰς κυρίας παραστάσεις, ὅτε ὁ ποιητὴς δὲν παρουσιάζετο ἐπὶ σκηνῆς, ἀλλ' εἰς τὸν προάγωνα, ὅπου στεφανωμένοι ἠθοποιοὶ καὶ χορευταὶ καὶ ποιητὴς παρουσιάζοντο εἰς τὸ κοινόν (συνήθως εἰς τὸ Ὁδεῖον) καὶ ἀνήγγελλον τὸ πρόγραμμα τῶν παραστάσεων, τὸ ὄνομα τοῦ χορηγοῦ κλπ. Πρὸς τοῦτο κατεσκευάζετο πρόχειρος ἐξέδρα (ὀκρίβας).

2. Νοοτροπίαν θεατρικὴν, ποὺ κρίνει τὴν ἀξίαν ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν χειροκροτούντων.

3. Ὁ Ἀγάθων θέλει νὰ κάμῃ ἓνα φιλοφρόνημα πρὸς τοὺς προσκεκλημένους του· ἀλλ' ὁ Σωκράτης μὲ μίαν σκληρότητα, ποὺ παρατηρεῖ κανεὶς γενικῶς εἰς τὴν στάσιν του ἀπέναντι τοῦ νεαροῦ ποιητοῦ, ἀποκαλύπτει ὅτι δὲν εἶναι παρὰ φιλοφρόνημα κοινόν καὶ κενόν. Τὸ ἐπανάλαβε π. χ. καὶ ὁ Ἀντιφῶν τὸ 411 πρὸς τὸν Ἀγάθωνα, ὅταν ἐπῆγεν ἐκεῖνος νὰ τὸν συγχαρῆ διὰ τὴν περίφημον ἀπολογία του, μὲ τὴν ὁποῖαν ὅμως δὲν ἐπέτυχε τὴν ἀθώωσίν του (Ἀριστοτ. Ἠθ. Εὐδῆμ. 1232b6-9). Φυσικὰ τοῦ Σωκράτους ἡ πρόθεσις δὲν εἶναι ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν ὀρθότητα τοῦ

εἶην, ὃ Ἄγάθων, εἶπειν τὸν Σωκράτη, εἰ ἰδὼν
 τὴν σὴν ἀνδρείαν καὶ μεγαλοφροσύνην ἀνα- b
 βαίνοντος ἐπὶ τὸν ὀκρίβαντα μετὰ τῶν ὑποκρι-
 τῶν καὶ βλέψαντος ἐναντία τοσοῦτῳ θεάτρῳ,
 5 μέλλοντος ἐπιδείξεσθαι σαυτοῦ λόγους καὶ οὐδ'
 ὀπωσιτοῦν ἐκπλαγέντος, νῦν οἰηθείην σε θορυ-
 βήσεσθαι ἕνεκα ἡμῶν ὀλίγων ἀνθρώπων.— Τί
 δέ, ὃ Σώκρατες; τὸν Ἄγάθωνα φάναι. οὐ δῆ-
 που με οὕτω θεάτρου μεστὸν ἡγεῖ, ὥστε καὶ
 10 ἀγνοεῖν ὅτι νοῦν ἔχοντι ὀλίγοι ἔμφρονες πολλῶν
 ἀφρόνων φοβερώτεροι.— Οὐ μεντὰν καλῶς ποι- c
 οῖην, φάναι, ὃ Ἄγάθων, περὶ σοῦ τι ἐγὼ ἄγροικον
 δοξάζων· ἀλλ' εὖ οἶδα ὅτι εἰ τισιν ἐντύχοις
 οὕς ἡγοῖτο σοφούς, μᾶλλον ἂν αὐτῶν φροντίζοις
 15 ἢ τῶν πολλῶν. ἀλλὰ μὴ οὐχ οὗτοι ἡμεῖς ὤμεν·
 ἡμεῖς μὲν γὰρ καὶ ἐκεῖ παρῆμεν καὶ ἦμεν τῶν
 πολλῶν, εἰ δὲ ἄλλοις ἐντύχοις σοφοῖς τάχ' ἂν

3 ἀναβάντος Richards || ἀκριβαντα B corr. B² 5 ἐπιδείξασθαι TW
 6 θορυβήσεσθαι B 8 δέ: δαί T

Ισχυρισμοῦ τοῦ Ἄγάθωνος, καὶ θὰ ἐθεωροῦσεν ἀγροικίαν, ἐνδει-
 ξιν ἀπολιτίστου ἀνθρώπου, τὴν ὑπερίμνησιν τῆς γνώμης τῆς μά-
 ζης· ἀλλ' ἀποστρέφεται πολὺ ζωηρότερα τὴν ἐπιπολαίαν ἀναμά-
 σησιν γνωμῶν, ποῦ δὲν ἀνταποκρίνονται πλήρως πρὸς ἀνάλογον
 ἐσωτερικότητα. Ἐκ μέρους τοῦ ὃ Ἄγάθων ἐκτιμᾷ, καὶ πολὺ μά-
 λιστα, τὴν θεατρικὴν του ἐπιτυχίαν. Ἔτσι ἐξηγεῖται, πῶς ὁ ποι-
 ητῆς ἐπῆγε νὰ κάμῃ φιλοφρόνημα καὶ ἔκαμε γκάφα. Ὅχι λοι-
 πὸν ἀπὸ ἐριστικότητας, ἀλλ' ἀπὸ τὴν βοθειαν ἐπίγνωσιν, ὅτι ἕνα
 σφάλμα λογικὸν εἶναι πρῶτα πρῶτα ἡθικὸν σφάλμα, τὸν ἐμ-
 πλέκει ἐδῶ ὁ Σωκράτης. Χαρακτηριστικὸν ὅμως τῆς λεπτότητος
 του εἶναι, ὅτι εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὸν ἔλεγχον δὲν σταματᾷ. δὲν
 ἀφήνει τὸν Ἄγάθωνα νὰ αἰσθανθῇ τὴν στενοχωριαν θέσιν του, ἀλλὰ,
 σὺν νὰ μὴ συνέβη τίποτε, προχωρεῖ (οἱ δὲ ἄλλοις ἐντύχοις σοφοῖς
 κλμ.) εἰς τὸν βαθύτερον ἠθικὸν πυρῆνα τοῦ θέματος, μὲ τὴν παρ-
 εισαγωγὴν τῆς ἐννοίας τοῦ αἰσχρὸν ποιεῖν. Κατ' αὐτὸν τὸν
 τρόπον ἀπὸ τὸ αἰσχρὸν ποιεῖν = δειλιῶ, στενοχωροῦμαι, δυσωποῦμαι
 (sich genieren) μεταπίπτει εἰς τὸ αἰσχρὸν ποιεῖν = ἐντρέπομαι. Εἰς
 τὸ ἠθικὸν ὅμως ἐπίπεδον σημασίαν δὲν ἔχει ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ
 ποιότης τῶν μαρτύρων τῶν πράξεων μας· τὸ κριτήριον εἶναι
 κάτι πολὺ ἀντικειμενικώτερον καὶ πολὺ ἐσωτερικώτερον.

είναι πράγματι άσχημον. Τί λέγεις καί σύ;» «Ἐχεις δὲ δίκαιον» εἶπε. «Καλά, καί τὸ πολὺ κοινὸν δὲν θά τὸ ἐν-
τρέπεσο, ἂν ἐπίστευες ὅτι πράττεις κάτι άσχημον;»
Ἐπενέβη τότε ὁ Φαῖδρος¹ καί εἶπε: «Ἀγαπητέ μου
Ἀγάθων, ἂν ἐξακολουθῆς ν' ἀπαντᾷς εἰς τὸν Σωκρά-
τη, δὲν θά τὸν μέλη πλέον ὀτιδήποτε καί ἂν γίνῃ
μὲ τὸ κάθε τι ἐδῶ μέσα, φθάνει νά ἔχη κάποιον νά
συζητῇ, ἂν εἶναι μάλιστα καί εὐμορφος². Ἐγὼ ὅμως
εὐχαριστοῦμαι φυσικά ν' ἀκούω τὸν Σωκράτη νά συ-
ζητῇ εἰμ' ἐντούτοις ὑποχρεωμένος χάριν τοῦ Ἐρωτος
νά φροντίσω διὰ τὸ ἐγκώμιόν του καί νά συγκεντρώσω
ἀπὸ τὸν καθένα τὴν ὀφειλομένην προσφορὰν τοῦ λό-
γου. Ἄς πληρώσῃ³ λοιπὸν καί ὁ ἕνας καί ὁ ἄλλος
τὸ χρέος του πρὸς τὸν θεόν, καί τότε εἰσθ' ἐλεύθε-
ροι πλέον νά συζητῆτε». «Ναί, σωστὸν εἶναι, Φαί-
δρε, αὐτὸ ποὺ λέγεις» εἶπεν ὁ Ἀγάθων⁴ «καί δὲν ε
μ' ἐμποδίζει τίποτε ν' ἀρχίσω τὸν λόγον μου. Μὲ τὸν
Σωκράτην ἄλλωστε θά παρουσιασθῇ καί ἄλλοτ' εὐ-
καιρία συχνά νά συζητήσω».

18. «Ἐγὼ λοιπὸν θέλω πρῶτον νά ὀμιλήσω, πῶς θά
ὀμιλήσω, καί ἔπειτα νά ὀμιλήσω. Διότι, καθὼς βλέπω,
οἱ προλαλήσαντες ὄλοι τὸν θεὸν δὲν
Ἀγάθωνος ἐπανηγύριζαν, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώ-
λόγος* πους ἐκαλοτύχιζαν, δι' ὅσα ὁ θεὸς
τοὺς χαρίζει ἀγαθά. Τί πράγμα ὅμως
εἶν' αὐτὸς προσωπικῶς ποὺ τὰ ἐδώρησε, αὐτὸ κανεῖς
δὲν ἔχει περιγράψει⁵. Ἐνας ἐντούτοις τρόπος εἶν' ὀρ- 195
θθὸς ἐπαίνου οἰουδήποτε δι' ὀτιδήποτε: μὲ λόγον ν' ἀ-
ναπτύξῃς, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ὁ ἴδιος ποῖος, ποῖα τυ-
χόν τὰ ἔργα του.» Ἐτσι λοιπὸν τὸν Ἐρωτα καί ἡμεῖς

* Πρβλ. Εἰσαγ. II § 8.

1. Ὡς πατήρ τοῦ λόγου. Διὰ τοῦτο καί κατόπιν 199b
ἀπ' αὐτὸν ζητεῖ ὁ Σωκράτης τὴν ἀδειαν νά συζητήσῃ διαλογικῶς
μὲ τὸν Ἀγάθωνα.

2. Ἡ σχέση διαλεκτικῆς καί ἔρωτος ὀποδηλώνει² ἐδῶ εἰς
τὴν τακτικὴν τοῦ Σωκράτους: θά ἐξετασθῇ θεωρητικῶς εἰς τῆς
Διοτίμας τὸν λόγον.

3. ἀποδέξασθαι (νά εἰσπράξω) καί ἀποδοῦς (νά πληρώσῃ
πρβλ. Πολιτικ. 267b) εἶναι ὀρος ἀπὸ τὸν ἔρανον (177c).

4. Δι' αὐτὸν ἡ ἐπέμβασις τοῦ Φαίδρου εἶναι ὁ ἀπὸ μηχανῆς
θεός, ἐνῶ ὁ Σωκράτης συμμορφώνεται σιωπῶν.

αἰσχύνοιο αὐτούς, εἴ τι ἴσως οἴοιο αἰσχρὸν ὄν d
 ποιεῖν, ἢ πῶς λέγεις; — Ἀληθῆ λέγεις, φάναι.
 — Τοὺς δὲ πολλοὺς οὐκ ἂν αἰσχύνοιο, εἴ τι οἴ-
 οιο αἰσχρὸν ποιεῖν; Καὶ τὸν Φαῖδρον ἔφη ὑπο-
 5 λαβόντα εἰπεῖν· ὦ φίλε Ἀγάθων, ἐὰν ἀποκρίνη
 Σωκράτει, οὐδὲν ἔτι διοίσει αὐτῷ ὀηροῦν τῶν ἐν-
 θάδε ὅτιοῦν γίνεσθαι, ἐὰν μόνον ἔχη ὅτῳ δια-
 λέγηται, ἄλλως τε καὶ καλῶ· ἐγὼ δὲ ἡδέως μὲν
 ἀκούω Σωκράτους διαλεγομένου, ἀναγκαῖον δὲ
 10 μοι ἐπιμεληθῆναι τοῦ ἐγκωμίου τῷ Ἐρωτι καὶ
 ἀποδέξασθαι παρ' ἐνὸς ἐκάστου ὑμῶν τὸν λό-
 γον. ἀποδοὺς οὖν ἐκάτερος τῷ θεῷ οὕτως ἦδη
 διαλεγέσθω.— Ἀλλὰ καλῶς λέγεις, ὦ Φαῖδρε, e
 φάναι τὸν Ἀγάθωνα, καὶ οὐδὲν με κωλύει λέ-
 15 γειν· Σωκράτει γὰρ καὶ αὖθις ἔσται πολλάκις
 διαλέγεσθαι.

18. Ἐγὼ δὲ δὴ βούλομαι πρῶτον μὲν εἰπεῖν ὡς
 χρή με εἰπεῖν, ἔπειτα εἰπεῖν. δοκοῦσι γὰρ μοι
 πάντες οἱ πρόσθεν εἰρηκότες οὐ τὸν θεὸν ἐγκω-
 20 μιᾶζειν, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους εὐδαιμονίζειν
 τῶν ἀγαθῶν, ὧν ὁ θεὸς αὐτοῖς αἴτιος· ὁποῖος
 δὲ τις αὐτὸς ὧν ταῦτα ἐδωρήσατο, οὐδεὶς εἴρη- 195
 κεν. εἷς δὲ τρόπος ὀρθὸς παντὸς ἐπαίνου περὶ
 παντός, λόγῳ διελθεῖν οἷος οἴων αἴτιος ὧν τυγ-
 25 χάνει περὶ οὗ ἂν ὁ λόγος ᾗ. οὕτω δὴ τὸν Ἐρωτα

1 ἴσως secl. Schanz interpr. Wilamowitz Platon II 359 [εἰ τι πῶς Usener] || ὄν del. F. A. Wolf [Ast] sed cf. Rep. 425c Phaed. 77a Wilamowitz l. c. 3. οἴοιο B corr. B³ [7 γίνεταί Madvig Adv. I 396] 17 ὡς: ἢ Vind. 21 vulg. 23 ὀρθός om. T (add. Tmg) W 24 οἷος οἴων T² Jahn (cf. Hug ad loc.): οἷος ὧν BTW οἷος ὄσων Baier οἷος ὧν Robin οἷος ὧν οἴων Bury || ὧν; ὧν W om. T

5. Ἀντιθέτως ὁ Ἀριστοτέλης (Ῥητορ. 1367b 28έε) ὑποστηρίζει, ὅτι τὸ ἐγκώμιον τῶν ἔργων ἐστίν, διότι εἶναι τὰ ἔργα σημεῖα τῆς ἐξέως (= τοῦ χαρακτήρος).

εἶναι σωστὸν νὰ ἐγκωμιάσωμεν, τὸν ἴδιον πρῶτον τί πρᾶγμα εἶναι, τὰ δωρήματα κατόπιν.

Τονίζω λοιπόν: Ἄπο τοὺς θεοὺς, ποὺ εἶν' ὄλοι εὐ-
δαίμονες, πρῶτος ὁ Ἔρωσ εἶναι (ἂν κρίμα δὲν εἶναι καὶ
ἀμαρτία νὰ τὸ εἰπῶ¹), εἰς τὴν εὐδαιμονίαν πρῶτος,
ἀφοῦ εὐμορφότερος εἶναι εἰς τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀρετὴν.

Εἰς τὸ κάλλος εἶναι πρῶτος μὲ τὰ προσόντα τὰ
ἐξῆς: Εἶναι πρῶτα ὁ νεώτατος μεταξὺ τῶν θεῶν,
Φαῖδρε². Τρανὴν ἀπόδειξιν τοῦ λόγου μου προσφέρει
ὁ ἴδιος: φευγᾶτος φεύγει τὸ γῆρας³, καὶ τὸ γῆρας^b
εἶν' ὡς γνωστὸν, γοργόν' γοργότερα μᾶς καταφθάνει,
παρ' ὅσον πρέπει. Αὐτὸ λοιπόν, εἶναι εἰς τὴν φύσιν
του ὁ Ἔρωσ νὰ μισῇ, καὶ οὐτ' ἀπὸ μακρὰν νὰ
πλησιάζῃ, ἀλλὰ μὲ νέους πάντοτε συνευρίσκεται
καὶ εὐρίσκεται⁴. Ἡ παροιμία ἢ παλαιὰ ἔχει δίκαιον,
ὅμοιος τὸν ὅμοιο πάντα γυρεύει⁵.
Μὲ τὸν Φαῖδρον λοιπὸν ἐγὼ εἰς ἄλλα πολλὰ καὶ ἂν
συμφωνῶ, εἰς τοῦτ' ὅμως δὲν συμφωνῶ, πῶς εἶν' ὁ
Ἔρωσ ἀπὸ τὸν Κρόνον παλαιότερος καὶ τὸν Ἰαπε-
τόν⁶. Ἀντιθέτως ἰσχυρίζομαι: εἶναι ἀπὸ τοὺς θεοὺς
ὁ νεώτερος καὶ αἰωνίως νέος. Τὰ ἐπεισόδια ἐκεῖ-
να τὰ παλαιά, ποὺ διηγοῦνται περὶ τῶν θεῶν
Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης⁷, ἢ Ἀνάγκη, ὅχι ὁ Ἔρωσ

1. Ἡ ἔξαρσις τῆς εὐδαιμονίας τοῦ Ἔρωτος ὑπὲρ τοὺς ἄλλους
θεοὺς εἶναι ἴσως παράβασις τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐσεβείας (θέμις)
καὶ κινδυνεύει νὰ προκαλέσῃ τὴν ὀργὴν των (νέμεσις).

2. Ἡ ἀποστροφή πρὸς τὸν Φαῖδρον, διότι αὐτὸς ἐτόνισεν τὴν
ἀρχαιότητα τοῦ Ἔρωτος.

3. Καὶ ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦ Ἔρωτος (δὲν ἐρωτεύο-
μεθα πρόσωπα γηραλέα) καὶ ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον (ὅταν ἔλθῃ
τὸ γῆρας, φεύγει καὶ ἡ διάθεσις καὶ ἡ δυνατότης νὰ ἐρωτευθῆς).

4. Κατὰ λέξιν: συνευρίσκεται καὶ εἶναι (δηλαδὴ νέος). Τὸ
τολμηρὸν λογικὸν ἄλλα (πηγαίνει μὲ νέους, ἄρα εἶναι νέος) διευ-
κολύνεται καὶ συγκαλύπτεται κάτω ἀπὸ ἓνα ὁμοιοτέλευτον, σύν-
εστί τε καὶ ἔστι — χαρακτηριστικὸν τοῦ μαθητοῦ τῶν σοφιστῶν
καὶ τῆς ψευδοῦς λογικῆς των.

5. Πρβλ. Ὀδύσσεια, π 218 ὡς αἰεὶ τὸν ὅμοιον ἄγει θεὸς ὡς τὸν
ὅμοιον. Ἡ ἰδία θεωρία ἀναπτύσσεται καὶ ἀνασκευάζεται εἰς τὸν
Λύσιον 214a.

6. Ὁ Ἰαπετός, πατὴρ τοῦ Προμηθέως καὶ τοῦ Ἀτλαντος καὶ
πάππος τοῦ Δευκαλίωνος, τοῦ Ἀδάμ τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας,
εἶναι ὁ πρεσβύτερος τῶν Τιτάνων ὁ Κρόνος ὁ νεώτερος. Ἡ φράσις
Κρόνου καὶ Ἰαπετοῦ ἀρχαιότερος (πρβλ. καὶ τὴν λέξιν κρονόλη-
ρος) ἀντιτιοχεῖ πρὸς τὴν ἰδικήν μας: ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Νῶε.

καὶ ἡμᾶς δίκαιον ἐπαινέσαι, πρῶτον αὐτὸν οἷός ἐστιν, ἔπειτα τὰς δόσεις.

Φημί οὖν ἐγώ, πάντων θεῶν εὐδαιμόνων ὄντων, Ἐρωτα, εἰ θέμις καὶ ἀνεμέσητον εἰπεῖν, 5 εὐδαιμονέστατον εἶναι αὐτῶν, κάλλιστον ὄντα καὶ ἄριστον.

Ἔστι δὲ κάλλιστος ὢν τοῖσδε. πρῶτον μὲν νεώτατος θεῶν, ᾧ Φαῖδρε. μέγα δὲ τεκμήριον τῷ λόγῳ αὐτὸς παρέχεται φεύγων φυγῆ τὸ γῆ- 10 ρας, ταχὺ ὄν δῆλον ὅτι· θᾶπτον γοῦν τοῦ δέον- τος ἡμῖν προσέρχεται. ὁ δὲ πέρφουκεν Ἐρωτος μι- 15 σεῖν καὶ οὐδ' ἐντὸς πολλοῦ πλησιάζειν, μετὰ δὲ νέων ἀεὶ ξύνεστίν τε καὶ ἔστιν· ὁ γὰρ παλαιὸς λόγος (Hom. od ρ 218) εὖ ἔχει, ὡς ὁμοιον ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει. ἐγὼ δὲ Φαῖδρω πολλὰ ἄλλα ὁμολο- 15 γῶν τοῦτο οὐχ ὁμολογῶ, ὡς Ἐρωτος Κρόνου καὶ Ἰαπετοῦ ἀρχαιότερός ἐστιν (178a)· ἀλλὰ φημι νεώτατον αὐτὸν εἶναι θεῶν καὶ ἀεὶ νέον, τὰ δὲ παλαιὰ πράγματα περὶ θεοῦς, & Ἡσίοδος (Theog. 176ss 746ss) καὶ Παρμενίδης (fr. Diels) 20 λέγουσιν, Ἀνάγκη καὶ οὐκ Ἐρωτι γεγενῆσθαι.

5 αὐτῶν: αὐτὸν Stobaeus 9 ὄν: οὖν T 10 Ἐρωτος B corr. B² 11 οὐδ' ἐντὸς Stobaeus: οὐδόντος B οὐδ' ὄντος TW || πλησιάζειν TW Stobaeus: πλησιάζει B 12 ἔστιν (cf. Plutarch. Mor. 352a Pohlenz, Aus Platos Werdezeit 378¹): ἔπειτα Winckelmann ἔστι νέος Sauppe ἔσται (i. e. ξυνέσται) Diels ἔστι τε καὶ ξύνεσται Kivicala [Kalitsunakis] 14 ἀεὶ πελάζει: δεῖ πελάζειν Stobaeus 17 νεώτατον τα ἰdem 18 πράγματα TW Stobaeus γράμματα B || τὰ περὶ Richards 19 Παρμενίδης (Παρμενεΐδης B corr. B²): Ἐπιμενίδης Ast Φερεκίδης Diels

7. Ἀναφέρεται εἰς τοὺς στίχους, ποῦ παρέθεσεν ὁ Φαῖδρος. Ἄλλωστε ἡ ὅλη περικοπὴ εἶναι ἐπίκρισις τῆς ἀντιστοίχου περικοπῆς τοῦ λόγου τοῦ Φαῖδρου 195a. Θεομαχίας, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, δὲν περιεῖχε τοῦ Παρμενίδου τὸ ποίημα· ἀλλ' ὁ Ἀγάθων ἐπιπολαίως ἀναφέρει καὶ αὐτὸν μαζί με τὸν Ἡσίοδον, ἴσως διότι συμπίπτουν εἰς τὴν θεωρίαν περὶ τῆς ἀρχαιότητος τοῦ θεοῦ.

τὰ ἐδημιούργησεν¹, ἂν εἴν' ἀληθινὰ ὄσα ἐκεῖνοι ἔλε-
γαν. Ἐλλωστ' ἀκρωτηριασμοὶ δὲν θὰ συνέβαιναν
καὶ φυλακίσεις καὶ ἄλλαι πολλαὶ τῆς βίας πράξεις,
ἀνίσως ἦτο μεταξύ των ὁ Ἔρωσ' μόνον ἀγάπη καὶ
εἰρήνη, καθὼς καὶ τώρα, ἀφ' ὅτου ὁ Ἔρωσ' βασιλεύει
ἐπὶ τῶν θεῶν².

Ἡέος λοιπὸν εἶναι καὶ μὲ τὸ νέος, ἀπαλός. Ποιη-
τῆς, ὅπως ὁ Ὀμηρος, θὰ ἐχρειάζετο νὰ παραστήσῃ δ
τοῦ θεοῦ τὴν ἀπαλότητα. Ὁ Ὀμηρος λοιπὸν λέγει
περὶ τῆς Ἄτης³, πῶς εἶναι θεὰ καὶ ἀπαλὴ (τὰ πόδια
τῆς τοῦλάχιστον πῶς εἶναι ἀπαλὰ)⁴ μὲ τὰς λέξεις :

κι ἔχει ἀπαλὰ τὰ πόδια μηδ' ἀγγίζει
τῆ γῆς, μόνε κορφή κορφή πατάει θνητῶν κεφάλια.⁵

Θαυμάσιον, νομίζω, δεῖγμα τῆς ἀπαλότητός της πα-
ρουσιάζει, ὅτι εἰς τὰ μαλακὰ περιπατεῖ καὶ ὄχι εἰς
τὰ σκληρά. Αὐτὸ τὸ ἴδιον καὶ ἡμεῖς θὰ χρησιμοποιή-
σωμεν ὡς ἐπιχείρημα περὶ τοῦ Ἔρωτος, ὅτι ἀπαλός,
ὄχι εἰς τὴν γῆν ἐπάνω, οὔτε εἰς τὰ κρανία⁶ πε-
ριπατεῖ, ποῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μαλακὰ, ἀλλ' εἰς τὰ

1. Ἀνάγκη εἶναι ἡ προσωποποίησις τῶν ἀδυσωπῆτων τῆς
φύσεως νόμων, ποῦ λειτουργοῦν τυφλὰ καὶ ἀναπόφευκτα καὶ εὐ-
ρίσκονται ἔξω πάσης ἠθικῆς. Ἀπαντᾷ ἤδη εἰς τὸν Παρμενίδην
fr. 8,30 Diels καὶ τὸν Ἐμπεδοκλέα fr. 115,1 καὶ εἰς τοὺς Ὀρφι-
κοὺς. Εἰς τὸν Τίμαιον 48a ἀντιτάσσει ὁ Πλάτων εἰς τὴν Ἀνάγκη-
ν, δηλαδὴ τὴν μηχανικὴν αἰτιότητα, τὸν Λόγον, τὴν τελολογι-
κὴν τῶν ὄντων ἀντίληψιν.

2. Ὁ συλλογισμὸς τοῦ Ἀγάθωνος εἶναι : Ἡ ἐβασίλευεν ὁ
Ἔρωσ' ἤδη, προτοῦ νὰ γίνουσι αἱ θεομαχίαι (ὁ ἀκρωτηριασμὸς τοῦ
Ὀὐρανοῦ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου καὶ ἡ κάθειρξις τοῦ Κρόνου
καὶ τῶν Τιτάνων ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Διός), καὶ τότε ἀποκλείεται
νὰ ἔγιναν οἱ ποιηταὶ ἄρα ψεύδονται. Ἡ τὰ γεγονότα ἐκεῖνα ἔγι-
ναν, ἀλλὰ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς Ἀνάγκης, ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχεν ὁ Ἔρωσ'
ἄρα ὁ Ἔρωσ' εἶναι ὁ νεώτατος τῶν θεῶν. Τὸ δεῦτερον δέχεται
ὁ ποιητής. Φυσικὰ ἡ ἔννοια τοῦ Ἔρωτος παρ' Ἡσιόδῳ εἶναι τε-
λειῶς διαφορετικὴ, ὥστε νὰ μὴν ἀποκλεῖθῃ διόλου τὰς μάχας· ἐπει-
τα ἡ ὑπαρξις τοῦ Ἔρωτος δὲν ἀποδεικνύει ὅτι καὶ ἐβασίλευεν.

3. Ἄτη εἶναι ἡ συμφορὰ, ποῦ προκαλεῖ ὁ ἀνθρώπος μοιραίως
εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Σημαίνει δέ : 1) τὴν τύφλωσιν, ποῦ σὲ κάμνει
νὰ χάσῃ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς θέσεώς σου εἰς τὸν κόσμον καὶ τοῦ
ἀληθινοῦ σου συμφέροντος 2) τὴν τυφλὴν καὶ ἀκαταμάχτην ὀρ-
μὴν νὰ ἐκτελέσῃς μίαν πράξιν, ἡ ὅποια θὰ σὲ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν
ὄλεθρον 3) τὰς συνεπείας αὐτῆς τῆς πράξεώς. Τὰ πόδια της εἶναι
ἀπαλὰ καὶ περιπατεῖ ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνθρώπων,

εἰ ἐκεῖνοι ἀληθῆ ἔλεγον· οὐ γάρ ἄν ἐκτομαί οὐ-
 δὲ δεσμοὶ ἀλλήλων ἐγίγοντο καὶ ἄλλα πολλὰ
 καὶ βίαια, εἰ Ἔρωσ ἐν αὐτοῖς ἦν, ἀλλὰ φιλία
 καὶ εἰρήνη, ὡσπερ νῦν, ἐξ οὗ Ἔρωσ τῶν θεῶν
 5 βασιλεύει.

Νέος μὲν οὖν ἐστι· πρὸς δὲ τῷ νέῳ, ἀπαλός.
 ποιητοῦ δ' ἔστιν ἐνδεής, οἷος ἦν Ὀμηρος, πρὸς δ
 τὸ ἐπιδειξάσθαι θεοῦ ἀπαλότητα. Ὀμηρος γάρ Ἄ-
 την θεόν τέ φησιν εἶναι καὶ ἀπαλήν (τοὺς γοῦν
 10 πόδας αὐτῆς ἀπαλοῦς εἶναι) λέγων (II. Γ' 92)

τῆς μένθ' ἀπαλοὶ πόδες· οὐ γάρ ἐπ' οὐδέος πιλ-
 ναται, ἀλλ' ἄρα ἤ γε κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει.
 καλῶ οὖν δοκεῖ μοι τεκμηρίῳ τὴν ἀπαλότητα
 ἀποφαίνειν, ὅτι οὐκ ἐπὶ σκληροῦ βαίνει, ἀλλ'
 15 ἐπὶ μαλθακοῦ. τῷ αὐτῷ δὴ καὶ ἡμεῖς χρῆσόμεθα
 τεκμηρίῳ περὶ Ἔρωτα ὅτι ἀπαλός. οὐ γάρ ἐπὶ
 γῆς βαίνει οὐδ' ἐπὶ κρανίων, ἅ ἐστιν οὐ πάνυ

2 ἐγένοντο Stobaeus 7 οἷόσπερ Stobaeus 10 εἶναι: φησιν εἶναι
 idem 11 τῆς codd. Stobaeus: τῆ Aristarchus Homeri codd. ||
 οὐδεὶς W Homerus 11 πιλναται T²W: πιδναται T^{BC} πῆδναται B
 13 μοι δοκεῖ Stobaeus 15 τῷ αὐτῷ TW Stobaeus: τὸ αὐτὸ B ||
 χρῆσόμεθα W Stobaeus: χρῆσόμεθα BT 16 Ἔρωτος Stobaeus

διότι δὲν τὴν ἀντιλαμβάνεσαι, ὅταν ἔρχεται, ἀφοῦ σκοτίζει
 πρῶτα τὸν νοῦν, ὥστε νὰ γίνῃ ὁ ἀνθρώπος ὄργανον τοῦ ἰδίου του
 ἀφανισμοῦ — βαθεῖας ψυχολογικῆς καὶ συμβολικῆς ἀξίας εἰκῶν,
 ἀλλὰ καὶ χαρακτηριστικῆ τῆς παρ' Ὀμήρῳ ἠθικῆς ἀντιλήψεως,
 διὰ τὴν ὅποιαν ἡ μόνη ἀμαρτία εἶναι ἡ τὺ φ λ ω σ ι ς, ἡ μόνη
 ἀρετὴ εἶναι ἡ δ ι α ὑ γ ε ι α τοῦ νοῦ, ποῦ κρατεῖται ἐντὸς τοῦ
 μέτρου· τὸ στοιχεῖον τῆς π ρ ο α ι ρ ε σ ε ω ς λείπει.

4. Μὲ τὸ γοῦν περιορίζει τὴν ἀρχικὴν γενίκευσιν: δὲν εἶναι
 ὁ λ ἡ ἀπαλή, ὅπως εἶναι ὁ Ἔρωσ, ἀλλὰ μόνον τὰ πόδια τῆς.

5. Τοὺς στίχους παραθέτω κατὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ Ἄλ.
 Γάλλη.

6. Ὁ Ὀμηρος λέγει **κράατα**, δηλαδὴ κεφαλᾶς, ἀλλ' ὁ Ἄγα-
 ῶν παραφράζει μὲ τὴν λέξιν **κρανία**, διὰ νὰ εἶναι ἡ ἀντίθεσις
 ρὸς τὴν ἀπαλότητα τῆς καρδίας ἀκόμη ζωηροτέρα.

μαλακώτερ' ἀντικείμενα καὶ περιπατεῖ καὶ κατοικεῖ: εἰς τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ψυχὰς θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὴν κατοικίαν του ἔχει στήσει. Καὶ οὔτε πάλιν εἰς τὰς ψυχὰς ἀδιακρίτως ὄλας· ἀλλ' ὅποιαν εὖρη σκληρὰ νὰ ἔξη αἰσθήματα, ἀπομακρύνεται, ὅποιαν δὲ μαλακὰ ἐγκαθιδρύεται. Συγχρωτιζόμενος λοιπὸν ἀδιακόπως, καὶ μὲ τὰ πόδια καὶ μ' ὄλον του τὸ εἶναι¹, τὰ μαλακώτερα ἀνάμεσα εἰς τὰ μαλακώτερα, ἀπαλὸς πάρα πολὺ θὰ εἶναι κατ' ἀνάγκην.

Νεώτατος, εἶπαμεν, εἶναι καὶ ἀπαλώτατος· ἐκτὸς 196 δὲ τούτου καὶ ὑγρὸς εἰς τὴν μορφήν². Εἰδεμῆ, δὲν θὰ κατῶρθωνε νὰ προσαρμόζετ' εἰς τὸ κάθε τί, καὶ εἰς κάθε μιᾶς ψυχῆς τὸ βάθος ἀπαρατήρητος εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ νὰ εἰσχωρῇ καὶ ν' ἀποχωρῇ—ἀν ἦτο δύσκαμπτος. Ἀρμονικῆς³ δὲ φύσεως καὶ εὐλυγίστου ἔνδειξις σοβαρὰ ἢ κομποπρέπεια⁴. Αὐτὴν κατέχει εἰς ἐξαιρετικὸν βαθμὸν ἀπ' ὄλους (ὄλοι τ' ἀναγνωρίζουν) ὁ Ἔρωσ· ἀπρέπεια καὶ Ἔρωσ πόλεμον μεταξὺ των αἰώνιον ἔχουν. Τοῦ χρώματος πάλιν τὴν ὠραιότητα, τοῦ θεοῦ εἰς τ' ἄνθη μέσα ἢ διαμονὴ τὴν φανερώνει⁵. Εἰς ἀνάνθιστον καὶ ἐξανθισμένον, εἴτε σῶμα ἢ εἴτε πνεῦμα εἴτε τίποτ' ἄλλο⁶, ὁ Ἔρωσ δὲν ἐδρεύει

1. Ὅχι μόνον μὲ τὰ πόδια, ὅπως ἡ Ἄτη.

2. Ἀφήνω ἀμετάφραστον τὴν λέξιν ὑγρὸς, διότι λέγει πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅποιανδήποτε νεοελληνικὴν ἀπόδοσιν π.χ. εὐλύγιστος. Ὅπως τὰ ὑγρά λαμβάνουν τὸ σχῆμα τοῦ περιέχοντος καὶ εἰσδύουν καὶ εἰς τὰς βαθυτάτας πτυχὰς, εἶσι καὶ ὁ Ἔρωσ ἀγκαλιάζει ὄλα καὶ εἰς ὄλα εἰσχωρεῖ καὶ ἀπαλύνει τὰς σκληρότητας καὶ δυσκαμψίας. Ὑγρὸν λέγεται τὸ σῶμα τὸ ἐλαστικὸν νεαροῦ παλαιστοῦ (Θεαίτ. 162b), ὑγρὸν ὀνομάζει ὁ Πίνδαρος (Πυθ. 1, 17) τὸ νῶτον τοῦ ἀετοῦ, ὅπως καθισμένος ἀκούει τῶν Μουσῶν τὸ τραγοῦδι καὶ μ' ἐλαφρὰν συγκίνησιν (τὴν βλέπει κανεὶς εἰς τοὺς κυματισμοὺς, ποὺ σχηματίζουν τὰ πούπουλα τῆς ράχης) ἀποκοιμᾶται. Ὑγρὸς ὁμως ἀντιστοιχεῖ καὶ μὲ ὅτι ἡμεῖς ὀνομάζομεν λαγγυμένους, π. χ. τὸ βλέμμα (Ἄνθ. Πλαν. 306), ὁ πόθος (Ὅμηρ. Ὑμν. 19, 33). Δυστυχῶς ἀνάλογον λέξιν δι' ὄλ' αὐτὰ δὲν ἔχει ἡ γλῶσσα μας. Φαίνεται ὅτι κατὰ τὸν 5. αἰῶνα ἦτο τοῦ συρμοῦ, ὅπως καὶ σήμερον, ἓνα σῶμα νὰ ἔξη τὰ χαρίσματα τοῦ ὑγροῦ (Ἄριστοφ. Σφ. 1213: ὑγρὸν χύτλασον ἑαυτὸν ἐν τοῖς στρώμασιν).

3. Σύμμετρον εἶναι ἓνα σῶμα μὲ κανονικὰς ἀναλογίας τῶν μελῶν, bien proportionné, ὅπως θὰ ἔλεγαν οἱ Γάλλοι.

4. Ἡ κομποπρέπεια δὲν ἀποδίδει δυστυχῶς καὶ τὸ ἦ θ ι κ ὸ ν

μαλακά, ἀλλ' ἐν τοῖς μαλακωτάτοις τῶν ὄντων
καὶ βαίνει καὶ οἰκεῖ· ἐν γὰρ ἤθεσι καὶ ψυχαῖς
θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὴν οἴκησιν ἴδρυται· καὶ
οὐκ αὖ ἐξῆς ἐν πάσαις ταῖς ψυχαῖς, ἀλλ' ἦτινι
5 ἄν σκληρὸν ἦθος ἐχούσῃ ἐντύχη, ἀπέρχεται, ἢ
δ' ἄν μαλακόν, οἰκίζεται. ἀπτόμενον οὖν ἀεὶ καὶ
ποσὶν καὶ πάντῃ ἐν μαλακωτάτοις τῶν μαλακω-
τάτων ἀπαλώτατον ἀνάγκη εἶναι.

Νεώτατος μὲν δὴ ἐστὶ καὶ ἀπαλώτατος· πρὸς 196
10 δὲ τούτοις ὑγρὸς τὸ εἶδος, οὐ γὰρ ἄν οἶός τ'
ἦν πάντῃ περιπτύσσεσθαι, οὐδὲ διὰ πάσης ψυ-
χῆς καὶ εἰσιῶν τὸ πρῶτον λανθάνειν καὶ ἐξιῶν,
εἰ σκληρὸς ἦν. συμμέτρου δὲ καὶ ὑγρᾶς ἰδέας
μέγα τεκμήριον ἢ εὐσχημοσύνη. ὃ δὴ διαφερόν-
15 τως ἐκ πάντων ὁμολογουμένως Ἔρωσ ἔχει.
ἀσχημοσύνη γὰρ καὶ ἔρωτι πρὸς ἀλλήλους ἀεὶ
πόλεμος. χρῶας δὲ κάλλος ἢ κατ' ἄνθη δῖαιτα
τοῦ θεοῦ σημαίνει· ἀνανθεῖ γὰρ καὶ ἀπηνθηκῶτι
καὶ σώματι καὶ ψυχῇ καὶ ἄλλῳ ὄτω οὖν οὐκ b

2 καὶ (1) om. Stobaeus 4 ἐξῆς: ἐξ ἧς B om. Stobaeus 7 ἐν
del. Richards 8 ἀπαλώτατον om. Stobaeus 12 καὶ (1) om. W
13 καὶ ὑγρᾶς del. Jahn || ἰδέας: οὐσίας Stobaeus 18 τοῦ: τὰ W

περιεχόμενον τῆς λέξεως εὐσχημοσύνη. Εὐσχήμων ἦτο ἐκεῖνος,
ποῦ καὶ εἰς τὴν μορφήν ἦτο κομψός, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς τρόπους
καὶ τοὺς λόγους καὶ τὴν ἐνδυμασίαν εἶχε διὰ τῆς αὐτοπειθαρχίας
ἐξοικειώσει τὸν ἑαυτόν του εἰς τὴν λιτὴν καὶ ἀξιοπρεπῆ κομ-
ψότητα, τὴν ἀνεπιτήδευτον χάριν καὶ τὴν σωφροσύνην καὶ τὸ μέ-
τρον, καλλιτέχνης ὁ ἴδιος τοῦ ἑαυτοῦ του. Μὲ λόγια δὲν περιγράφεται
ἢ εὐσχημοσύνη ὀλοζώντανα τὴν βλέπει κανεῖς, ἐφ' ὅσον ἠμπο-
ρεῖ νὰ τὴν ἰδῇ, εἰς τοὺς νέους π. χ. τῆς ζωφόρου τοῦ Παρθενῶνος.

5. Εἰς ἓνα ἐπίγραμμα ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Πλάτωνα (Ἄνθ.
Πλαν. 210) περιγράφεται ὁ Ἔρωσ, πῶς «γλυκοκοιμάται μὲ χαμό-
γελο μέσα σὲ ρόδων μπουμπούκια φυλακισμένος», ἐν καλύκεσσι
ρόδων πεπεδημένους ὕπνω εὐδεν μειδιῶν. Ὁ Ἀγάθων ποιητὴς καὶ
δράματος μὲ τὸν τίτλον Ἄνθεὺς [ἴσχι Ἄνθος, ὡς ἀπέδειξεν ὁ Wil.]
παίζει μὲ τὴν ἐπανάληψιν τῆς λέξεως ἄνθος καὶ τῶν παραγώ-
γων τῆς.

6. Λόγον, πρᾶξιν, θεσμόν κλπ.

ἔπου ὄμως ἀνθισμένος καὶ μυρισμένος εἶναι τόπος¹, ἐκεῖ καὶ ἐδρεύει καὶ παραμένει.

19. Περί τοῦ κάλλους τοῦ θεοῦ λοιπὸν καὶ αὐτὰ εἶν' ἀρκετὰ καὶ ἀκόμη ὑπολείπονται πολλά' περί τῆς ἀρετῆς τώρα τοῦ Ἔρωτος πρέπει νὰ γίνῃ λόγος². Τὸ σημαντικώτερον: ὁ Ἔρωσ οὔτε ἀδικεῖ οὔτε τὸν ἀδικοῦν, οὔτε θεὸς οὔτε θεόν. οὔτ' ἀνθρώπος οὔτ' ἀνθρώπων. Διότι μ' ἐξανγκασμὸν ὁ ἴδιος οὔτε παθαίνει ὅ,τι παθαίνει (ἐξανγκασμός τὸν Ἔρωτα δὲν τὸν ἐγγίζει), οὔτ' ἐνεργεῖ ὅ,τι ἐνεργεῖ³. Ἐλεύθερα ὁ καθείς εἰς κάθε τι τὸν Ἔρωτα ὑπηρετεῖ ὅσα δ' ἐλεύθερος μ' ἐλεύθερον κανεῖς θὰ συμφωνήσῃ, λέγουν τῆς πολιτείας οἱ ἄρχοντες, οἱ νόμοι⁴, δίκαια εἶναι.

Μαζὶ μὲ τὴν δικαιοσύνην, μὲ σωφροσύνην ἀφθονον προικισμένος εἶναι. Εἶναι δὲ σωφροσύνη (αὐτὸ εἶν' ἀναγνωρισμένον) κυρίαρχος νὰ εἶσαι τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν⁵. Ἀπὸ τὸν ἔρωτα ὄμως ἰσχυροτέρα καμμία δὲν εἶναι, λέγουν, ἡδονή. Ὡς κατώτεροι λοιπὸν, κυριαρχοῦνται φυσικὰ ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος, καὶ αὐτὸς κυριαρχεῖ καὶ ἀφοῦ κυριαρχεῖ τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν, ἀσύγκριτον ὁ Ἔρωσ θὰ ἔχει σωφροσύνην.

Καὶ πάλιν εἰς τὴν γενναιότητα' μὲ τὸν Ἔρωτα καὶ ὁ Ἄρης δὲν μετρίεται⁶, ἀφοῦ δὲν κατέχει τὸν Ἔρωτα ὁ Ἄρης, ἀλλὰ τὸν Ἄρην ὁ Ἔρωσ

1. Παρόμοιος εὐωδέστατος τόπος ἐμπνέει τοὺς περιφήμους περὶ Ἔρωτος λόγους εἰς τὸν Σωκράτην (Φαῖδρ. 230b).

2. Τὸ ἐγκώμιον τῆς ἀρετῆς τοῦ Ἔρωτος χωρίζεται κατὰ τὰς τέσσαρας κεφαλαίωδεις ἀρετάς, τὴν δικαιοσύνην τὴν σωφροσύνην, τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν σοφίαν, ὅπως ἔκαμνεν καὶ ὁ Γοργίας κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους (Πολιτ. 1260a 27). Τὸ ἴδιον διάγραμμα ἀκολουθεῖ καὶ ὁ Ἰσοκράτης εἰς τὸ ἐγκώμιον τοῦ Νικοκλέους 3, 31κεξ, καὶ τοῦ Θησέως 10, 31κεξ. Πρβλ. καὶ Ξενοφ. Ἀγησίλαον 3, 1κεξ. Τὴν σοφίαν ἀφήνει τελευταίαν ὡς σπουδαιότεραν.

3. ποιῶν (τι βίβη) ποιεῖ. Ἀπὸ τὸ ψυχολογικὸν γεγονός ὅτι μὲ τὴν βίαν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐμπνεύσῃ κανεὶς ἔρωτα, ὁ Ἀγάθων συναγεί τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Ἔρωσ ἔχει τὴν δικαιοσύνην εἰς τὸν ὀφιστον βαθμόν, ἀφοῦ ἀποκλείει τὴν βίαν.

4. Τὴν εἰκόνα μετεχειρίσθη ὁ Ἀλκιβιάδης, ὁ μαθητὴς τοῦ Γοργίου καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἰσοκράτους, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅστις καὶ τὴν καταδικάζει ὡς ψυχρὰν. Εἰς τὴν β. ἐπιστολὴν τοῦ 354c ἐπαινεῖ ὁ Πλάτων τὸν Λυκοῦργον

ένιζει "Ερωσ· οὐ δ' ἄν εὐανθής τε καὶ εὐώδης τόπος ἦ, ένταῦθα δὲ καὶ ἴζει καὶ μένει.

19. Περί μὲν οὖν κάλλους τοῦ θεοῦ καὶ ταῦτα ἱκανὰ καὶ ἔτι πολλὰ λείπεται· περί δὲ ἀρετῆς "Ερωτος μετὰ ταῦτα λεκτέον. τὸ μὲν μέγιστον, ὅτι "Ερωσ οὔτε ἀδικεῖ οὔτε ἀδικεῖται, οὔτε ὑπὸ θεοῦ οὔτε θεόν, οὔτε ὑπ' ἀνθρώπου οὔτε ἄνθρωπον. οὔτε γὰρ αὐτὸς βία πάσχει εἴ τι πάσχει (βία γὰρ "Ερωτος οὐχ ἄπτεται) οὔτε ποιῶν ποιεῖ· πᾶς γὰρ ἐκὼν ἔρωτι πᾶν ὑπηρετεῖ, ἃ δ' ἄν ἐκὼν ἐκόντι ὁμολογήσῃ, φασὶν οἱ πόλεως βασιλῆς νόμοι (Alcidamas apud Arist. Rhet. 1406a 22) δίκαια εἶναι.

Πρὸς δὲ τῇ δικαιοσύνῃ σωφροσύνης πλείστης μετέχει. εἶναι γὰρ ὁμολογεῖται σωφροσύνη τὸ κρατεῖν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν, ἔρωτος δὲ μηδεμίαν ἡδονὴν κρείττω εἶναι· εἰ δὲ ἤττους, κρατοῦντ' ἄν ὑπὸ "Ερωτος, ὁ δὲ κρατοῖ· κρατῶν δὲ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ὁ "Ερωσ διαφερόντως ἄν σωφρονοῖ.

Καὶ μὴν εἷς γε ἀνδρείαν "Ερωτι οὐδὲ "Αρης ἀνθίσταται (Soph. Thyest. fr. 235 N). οὐ γὰρ ἔχει "Ερωτα "Αρης, ἀλλ' "Ερωσ "Αρη

1 εὐανθής τε καὶ εὐώδης codd. Aristaenetus: εὐώδης τε καὶ εὐανθής Stobaeus 2 δὲ Stobaeus: om. BTW Aristaenetus ἢ ένιζάνει Aristaenetus 10 πᾶν: πάνθ' Stobaeus 11 ἄν: ἄν τις vulg. ἢ πόλεων vel τῶν πόλεων Stobaeus 14 πλείστον Cobet NL 108 sed cf. Politic. 273b [πολλῆς ἦν μετέχον ἀταξίας, laudat Hirschig, sed cf. Leg. VII 816e σμικρὸν ἀρετῆς μεθέξειν, et in primis Cobet l. c.] 17 εἶναι: εἰ w

διὰ τὴν νομοθεσίαν του, διὰ τῆς ὁποίας νόμος κύριος ἐγένετο βασιλεὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οὐκ ἄνθρωποι τύραννοι νόμων.

5. Εἶναι ὁ δημόδης ὀρισμὸς τῆς σωφροσύνης (εἰς τὴν γλῶσσαν μας θὰ μετεφράζετο: ἐγκράτεια, σεμνότης κλπ.), τὸν ὁποῖον παρέχει ὁ Σωκράτης καὶ εἰς τὴν Πολιτείαν 389d.

6. Ὁ στίχος τοῦ Σοφοκλέους (ἐκ τοῦ Θυέστου fr. 235) δὲν ὠμίλει περὶ τοῦ ἔρωτος: πρὸς τὴν "Ανάγκην οὐδ' "Αρης ἀνθίσταται.

—τῆς Ἀφροδίτης, καθὼς λέγουν. Δυνατώτερος δὲ εἶναι τοῦ κατεχομένου ὁ κατέχων. Ἀφοῦ λοιπὸν νικᾷ ἀπὸ τοῦς ἄλλους τὸν γενναιότερον, γενναιότερος ἀπ' ὅλους πρέπει νὰ εἶναι.

Αὐτὰ περὶ τῆς δικαιοσύνης, τῆς σωφροσύνης, τῆς γενναιότητος τοῦ θεοῦ. Μᾶς μένει ἡ σοφία. Ἄς δοκιμάσωμεν νὰ μὴ καθυστερήσωμεν καὶ εἰς αὐτό, ὅσον μᾶς εἶναι δυνατόν. Καὶ πρῶτα πρῶτα (διὰ ν' ἀποδώσω καὶ ἐγὼ τὰς τιμὰς εἰς τὴν τέχνην μας, ὅπως καὶ ὁ Ἑρμῆς εἰς τὴν ἰδικὴν του) ποιητῆς εἶναι ὁ θεὸς σοφὸς τόσον, ποῦ καὶ ἄλλον νὰ ἠμπορῇ νὰ κάμῃ ποιητὴν. Εἰς ποιητὴν, ὡς γνωστόν, μεταβάλλεται, ξένη κίβητος ἤτανε πρὶν ἢ Μοῦσα¹, καθένας ποῦ ὁ Ἔρωσ θὰ ἐγγίσῃ. Αὐτὸ ἀρμόζει νὰ φέρωμεν ὡς μαρτυρίαν, ὅτι δημιουργὸς ὁ Ἔρωσ εἶν' ἐξαίρετος εἰς κάθε γενικῶς μορφήν δημιουργίας τῆς τέχνης τῶν Μουσῶν². Ἄλλωστε ὅσα κανεῖς ἢ δὲν ἔχει ἢ δὲν ξέρει, οὔτε εἰς ἄλλον νὰ προσφέρῃ, οὔτε εἰς ἄλλον νὰ διδάξῃ 197 θὰ ἠμποροῦσε. Ἐπειτα καὶ τῶν ἐμψύχων ἢ δημιουργία ὄλων (κανεῖς δὲν ἔχει ἀντίρρησην) τοῦ Ἔρωτος εἶναι τέχνη. Δι' αὐτῆς γίνονται ὄλα καὶ ἀναπτύσσονται τὰ ἔμψυχα. Καὶ μήπως τῶν πρακτικῶν τεχνῶν ἢ ἐξάσκησις; Εἶναι γνωστόν, ὅτι ὅσων ὁ θεὸς αὐτὸς διδάσκαλος θὰ χρηματίσῃ, συνήθως γίνονται περίφημοὶ καὶ φωτεινοί· ὅσους δὲ πάλιν ὁ Ἔρωσ δὲν ἐγγίσῃ, σκοτεινοί. Τῶν τόξων ἕξαφνα τὴν τέχνην καὶ τὴν ἱατρικὴν καὶ μαντικὴν ὁ Ἀπόλλων ὅταν ἐφεύρῃ,

1. Οἱ στίχοι τοῦ Εὐριπίδου (ἀπὸ τὴν Σθενέβειαν fr. 666) ἔχουν ὡς ἐξῆς: ποιητὴν, δ' ἄρα Ἔρωσ διδάσκει, κἂν ἄμουςος ἦ τὸ πρὶν. Εἰς τὸ θέμα αὐτὸ ἀφιέρωσεν ὁ Πλούταρχος ἐν ἀπὸ τὰ Συμποσιακὰ του Προβλήματα 1,5. Εἰς τούτους τοὺς στίχους ἀναφέρεται καὶ ὁ φίλος τοῦ Θεοκρίτου ὁ Μιλήσιος ἱατρὸς Νικίας ἀπαντῶν ἐμμέτρως εἰς τὸν Κύκλωπα, εἰς τὸν ὁποῖον τονίζεται, ὅτι παρηγορίαν διὰ τὰ ἐρωτικὰ ἀτυχήματα εὐρίσκει κανεῖς εἰς τὴν ποίησιν:

ἦν ἀρ' ἀληθὲς τοῦτο, Θεόκριτε· οἱ γὰρ ἔρωτες πολλοὺς ποιητὰς ἐβίβαξαν τοὺς πρὶν ἀμούσους.

2. Ὁ Ἀγάθων ὠμίλησε κατ' ἀρχάς περὶ τῆς ποιήσεως, ὑπὸ τὴν στενὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Κατόπιν ἄνωγ' ὁμιλεῖ γενικῶς περὶ ποιήσεως ὡς δημιουργίας (εἰς τὴν διάκρισιν αὐτὴν θὰ ἐπανέλθῃ κατόπιν ὁ Πλάτων ἀκριβέστερος), καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκάζεται νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν κυρίως ποίησιν ὡς ποίησιν τὴν

— Ἀφροδίτης, ὡς λόγος (Hom. Od. θ 266ss)· κρείττων δὲ ὁ ἔχων τοῦ ἐχομένου. τοῦ δ' ἀνδρειοτάτου τῶν ἄλλων κρατῶν πάντων ἂν ἀνδρειότατος εἴη.

- 5 Περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας τοῦ θεοῦ εἴρηται, περὶ δὲ σοφίας λείπεται· ὅσον οὖν δυνατόν, πειρατέον μὴ ἐλλείπειν. καὶ πρῶτον μὲν, ἴν' αὖ καὶ ἐγὼ τὴν ἡμετέραν τέχνην τιμήσω, ὡσπερ Ἐρυξιμαχος
 10 τὴν αὐτοῦ (186b), ποιητῆς ὁ θεὸς σοφὸς οὕτως εὖ ὥστε καὶ ἄλλον ποιῆσαι· πᾶς γοῦν ποιητῆς γίγνεται, κ' ἂν ἄμουσος ἦ τὸ πρὶν (Eurip. Stheneb. fr. 666 N²), οὗ ἂν Ἔρωσ ἀψηται. ὃ δὲ πρέπει ἡμᾶς μαρτυρίῳ χρῆσθαι, ὅτι ποιητῆς ὁ
 15 Ἔρωσ ἀγαθὸς ἐν κεφαλαίῳ πᾶσαν ποίησιν τὴν κατὰ μουσικὴν· ἃ γὰρ τις ἢ μὴ ἔχει ἢ μὴ οἶδεν, οὗτ' ἂν ἐτέρῳ δοίη οὗτ' ἂν ἄλλον διδάξειεν. 197
 καὶ μὲν δὴ τὴν γε τῶν ζῶων ποίησιν πάντων τίς ἐναντιώσεται μὴ οὐχὶ Ἔρωτος εἶναι σοφίαν, ἢ
 20 γίγνεται τε καὶ φύεται πάντα τὰ ζῶα; ἀλλὰ τὴν τῶν τεχνῶν δημιουργίαν οὐκ ἴσμεν, ὅτι οὗ μὲν ἂν ὁ θεὸς οὗτος διδάσκαλος γένηται, ἐλλόγιμος καὶ φανὸς ἀπέβη, οὐδ' ἂν Ἔρωσ μὴ ἐφάψεται, σκοτεινός; τοξικὴν γε μὴν καὶ ἰατρικὴν
 25 καὶ μαντικὴν Ἀπόλλων ἀνευρεν ἐπιθυμίας καὶ

3 ἂν om. B Stobaei codd. nonnulli 8 ἴν' αὖ TW: αὖ B ἴν' οὖν Stobaeus 10 ἑαυτοῦ TW 12 κ' ἂν: καὶ B corr. B² 14 χρῆσασθαι Stobaeus 16 ἔχη TW corr. W² 18 μὲν δὲ: μὴν δὲ W μὴν Stobaeus 20 τε om. Stobaeus

κατὰ μουσικὴν. Τοιοῦτετρόπως διακρίνεται ἡ ποίησις ὡς πνευματικὴ πρραγωγὴ, ὡς γένεσις τῶν ὀργανικῶν ὄντων (ζῶων ποίησις) καὶ ὡς πρακτικὴ ἐξάσκησις (αὐτὸ σημαίνει δημιουργία, τῶν τεχνῶν).

τὸν δρόμον τοῦ ἔδειξαν ὁ πόθος καὶ ὁ ἔρωσι¹ ὥστε καὶ ἐκεῖνος τοῦ Ἐρωτος θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι μαθητής, b καὶ αἱ Μοῦσαι εἰς τὴν μουσικὴν, καὶ ὁ Ἥφαιστος εἰς τὴν μεταλλουργίαν, καὶ ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὴν ὑφαντουργίαν, καὶ ὁ Ζεὺς νὰ πηδ αλιουχῆ θεοὺς κὶ ἀνθρώπους². Μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀκριβῶς εἰσήχθη τάξις εἰς τῶν θεῶν τὰς σχέσεις, ὅταν ὁ Ἐρως παρενεβλήθη, ὁ ἔρως φυσικὰ πρὸς τὸ ὠραῖον³ εἰς τὸ ἄσχημον ἔρως δὲν κατοικεῖ. Ἐνῶ προτοῦ, ὅπως ἀνέφερα καὶ κατ' ἀρχάς, ἀγριότητες πληθοῦ μεταξὺ τῶν θεῶν, ὅπως λέγουν⁴, συνέβαιναν, ἀφοῦ ἡ Ἀνάγκη ἐβασίλευε. Ἀφ' οὗτου ὁμοῦς ἀνεφάνη ὁ θεὸς αὐτός, ἀπὸ τὸν ἔρωτα πρὸς κάθε τὸ ὠραῖον, κάθε καλὸν ἔχει δημιουργηθῆ καὶ εἰς τοὺς θεοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους⁵.

Μ' αὐτὸ νομίζω, Φαῖδρε⁵, ὁ Ἐρως πρῶτος, ὁ ἴδιος καθὼς εἶναι ὠραιότατος καὶ τελειότατος, πρόξενος ἔγινε κατόπιν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἄλλων ἀναλόγων χαρισμάτων. Μοῦ ἔρχεται δὲ καὶ κάτι ἐμμέτρως νὰ προσθέσω, ὅτι αὐτὸς εἶναι τοῦ δημιουργεῖ

στοὺς ἀνθρώπους εἰρήνη,
στὰ πελάγη γαλήνη
κὶ ἀπανεμιά.
τοὺς ἀνέμους κοιμίζει,
στὰ θλιμμένα χαρίζει
ὑπνο κορμιά⁶.

1. Ἐπειδὴ δὲν εἶναι πιθανόν, ὅτι εἰς τὰ τῆς ἐφευρέσεως τῶν τεχνῶν ὑποκρύπτονται ὠρισμένοι μυθολογικαὶ διηγήσεις (τίποτε τοῦλάχιστον δὲν μᾶς ἔχει παραδοθῆ⁷ προκειμένου μάλιστα περὶ Ἀθηνᾶς ἢ Μουσῶν οὔτε λόγος δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ περὶ ἐρωτικῆς ἐμπνεύσεως), πρέπει νὰ ἐρμηνευθῆ ἔδῳ ὁ ἔρως ὡς ἀφοσίωσις πρὸς τὸ ἔργον καὶ ὡς πόθος δημιουργικὸς — τόκος ἐν τῷ καλῷ, ὅπως θὰ δείξῃ κατωτέρω ἡ Διοτίμα.

2. Ὁ Ἀγάθων παραθέτει καὶ ἔδῳ φράσιν ἀπὸ ὠρισμένου ἔργου, ἀγνωστον εἰς ἡμᾶς· ἐντεῦθεν ἐγκαταλείπεται ἡ σύνταξις κατὰ γενικὴν, ἢ χρησιμοποιοηθεῖσα διὰ τοὺς ἄλλους θεοὺς.

3. Ὁ ἴδιος δὲν τὰ πολυπιστεῖται, ὅπως κάθε «συγχρονισμένος» τῆς ἐποχῆς τοῦ μαθητῆ τῶν σοφιστῶν σεβόμενος ἑαυτὸν.

4. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ λόγου τοῦ τελειώνει μετὰ τὴν φράσιν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ἢ ὅποια εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ ἀρχαίου εἶχε κάτι τὸ μεγαλόστομον, ὅπως ἂν ἐλέγαμεν ἡμεῖς: εἰς τὸ σύμπαν.

5. Νέα ἀποστροφή πρὸς τὸν Φαῖδρον, μὴ δικαιολογούμενη αὐτῇ

ἔρωτος ἡγεμονεύσαντος, ὥστε καὶ οὗτος Ἔρω-
 τος ἂν εἴη μαθητής, καὶ Μοῦσαι μουσικῆς καὶ β
 Ἡφαιστος χαλκείας καὶ Ἀθηνᾶ ἰσουργίας καὶ
 Ζεὺς κυβερνᾶν θεῶν τε καὶ ἀνθρώ-
 5 πων. ὅθεν δὴ καὶ κατεσκευάσθη τῶν θεῶν τὰ
 πράγματα Ἔρωτος ἐγγενομένου, δῆλον ὅτι
 κάλλους· αἴσχει γὰρ οὐκ ἔπεστιν ἔρωσι. πρὸ τοῦ
 δέ, ὡσπερ ἐν ἀρχῇ εἶπον (195c), πολλὰ καὶ δει-
 νὰ θεοῖς ἐγίνετο, ὡς λέγεται, διὰ τὴν τῆς
 10 Ἀνάγκης βασιλείαν· ἐπειδὴ δ' ὁ θεὸς οὗτος
 ἔφυ, ἐκ τοῦ ἐρᾶν τῶν καλῶν πάντ' ἀγαθὰ γέ- c
 γονε, καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις.

Οὕτως ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Φαίδρε, Ἔρωσι πρῶτος, αὐ-
 τὸς ὢν κάλλιστος καὶ ἄριστος, μετὰ τοῦτο τοῖς ἄλ-
 15 λοις ἄλλων τοιούτων αἴτιος εἶναι. ἐπέρχεται δέ
 μοί τι καὶ ἔμμετρον εἰπεῖν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ποιῶν

*εἰρήνην μὲν ἐν ἀνθρώποις, πελάγει δὲ γαλήνην
 νηνεμίαν, ἀνέμων κοίτην, ὕπνον τ' ἐνὶ κήδει.*

6 ἐγγιγνομένου Stobaeus 7 ἀσχοῦς Ast. coll. 201a || ἔπεστιν TW
 Stobaeus: ἐνεστιν B^{ms}, quid B scrips. incertum (ἔτι legit Schanz
 ἐπι Burnet) ἐνι B² Porson || πρὸ τοῦ: πρῶτον Stobaeus 11 τὰ
 ἀγαθὰ idem 16 ἐμμέτρως Hermogenes 18 νηνεμίαν cf. Hom. Od. μ 169
 || ἀνέμων: τ' ἀνέμων Vind. 21 Stobaeus δ' ἀνέμοις Hermogenes ||
 κοίτην codd. Hermogenes: κοίτην τε. Stobaeus κοίτη θ' Dindorf
 Galli || τ' ἐνὶ κήδει Stobaeus Hermogenes B²: τε νικῆδει B τε νι-
 κῆδει W τε νηκηδῆ T καὶ νηκηδῆ WY^P νηκηδῆ Dindorf Galli
 λαθικηδῆ Winckelmann: locus varie temptatus

τὴν φορὰν ὑπὸ τοῦ περιεχομένου. Δὲν εἶναι παρὰ ἓνα ρητορικὸν
 σχῆμα.

6. Εἰς τοὺς αὐτοσχεδίους αὐτοὺς ἐξαμέτρους, οἱ ὅποιοι, ἐν ἀν-
 τιθέσει πρὸς τοὺς λαμβικούς στίχους, ἔχουν κάτι τὸ πομπικόν καὶ
 ἐξηλλαγμένον (Ἄριστ. Ποιητ. 1449a26) ὁ Ἀγάθων παίζει μὲ τὴν
 παρήχησιν τοῦ ν καὶ ρ, τοῦ γ καὶ λ εἰς τὸν πρῶτον στίχον, τοῦ
 ν καὶ μ εἰς τὸν δεύτερον. Πρότυπον ἔχει τοὺς περὶ Σειρήνων στί-
 χους τῆς Ὀδυσσεΐας (μ 168 πρβλ. καὶ ε 391) αὐτίκ' ἔπειτ' ἀνεμος
 μὲν ἐπάουσατο, ἡ δὲ γαλήνη ἔπλετο νηνεμίη, κοίμησε δὲ κύματα
 δαίμων. Ὁ πλεονασμὸς τῆς παραθέσεως ἀνέμων κοίτην (τὸ κοί-
 τασμα τῶν ἀνέμων) εἰς τὸ νηνεμίαν, ἐκτός ἀπὸ τὴν παρήχησιν,
 ζωγραφίζει καὶ ἠχητικῶς τὸν ὕπνον, πῶς ἔρχεται ἀργὸς καὶ μα-
 λακός, ὅπως οἱ σπονδεῖοι τοῦ δευτέρου στίχου.

Αὐτὸς εἶναι, πού τὴν ἐχθρότητα μᾶς ἀφαιρεῖ, μὲ οἰκειότητα μᾶς πλημμυρεῖ, τὰς παρομοίας μεταξύ ἡμῶν νὰ συγκεντρώνωμεν συγκεντρώσεις ὅλας αὐτὸς ὀρίζει καὶ πρωτοστάτης βαδίζει εἰς τὰ πανηγύρια, τὰ χοροστάσια, τὰς τελετάς· μελιχιότητα ἐξασφαλίζει, ἀγριότητα ἐξαφανίζει· δῶρα χαρίζει τῆς εὐμενείας, δῶρα ἀρνεῖται τῆς δυσμενείας· στοργικός, μαλακός· τῶν σοφῶν τὸ θέαμα, τῶν θεῶν τὸ καύχημα· ζηλευτὸς εἰς τοὺς ἀμετόχους, θησαυρὸς διὰ τοὺς κατόχους· τῆς Ἀπολαύσεως, τῆς Ἀνέσεως, τῆς Εὐμαρείας, τῶν Θεληγῆτρων, τῆς Λαχτάρας, τοῦ Πόθου² πατέρα· ἀγρυπνεῖ διὰ τοὺς καλοὺς, ἀδιαφορεῖ διὰ τοὺς κακοὺς· εἰς κάθε κόπον, εἰς κάθε φόβον, εἰς κάθε πόθον, εἰς κάθε λόγον³ οἰακιστῆς, πολεμιστῆς, συμμαχητῆς καὶ σωτῆρ τέλειος⁴ ὄλων μαζί θεῶν καὶ ἀνθρώπων στόλισμα⁵· ὀδηγητῆς πανεύμορφος, πανίσχυρος⁶. Αὐτὸν ν' ἀκολουθῆ χρεωστεῖ ὁ κάθε ἄνθρωπος μ' ἀρμονικὰ ὑμνολογήματα⁷, εἰς τὸ τραγοῦδι του νὰ ἐνώνη τὴν φωνὴν του, πού τραγουδεῖ καὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν βροτῶν ὄλων τὰ στήθη σαγηνεύει.

Αὐτὸς· εἶπεν «ὁ λόγος, Φαῖδρε, ἀνάθημα ἐκ μέρους μου ἅς εἶναι πρὸς τὸν θεόν, παιχνίδι μαζί καὶ ἐν μέρει σοβαρολογία⁸, ὅσον φθάνουν αἱ δυνάμεις μου.

1. Εἰς τὴν μετάφρασιν ἀπεδέχθην τὴν διόρθωσιν τοῦ Usener ἀγανός.

2. Πόθος εἶναι τοῦ ἀπόντος, ἀντιστοιχεῖ ἄρα ἀκριβέστερον πρὸς τὴν λαχτάραν. Ἰμερος εἶναι ὅ,τι ὀνομάζομεν σήμερον πόθον κάτι δηλαδὴ ἀμεσώτερον καὶ ζωηρότερον παρ' ὅσον ὁ ἔρωσ.

3. Εἰς τοὺς πόρους (τὰς καταπονήσεις) χαρίζει ὁ Ἔρωσ δυνάμεις, εἰς τὰς ἀνησυχίας καὶ τοὺς δισταγμοὺς (φόβω) τόλμην καὶ ἀντοχήν· εἰς τοὺς πόθους χαρίζει κατεύθυνσιν καὶ μέσα ἐκφράσεως (ὡς πηδαλιούχος πού εἶναι πρβλ. τοῦ Emerson τὴν φράσιν Beauty is the pilot of the young soul), εἰς τὴν πνευματικὴν ἐνέργειαν (λόγῳ) εἶναι συμπαραστάτης καὶ ἐμπνευστῆς (πρβλ. Λάχ. 194d ἴθι δὴ, ὦ Νικία, ἀνδράσι φίλοις χειμαζομένοις ἐν λόγῳ καὶ ἀποροῦσι βοήθησον).

4. Εἰς τὴν μετάφρασιν δὲν ἔγινε δυνατὸν ν' ἀποδοθῆ πλήρως ἡ διαφορὰ τοῦ πρωτοτύπου· ἐπιβάτης εἶναι ὁ πολεμιστῆς ἐπὶ τῶν πλοίων, παραστάτης εἶναι ὁ μαχόμενος παραπλευρῶς τῶν ἄλλων, ὁ κατὰ ξηρᾶν, σωτῆρ λέγεται συνήθως διὰ τοὺς κατὰ θάλασσαν κινδύνους.

5. Κόσμος εἶναι καὶ τὸ κόσμημα καὶ ὁ διακοσμῶν.

6. Ἡγεμῶν εἶναι καὶ ὁ στρατιωτικὸς ἡγέτης· εἶναι καὶ ὁ κο-

Οὗτος δὲ ἡμᾶς ἀλλοτριότητος μὲν κενοῖ, οἰ-
 κειότητος δὲ πληροῖ, τὰς τοιάσδε ξυνόδους μετ' d
 ἀλλήλων πάσας τιθεῖς ξυνιέναι, ἐν ἑορταῖς, ἐν
 χοροῖς, ἐν θυσίαισι γιγνόμενος ἡγεμῶν· πράξ-
 5 τητα μὲν πορίζων, ἀγριότητα δ' ἐξορίζων· φιλό-
 δωρος εὐμενείας, ἄδωρος δυσμενείας· Ἰλεως,
 †ἀγαθός†· θεατός σοφοῖς, ἀγαστός θεοῖς· ζηλω-
 τὸς ἀμοίροις, κτητὸς εὐμοίροις· Τρυφῆς, Ἀβρό-
 10 τητος, Χλιδῆς, Χαρίτων, Ἰμέρου, Πόθου πατῆρ·
 ἐπιμελῆς ἀγαθῶν, ἀμελῆς κακῶν· ἐν πόνῳ, ἐν
 φόβῳ, ἐν πόθῳ, ἐν λόγῳ κυβερνήτης, ἐπιβάτης, e
 παραστάτης τε καὶ σωτῆρ ἄριστος· ξυμπάντων
 θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων κόσμος· ἡγεμῶν κάλλι-
 στος καὶ ἄριστος, ᾧ χρή ἔπεσθαι πάντα ἄνδρα
 15 ἐφυμνουντα καλῶς, ᾧ δῆς μετέχοντα ἦν ἄδει
 θέλγων πάντων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων νόημα.

Οὗτος, ἔφη, ὁ παρ' ἐμοῦ λόγος, ᾧ Φαῖδρε,
 τῷ θεῷ ἀνακείσθω, τὰ μὲν παιδιᾶς, τὰ δὲ σπου-
 δῆς μετρίας, καθ' ὅσον ἐγὼ δύναμαι, μετέχων.

1 δὲ: γὰρ Stobaeus; abesse malit Sykutris 4 θυσίαισι W: θυσίαις BT
 εὐθυμίαις Stobaeus θιάσοις Bury 7 ἀγαθοῖς Stobaeus ἀγανὸς
 Usener ἀγαθοῖς, <νηλεῆς κακοῖς> Sauppe [Ἰλεως ἀγαθοῖς, θαυ-
 μαστὸς σοφοῖς (cf. Polit. X 596e θαυμαστὸν σοφιστῆν) Kalitsuna-
 kis] || θεατός: θαπτός? Sykutris 9 χλιδῆς T² χληδῆς B χληδῆς
 TW || ἡμέρου B || πόθου om. Stobaeus 10 ἀνελῆς B || verborum ἐν
 πόνῳ. . . λόγῳ ordinem varie mut., pro nonnullis alia restituerunt
 (e. g. pro λόγῳ μόγῳ Schütz λόχῳ Rettig μόθῳ pro πόθῳ Jahn,
 πόθῳ Bury) viri docti, nil opus 13 θεῶν τε Sykutris: τε θεῶν
 codd. || καὶ om. W 15 καλῶς, ᾧ δῆς: καλῆς ᾧ δῆς T² Stobaeus καὶ
 ᾧ δῆς Madvig καλῶς καλῆς ᾧ δῆς vulg. 18 δὲ: δὲ καὶ Methodius

ρυφαῖος τοῦ χοροῦ. Ὁ Ἀγάθων γνήσιος σοφιστῆς, παίζει μὲ τὰς
 δύο σημασίας.

7. Κυρίως θέλει νὰ εἰπῇ, ὅτι πρέπει ν' ἀκολουθοῦν τὸν Ἑ-
 ρωτα οἱ ὄπαδοι του ὡς ἕνα κορυφαῖον χορῳδίας, εἰς τὴν ὁποίαν
 ἐκεῖνος θὰ τραγοῦδῃ καὶ ἐκεῖνοι θ' ἀπαντοῦν μὲ ἐφύμνια.

8. Τὴν ἐρμηνείαν τῆς φράσεως αὐτῆς ἴδε εἰς τὸ κεφάλαιον
 τῆς Εἰσαγωγῆς II 8-

20. Μετά την ὁμιλίαν τοῦ Ἀγάθωνος ὄλοι, εἶπεν 198
ὁ Ἀριστοδῆμος¹, οἱ παριστάμενοι ἐξέσπασαν εἰς πα-

Ἡ κριτικὴ τοῦ Σωκράτους * λόγος του ὑπῆρξεν ἀντάξιός καὶ τῆς φήμης του καὶ τοῦ θεοῦ. Ὁ Σωκράτης τότε στραφεὶς πρὸς τὸν Ἐρυξίμαχον εἶπεν : «Λοιπὸν, γέννημα σὺ τοῦ Ἀκουμενοῦ²; Ἐξακολουθεῖς νὰ πιστεύῃς, πῶς ἄφοβος ὁ φόβος ἦτο ποὺ ἐφοβούμην τόσῃν ὥραν; Καὶ δὲν εἶχα ὡς προφήτης ὁμιλήσει πρὸ ὀλίγου, ὅταν ἐτόνιζα ὅτι ὁ Ἀγάθων θὰ ἐκφωνήσῃ ἓνα τόσον θαυμάσιον λόγον, ὥστ' ἐγὼ θὰ εὐρεθῶ εἰς δύσκολον θέσιν;» «Εἰς τὸ ἓνα μέρος τοῦ ἰσχυρισμοῦ σου ἀναγνωρίζω πῶς ὑπῆρξες προφήτης εἰς τὸ ὅτι ὠραῖος θὰ εἶναι τοῦ Ἀγάθωνος ὁ λόγος» ὅτι ὅμως σὺ θὰ δυσκολευθῆς, δὲν τὸ πιστεύω». «Καὶ πῶς θέλεις, καλότυχε» ἀπήντησεν ὁ Σωκράτης b «νὰ μὴ δυσκολευθῶ, ὄχι μόνον ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ οἰοσδήποτε ἄλλος ὁμιλήσῃ ὕστερ' ἀπὸ ἓνα τόσον εὐμορφον καὶ τόσον πολυποίκιλον λόγον ποὺ ἐξεφωνήθη; Ἀφῆνω τ' ἄλλα σημεῖα ἦσαν, ὄχι βέβαια εἰς τὸν ἴδιον βαθμὸν ὅλα ἐκπληκτικά. Ἐκεῖνος ὅμως ὁ ἐπίλογος μὲ τὰ θέληγτρα τῶν λέξεων καὶ τῶν φράσεων³! ποῖος θὰ τὰ ἤκουε καὶ δὲν θὰ ἔχανε τὸν νοῦν του; Ἐγὼ τοῦλάχιστον, συναισθανόμενος ὅτι προσωπικῶς δὲν θὰ εἶμαι διόλου εἰς θέσιν οὔτε κατὰ προσέγγισιν νὰ ὁμιλήσω τόσον c νόστιμα, ὀλίγον ἔλειψεν, ἂν εὕρισκα τρόπον, νὰ τὸ σκάσω κρυφὰ ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν μου. Ὁ λόγος ἄλλωστε μοῦ ἐνθύμιζε τὸν Γοργίαν ὥστε εἶχα πάθει, οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον, ἐκεῖνο, ποὺ λέγει ὁ Ὅμηρος: ἔτρεμα μήπως εἰς τὸ τέλος ὁ Ἀγάθων τοῦ Γοργίου τὴν κεφαλὴν, τοῦ τρομεροῦ εἰς τοὺς λόγους, ἐναντίον

* Πρβλ. Εἰσαγ. II § 9.

1. Ἡ μνεῖα τοῦ Ἀριστοδήμου δὲν γίνετ' ἐδῶ χωρὶς λόγον. Χρησιμεῖει ἄφ' ἑνὸς μὲν ὡς μαρτυρία ἔγκυρος τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Ἀγάθωνος, ἄφ' ἑτέρου δὲ διὰ νὰ ὑπογραμμίσῃ, ὅτι ἀρχίζει ἓνα νέον στάδιον τῆς διηγήσεως σημαντικόν, κλείει δὲ ἡ πρώτη πράξις μὲ τοὺς λόγους τῶν ἄλλων.

2. Ἡ προσφώνησις ᾧ παῖ Ἀκουμενοῦ ἔχει κάτι τὸ πανηγυρικῶς σοβαρὸν (ἐζήτησ' ἀναλόγως νὰ τὸ ἀποδώσω εἰς τὴν μετάφρασιν) καὶ τὸ ὅποιον εὐρίσκεται εἰς κωμικὴν κάπως ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ὑπερβολικοὺς τοῦ Σωκράτους φόβους. Τὸ ἴδιον μεγαλόστομον ὕφος μεταχειρίζεται ὁ Σωκράτης καὶ κατόπιν, ὡς νὰ τὸν παρέσυρεν ἀθέ-

20. Εἰπόντος δὲ τοῦ Ἀγάθωνος, πάντας ἔφη 198
 ὁ Ἀριστόδημος ἀναθορυβῆσαι τοὺς παρόντας,
 ὡς πρεπόντως τοῦ νεανίσκου εἰρηκότος καὶ αὐτῷ
 καὶ τῷ θεῷ. Τὸν οὖν Σωκράτη εἰπεῖν βλέψαντα
 5 εἰς τὸν Ἐρυξίμαχον· Ἐρᾶ σοι δοκῶ, φάναι, ὦ
 παῖ Ἀκουμενοῦ, ἀδεὲς πάλαι δέος δεδιέναι,
 ἀλλ' οὐ μαντικῶς ἄ νῦν δὴ ἔλεγον (194a) εἰ-
 πεῖν, ὅτι Ἀγάθων θαυμαστώως ἐροῖ, ἐγὼ δ' ἀπο-
 ρήσοιμι;— Τὸ μὲν ἕτερον, φάναι τὸν Ἐρυξίμα-
 10 χον, μαντικῶς μοι δοκεῖς εἰρηκέναι, ὅτι Ἀγά-
 θων εὖ ἐρεῖ· τὸ δὲ σὲ ἀπορήσειν, οὐκ οἶμαι.—
 Καὶ πῶς, ὦ μακάριε, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, οὐ b
 μέλλω ἀπορεῖν καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλος ὅστισοῦν, μέλ-
 λων λέξειν μετὰ καλὸν οὕτω καὶ παντοδαπὸν
 15 λόγον ῥηθέντα; καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐχ ὁμοίως
 μὲν θαυμαστά· τὸ δ' ἐπὶ τελευτῆς τοῦ κάλλους
 τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων τίς οὐκ ἂν ἐξε-
 πλάγη ἀκούων; ἐπεὶ ἔγωγε, ἐνθυμούμενος ὅτι
 αὐτὸς οὐχ οἶός τ' ἔσομαι οὐδ' ἐγγυὲς τούτων οὐ- c
 20 δὲν καλὸν εἰπεῖν, ὑπ' αἰσχύνης ὀλίγου ἀποδράς
 φυχόμεν, εἴ πη εἶχον. καὶ γὰρ με Γοργίου ὁ λόγος
 ἀνεμίμησκεν, ὥστε ἀτεχνῶς τὸ τοῦ Ὀμήρου
 (Od. λ 633) ἐπεπόνθη· ἐφοβούμεν μή μοι τελευτῶν
 ὁ Ἀγάθων Γοργίου κεφαλὴν, δεινοῦ λέγειν, ἐν
 3 πρεπόντως B² (πρεπόντος T²) πρέποντος BTW · 6 ἀκουμένου
 BTW 10 δοκεῖς μοι TW 14 οὕτω καὶ παντοδαπὸν B: καὶ παν-
 τοδαπὸν οὕτω TW 16 μὲν om. Vindob. 21 || δὲ post θαυμα-
 στά add. Badham, forf. recte 18 ἀκούων om. W 19 τ' om W
 23 ἐπεπόνθη del. Naber

λητα καὶ ἐκείνον ἢ γοητεία τοῦ διηνησιμένου λόγου τοῦ Ἀγάθωνος: ἀδεὲς δέος δεδιέναι (πρβλ. χάριν ἀχαριν Εὐριπ. Ἴφ. Τ. 556, γάμος ἀγαμος Ἑλέν. 690), δεινοῦ λέγειν ἐν τῷ λόγῳ ἐπὶ τὸν ἐμὸν λόγον, μετὰ καλὸν οὕτω καὶ παντοδαπὸν λόγον ῥηθέντα (μὲ τὸ ποιητικὸν ὑπερβατὸν καὶ τὴν σπανίαν σύνταξιν τῆς μετοχῆς) κλπ.

3. Ὀνόματα καὶ ῥήματα περιλαμβάνουσι τὸ σύνολον τῆς γλώσσης· εἶναι τὰ μέρη τοῦ λόγου (Σοφ. 262a). Μὲ τὸ ὄνομα μὲν χαρακτηρίζει ὁ Πλάτων τὰς ἐπὶ μέρους λέξεις, ὡς εἶναι καὶ ῥήματα, (τὴν εὐρεσίαν, ὅπως ἔλεγον οἱ ῥήτορες), τὸ ῥῆμα δὲ τὰς φράσεις, τὴν σύνθεσιν (Κρατ. 399b).

τοῦ λόγου μου μέσα εἰς τὸν λόγον του μοῦ ἔξαποστεί-
λη καὶ μὲ κἀνὴ τὸν ἴδιον ἄφωνον, σὰν τὴν πέτραν¹.

Καὶ ἀντελήφθην τότε, πόσον γελοῖος λοιπὸν ὑπῆρ-
ξα, ὅταν ἀνελάμβανα ἐνώπιόν σας τὴν ὑποχρέωσιν νὰ
μετάσχω μαζὶ σας καὶ ἐγὼ μὲ τὴν σειρὰν μου εἰς τὸν
ἐγκωμιασμὸν τοῦ Ἔρωτος, καὶ ἐβεβαίωνα, ὅτι ἤμην δ
πεπειραμένος εἰς τὰ ζητήματα τοῦ Ἔρωτος², ἐνῶ, κα-
θὼς ἀποδεικνύεται, δὲν εἶχα ἰδέαν τοῦ πράγματος, κατὰ
ποῖον δηλ. τρόπον ἔπρεπε κανεὶς νὰ ἐγκωμιάζῃ ὅτιδῆ-
ποτε. Ἐγὼ π. χ. ἐν τῇ ἀφελείᾳ μου ἐφανταζόμην, ὅτι
ᾧφειλεν ὁ καθένας τὴν ἀλήθειαν ν' ἀναπτύσσει περὶ
οἰουδήποτε ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον ἐγκωμιάζει, καὶ
ὅτι αὐτὸ μὲν θὰ ἦτον ἡ βᾶσις, κατόπιν δέ, συμφώνως
πρὸς αὐτήν, θὰ ἐξέλεγε τὰ λαμπρότερα σημεῖα καὶ
θὰ τὰ συνέθετε κατὰ τὸν εὐπρεπέστερον δυνατὸν τρό-
πον. Διὰ τοῦτο μάλιστα εἶχα μεγάλην αὐτοπεποίθη-
σιν, ὅτι θὰ ὤμιλοῦσα ὠραῖα, ἀφοῦ ἐγνώριζα δὲ τὴν
ὀρθὴν μέθοδον τοῦ ἐγκωμιασμοῦ οἰουδήποτε πράγμα-
τος. Ἐντούτοις, καθὼς τώρα βλέπω, δὲν ἦτον αὐτή,
φαίνεται, ἡ μέθοδος τοῦ νὰ συνθέσῃς ἕνα κομψὸν
πανηγυρικὸν πρὸς τιμὴν ἑνὸς πράγματος, ἀλλὰ πολὺ
μᾶλλον τὸ νὰ ἐπισωρεύῃς πρὸς ἕξαρσίν του τὰ ση-
μαντικώτερα, ποῦ γίνεται, καὶ τὰ τιμητικώτερα προσ-
όντα, ἀδιακρίτως ἂν ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν πρα-
γματικότητά ἢ ὄχι. Καὶ ψευδῆ ἂν εἶναι, δὲν ἔχει,
βλέπω, σημασίαν ὥρισθη ἄλλωστ' ἐκ τῶν προτέρων,
καθὼς φαίνεται, νὰ κοιτάξῃ ὁ καθένας μας νὰ δώσῃ
ἀπλῶς τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἐξυμνεῖ τὸν Ἔρωτα, ὄχι νὰ
τὸν ἐξυμνήσῃ πραγματικά³. Αὐτός, φαντάζομαι, εἶναι
ὁ λόγος, ποῦ μεταφέρετε κάθε ἐπαινετικὸν χαρακτηρι-
σμὸν καὶ τὸν φορτῶνετε εἰς τὸν Ἔρωτα, βεβαίωνοντες

1. Εἰς τὸν Ὅμηρον (Ὀδυσσ. λ, 633) διηγείται ὁ Ὀδυσσεύς:
ἐμὲ δὲ χλωρὸν δεὸς ἦρει,
μὴ μοι Γοργεῖην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου
ἐξ Ἄιδος πέμψειεν ἀγαυὴ Περσεφόνηα.

Ὁ Σωκράτης λογοπαικτεῖ μὲ τ' ὄνομα τοῦ Γοργίου, τοῦ ὁποῖου
μιμεῖται ὁ Ἀγάθων τὸ ὕφος· φοβεῖται ὅτι θὰ μείνῃ ἄφωνος ὡς
πέτρα ἐνώπιον τοῦ Γοργίου, ὅπως καὶ ὅσοι ἀντίκρουζαν τὸ Γοργό-
νειον, τῆς Μεδοῦσης τὴν κεφαλὴν. Καὶ τὸ δεινὸς ἐπίσης χρησι-
μοποιεῖται μὲ διπλὴν σημασίαν.

2. Πρβλ. ἀνωτ. σ. 28,2.

τῷ λόγῳ ἐπὶ τὸν ἑμὸν λόγον πέμψας αὐτόν με
λίθον τῇ ἀφωνίᾳ ποιήσειεν.

Καὶ ἐνενόησα τότε ἄρα καταγέλαστος ὢν,
ἠνίκα ὑμῖν ὠμολόγουν ἐν τῷ μέρει μεθ' ὑμῶν
5 ἐγκωμιάσσεσθαι τὸν Ἔρωτα καὶ ἔφην εἶναι δει- d
νὸς τὰ ἐρωτικά (177d), οὐδὲν εἰδῶς ἄρα τοῦ
πράγματος, ὡς ἔδει ἐγκωμιάζειν ὅτιοῦν. ἐγὼ
μὲν γὰρ ὑπ' ἀβελτηρίας ὤμην δεῖν τάληθῆι λέ-
γειν περὶ ἐκάστου τοῦ ἐγκωμιαζομένου, καὶ
10 τοῦτο μὲν ὑπάρχειν, ἐξ αὐτῶν δὲ τούτων τὰ κάλ-
λιστα ἐκλεγομένους ὡς εὐπρεπέστατα τιθέναι
καὶ πάνυ δὴ μέγα ἐφρόνουν ὡς εὖ ἐρῶν, ὡς εἰ-
δῶς τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἐπαινεῖν ὅτιοῦν· τὸ δὲ
ἄρα, ὡς ἔοικεν, οὐ τοῦτο ἦν τὸ καλῶς ἐπαινεῖν
15 ὅτιοῦν, ἀλλὰ τὸ ὡς μέγιστα ἀνατιθέναι τῷ πρά- e
γματι καὶ ὡς κάλλιστα, ἐάντε ἦ οὕτως ἔχοντα
ἐάντε μὴ· εἰ δὲ ψευδῆ, οὐδὲν ἄρ' ἦν πράγμα
προυρρήθη γάρ, ὡς ἔοικεν, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν
τὸν Ἔρωτα ἐγκωμιάζειν δόξει, οὐχ ὅπως ἐγκω-
20 μιιάσεται. διὰ ταῦτα δὴ οἴμαι πάντα λόγον κι-
νοῦντες ἀνατίθετε τῷ Ἔρωτι καὶ φατε αὐτόν

8 ἀβελτηρίας B² TW 13 τοῦ ἐπαινεῖν ὅτιοῦν del. Badham, ὅτιοῦν
tantum del. Sykutris τοῦ ἐπαινομένου coll. v. 9 Galli 19 δόξει
Stephanus: δόξει codd.

3. Ἡ θεωρία τοῦ ἐγκωμίου, ποῦ ἀναπτύσσει ἐδῶ ὁ Σωκράτης,
εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν κρατοῦσαν εἰς τὰ ρητορικά ἐγχει-
ρίδια, τῶν ὁποίων τὴν ἀρχὴν διατυπώνει ὁ Ἰσοκράτης 4, 8
τὰ τε μεγάλα ταπεινά ποιῆσαι καὶ τοῖς μικροῖς μέγεθος περιθεῖ-
ναι (πρβλ. Μενέξ. 234c)—αὐτὸ ποῦ ὀνομάζει ὁ Ἀριστοτέλης αὔ-
ξησιν ῥητορ. 1368a 10 κέξ. Ὁ Σωκράτης ἰσχυρίζεται, ὅτι αὐτὸ
δὲν εἶν' ἀληθινὸν ἐγκώμιον, ἀλλὰ μόνον ἐπίφασις ἐγκωμίου.
Διότι τὸ πρῶτον στοιχεῖον παντὸς ἐγκωμίου εἶναι ἡ ἀλήθεια
(πρβλ. καὶ Φαῖδρ. 259e), κατόπιν δὲ ἐρχονται τὰ καθαρῶς καλ-
λιτεχνικά στοιχεῖα, ἡ ἐκλογὴ τῶν καλλίστων καὶ ἡ εὐάρμο-
στος τοποθέτησις αὐτῶν. Κατ' αὐτόν τὸν τρόπον ὁ Πλάτων ὀρο-
θετεῖ μεταξὺ τῶν προηγουμένων λόγων καὶ τῶν λόγων τοῦ Σω-
κράτους καὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὅπου ἐπίσης ἐξαίρεται σκοπίμως
καὶ ἐπανεπιλημμένως ἡ φιλαλήθεια τοῦ ὀμιλοῦντος.

ὅτι εἶναι τοιοῦτος καὶ τόσων ἀγαθῶν πρόξενος· ἔτσι δηλαδή θὰ ἐμφανίζεται ὅσον τὸ δυνατόν ὠραιότερος 119 καὶ ἀνώτερος, φυσικὰ εἰς τὰ ὄμματα ἐκείνων ποῦ δὲν τὸν γνωρίζουν, ὄχι, ὑποθέτω, εἰς ὄσους τὸν γνωρίζουν. Καὶ ἀσφαλῶς ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς καὶ ὁ πανηγυρικός ἔχει λαμπρότητα καὶ ἐπιβλητικότητα¹. Ἐντούτοις ἐγὼ δὲν ἐγνώριζα, ὅπως βλέπω, τὸν τρόπον αὐτὸν τοῦ ἐγκωμίου, καὶ ἐπομένως ἐν ἀγνοίᾳ μου σὰς ἔδωσα τὴν ὑπόσχεσιν νὰ ἐγκωμιάσω καὶ ἐγὼ, ὅταν ἔλθῃ ἡ σειρά μου. Ὡστε ἡ γλῶσσα μου ἔδωσ' ὑπόσχεσιν, ὁ νοῦς μου ὄχι². Ἄς πάῃ λοιπὸν στὸ καλὸ! Δὲν ἀναλαμβάνω πλέον νὰ ἐγκωμιάσω κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· οὔτε θὰ εἶχα ἄλλωστε τὴν ἱκανότητα. Μολαταῦτα, τὴν ἀλήθειαν, ἂν τὸ ἐπιθυμῆτε, αὐτὴν ναί, δέχομαι νὰ σὰς ἐκθέσω, μὲ τὸν ἰδικόν μου τρόπον, ὄχι ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰς ὀμιλίας τὰς ἰδικὰς σας· ἔτσι δὲν θὰ γελοιοποιηθῶ. Σκέψου λοιπὸν, Φαίδρε³, ἂν σοῦ χρειάζεται καὶ παρομοία ἀγόρευσις, τὴν ἀλήθειαν ν' ἀκούσης ν' ἀναπτύσσεται περὶ τοῦ Ἔρωτος, καὶ μάλιστα μὲ τὴν ἐκλογὴν καὶ τὴν συναρμολόγησιν τῶν λέξεων, ὅποια τυχὸν θὰ μοῦ ἤρχετο προχείρως εἰς τὸ στόμα⁴.

Ὁ Φαῖδρος τότε καὶ οἱ ἄλλοι τὸν ἐνεθάρρυναν, εἶπε, μὲ τὸν τρόπον ποῦ αὐτὸς τυχὸν εὕρισκε ἰσως τὸν νὰ ἐκθέσῃ τὰς ἀπόψεις του, μ' αὐτὸν νὰ ὀμιλήσῃ. «Κάτι ἄλλο ἀκόμη, Φαίδρε» εἶπε· «δῶσε μου τὴν ἄδειαν νὰ ἐρωτήσω κάτι μικροπράγματα τὸν Ἀγάθωνα, ὥστε νὰ ἔχω πρῶτα τὴν συγκατάθεσίν του, καὶ ὕστερα ἐπὶ τῇ βάσει πλέον αὐτῆς νὰ ὀμιλήσω⁵». c
«Καλὰ, σοῦ δίδω τὴν ἄδειαν» ἀπήντησεν ὁ Φαῖδρος· «ἐρώτα τον».

1. Ἐδῶ ὁ Σωκράτης εἶναι σαρκαστικώτατος.

2. Ὁ στίχος τοῦ Εὐριπίδου ἡ γλῶσα ὀμόμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος, τὸν ὁποῖον λέγει εἰς στιγμὴν ἀνανακτισεως ὁ Ἰππόλυτος χωρὶς καὶ νὰ τὸν ἐφαρμόζῃ, εἶχε γίνῃ ζῶντος τοῦ ποιητοῦ παροιμιώδης, ὡς δικαιολογητικός καθ' ἐπιτορκίας. Πρβλ. Ἀριστοφ. Θεσμ. 275, Βατρ. 101, καὶ Θεαίτ. 154d.

3. Τὴν ἀρνησίν του εἶναι πρόθυμος ν' ἀποσύρῃ, ἂν τοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ὀμιλήσῃ κατὰ τὸ σύστημά του. Ζητεῖ πρὸς τοῦτο τοῦ Φαίδρου τὴν ἄδειαν, εἶναι πατὴρ τοῦ λόγου.

4. Καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν λέξεων (δνόμασις) καὶ ἡ συναρμολόγησις των θὰ εἶναι πραγματικὰ αὐτοσχέδιος, ἐλεύθερος δηλαδή

τοιοῦτόν τε εἶναι καὶ τοσοῦτων αἴτιον, ὅπως ἂν 199
 φαίνεται ὡς κάλλιστος καὶ ἄριστος, δῆλον ὅτι
 τοῖς μὴ γινώσκουσιν (οὐ γὰρ δῆπου τοῖς γε εἰ-
 δόσιν), καὶ καλῶς γ' ἔχει καὶ σεμνῶς ὁ ἔπαινος.
 5 ἀλλὰ γὰρ ἐγὼ οὐκ ἤδη ἄρα τὸν τρόπον τοῦ
 ἐπαίνου, οὐ δ' εἰδῶς ὑμῖν ὠμολόγησα καὶ αὐ-
 τὸς ἐν τῷ μέρει ἐπαινέσεσθαι. ἢ γ λ ὠ σ σ α οὖν
 ὑπέσχετο, ἢ δὲ φ ρ ἦ ν οὐ (Eurip. Hippol. 612).
 χαιρέτω δῆ· οὐ γὰρ ἔτι ἐγκωμιάζω τοῦτον τὸν
 10 τρόπον· οὐ γὰρ ἂν δυναίμην. οὐ μέντοι ἀλλὰ
 τά γε ἀληθῆ, εἰ βούλεσθε, ἐθέλω εἰπεῖν, κατ' ἅ
 ἑμαυτόν, οὐ πρὸς τοὺς ὑμετέρους λόγους, ἵνα
 μὴ γέλωτα ὀφλω. ὅρα οὖν, ὦ Φαῖδρε, εἴ τι καὶ
 τοιοῦτου λόγου δεῖ, περὶ Ἐρωτος τάληθῆ λε-
 15 γόμενα ἀκούειν, ὀνομάσει δὲ καὶ θέσει ῥημάτων
 τοιαύτη, ὅποια δ' ἂν τις τύχη ἐπελθοῦσα.

Τὸν οὖν Φαῖδρον ἔφη καὶ τοὺς ἄλλους κελεύειν
 λέγειν, ὅπῃ αὐτὸς οἶτο δεῖν εἰπεῖν, ταύτη. — Ἔτι
 τοίνυν, φάναι, ὦ Φαῖδρε, πάρες μοι Ἀγάθωνα
 20 σμίκρ' ἄττα ἐρέσθαι, ἵνα ἀνομολογησάμενος
 παρ' αὐτοῦ οὕτως ἤδη λέγω. — Ἀλλὰ παρήμι, c
 φάναι τὸν Φαῖδρον· ἀλλ' ἐρώτα.

3 δῆπου Cobet (cf. Gorg. 459a): ἂν που TW που B 5 ἄρα om.
 BW at cf. 205b 7 γλῶσσα (sicut Euripides) W: γλώττα BT 15 ὀνό-
 μασι W ὀνόμασι BT 16 δ' ἂν Usener (δῆ ἂν Stallbaum): δ' ἂν B
 δ' ἂν TW ἂν vatic. 1030 21 παρ' αὐτοῦ: πρὸς αὐτόν Richards

ἀπὸ τὰς σχολιακὰς καὶ ἀναμνήσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι γεμᾶτοι
 οἱ «αὐτοσχέδιοι» λόγοι τῶν προτοῦ.

5. Ζητεῖ τὴν ἀδειαν ἀπὸ τὸν Φαῖδρον, διὰ νὰ μὴ τὸν δια-
 κόψη καὶ πάλιν, ὅπως πρωτότερα 194d. Καὶ εἰς τὸν Φαῖδρον
 237c ὁμιλεῖ ὁ Πλάτων ἐναντίον ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἀρχίζουν μίαν
 συζήτησιν, χωρὶς νὰ καθορίσουν τὴν οὐσίαν ἐκάστου (διομολο-
 γήσασθαι), καὶ εἰς τὸ τέλος μόλις ἀνακαλύπτουν, ὅτι ὁ καθένας
 τῶν ἄλλα ἐννοοῦσεν.

21. Ὑστερα λοιπὸν ἀπ' αὐτά, εἶπεν, ἤρχισεν ὁ Σωκράτης ἀπὸ τὸ ἐξῆς ἐπάνω κάτω ἐρώτημα: «Λοιπὸν, Σωκράτους ἀγαπητέ μου Ἀγάθων. Ἐσχημάτισα τὴν γνώμην, πὼς ἦτον ἐπιτυχημένη ἢ κατεύθυνσις ποῦ ἔδωσες εἰς τὴν ὀμίλιαν σου, ὅταν ἐτόνιζες ὅτι ἔπρεπε πρῶτα τὸν ἴδιον τὸν Ἔρωτα νὰ παρουσιάσης, τί πρᾶγμα εἶναι, ἔπειτα δὲ τὴν δρᾶσιν του. Αὐτὴν τὴν εἰσαγωγὴν τὴν ἐπιδοκιμάζω πλήρως¹. Σὲ παρακαλῶ λοιπὸν, ἐφ' ὅσον καὶ τὰς ἄλλας ιδιότη- τας τοῦ Ἔρωτος περιέγραψες μὲ τόσῃν ἐπιτυχίαν καὶ τόσῃν μεγαλοπρέπειαν, ἀπάντησέ μου καὶ εἰς τὸ ἐξῆς: δ Εἶναι ἄραγε τοιαύτη ἡ φύσις του, ὥστε νὰ εἶναι ὁ Ἔρωσ ἔρωσ ὠρισμένου τινός ἢ ὄχι²; Τὸ ἐρώτημά μου πάντως δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ ἂν εἶναι γέννημα ὠρι- σμένης μητρὸς ἢ πατρὸς (θὰ ἦτο τότε κωμικὸν τὸ ἐ- ρώτημα, ἂν ὁ Ἔρωσ εἶναι ἔρωσ πρὸς μητέρα ἢ πατέ- ρα)³ ἀλλὰ νά: Ὑπόθεσε, πὼς σ' ἐρωτοῦσα περὶ αὐτῆς ἀκριβῶς τῆς ἐννοίας π α τ ἦ ρ' ἄραγε ὁ πατέρας εἶναι πατέρας ὠρισμένου τινός, ἢ ὄχι⁴; θὰ μοῦ ἀπαντοῦσες, δὲν ἀμφιβάλλω, ἂν ἤθελες νὰ μοῦ δώσης ἀπάντησιν ἀ- κριβῆ⁵, ὅτι ὁ πατέρας εἶναι πατέρας ἐνὸς υἱοῦ ἢ μιᾶς θυγατρὸς. Ἡ ὄχι;> «Φυσικὰ» εἶπεν ὁ Ἀγάθων. «Καὶ ἡ μητέρα μάλιν τὸ ἴδιον;> Καὶ εἰς αὐτὸ ἡ ἀπάντησις ἦτο e καταφατικῆ. «Δέξου ἀκόμη» εἶπεν ὁ Σωκράτης «νὰ μοῦ δώσης καὶ μερικὰς ἄλλας ἀπαντήσεις, διὰ νὰ ἐννοήσης ἀκριβέστερα αὐτὸ ποῦ θέλω νὰ καταλήξω.

* Πρβλ. Εἰσαγ. III § 2.

1. Τὸ φιλοφρόνημα ἐπαναλαμβάνεται καὶ 201d. Δὲν εἶναι διόλου εἰρωνικόν.

2. Ἡ μετάφρασις καθιστᾷ μὲν σαφές, τί θέλει νὰ εἴπῃ ὁ Σωκράτης, συγκαλύπτει δμως τὴν πολυσημίαν τῆς ἀρχαίας ἐκφρά- σεως, ἢ ὅποια ἔδωσεν ἀφορμὴν εἰς τὰς ἐπιμόνους τοῦ φιλοσόφου λογικὰς διακρίσεις. Τῆς γενικῆς ἢ χρῆσις εἶναι εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν πολλαπλῆ, εἰς τὴν προκειμένην περιπτώσειν θὰ ἦτον ἡ γενικὴ ἢ ὀποκειμενικῆ: ἔρωσ ἐκ μέρους πατρὸς ἢ μητρὸς, ἢ ἀντι- κειμενικῆ: ἔρωσ πρὸς πατέρα ἢ μητέρα, ἢ κτητικῆ: ἔρωσ γέν- νημα ἐνὸς πατρὸς, ὅπως 203a. Ἡ τρίτη ἐρμηνεῖα εἶναι, νομίζω, ἡ ὀρθότερα. Ὁ Σωκράτης θέλει νὰ εἴπῃ: Δὲν ἐννοῶ, ἂν ὁ ἔρωσ ἔχει πατέρα ἢ μητέρα, διότι τότε τὸ ἐρώτημα, ποῦ ἔκαμα πρὸ ὀλί- γου (ἔστι τοιοῦτος οἷος εἶναι τινος ὁ Ἔρωσ ἔρωσ, μὲ τὴν ἀπα- νάληψιν δηλαδὴ τῆς λέξεως ἔρωσ καὶ εἰς τὴν θέσιν τοῦ κατηγορου- μένου) θὰ ἦτο κωμικόν, ἂν ἀντὶ τοῦ τινός ἐθέταμεν μητρὸς ἢ

21. Μετά ταῦτα δὴ τὸν Σωκράτη ἔφη ἐνθένδε ποθὲν ἄρξασθαι· Καὶ μὴν, ὦ φίλε Ἀγάθων, καλῶς μοι ἔδοξας καθηγήσασθαι τοῦ λόγου, λέγων (195a) ὅτι πρῶτον μὲν δέοι αὐτὸν ἐπιδειξαί 5 ὅποιός τις ἐστὶν ὁ Ἔρωσ, ὕστερον δὲ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ταύτην τὴν ἀρχὴν πάνυ ἄγαμαι. ἴθι οὖν μοι περὶ Ἔρωτος, ἐπειδὴ καὶ τᾶλλα καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς διηλθες οἶός ἐστι, καὶ τότε εἶπέ· d πότερόν ἐστι τοιοῦτος οἶος εἶναι τινος ὁ Ἔρωσ 10 ἔρωσ ἢ οὐδενός; ἔρωτῶ δ' οὐκ εἰ μητρός τινος ἢ πατρός ἐστὶν (γελοῖον γὰρ ἂν εἴη τὸ ἐρώτημα εἰ Ἔρωσ ἐστὶν ἔρωσ μητρός ἢ πατρός), ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰ αὐτὸ τοῦτο πατὲρα ἠρώτων. Ἔρα ὁ πατήρ ἐστὶ πατήρ τινός ἢ οὐ;, εἶπες ἂν δῆπού μοι, 15 εἰ ἐβούλου καλῶς ἀποκρίνασθαι, ὅτι ἐστὶν ὑέος γε ἢ θυγατρὸς ὁ πατήρ πατήρ· ἢ οὐ;— Πάνυ γε, φάναι τὸν Ἀγάθωνα.— Οὐκοῦν καὶ ἡ μήτηρ ὡσαύτωσ; Ὁμολογεῖσθαι καὶ τοῦτο.— Ἔτι τοίνυν, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, ἀπόκριναι ὀλίγω πλείω, ἵνα 20 μᾶλλον καταμάθῃς ὃ βούλομαι· εἰ γὰρ ἐροίμην

8 οἶός τ' TW 10 ἔρωσ om. T 12 εἰ . . . πατρός secl. Hug
 || ἔρωσ del. Sommer 18 ὁμολογεῖν Stallbaum ὁμολογήσαι vulg.
 ὁμολογεῖσθω Kvicala

πατρός. Θέλει λοιπὸν διὰ τῆς διακρίσεως αὐτῆς νὰ προλάβῃ ἐνδεχομένην παρεξήγησιν καὶ νὰ ὑπογραμμίσῃ, ὅτι τὸ πρόβλημα στρέφεται ἀποκλειστικῶς περὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτος. Μὴ λησμονοῦμεν, ὅτι ἡ δυνατότης ποῦ ἔχομεν σήμερον, νὰ διακρίνωμεν μ' ἓνα κεφαλαῖον γράμμα τὸν θεόν Ἔρωτα (περὶ τοῦ ὁποίου καὶ μόνον εἶναι δυνατόν νὰ λεχθῆ, ὅτι ἔχει πατέρα ἢ μητέρα) καὶ τὸ συναίσθημα ἔρωτα, δὲν ὑπῆρχε διὰ τὸν ἀρχαῖον. Οὔτε εἶχεν ἀναπτυχθῆ ἀκόμη ὠρισμένη φιλοσοφικὴ ὄρολογία. Ὅλη αὐτὴ ἡ ἀνάπτυξις θὰ ἦτο περιττή, ἂν ὁ Πλάτων ἠμποροῦσε (ἴσως καὶ νὰ μὴν ἤθελε) νὰ διατυπώσῃ τὸ ἐρώτημά του ὅπως ἕνας σημερινός: Ἡ ἔννοια ἔρωσ χρειάζεται νὰ συμπληρωθῆ μὲ ὠρισμένον ἀντικείμενον, πρὸς τὸ ὁποῖον στρέφεται, ἢ ὄχι;

3. Ἀπὸ εὐγένειαν ὁ Σωκράτης παριστάνει, ὅτι τὸ νὰ δώσῃ ὁ Ἀγάθων τὴν ἀκριβῆ ἀπάντησιν εἶναι ζήτημα καλῆς θελήσεως, ὄχι ἱκανότητος.

Ἄν σ' ἐρωτοῦσα π.χ.: Καὶ ὁ ἀδελφός; Δὲν εἶναι καὶ αὐτὸς αὐτὸ ποῦ εἶναι, καθὼ ἀδελφὸς ἑνὸς ὠρισμένου προσώπου; ἢ ὄχι;» «Εἶναι» εἶπεν. «Ἐνὸς ἀδελφοῦ ἢ μιᾶς ἀδελφῆς» ναί;» Τὸ παρεδέχθη. «Προσπάθησε τώρα» λέγει «νὰ καθορίσῃς καὶ περὶ τοῦ Ἔρωτος· ὁ Ἔρωσ εἶναι ἔρωσ ὠρισμένου τινὸς ἢ δὲν εἶναι;» «Καὶ βέβαια εἶναι».

200

«Τώρα, αὐτὸ μὲν, τὸ τίνοσ εἶναι» ἐξηκολούθησεν ὁ Σωκράτης «φύλαξέ το μέσα σου καὶ νὰ τὸ ἐνθυμησῶναι¹. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀπάντησέ μου εἰς αὐτὸ καὶ μόνον: ἄραγε ὁ Ἔρωσ ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου εἶναι ἔρωσ, τὸ ἐπιθυμεῖ, ἢ ὄχι;» «Χωρὶς ἄλλο» εἶπε. «Ἄραγε τὸ ἔχει αὐτό, ποῦ ἐπιθυμεῖ καὶ ἀγαπᾷ, καὶ ὅμως τὸ ἐπιθυμεῖ καὶ τὸ ἀγαπᾷ, ἢ δὲν τὸ ἔχει;» «Δὲν τὸ ἔχει» λέγει· «αὐτὸ τοῦλάχιστον εἶναι πιθανόν». «Κοίταξε τώρα» εἶπεν ὁ Σωκράτης «μήπως αὐτὸ εἶναι λογικῶς ἀναγκαῖον, καὶ ὄχι ἀπλῶς πιθανόν, ὁ ἔχων δηλαδὴ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιθυμῇ ὅ,τι στερεῖται, εἰ δ' ἄλλως, νὰ μὴν ἐπιθυμῇ, ἂν τύχη καὶ δὲν τὸ στερηῖται². Ἐγὼ πάντως, Ἀγάθων, παραδέχομαι ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀπολύ- b
«Λαμπρά! Ἢ ἐπιθυμοῦσε λοιπὸν ποτὲ ἕνας, ποῦ εἶναι ἤδη μεγαλόσωμος, νὰ εἶναι μεγαλόσωμος, ἢ ρωμαλέος, ἀφοῦ εἶναι ρωμαλέος;» «Ἀδύνατον, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὄσων ἐδέχθημεν». «Φυσικά, ἀφοῦ δὲν θὰ τοῦ ἔλειπαν αὐτὰ τὰ προσόντα, ἐφ' ὅσον ἴσα ἴσα τὰ ἔχει». «Ἐχεις δίκαιον». «Διότι καὶ εἰς τὴν περίστασιν, ποῦ ἕνας ρωμαλέος θὰ ἠθελε νὰ εἶναι ρωμαλέος» λέγει ὁ Σωκράτης «καὶ ἕνας ταχύπους νὰ εἶναι ταχύπους, καὶ ἕνας ὑγιής νὰ εἶναι ὑγιής — διότι θὰ ἦτο δυνατόν ἴσως νὰ φαντασθῇ κανεὶς αὐτὰ καὶ ὄλα τὰ παρόμοια ἐνδεχόμενα, ἄνθρωποι δηλαδὴ ποῦ εἶναι τοιοῦτοι

1. Ὁ Ἀγάθων τὸ εἶχεν εἰπεῖ ἤδη 197b, ὅτι κάλλους. Ἄλλ' ὁ Σωκράτης δὲν βιάζεται· θέλει νὰ μείνῃ ἀκόμη εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἀφηρημένης ἐννοίας, τῆς λογικῆς μεθόδου, τὸ ὅποιον ἔχει δι' αὐτὸν μεγάλην σημασίαν. Εἰς τὴν οὐσίαν θὰ ἔλθῃ μόλις 201a καὶ τότε θὰ ὑπενθυμίῃ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ἀγάθωνος. Ὁ Ἀγάθων ὅμως, μαντεῶν ἴσως ἀπὸ τώρα τὰς δυσκολίας, θέλει νὰ εἶναι πάντα μέσα, καὶ διὰ τοῦτο προσθέτει 200a ὡς τὸ εἰκόσ γε, γνήσιος εἰς τοῦτο μαθητῆς τῶν ρητόρων. Ἄλλ' ὁ Σωκράτης δὲν τὸν

Τί δέ; ἀδελφός, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ ἔστιν, ἔστι
 τινός ἀδελφός ἢ οὐ; Φάναι εἶναι.—Οὐκοῦν ἀδελ-
 φοῦ ἢ ἀδελφῆς; Ὁμολογεῖν.—Πειρῶ δὴ, φά-
 ναι, καὶ τὸν Ἔρωτα εἰπεῖν ὃ Ἔρωσ ἔρωσ ἐ-
 5 στὶν οὐδενός ἢ τινός; — Πάνυ μὲν οὖν ἔστιν. 200

Τοῦτο μὲν τοίνυν, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, φύλα-
 ξον παρὰ σαυτῷ μεμνημένος, ὅτου· τοσόνδε δέ
 εἰπέ· πότερον ὃ Ἔρωσ ἐκείνου οὐ ἔστιν ἔρωσ,
 ἐπιθυμεῖ αὐτοῦ ἢ οὐ;—Πάνυ γε φάναι.—Πότε-
 10 ρον ἔχων αὐτός, οὐ ἐπιθυμεῖ τε καὶ ἐρᾷ, εἶτα
 ἐπιθυμεῖ τε καὶ ἐρᾷ, ἢ οὐκ ἔχων;—Οὐκ ἔχων,
 ὡς τὸ εἰκός γε, φάναι.—Σκόπει δὴ, εἰπεῖν τὸν
 Σωκράτη, ἀντὶ τοῦ εἰκότος εἰ ἀνάγκη οὕτως, τὸ
 ἐπιθυμοῦν ἐπιθυμεῖν οὐ ἔνδεές ἐστιν, ἢ μὴ ἐπι-
 15 θυμεῖν, ἐὰν μὴ ἔνδεές ᾖ. ἐμοὶ μὲν γὰρ θαυμαστῶς
 δοκεῖ, ὧ Ἀγάθων, ὡς ἀνάγκη εἶναι· σοὶ δὲ πῶς; b
 —Κάμοι, φάναι, δοκεῖ.—Καλῶς λέγεις, ἄρ' οὖν
 βούλοισ' ἄν τις μέγας ὦν μέγας εἶναι ἢ ἰσχυ-
 ρός ὦν ἰσχυρός;—Ἀδύνατον ἐκ τῶν ὁμολογη-
 20 μένων.—Οὐ γὰρ που ἔνδεής ἂν εἴη τούτων ὃ γε
 ὦν.—Ἀληθῆ λέγεις.—Εἰ γὰρ καὶ ἰσχυρός ὦν
 βούλοιστο ἰσχυρός εἶναι; φάναι τὸν Σωκράτη,
 καὶ ταχύς ὦν ταχύς, καὶ ὑγιής ὦν ὑγιής—Ἴσως
 γὰρ ἂν τις ταῦτα οἰηθείη καὶ πάντα τὰ τοι-
 25 αῦτα, τοὺς ὄντας τε τοιοῦτους καὶ ἔχοντας

1 δέ; δαὶ T || ἀδελφός Cobet 2 ἀδελφός del. Badham 3 ἀδελφῆς:
 ἀδελφός T corr. T² 12 σκοπεῖν W || δὴ om. T add. T² 13 εἰκότος
 W 19 ὁμολογουμένων vulg. 21 καὶ om. W

ἀφίνει· μὲ πιθανότητας καὶ μισὰ πράγματα δὲν εἶναι δυνατόν
 νὰ διεξαχθῆ ἔρευνα ἐπιστημονικῆ· ἐδῶ ἰσχύει ἡ ἀρχὴ τῆς λογικῆς
 ἀναγκαϊότητος.

2. Ὁλόκληρος ἡ ἐπιχειρηματολογία τοῦ Σωκράτους στηρίζε-
 ται εἰς τὸν ταυτισμὸν ἔρωτος καὶ ἐπιθυμίας. Πρβλ. Φαῖδρ. 237d,
 ὅτι μὲν οὖν δὴ ἐπιθυμία τις ὃ ἔρωσ, ἀπαντι δὴλον.

καὶ κατέχουν τὰ προσόντ' αὐτά, νὰ ἐπιθυμοῦν ταυτο-
 χρόνως αὐτὰ ποὺ κατέχουν· διὰ νὰ μὴν ὑποπέσωμεν
 λοιπόν εἰς λάθος, διὰ τοῦτο ἐπιμένω. Ἄλλωστε αὐ-
 τοί, Ἀγάθων, ἂν τὸ συλλογισθῆς καλὰ, ὀφείλουν
 κατ' ἀνάγκην, θέλουν δὲν θέλουν, νὰ εἶναι κάτοχοι
 τὴν στιγμὴν αὐτὴν τῶν διαφόρων ἰδιοτήτων, τὰς ὁ-
 ποίας ἔχουν· ἐπομένως κανεὶς δὲν θὰ ἤμποροῦσε πάν-
 τως νὰ ποθήσῃ αὐτὸ καὶ μόνον¹; Ἄν ὅμως ἔλθῃ κα-
 νεὶς καὶ μᾶς εἴπῃ: «Ἐγὼ εἶμαι ὑγιής, ἀλλὰ καὶ θέλω
 ἐπίσης νὰ εἶμαι ὑγιής· εἶμαι πλούσιος, ἀλλὰ καὶ
 θέλω νὰ εἶμαι πλούσιος, ἐπιθυμῶ² ἐπομένως ὅτι ἀ-
 κριβῶς ἔχω», θὰ τοῦ ἀπαντήσωμεν: «Ναί, κύριε, ἔχεις
 τώρα καὶ πλοῦτον καὶ ὑγείαν καὶ σωματικὴν δύνα-
 μιν³ ἀλλὰ τὰ θέλεις νὰ τὰ ἔχῃς καὶ εἰς τὸ μέλλον
 καθ' ὅσον εἰς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, εἴτε τὸ θέλεις
 εἴτε ὄχι, τὰ ἔχεις. Πρόσεξε λοιπόν, μήπως μὲ τὴν
 βεβαίωσίν σου αὐτὴν ὅτι Ἐπιθυμῶ αὐτὰ ποὺ ἔχω,
 δὲν θέλεις νὰ εἴπῃς τίποτε ἄλλο παρά τοῦτο: ὅτι
 θέλω ὅσα τώρα εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μου καὶ εἰς
 τὸ μέλλον νὰ εἶναι». Θὰ τὸ ἀνεγνώριζε, δὲν εἴ-
 ναι;» Συνεφώνησεν, εἶπε, καὶ ὁ Ἀγάθων. Προσέ-
 θεσε τότε ὁ Σωκράτης: «Ἐπομένως, αὐτὸ σημαίνει
 ὅτι ἀγαπᾷς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δὲν εἶν' ἀκόμη εἰς
 τὴν διάθεσίν σου οὔτε εἰς τὴν κατοχὴν σου, ὅτι
 ἀγαπᾷς δηλαδὴ τὸ νὰ σοῦ εἶναι εἰς τὸ μέλλον
 ἐξησφαλισμένα καὶ διαθέσιμα αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ⁴». ε
 Ἄπολύτως εἶπε. Ἐπιθυμεῖ ἄρα⁵, καὶ αὐτὸς καὶ

1. Τὸ ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιθυμῇ κανεὶς ὅτι, ἔχει, τοῦ φαί-
 νεται τόσον παράδοξον, ὥστ' αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ δικαιο-
 λογηθῆ, ὅτι διατυπώνει κἂν παρομοίαν ὑπόθεσιν. Ἐντεῦθεν ἐγκα-
 ταλείπεται ἡ ὑποθετικὴ σύνταξις καὶ παρεμβάλλεται τὸ ἴσως
 γὰρ... λέγω. Μὲ τὴν παρεμβολὴν ὅμως αὐτὴν ἡ ὑπόθεσις δὲν
 γίνεται καθ' ἑαυτὴν, ἀλλὰ ὡς ἀπορία τοῦ Ἀγάθωνος, πρὸς τὸν
 ὅποιον ἀπευθύνεται, καὶ τὴν αἰσθάνεται τόσον δικαίαν, ὥστε καὶ
 πάλιν ἡ σύνταξις διασπᾶται καὶ μεταπίπτει εἰς εὐθὺν λόγον: καὶ
 τοῦτου γε δήπου τίς ἂν ἐπιθυμήσειεν; Τὴν ἀπάντησιν διδίδει ὄχι
 πλέον μὲ γενικότητα, ἀλλ' εἰς ἓνα συγκεκριμένον παράδειγμα.
 Ἔτσι βλέπομεν, πῶς ἐξακολουθεῖ ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα νὰ ἐξη-
 τὸν ρευστὸν ἀκόμη χαρακτήρα ζωντανῆς καὶ παραστατικῆς συνο-
 μιρίας, ἡ σκέψις ἀναπτύσσεται, οὕτως εἰπεῖν, ἐνώπιόν μας, καὶ
 ἐνώπιόν μας ψηλαφᾷ νὰ εἶρῃ τὴν σύμμετρον διατύπωσίν της.

2. Τὸ ἐπιθυμῶ εἶναι ἐδῶ ἰσχυρότερον τοῦ βούλομαι, ἔχει

ταῦτα τούτων ἄπερ ἔχουσι καὶ ἐπιθυμείν· ἴν' c
οὖν μὴ ἐξαπατηθῶμεν, τούτου ἔνεκα λέγω—τού-
τοις γάρ, ὦ Ἀγάθων, εἰ ἐννοεῖς, ἔχειν μὲν ἔκα-
στα τούτων ἐν τῷ παρόντι ἀνάγκη ἃ ἔχουσιν,
5 ἔάντε βούλωνται ἔάντε μὴ, καὶ τούτου γε δήπου
τίς ἂν ἐπιθυμήσειεν; ἀλλ' ὅταν τις λέγῃ ὅτι
'Ἐγὼ ὑγιαίνων βούλομαι καὶ ὑγιαίνειν, καὶ πλου-
τῶν βούλομαι καὶ πλουτεῖν, καὶ ἐπιθυμῶ αὐτῶν
τούτων ἃ ἔχω—εἵπομεν ἂν αὐτῷ ὅτι Σὺ, ὦ
10 ἄνθρωπε, πλοῦτον κεκτημένος καὶ ὑγίειαν καὶ
ἰσχόν, βούλει καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ταῦτα d
κεκτῆσθαι ἐπεὶ ἐν τῷ γε νῦν παρόντι, εἴτε βού-
λει εἴτε μὴ, ἔχεις. σκόπει οὖν, ὅταν τοῦτο λέγῃς,
ὅτι ἐπιθυμῶ τῶν παρόντων, εἰ ἄλλο τι λέγεις ἢ
15 τόδε, ὅτι βούλομαι τὰ νῦν παρόντα καὶ εἰς τὸν
ἔπειτα χρόνον παρεῖναι. Ἄλλο τι ὁμολογοῖ ἂν;
Συμφάναι ἔφη τὸν Ἀγάθωνα. Εἶπεῖν δὴ τὸν Σω-
κράτη· Οὐκοῦν τοῦτό γ' ἐστὶν ἐκείνου ἔρᾶν. ὁ
οὐπω ἔτοιμον αὐτῷ ἐστὶν οὐδὲ ἔχει, τὸ εἰς τὸν
20 ἔπειτα χρόνον ταῦτα εἶναι αὐτῷ σφζόμενα καὶ e
παρόντα.— Πάνυ γε, φάναι.— Καὶ οὗτος ἄρα

1 ταῦτα B: ταυτὶ TW 2 τούτοις: τούτους TW 3 ἕκαστον vulg.
5 τούτου: τούτων? Sykutris 8 καὶ πλουτεῖν B: πλουτεῖν TW
|| ἐπιθυμῶν W 13 ἔχης B 16 ὁμολογοῖς ἂν B² 18 οὐκοῦν δὴ T^{AC}
19 τὸ TW: τὰ B τοῦ Kνivala [τῷ? Kalitsunakis] βούλεσθαι post
τὸ add. Richards post σφζόμενα Corsen 20 καὶ TW: μοι B τὰ
νῦν vulg. τὰ μὴ Sauppe καὶ ἀεὶ Bury, alii alia

δὲ καὶ σαφεστέραν τὴν ἔννοιαν τῆς ὁρμῆς τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ
ἐπιθυμούμενον (Ἰσοκρ. 10,65).

3. Μὲ τὸ σφζόμενα ἐκφράζεται σαφέστερον ἢ *συνέχεια*
τῆς κτήσεως ἀπὸ τοῦ παρελθόντος πρὸς τὸ παρόν, τὸ παρόντα
ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκάστοτε παρουσίαν τῶν πραγμάτων.

4. Εἰς τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν συμπερασμάτων ὀλοκλήρου
τῆς σειρᾶς τῶν προτέρων συλλογισμῶν ἐξαίρει διὰ τῆς ἐπισωρευ-
σεως τῶν συνωνύμων, πόσον θεμελιώδους σημασίας εἶναι ἡ
ἀρχή, ποῦ ἔθεσε.

οιοσδήποτε ἄλλος κατέχεται ὑπὸ ἐπιθυμίας τινός, ὅ,τι δὲν εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν του καὶ ὅ,τι δὲν εἶναι παρὸν καὶ ὅ,τι δὲν κατέχει καὶ ὅ,τι δὲν εἶναι ὁ ἴδιος καὶ ὅ,τι τοῦ λείπει. Παρόμοια περίπου εἶναι τ' ἀντικείμενα, πρὸς τὰ ὁποῖα στρέφονται ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ ἔρωσ». «Πολὺ σωστά» εἶπε.

«Καὶ τώρα, σὲ παρακαλῶ» ἐξηκολούθησεν ὁ Σωκράτης «ὡς ἀνακεφαλαιώσωμεν τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμείναμεν σύμφωνοι. Ὁ Ἔρωσ ἀναφέρεται πρῶτον μὲν εἰς ὠρισμένα ἀντικείμενα, ἔπειτα εἰς ἐκεῖνα τ' ἀντικείμενα, ὅσα τυχὸν στερεῖται ἐπὶ τοῦ παρόντος. Δὲν εἶναι ;» «Μάλιστα» λέγει. «Ἀνακάλεσε τώρα εἰς τὴν μνήμην σου ὕστερ' ἀπ' αὐτά. πρὸς τί πρῶγμ' ἀνέφερες εἰς τὴν ὀμιλίαν σου ὅτι στρέφεται ὁ Ἔρωσ ἢ, ἂν προτιμᾶς, σοῦ τὸ ὑπενθυμίζω ἐγώ¹. Μοῦ φαίνεται λοιπὸν, πῶς αὐτὸ περίπου ὑπεστήριξες: ὅτι τὰ πράγματα τῶν θεῶν ἐτακτοποιήθησαν χάρις εἰς τὸν ἔρωτα πρὸς τὸ ὠραῖον· διότι τοῦ ἀσχήμου ἔρωσ δὲν νοεῖται. Αὐτὸ ἐπάνω κάτω δὲν εἶναι πού ἔλεγες ;» «Ναί, τὸ εἶπα» ἀπήντησεν ὁ Ἀγάθων. «Καὶ πολὺ σωστός εἶναι ὁ ἰσχυρισμός σου, φίλε μου» εἶπεν ὁ Σωκράτης². «Ἄν λοιπὸν αὐτὸ ἀληθεύῃ, τότε ὁ Ἔρωσ πρέπει νὰ εἶναι τῆς ὠραιότητος ἔρωσ καὶ ὄχι τῆς ἀσχημίας. Ἔτσι ;» Τὸ παρεδέχθη. «Ἀνεγνωρίσθη ὁμῶς, ὅτι ἐκεῖνο πού στερεῖται καὶ ἐκεῖνο πού δὲν ἔχει, αὐτὸ ἀγαπᾷ ;» b «Ναί» εἶπε. «Στερεῖτ' ἐπομένως καὶ δὲν ἔχει ὠραιότητα ὁ Ἔρωσ». «Κατ' ἀνάγκην» εἶπεν. «Ἀλλὰ τότε, ἔνα πρῶγμα πού στερεῖται ὠραιότητα καὶ δὲν ἔχει διδῶλον κάλλος, τὸ ὀνομάζεις μήπως σὺ ὠραῖον ;» «Πάντως ὄχι». «Ἐπιμένεις λοιπὸν νὰ ὑποστηρίξῃς, ὅτι ὁ Ἔρωσ εἶναι ὠραῖος, ἐφ' ὅσον ἡ πραγματικότης εἶν' αὐτή ;» Καὶ ὁ Ἀγάθων εἶπε τότε: «Φοβοῦμαι, Σωκράτη, πῶς δὲν εἶχα καταλάβει τίποτε ἀπ' ὅσα

1. Προχωρεῖ τώρα εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ἔρωτος, ἀφοῦ διεπίστωσεν ἀπλῶς πρῶτα τὴν ὑπαρξίν του. Ὁ Ἀγάθων προβλέπων τὸν ἔλεγχον διστάζει ν' ἀπαντήσῃ (θὰ φαντασθῶμεν ὅτι μεσολαβεῖ σύντομος σιωπή), καὶ ὁ Σωκράτης ἀναλαμβάνει νὰ τὸν ὑποβοηθήσῃ (εἰ δὲ βούλει).

2. Ὁ ἐνεστώς λέγεις ἀντὶ τοῦ ἔλεγες, διότι ὁ Ἀγάθων διὰ τῆς τωρινῆς του ἀπαντήσεως ἀνανεώνει, οὕτως εἶπεν, διὰ τὸ παρὸν τὸν τότε ἰσχυρισμὸν. Κατόπιν ὁ Σωκράτης θὰ συμπληρώσῃ

καὶ ἄλλος πᾶς ὁ ἐπιθυμῶν τοῦ μὴ ἐτοίμου ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦ μὴ παρόντος καὶ ὃ μὴ ἔχει καὶ ὃ μὴ ἔστιν αὐτὸς καὶ οὗ ἔνδεής ἐστι· τοιαυτ' ἅττα ἐστὶν ὧν ἡ ἐπιθυμία τε καὶ ὁ ἔρωσ ἐστίν.—

5 Πάνυ γ', εἰπεῖν.

Ἴθι δὴ, φάναι τὸν Σωκράτη, ἀνομολογησόμεθα τὰ εἰρημένα. ἄλλο τί ἐστὶν ὁ Ἔρωσ, πρῶτον μὲν τινῶν, ἔπειτα τούτων ὧν ἂν ἔνδεια παρῆ αὐτῷ; — Ναί, φάναι. — Ἐπί δὴ τούτοις 201
 10 ἀναμνήσθητι τίνων ἔφησθα ἐν τῷ λόγῳ εἶναι τὸν Ἔρωτα. εἰ δὲ βούλει, ἐγὼ σε ἀναμνήσω· οἶμαι γὰρ σε οὕτωςί πως εἰπεῖν, ὅτι τοῖς θεοῖς κατεσκευάσθη τὰ πράγματα δι' ἔρωτα καλῶν· αἰσχρῶν γὰρ οὐκ εἶη ἔρωσ. οὐχ οὕτωςί πως ἔλε-
 15 γες (197b); — Εἶπον γάρ, φάναι τὸν Ἀγάθωνα. — Καὶ ἐπεικῶς γε λέγεις, ὦ ἑταῖρε, φάναι τὸν Σωκράτη· καὶ εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει, ἄλλο τι ὁ Ἔρωσ κάλλους ἂν εἶη ἔρωσ, αἰσχρους δὲ οὐ; Ὁμολόγει. — Οὐκοῦν ὁμολόγηται, οὗ ἔνδεής b
 20 ἐστὶ καὶ μὴ ἔχει, τούτου ἑρᾶν; — Ναί, εἰπεῖν. — Ἐνδεής ἄρ' ἐστὶ καὶ οὐκ ἔχει ὁ Ἔρωσ κάλλος. — Ἀνάγκη φάναι. — Τί δέ; τὸ ἐνδεές κάλλους καὶ μηδαμῆ κεκτημένον κάλλος ἄρα λέγεις σὺ καλὸν εἶναι; — Οὐ δῆτα. — Ἐτι οὖν ὁμολογεῖς
 25 Ἔρωτα καλὸν εἶναι, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; Καὶ τὸν Ἀγάθωνα εἰπεῖν· Κινδυνεύω, ὦ Σώκρατες,

1 ὁ ἄλλος T 2 ἔχη eodd 4 τε om. W 6 ἀνομολογησόμεθα W 8 ἂν ἔνδεια: incipit Ox 8 παρην Ox 13 ἔρωτα ἐρωτος Ox¹ 14 ὁ ἔρωσ W 16 γ' ἔλεγες Bury 17 τι ὁ: τι ἡ ὁ Ox² Vindob. 21 18 ο ἐρωσ Ox¹ 20 ἔχει Ox (ut vid.): ἔχη BTW || τούτου: του Ox¹ || ἐρᾶ W 22 δέ: δαί T 26 ω σωκρατες κινδυνεύω Ox

τὴν ἀπάντησιν (206b), ἀλλὰ προσωρινῶς ἀναγνωρίζει πλήρως τὴν ὀρθότητά της καὶ τὴν χρησιμοποιεῖ καὶ κατωτέρω χωρὶς ἐπιφυλάξεις 203c. Δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος νὰ πιστεῦσωμεν, ὅτι ὁμιλεῖ ἐδῶ εἰρωνικῶς.

εἶπα τότε». «Καὶ ὁμως ὠραῖος πολὺ ἦτον ὁ λόγος c σου, Ἀγάθων» εἶπεν¹. «Ἄλλ' ἀπάντησέ μου ἀκόμη κάτι τί: κάθε τι ἀγαθὸν δὲν παραδέχεσαι πῶς εἶναι καὶ ὠραῖον;» «Ἀσφαλῶς». «Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ὁ Ἔρωσ στερεῖται τὰ ὠραῖα καὶ ἐφ' ὅσον τ' ἀγαθὰ εἶναι ὠραῖα, θὰ πρέπει καὶ τ' ἀγαθὰ² νὰ τὰ στερηῖται». «Ἐγὼ» λέγει «Σωκράτη, δὲν θὰ ἤμποροῦσα νὰ τὰ βάλω μαζί σου εἰς τὴν συζήτησιν. Ἄς εἶναι λοιπὸν τὸ πρᾶγμα ἕτσι ὅπως τὸ λέγεις». «Ὅχι δὰ» εἶπεν. «Μὲ τὴν ἀλήθειαν, ἀγαπημένε μου Ἀγάθων, δὲν ἤμπορεῖς νὰ τὰ βάλῃς³ μὲ τὸν Σωκράτην, αὐτὸ δὲν εἶναι διόλου δύσκολον³».

22. «Καὶ τῶρα ἐσένα μὲν θὰ σ' ἀφήσω, τὴν δὲ θεω- d ρίαν⁴ περὶ τοῦ Ἐρωτος, ποῦ ἤκουσα κάποι' ἀπὸ μίαν γυναῖκα τῆς Μαντινεῖας, τὴν Διοτίμαν — ἦτο καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα, ὅπως καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ, σοφὴ, καὶ κάποτε πρὸ τῆς ἐπιδημίας⁵ ἐπέτυχε διὰ τοῦς

* Πρβλ. Εἰσαγ. II § 10. Φιλοσοφικὴν ἀνάλυσιν τοῦ ὄλου λόγου τῆς Διοτίμας εὗρισκεις εἰς τὸ III μέρος τῆς Εἰσαγωγῆς, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ παραπέμπω ἅπαξ διὰ παντός.

1. Ἡ εἰρωνεία φθάνει τὰ δρινα σαρκασμοῦ, ἐνῶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι φιλοφρόνημα, καὶ φιλοφρόνημα ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως εἰλικρινές: ἀπὸ τῆς ἀπόψεως μάλιστα τοῦ Ἀγάθωνος, ποῦ λατρεύει τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν, καὶ ἀξιολογώτατον. Ἡ εἰρωνεία στρέφεται λοιπὸν ὄχι ἐναντίον τοῦ προσώπου τοῦ Ἀγάθωνος, ἀλλὰ ἐναντίον μιᾶς ὁλοκλήρου τάξεως ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι εἶτε κτεροθῶνουν νὰ ὁμιλοῦν εὐμορφα περὶ πραγμάτων ποῦ δὲν ἐννοοῦν, εἶτε θαυμάζουν παρομοίαις κενὰς περιεχομένου ὠραιολογίας.

2. Ἔτσι ἀνασκευάζεται καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὁ Ἔρωσ εἶναι ἀριστος, ἀποδεικνύεται δὲ ὅτι ἀδικαιολόγητος ἦτον ἡ ἐπισῶρευσις τῶν τεσσάρων ἀρετῶν ἐπὶ τοῦ Ἐρωτος. Ὁ ταυτισμὸς τῶν ἐννοιῶν ἀγαθὸν καὶ καλὸν εἶναι αὐτονόητος διὰ τὸν Πλάτωνα, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς Ἕλληνας γενικῶς: οὔτε ἡ ὠραιότης ἦτο ποτὲ δι' αὐτοὺς ἐξωτερικὴ μόνον ἰδιότης τῶν ὄντων, οὔτε πάλιν τὸ ἀγαθὸν κάτι ποῦ ἀναφέρεται μόνον ἢ κυρίως εἰς τὴν ἐσωτερικὴν προαίρεσιν, ὅπως εἶναι διὰ τὴν σύγχρονον ἠθικὴν τὴν χριστιανικὴν ἢ τὴν χριστιανογενῆ.

3. Ὁ Ἀγάθων ἔχασε κάθε διάθεσιν⁴ διακόπτει τὴν συζήτησιν ἀναγνωρίζων τὴν διαλεκτικὴν ὑπεροχὴν τοῦ Σωκράτους, ὅπως ὁ Καλλικλῆς εἰς τὸν Γοργίαν 505e. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, πῶς εἶναι τὸσον παράδοξος ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὁ Ἔρωσ δὲν εἶναι ὠραῖος, ὥστε καὶ ὁ ἀναγνώστης δὲν βλέπει παρὰ σοφίσματα εἰς ὅσα λέγει ὁ Σωκράτης, καὶ περιμένει μὲ ἀγωνίαν ποῦ

οὐδέν εἶδέναι ὧν τότε εἶπον. — Καὶ μὴν καλῶς c
 γε εἶπες, φάναι, ὦ Ἀγάθων. ἀλλὰ σμικρὸν ἔτι
 εἶπέ' τάγαθὰ οὐ καὶ καλὰ δοκεῖ σοι εἶναι; —
 "Ἐμοιγε. — Εἰ ἄρα ὁ Ἔρωσ τῶν καλῶν ἐνδεῆς
 5 ἔστι, τὰ δὲ ἀγαθὰ καλὰ, κἂν τῶν ἀγαθῶν ἐν-
 δεῆς εἴη. — Ἐγὼ, φάναι, ὦ Σώκρατες, σοὶ οὐκ
 ἂν δυναίμην ἀντιλέγειν· ἀλλ' οὕτως ἐχέτω, ὡς
 σὺ λέγεις. — Οὐ μὲν οὖν τῇ ἀληθείᾳ, φάναι, ὦ
 φιλούμενε Ἀγάθων, δύνασαι ἀντιλέγειν· ἐπεὶ
 10 Σωκράτει γε οὐδέν χαλεπὸν.

22. Καὶ σὲ μὲν γε ἤδη ἐάσω, τὸν δὲ λόγον d
 τὸν περὶ τοῦ Ἔρωτος, ὃν ποτ' ἤκουσά γυναικὸς
 Μαντινικῆς Διοτίμας, ἣ ταυτὰ τε σοφὴ ἦν καὶ
 ἄλλα πολλὰ, καὶ Ἀθηναίοις ποτὲ θυμαμένοις
 15 πρὸ τοῦ λοιμοῦ δέκα ἔτη ἀναβολὴν ἐποίησε τῆς

2 εἰπας Ox 9 φιλούμενε: φιλε Ox Schöne, Maas || οὐ δύνασαι Sauppe
 13 μαντινικῆς BTOx Maximus Tyrius: μαντικῆς W 14 θυμαμένη
 Stephannus coll. Leg. 642d 15 δέκα ἔτη: δεκέτη Baddam || ἐποίη-
 σατο Ox || τῆς s. v. Ox²

θὰ καταλήξῃ — ὡς πού εἰσάγεται ἡ ἔννοια τοῦ μεταξύ, ἡ
 ὁποία εἶναι καὶ εἰς αὐτὸν τόσον ἀπροσδόκητος, ὅσον καὶ εἰς τὸν
 Σωκράτη (201e).

Ἐπισημειώθη εὐρισκόμεθα εἰς συμπόσιον, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται
 νὰ συνεχισθῇ ἡ τεταμένη σχέση, ὅπως μὲ τὸν Καλλικλέα. Ὁ Σω-
 κράτης διακόπτει μ' ἓνα φιλούμενε (σὰν νὰ τοῦ λέγῃ: Δὲν εἶναι
 πῶς δὲν σ' ἀγαπῶ) καὶ μὲ τὴν μετριόφρονα παρατήρησιν, ὅτι ἡ
 διαλεκτικὴ τοῦ νίκῃ δὲν ὀφείλεται εἰς π ρ ο σ ω π ι κ ῆ ν ὑπεροχὴν,
 ἀλλὰ τὴν ἀντλεῖ ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν (πρβλ. καὶ Φαίδ. 91bc). Εἰς τὰ
 κατόπιν μίαν μόνον φοράν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Ἀγάθωνα, διὰ
 ν' ἀναγνωρίσῃ, ὅτι ἔχει δίκαιον (201d), καὶ ὕστερα λησμονοῦνται
 ἄλλοι, ὁ Ἀγάθων καὶ τὸ συμπόσιον. Ὁ φιλόσοφος μυσταγωγούμε-
 νος ὑπὸ τῆς Διοτίμας δὲν εἶναι πλέον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

4. Πρόκειται περὶ π ο λ λ ῶ ν συζητήσεων, συστηματικῆς μυσ-
 σταγωγίας (207a), τῶν ὁποίων παρέχεται ἑνταῦθα ἡ περίληψις.

5. Ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπιδημίαν τοῦ 430, τὴν ὁποίαν περι-
 γράφει ὁ Θουκυδίδης 2,47-53. Εἰς τὴν φράσιν πρὸ τοῦ λοιμοῦ
 ἡ πρόθεσις πρὸ ἐκφράζει μαζὶ καὶ τὴν χρονικὴν προτεραιότητα
 καὶ μεταφορικῶς: τὴν τοπικὴν πρὸς ἀποτροπὴν.

Ἄθηναίους, μὲ τὰς θυσίας ποῦ ἔκαμαν, δεκαετη ἀναβολὴν τῆς νόσου : αὐτὴ ἐχρημάτισε καὶ δι' ἐμὲ διδάσκαλος εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ ἔρωτος — τὴν θεωρίαν λοιπόν, ποῦ μοῦ ἀνέπτυσσε κάποι' ἐκείνη, θὰ προσπαθήσω, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὄσων διεπιστώσαμεν ἐγὼ καὶ ὁ Ἄγάθων², νὰ σᾶς ἐκθέσω, μόνος μὲ τὰς δυνάμεις μου, ὅπωςδὴποτε ἤμπορέσω³. Φυσικὰ πρέπει, ὅπως καὶ σύ, Ἄγάθων, ὑπέδειξες, νὰ καθορίσω, ὁ Ἴδιος πρῶτα ὁ Ἔρωσ τί πρᾶγμα εἶναι καὶ ποῖα ἢ φύσις του⁴, ἔπειτα τὴν δρᾶσιν του.

Τὸ ἀπλούστερον λοιπόν θὰ εἶναι, μοῦ φαίνεται, νὰ τὰ ἐκθέσω κατὰ τὸν τρόπον ποῦ μοῦ τ' ἀνέπτυσσε τότε ἡ ξένη, ἀπευθύνουσα πρὸς ἐμὲ Ἔρωσ μεταξὺ ἐρωτήσεις. Διότι καὶ ἐγὼ τότε ἀναλόγους σχεδὸν ἀπόψεις ὑπεστήριζ' ἀπέναντι ἐκείνης, καθὼς πρὸ ὀλίγου ἀπέναντί μου ὁ Ἄγάθων : ὅτι ὁ Ἔρωσ εἶναι θεὸς μέγας καὶ ὅτι ἀνήκει εἰς τὰ ὄραϊα. Καὶ ἐκείνη μὲ ἀντέκρουε μὲ τὰ ἴδια ἐπιχειρήματα, μὲ τὰ ὁποῖα καὶ ἐγὼ τοῦτον ἀντέκρουσα : ὅτι δηλαδὴ, σύμφωνα μὲ τὰ λεγόμενά μου, οὔτε ὄραϊος εἶν' ὁ Ἔρωσ, οὔτε ἀγαθός. «Τί εἶν' αὐτὸ ποῦ λέγεις, Διοτίμα ;» ἀπήντησα ἐγὼ· «ἄσχημος λοιπόν εἶν' ὁ Ἔρωσ καὶ κακός ;» «Μὴ βλασφημῆς» εἶπεν ἐκείνη· «ἢ μήπως νομίζεις, πὼς ὅ,τι δὲν εἶναι ὄραϊον, εἶναι κατ' ἀνάγκην ἄσχημον ;» «Καὶ βέβαια». «Ἔστω καὶ ὅ,τι δὲν εἶναι σοφόν, εἶναι ἀνόητον ; Δὲν ἔχεις προσέξει λοιπόν ὅτι μεταξὺ σοφίας καὶ μωρίας ὑπάρχει ἕνα μέσον ;» «Ποῖον εἶναι τοῦτο ;»

1. Πρβλ. ὅσα λέγει τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν πρὸς τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Κροίσου (Ἡρόδοτ. 1,91). Τὸ πεπρωμένον ἀδύνατον κανεὶς ν' ἀποφύγη, καὶ θεὸς ἂν εἶναι· τὸ μόνον ποῦ ἐπέτυχεν ὁ Ἀπόλλων ἀπὸ τῆς Μοίρας χάριν τοῦ Κροίσου, εἶναι ν' ἀναβάλουν ἐπὶ τρία ἔτη τὴν καταστροφὴν του.

2. Ἔστω καὶ ὅσα συνεζήτησε μὲ τὸν Ἄγάθωνα, τὰ ἐδιδάχθη ὁ Σωκράτης ἀπὸ τὴν Διοτίμαν. Τὸ λέγει κατόπιν ρητῶς 201e.

3. Ὁ Σωκράτης ἀμφιβάλει ἂν θὰ εἶναι εἰς θέσιν μὲ λόγον συνεχῆ ν' ἀναπτύξη τὰ διδάγματα τῆς Διοτίμας· διὰ τοῦτο ἀναδιηγεῖται τὸν διάλογον μὲ αὐτὴν (ἀνακρίνουσα). Τόσον συνδεδεμένη εἶναι ἡ εὐρεσις τῆς ἀληθείας μὲ τὴν μορφήν τῆς ζητήσεως τὴν δια-

νόσου, ἢ δὴ καὶ ἐμὲ τὰ ἐρωτικά ἐδίδαξεν — ὄν
 οὖν ἐκείνη ἔλεγε λόγον, πειράσομαι ὑμῖν διελ-
 θεῖν ἐκ τῶν ὠμολογημένων ἐμοὶ καὶ Ἀγάθωνι,
 αὐτὸς ἐπ' ἐμαυτοῦ, ὅπως ἂν δύνωμαι. δεῖ δὴ,
 5 ὦ Ἀγάθων, ὥσπερ σὺ διηγῆσω (195a), διελθεῖν
 αὐτὸν πρῶτον, τίς ἐστὶν ὁ Ἔρωσ καὶ ποῖός τις, e
 ἔπειτα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Δοκεῖ οὖν μοι ῥᾶστον εἶναι οὕτω διελ-
 θεῖν, ὡς ποτέ με ἡ ξένη ἀνακρίνουσα διῆει.
 10 σχεδὸν γάρ τι καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὴν ἕτερα
 τοιαῦτα ἔλεγον, οἷάπερ νῦν πρὸς ἐμὲ Ἀγά-
 θων, ὡς εἶη ὁ Ἔρωσ μέγας θεός, εἶη δὲ
 τῶν καλῶν· ἤλεγχε δὴ με τούτοις τοῖς λόγοις,
 οἷσπερ ἐγὼ τοῦτον, ὡς οὔτε καλὸς εἶη κατὰ
 15 τὸν ἐμὸν λόγον οὔτε ἀγαθός. Καὶ ἐγὼ Πῶς λέ-
 γεις, ἔφην, ὦ Διοτίμα; αἰσχρὸς ἄρα ὁ Ἔρωσ
 ἐστὶ καὶ κακός; Καὶ ἢ Οὐκ εὐφημήσεις; ἔφη. ἢ
 οἶει ὃ τι ἂν μὴ καλὸν ᾗ ἀναγκαῖον αὐτὸ εἶναι
 αἰσχρὸν; — Μάλιστα γε. — Ἦ καὶ ἂν μὴ σοφόν, 202
 20 ἀμαθές; ἢ οὐκ ἦσθησαι ὅτι ἔστιν τι μεταξὺ σο-
 φίας καὶ ἀμαθίας; — Τί τοῦτο; — Τὸ ὀρθὰ δοξάζειν

2 ἐκείνη ἔλεγε λόγον: λόγον ἐκείνη ἔλεγε Ox 4 ἐπ' Ox
 Paris. 1642: ἀπ' BTW || δεῖ δὴ: δεῖλη B · 5 διηγῆσω: ἠγῆσω (δὴ
 ἠγῆσω Schanz) Hermann [Rh. M. IV. 442. Wilamowitz] καθηγήσω vel
 ὀφηγήσω Sauppe [διήρησαι Usener] 6 ποῖος: οποῖος Ox 10 γάρ: δε
 Ox 15 πως εφην λεγεις Ox 16 αἰσχρον Ox¹ 17 ἢ om. Ox¹ ἢ Ox²
 18 καὶ ὃ (ὅ,τι Stephanus) ἂν Ast 21 τὸ: τὰ W || ὀρθοδοξάζειν B
 ὀρθῶς δοξάζειν Vindob. 21 [cf. Kalitsunakis Ἐπιστημ. Μνημοσ.
 Γ. Γαρδίκια Ath. 1939 p. 40]

λογικὴν! Ἐνῶ κατωτέρω 208c ἡ Διοτίμα ὀμιλεῖ εἰς λόγον συν-
 αχῆ, ὥσπερ οἱ τέλει σοφισταί. Ἔτσι ἐπιτυγχάνει ὁ συγγρα-
 φεύς καὶ μὲ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν νὰ διακρίνη μεταξὺ τοῦ αὐ-
 στηρῶς ἐπιστημονικοῦ καὶ τοῦ μυσταγωγικοῦ μέρους.

4. Τὴν διάταξιν τοῦ Ἀγάθωνος διατηρεῖ ὁ Σωκράτης,
 διορθῶναι ὅμως τὸ πρῶτον μέρος· ὄχι μόνον τίς, ἀλλὰ καὶ ποῖός
 τις εἶναι ὁ Ἔρωσ θὰ ἐξετάσῃ.

5. Ἦτο ἀνευλάβεια πρὸς τὸ θεῖον νὰ τοῦ ἀποδώσῃ τὰς
 ιδιότητας τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ ἀσχήμου.

«Τὸ νὰ ἔχη κανεὶς παράστασιν ὀρθήν¹, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ νὰ τὴν δικαιολογήσῃ. Ἄγνοεῖς» εἶπεν «ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι οὐτ' ἐπιστήμη (πῶς θὰ ἦτο δυνατόν ἄλλωστε νὰ εἶν' ἐπιστήμη ἕνα πράγμα μὴ ἀποδεικνυόμενον λογικῶς;), οὔτε ἄγνοια (ἀφοῦ εὐστοχεῖ τῆς πραγματικότητος, πῶς ἠμποροῦσε νὰ εἶναι ἄγνοια;); Εἶναι λοιπὸν τοῦ εἴδους αὐτοῦ προφανῶς ἡ ὀρθὴ παράστασις, κάτι μεταξὺ τῆς φρονήσεως καὶ τῆς μωρίας». «Δίκαιον» τῆς λέγω «ἔχεις». «Μὴ θέλεις λοιπὸν, σῶναι καὶ καλὰ, ὅ,τι δὲν εἶναι ὠραῖον, νὰ εἶναι ἄσχημον, καὶ κακὸν ὅ,τι δὲν εἶναι ἀγαθόν. Τὸ ἴδιον καὶ ὁ Ἔρως² ἐφ' ὅσον μόνος σου ἀναγνωρίζεις πῶς δὲν εἶναι οὔτε καλὸς οὔτε ὠραῖος, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ νομίζῃς μ' αὐτό, πῶς πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ εἶναι ἄσχημος καὶ κακός, καὶ ὄχι κάτι μεταξὺ» εἶπεν «αὐτῶν τῶν δύο».

«Ἐντούτοις» εἶπα ἐγὼ «ἀναγνωρίζεται ἀπ' ὅλους πῶς εἶναι μέγας θεός». «Ὁ λ ο υ ς ποίους ἐννοεῖς;» εἶπε³ «τοὺς ἀγνοοῦντας ἢ καὶ τοὺς Ἔρως δαίμων εἰδήμονας⁴;» «Ὅχι ὅλους ἀνεξαιρέτως». Ἐκεῖνη τότε ἐγέλασε καὶ εἶπε: «Μὰ Σωκράτη, πῶς εἶναι δυνατόν ν' ἀναγνωρίζεται ὡς μέγας θεός ἀπ' αὐτοῦς, οἱ ὁποῖοι ἀρνοῦνται κἂν πῶς εἶναι θεός;» «Ποῖοι αὐτοί;» εἶπα ἐγὼ. «Ἐνας» εἶπε «σύ, δευτέρον ἐγώ». Καὶ ἐγὼ τῆς εἶπα⁵. «Πῶς βεβαιώνεις» τῆς λέγω «αὐτὸ τὸ πράγμα⁶;» «Ἀπλοῦ-

1. Ἡ διάκρισις μεταξὺ ἀληθείας καὶ δόξης εἶναι προπлатωνική· ὀλόκληρον τὸ σύστημα τοῦ Παρμενίδου στηρίζεται ἐπ' αὐτῆς. Ἄλλ' ἐνῶ διὰ τοὺς παλαιούς ἡ δόξα εἶναι ἡ πλάνη, διὰ τὸν Πλάτωνα εἶναι κάτι, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι φύσει ἐσφαλμένον, εἶναι μόνον ἄλογον, καὶ ἐπομένως δύναται νὰ εἶναι ὀρθόν ἢ ἐσφαλμένον, ἔτσι κατὰ τύχην. Ἀπὸ τὴν ἐπιστήμην διαφέρει ἡ δόξα, ὅτι ἐκεῖνη μὲν εἶναι νόησις περὶ οὐσίαν, αὐτὴ δὲ εἶναι δόξα περὶ γένεσιν (Πολιτ. 534a). Ἡ ὀρθὴ δόξα δύναται ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον νὰ συμπίπτῃ πλήρως ἢ ἐν μέρει πρὸς τὴν ἐπιστήμην (ἢ αὐτὴ πεποίθησις εἶναι διὰ τὸν ἕνα δόξης, διὰ τὸν ἄλλον ἐπιστήμης ἀποτελέσμα), διαφέρει ὁμως ὡς πρὸς τὴν λογικὴν ἀξίαν, τῆς λείπει ὁ λογισμὸς αἰτίας (Μένων 98a), ὁ νοῦς (Πολιτ. 506c), ποῦ ἐξασφαλίζει ἀπαρασάλευτον τὴν ἀληθειάν της.

ἄνευ τοῦ ἔχειν λόγον δοῦναι οὐκ οἶσθ',
 ἔφη, ὅτι οὔτε ἐπίστασθαι ἔστιν (ἄλογον γὰρ
 πράγμα πῶς ἂν εἶη ἐπιστήμη;) οὔτε ἀμαθία· τὸ
 γὰρ τοῦ ὄντος τυγχάνον πῶς ἂν εἶη ἀμαθία;
 5 ἔστι δὲ δήπου τοιοῦτον ἢ ὀρθὴ δόξα, μεταξὺ
 φρονήσεως καὶ ἀμαθίας. — Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ,
 λέγεις.—Μὴ τοίνυν ἀνάγκαζε δὲ μὴ καλὸν ἔστιν b
 αἰσχρὸν εἶναι, μηδὲ δὲ μὴ ἀγαθόν, κακόν· οὕτω
 δὲ καὶ τὸν Ἔρωτα, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁμολογεῖς μὴ
 10 εἶναι ἀγαθόν μηδὲ καλόν, μηδὲν τι μᾶλλον
 οἶου δεῖν αὐτὸν αἰσχρὸν καὶ κακόν εἶναι, ἀλ-
 λά τι μεταξὺ, ἔφη, τούτοιιν.

Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, ὁμολογεῖται γε παρὰ
 πάντων μέγας θεὸς εἶναι. — Τῶν μὴ εἰδόντων,
 15 ἔφη, πάντων λέγεις, ἢ καὶ τῶν εἰδόντων;
 — Ξυμπάντων μὲν οὖν. Καὶ ἡ γελάσασα καὶ πῶς
 ἂν, ἔφη, ὧ Σωκράτες, ὁμολογοῖτο μέγας θεὸς c
 εἶναι παρὰ τούτων, οἱ φασιν αὐτὸν οὐδὲ θεὸν
 εἶναι;—Τίνες οὗτοι; ἦν δ' ἐγώ.—Εἷς μὲν, ἔφη,
 20 σὺ, μία δ' ἐγώ. Κἀγὼ εἶπον. Πῶς τοῦτο, ἔφην,

1 ἄνευ (Stallbaum) Ox: καὶ ἄνευ BTW 5 δόξαι W 12 τούτοιιν
 εφη Ox 13 γε: μοι W 20 ἔφην om. Ox

Εὐρίσκειτ' ἐπομένως μετὰ ξὺ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀγνοίας
 (Πολιτ. 478c).

2. Ἡ καθολικότης τῆς πίστεως εἰς μίαν ἀρχὴν δὲν ἀποτελεῖ
 ἀπόδειξιν τῆς ὀρθότητος αὐτῆς. Ἡ «λογικὴ τοῦ ἀριθμοῦ», ποῦ
 μετρεῖ τὴν ἀξίαν μιᾶς θεωρίας ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν ἐκείνων, οἱ ὁ-
 ποῖοι τὴν δέχονται ὡς ὀρθήν, εὐρίσκειται πάντοτε σχεδὸν εἰς ἀν-
 τίθεσιν πρὸς «τὴν ἀληθινὴν λογικὴν».

3. Ὁ Σωκράτης καταπλήσσειται, διότι κατατάσσει καὶ αὐτὸν
 ἢ Διοτίμα μεταξὺ ἐκείνων, ὅσοι ἀρνοῦνται τὴν θεότητα τοῦ Ἐ-
 ρωτος: Τί θέλεις νὰ εἰπῆς μ' αὐτό; Πῶς μπορεῖς νὰ λῆς αὐτὸ
 τὸ πρᾶγμα; Ἡ Διοτίμα παίζει, θαρρεῖς, μὲ τὸν Σωκράτην, ὅστις
 μεταπίπτει ἀπὸ ἐκπλήξεως εἰς ἐκπληξιν. Ἐκφράζεται τοῦτο πολὺ
 τῶρα καὶ μὲ τὴν ταυτολογίαν τοῦ εἶπεν καὶ τοῦ ἔφην.

στατα» εἶπε. «Ἀπάντησε μου: δὲν παραδέχεσαι, ὅτι ὅλοι οἱ θεοὶ εἶναι εὐδαίμονες καὶ ὠραῖοι; ἢ θὰ ἐφθάνεις νὰ ἰσχυρισθῆς περὶ οἰουδήποτ' ἐκ τῶν θεῶν, ὅτι δὲν εἶναι ὠραῖος καὶ εὐδαίμων¹;» «Μὰ τὸν θεόν» εἶπα «ἐγὼ πάντως ὄχι». «Εὐδαίμονας δὲ ὀνομάζεις βέβαια ὄσους ἔχουν τ' ἀγαθὰ καὶ τὰ ὠραῖα² ἢ ὄχι;» «Φυσικά». «Ἐντούτοις ἔχεις ἀναγνωρίσει, ὅτι ὁ Ἔρως ἀπὸ ἃ ἔλλειψιν τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ὠραίων τὰ ποθεῖ αὐτὰ ἀκριβῶς, ἐπειδὴ τοῦ λείπουν». «Τὸ ἔχω πράγματι παραδεχθῆ³». «Τότε πῶς εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι θεὸς ὁ στερούμενος τῶν ὠραίων καὶ τῶν ἀγαθῶν;» «Ἀποκλείεται ἔτσι τοῦλάχιστον φαίνεται». «Βλέπεις λοιπὸν, ὅτι καὶ σὺ δὲν θεωρεῖς θεὸν τὸν Ἔρωτα;»

23. «Ἀλλὰ τότε» εἶπα «τί νὰ εἶναι ὁ Ἔρως; θνητός;» «Κάθε ἄλλο». «Μὰ τότε τί;» «Ὅπως καὶ τὰ προηγούμενα παραδείγματα⁴» εἶπε «κάτι μεταξὺ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου». «Δηλαδή, Διοτίμα, τί⁵;» «Δαίμων μέγας⁶, Σωκράτη. Ἄλλωστε κάθε τι δαιμονικὸν εὐρίσκεται μεταξὺ θεοῦ καὶ θνητοῦ». «Καὶ ποῖα εἶναι⁷» εἶπα ἐγὼ «ἢ δρᾶσις του;» «Νὰ μεταφράζῃ καὶ νὰ μεταβιβάζῃ⁸ εἰς τοὺς θεοὺς τὰ προερχόμενα ἐκ τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ ἐκ τῶν θεῶν, ἐκείνων μὲν τὰς προσευχὰς καὶ τὰς θυσίας, τούτων δὲ τὰς προσταγὰς καὶ τὰς ἀνταποδόσεις⁹. Εἰς τὸ μέσον δὲ καὶ τῶν δύο ὅπως εὐρίσκεται, γεμίζει τὸ κε-

1. Τὸ καλὸν ἐδῶ μὲ τὴν γενικωτέραν τῆς λέξεως σημασίαν, ὅπως ἐξηγεῖται μὲ τὸ εὐδαίμονα. Διότι ὠραῖος πάντως δὲν ἦτο ὁ Ἥφαιστος. Δὲν ὑπάρχει ὁμοῦς λόγος ν' ἀθετήσωμεν τὴν λέξιν.

2. Δηλαδή τὸ ἔχει παραδεχθῆ ὁ Ἀγάθων 200a καὶ 200e, ἀλλὰ καὶ ὁ Σωκράτης εἶχε τότε τὰς ἰδίας μ' ἐκεῖνον ἀντιλήψεις.

3. Ἡ ὀρθὴ δόξα, τὸ μεταξὺ αἰσχροῦ καὶ καλοῦ, τὸ μεταξὺ κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ 202ab.

4. Νέα ἔκπληξις τοῦ Σωκράτους· ἐντεῦθεν ἡ ὀνομαστικὴ προσφώνησις, τὴν ὁποίαν ἀστειευομένη ἀνταποδίδει ἡ Διοτίμα.

5. Ὅχι μέγας θεός, ὅπως ἰσχυρίσθη 202b.

6. Τὸ πρῶτον ἔργον ἐνθυμίζει τὸν Ἑρμῆν (ἐρμηνεύον) τὸ δεύτερον τὸν Χάροντα (διαπορθμεύον).

7. Ἡ εὐσέβεια εἶναι εἶδος ἐμπορικῆς τέχνης μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων (Εὐθύφρ. 14e).

- λέγεις ; Καί ἡ Ραδίως, ἔφη. λέγε γάρ μοι· οὐ πάντας θεοὺς φῆς εὐδαίμονας εἶναι καὶ καλοὺς ; ἢ τολμήσαις ἄν τινα μὴ φάναι καλόν τε καὶ εὐδαίμονα θεῶν εἶναι ; — Μὰ Δί', οὐκ ἔγωγ', ἔφην.
- 5 — Εὐδαίμονας δὲ δὴ λέγεις οὐ τοὺς τάγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κεκτημένους ; — Πάνυ γε, — Ἄλλὰ μὴν δ "Ερωτά γε ὠμολόγηκας (201e) δι' ἔνδειαν τῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν ἐπιθυμεῖν αὐτῶν τούτων, ὧν ἔνδεής ἐστιν. — Ὁμολόγηκα γάρ. — Πῶς ἄν
- 10 οὖν θεὸς εἴη ὁ γε τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἄμοιρος ; — Οὐδαμῶς. ὥς γ' ἔοικεν. — Ὅρας οὖν, ἔφη, ὅτι καὶ σὺ "Ερωτα οὐ θεὸν νομίζεις ;

23. Τί οὖν ἄν, ἔφην, εἴη ὁ "Ερωσ ; θνητός ; — Ἦκιστά γε. — Ἄλλὰ τί μὴν ; — Ὡσπερ τὰ
- 15 πρότερα, ἔφη, μεταξὺ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου. — Τί οὖν, ὦ Διοτίμα ; — Δαίμων μέγας, ὦ Σώκρατες· καὶ γὰρ πᾶν τὸ δαιμόνιον μεταξὺ ἐστὶ θεοῦ ε τε καὶ θνητοῦ. — Τίνα, ἦν δ' ἐγώ, δύναμιν ἔχον ; — Ἐρμηνεῖον καὶ διαπορθμεῖον θεοῖς τε τὰ
- 20 παρ' ἀνθρώπων καὶ ἀνθρώποις τὰ παρὰ θεῶν, τῶν μὲν τὰς δεήσεις καὶ θυσίας, τῶν δὲ τὰς ἐπιτάξεις τε καὶ ἀμοιβὰς [τῶν θυσιῶν]. ἐν μέσῳ δὲ ὃν ἀμφοτέρων συμπληροῖ, ὥστε τὸ πᾶν αὐτὸ

2 καὶ καλοὺς et infra καλόν τε καὶ del. Badham 4 θεὸν W²
 5 δὲ δὴ om. Stobaeus || τάγαθὰ BTOv Stobaeus : τοὺς ἀγαθοὺς
 καὶ τάγαθὰ W 6 τὰ καλὰ BOx : καλὰ TW Stobaeus 7 τῶν κα-
 λῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν Stobaeus 9 ἄν BOx Stobaeus : δ' ἄν TW
 δ' ἄν Bury 10 τῶν : γ' ὧν B 11 ὥς γ' BTOx : γ' ὥς W ὥστ' vel
 ὥς Stobaeus 13 ὁ "Ερωσ εἴη Stobaeus 15 πρότερα, ἔφη TWOx :
 πρότερα ἔφην, B Stobaeus 18 τε om. W Stobaeus 19 τε Stobaeus solus
 22 τῶν θυσιῶν non leg. Pollux 6,187 [cf. Bergk, Philolog. XXX
 (1870) 678] del. Jahn || ἐμμέσῳ Wox 23 ἀμφοτέρων : τὰ ἀμφοτέρων
 Bergk ἀμφοτέρων τὰ ὅλα Reyniers [coll. Procl. in Alcib. I 69]
 ἀμφοτέρων ἀμφοτέρους Badham || τὸ πᾶν ὥστε Orelli

νόν. ὥστε τὸ σύμπαν νὰ ἔξη συνοχὴν ἐσωτερικὴν¹. Διὰ μέσου τούτου προβαίνει εἰς τὸ ἔργον τῆς καὶ ἡ μαντικὴ ὀλόκληρος καὶ τῶν ἱερέων ἡ τέχνη ἡ σχετικὴ μὲ τὰς θυσίας καὶ τὰς μυσταγωγίας καὶ τὰς ἐπιφθᾶς, καὶ γενικῶς μὲ τὴν μαγείαν καὶ τὴν γοητείαν². Τὸ 203 θεῖον³ μὲ τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἔρχεται εἰς ἀμεσον συγχρωτισμόν, ἀλλὰ διὰ τῆς μεσολαβήσεως τούτου συντελεῖται οἰαδῆποτ' ἐπικοινωνία καὶ συνομιλία θεῶν καὶ ἀνθρώπων, εἴτε κατὰ τὴν ἐγρήγορσιν εἴτε εἰς τὸν ὕπνον των⁴. Ὅστις εἰς αὐτὰ τὰ ζητήματα εἶν' ἔμπειρος, εἶν' ἕνας ἀνθρώπος δαιμόνιος⁵· ἐνῶ ὅστις εἶναι εἰς ἄλλα πράγματα σοφός, εἰς ἐπιστήμην π. χ. ἡ χειρωνακτικὴν ἐργασίαν, εἶν' ἕνας βάνουσος⁶. Οἱ δαίμονες λοιπὸν αὐτοὶ εἶναι πολυάριθμοι καὶ διαφόρων εἰδῶν· ἕνας ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ὁ Ἔρως.

«Πατέρα» εἶπα τότε ἔγώ «καὶ μητέρα ποῖον ἔχει?»

1. Γεμίζει τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον θὰ ὄπῃρχε καὶ θὰ ἐχώριζε, τοὺς δύο κόσμους, τὸν θεῖον καὶ τὸν ἀνθρώπινον, ἐντὸς τοῦ σύμπαντος. Καὶ ὁ ἔρως ἐνώνει τοὺς δύο κόσμους, τοῦ ὄντος καὶ τοῦ γινομένου, ὅπως ἀναπτύσσει εἰς τὸν Φαῖδρον ὁ Πλάτων.

2. Οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶχαν μονολεκτικὴν ἔκφρασιν δι' ὅ,τι ἡμεῖς ὀνομάζομεν σήμερον θρησκείαν· ἐντεῦθεν ἡ ἀπαρίθμησις. Οἱ μάντιες ἦσαν τὰ ὄργανα τῶν θεῶν εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τῆς βουλῆς των πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ἱερεῖς τὰ ὄργανα τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἐπικοινωνίαν των πρὸς τοὺς θεοὺς. Τῶν ἱερέων ἔργον εἶναι αἱ θυσίαι, τὸ τυπικόν (τελεταί), αἱ θεραπευτικαὶ ἐπιφθᾶι καὶ τὰ μυστηριακὰ μέσα ἐπιδράσεως, ἀγαθῆς ἢ κακῆς, ἐπὶ τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως καὶ τοὺς ἀνθρώπους (μαγεία-γοητεία). Καὶ ὁ Σωκράτης πολλὰκις ἐμφανίζεται κατέχων δυνάμεις καὶ μέσα μαγικά (Χαρμ. 15e—15c, 176b, Μένων 80a, Φαῖδ. 77e)· εἶναι καὶ αὐτὸς δαίμων ἢ δαιμόνιος. Καὶ μήπως δαιμονία δὲν εἶναι ἡ δύναμις τοῦ ἔρωτος, ποὺ ἐξασκεῖ εἰς τοὺς νέους; Πρβλ. 203d.

3. Ἡ ἀλλαγὴ τῆς συντάξεως, ἐνδειξίς συνήθους ὀμιλίας, καθιστᾷ περιττὴν τὴν προσθήκην αἰτιολογικοῦ συνδέσμου.

4. Καθ' ὅπνου ἐπικοινωνοῦν οἱ θεοὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῶν ὀνείρων (Κρίτ. 44ab Φαῖδ. 60e), εἰς τὴν ἐγρήγορσιν ὁ Σωκράτης ἀκούει τὴν φωνὴν τοῦ δαιμονίου. Ἡ χρῆσις τῆς δοτικῆς, συντακτικῶς ὄχι τελειῶς ἀψογος, εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς καθημερινῆς ὀμιλίας καὶ ζωγραφίζει καλύτερα παρὰ ἡ δηλοῦσα τὸ ὑποκείμενον αἰτιατικὴ τὴν παθητικὴν στάσιν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν ἐπικοινωνίαν αὐτὴν πρὸς τὸ θεῖον· τὸ πνεῦμα δπου θέλει πνεῖ. Ἀνάλογον παράδειγμα Νόμ. 823de.

αὐτῷ ξυνδεδέσθαι. διὰ τούτου καὶ ἡ μαντικὴ
 πᾶσα χωρεῖ, καὶ ἡ τῶν ἱερέων τέχνη τῶν τε περι-
 τὰς θυσίας καὶ τὰς τελετὰς καὶ τὰς ἐπωδὰς καὶ 203
 τὴν μαγείαν πᾶσαν καὶ γοητεῖαν. θεὸς δὲ ἀν-
 5 θρώπων οὐ μείγνυται, ἀλλὰ διὰ τούτου πᾶσά
 ἐστὶν ἡ ὁμιλία καὶ ἡ διάλεκτος θεοῖς πρὸς ἀν-
 θρώπους, καὶ ἐγρηγορόσι καὶ καθεύδουσι. καὶ
 ὁ μὲν περι τὰ τοιαῦτα σοφὸς δαιμόνιος ἀνὴρ, ὁ
 δὲ ἄλλο τι σοφὸς ὢν, ἢ περι τέχνας ἢ χειρουρ-
 10 γίας τινάς, βάνουσος. οὔτοι δὴ οἱ δαίμονες
 πολλοὶ καὶ παντοδαποὶ εἰσιν, εἷς δὲ τούτων
 ἐστὶ καὶ ὁ Ἔρωσ.

Πατὴρ δέ, ἦν δ' ἐγώ, τίνας ἐστὶ καὶ μη-

2 ἱερῶν Stobaeus 3 τὰς τελετὰς BOx Stobaeus: τελετὰς TW 4
 μαγείαν Badham: μαντεῖαν codd. Stobaeus (sed post μαντικὴ γ.
 2 abundat) μαγγανείαν Geel [Jahn Schanz Bury] 6 τῶν ἀνθρώ-
 πων πρὸς θεοῦς καὶ ἐγρηγορότων καὶ καθευδόντων Proclus καὶ
 πρὸς θεοῦς ἀνθρώποις post ἀνθρώπους inser. F.A.Wolf; at cf.
 Leg. 823e [καὶ ἀνθρώποις πρὸς θεοῦς Heusde Kalitsunakis] 8 σο-
 φός: σοφοδρὸς Stobaeus 9 ὢν om. idem || ἢ (2): ἢ περι Ox Sto-
 baeus 10 βανουσους Ox 11 καὶ BTW Proclus: τε καὶ Ox Sto-
 baeus || ἐστὶ om. Stobaeus 13 καὶ μητρός ante τίνας T^{ac} Ox

5. Δαιμόνιος εἶν' ἐδῶ ὁ ἐμπνεόμενος ἀπὸ τοῦς δαίμονας,
 ἔχων ἐπομένως μέσα του τὸ δαιμόνιον. Κρατ. 398c: Ταύτη οὖν
 τίθεμαι καὶ ἐγὼ πάντ' ἀνδρα, ὅς ἂν ἀγαθὸς ἦ, δαιμόνιον εἶναι
 καὶ ζῶντα καὶ τελευτήσαντα, καὶ ὀρθῶς δαίμονα καλεῖσθαι.

6. Πρβλ. τὸ ὄρατον χωρίον ἐκ τῶν Νόμων 644a, τὸ ὁποῖον
 θὰ ἠμποροῦσε κανεὶς νὰ προσαγάγῃ καὶ σήμερον ἐναντίον τῶν
 ὀπαδῶν τῆς χρησιμοκρατικῆς ἐκπαιδεύσεως: τὴν δὲ εἰς χρήματα
 τείνουσαν ἢ τινα πρὸς ἰσχὺν ἢ καὶ πρὸς ἄλλην τινὰ σοφίαν
 ἀνευ νοῦ καὶ δίκης (παιδείαν) βάνουσον τ' εἶναι καὶ ἀνελεύ-
 θερον καὶ οὐκ ἀξίαν τὸ παράπαν παιδείαν καλεῖσθαι.

7. Διὰ τὸν Σωκράτην εἶναι αὐτονόητον, ὅτι ἔχει γονεῖς ὁ
 Ἔρωσ, τώρα μάλιστα πού ἔμαθεν ὅτι εἶναι δαίμων. Ὁ Φαῖδρος
 ὁμῶς 178b ἠρνήθη τοῦτο· ἐκεῖνος εἶχεν ὑπ' ὄψει τοῦ τόν Ἔρωτα
 ὡς κοσμογονικὴν ἀρχήν.

«Αὐτό» εἶπε «εἶναι μία ἱστορία κάπως μεγάλη, ἀλλὰ ἔ-
 θά σοῦ τὴν διηγηθῶ¹. Τὸν καιρὸν
 Ἔρωτος γοναί λοιπὸν ποῦ ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἢ
 Ἄφροδίτη², οἱ θεοὶ εἶχαν τραπέζι
 μαζί με τοὺς ἄλλους καὶ τῆς Μήτιδος ὁ υἱὸς ὁ Πόρος³.
 Ὅταν ἀπόφαγαν, ἦλθεν ἡ Πενία⁴ νὰ ἐπαιτήσῃ, ὅπως
 ἦτο φυσικὸν εἰς μίαν τόσοσιν μεγάλην διασκέδασιν
 ἐστέκετο λοιπὸν ἐκεῖ πρὸς τὴν εἴσοδον. Ὁ Πόρος
 τότε μεθυσμένος ἀπὸ τὸ νέκταρ (κρασί δὲν ὑπῆρχεν
 ἀκόμη⁵) κατέβη, ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τοῦ Διὸς τὸν κῆπον⁶,
 καὶ μετὰ τὸ κεφάλι βαρὺ ὅπως ἦτον, ἔπεσε καὶ ἀπεκοι-
 μήθη. Ἡ Πενία τότε μέσα εἰς τὴν ἀπορίαν τῆς συνέ-
 λαβε τὸ σχέδιον⁷ ν' ἀποκτήσῃ παιδί ἀπὸ τὸν Πόρον.
 Πηγαίνει λοιπὸν καὶ πλαγιάζει κοντὰ του ἔτσι ἀπέ-
 κτησε τὸν Ἔρωτα⁸. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον γίνεν ὁ
 Ἔρωσ τῆς Ἄφροδίτης συνοδοῦς καὶ ὑπηρετῆς⁹, ἐπει-
 δὴ ἐγεννήθη εἰς τὰ γενέθλιά της καὶ συγχρόνως
 ἐπειδὴ ἐμφύτως εἶν' ἐρωτευμένος μετὰ τὸ ὠραῖον, ἢ δὲ
 Ἄφροδίτη εἶναι ὠραία.

Ὡς υἱὸς λοιπὸν τοῦ Πόρου καὶ τῆς Πενίας ποῦ

1. Ἡ περικοπὴ αὐτῆ, περίφημος εἰς τὴν Ἀρχαιότητα, ἀνε-
 φέρετο ὑπὸ τῶν ρητοροδιδασκάλων ὡς παράδειγμα ὠραίας καὶ
 ἀφελοῦς διηγήσεως (Θέων 2 σ. 66 Sp. Ἐρμογένης περὶ Ἰδεῶν
 II 4 σ. 330 Rabe).

2. Δὲν πρόκειται ἐπομένως περὶ τῆς Οὐρανίας Ἄφροδίτης, ἢ
 ὅποια ἐγεννήθη εἰς τὸν ἀφρόν τοῦ πελάγους. Ἄλλωστε διάκρισις
 τῶν δύο Ἄφροδιτῶν δὲν γίνεται καὶ εἰν' ἀντίθετος πρὸς τὸ ὄλον
 πνεῦμα τοῦ λόγου τῆς Διοτίμας, ὅπου ὁ Ἔρωσ ὕψ' ὄλας του τὰς
 ἐκδηλώσεις, τὴν σαρκικὴν καθὼς καὶ τὴν αἰθεριωτέραν, συνδυά-
 ζεται εἰς ἐνιαίαν καθολικὴν σύλληψιν.

3. Μῆτις, ἡ πρώτη τοῦ Διὸς σύζυγος, εἶναι ἡ προσωποποίη-
 σις τῆς πρακτικῆς εὐφυίας (πολύμητις εἶναι ὁ Ὀδυσσεύς, πού
 εὕρσκει μηχανὴν δι' ὄλας)— πλεῖστα θεῶν τε ἰδυῖα ἰδὲ θνητῶν
 ἀνθρώπων (λέγει ὁ Ἡσίοδ., (Θεογ. 886). Ἐντεῦθεν θεωρεῖται μῆ-
 τηρ τοῦ Πόρου, ὁ ὅποιος εἶν' ἡ προσωποποίησις τῆς ἐπινοίας καὶ
 τοῦ μέσου πρὸς λύσιν μιᾶς δυσκολίας ἢ ἰκανοποίησιν μιᾶς ἀνάγ-
 κης, ὅχι τῆς ἰδιότητος ἐκείνης, δυνάμει τῆς ὁποίας εὕρσκεται ἡ
 λύσις, ἀλλὰ αὐτῆς ταύτης τῆς εὐρέσεως, ὡς πράξεως, ἢ καὶ
 αὐτοῦ τοῦ μέσου. Ἐντεῦθεν ἡ σημασία τῶν λέξεων εὐπορία (πού
 εἶναι κατὰ διάφορον τοῦ πλοῦτου) καὶ ἀπορία.

4. Ἡ Πενία προσωποποιεῖται ὡς ἐπαίτις καὶ εἰς τὸν Πλοῦ-
 τον 415κεξ. τοῦ Ἀριστοφάνους, ὅστις ἀνεβίβασθη τὸ 388 ὄλγισ-
 ἔτη πρὸ τῆς συγγραφῆς τοῦ Συμποσίου. Ἐρχεται μετὰ τὸ δεῖ-
 πνον, διότι τρέφεται μετὰ τὰ περισσεύματα τῆς τραπέζης.

τρόσ ; — Μακρότερον μὲν, ἔφη, διηγῆσασθαι, b
 δμως δέ σοι ἔρω. ὅτε γάρ ἐγένετο ἡ Ἄφροδίτη,
 ἡσιτώντο οἱ θεοί, οἳ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Μῆτιδος
 υἱὸς Πόρος. ἐπειδὴ δὲ ἐδείκνησαν, προσαιτή-
 5 σουσα οἶον δὴ εὐωχίας οὔσης ἀφίκετο ἡ Πενία,
 καὶ ἦν περὶ τὰς θύρας. ὁ οὖν Πόρος μεθυσθεὶς
 τοῦ νέκταρος (οἶνος γὰρ οὐπω ἦν) εἰς τὸν τοῦ
 Διὸς κῆπον ἐξελθὼν βεβαρημένος ἠῦδεν. ἡ οὖν
 Πενία ἐπιβουλεύουσα διὰ τὴν αὐτῆς ἀπορίαν
 10 παιδίον ποιήσασθαι ἐκ τοῦ Πόρου, κατακλίνε- c
 ται τε παρ' αὐτῷ καὶ ἐκήησε τὸν Ἔρωτα. διὸ
 δὴ καὶ τῆς Ἄφροδίτης ἀκόλουθος καὶ θεράπων
 γέγονεν ὁ Ἔρωσ, γεννηθεὶς ἐν τοῖς ἐκείνης γε-
 νεθλοῖς καὶ ἅμα φύσει ἐραστῆς ὧν περὶ τὸ κα-
 15 λὸν καὶ τῆς Ἄφροδίδης καλῆς οὔσης.

Ἄτε οὖν Πόρου καὶ Πενίας υἱὸς ὧν ὁ Ἔρωσ

3 ἡσιτώντο W²T (ἡσιτώντο B) : εἰσιτώντο B²T²W [Jahn Rettig
 Sebanz Hug Bury] ιστιώντο Ox || οἱ θεοὶ om. Hermogenes || ἄλλοι
 θεοὶ idem 4 προσαιτήσουσα : προσαιτῆς οὔσα B προ-αιτῆς οὔσα
 Origenes 5 οἶον : οἶα Eusebius 8 ἐξελθὼν Ox : εἰσελθὼν (et Plo-
 tinus III 5,8 (codd. 12 δὴ καὶ : δὴ W 14 καὶ om. Origenes || ἐραστῆς
 del. Badham 15 καὶ ὡς Bury

5. Περίεργος αὐτὴ ἡ παρατήρησις. Οὕτως ἢ ἄλλως καὶ μετὰ
 τὴν εὑρεσιν τοῦ οἴνου οἱ θεοὶ ἐπιναν νέκταρ ("Ομ. Ε 341). Προ-
 φανῶς θέλει νὰ τονίσῃ ὁ Σωκράτης ὅτι ἡ μέθη προὔπηρχε τοῦ
 οἴνου καὶ τοῦ Διονύσου, ὁ ὅποιος τὴν εἰσῆγαγε* ἐγεννήθη μαζὶ
 μὲ τοὺς θεοὺς.

6. Οἱ Κῆποι τοῦ Διὸς, ἓνα εἶδος Ἐδέμ τῶν Ἑλλήνων, ἀνα-
 φέρονται καὶ ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους fr. 297. Φυσικὰ πρόκειται περὶ
 εἰκόνας ποιητικῆς, καὶ ὄχι περὶ πραγματικῆς θρησκευτικῆς δοξα-
 σίας τοῦ λαοῦ.

7. Ὁ Σωκράτης τὸ χαρακτηρίζει ὡς ἐπιβουλήν, ἐρωτικὴν
 φυσικὰ (πρβλ. 203d).

8. Ἀνάλογος τρόπος τεκνογονίας εἶναι καὶ ὁ περιγραφόμενος
 ὑπὸ τῆς Π. Διαθήκης μεταξὺ τοῦ Λῶτ καὶ τῶν θυγατέρων του
 (Γέν. 19,30 κεξ.).

9. Πρβλ. 180d οὐκ ἔστιν ἄνευ ἔρωτος Ἄφροδίτη, καὶ Ἡσιόδ.
 Θεογ. 201. Κατὰ τ' ἄλλα ὁ Ἔρωσ εἰς τὸ Συμπόσιον ἀναφέρεται εἰς
 τοὺς παῖδας, δὲν ἔχει ἐπομένως ἰδιαιτέραν σχέσιν πρὸς τὴν
 Ἄφροδίτην.

είναι ὁ Ἔρως, συμβαίνει ὥστε ἡ κατάστασίς του νὰ εἶναι ἡ ἐξῆς: Πρῶτα πρῶτα εἶναι αἰω-
 Ἔρωτος τρόπος νίως πτωχὸς καὶ κάθε ἄλλο παρὰ ἀ-
 παλὸς καὶ ὠραῖος, ὅπως τὸν φαντά-
 ζεται ὁ κόσμος¹. Ἀντιθέτως εἶναι τραχὺς καὶ ἀπερι-
 ποίητος καὶ ἀνυπόδυτος καὶ ἀστεγος² πλαγιάζει πάν-
 τοτε χάμω καὶ χωρὶς στρώματα, κοιμᾶται εἰς τὸ
 ὑπαιθρον, εἰς τὰ κατώφλια, καὶ τοὺς δρόμους, ἔχει
 τῆς μητέρας του τὸ φυσικόν, διαρκῆ ἐπομένως
 σὺντροφον τὴν στέρησιν. Ἄφ' ἑτέρου κατὰ τοῦ πα-
 τέρα του τὸ φυσικόν, εἶναι παγιδευτῆς πανοῦργος
 τῶν ὠραίων καὶ τῶν ἐκλεκτῶν, εἶναι γενναῖος καὶ
 ριψοκίνδυνος καὶ ἐνεργητικὸς³, κυνηγὸς φοβερὸς,
 ἐξυφαίνων νέα διαρκῶς σχέδια⁴, τῆς φρονήσεως ἐπι-
 θυμητῆς καὶ ἐπινοητητικὸς, τὴν γνῶσιν ζητῶν ἐπὶ
 ζωῆς, τρομερὸς εἰς τὸ νὰ μαγεύῃ μὲ γοητείας, μὲ βό-
 τανα, μὲ λόγια ὠραῖα⁵. Μὲ ἀθάνατον ὁμοίος δὲν εἶναι
 εἰς τὴν φύσιν του οὔτε μὲ θνητόν, ἀλλὰ ἐντὸς μιᾶς καὶ
 τῆς αὐτῆς ἡμέρας, πότε ἀνθεῖ καὶ ζῆ, ὅταν εὐπορίαν
 εὕρῃ, πότε ἀποθνήσκει καὶ πάλιν ξαναζωντανεύει, χά-
 ρις εἰς τὴν πατρικὴν του φύσιν⁶ καὶ πάλιν ὅ,τι ἀποκτᾷ
 κάθε φοράν, τοῦ φεύγει διαρκῶς μέσ' ἀπὸ τὰ δάκτυ-

1. Ἡ περιγραφή εἶναι τελείως ἀντίθετος πρὸς ὅ,τι οἱ πολλοὶ παραδέχονται, καὶ τῶν πολλῶν τούτων ὁ ἀντιπρόσωπος (ἴσον καὶ νὰ καμώνεται πῶς ξεχωρίζει 194c), ὁ Ἀγάθων. Διὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ πολλοῦ κόσμου, ὅπως ἐκδηλώνεται καὶ εἰς τὰς πλαστικὰς τέχνας, ὁ Ἔρως εἶναι ἀπαλὸς (195e), ὠραῖος (195a) ὕγρος (196a) κλπ. Οἱ ἀρχαῖοι ἤδη παρατήρησαν, ὅτι ὁ Πλάτων περιγράφει ἐδῶ τὸν Ἔρωτα μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Σωκράτους, ἀτεχνῶς ὡς εἰς αὐτὸν ἐσκωπτοῦν ἐν Διονυσίοις οἱ κωμῶδοι (Μάξιμος Τύριος 18,4). Ἄλλωστε τὸ λέγω: ὁ Ἔρως εἶναι φιλόσοφος 204b.

2. Ἰτης (ἐκ τοῦ ἰέναι) εἶναι ἐκεῖνος ποῦ βαδίζει θαρραλέος πρὸς τὰ ἐμπρὸς πάντοτε· σύντονος εἶναι ἐκεῖνος ποῦ ἔχει ἐντεταμένους καὶ συγκεντρωμένους τὰς δυνάμεις του.

3. Ἡ εἰκὼν ἦτο συνήθης, ἀλλὰ ζωηρῶς ἀκόμη αἰσθητὴ πρβλ. Πρωταγ. 309a ἀπὸ κυνηγεσίου τοῦ περὶ τὴν Ἀλκιβιάδου ὄραν. Ἄπ' αὐτὴν προήλθεν ἤδη τὸν 4. αἰῶνα ἡ παράστασις τοῦ Ἔρωτος μὲ τόξον καὶ βέλη.

4. Ἡ μετάφρασις ἀποδίδει τὸ νόημα μᾶλλον ἢ τὰς λέξεις. Εἰς τὸν λόγον ἀπέδιδαν ἤδη οἱ σοφισταὶ μαγικὰς δυνάμεις (Γοργίου Ἐλένη 8—14), διότι μὲ τὴν ὑποβολὴν ποῦ ἐξασκοῦν αἱ ὠραῖαι φράσεις, ἡ ζωηρὰ ἀπαγγελία ἢ τὰ δυνατὰ ἐπιχειρήματα εἰς τὴν ψυχὴν του, γίνεται ὁ ἀκροατῆς πειθίγιον ὄργανον τῆς βουλῆσεως

ἐν τοιαύτῃ τύχῃ καθέστηκεν. πρῶτον μὲν πένης
 αἰεὶ ἔστιν καὶ πολλοῦ δεῖ ἀπαλός τε καὶ καλός,
 οἶον οἱ πολλοὶ οἶονται, ἀλλὰ σκληρὸς καὶ αὐ-
 χμηρὸς καὶ ἀνυπόδητος καὶ ἄοικος, χαμαιπετῆς d
 5 αἰεὶ ὦν καὶ ἄστρωτος, ἐπὶ θύραις καὶ ἐν ὁδοῖς
 ὑπαίθριος κοιμώμενος, τὴν τῆς μητρὸς φύσιν
 ἔχων, αἰεὶ ἐνδεία ξύνοικος. κατὰ δὲ αὐτὸν πα-
 τέρα ἐπίβουλος ἔστι τοῖς καλοῖς καὶ τοῖς ἀγα-
 θοῖς, ἀνδρείος ὦν καὶ ἴτης καὶ σύντονος, θη-
 10 ρευτῆς δεινός, αἰεὶ τινὰς πλέκων μηχανάς, καὶ
 φρονήσεως ἐπιθυμητῆς καὶ πόριμος, φιλοσοφῶν
 διὰ παντὸς τοῦ βίου, δεινὸς γόης καὶ φαρμα-
 κεὺς καὶ σοφιστῆς. καὶ οὔτε ὡς ἀθάνατος πέφυ- e
 κεν οὔτε ὡς θνητός, ἀλλὰ τοτὲ μὲν τῆς αὐτῆς
 15 ἡμέρας θάλλει τε καὶ ζῆ, ὅταν εὐπορήσῃ, τοτὲ
 δὲ ἀποθνήσκει, πάλιν δὲ ἀναβιώνεται διὰ τὴν
 τοῦ πατρὸς φύσιν· τὸ δὲ ποριζόμενον αἰεὶ ὑπεκρεῖ,

1 πενίης B corr. B² 2 δεῖ: δὴ W 6 ὑπαίθριος T 8 τοῖς (2)
 om. Ox 10 δεινός om. Paris 1810 Themistius || τινὰς πλέκων:
 προσπλέκων Origenes δεινῶς πλέκων Themistius || μηχανάς: αμοι-
 βας (?) Ox² || καὶ del. Sykutris 11 πόριμος φιλοσοφῶν T W Ox²
 Origenes: πορισμός φιλοσοφῶν B φρονιμος φιλοσοφῶν (?) Ox¹
 Themistius? 12 τοῦ βίου del. Jahn || καὶ om. Ox 14 αὐτῆς
 om. Ox 15 τε om B Ox || ὅταν εὐπορήσῃ post ἀναβιώνεται trp.
 Wilamowitz del. Jahn 16 πάλιν δέ: πάλιν, πάλιν δέ Ox² Origenes
 17 ποριζόμενον W

τοῦ λέγοντος, ὅπως καὶ ὁ μαγευμένος. Πρβλ. Δημ. 18,276 δεινὸν
 καὶ γόητα καὶ σοφιστὴν καὶ τὰ τοιαῦτ' ὀνομάζων. Καὶ τὸν Ἄ-
 δην ὀνομάζει ὁ Πλάτων σοφιστὴν (Κρατ. 403e), διότι ξέρει πῶς
 νὰ πλανεύῃ τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ πηγαίνουν ἐκεῖ κάτω, καὶ ἔτσι
 καὶ δὲν θ ἐ λ ο υ ν εἰς τὸν ἐπάνω κόσμον (ὄχι πῶς δὲν ἠμποροῦν
 καθὼς φαντάζεται ὁ κόσμος) νὰ ξαναγυρίσουν πλεόν. Σοφιστὴν
 λέγει τὸν Ἑρωτα καὶ ὁ Ξενοφῶν Κύρ. Παιδ. 6,1,41.

5. Αἱ ἀπότομοι μεταπτώσεις ἀπὸ τῆς αἰσιοδοξίας εἰς τὴν
 μελαγχολίαν, ἀπὸ τὴν μεγάλην ζωτικότητα εἰς χαυνότητα, εἶναι
 χαρακτηριστικὰ τῆς ψυχολογίας τοῦ ἔρωτευμένου. Αὐτὰ ὅμως αἰ
 ἀντιθέσεις ὑπάρχουν καὶ εἰς τοῦ φιλοσοφοῦντος τὴν ψυχὴν, ὁ
 ὁποῖος αἰσθάνεται ζωηρὰν καὶ διαρκῆ μέσα του τὴν ἀντινομίαν
 μεταξύ τῆς ιδέας καὶ τῆς πραγματικότητος, τοῦ ποθητοῦ καὶ τοῦ
 δυνατοῦ.

λα'. Ἔτσι οὔτε ἄπορος ποτὲ τελείως εἶν' ὁ Ἔρωσ, οὔτε πλούσιος εἰς μέσα.

Καὶ πάλιν, εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον μεταξύ σοφίας καὶ μωρίας². Τὰ πράγματα δηλαδή ἔχουν ὡς ἐξῆς: Θεὸς κανένας δὲν φιλοσοφεῖ,

Ἔρωσ οὔτε ποθεῖ σοφὸς νὰ γίνῃ, ἀφοῦ εἶ- 204
φιλόσοφος ναὶ ὁμοίως καὶ οἰοσδήποτ' ἄλλος εἶ-
ναὶ σοφός, δὲν φιλοσοφεῖ³. Ἄφ' ἐτέ-

ρου οὔτε οἱ μωροὶ φιλοσοφοῦν, οὔτε ποθοῦν σοφοὶ νὰ γίνουν. Διότι αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τὸ κακὸν τῆς μωρίας, τὸ ὅτι, χωρὶς νὰ εἶναι κανεὶς ὠραῖος καὶ καλὸς καὶ φρόνιμος, εἶναι ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἑκείνου ἐπομένως, ποῦ δὲν φαντάζεται ὅτι τοῦ λείπει τίποτε, δὲν ἔχει τὸν πόθον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον δὲν φαντάζεται πῶς τοῦ χρειάζεται⁴. «Καὶ ποῖοι εἶναι τότε οἱ φιλοσοφοῦντες, Διοτίμα» ἠρώτησα ἐγὼ «ἀφοῦ δὲν εἶναι μήτε οἱ σοφοὶ μήτε οἱ μωροὶ;» «Μὰ αὐτὸ ἐπιτέλους» εἶπε «εἶναι καὶ εἰς ἓνα παιδί φανερόν⁵: ἀκριβῶς ὅσοι b
εὐρίσκονται εἰς τὸ μέσον αὐτῶν τῶν δύο. Μεταξὺ αὐτῶν θὰ πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὁ Ἔρωσ. Διότι ἡ σοφία ἀνήκει φυσικὰ εἰς τὰ ὠραιότερα πράγματα⁶ ὁ Ἔρωσ εἶναι ἔρωσ πρὸς τὸ ὠραῖον⁷ κατ' ἀνάγκην ἄρα ὁ Ἔρωσ εἶναι φιλόσοφος⁸, καὶ ὡς φιλόσοφος ποῦ εἶναι, εὐρίσκε-

1. Ὑπεκρεῖ σημαίνει κυρίως: διαρρέει ἀπὸ κάτω. Ἡ εἰκὼν εἶναι ἀπὸ τὸν τρυπημένον πίθον τῶν Δαναΐδων. Ἔτσι καὶ ὁ ἔρωσ τευμένος, ὅσον περισσότερο χαίρεται τὴν παρουσίαν τοῦ ἀγαπημένου προσώπου, τόσον τὴν διψᾷ περισσότερο.

2. Ἀμάθεια εἰς τ' ἀρχαῖα ἑλληνικὰ σημαίνει καὶ τὴν στέρῃσιν γνώσεων (μαθημάτων), ὅπως καὶ σήμερον, ἀναφέρεται δηλαδὴ εἰς τὸ ὄλικόν τῆς γνωστικῆς λειτουργίας² σημαίνει ὅμως καὶ τὴν ἐλλείπουσαν ἢ ἀτελεῖ γνωστικὴν λειτουργίαν, τὴν ἀκρισίαν. Ἄλλωστε μανθάνω ἀρχαῖα ἑλληνικὰ σημαίνει ἐπίσης ἔννοω. Ἐδῶ μᾶλλον τὸ δεύτερον νοεῖται³ τὸ ποσὸν τῶν γνώσεων δὲν ἀπασχολεῖ ποτὲ σοβαρῶς τὴν πλατωνικὴν σκέψιν.

3. Εἰς τὸν Λόσιον 218a λέγεται τοὺς ἤδη σοφοὺς μηκέτι φιλοσοφεῖν, εἴτε θεοὶ εἴτε ἄνθρωποι εἰσιν οὗτοι. Βραδύτερον ὀριμάζει εἰς τὸν νοῦν τοῦ Πλάτωνος ἡ ἀντίληψις ὅτι ἡ ἰδιότης τῆς σοφίας ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ θεῖον καὶ εἶν' ἀνέφικτος εἰς τοὺς θνητούς. Διὰ μακρῶν τὴν ἀναπτύσσει καὶ τὴν δικαιολογεῖ εἰς τὸν μῦθον τοῦ Φαίδρου. Π. χ. πρβλ. 278d τὸ μὲν σοφὸν καλεῖν ἔμοιγε μέγα εἶναι δοκεῖ καὶ θεῶ μόνῳ πρέπειν. Ὑπὸ τελείως διαφορετικὴν ἔννοιαν λέγεται ἐν Τιμ. 24d ἡ Ἀθηνᾶ φιλόσοφος τε καὶ φιλοπόλεμος, ὅχι διότι ποθεῖ τὴν σοφίαν

ὥστε οὐτε ἄπορεῖ Ἔρωσ ποτέ οὐτε πλουτεῖ.

Σοφίας δὲ αὖ καὶ ἀμαθίας ἐν μέσῳ ἐστίν. ἔχει γὰρ ὄνδε· θεῶν οὐδεις φιλοσοφεῖ οὐδ' ἐπι- 204
 θυμεῖ σοφὸς γενέσθαι (ἔστι γάρ), οὐδ' εἴ τις
 5 ἄλλος σοφός, οὐ φιλοσοφεῖ. οὐδ' αὖ οἱ ἀμαθεῖς
 φιλοσοφοῦσιν οὐδ' ἐπιθυμοῦσι σοφοὶ γενέσθαι·
 αὐτὸ γὰρ τοῦτό ἐστι χαλεπὸν ἀμαθία, τὸ μὴ
 ὄνεια καλὸν κάγαθὸν μηδὲ φρόνιμον δοκεῖν
 αὐτῷ εἶναι ἱκανόν. οὐκ οὖν ἐπιθυμεῖ ὁ μὴ οἰό-
 10 μενος ἐνδεὴς εἶναι οὐ ἂν μὴ οἴηται ἐπιδεισθαι.
 —Τίνες οὖν, ἔφην ἐγώ, ὦ Διοτίμα, οἱ φιλοσοφοῦν-
 τεσ, εἰ μήτε οἱ σοφοὶ μήτε οἱ ἀμαθεῖς;— Δῆλον
 δὴ, ἔφην, τοῦτό γε ἤδη καὶ παιδί, ὅτι οἱ μεταξὺ β
 τούτων ἀμφοτέρων, ὧν δὴ καὶ ὁ Ἔρωσ. ἔστι
 15 γὰρ δὴ τῶν καλλίστων ἢ σοφία, Ἔρωσ δ' ἐστὶν
 ἔρωσ περὶ τὸ καλόν, ὥστε ἀναγκαῖον Ἔρωτα
 φιλόσοφον εἶναι, φιλόσοφον δὲ ὄντα, μεταξὺ
 2 δὲ αὖ καὶ Origenes: τε αὖ καὶ TW τε καὶ B καὶ au (au s. v.) Ox
 δὲ καὶ Sommer 6 σοφοῖς Ox 7 αὐτῷ γὰρ τοῦτ' Sydenham [δι' αὐτὸ
 dubitanter Vahlen] || χαλεπή Ox del. Ho^omel || ἐν ἀμαθίᾳ Richards
 8 αὐτὸ B corr. B² 9 ἱκανόν del. Hirschig || οὐκ οὖν B² T² Ox: οὐ-
 κοῦν HTW || ἐπιθυμεῖν Ox¹ 13 δὴ: ὅτι B ἐστὶ Rettig del. Badham
 14 δὴ Usener: ἂν BTW ἂν εἴη Ox Maas αὖ Vinbob. 21 εἰς Bury
 del. Rückert 16 ἔρωσ del Kvicala

ποῦ δὲν ἔχει, ἀλλὰ διότι ἀρέσκειται νὰ βλέπῃ πῶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ συγκεκριμένως οἱ κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς, καλλιεργοῦν τὴν σοφίαν.

4. Μὲ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀνωτέραν πνευματικότητα (φιλοσοφία) ὑπερπηδᾷ κανεῖς ἤδη τὴν κατάστασιν τῆς ἀμαθίας, διὰ δύο λόγους: πρῶτον διότι αὐτὸ τοῦτο τὸ ξεκίνημα πρὸς τὴν σοφίαν, πρὸς κάτι δηλαδὴ θεῖον, εἶναι ἀπόδειξις συγγενείας ψυχικῆς πρὸς τὸ θεῖον ἐνσυνειδήτου· ἔπειτα διότι σημαίνει ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὸ μεγαλύτερον κακὸν τῆς ψυχῆς, τὴν πνευματικὴν ὀλιγάρκειαν (Σοφιστ. 229c, 230a).

5. Ἡ Διοτίμα χάνει τὴν ὑπομονὴν τῆς μετὰ τὴν δυσμάθειαν τοῦ Σωκράτους, ὁ ὁποῖος ἐλησμόνησε καὶ πάλιν τὴν κατηγορίαν τῶν μεταξὺ, περὶ τῆς ὁποίας ἔγινε πρὸ ὀλίγου τόσος λόγος. Καὶ δι' αὐτὸ φέρεται ὡσπερ οἱ τέλει σοφισταί· πρβλ. Εὐθύδ. 279d.

6. Ἡ φιλοσοφία τοῦ Ἔρωτος ἐξηγεῖται ἐδῶ ὡς μερικὴ ἐκδηλωσις τῆς ἀνατάσεώς του πρὸς κάθε τι ὠραῖον. Εἶναι ὁμῶς ἡ σοφία ὄχι μόνον αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν κάτι ὠραῖον, ἀλλὰ καὶ αἰσθησις παντὸς ὠραίου.

μεταξύ τῆς σοφίας καὶ τῆς μωρίας. Ὅφειλεται δὲ καὶ τοῦτο εἰς τὴν καταγωγὴν του· ἐπειδὴ εἶναι ἀπὸ πατέρα μὲν σοφὸν καὶ πολυμήχανον, ἀπὸ μητέρα δὲ ἀμήχανον καὶ ὄχι σοφὴν. Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι, ἀγαπητὴ Σωκράτη, ἡ φύσις τοῦ δαίμονος. Αὐτὸ δὲ ποῦ σὺ ἐξέλαβες ὡς Ἐρωτα — δὲν εἶναι διόλου παράξενον αὐτὸ ποῦ σοῦ συνέβη¹· ἐξέλαβες, ὑποθέτω (καὶ τὸ συμπεραίνω ἀπ' ὅσα λέγεις), τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτος ὡς Ἐρωτα, ὄχι τὸ ὑποκείμενον²· ἐντεῦθεν, νομίζω, ἀντίκρυζες τὸν Ἐρωτα ὡς κάτι πανεύμορφον. Διότι ὄντως τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτος εἶναι ὠραῖον, τρυφερόν³, τέλειον, ἀξιομακάριστον· τὸ ὑποκείμενον ὅμως τοῦ ἔρωτος ἔχει διαφορετικὴν ἐμφάνισιν⁴, ὅπως ἐγὼ σοῦ τὴν περιέγραψα».

24. Ἐγὼ τότε εἶπα: «Πολὺ καλά, ξένη, ἔχεις δίκαιον. Ἐτσι ποῦ εἶναι ὁ Ἐρως, ποῖαν χρησιμότητα⁵ ἔχει διὰ τοὺς ἀνθρώπους;» «Αὐτὸ Ἐρωτος δόσεις ἀκριβῶς» εἶπε «Σωκράτη, θὰ προσπαθήσω τώρα νὰ σοῦ ἀναπτύξω. Ὁ Ἐρως λοιπὸν, εἶπαμεν, εἶναι τοιαύτης φύσεως καὶ

1. Τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως (δὲν δὲ οὐ φήθης Ἐρωτα εἶναι) ἢ ἀπόδοσις εἶναι· τὸ ἐρώμενόν ἐστιν, οὐ τὸ ἐρᾶν. Παρενεβλήθη ὅμως ἡ ἐξ εὐγενείας ὑπαγορευθεῖσα παρατήρησις, ὅτι δὲν εἶναι παράξενον ποῦ ἐσχημάτισες αὐτὴν τὴν ἰδέαν, καὶ ἔτσι ἐδημιουργήθη τὸ ἀνακόλουθον.

2. Εἰς κάθε προσωποποίησιν αἰσθήματος ἀποδίδεται ἐποπτικῶς τὸ ἀντικείμενον πρῶτα καὶ ἔπειτα τὸ ὑποκείμενον του. Αὐτὴ εἶναι ἡ φυσικὴ σειρά π. χ. τὸν θάνατον πρῶτα ὡς σκελετόν ἢ ὡς ὠχρόν λείψανον ἀναπαριστάνομεν, ἔπειτα ὡς ἕνα θλιμμένον ἔφηβον. Αὐτὸ ποῦ συνέβη εἰς τὸν Ἀγάθωνα, παρατηρεῖται γενικῶς εἰς τὴν ποίησιν καὶ τὰς πλαστικὰς τέχνας: ἔρως εἶναι μαζί καὶ τὸ αἰσθημα καὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦ αἰσθήματος (Πρβλ. καὶ τὴν χρῆσιν σήμερον τῆς λέξεως ἀγάπη, ποῦ σημαίνει καὶ τὸ ἀγαπώμενον πρόσωπον). Ἐναν Ἐρωτα αὐχηρόν καὶ τραχὺν κανένας καλλιτέχνης δὲν θὰ ἐξωγράφιζεν. Ἄλλωστε καὶ αὐτὸ τὸ ὀδυνηρόν αἰσθημα τοῦ πόθου καὶ τοῦ πόνου, ποῦ δημιουργεῖ ὁ ἔρως, αἰσθανόμεθα ὡς τὸ ὠραιότερον μέρος τοῦ ψυχικοῦ μας βίου. Ὁ Σωκράτης ὅμως ἔχει δίκαιον νὰ σταματήσῃ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ ἐρῶντος, διότι διὰ τοὺς ἀρχαίους ὁ ἔρως εἶχε πάντοτε ἕνα χαρακτηριστικὸν ἔννεμον (πάντοτε ἦτο ἔρως τινός), ἰδιαιτέρως μάλιστα ἐκεῖ ὅπου ἀπεκλείετο σχεδὸν ἡ ἀμοιβαιότης, ὅπως εἰς τὸν ἔρωτα τὸν παιδικόν.

εἶναι σοφοῦ καὶ ἀμαθοῦς. αἰτία δὲ αὐτῷ καὶ
 τούτων ἢ γένεσις· πατὴρ μὲν γὰρ σοφοῦ ἐστὶ
 καὶ εὐπόρου, μητὴρ δὲ οὐ σοφῆς καὶ ἀπόρου.
 ἢ μὲν οὖν φύσις τοῦ δαίμονος, ὃ φίλε Σώκρα-
 5 τες, αὕτη. ὃν δὲ σὺ ῥήθης Ἔρωτα εἶναι, θαυ-
 μαστὸν οὐδὲν ἔπαθες· ῥήθης δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ
 τεκμαιρομένη ἐξ ὧν σὺ λέγεις, τὸ ἐρώμενον
 Ἔρωτα εἶναι, οὐ τὸ ἐρῶν· διὰ ταῦτά σοι, οἶμαι,
 πάγκαλος ἐφαίνετο ὁ Ἔρωσ. καὶ γὰρ ἔστι τὸ
 10 ἐραστὸν [τὸ] τῷ ὄντι καλὸν καὶ ἀβρὸν καὶ τέ-
 λεον καὶ μακαριστόν· τὸ δὲ γε ἐρῶν ἄλλην
 ἰδέαν τοιαύτην ἔχον, οἷαν διήλθον.

24. Καὶ ἐγὼ εἶπον· Εἶεν δὴ, ὃ ξένη· καλῶς
 γὰρ λέγεις. τοιοῦτος ὧν ὁ Ἔρωσ τίνα χρεῖαν
 15 ἔχει τοῖς ἀνθρώποις; — Τοῦτο δὴ μετὰ ταῦτ',
 ἔφη, ὃ Σώκρατες, πειράσομαι σε διδάξαι. ἔστι
 μὲν γὰρ δὴ τοιοῦτος καὶ οὕτω γεγενηὸς ὁ Ἔρωσ·

7 ελεγεσ Ox¹ 8 εἶναι ερωτα Ox Maas || οιομαι Ox 10 τὸ del.
 Badham; post ὄντι trp. Kvicala || ἀβρὸν; αγαθον Ox¹ 14 δὲ ὧν
 Stephanus 17 καὶ οὕτω s. x. add. Ox²

3. Ἄβρὸν (λέξις ποιητικὴ μάλλον) εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ ἀπα-
 λὸς τοῦ Ἀγάθωνος· προέρχονται καὶ τὰ δύο ἀπὸ τὴν ἴδιαν ρίζαν
 τοῦ ἄπτομαι.

4. Ἐδῶ ἡ λέξις ἰδέα ἔχει τὴν πρωταρχικὴν ἐτυμολογικὴν
 τῆς σημασίαν (ἐκ τοῦ εἶδον); εἶναι ὅ,τι παρουσιάζεται εἰς τὴν δρα-
 σίν ἕνα πρᾶγμα. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἡ ὄρασις εἶναι ἡ αἴσθησις,
 ποῦ εἰσδύει βαθύτερον καὶ ἀκριβέστερον τῶν ἄλλων εἰς τὴν φύ-
 σιν τῶν πραγμάτων (ἀντίληψις χαρακτηριστικὴ τῆς ἐλληνικῆς ψυ-
 χῆς τῆς κατ' ἐξοχὴν ὀπτικῆς), διὰ τοῦτο ἰδέα κατήντησε νὰ ση-
 μαίνει τὴν φύσιν ἑνὸς πράγματος. Ἡ σημερινὴ τῆς σημασία
 εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης ἀνακαλύψεως τοῦ Πλάτωνος, ὅτι
 ἡ ἀληθινὴ φύσις τῶν πραγμάτων δὲν εἶναι ὅ,τι προσφέρεται εἰς
 τὰς αἰσθήσεις, ἀλλ' ὅ,τι ἡ νοητικὴ ἐνέργεια εἰς τὴν καθαρότητά
 τῆς συλλαμβάνει.

5. Μὲ τὸ χρεῖαν δηλώνεται ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προηγουμένως
 ὠνομάσθη δόσεις 195a καὶ κατόπιν θὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἔργα 201c.

τοιαύτης καταγωγής, στρέφεται δέ, κατὰ τὸν ἰσχυρισμόν σου¹, πρὸς τὰ ὥραϊα. Ἄν μᾶς ἐρωτοῦσεν ὅμως κανέννας: Ὑπὸ ποίαν ἔννοιαν στρέφεται ὁ Ἔρωσ πρὸς τὰ ὥραϊα², Σωκράτη καὶ Διοτίμα; — ἢ μᾶλλον, πρὸς μεγαλυτέραν σαφήνειαν, ὡς ἐξῆς: Ἄγαπᾷ ὁ ἐρωτευμένος τὰ ὥραϊα τί κυρίως ἀγαπᾷ;» «Νὰ γίνουν ἰδικά του³» εἶπα τότε ἐγώ. «Ἐντούτοις ἡ ἀπάντησίς σου» εἶπε «χρειάζεται ἀκόμη ἕνα παρόμοιον ἐρώτημα: Τί θὰ κερδίσῃ ἐκεῖνος ποῦ θ' ἀποκτήσῃ τὰ ὥραϊα;» Τῆς εἶπα ὅτι δὲν εἶχα πλέον τόσον πρόχειρον ἀπάντησιν εἰς τοῦτο τὸ ἐρώτημα. «Καλὰ» εἶπε: «ὀπόθεσε τώρα, ὅτι ἐπιφέρει μίαν τροποποίησιν καὶ θέτει ἀντὶ τοῦ ὥραιου τὸ ἀγαθόν, καὶ σ' ἐρωτᾷ: Ἀπάντησέ μου, Σωκράτη: ἀγαπᾷ ὁ ἐρωτευμένος τ' ἀγαθὰ τί κυρίως ἀγαπᾷ;» «Νὰ γίνουν ἰδικά του» εἶπα ἐγώ. «Καὶ τί ἔχει νὰ κερδίσῃ ἐκεῖνος, ποῦ θὰ γίνουν ἰδικά του τ' ἀγαθὰ;» «Εἰς αὐτὸ μοῦ εἶν' εὐκολώτερον νὰ εὐρω ἀπάντησιν» εἶπα «θὰ γίνῃ εὐδαίμων⁴». «Πράγματι» προσέθεσε «διὰ τῆς κατο- 205
χῆς τῶν ἀγαθῶν εἶν' εὐδαίμονες οἱ εὐδαίμονες, οὔτε εἶν' ἀνάγκη νὰ ἐρωτήσωμεν περαιτέρω: πρὸς τίνα σκοπὸν θέλει νὰ εἶν' εὐδαίμων ὁποῖος τὸ θέλει; Τοῦναντίον ἡ ἀπάντησις μᾶς παρουσιάζεται ὡς τελειωτική⁵». «Ἀλήθεια εἶναι» εἶπα ἐγώ.

«Αὐτὴν τώρα τὴν θέλησιν καὶ τὸν ἔρωτα τοῦτου

1. Καὶ κατωτέρω 206e ὡς σὺ οἶε. Εἶναι, κυρίως εἰπεῖν, τὸ Ἄγαθὸν ἢ γνῶμη 197b, τὴν ὁποῖαν ἀποδέχεται προσωρινῶς ἐδῶ ἡ Διοτίμα· κατωτέρω θὰ τὴν συμπληρώσῃ.

2. Τὸ καλὸν καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις δὲν εἶναι γενικὴ διαιρετικὴ, ἀλλ' ἀντικειμενικὴ. Ἐπομένως τὸ τί δὲν εἶν' ἐδῶ κατηγορούμενον εἰς τὸ ἔστι, ἀλλ' αἰτιατικὴ τοῦ κατὰ τι. Τὸ πᾶγμα ὅμως δὲν εἶναι τόσον πρόδηλον καὶ ἡ Διοτίμα ἀναγκάζεται νὰ εὐρῃ σαφεστέραν διατύπωσιν.

3. Ἡ ἀπάντησις τοῦ Σωκράτους ἐγκλείει μίαν ταυτολογίαν, ἀφοῦ ὁ Ἔρωσ στερεῖται ἤδη τοῦ καλοῦ. Διὰ τοῦτο ἡ Διοτίμα ἐλέγχῃ ἤδη ὅτι ζητεῖ ἀπὸ τὸν Σωκράτη νὰ τὴν συμπληρώσῃ.

4. Ἡδὴ 202c ὑπεδηλώθη ἡ σχέση πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν: εὐδαίμονας τοὺς τ' ἀγαθὰ καὶ καλὰ κεκτημένους. Ὡστε ἡ πρώτη (καὶ γενικωτάτη ὅμως) δόσις τοῦ Ἔρωτος εἶν' ἡ εὐδαιμονία.

- ἔστι δὲ τῶν καλῶν, ὡς σὺ φῆς. εἰ δέ τις ἡμᾶς ἔροιτο· Τί τῶν καλῶν ἔστιν ὁ ἔρωσ, ᾧ Σώκρατες τε καὶ Διοτίμα: ᾧδε δὲ σαφέστερον· Ἐρᾷ ὁ ἔρων τῶν καλῶν· τί ἐρᾷ; Καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι
- 5 Γενέσθαι αὐτῷ.— Ἄλλ' ἔτι ποθεῖ, ἔφη, ἢ ἀπὸ κρισίς ἐρώτησιν τοιάνδε· Τί ἔσται ἐκείνω, ᾧ ἂν γένηται τὰ καλὰ; Οὐ πάνυ ἔφην ἔτι ἔχειν ἐγὼ πρὸς ταύτην τὴν ἐρώτησιν προχείρως ἀποκρίνασθαι.— Ἄλλ', ἔφη, ὡσπερ ἂν εἴ τις μεταβαλὼν e
- 10 ἀντὶ τοῦ καλοῦ τῷ ἀγαθῷ χρώμενος πυνθά- νοιτο· Φέρε, ᾧ Σώκρατες, ἐρᾷ ὁ ἔρων τῶν ἀγαθῶν· τί ἐρᾷ; — Γενέσθαι, ἦν δ' ἐγὼ, αὐτῷ. — Καὶ τί ἔσται ἐκείνω, ᾧ ἂν γένηται τάγαθα; — Τοῦτ' εὐπορώτερον, ἦν δ' ἐγὼ, ἔχω ἀποκρίνα-
- 15 σθαι, ὅτι εὐδαίμων ἔσται. — Κτήσει γάρ, ἔφη, 205 ἀγαθῶν οἱ εὐδαίμονες εὐδαίμονες, καὶ οὐκέτι προσδεῖ ἐρέσθαι ἵνα τί δὲ βούλεται εὐδαίμων εἶναι ὁ βουλόμενος; ἀλλὰ τέλος δοκεῖ ἔχειν ἢ ἀποκρίσεις.— Ἀληθῆ λέγεις, εἶπον ἐγώ.

20 Ταύτην δὲ τὴν βούλησιν καὶ τὸν ἔρωτα

3 τε om. TW || σαφέστερον· ἐρᾷ: σαφέστερον ἐρῶ· B² vulg: at cf. v. 13 5 ἔτι ποθεῖ: ἐπιποθεῖ B 11 ἐρᾷ: ἐρῶ vulg. ἔροιτο· Hermann om. Ven. 184 Schanz εἰ γ' ἐρᾷ Rohde 16 ἀγαθῶν: ἀγαθῶν B || εὐδαίμονες (2) om. Ox¹ 20 δέ: δὴ TW

5. Ἡ εὐδαιμονία ἀναπτύσσεται καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, Ἠθικά Νικομ. 1097a33· θεωρεῖται ὡς ἡ τελευταία ἀξία, τὴν ὁποῖαν δὲν ζητεῖ κανεὶς χάριν ἄλλης: ἀπλῶς δὴ τέλεον τὸ καθ' αὐτὸ αἰρετὸν καὶ μηδέποτε αἰεὶ δι' ἄλλο. τοιοῦτον δὲ ἡ εὐδαιμονία μάλιστα εἶναι δοκεῖ· τῆς εὐδαιμονίας ἡ ἐπιθυμία ἀνήκει εἰς τὰς πρωταρχικὰς ὁρμὰς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ποῦ δὲν εἶν' ἐπιδεκτικαὶ πλέον περαιτέρω ἀναλύσεως.

θεωρεῖς πῶς εἶναι κοινὰ εἰς ὄλους, ὄλοι δηλαδή θέ-
 λουν νὰ ἔχουν παντοτινὰ εἰς τὴν κα-
 τοχήν των τ' ἀγαθά; ἢ πῶς ἄλλως τὸ
 εἰδικωτέρου φαντάζεσαι;» «Ἔτσι ἀκριβῶς» εἶπα
 ὀρισμοῦ ἐγώ· «ὅτι εἶναι εἰς ὄλους κοινά».
 «Διατὶ τότε, Σωκράτη», εἶπε «δὲν

λέγομεν δι' ὄλους ὅτι ἔχουν ἔρωτα, ἀφοῦ ὄλοι ἔχουν
 τὸν ἔρωτα τῶν αὐτῶν πραγμάτων καὶ παντοτινὰ, μόνον λέγομεν ὠρισμένα πρόσωπα πῶς ἔχουν ἔρωτα, b
 καὶ ἄλλα πάλιν ὄχι;» «Ἐκπλήττομαι» εἶπα «καὶ ἐγώ».
 «Ἀλλὰ δὲν πρέπει» εἶπε «νὰ ἐκπλήττεσαι¹». Ἀπλού-
 στατα ἔχομεν ἀποχωρίσει προφανῶς ἀπὸ τὸν ἔρωτα
 ὠρισμένον εἶδος αὐτοῦ, καὶ αὐτὸ ὀνομάζομεν ἔρωτα,
 ἀποδίδοντες εἰς αὐτὸ τοῦ συνόλου τὴν ὀνομασίαν,
 ἐνῶ διὰ τὰ ὑπόλοιπα εἶδη μεταχειριζόμεθα ἄλλας
 ὀνομασίας². «Κανένα παράδειγμα;» εἶπα ἐγώ. «Ἴδου
 ἕνα. Γνωρίζεις ὅτι ποιήσεις εἶναι κάτι γενικόν·
 πᾶσα αἰτία μεταβάσεως οἰουδήποτε πράγματος ἀπὸ
 τὴν ἀνυπαρξίαν εἰς τὴν ὑπαρξίαν εἶναι ποιήσεις, ἐπο-
 μένως καὶ αἱ ἐργασίαι αἱ ὑπαγόμεναι εἰς ὄλας τὰς c
 τέχναις εἶναι εἶδη ποιήσεως, καὶ οἱ ἐνεργοῦντες
 αὐτάς εἶναι ὄλοι ποιηταί³. «Ἀληθινά». «Μολα-
 τάυτα» εἶπε «δὲν ὀνομάζονται, καθὼς γνωρίζεις,
 ποιηταί, ἀλλὰ φέρουν διάφορα ὀνόματα, ἐχώρισαν
 δὲ ἀπὸ τὴν γενικὴν ἔννοιαν ποιήσεως ἕνα μέρος, τὸ
 ἀσχολούμενον μὲ τὴν μουσικὴν καὶ τοὺς στίχους,
 καὶ τοῦτο ἀποκαλοῦν μὲ τ' ὄνομα τοῦ συνόλου. Πρά-
 γματι ποιήσεις ὀνομάζεται αὐτὸ καὶ μόνον, καὶ ποιηταί
 οἱ καλλιεργοῦντες αὐτὸ τὸ τμήμα τῆς ποιήσεως⁴.

1. Ὁ τρόπος ποῦ προχωρεῖ ἡ Διοτίμα ἔχει κάτι τὸ διδασκα-
 λικόν, κατὰ πρόθεσιν φυσικὰ τοῦ συγγραφέως.

2. Ὡστε ἡ χρῆσις τῆς γλώσσης δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς
 τὴν λογικὴν ἀκρίβειαν. Ἡ Διοτίμα ἀντιστρέφει τὰ πράγματα:
 τὸ λογικῶς (καὶ ἐτυμολογικῶς) πρῶτον εἶναι ἡ γενικὴ σημασία,
 ὄχι ἡ ἐξειδικευμένη. Ἐνάλογον παράδειγμα ἔχομεν εἰς τὴν γλώσ-
 σαν μας τὸ φιλῶ: ἀρχικῶς ἐσήμαινεν ἀγαπῶ· κατόπιν ἐξειδικεῦθη
 εἰς τὴν στενωτέραν σημασίαν τοῦ φιλῶ τῷ στόματι, παρσιει-
 φθέντος τοῦ προσδιορισμοῦ. Ὁ Σωκράτης προτιμᾷ τὸ παράδειγμα
 ποιήσεις, διότι ἤδη ὁ Ἀγάθων εἰς τὸν λόγον του 197a ἔπειξε μὲ
 τὴν εὐρυτέραν καὶ τὴν στενωτέραν τῆς λέξεως σημασίαν.

3. Ποίησις ὡς δημιουργία ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ὀρίζεται δις
 εἰς τὸν Σοφιστὴν 219b: πᾶν ὄπερ ἂν μὴ πρότερόν τις ὄν ὕστε-

τουτον, πότερα κοινόν οἶει εἶναι πάντων ἀνθρώ-
 πων, καὶ πάντας τάγαθὰ βούλεσθαι αὐτοῖς εἶναι
 ἀεὶ, ἢ πῶς λέγεις;— Οὕτως, ἦν δ' ἐγώ· κοινόν
 εἶναι πάντων.— Τί δὴ οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
 5 οὐ πάντας ἐρᾶν φαμεν, εἴπερ γε πάντες τῶν
 αὐτῶν ἐρῶσι καὶ ἀεὶ, ἀλλὰ τινάς φαμεν ἐρᾶν, b
 τοὺς δ' οὐ;— Θαυμάζω, ἦν δ' ἐγώ, καὶ αὐτός.
 —'Ἀλλὰ μὴ θαύμαζ', ἔφη· ἀφελόντες γὰρ ἄρα
 τοῦ ἐρωτός τι εἶδος ὀνομάζομεν, τὸ τοῦ ὄλου
 10 ἐπιτιθέντες ὄνομα, ἐρωτά· τὰ δὲ ἄλλα ἄλλοις
 καταχρώμεθα ὀνόμασιν.— Ὡσπερ τί; ἦν δ' ἐγώ.
 — Ὡσπερ τόδε. οἴσθ' ὅτι ποιήσις ἐστὶ τι πολὺ.
 ἢ γὰρ τῷ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ ὄν ἰόντι ὄτω-
 οὖν αἰτία πᾶσά ἐστι ποιήσις, ὥστε καὶ αἱ ὑπὸ
 15 πᾶσαις ταῖς τέχναις ἐργασίαι ποιήσεις εἰσὶ καὶ
 οἱ τούτων δημιουργοὶ πάντες ποιηταί.— Ἀληθῆ c
 λέγεις.— 'Ἄλλ' ὁμως, ἦ δ' ἦ, οἴσθ' ὅτι οὐ κα-
 λοῦνται ποιηταί, ἀλλὰ ἄλλα ἔχουσιν ὀνόματα,
 ἀπὸ δὲ πάσης τῆς ποιήσεως ἐν μῦριον ἀφορι-
 20 σθέν, τὸ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰ μέτρα, τῷ
 τοῦ ὄλου ὀνόματι προσαγορεύεται· ποιήσις γὰρ
 τοῦτο μόνον καλεῖται, καὶ οἱ ἔχοντες τοῦτο τὸ
 μῦριον τῆς ποιήσεως ποιηταί.— Ἀληθῆ, ἔφην,

1 εἶναι οἶει W 8 ἄρα om. BT sed. cf. Gorg. 469d 9 ἐρωτός: ἐρῶν-
 τος T || τι: ἐν τι Hirschig 13 τῷ Ox: τοι Vindob. 21 τι BTW ᾧ
 Ox^mg 17 ἢ δ' ἢ Bekker: ἡδη codd. ἡδη Ox || οὐ om. W 18 ἔξου-
 σιν B ἔχουσιν Sauppe coll. 205d 19 τῆς ποιήσεως del. Hirschig ||
 μῦριον: μόνον W corr. W⁹ 22 τοῦτο (1): ταυτα Ox [τὸ μῦριον
 τῆς ποιήσεως del. Vahlen] 25 εφην λεγεις Ox: λέγεις, εφην BTW

ρον εἰς οὐσίαν ἀγῆ, τὸν μὲν ἀγοντα ποιεῖν, τὸ δὲ ἀγόμενον
 ποιεῖσθαι που φαμὲν καὶ κατωτέρω 265b: ποιητικὴν πᾶσαν ἐφα-
 μεν εἶναι δύναμιν, ἥτις ἂν αἰτία γίνηται τοῖς μὴ πρότερον
 οὖσιν ὕστερον γίνεσθαι.

4. Ἡ χρῆσις τῆς λέξεως ποίημα διὰ τὸν ἔμμετρον λόγον
 ὑποδηλώνει τὸν τεχνητὸν του χαρακτήρα, ἐν σχέσει μὲ τὴν καθη-
 μερινὴν ὁμιλίαν: ὁ ποιητικὸς λόγος εἶναι ὁ πεποιημένος (ὁ φτεια-
 στός) λόγος.

«Σωστά λέγεις» εἶπα. «Τὸ ἴδιον λοιπὸν καὶ μετὰ τὸν ἔρωτα. Ὑπὸ τὴν καθολικὴν τοῦ σημασίαν¹, κάθε πόθος τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς εὐδαιμονίας εἶναι ὁ μεγα- δ λώτατος καὶ δολοπλόκος Ἔρωτας² κάθε ἀνθρώπου. Ἀλλ' ὅμως διὰ τὰ πρόσωπα μὲν ποῦ ἐπιδίδονται εἰς αὐτὸν κατὰ διαφόρους ἄλλους τρόπους, εἴτε μετὰ οικονομικὰς ἐνασχολήσεις, εἴτε μετὰ πάθος τῶν πρὸς τὸν ἀθλητισμὸν ἢ πρὸς τὴν ἐπιστήμην³, δι' αὐτὰ δὲν λέγομεν οὔτε πῶς ἐρωτεύονται οὔτε πῶς εἶν' ἔρασταί. Ἀντιθέτως ὅσοι ἀκολουθοῦν καὶ καλλιεργοῦν μετὰ ζήλου ὀρισμένον εἶδος αὐτοῦ, λαμβάνουν τὸ ὄνομα τοῦ ὄλου, ἔρωσ καὶ ἔραν καὶ ἔρασταί⁴». «Καταντᾶ νὰ εἶναι σωστά» εἶπα ἐγὼ «ὅσα λέγεις». «Βέβαια ὑποστηρίζουν ὀρισμένην ἄποψιν⁵» εἶπε «κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐρωτευμένοι εἶναι ὅσοι ζητοῦν νὰ εἴδω τὸ ἡμισὺ τῶν⁶ ἢ γνῶμη μου ὅμως εἶναι, φίλε μου, ὅτι τοῦ ἔρωτος τὸ ἀντικείμενον οὔτε τὸ ἡμισυ εἶναι οὔτε τὸ ὄλον⁶, ἀνίσως τοῦτο δὲν εἶναι ἀγαθόν⁷. Ἀποδείξει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν τῶν καὶ

1. Τὸ κεφάλαιον εἶναι κυρίως τὸ ποσὸν τὸ ἐπί κεφαλῆς τιθέμενον: οἱ ἀρχαῖοι προσθέτοντες ἔγραψαν τὸ ἀθροισμα ἐπάνω, ὄχι ἀπὸ κάτω· ἐντεῦθεν καὶ ἡ λατινικὴ ὀνομασία *summa* (δηλ. *linea*· ἡ γραμμὴ ποῦ εἶναι ὕψηλότερ' ἀπὸ ὄλας τὰς ἄλλας). Ἐδῶ ἀντιτίθεται πρὸς τὸ μόριον. Πρβλ. καὶ *Gorg.* 463a.

2. Εἶναι φράσις ἀπὸ ἀγνωστον ποιητὴν· ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀκαιρος ἰσως (ἀλλ' ὄχι ἀνακριβής, πρβλ. 203d) χρῆσις τοῦ *δολερός*. Τὸ παντὶ δὲν πρέπει νὰ συνάψωμεν πρὸς τὸ *δολερός*, ἀλλὰ νὰ θεωρήσωμεν, ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν Διοτίμαν: θέλει νὰ τονίσῃ ὅτι ὁ Ἔρωσ ὑπὸ τὴν ἔνοιαν αὐτὴν ἀνήκει εἰς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους, ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἐρωτευμένους.

3. Ἡ διάκρισις τοῦ κυρίως ἔρωτος ἀπὸ τὴν φιλοσοφίαν ἔχει χαρακτῆρα προσωρινότητος, ἀνταποκρίνεται δὲ μᾶλλον εἰς τὴν ἐμπειρικὴν τῶν πολλῶν παρατήρησιν. Κατωτέρω θ' ἀποδείξῃ, ὅτι εἰς τὸ βάθος τῆς κάθε φιλοσοφίας εἶναι ἔρωσ, μετὰ τὴν εἰδικὴν μάλιστα σημασίαν τοῦ τόκου ἐν καλῶ.

4. Ἡ ποικιλία εἰς τὴν χρῆσιν τῶν πτώσεων, ἔρωτα καὶ ἔρασταί, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήττῃ. Ἡ ὀνομαστικὴ ἐτέθη ὅπου πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ ὑποκείμενον (πρβλ. *Nóm.* 956c), τοῦ ὁποῖου εἶναι καὶ παράθεσις. Τὸ ἔρωτα εἶναι παράθεσις εἰδικῶς εἰς τὸ ὄνομα. Ἡ παρεμβολὴ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἔραν διευκολύνει τὴν μετάβασιν ἀπὸ τὴν μίαν πῶσιν εἰς τὴν ἄλλην, ἀποδεικνύει δὲ ὅτι κάθε διόρθωσις εἶναι περιττὴ καὶ καταστρέφει μετὰ τὴν ὁμοιομορφίαν τῆς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ζωηρότητα τοῦ πρωτοτύπου.

λέγεις.—Οὕτω τοίνυν καὶ περὶ τὸν ἔρωτα. τὸ μὲν κεφάλαιόν ἐστι πᾶσα ἡ τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμία d καὶ τοῦ εὐδαιμονεῖν ὁ μέγιστός τε καὶ δολερὸς ἔρωσ παντί· ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλη τρεπόμενοι πολλαχῆ ἐπ' αὐτόν, ἢ κατὰ χρηματισμόν ἢ κατὰ φιλογυμναστίαν ἢ κατὰ φιλοσοφίαν, οὐτ' ἔραν καλοῦνται οὔτε ἔρασταί, οἱ δὲ κατὰ ἕν τι εἶδος ἰόντες τε καὶ ἐσπουδακότες τὸ τοῦ ὄλου ὄνομα ἴσχουσιν, ἔρωτά τε καὶ ἔραν 10 καὶ ἔρασταί. — Κινδυνεύεις ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ, λέγειν.— Καὶ λέγεται μὲν γέ τις, ἔφη, λόγος, ὡς οἷ ἄν τὸ ἡμισυ ἑαυτῶν ζητῶσιν, οὗτοι ἐρώσιν· e ὁ δ' ἐμὸς λόγος οὔτε ἡμίσεός φησιν εἶναι τὸν ἔρωτα οὔτε ὄλου, ἐὰν μὴ τυγχάνῃ γέ που, ᾧ 15 ἑταῖρε, ἀγαθὸν ὄν. ἐπεὶ αὐτῶν γε καὶ πόδας

3 verba ὁ μέγιστος . . . παντὶ varie a variis temptata sunt, sed nil opus; poetae enim cuiusdam sunt 5 [αὐτόν et Ox Vablen] αὐτὸ Vögelin [Jahn Schanz Hug] 9 ἴσχουσιν: εσχόν Ox || ἔρωτα . . . ἔρασταί del. Schanz || ἔρωτα: ἔρωσ τε Hertlein [Fleckeis. Jahrb. CV 807] 10 καὶ ἔραστάς Bury del. Kvicala, at cf. Theag. 124e Leg. 956c || κινδυνεύουσι (?) Ox: 12 ἑαυτῶν: αὐτῶν W τὸ ἑαυτῶν Sauppe del Usener ante ἡμισυ trp. Schanz 13 εἶναι post ἔρωτα iter. Ox 15 ἐπὶ B corr. B²

5. Ὑπαινιγμὸς εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Ἀριστοφάνους (192e κεξ), ἐναντίον τοῦ ὁποίου θὰ ζητήσῃ κατόπιν ν' ἀπάντησῃ ἐκεῖνος 212c. Ἡ Διοτίμα βέβαια δὲν ἐπετρέπετο ν' ἀναφέρῃ ὄνομαστί τὸν Ἀριστοφάνη· πόσον ὀλίγον ὁμῶς κρύπτεται ὁ Σωκράτης ὀπίσω ἀπὸ τῆς Διοτίμας τὸ πρόσωπον, ἀποδεικνύει ἡ κατόπιν προσφώνησις ᾧ ἑταῖρε. Μ' αὐτὴν ἀπευθύνεται μᾶλλον ὁ Σωκράτης πρὸς τὸν Ἀριστοφάνην καὶ ὄχι ἡ Διοτίμα πρὸς τὸν Σωκράτην.

6. Ὁ Σωκράτης δὲν ἀνατρέπει, συμπληρώνει μόνον τὴν θεωρίαν τοῦ Ἀριστοφάνους· τὴν μεταφέρει ἀπὸ τὸ καθαρῶς φυσιολογικὸν καὶ ψυχολογικὸν ἐπίπεδον εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ἠθικῆς. Τὸ κατόπιν παράδειγμα τὸ διασαφεῖ καλύτερον.

7. Αὐτὴ ἴσα ἴσα ἡ τάσις τῆς ἀνθρώπινῃς ψυχῆς πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἀποδεικνύει ἐκδήλωσιν τὴν ὑπαρξίν καὶ τὴν ἠθικὴν προτεραιότητα αὐτοῦ. Εἰς τὴν Πολιτ. 505d παρατηρεῖ ὁ Πλάτων ὄραϊότατα, ὅτι ἐνῶ πολλοὶ ἄνθρωποι ἀρκοῦνται εἰς φαινομενικὸν μόνον κάλλος ἢ δικαιοσύνην, ἀγαθὰ οὐδενὶ ἔτι ἀρκεῖ τὰ δοκοῦντα κτᾶσθαι, ἀλλὰ τὰ ὄντα ζητοῦσιν, τὴν δὲ δόξαν ἐνταῦθα ἤδη πᾶς ἀτιμᾶζει (πρβλ. καὶ Θεαίτ. 177d).

πόδια καὶ χέρια δέχονται ν' ἀποκοποῦν, ἂν τύχη καὶ πεισθοῦν ὅτι τὰ μέλη των εἶναι βλαβερὰ¹. Διότι δὲν προσκολλᾶται, φρονῶ, εἰς τὰ μέρη τοῦ ἐγώ του ὁ καθέννας, παρὰ μόνον ἐφ' ὅσον τὸ ἀγαθὸν ἀποκαλεῖ ἰδικόν του καὶ μέρος τοῦ ἐγώ του, ξένον δὲ τὸ κακόν². Διότι ἐκεῖνο, πρὸς τὸ ὁποῖον τῶν ἀνθρώπων ὁ ἕρως στρέφεται, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ ἀγαθόν. Ἡ 206 μὴπως ἔχεις ἀντίθετον γνώμην;» «Μὰ τὸν θεόν» εἶπα «ἐγὼ ὄχι». «Εἶναι ὅμως ἄραγε σωστὸν» εἶπε «νὰ λέγωμεν ἀπλῶς ἔτσι³, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἕρωτα πρὸς τ' ἀγαθόν;» «Ναί» εἶπα. «Καλά, καὶ δὲν πρέπει νὰ προσθέσωμεν» εἶπεν «ὅτι καὶ πρὸς τὴν κατοχὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἔχει ἕρωτα;» «Νὰ τὸ προσθέσωμεν». «Ἄλλὰ μὴπως ὄχι πρὸς τὴν κατοχὴν ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν παντοτινὴν κατοχὴν;»⁴ «Καὶ τοῦτο νὰ προστεθῆ». «Εἶναι λοιπὸν ἐν συνόψει» εἶπε «τοῦ ἕρωτος ἀντικείμενον ἢ παντοτινὴ τοῦ ἀγαθοῦ κατοχὴ». «Ἐχεις ἀπόλυτον δίκαιον» εἶπα.

25. «Δεδομένου λοιπὸν, ὅτι ὁ ἕρως στρέφεται b πάντοτε πρὸς αὐτὸ» εἶπε «κατὰ ποῖον τρόπον καὶ μὲ ποῖαν ἐνέργειαν πρέπει νὰ τὸ ἐπι-
 Τόκος διώκουν ἐκεῖνο, τῶν ὁποῖων ὁ ζῆλος
 ἐν τῷ καλῷ καὶ ἡ ἐπιμονὴ θὰ ἠδύνατο ν' ἀπο-
 κληθῆ ἕρως;»⁶ Τί νὰ εἶναι τὸ ἔργον αὐτό; Ἡμπορεῖς νὰ μοῦ ἀπαντήσης;»⁷ «Μὰ

1. Πρβλ. καὶ Ματθ. 5,30 καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν.

2. Τὸ βέλτιστον ἐκάστω, τοῦτο καὶ οἰκειότατον Πολιτ. 586e πρβλ. καὶ Χαρμ. 163c. Ἔτσι ἐκδηλώνεται ἡ βαθυτάτη αἰσιοδοξία τοῦ Πλάτωνος, ὅτι τὸ ἀγαθὸν δὲν εἶναι κάτι ξένον καὶ ἀλλότριον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ποῦ πρέπει νὰ κατακτήσῃ μετ' ἀγῶνας ἐναντίον αὐτῆς. Εἶναι τὸναντίον ὁ βαθύτερος πυρὴν καὶ ἡ οὐσία τῆς φύσεως αὐτῆς, ἡ ὀλοκλήρωσις τῆς δὲν χρειάζεται ἐπομένως θυσίας, ἀλλ' ἐπίγνωσιν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ διαπίστωσις ὡς οὐδὲν γε ἄλλο ἐστὶ οὐ ἕρῳσιν ἄνθρωποι ἢ τὰγαθοῦ δὲν ἀντιφάσκει πρὸς τὴν προηγουμένως 205a ἐκτεθεῖσαν ἀντίληψιν, ὅτι ἡ εὐδαιμονία εἶν' ὁ τελευταῖος σκοπὸς τῆς ἀνθρωπίνης ἀναζητήσεως ἢ εὐδαιμονία συμπίπτει ἀπολύτως πρὸς τὸ ἀγαθόν.

3. Δηλαδή, χωρὶς προσδιορισμοὺς ἢ ἐπιφυλάξεις, πρβλ. Φαῖδρ. 244a.

4. Τὸ χρονικὸν στοιχεῖον ἐτόνισε ἤδη καὶ προηγουμένως 200a ἐπανέρχεται ὅμως ἐδῶ εἰς αὐτό, διὰ νὰ προχωρήσῃ κατὸ-

καὶ χεῖρας ἐθέλουσιν ἀποτέμεσθαι οἱ ἄνθρωποι, ἐὰν αὐτοῖς δοκῇ τὰ ἑαυτῶν πονηρὰ εἶναι· οὐ γὰρ τὸ ἑαυτῶν οἶμαι ἕκαστοι ἀσπάζονται, εἰ μὴ εἴ τις τὸ μὲν ἀγαθὸν οἰκεῖον
 5 καλεῖ καὶ ἑαυτοῦ, τὸ δὲ κακὸν ἀλλότριον· ὡς οὐδὲν γε ἄλλο ἐστὶν οὗ ἔρωσιν ἄνθρωποι ἢ τοῦ 206 ἀγαθοῦ. ἢ σοὶ δοκοῦσιν;— Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε, ἦν δ' ἐγώ.— Ἔαρ' οὖν, ἦ δ' ἦ, οὕτως ἀπλοῦν ἐστὶ λέγειν ὅτι οἱ ἄνθρωποι τ' ἀγαθοῦ ἔρωσιν;
 10 —Ναί, ἔφην.— Τί δέ; οὐ προσθετέον, ἔφην, ὅτι καὶ εἶναι τὸ ἀγαθὸν αὐτοῖς ἔρωσιν;— Προσθετέον. —Ἔαρ' οὖν, ἔφην, καὶ οὐ μόνον εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀεὶ εἶναι;— Καὶ τοῦτο προσθετέον.— Ἔστιν ἄρα ξυλλήβδην, ἔφην, ὃ ἔρωσ τῶν ἀγαθῶν
 15 αὐτῶν εἶναι ἀεὶ.— Ἀληθέστατα, ἔφην ἐγώ, λέγεις.

25. Ὅτε δὴ τοῦτο ὃ ἔρωσ ἐστὶν ἀεὶ, ἦ δ' ἦ, β τῶν τίνα τρόπον διωκόντων αὐτὸ καὶ ἐν τίνι πράξει ἢ σπουδῇ καὶ ἢ σύντασις ἔρωσ ἂν καλοῖτο; τί τοῦτο τυγχάνει ὄν τὸ ἔργον; ἔχεις
 20 εἰπεῖν;— Οὐ μεντᾶν σέ, ἔφην ἐγώ, ὦ Διοτίμα,

5 καλῇ ΒΤ 6 ἄνθρωποι Bekker: ἄνθρωποι ΒΤ ἀνθρώποι Οx οἱ ἄνθρωποι W del. Baier || τοῦ ἀγαθοῦ: τὰγαθὸν Hirschig 7 ἢ σοι... τὰγαθοῦ v. 9 om. Οx¹ add. Οx² in super. mg. 8 ἦ δ' ἦ Bekker: ἦδη ΒΤW ἦδη Οx cf. 205c 9 τοῦ ἀγαθοῦ ΒWΟx² 10 δέ: δαί Τ 12 οὖν om. W 14 τοῦ τὸ Β²ΤWΟx: τοῦτο Β 15 αὐτῶ: αὐτὸ Β 16 δῆ: δε Οx || τοῦτο: τούτου Bast: τοῦτο || ἀεὶ secl. Bekker || ἦ δ' ἦ Bekker: ἦδη codd. ἦδη Οx 17 τῶν: τὸν ΒW corr Β²W² || τίνα: τι ΒΤ || αὐτὸν Τ 18 ἢ σπουδῇ Οx: ἢ σπουδῇ ΒΤW || σύντασις ΒΟx: σύστασις ΤW

πιν εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς ἀθανασίας. Καὶ αὐτὴ ἐπομένως ἢ διαλεκτικῇ ἀνάπτυξις συντελεῖται κατ' ἀναβαθμούς.

6. Ὁ ἔρωσ εἶναι σύντονος 203d, σύντασις δὲ εἶναι ἢ συγκέντρωσις τῶν δυνάμεων πρὸς ὠρισμένον ἀντικειμενικὸν τέλος.

7. Ἡ Διοτίμα ἐπέστησε μὲν τὴν προσοχὴν τοῦ Σωκράτους, ὅτι τῆς λέξεως ἔρωσ γίνεται χρήσις συνήθως ἐν στενωτέρᾳ ἐννοίᾳ, δὲν καθώρισεν ὁμοῦς τὴν διαφορὰν. Αὐτὸ θὰ κάμῃ τώρα. Ἐπανερχεται διὰ τοῦτο εἰς τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ἔρωτος 205a, διὰ νὰ τὸ καθορίσῃ ἀκριβέστερον.

δὲν θὰ ἤμην τότε» εἶπα ἐγὼ «θαυμαστής τῆς σοφίας σου, Διοτίμα, οὔτε θὰ ἐφοιτοῦσα κοντά σου νὰ λάβω μαθήματα εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ κεφάλαιον». «Θὰ σοῦ τὸ εἰπῶ τὸτ' ἐγὼ» εἶπεν. «Εἶναι λοιπὸν τοῦτο γέννησις ἐντὸς τοῦ ὥραίου¹, καὶ σωματικὴ καὶ ψυχικὴ». «Μάντεως δύναμις» ἀπήντησα «χρειάζεται, τί νὰ σημαίνουν τὰ λόγια σου· δὲν ἐννοῶ». «Θὰ ἐκφρασθῶ λοιπὸν» εἶπε «καθαρώτερα: "Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, Σωκράτης» ἐξηκολούθησεν «ἐγκυμονοῦν καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν· ὅταν δὲ φθάσουν εἰς ὠρισμένην ἡλικίαν, ἡ φύσις μας τὸτ' αἰσθάνεται τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γεννήσῃ. Τοκετὸς ὅμως ἐντὸς τοῦ ἀσχήμου δὲν εἶναι δυνατός· μόνον ἐντὸς τοῦ ὥραίου². Διότι καὶ ἡ ἕνωσις ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς τοκετὸς εἶναι³. Τὸ φαινόμενον δὲ αὐτὸ εἶναι θεῖον, καὶ εἶναι τοῦτο τὸ ἀθάνατον στοιχεῖον μέσα εἰς τὴν ζωικὴν μας φύσιν, ποῦ εἶναι θνητὴ: ἡ κυοφορία καὶ ἡ γέννησις. Ἄλλ' αὐτὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συντελεσθοῦν ἐντὸς τοῦ ἀναρμόστου, καὶ εἶν' ἀνάρμοστος ἡ ἀσχημία πρὸς ἃ κάθε τι τὸ θεϊκόν· μόνον ἡ ὠραιότης εὐρίσκεται⁴ ἐν ἄρμονίᾳ πρὸς αὐτό. Ὡς Μοῖρα λοιπὸν καὶ Εἰλείθια⁵ ἐπιστατεῖ εἰς τὴν γένεσιν ἢ Καλλονῆ⁵. Διὰ τοῦτο, ὁσάκις ἐκεῖνο ποῦ κυοφορεῖ πλησιάζει κάτι ὠραῖον, ἱλαρῶνεται τότε καὶ γίνεται ἀπὸ ἀγαλλίασιν διαχύ-

1. Τόκος καὶ γέννησις χρησιμοποιοῦντ' ἐδῶ ὡς συνώνυμα, πολλάκις ταυτοχρόνως 206e. Δὲν γίνετ' ἐπομένως διάκρισις μεταξὺ τοῦ τίκειν (διὰ τὰς γυναῖκας, gebären) καὶ γεννᾶν (διὰ τοὺς ἄνδρας, zeugen), καὶ τοῦτο ἀπὸ σκοποῦ· θὰ ἦτο ἄλλως δύσκολος ἡ μεταφορὰ εἰς τὴν πνευματικὴν κυοφορίαν καὶ τὰς πνευματικὰς ὁδῖνας τοῦ ἔραστοῦ τῶν παιδῶν. Ἡ γέννησις ἀπὸ τῆς παθητικῆς τῆς πλευρᾶς καλεῖται γένεσις 206d, 207d.

2. Τὴν ἀπόδειξιν προσφέρει κατωτέρω· ἐφ' ὅσον ὁ τόκος, ὡς ἐξασφαλίζων ἀθανασίαν, εἶναι τί θεῖον, χρειάζεται καὶ ἀνάλογον περιβάλλον. Εἰς τὸ θεῖον ἀρμόζει μόνον τὸ ὠραῖον, ἐτόνισεν ἤδη 202c.

3. Τὴν φράσιν αὐτὴν ἀδίκως ἀθετοῦν ἢ μεταθέτουσιν οἱ φιλόλογοι. Εἶναι μία παρένθεσις ἴσως, ἡ ὁποία θέλει νὰ τονίσῃ σαφέστερον, ὅτι ὁ λόγος ἐδῶ εἶναι περὶ τοῦ ἐρωτικῆς φαινομένου εἰς τὴν γενικότητά του, καὶ ὅτι ἀκόμη καὶ εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἕλξιν τῶν φύλων τὸ βασικὸν στοιχεῖον εἶν' ὁ τόκος.

4. Ἡ Καλλονὴ ὀρίζει τὴν στιγμὴν τῆς γενήσεως καὶ τὰς ἰδιότητας καὶ τύχας τοῦ γεννωμένου, ὅπως ἡ Μοῖρα, ἀπολυτρῶνει

ἐθαύμαζον ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἐφοίτων παρὰ σέ αὐτὰ
 ταῦτα μαθησόμενος.—'Ἄλλὰ ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ.
 ἔστι γὰρ τοῦτο τόκος ἐν καλῷ, καὶ κατὰ τὸ
 σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν.—Μαντείας, ἦν δ'
 5 ἐγώ, δεῖται ὅ,τι ποτε λέγεις, καὶ οὐ μανθάνω.
 —'Ἄλλ' ἐγώ, ἦ δ' ἦ, σαφέστερον ἐρῶ. κυοῦσιν c
 γάρ, ἔφη, ὧ Σώκρατες, πάντες ἄνθρωποι καὶ
 κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν, καὶ ἐπειδὴν
 ἔν τινι ἡλικίᾳ γένωνται, τίκτειν ἐπιθυμεῖ ἡμῶν
 10 ἡ φύσις. τίκτειν δὲ ἐν μὲν αἰσχυρῷ οὐ δύναται,
 ἐν δὲ τῷ καλῷ. ἢ γὰρ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συν-
 ουσία τόκος ἐστίν. ἔστι δὲ τοῦτο θεῖον τὸ πρᾶγμα,
 καὶ τοῦτο ἐν θνητῷ ὄντι τῷ ζῳῷ ἀθάνατον ἔνε-
 στιν, ἢ κῆσις καὶ ἢ γέννησις. τὰ δ' ἐν τῷ ἀναρ-
 15 μόστῳ ἀδύνατον γενέσθαι· ἀνάρμοστον δ' ἐστὶ
 τὸ αἰσχυρὸν παντὶ τῷ θεῖῳ, τὸ δὲ καλὸν ἀρμότ- d
 τον. Μοῖρα οὖν καὶ Εἰλείθια ἢ Καλλονὴ ἐστὶ
 τῆ γενέσει. διὰ ταῦτα, ὅταν μὲν καλῷ προσ-
 πελάζῃ τὸ κυοῦν, ἴλεῶν τε γίγνεται καὶ εὐ-
 20 φραϊνόμενον διαχεῖται, καὶ τίκτει τε καὶ γεννᾷ·

6 ἢ δ' ἦ Bekker: ἤδη BTW δη Ox 8 πάντες del. Kvicala coll. 209a || ἄνθρωποι Sauppe || καὶ om. B 8 τὴν om. T 9 τινι: τῆ Badham coll. 209b Gorg. 484c || ἐπιθυμειν Ox¹ 10 τίκτειν . . . v. 12 τόκος ἐστίν secl. Rettig 11 τῷ om. Ox (del. Badham) || ἢ γὰρ . . . τόκος ἐστίν secl. Jahn, post γέννησις v. 14 transp. Bitter; at cf. Wilamovitz Platon II 171 12 τοῦτο post θεῖον iter. Ox¹ 13 ἐστίν TW 14 τὰ δ' BOx: ταῦτα δ' TW 16 ἀπαντι Ox || θεῖῳ WT: θεῶ BT²Ox 17 καλλονὴ Hermann Καλλονὴ Usener (Kl. Schr. 4,80ss) 18 ἐν τῇ γενέσει Proclus

ἀπὸ τὴν κυοφορίαν καὶ διευκολύνει τὰς ὠδίνας, ὅπως ἢ Εἰλείθια, τὴν ὁποῖαν ὁ Πίνδαρος Νεμ. 7,1 ὀνομάζει πάρεδρον Μοιρᾶν βαθυφρόνων. Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ Μοῖραι ἐλατρεύοντο ὡς θεαὶ τοῦ γάμου (Αἰσχ. Εὐμ. 960).

5. Ἡ χρῆσις τοῦ θηλυκοῦ Καλλονὴ ἀντὶ τοῦ οὐδετέρου Κάλ-λος γίνετα διὰ τὰ διευκολυνθῆ ἢ προσωποποιήσις. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ φαντασθῶμεν, ὅτι ἐδῶ γίνετα μνετα εἰδικῆς θεᾶς, τῆς Καλλονῆς, τῆς ὁποίας τὴν ὕπαρξιν καὶ τὴν λατρείαν μάτην ἐζήτησε ν' ἀποδείξῃ ὁ Usener.

τικόν¹ καὶ γεννᾶ καὶ γονιμοποιεῖ. Ὅσάκις τοῦναντίον πλησιάζει κάτι ἄσημον, σκυθρωπὸν καὶ στενοχωρημένον ζαρώνει καὶ ἀπομακρύνεται καὶ σφίγγεται καὶ δὲν γεννᾶ, ἀλλὰ κρατεῖ τὸν γόνον του καὶ ὑποφέρει πολὺ. Ἐντεῦθεν προέρχεται ὁ μέγας ἐκείνος ἐναγώνιος πόθος πρὸς τὴν ὠραιότητα, ποῦ ἀναπτύσσεται εἰς τὸν κυφοροῦντα καὶ κατεχόμενον ἤδη ὑπὸ πλησμονῆς ὄργασμοῦ ἀπολυτρώνει ἀπὸ πόνους σφοδρούς ἐκείνον ποῦ τὴν ἀποκτήσῃ. Ἄλλωστε δὲν στρέφεται πρὸς τὸ ὠραῖον» εἶπεν «ὁ ἔρω, ὅπως σὺ πιστεύεις, Σωκράτη». «Ἀλλὰ πρὸς τί;» «Πρὸς τὴν γέννησιν καὶ τὸν τοκετὸν ἐντὸς τοῦ ὠραίου». «Ἔστω» εἶπα ἐγώ. «Πολὺ καλὰ² λέγει» «ἀλλὰ διατὶ πρὸς τὴν γέννησιν; Διότι ἡ γέννησις εἶναι κάτι αἰωνίως ἀναπαραγόμενον καὶ ἀθάνατον, ὅσον ἐνδέχεται εἰς θνητὸν πλάσμα³. Ἄθανασίαν δὲ (αὐτὸ συνάγεται 207 ἀπὸ ὅσα διεπιστώσαμεν ἀπὸ κοινοῦ) ὀφείλει ταυτοχρόνως μὲ τ' ἀγαθὸν νὰ ποθῇ ὁ ἔρω, ἐφ' ὅσον στρέφεται πρὸς τὴν παντοτινὴν τοῦ ἀγαθοῦ κατοχὴν. Κατ' ἀνάγκην λοιπόν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς αὐτῆς, καὶ ἡ ἀθανασία ἐπίσης εἶναι τοῦ ἔρωτος ἀντικείμενον».

26. Αὐτὰ γενικῶς μοῦ ἀνέπτυσε, κάθε φοράν ποῦ ἔκαμνε λόγον περὶ τῶν προβλημάτων τοῦ ἔρωτος⁴, κάποτε δὲ μοῦ ἀπηύθυνε τὸ ἐρώτημα: «Ποία φαντάζεσαι, Σωκράτη, εἶν' ἡ αἰτία τοῦ ἔρωτος τούτου καὶ τοῦ πόθου; Δὲν ἔχει προσέξει λοιπὸν τὸν ζωηρὸν ἐρεθισμόν, εἰς τὸν ὁποῖον ὑποπίπτουν ὅλα τὰ ζῶα, ὅταν

1. Τὸ διαχεῖται πρέπει νὰ ληφθῇ ἐδῶ καὶ κυριολεκτικῶς καὶ μεταφορικῶς (γίνεται διαχυτικόν, ξεχύνεται, χαλαρώνεται) ταυτοχρόνως ἀνάλογος εἶναι ἡ περιγραφή εἰς τὸν Φαῖδρον 251. Ἡ ὅλη ἀνάπτυξις ἄλλωστε ἀποδίδει ρεαλιστικώτατα τὴν κατάστασιν ἐντάσεως καὶ κατευνασμοῦ, συνθλίψεως καὶ ἀνακουφίσεως τοῦ ὄργανισμοῦ κατὰ τὴν γενετήσιον λειτουργίαν. Μόνον ποῦ ὁ Πλάτων προβάλλει ἀνάλογον ψυχικὴν κατάστασιν καὶ εἰς τὴν σφαιραῖον τοῦ πνευματικοῦ καὶ ζητεῖ ἕνα ἠθικὸν νόημα καὶ εἰς αὐτὰ τὰ φυσιολογικὰ φαινόμενα.

2. Ἡ Διοτίμα ἐπιδοκιμάζει τὴν ὁμολογίαν τοῦ Σωκράτους καὶ τὴν ὑπογραμμίζει, διὰ νὰ προχωρήσῃ κατωτέρω Πρβλ. Πολιτ. 536b.

3. Πρβλ. Νόμ. 77e ὡς χρῆ τῆς ἀειγενοῦς φύσεως ἀντέχουσαι τῷ παιδασ παιδῶν καταλείποντα αἶε τῷ θεῷ ὀηρέτας ἀνθ' αὐτοῦ παραδιδόναι.

δταν δὲ αἰσχροῦ, σκυθρωπὸν τε καὶ λυπούμενον
 συσπειρᾶται καὶ ἀποτρέπεται καὶ ἀνίλλεται καὶ
 οὐ γεννᾷ, ἀλλὰ ἴσχον τὸ κῆμα χαλεπῶς φέρει.
 ὅθεν δὴ τῷ κυοῦντί τε καὶ ἤδη σπαργῶντι πολ-
 5 λῆ ἢ πτοίησις γέγονε περὶ τὸ καλὸν διὰ τὸ με- e
 γάλῃς ὠδίνος ἀπολύειν τὸν ἔχοντα. ἔστιν γάρ,
 ὃ Σώκρατες, ἔφη, οὐ τοῦ καλοῦ ὁ ἔρωσ, ὡς σὺ
 οἶει. — Ἄλλὰ τί μὴν; — Τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ
 τόκου ἐν τῷ καλῷ. — Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. — Πάνυ
 10 μὲν οὖν, ἔφη. τί δὴ οὖν τῆς γεννήσεως; ὅτι ἀει-
 γενές ἐστι καὶ ἀθάνατον ὡς θνητῷ ἢ γέννησις.
 ἀθανασίας δὲ ἀναγκαῖον ἐπιθυμεῖν μετὰ ἀγα- 207
 θοῦ ἐκ τῶν ὠμολογημένων (206a), εἴπερ τοῦ
 τάγαθὸν ἑαυτῷ εἶναι ἀεὶ ἔρωσ ἐστίν. ἀναγκαῖον
 15 δὴ ἐκ τούτου τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀθανασίας τὸν
 ἔρωτα εἶναι.

26. Ταυτὰ τε οὖν πάντα ἐδίδασκέ με, ὅποτε
 περὶ τῶν ἐρωτικῶν λόγους ποιοῖτο, καὶ ποτε
 ἤρετο. Τί οἶει, ὃ Σώκρατες, αἴτιον εἶναι τούτου
 20 τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἐπιθυμίας; ἢ οὐκ αἰσθάνει

1 σκυθρωπάζον Richards σκυθρωπὸν τε γίνεται Usener 2 ξυ[ν]
 σπειραται Ox συνσπείρεται B (exp. v B²) W³ || ἀποτρέπεται: ἐνε-
 τρέφεται T^m del. Usener || ἀνίλλεται Ox Plotinus 1,6,2: ἀνείλλε-
 ται BT²W ἀνειλλεῖται T ἀνειλεῖται W² 5 πτοίησις: πτοίησις B
 [πτόησις Bekker] 6 ἀπολύειν: ἀπολαύειν B ἀποπαύειν Naber ||
 ἔχοντα (sc. τὸ καλόν) cf. 175d 200a; ἐρώντα Vögelin ἐλόντα
 Wilamowitz [2,172,3] 10 [πάνυ... ἔφη del. Badham] || τι... γεννή-
 σεως; (γενέσεως Ox): Socrati tribuunt codd. Diotimae Vögelin
 [ep. crit. 13] || ἀειγενές (cf. et. plotin. 3,5,1) αει γενεσις Ox || ὡς
 ἐν θνητῷ Plotinus 13 τοῦ τάγαθόν Venetus 184 cf. 206a: τοῦ
 ἀγαθοῦ BTW² del. Rückert cl. Thuc. 5,15,1 τοῦ ἀγαθόν Bury τὸ
 τ' ἀγ. Vind 21 14 ὁ ἔρωσ Bekker

4. "Ωστ' αἱ συζητήσεις καὶ τὰ μαθήματα, ποῦ ἐλάμβανεν ὁ
 Σωκράτης ἐγίνοντο συχνά. Εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ἀναπτύσσεται
 μὲ παραδείγματα ὅ,τι γενικῶς ἀνεπτύχθη ἀνωτέρω 206c. Ὁ συγ-
 γραφεὺς ὑπογραμμίζει μὲ τὴν διακοπὴν αὐτὴν τὴν σπουδαιότητα
 τῆς περικοπῆς, ποῦ ἀρχίζει, καὶ ἐπιτυγχάνει τὴν μετὰ βασιιν ἀπό-
 τῆς διαλογικῆς συζητήσεως εἰς λόγον συνεχῆ.

τὰ καταλάβῃ ἢ ἐπιθυμία νὰ γεννήσουν, καὶ τὰ χερσαῖα καὶ τὰ πετεινά, πῶς ἀρρωσταίνουν ὅλα καὶ κατακυριεύονται ἀπὸ τὸν ἔρωτα, πρῶτον μὲν νὰ ἐνωθῶν μαζὶ, ἔπειτα διὰ τὴν ἀνατροφήν τοῦ γεννηθέντος; Πῶς εἶναι ἀποφασισμένα¹, πρὸς ὑπεράσπισιν τούτων, καὶ πόλεμον νὰ διεξάγουν, καὶ τ' ἀσθενέστερα ἀκόμη πρὸς τὰ δυνατώτερα, καὶ εἰς τὸν θάνατον νὰ βαδίσουν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ νὰ τὰ τινάξουν ἀπὸ τὴν πείναν αὐτὰ διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν εἰς ἐκεῖνα τὴν τροφήν, καὶ τὸ κάθε τι νὰ πράξουν; Καλὰ» εἶπεν «οἱ ἄνθρωποι· θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὑποθέσῃ κανεὶς, ὅτι τὸ κάνουν ἀπὸ ὑπολογισμόν². Ἄλλὰ τὰ ζῶα; Ποῖος εἶναι ὁ λόγος τῆς τοιαύτης ἐρωτικῆς των συγκινήσεως; c
Ἢμπορεῖς νὰ μοῦ ἐξηγήσῃς;» Καὶ ἐγὼ ἐτόνιζα καὶ πάλιν, ὅτι δὲν ἤξερα. Ἐκείνη τότε εἶπε: «Ἐχεις λοιπὸν τὴν ἰδέαν, πῶς θὰ γίνῃς ποτὲ ἔμπειρος εἰς τὰ ζητήματα τοῦ ἔρωτος ἐφ' ὅσον δὲν ἐννοεῖς αὐτὰ³;» «Μὰ σοῦ τὸ εἶπα, Διοτίμα, καὶ πρὸ ὀλίγου· αὐτὸς ἀκριβῶς εἶναι ὁ λόγος ποῦ ἦλθα κοντὰ σου, ἐπειδὴ ἐκατάλαβα πῶς χρειάζομαι διδασκαλίαν. Λέγε μου λοιπὸν καὶ τούτου τοῦ φαινομένου τὴν ἐξήγησιν καὶ τῶν ἄλλων τῶν σχετιζομένων μὲ τὸν ἔρωτα». «Λοιπὸν» εἶπε «ἐφ' ὅσον ἡ πεποίθησίς σου εἶναι⁴ ὅτι ἀντικείμενον φυσικὸν τοῦ ἔρωτος εἶν' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πολλάκις ἀπὸ κοινοῦ διεπιστώσαμεν⁵ δὲν πρέπει νὰ ἐκπλήττεσαι. Διότι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν, ὅπως καὶ ἐκεῖ⁶, διὰ τὸν ἴδιον λόγον ἐπιδικαίει ἡ φύσις ἢ θνητὴ, καθ' ὅσον εἶναι δυνατὸν, νὰ

1. Μὲ τὸ ἔτοιμά ἐστὶν εἰσάγεται ἓνα νέον σημαντικὸν στοιχεῖον, (τὸ διαμάχεσθαι καὶ ὑπεραποθνήσκειν) ἐντύθεθεν προστίθεται τὸ ἐστὶν καὶ ἐγκαταλείπεται ἢ σύνταξις τῆς προτάσεως ὅπως ἤρχισε. Προσεπάθησ' ἀναλόγως νὰ τὸ ἀποδώσω εἰς τὴν μετάφρασιν δι' ἄσυνδέτου. Τὴν ὅλην περίοδον πρέπει νὰ φαντασθῶμεν προφερομένην ὑπὸ τῆς Διοτίμας μὲ φωνὴν δυνατωμένην.

2. Λογισμὸς εἶν' ἐδῶ ἡ σκέψις ὅτι τὰ παιδιὰ θὰ γηροκομήσουν τοὺς γονεῖς, ἢ ἡ ὑποταγὴ εἰς τοὺς κρατοῦντας ἠθικοὺς νόμους. Εἰς αὐτὸν ἀντιτίθεται τὸ φυσικὸν ἐνστικτον.

3. Τὸ φαινόμενον λοιπὸν τοῦ ἔρωτος τοποθετεῖται μέσα εἰς ἓνα γενικώτερον μεταφυσικὸν πλαίσιον, δὲν ἐμφανίζεται ὡς φαινόμενον κοινωνικόν, ὅπως τὸ παρουσίασεν ὁ Πausanias. Εἰς αὐτὸ συμφωνεῖ ἡ Διοτίμα μὲ τὸν Ἐρυξίμαχον, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι περιορίζεται τοῦτο ἐντὸς τοῦ ὀργανικοῦ μόνον κόσμου καὶ

ὡς δεινῶς διατίθεται πάντα τὰ θηρία, ἐπειδὴν
γεννᾶν ἐπιθυμήσῃ καὶ τὰ πεζὰ καὶ τὰ ἵτηνά, **b**
νοσοῦντά τε πάντα καὶ ἐρωτικῶς διατιθέμενα,
πρῶτον μὲν περὶ τὸ ξυμμιγῆναι ἀλλήλοις, ἔπειτα
⁵ περὶ τὴν τροφήν τοῦ γενομένου, καὶ ἔτοιμά
ἐστὶν ὑπὲρ τούτων καὶ διαμάχεσθαι τὰ ἀσθενέ-
στατα τοῖς ἰσχυροτάτοις καὶ ὑπεραποθνήσκειν,
καὶ αὐτὰ τῷ λιμῷ παρατεινόμενα ὥστ' ἐκεῖνα
ἐκτρέφειν καὶ ἄλλο πᾶν ποιοῦντα. τοὺς μὲν
¹⁰ γὰρ ἀνθρώπους, ἔφη, οἷοιτ' ἄν τις ἐκ λογισμοῦ
ταῦτα ποιεῖν· τὰ δὲ θηρία τίς αἰτία οὕτως ἐρω-
τικῶς διατίθεται; ἔχεις λέγειν; Καὶ ἐγὼ αὖ **c**
ἔλεγον ὅτι οὐκ εἰδείην. ἢ δ' εἶπεν· Διανοεῖ οὖν
δεινός ποτε γενήσεσθαι τὰ ἐρωτικά, ἐὰν ταῦτα
¹⁵ μὴ ἐννοῆς;— Ἄλλὰ διὰ ταυτὰ τοι, ὦ Διοτίμα,
ὅπερ νῦν δὴ (206b) εἶπον, παρὰ σὲ ἤκω, γνοὺς
ὅτι διδασκάλων δέομαι· ἀλλὰ μοι λέγε καὶ τού-
των τὴν αἰτίαν καὶ τῶν ἄλλῶν τῶν περὶ τὰ ἐρω-
τικά.— Εἰ τοίνυν, ἔφη, πιστεύεις ἐκείνου εἶναι
²⁰ φύσει τὸν ἔρωτα, οὗ πολλὰκις ὠμολογήκαμεν,
μὴ θαύμαζε. ἐνταῦθα γὰρ τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ λό- **d**
γον ἢ θνητὴ φύσις ζητεῖ, κατὰ τὸ δυνατόν, αὐτῶν

1 ἐπειδὴν iter. Ox 6 ἐστὶν del. Badham; sed cf. de hoc loco
L., Reinhard, Die Anakoluthe bei Platon p. 70ss || καὶ om. W
8 αὐτά: αὐτῶ Ox || τῷ om. Coisl. 155 Badham 11 ἐρωτικῶς del.
Naber - 12 αὖ ἔλεγον B²; ἀνέλεγον B² ἄν ἔλεγον TW ἔλεγον Ox
20 ὠμολογησάμεν (ὠμολογησομεν ac) Ox 22 τὸ om. Ox¹

ὅτι δὲν ἔχει τὸν χαῶδη καὶ ἀσαφῆ χαρακτήρα τῶν κοσμολογικῶν
προχειρολογημάτων ἐκείνου.

4. *Οχι ἀπλῶς ἡ γνώμη σου. Ὁ συγγραφεὺς ἐπιμένει εἰς
τὸν θεμελιώδη χαρακτήρα τῆς ἀρχῆς αὐτῆς.

5. *Εἰδῶ μόνον μίαν φοράν 206e τὸ ἀνέπτυξεν· ἀλλ' ἡ Διο-
τίμα ἀναφέρεται εἰς τὰς ἐπανειλημμένας περὶ τοῦ θέματος συζη-
τήσεις τῶν.

6. *Ὅπως εἰς τοὺς ἀνθρώπους 206c κεξ.

εἶν' αἰώνια καὶ ἀθάνατος. Δυνατὸν δὲ τῆς εἶναι κατὰ τοῦτον μόνον τὸν τρόπον, διὰ τῆς ἀναπαραγωγῆς¹, μὲ τὸ ν' ἀφήνη πάντοτε εἰς τοῦ παλαιοῦ τὴν θέσιν ἕνα νέον παρόμοιον.

* Ἄλλωστε² καὶ εἰς ὅ,τι ὀνομάζομεν ἐνότητα ἀτομικῆς ζωῆς καὶ ὑπάρξεως ἐκάστου ἐμψύχου ὄντος— π.χ. ἕνας ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας μέχρις ὅτου γίνῃ γέρον, θεωρεῖται πῶς εἶναι ὁ ἴδιος· οὐχ ἦττον αὐτός, μολοντί δὲν ἔχει ποτὲ τὰ ἴδια συστατικὰ εἰς τὸν ὀργανισμόν του, ἐν τούτοις λέγομεν πῶς εἶναι ὁ ἴδιος, ἐνῶ διαρκῶς ἀνανεώνεται καὶ ἀποβάλλει μερικά, εἰς τὰς τρίχας³, τὴν σάρκα, τὰ ὀστά, τὸ αἷμα εἰς ὀλόκληρον γενικῶς τὸ σῶμα. Καὶ ὄχι^e μόνον εἰς τὸ σῶμα· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν, οἱ τρόποι, τὰ ἦθη, αἱ ἀντιλήψεις, αἱ ἐπιθυμίαι, αἱ ἡδοναί, αἱ λύπαι, οἱ φόβοι, τίποτε ἀπ' αὐτὰ δὲν παραμένει ἀναλλοίωτον εἰς κάθε ἄτομον, ἀλλὰ γεννῶνται μὲν ἄλλα, ἄλλα δὲ χάνονται. Πολὺ δὲ περισσότερον παράδοξον εἶναι ἀκόμη, ὅτι καὶ αἱ γνώσεις⁴, ὄχι μόνον ἄλλαι μᾶς ἔρχονται καὶ ἄλλαι μᾶς ἀφήνουν, καὶ ποτὲ δὲν εἰ- 208
μεθα οἱ ἴδιοι οὔτε ὡς πρὸς τὰς γνώσεις, ἀλλὰ καὶ μία καὶ μόνη γνῶσις ἔχει τὴν ἴδιαν τύχην. Διότι αὐτὸ πού ὀνομάζομεν μελέτην, γίνεται μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ γνῶσις ἐξαφανίζεται· ἄλλωστε ἡ λησμοσύνη εἶν' ἐξαφανισμὸς γνώσεως, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἡ μελέτη, εἰσάγουσα νέαν παράστασιν ἀντὶ τῆς ἀποχωρούσης, διατηρεῖ τὴν γνῶσιν⁵, ὥστε νὰ φαίνεται⁶ πῶς παρα-

1. Πρβλ. Νόμ. 721c γένος ἀνθρώπων... τοῦτῃ τῷ τρόπῳ ἀθάνατον ὄν, τῷ παίδας παίδων καταλειπόμενον ταῦτόν καὶ ἐν ὄν ἀεί, γενέσει τῆς ἀθανασίας μετεληφέναι.

2. Ἀπαντᾷ εἰς ἐνδεχομένην ἀντίρρῃσιν: τί εἶδους ἀθανασία εἶναι αὐτὴ ἢ ἐκ διαδοχῆς τῶν ἀτόμων; Ἡ ἀνάγκη νὰ δικαιολογήσῃ τὸ πρᾶγμα διὰ παραδειγμάτων ἔκαμε νὰ λησμονηθῇ ἡ κυρία πρότασις ὡσαύτως ἔχει.

3. Τὸ παραδειγμα τῶν τριχῶν προτάσσεται ὡς ἐμφανεστερον. Τὴν ἀνανέωσιν τῶν ἰσθῶν δὲν τὴν βλέπει κανεὶς προχείρως.

4. Ἐπιστῆμαι μὲ τὴν συνήθη τῆς λέξεως σημασίαν, αἱ ἐπὶ μέρους γνώσεις, χωρὶς τὴν διαστολὴν ἀπὸ τῆς δόξης. Τὸ χωρίον τοῦ Πρὸς Δημόνικον λόγου § 18 ἐξηγεῖ πλήρως τὴν χρῆσιν τῆς λέξεως, ὅπως καὶ τῆς μελέτης κατωτέρω: ἃ μὲν ἐπίστασαι, ταῦτα διαφύλαττε ταῖς μελέταις, ἃ δὲ μὴ μεμάθηκας, προσλάμβανε ταῖς ἐπιστήμαις.

τε εἶναι καὶ ἀθάνατος. δύναται δὲ ταύτη μόνον, τῇ γενέσει, ὅτι αἰεὶ καταλείπει ἕτερον νέον ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ.

Ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ ἐν ἕκαστον τῶν ζώων ζῆν
 5 καλεῖται καὶ εἶναι τὸ αὐτό, οἷον ἐκ παιδαρίου
 ὁ αὐτὸς λέγεται ἕως ἂν πρεσβύτης γένηται—οὗ-
 τος μέντοι, οὐδέποτε τὰ αὐτὰ ἔχων ἐν αὐτῷ,
 ὅμως ὁ αὐτὸς καλεῖται, ἀλλὰ νέος αἰεὶ γιγνώ-
 μενος, τὰ δὲ ἀπολλύς, καὶ κατὰ τὰς τρίχας καὶ
 10 σάρκα καὶ ὀστέα καὶ αἷμα καὶ ζύμπαν τὸ σῶ-
 μα. καὶ μὴ ὅτι κατὰ τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ κατὰ ε
 τὴν ψυχὴν, οἱ τρόποι, τὰ ἦθη, δόξαι, ἐπιθυμίαι,
 ἡδοναί, λύπαι, φόβοι, τούτων ἕκαστα οὐδέποτε
 τὰ αὐτὰ πάρεστιν ἐκάστῳ, ἀλλὰ τὰ μὲν γίγνε-
 15 ται, τὰ δὲ ἀπόλλυται. πολὺ δὲ τούτων ἀτοπώ-
 τερον ἔτι ὅτι καὶ αἱ ἐπιστήμαι μὴ ὅτι αἱ μὲν γί-
 γνονται, αἱ δὲ ἀπόλλυνται ἡμῖν, καὶ οὐδέποτε 208
 οἱ αὐτοὶ ἔσμεν οὐδὲ κατὰ τὰς ἐπιστήμας, ἀλλὰ
 καὶ μία ἐκάστη τῶν ἐπιστημῶν ταυτὸν πάσχει.
 20 ὁ γὰρ καλεῖται μελετᾶν, ὡς ἐξιούσης ἐστὶ τῆς
 ἐπιστήμης· λήθη γὰρ ἐπιστήμης ἔξοδος, μελέτη
 δὲ πάλιν καινὴν ἐμποιοῦσα ἀντὶ τῆς ἀπιούσης
 μνήμην σφῆζει τὴν ἐπιστήμην, ὥστε τὴν αὐτὴν

1 τε TOx: τὸ BW || καὶ om. B τὸ εἶναι αἰεὶ (om. ἀθάνατος Jahn
 2 τῇ γενέσει del. Vermehren τῇ γεννήσει FAWolf; at cf. Leg 721c
 7 τὰ αὐτὰ: ταυτα Ox 8 ὅμως ὁ αὐτὸς καλεῖται post σῶμα trp.
 vel ἅμα (τὰ μὲν ἅμα iam Bury) pro ἀλλὰ scr. malit Sykutris
 || ἀλλὰ del Kvicala 12 τρόποι: τόποι B || ἦθη: ἔθη Fischer
 16 ἔτι BOx: ἐστὶν TW 23 μνήμην BTW: μνημη Ox (i. e. μνήμη,
 quod Sauppe ci.) del. Baiter; sed cf. Phileb. 33e

5. Πρβλ. Νομ. 732b ἀνάμνησις δ' ἐστὶν ἐπιρροή φρονήσεως ἀπολειπούσης. Τὴν λήθην ὀρίζει ὁ Πλάτων Φαίδ. 75d ἐπιστήμης ἀποβολὴν (κατὰ τὸ περιεχόμενον) ἢ Φιληβ. 33e μνήμης ἔξοδον (κατὰ τὴν ἐνέργειαν).

6. Ἐνῶ δὲν εἶναι· ἡ ἀπόλυτος ταυτότης δὲν εἶναι ἰδιότης τῶν αἰσθητῶν, ἀλλὰ μόνον τῶν νοητῶν ὄντων.

μένει ἡ ἴδια. Πράγματι μ' αὐτὸ μόνον τὸ μέσον διατηρεῖται κάθε θνητὴ ὑπαρξίς¹, ὅχι μὲ τὸ νὰ παραμένῃ αἰώνίως ἀναλλοίωτος καθ' ὅλα, ὅπως τὸ θεῖον, ἀλλὰ μὲ τὸ ν' ἀφήνῃ κάθε τι ποῦ φεύγει καὶ παλαιώνει, ἕνα ἄλλο νέον εἰς τὴν θέσιν του, ὅμοιον ὅπως αὐτό. **b** Μ' αὐτὸ τὸ τέχνασμα» εἶπε «Σωκράτη, ἔχει μέρος εἰς τὴν ἀθανασίαν ἡ θνητὴ ὑπαρξίς, καὶ ὡς πρὸς τὸ σῶμα, καὶ ὡς πρὸς ὅλα τ' ἄλλα ἡ ἀθάνατος πάλιν μὲ ἄλλο². Μὴ σοῦ φαίνεται λοιπὸν παράξενον, ὅτι κάθε ὑπαρξίς ἐμφύτως ἀποδίδει σημασίαν εἰς τὸ ἀποβλάστημά της ἡ χάριν τῆς ἀθανασίας συνοδεύει τὰ ὄντα ὅλα ὁ ζῆλος αὐτὸς καὶ ὁ ἔρως».

27. Καὶ ἐγώ, ἔκπληκτος δι' ὅσα ἤκουσα, εἶπα: «Ἔτσι λοιπὸν³» λέγω «σοφωτάτη Διοτίμα εἰς τὰ σοβαρὰ εἶναι τὰ πράγματα ἔτσι, ὅπως τὰ **c** παριστάνεις;» Καὶ ἐκεῖνη μὲ ὕφος σωστοῦ καθηγητοῦ⁴ εἶπε: «Μὴν ἔχῃς καμμίαν ἀμφιβολίαν. Σωκράτη. Ἄλλωστε καὶ τῶν ἀνθρώπων ἂν θελήσης νὰ κοιτάξῃς τὴν φιλοδοξίαν, ἀπορία θὰ σὲ κατελάμ-

1. Ἀνάλογα ὑποστηρίζει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, *Περὶ ψυχῆς* 415a26κεξ: φυσικώτατον γὰρ τῶν ἔργων τοῖς ζῶσιν, ὅσα τέλεια καὶ μὴ πηρώματα, ... τὸ ποιῆσαι ἕτερον οἶον αὐτό, ζῶον μὲν ζῶον, φυτὸν δὲ φυτόν, ἵνα τοῦ ἀεὶ καὶ τοῦ θεοῦ μετέχωσιν ἢ δύνανται· πάντα γὰρ ἐκείνου ὀρέγεται καὶ ἐκείνου ἕνεκα πράττει ὅσα πράττει κατὰ φύσιν... ἐπεὶ οὖν κοινωνεῖν ἀδυνατεῖ τοῦ ἀεὶ καὶ τοῦ θεοῦ τῆ συνεχείας, διὰ τὸ μηδὲν ἐνδέχεσθαι τῶν φθαρτῶν ταῦτό καὶ ἐν ἀριθμῷ διαμένειν, ἢ δύναται μετέχειν ἕκαστον, κοινωνεῖ ταύτῃ, τὸ μὲν μᾶλλον· τὸ δ' ἦττον· καὶ διαμένει οὐκ αὐτό, ἀλλ' οἶον αὐτό, ἀριθμῷ μὲν οὐχ ἔν, εἶδει δ' ἔν.

2. ἀθάνατον δὲν ἀναφέρεται μόνον εἰς τοὺς θεοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν, ἡ ὅποια εἰς τὴν οὐσίαν της (ὅχι εἰς τὰς ἐπὶ μέρος διὰ τοῦ σώματος ἐνεργείας) παραμένει ἀθάνατος καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς συνεχείας. Αὐτὴν τὴν συνέχειαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς μὲ τὸ ἄλλῃ. Ἡ μεταβολὴ ἐπομένως εἰς ἀδύνατον εἶναι περιττή. Πρβλ. καὶ Εἰσαγ. 210*,1.

3. Εἶεν ἐκφράζει σοβαρὰς ἀμφιβολίας ὅχι πάντως εἰς τῆς Διοτίμας τὴν σοφίαν (ἐπίτηδες τὴν προσφωνεῖ σοφωτάτη), ἀλλὰ εἰς τὴν σοβαρολογίαν της φαντάζεται, πῶς θέλει νὰ τὸν καταπλήξῃ μὲ παραδοξολογίας. Περὶ τῆς χρήσεως τοῦ εἶεν πρβλ. Πολιτ. 350ε ἐγὼ δέ σοι, ὥσπερ ταῖς γραυσὶν ταῖς τοὺς μύθους λεγούσας, εἶεν ἐρῶ.

δοκεῖν εἶναι. τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ πᾶν τὸ θνη-
 τὸν σῶζεται, οὐ τῷ παντάπασι τὸ αὐτὸ ἀεὶ
 εἶναι ὡσπερ τὸ θεῖον, ἀλλὰ τῷ τὸ ἀπίδον καὶ
 παλαιούμενον ἕτερον νέον ἐγκαταλείπειν, οἷον p
 5 αὐτὸ ἦν. ταύτη τῇ μηχανῇ, ὧς Σώκρατες, ἔφη,
 θνητὸν ἀθανασίας μετέχει, καὶ σῶμα καὶ τᾶλλα
 πάντα, ἀθάνατον δὲ ἄλλη. μὴ οὖν θαύμαζε,
 εἰ τὸ αὐτοῦ ἀποβλάστημα φύσει πᾶν τιμᾶ·
 ἀθανασίας γὰρ χάριν παντὶ αὕτη ἢ σπουδὴ καὶ
 10 ὁ ἔρωσ ἐπεται.

27. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας τὸν λόγον ἐθαύμασά
 τε καὶ εἶπον· Εἶεν, ἦν δ' ἐγὼ, ὧς σοφωτάτη Διο-
 τίμα, ταῦτα ὡς ἀληθῶς οὕτως ἔχει; Καὶ ἦ, ὡσπερ c
 οἱ τέλει σοφισταί, Εὖ ἴσθι, ἔφη, ὧς Σώκρατες.
 15 ἐπεὶ γε καὶ τῶν ἀνθρώπων, εἰ ἐθέλεις εἰς τὴν
 φιλοτιμίαν βλέψαι, θαυμάζοις ἄν τῆς ἀλογίας,

1 γὰρ om. Stobaeus || θνητόν: ὀνητόν B 2 οὐ τῷ: οὕτω B corr. B²
 || αὐτόν B⁰x Stobaeus 3 τὸ (2) del. Liebhold || καὶ παλαιούμενον
 om. Stobaeus 4 ἐγκαταλείπειν O^x: καταλείπειν Stobaeus 5 ταύτη...
 ἄλλη om. Stobaeus 6 μετέχει (Stephanus) O^x: μετέχειν cett.
 7 ἀθάνατον def. Schöne P. Friedländer, Platon II 314: ἀδόνατον
 Creuzer [ad Plot. de pulchr. 52B] Paul Maas [Textkr. in «Einl.
 Altrinsw.» I, 2, 16 Gronau Kalitsunakis] edd. 8 πᾶν: ἅπαν Sto-
 baeus 9 χάριν: ἄμα καὶ εὐδαιμονίας εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον Sto-
 baeus 14 ἔφη om. W 15 γε om. B⁰x (ut vid.) 16 θαυμάζοις
 ἄν: θαυμάζοιμι σ' ἄν Wilamowitz [Pl. 2, 353]

4. Αἱ ἀμφιβολαὶ τοῦ Σωκράτους ἀναφέρονται εἰς ὅσα περὶ
 τῆς ἀθανασίας τῶν θνητῶν ὄντων ἀνέπτυξεν ἡ Διοτίμα. Εἰς τὴν
 συνήθη ἀντίληψιν ἡ ἔννοια τῆς ἀθανασίας δὲν χωρίζεται ἀπὸ
 τὴν ἔννοιαν τῆς ἀτομικῆς ζωῆς.

5. Μὲ τοὺς σοφιστὰς ὁμοιάζει ἡ Διοτίμα 1) εἰς τὸν αὐθεν-
 τικὸν καὶ κατηγορηματικὸν τόνον, μὲ τὸν ὁποῖον ἀναπτύσσει τὰς
 ἀπόψεις της, χωρὶς ν' ἀφήσῃ τὸν Σωκράτη νὰ παρουσιάσῃ τοὺς
 ἔνδοιασμούς του (πρβλ. ἀλλ' εὖ ἴσθι Εὐθύδ. 274a) 2) Εἰς τὴν χρῆ-
 σιν συνεχοῦς λόγου καὶ ὄχι διαλόγου, ὡς ἂν ἐπρόκειτο περὶ ὁμι-
 λίας ἀπὸ καθέδρας, ὅπως καὶ εἰς τὴν χρῆσιν ὕφους στομφώδους,
 διηθησιμῶν καὶ ἐξηλλαγμένων τῆς συνήθους πεζολογίας.

βανε διὰ τὸν παραλογισμόν, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχεις ὑπ' ὄψει σου ὅσα σοῦ ἔχω ἀναπτύξει¹, ὅταν σκεφθῆς, πόσον ζωηρὰ τοὺς συγκινεῖ ὁ πόθος νὰ γενοῦν ὄνομαστοὶ κι ἄθάνατα μες στοὺς αἰῶνες νὰ θεμελιώσουν δόξα². Χάριν αὐτοῦ εἶν' ἀποφασισμένοι καὶ εἰς κινδύνους νὰ ἐκτεθοῦν πάσης φύσεως, πολὺ μᾶλλον παρ' ὅσον χάριν τῶν παιδιῶν των, καὶ χρήματα νὰ ἐξοδεύσουν καὶ ταλαιπωρίας νὰ ὑποστοῦν δ οἰασδῆποτε καὶ τὴν ζωὴν των νὰ θυσιάσουν. *Ἡ μήπως φαντάζεσαι» εἶπεν «ὅτι ἡ *Ἀλκηστis θὰ ἐβάδιζε χάριν τοῦ Ἀδμήτου εἰς τὸν θάνατον καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν Πάτροκλον θ' ἀκολουθοῦσεν εἰς τὸν θάνατον³, καὶ ὁ Κόδρος ὁ ἰδικός σας χάριν τῆς βασιλείας τῶν παιδιῶν του πρόωρον θὰ ἐδέχετο θάνατον⁴, ἂν δὲν ἐπίστευαν, ὅτι ἄθάνατος τοῦ ἡρωϊσμοῦ των ἢ ἀνάμνησις θὰ ἔμενεν⁵, αὐτὴ ποῦ σήμερον ἡμεῖς διατηροῦμεν; Κάθε ἄλλο» εἶπε· «ἀντιθέτως φρονῶ⁶, χάριν τῆς ἀθανασίας τῆς ἀξίας των τῆς προσωπικῆς⁷ καὶ χάριν ὑστεροφημίας τοιαύτης μεγαλοδόξου οἱ πάντες τὰ πάντα ἐνεργοῦν, ὅσον ἀνώτεροι εἶναι, τόσον περισσώτερον⁸ διότι πρὸς τὴν ἀθανασίαν εἶν' ὁ ἔρωσ των.

1. Ἡ φράσις ἃ ἐγὼ εἶρηκα εἰ μὴ ἐννοεῖς εἶναι παρένθεσις εἰς τὸ θαυμάζεις τῆς ἀλογίας, τοῦ ὁποῦ το ἀντικείμενον εὐρίσκεται μέσα εἰς τὴν ὅλην φράσιν, ποῦ ἀρχίζει μὲ τὸ ἐνθυμηθεῖς. Ὡστε μεταβολὴ καμμία δὲν χρειάζεται.

2. Εἶναι στίχος ποιητοῦ ἀγνώστου· τὸν ἀναφέρει ἐδῶ ὁ Σωκράτης ὡς δεῖγμα τοῦ διηνηθισμένου λόγου τῶν σοφιστῶν.

3. Τὰ παραδείγματα τῆς Ἀλκῆστιδος καὶ τοῦ Ἀχιλλεὺς ἐπεκαλέσθη ἡδὴ ὁ Φαῖδρος 179b· ὁ Πλάτων προσέθεσε τὸ τοῦ Κόδρου, τοῦ προγόνου του. Χαρακτηριστικὸν ὅτι καὶ τὰ τρία δὲν ἔχουν καθαρῶς ἐρωτικὰ ἐλατήρια. Ἡ πρόθεσις τοῦ Πλάτωνος εἶναι νὰ δείξῃ, ὅτι αὐτοῦ τοῦ εἰδους αἱ πράξεις, ψυχολογικῶς, μὲ τὴν βοήθειαν δηλαδὴ ἐνὸς συναισθήματος ὅσον εὐγενές καὶ νὰ εἶναι, δὲν ἐρμηνεύονται· χρειάζεται μεταφυσικὴ θεμελίωσις, ἢ ἀνάγκη τῆς ἐπιβιώσεως τῶν στοιχείων τοῦ ψυχικοῦ βίου. Διὰ τὸν Φαῖδρον ἢ φιλοδοξία εἶναι ἕνα ἐπιφαινόμενον, ἕνα προῖδον τοῦ ἔρωτος· διὰ τὴν Διοτίμαν εἶναι ἡ ἐρωτικὴ αὐτοθυσία μία μορφή ἐνὸς γενικωτέρου αἰσθήματος ἀθανασίας.

4. Ἡ συνήθης παράδοσις φέρει τὸν Κόδρον ἀποθνήσκοντα ἐθελουσίως ὕπερ τῆς πατρίδος, ὅχι διὰ νὰ διατηρηθῇ εἰς τὰ παιδιὰ του ἡ βασιλεία. Ἰσα Ἰσα μάλιστα ἡ βασιλεία, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἐκλείπει κατόπιν καὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἡρωϊκοῦ του θανάτου.

περὶ ἃ ἐγὼ εἶρηκα εἰ μὴ ἔννοεῖς, ἐνθυμηθεὶς ὡς
 δεινῶς διάκεινται ἔρωτι τοῦ ὀνομαστοῖ γενέσθαι
 καὶ κλέος ἐς τὸν ἄει χρόνον ἀθάνα-
 τον καταθέσθαι, καὶ ὑπὲρ τούτου κινδύ-
 5 νους τε κινδυνεύειν ἔτοιμοὶ εἰσι πάντας ἔτι μάλ-
 λον ἢ ὑπὲρ τῶν παίδων καὶ χρήματα ἀναλίσκειν
 καὶ πόνους πονεῖν οὐστινασοῦν καὶ ὑπεραπο- d
 θνήσκειν. ἐπεὶ οἶει σύ, ἔφη, Ἄλκηστιν ὑπὲρ
 Ἄδμήτου ἀποθανεῖν ἄν, ἢ Ἀχιλλέα Πατρόκλω
 10 ἐπαποθανεῖν, ἢ προαποθανεῖν τὸν ὑμέτερον Κό-
 δρον ὑπὲρ τῆς βασιλείας τῶν παίδων, μὴ οἰόμε-
 νους ἀθάνατον μνήμην ἀρετῆς πέρι ἑαυτῶν
 ἔσεσθαι, ἦν νῦν ἡμεῖς ἔχομεν; πολλοῦ γε δεῖ,
 ἔφη. ἀλλ', οἴμαι, ὑπὲρ ἀρετῆς ἀθανάτου καὶ
 15 τοιαύτης δόξης εὐκλεοῦς πάντες πάντα ποιού-
 σιν, ὅσῳ ἂν ἀμείνους ᾧσι, τοσοῦτῳ μᾶλλον* e
 τοῦ γὰρ ἀθανάτου ἐρῶσιν.

1 περί: περι B περί B² del. Ast, fort. recte 3 ἐς B: εἰς TWOx
 5 πάντες TW || ἔτι om. T 9 ἄν ... προαποθανεῖν om. W 11 ὑπὲρ
 del Sykutris 12 περί codd. em. Ast

5. Οὐδὲ τεθναῖσι θανόντες. ἐπεὶ σφ' ἀρετὴ καθύπερθεν κυ-
 δαίνουσ' ἀνάγει δώματος ἐξ Ἄιδεω (Σιμωνίδης fr. 121 D.).

6. Μὲ τὸ οἶει (στ. 8) καὶ τὸ οἶμαι καταβιβάζεται ὁ μεγαλό-
 στομος τόνος τῶν προηγουμένων. Τῶν γεγονότων ἡ μεγαλότης
 ἦτο ἀνεπίδεκτος ἀμφισβητήσεως, καὶ διὰ τοῦτο προσαρμόζεται
 εἰς αὐτὴν σεμνοπρεπῆς φραστικὴ ἢ ἐρμηνεῖα τῶν διωκτικῶν εἰναι προ-
 σωπικὴ τῆς Διοτίμας συμβολή, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιβάλλεται μεγα-
 λυτέρα εἰς τὴν διατύπωσιν ἐπιφύλαξις.

7. Ἄρετῆ δὲν εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ ἰδιότης τῆς ψυχῆς· δὲν
 εἶναι τοῦλάχιστον μόνον αὐτῆ. Νοεῖται μαζὶ καὶ ἡ ἔμπρα-
 κτος αὐτῆς ἐκδήλωσις, ἡ ὀλοκλήρωσις τοῦ ἦθους διὰ τῶν πρά-
 ξεων καὶ διὰ τῆς τύχης καὶ διὰ τῆς ὑστεροφημίας. Πρβλ. τὸ ἐπί-
 γραμμα εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Ποτειδαίᾳ ψυχὰς δ' ἀντίρροπα
 θέντες ἀλλάξαντ' ἀρετὴν = ἔδωσαν τὴν ζωὴν τῶν καὶ ἐπῆραν
 εἰς ἀντάλλαγμα ἀρετὴν, δηλαδὴ δόξαν.

“Οσοι λοιπόν» ἐξηκολούθησεν «ἐγκυμονοῦν κατὰ τὸ σῶμα, στρέφονται μᾶλλον¹ πρὸς τὰς γυναικας καὶ ἐξασκοῦν τὸν ἕρωτα κατὰ τὸν τρόπον
Τόκος ἐν ψυχῇ πον αὐτόν, ἐξασφαλίζοντες μὲ τὴν ἀπόκτησιν παιδιῶν διὰ τὸ μέλλον δλον, ὅπως φαντάζονται², ἀθανασίαν τοῦ ἑαυτοῦ των καὶ ὑστεροφημίαν καὶ εὐδαιμονίαν. “Οσοι ἀφ’ ἑτέρου ἐγκυμονοῦν εἰς τὴν ψυχὴν—διότι ὑπάρχουν πράγματι 209 ἀνθρώποι» εἶπεν «οἱ ὅποιοι κυοφοροῦν εἰς τὰς ψυχὰς των, πολὺ περισσότερον παρά εἰς τὸ σῶμα των μέσα, ὅσα εἶναι πρέπον μία ψυχὴ καὶ νὰ κυοφορήσῃ καὶ νὰ γεννήσῃ. Καὶ τί εἶναι αὐτὸ τὸ πρέπον; Φρόνησις καὶ τ’ ἄλλα προτερήματα. Αὐτῶν ἀκριβῶς γεννήτορες εἶναι καὶ οἱ ποιηταί³ ἀνεξαιρέτως καὶ ἀπὸ τοὺς τεχνίτας ὅσοι θεωροῦνται δημιουργικοί⁴. Ἀσυγκρίτως δὲ ἀνωτέρα» εἶπε «καὶ ὠραιότερα μορφῇ φρονήσεως εἶναι ἢ ἀσχολουμένη μὲ τὴν διαρρῦθμισιν τῶν πόλεων καὶ τῶν σπιτικῶν⁵, τῆς ὁποίας τὸ δνομα, ὡς γνωστόν, εἶναι σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη⁶. Αὐτὰ λοιπόν ὅταν κανεῖς⁷ ἐγκυμονῇ ἐκ νεότητος εἰς τὴν ψυχὴν του καὶ ἔχει φύσιν θεῖαν⁸, ὅταν ἔλθῃ ἢ κατὰλ- b

1. Μᾶλλον, ὄχι ἀπολύτως· διότι καὶ πρὸς τοὺς ἄρρενας τρέπονται πολλάκις ἀνθρώποι φιλήδονοι, καὶ ἀντιστρόφως ἄνδρες ἐγκύμονες τὴν ψυχὴν δὲν περιφρονοῦν ἀπολύτως τῆς παιδογονίας τὸ καθήκον· πρβλ. καὶ 209a.

2. Εἶναι ἢ μόνη κριτικὴ παρατήρησις τῆς Διοτίμας ἐναντίον τῶν ἐγκυμονοῦντων κατὰ τὸ σῶμα μόνον. Δὲν τοὺς καταδικάζει, εὐρίσκει ὁμως εἰς τὴν πίστιν των, ὅτι θὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἀθανασίαν των διὰ τῆς τεκνογονίας καὶ μόνον, μεγάλην δόσιν αὐταπάτης. Διότι διακρινόμενον τὸ ζωολογικὸν εἶδος, ὄχι τὴν ἀρετὴν.

3. Ἐπανερχεται εἰς ὅ,τι εἶπεν ὁ Ἀγάθων 196d - 197a ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ ἐμβαθύνῃ περισσότερο. Οἱ ποιηταὶ εἶναι γεννήτορες ἀρετῆς, διότι ἢ ἀποστολὴ των ἦτο ὄχι ἀπλὴ ψυχαγωγία, ἀλλὰ τὸ βελτίους ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους ἐν ταῖς πόλεσιν, ὅπως τονίζει ὁ Ἀριστοφάνης Βάτρ. 1009. Αὐτὸ ἦτο δι’ ἕνα ἀρχαῖον αὐτονόητον — χωρὶς φυσικὰ ν’ ἀντιλαμβάνεται τὴν ποίησιν ὡς ξηρὰν ἠθικολογίαν.

4. Εὐρετικοὶ εἶναι οἱ καλλιτεροῦντες τὴν τέχνην ὄχι ὡς χειρωνακτικὸν ἐπάγγελμα, ἀλλ’ ὡς πεδίων πρωτοτύπων καὶ προσωπικῶν πνευματικῶν συλλήψεων, ποῦ εἶναι μαζί καὶ ἠθικαί. Ἐννοεῖ τοὺς μεγάλους ἐκπροσώπους τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν.

5. Ὅτι ἢ ὑψίστη εἰς ἀξίαν ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἢ ἀναφερομένη εἰς τὰ κοινά, (εἰς αὐτὰ ὑπάγονται καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου ὡς οἰκοδεσπότης καὶ οἰκογενειάρχου, ἐντεῦθεν τὸ οἰκήσεως) ἀποτελεῖ ἀξίωμα τῆς Ἀρχαιότητος καὶ τὸ θεμελιῶδες

Οἱ μὲν οὖν ἐγκύμονες, ἔφη, κατὰ τὰ σώματα
 ὄντες πρὸς τὰς γυναῖκας μᾶλλον τρέπονται
 καὶ ταύτη ἐρωτικοὶ εἰσιν, διὰ παιδογονίας ἀθα-
 νασίαν καὶ μνήμην καὶ εὐδαιμονίαν, ὡς οἶον-
 5 ται, αὐτοῖς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον πάντα πο-
 ριζόμενοι. οἱ δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν — εἰσὶ γὰρ
 οὖν, ἔφη, οἱ ἐν ταῖς ψυχαῖς κυοῦσιν ἔτι μάλ- 209
 λον ἢ ἐν τοῖς σώμασιν, ἃ ψυχῇ προσήκει καὶ
 κυῆσαι καὶ τεκεῖν· τί οὖν προσήκει; φρόνη-
 10 σὶν τε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετήν. ὧν δὴ εἰσι καὶ
 οἱ ποιηταὶ πάντες γεννήτορες καὶ τῶν δημιουρ-
 γῶν ὅσοι λέγονται εὐρετικοὶ εἶναι· πολὺ δὲ
 μεγίστη, ἔφη, καὶ καλλίστη τῆς φρονήσεως ἢ
 περὶ τὰς τῶν πόλεων τε καὶ οἰκήσεων διακο-
 15 σμήσεις, ἧ δὴ ὄνομά ἐστι σωφροσύνη τε καὶ δι-
 καιοσύνη. τούτων αὖ ὅταν τις ἐκ νέου ἐγκύμων
 ἦ τὴν ψυχὴν, † θεῖος ὧν καὶ † ἠκούσης τῆς ἡλι- b

1 τὰ (Saupp) W Ox: om. cett. 5 χρόνων T corr. T² 9 κυῆσαι: κυῆσαι τε (κυῆσεται ac) Ox || τεκεῖν Ox (iam Hug): κυεῖν cett. κύειν Maas, (RhM. 77, 11) 14 τὰς: τὰ Sommer servato eo, quod traditum est, διακόσμησις: διακοσμήσεις cett. [cf. Boeckh in Min. p. 26 Heindorf ad Cratyl. p. 28=391, b] 16 αὖ BOx: δ' αὖ TW 17 θεῖος: ἦθεος Parmentier; post καὶ aliquid deesse videtua, e. g. θεῖος ὧν καὶ γενναῖος [θ. ὧν del. Jahn]

νόημα τῆς ζωῆς καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Πλάτωνος. "Ολόκληρον τὴν ζωὴν του ἠσθάνετο ἑαυτὸν ὡς ἓνα πολιτικὸν ὁ Πλάτων, τὸν κατ' ἐξοχὴν πολιτικόν.

6. "Ὡστε καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ σωφροσύνη εἶναι εἰδη φρονήσεως (ὑπὸ τὴν ἔννοιαν φυσικὰ τῆς ἐποπτείας τῶν ἰδεῶν), καὶ ἐπομένων τοῦ ἔρωτος γέννημα. "Ἐτοί ὁ ἔρωσ περιλαμβάνει τὴν ὄλην τοῦ ἀνθρώπου πνευματικὴν παραγωγὴν.

7. "Ἡ χρῆσις ἐδῶ τοῦ ἐνικοῦ μᾶς μεταφέρει ἀπὸ τὰς γενι- κάς καθολικοῦ κύρους ἀναπτύξεις εἰς τὴν ψυχικὴν περιπέτειαν ἐνὸς προσώπου. Τὰ προηγούμενα ἐχρησίμευαν ὡς προπαρασκευὴ θεωρητικὴ καὶ ἐρμηνεῖα τῶν γεγονότων, ποῦ θὰ παρουσιασθοῦν τώρα σ υ γ κ εν τ ρ ω μ ἔ ν α εἰς τὴν μοῖραν καὶ τὰ αἰσθήματα ἐνὸς καὶ μόνου ἀτόμου.

8. Δὲν εὐρέθῃ ἀκόμη ἱκανοποιητικὴ ἐρμηνεῖα ἢ διόρθωσις τῆς λέξεως θεῖος (πρβλ. θεϊότερον γὰρ ἐραστῆς παιδικῶν 180b). "Ἡ γραφὴ ἠίθεος (= νεανίας) δὲν ἀφρεῖ τὰς δυσκολίας καὶ τοῦ νοήματος καὶ τῆς συντάξεως. Μετέφρασα κατὰ τὸ νόημα.

ληλος ηλικία, αισθάνεται πλέον την επιθυμία να γεννήση και ν' αναπαραγάγη. Ἐναζητεῖ τότε και αὐτὸς ἐπίσης¹ ἐδῶ και ἐκεῖ τὸ εὐμορφον, νομίζω, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου θὰ ἠμποροῦσε νὰ γεννήση· διότι μέσα εἰς τὸ ἄσχημον ποτὲ δὲν θὰ γεννήση. Ἐντεῦθεν ἐνθουσιάζεται μετὰ τὰ ὠραῖα σώματα, περισσότερο παρά μετὰ τ' ἄσχημα, ἀφοῦ κυφορεῖ², και ἂν τύχη νὰ εὔρη μέσα ψυχὴν ὠραίαν και ἀρχοντικὴν και καλοκαμωμένην³, ἐνθουσιάζεται τότε ζωηρὰ μετὰ τὸν συνδυασμὸν τῶν δύο. Ἐνώπιον προσώπου παρομοίου πλούσιος ἀμέσως εἶναι εἰς λόγους περὶ ἀρετῆς και περὶ τοῦ ἰδεώδους και τῶν καθηκόντων ἐνὸς ἀνωτέρου ἀνθρώπου, και δοκιμάζει νὰ τὸ ἐξυψώση⁴. Διότι μετὰ τὴν ἐπαφήν, φαντάζομαι, πρὸς τὸ ὠραῖον πρόσωπον και μετὰ τὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς αὐτό, γεννᾷ και γονιμοποιεῖ ὅσα πρὸ πολλοῦ ἐγκυμονοῦσεν, εἴτε κατὰ τὴν παρουσίαν του, εἴτε κατὰ τὴν ἀπουσίαν του⁵ διὰ τῆς ἀναπολήσεως ἐκείνου· και ὅ,τι γεννᾷ, τὸ ἀνατρέφει ἀπὸ κοινοῦ μετὰ ἐκείνου. Κατὰ αὐτὸν τὸν τρόπον φυλάττουν μεταξύ των οἱ τοιοῦτοι δεσμὸν πολὺ στενωτέρον ἀπὸ τὸν δεσμὸν τῶν παιδιῶν⁶ και στοργὴν πολὺ σταθερωτέραν· διότι και τὰ παιδιά των τὰ κοινὰ εἶναι ὠραιότερα και ἀθανατώτερα. Και κάθε ἀνθρώπος θὰ ἐπρωτι-

1. Καὶ οὗτος, ὅπως ὁ ἐγκύμων κατὰ τὸ σῶμα.

2. Τὴν ἀπόδειξιν προσφέρει 206cd.

3. Μέσα εἰς ἓνα ὠραῖον σῶμα ἐνδεχόμενον νὰ μὴ συναντήσῃ ψυχὴν ὠραίαν (ἐντεῦθεν τὸ ἂν ἐντύχη κλπ.), ἀλλὰ ὅτι και μέσα εἰς ἄσχημον σῶμα δυνατόν νὰ εὑρεθῇ ὠραία ψυχὴ, αὐτὸ δὲν τὸ ἀναφέρει, διότι δὲν εἶν' εὐκόλον νὰ τὸ συλλάβῃ ὁ Ἕλληνας. Θὰ ἔχωμεν μόνον ὑπ' ὄψει, ὅτι ἡ ἐννοία τότε τῆς ὠραιότητος διέφερον οὐσιωδῶς ἀπὸ τὴν σημερινὴν (πρβλ. Εἰσαγ. I § 4).

4. Ὅ,τι ἐτόνισε και ὁ Πλουτάρχης 184b - 185b μόνον ποὺ ἐδῶ τοποθετεῖται τὸ ὅλον εἰς ἓνα ὑψηλότερον ἐπίπεδον. Ἐξ ἄλλου ὑπάρχει ἐδῶ και ἡ ἀμοιβαίότης: και ὁ ἐραστὴς παιδευομένην, ὅχι ὁ ἐρωμένος μόνον, ἀφοῦ τώρα μόνον εὐπορεῖ λόγων περὶ ἀρετῆς.

5. Τὸ ἀπὸν δὲν προστίθεται ἐδῶ ὡς φραστικὸν κόσμημα. Ἐγκλείει τὴν ὠραίαν ψυχολογικὴν παρατήρησιν, ὅτι ἡ γέννησις λόγων και ἀνωτέρας πνευματικότητος εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἐραστοῦ συνεχίζεται, και ὅταν ὁ ἐρωμένος εἶναι μακρὰν και μόνον διὰ τῆς ἀναπολήσεως (μεμνημένος) τὸν ἔχη και εἰς πλησίον του. Ἴσως τότε ἡ ἔμπνευσις εἶναι και καθαρωτέρα και πλουσιωτέρα.

6. Τῶν παιδιῶν ἐννοεῖ τῶν σωματικῶν, ποὺ ἀποτελοῦν τὸν σύνδεσμον μεταξύ τῶν συζύγων. Πρβλ. Ματθ. 12, 49. Ἰδοὺ ἡ

κίας τίκτειν τε κτὶ γεννᾶν ἤδη ἐπιθυμεῖ· ζητεῖ
 δῆ, οἶμαι, καὶ οὗτος περιῶν τὸ καλόν, ἐν ᾧ ἂν
 γεννήσειεν· ἐν τῷ γὰρ αἰσχυρῷ οὐδέποτε γεννή-
 σει. τὰ τε οὖν σώματα τὰ καλὰ μᾶλλον ἢ τὰ
 5 αἰσχυρὰ ἀσπάζεται ἅτε κυῶν, καὶ ἂν ἐντύχη
 ψυχῇ καλῇ καὶ γενναίᾳ καὶ εὐφυεῖ, πάνυ δὴ
 ἀσπάζεται τὸ ξυναμφοτέρον, καὶ πρὸς τοῦτον
 τὸν ἄνθρωπον εὐθύς εὐπορεῖ λόγων περὶ ἀρε-
 τῆς καὶ περὶ οἷον χρῆ εἶναι τὸν ἄνδρα τὸν ἀγα- c
 10 θὸν καὶ ἅ ἐπιτηδεύειν, καὶ ἐπιχειρεῖ παιδεύειν.
 ἀπτόμενος γάρ, οἶμαι, τοῦ καλοῦ καὶ ὁμιλῶν
 αὐτῷ, ἅ πάλαι ἐκύει τίκτει καὶ γεννᾷ καὶ πα-
 ρῶν καὶ ἀπῶν μεμνημένος, καὶ τὸ γεννηθὲν συν-
 εκτρέφει κοινῇ μετ' ἐκείνου· ὥστε πολὺ μείζω
 15 κοινωνίαν τῆς τῶν παίδων πρὸς ἀλλήλους οἱ
 τοιοῦτοι ἴσχουσι καὶ φιλίαν βεβαιότεραν, ἅτε
 καλλιόνων καὶ ἀθανατωτέρων παίδων κεκοινω-
 νηκότες. καὶ πᾶς ἂν δέξαιτο ἑαυτῷ τοιούτους

1 ἐπιθυμῇ (Stephanus) Ox edd. post ἐπιθυμεῖ (cf. 206c) interpunctit Sykutris 2 δῆ: δὲ W || περιῶν: περὶ ὧν (h. e. περιῶν) B 5 ἄτε... ἀσπάζεται om. W 9 περὶ del. Stephanus περὶ τοῦ Coisl. 155 περὶ οἴου Sommer sed cf. Rep. 352d 10 καὶ (2) del. Hirschig 12 καὶ ἀπῶν καὶ παρῶν T παρόντων pro παρῶν Ox¹ 15 [τῶν παιδογόνων vel παιδοσπόρων Bast Krit. Vers. 72] τῆς τῶν παίδων del. Bury [Wilamowitz, Kalitsunakis cf. v. 17] (τῆς del. Usener) τῆς τῶν ἄλλων (vel γηίνων Bury) παίδων Hug τῆς τῶν ἄλλων Richards τῆς τῶν πολλῶν Rohde τῆς τῶν γάμων Marianne Koffka: Maas (l. c. supra in p. 165) sed cf. P. Friedländer. Platon II 315¹ (Leg. 772d) 17 καλλιόνων: καλλίων ὧν B corr. B² || παίδων om. Paris 1642

μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὅστις γὰρ ἂν ποιῇ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου καὶ ἀδελφός καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν. Καὶ εἰς τὰ δύο χωρία ὑπόκειται ἡ βαθεῖα πίστις εἰς τὴν ἀξίαν μιᾶς ψυχικῆς συγγενείας, ποῦ εἶναι ἀνωτέρα κάθε συγγενείας ἄλλης φύσεως, μὲ τὸν χαρακτήρα τῆς συμπτωματικότητος ποῦ ἔχουν, μὲ τὸν περιορισμὸν των εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν βιοτικῶν ἀναγκῶν ἢ τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, μὲ τὴν ἀπουσίαν τοῦ αἰσθήματος προσωπικοῦ προσκλήματος καὶ προσωπικῆς δημιουργίας ἐνὸς κόσμου οικιότητος καὶ τρυφερότητος. Μήπως δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ μόνος συγγενής, ποῦ ἐδιᾶλεξες σὺ καὶ δὲν σοῦ τὸν ἔδωσεν ἡ τύχη, εἶναι ἡ σύζυγός σου;

μοῦσε ν' ἀποκτήσῃ παρόμοια τέκνα μᾶλλον παρὰ σωματικά, ὅταν λάβῃ τὸν Ὅμηρον ὑπ' ὄψιν του καὶ δ τὸν Ἡσίοδον καὶ τοὺς ἄλλους μεγάλους ποιητάς: τοὺς καμαρώνει, τί ἀπογόνους ἀφήνουν ὀπίσω των, ἀπογόνους ποὺ τοὺς χαρίζουν ἀθάνατον καὶ δόξαν καὶ ὄνομα, ὅπως καὶ ἐκεῖνοι ἀθάνατοι εἶναι. Ἡ ἂν πρότιμᾶς» εἶπεν «ὁ Λυκοῦργος¹ τί παιδιὰ ἀφήκεν ὀπίσω του εἰς τὴν Σπάρτην, τῆς Σπάρτης σωτήρας καὶ τῆς Ἑλλάδος, θά ἔλεγα, ὄλης. Τιμὰς ἀπολαύει καὶ ὁ Σόλων εἰς τὴν πόλιν σας διὰ τὴν γέννησιν τῆς νομοθεσίας του, καὶ ἕνα πλήθος ἄλλοι ἄνδρες εἰς πολλοὺς ἄλλους τόπους καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῶν βαρβάρων, οἱ ὅποιοι παρουσίασαν πολλὰ ὠραῖα ε κατορθώματα καὶ ἐγέννησαν κάθε ἀνωτερότητος εἶδος. Εἰς αὐτοὺς καὶ ἱερά² ἤδη πολλὰ ἔχουν ἰδρυθῆ ἔξ αἰτίας τῶν τοιούτων ἀπογόνων των, ἐνῶ διὰ τὰ σωματικά των τὰ παιδιὰ ποτὲ εἰς κανένα.

28. Εἰς αὐτὰ μὲν τοῦ Ἐρωτος τὰ μυστήρια θά ἦτο ἴσως δυνατὸν καὶ σύ, Σωκράτη, νὰ μνηθῆς. Διὰ τὴν

Οἱ ἀναβαθμοὶ κάλυψιν³, χάριν τῆς ὁποίας καὶ 210
τῆς τελικῆς ταῦτα γίνονται, ἐφ' ὅσον ἀκολουθεῖ
μυήσεως κανεῖς τὴν ὀρθὴν ὁδόν, δὲν εἶμαι
 βεβαία, ἂν θὰ εἶχες τὰς δυνάμεις⁴.

Ἐπισημασθέντα εἶπεν «ἐγὼ θὰ σοῦ τὰ ἐκθέσω καὶ δὲν

1. Ὁ Πλάτων καὶ ἀλλαχοῦ (Νόμ. 693e κεξ.) ἐξέφρασε τὸν θαυμασμόν του πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Λυκοῦργου, χωρὶς νὰ συμμερίζεται τὸν ἀνεπιφύλακτον ἐγκωμιασμόν τοῦ σπαρτιατικοῦ καθεστώτος· τὸ εὐρίσκει ὑπερβολικὰ μιλιταριστικόν.

2. Ἐκτός ἀπὸ τὸν Λυκοῦργον (περὶ αὐτοῦ μᾶς ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος Λυκ. 31 ἱερὸν τε γὰρ ἔστιν αὐτοῦ καὶ θυσαίαι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ὡς θεῶ· πρβλ. καὶ Ἡρόδ. 1, 66), δὲν μᾶς παραδίδεται περὶ τῶν ἄλλων ὅτι εἶχαν θείας τιμὰς. Μᾶλλον τιμὰς ἡρώων θὰ εἶχαν. Ὁ Σόλων εἶχε τάφον εἰς τὸν Κεραμεικόν, ὁ Ὅμηρος εἰς τὸ Ἄργος καὶ ἴσως καὶ εἰς τὴν Σμόρνην καὶ ἀλλαχοῦ.

3. τέλεα λέγονται, διότι εἶναι ἡ τελευταία βαθμὶς τῆς μυσταγωγίας, ἀλλὰ καὶ ἡ τελειότερα (πρβλ. Φαῖδρ. 249c τελέους ἀεὶ τελετάς τελοῦμενος), ἐποπτικά διότι ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰ μυστήρια ἐλάμβανε κυρίως τὸν χαρακτήρα θέας, ὅπως καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Πλάτωνος ἡ ἐπαφή μὲ τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν· πρβλ. Φαῖδρ. 250c εὐδαίμονα φάσματα μουόμενοι τε καὶ ἐποπεύοντες ἐν αὐγῇ καθαρᾷ.

παίδας μᾶλλον γεγονέναι ἢ τοὺς ἀνθρωπίνους,
καὶ εἰς Ὅμηρον ἀποβλέψας καὶ Ἡσίοδον καὶ d
τοὺς ἄλλους ποιητὰς τοὺς ἀγαθοὺς, ζηλῶν οἷα
ἔκγονα ἑαυτῶν καταλείπουσιν, ἃ ἐκείνοις ἀθά-
5 νατον κλέος καὶ μνήμην παρέχεται, αὐτὰ τοι-
αῦτα ὄντα. εἰ δὲ βούλει, ἔφη, οἷους Λυκοῦργος
παίδας κατέλιπετο ἐν Λακεδαίμονι σωτήρας τῆς
Λακεδαίμονος καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν τῆς Ἑλλά-
δος. τίμιος δὲ παρ' ὑμῖν καὶ Σόλων διὰ τὴν τῶν
10 νόμων γέννησιν καὶ ἄλλοι ἄλλοθι πολλαχοῦ
ἄνδρες, καὶ ἐν Ἑλλησι καὶ ἐν βαρβάροις, πολ- e
λὰ καὶ καλὰ ἀποφηνάμενοι ἔργα, γεννήσαντες
παντοίαν ἀρετὴν ὧν καὶ ἱερά πολλὰ ἤδη γέ-
γονε διὰ τοὺς τοιοῦτους παίδας, διὰ δὲ τοὺς
15 ἀνθρωπίνους οὐδενός πω.

28. Ταῦτα μὲν οὖν τὰ ἐρωτικά ἴσως, ὧ Σώ-
κρατες, κἄν σὺ μνηθεῖης· τὰ δὲ τέλεα καὶ ἐπο-
πτικά, ὧν ἕνεκα καὶ ταῦτα ἔστιν, ἐάν τις ὀρ- 210
θῶς μετήη, οὐκ οἶδ' εἰ οἷός τ' ἂν εἴης, ἐρῶ μὲν
20 οὖν, ἔφη, ἐγὼ καὶ προθυμίας οὐδὲν ἀπολείψω·
πειρῶ δὲ ἔπεσθαι, ἂν οἷός τε ᾦς.

2 καὶ (2): καὶ εἰς Ox Galli Maas 3 ἀγαθοὺς ποιητὰς Proclus || οἷα :
ὄσα Proclus 4 καταλελοίπασιν ἑαυτῶν ἔκγονα Methodius || ἑαυτῶν
om. Proclus 7 κατέλιπετο B²Ox : κατελείπετο TW κατέλιπεν^{καὶ}
τό B κατέλιπε τοῖς Vindob. 21 κατέλιπεν αὐτοῦ Rettig || [ἐν Λακεδ.
del. Vahlen] 9 ἡμῖν BOx || ο σολων Ox 10 ἄνδρες om. Clemens
11 ἐν (1) om. Ox || ἐν (2) om. Clemens 12 καλὰ : ἀλλα Ox || καὶ
ante γεννήσαντες add. Ox 15 οὐδενός : οὐδὲν οὐδενός Hirschig
20 εφην Ox 21 δὲ : δε καὶ συ Ox Maas || ἂν : εαν Ox

4. Πολλοὶ εἰς τὴν ἀμφιβολίαν αὐτὴν διαβλέπουσιν τὴν πρόθε-
σιν τοῦ Πλάτωνος νὰ ὑποδηλώσῃ τὰ σύνορα τοῦ σωκρατικοῦ στοι-
χείου. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο τελείως ἀντίθετον πρὸς τὸ ὄλον
πνεῦμα καὶ τῆς ὁμιλίας ἐδῶ καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Πλάτωνος.
Ἐδῶ ἔχομεν τὴν συνηθισμένην ἐκδήλωσιν τῆς σωκρατικῆς εἰρω-
νείας τοῦ Οὐδὲν οἶδα. Πρβλ. Εἰσαγ. II § 10.

θά ὑστερήσω εἰς καλὴν θέλησιν. Προσπάθησε τώρα καὶ σὺ νὰ μὲ παρακολουθήσης, ἂν ἠμπορῆς,

ἽΟφείλει¹ λοιπὸν» εἶπεν «ὅστις ἀκολουθεῖ τὴν ὀρθὴν πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο ὁδόν, ν'ἀρχίζη μὲν ἀπὸ νέος νὰ πλησιάζη τὰ ὠραία σώματα². Καὶ πρῶτον μὲν, ἐφ' ὅσον ὀρθῶς τὸν καθοδηγεῖ ὁ καθοδηγητὴς του³, νὰ ἐρωτεύεται ἓνα καὶ μόνον σῶμα, καὶ ἐδῶ νὰ ζητῆ νὰ γεννήσῃ σκέψεις ὠραίας. Ἐπειτα ν' ἀντιληφθῆ, ὅτι ἡ ὠραιότης, ποῦ ἐνυπάρχει εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ σῶμα, ἔχει ἀδελφικὴν συγγένειαν πρὸς τὴν ὠραιότητα τοῦ ἄλλου σώματος καὶ ὅτι, ἐφ' ὅσον μέλλει νὰ συλλάβῃ γενικῶς τὴν ὠραιότητα τῆς ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως⁴, θὰ ἦτο μεγάλη ἀνοησία νὰ μὴν ἀναγνωρίζῃ ὡς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τὴν καλλονὴν τὴν ἐδρεύουσαν ἐπὶ ὄλων τῶν σωμάτων. Ὅταν δὲ τοῦτο ἀντιληφθῆ, θὰ γίνῃ ἐραστὴς ὄλων τῶν ὠραίων ἀνθρώπων καὶ θὰ μετριάσῃ τὴν σφοδρὰν ἐκείνην προσήλωσιν πρὸς ἓνα πρόσωπον⁵ θὰ τὴν θεωρήσῃ κατωτέραν του καὶ ἀναξίαν λόγου. Μετὰ ταῦτα⁶ θὰ μάθῃ νὰ θεωρῆ τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς ἄξιον μεγαλυτέρας τιμῆς παρὰ τὸ σωματικόν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ἂν κανεῖς, ἔχων ψυχὴν καθὼς πρέπει, παρουσιάζη ἔστω καὶ μέτρια θέληγτρα, νὰ τὸ θεωρῆ ἀρκετὸν καὶ νὰ τοῦ χαρίζῃ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν φροντίδα του, ὥστε νὰ γεννᾷ καὶ νὰ ζητῆ νὰ εὕρῃ λόγους τοιοῦτους. ποῦ θὰ ἐξυψώσουν τὴν νεολαίαν. Ἔτσι θὰ

1. Μὲ τὸ δεῖ γὰρ ἀρχίζει μίαν πελωρία περίοδοσ ποῦ τελειώνει μόλις εἰς τὸ 210e. Ἔτσι καὶ εἰς τὴν διατύπωσιν ζωγραφίζεται ὁ μακρὸς καὶ ἐπίπονος δρόμος τῆς ἀναβάσεως χωρὶς διαλείμματα.

2. Ἡ λέξις σώματα χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους καὶ ἐκεῖ ὅπου ἡμεῖς λέγομεν πρόσωπα ἢ ἄτομα. Μόνον ὅπου ρητῶς ἀντιτίθεται πρὸς τὴν ψυχὴν, ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ σωματικοῦ, τοῦ σαρκικοῦ.

3. Ποῖος πρέπει νὰ εἶναι ὁ ὀδηγητὴς, ἀφήνει ἡ Διοτίμα ἀκαθόριστον. Πάντως ὁ ἔρωσ ὡς φυσικὴ κατάστασις δὲν ὀδηγεῖ εἰς αὐτὴν τὴν ἀνωτέραν ἀποκάθαρσιν⁷ χρειάζεται ὁ χειραγωγός. Διὰ τὸν Πλάτωνα ὁπῆρξεν ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων θὰ εἶναι διὰ τὰ μέλη τῆς Ἀκαδημείας ἐραστὴς μαζί καὶ ποδηγέτης εἰς τὸν ἔρωτα.

4. Τὸ ἐπ' εἶδει καλὸν δὲν εἶναι ἐδῶ ἢ ἰδέα τοῦ καλοῦ (κατὰ τὴν εἰδικὴν ὀρολογίαν τοῦ Πλάτωνος εἶδος = ἰδέα), οὔτε τὸ καλὸν τοῦ (ζωολογικοῦ) εἶδους, ἀλλ' ἡ ὠραιότης τῆς ἐξωτερικῆς μορ-

Δεῖ γάρ, ἔφη, τὸν ὀρθῶς ἰόντα ἐπὶ τοῦτο τὸ
 πρᾶγμα ἄρχεσθαι μὲν νέον ὄντα ἰέναι ἐπὶ τὰ
 καλὰ σώματα, καὶ πρῶτον μὲν, ἐὰν ὀρθῶς ἠγῆ-
 ται ὁ ἠγούμενος, ἐνὸς αὐτὸν σώματος ἔρᾶν καὶ
 5 ἐνταῦθα γεννᾶν λόγους καλοῦς, ἔπειτα δὲ αὐ-
 τὸν κατανοῆσαι ὅτι τὸ κάλλος τὸ ἐπὶ ὄτρωσιν
 σώματι τῷ ἐπὶ ἑτέρῳ σώματι ἀδελφόν ἐστι, καὶ
 ἰ δεῖ διώκειν τὸ ἐπ' εἶδει καλόν, πολλῆ ἄνοια b
 μὴ οὐχ ἔν τε καὶ ταῦτόν ἠγεῖσθαι τὸ ἐπὶ πᾶσιν
 10 τοῖς σώμασι κάλλος· τοῦτο δ' ἐννοήσαντα κα-
 ταστῆναι πάντων τῶν καλῶν σωμάτων ἔραστήν,
 ἐνὸς δὲ τὸ σφόδρα τοῦτο χαλάσαι, καταφρονῆ-
 σαντα καὶ μικρὸν ἠγησάμενον. μετὰ δὲ ταῦτα
 τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς κάλλος τιμιώτερον ἠγήσα-
 15 σθαι τοῦ ἐν τῷ σώματι, ὥστε καὶ ἐὰν ἐπιεικῆς
 ᾖ τὴν ψυχὴν τις κᾶν μικρὸν ἄνθος ἔχη, ἔξαρ-
 κεῖν αὐτῷ καὶ ἔρᾶν καὶ κήδεσθαι καὶ τίκτειν c
 λόγους τοιοῦτους καὶ ζητεῖν, οἵτινες ποιήσουσι
 βελτίους τοὺς νέους, ἵνα ἀναγκασθῇ αὖ θεά-

4 αὐτόν: αὐτῶν Jahn (del. σώματος) αὐ του Vermehren 5 δὲ:
 καὶ Themistius del. Usener; sed cf. Phaedr. 270d || αὐτόν: αὐ Bury
 Wilamovitz 6 τὸ (2): τῷ W 7 τῷ: τὸ B || ἐπὶ om. T 10 τοῦτῳ T
 15 ἐάν: ἄν TW 16 κᾶν Hermann: καὶ ἐάν BTOx καὶ ἄν W καὶ
 Ast del. Robin πάνσομικρον Winckelmann 18 καὶ ζητεῖν del.
 Ast, fortasse recte ζητεῖν Badham || εἶ τινες W 19 ἀναγκασθεῖς
 (del. ἵνα p. 177,3) Ast

φῆς (εἶδος μὲ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν καὶ 189e, 215b), ἐν ἀντιθέσει πρὸς
 τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς. Τὸ εἶδος λοιπὸν ἀντιτίθεται ἐδῶ πρὸς τὴν
 ψυχὴν, ὅπως καὶ Πολιτ. 402d ὅτου ἄν ξυμπίπτῃ ἐν τε τῇ ψυχῇ
 καλὰ ἦθη ἐνόητα καὶ ἐν τῷ εἶδει ὁμολογοῦντα ἐκείνοις καὶ ξυμ-
 φωνοῦντα. *Ἄλλωστε καὶ τὸ εἰ δεῖ διώκειν ὑπογραμμίζει ὅτι
 πρόκειται περὶ βαθμοῦ ὄχι ὀριστικοῦ.

5. *Ἀρχίζει ὁ δεῦτερος ἀναβαθμὸς περιλαμβάνων, ὅπως ἀπο-
 δεικνύεται 211c, καὶ τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς καὶ τὸ κάλλος τῶν ἐπι-
 τηθευμάτων, τῶν ἀντικειμενικῶν δηλαδὴ ἀξιών τοῦ πολιτισμοῦ.
 Μεταξὺ τῶν δύο ὑπάρχει ἐσωτερικὴ συγγένεια, ὅπως θὰ τονίσῃ
 ἀμέσως κατόπιν.

ὕποχρεωθῆ ἄλλιν τὸ κάλλος ν' ἀντικρύση, ποὺ ὑπάρχει εἰς τὰς πράξεις καὶ εἰς τοὺς θεσμούς¹, καὶ νὰ κάμη τὴν παρατήρησιν, ὅτι τὸ συνέχει ὄλον συγγένεια ἐσωτερική, ὥστε νὰ θεωρήσῃ τὸ σωματικῶς ὠραῖον ὡς κάτι εὐτελές². Μετὰ τὰς πράξεις θὰ τὸν ὀδηγήσουν³ πρὸς τὰς γνώσεις, ὥστε νὰ ἰδῆ καὶ γνώσεων ἐπίσης κάλλος καὶ νὰ ἐκτείνῃ τὸ βλέμμα πρὸς τὴν εὐρεΐαν⁴ πλέον τοῦ κάλλους περιοχὴν, — ὄχι πλέον πρὸς τὸ κάλλος ἑνὸς καὶ μόνου, ὅπως ἔνας τοῦ σπιτιοῦ ὑπνρέτης, ὥστε ἱκανοποιούμενος⁵ μὲ τὸ κάλλος ἑνὸς παιδαρίου ἢ ὠρισμένου ἀνθρώπου ἢ ἑνὸς δ τρόπου ζωῆς καὶ ὑποδουλωμένος εἰς αὐτὸ⁶, νὰ εἴν' εὐτελής καὶ στενόκαρδος· ἀλλ' ἀντιθέτως, μὲ τὸ βλέμμα γυρισμένον πρὸς τὸ ἀπέραντον τῆς ὠραιότητος τὸ πέλαγος⁷ καὶ ἀπὸ τὸ θέαμα ἐκείνου ἐμπνεόμενος, πλήθος ὠραίους καὶ ὑψηλοὺς λόγους νὰ γεννᾷ καὶ σκέψεις εἰς ἕνα πόθον μέσα πνευματικότητος ἀνεξάντλητον⁸, ἕως ὅτου, ἐνισχυμένος εἰς τὸ στάδιον αὐτὸ καὶ ὠριμασμένος⁹, ἀντικρύση τὴν ἐπιστήμην ἐκείνην, τὴν μίαν καὶ μόνην, τῆς μιᾶς ὠραιότητος, ποὺ εἶναι τριαύτη περίπου.

1. Οἱ νόμοι δὲν εἶναι μόνον τὰ νομοθετήματα, οὔτε κυρίως αὐτά, ἀλλ' αἱ ἠθικαὶ ἀρχαί, αἱ ὁποῖαι ὑπόκεινται ὡς βάσεις τῶν ἐθίμων καὶ τῶν νομοθετημάτων. Ἐπιτηδεύματα εἶναι αἱ σχέσεις καὶ πράξεις τῶν ἀτόμων, ἐφ' ὅσον εἴν' ἐπιδεκτικαὶ ἠθικῆς κρίσεως. Τὸ ἕνα εἶναι ὁ κανὼν, τὸ ἄλλο ἡ ἐφαρμογή.

2. Τὸ κάλλος τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης μᾶς προξενεῖ, μαζὶ μὲ τὴν χαρὰν ποὺ μᾶς προσφέρει, καὶ τὸ μίλαγχολικὸν συναίσθημα δι' ὅ,τι μᾶς λείπει, δι' ὅ,τι μᾶς εἴν' ἀνέφικτον. Τὸ κάλλος ὅμως μιᾶς ἠθικῆς πράξεως μᾶς δημιουργεῖ τὴν ἀμιγῆ χαρὰν τοῦ ἰδεώδους ποὺ ἐπραγματοποιήθη. Τὸ ἀγαθὸν γίνεται ὠραῖον καὶ μᾶς τέρπει. — Ἐδῶ στηρίζεται ἡ ὑπεροχὴ τοῦ δευτέρου ἀναβαθμοῦ. Πάντως ἡ τελικὴ πρότασις ἵνα τὸ περὶ τὸ σῶμα κλπ. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄλον.

3. Ἐδῶ εἰς τὸν τρίτον ἀναβαθμὸν, ποὺ περιλαμβάνει τὰς ἐπιστήμας, τονίζεται διὰ τῆς ἐνεργητικῆς συντάξεως (ἀγαγεῖν) ἡ ἐνεργὸς ἐπέμβασις τοῦ ὀδηγητοῦ.

4. Ὅσον ἀναβαίνει, τόσοσιν μεγαλυτέρα εἶναι καὶ ἡ ἀκτίς τοῦ ὀρίζοντος, ποὺ ἀνοίγεται ἐνώπιόν σου, ὅπως εἰς ἕνα βουνόν. Ὅταν φθάσῃς πλέον εἰς τὴν κορυφὴν, ἐμφανίζεται ἔξαρφικὰ ἡ μεγάλη καὶ ἀνοικτὴ θέα, τὸ πέλαγος τὸ ἀπέραντον τοῦ καλοῦ (210d).

5. Λέγει ἀγαπῶν, ὄχι ἐρῶν, διότι ὁ ἐρως ἔχει μέσα εἰς τὴν φύσιν του τὸν πόθον τὸν ἀπειρον καὶ τὸν ἀτελειώτον. Ἐνῶ ἐδῶ θέλει νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν εὐκόλως ἱκανοποιούμενον εἰς ὠρισμένον

- σασθαι τὸ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ τοῖς νόμοις καλόν, καὶ τοῦτ' ἰδεῖν ὅτι πᾶν αὐτὸ αὐτῷ ξυγενές ἐστιν, ἵνα τὸ περὶ τὸ σῶμα καλὸν σμικρόν τι ἡγήσῃται εἶναι. μετὰ δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐπὶ τὰς ἐπιστήμας ἀγαγεῖν, ἵνα ἴδῃ αὐτὸ ἐπιστημῶν κάλλος, καὶ βλέπων πρὸς πολὺ ἤδη τὸ καλόν, μηκέτι τὸ παρ' ἐνί, ὡσπερ οἰκέτης, ἀγαπῶν παιδαρίου κάλλος ἢ ἀνθρώπου τινὸς δ ἢ ἐπιτηδεύματος ἑνός, δουλεύων φαῦλος ἦ καὶ 10 σμικρολόγος, ἀλλ' ἐπὶ τὸ πολὺ πέλαγος τετραμμένος τοῦ καλοῦ καὶ θεωρῶν, πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους καὶ μεγαλοπρεπεῖς τίκτη καὶ διανοήματα ἐν φιλοσοφίᾳ ἀφθόνῳ, ἕως ἂν ἐνταῦθα ῥωσθεῖς καὶ αὐξηθεῖς κατίδῃ τινὰ ἐπιστήμην μίαν 15 τοιαύτην, ἣ ἐστι καλοῦ τοιοῦδε.

5 ἵνα ἴδῃ : ἴν' αἰδηι Β ἵνα εἶδη Ox ἵνα διῖδη Bury 7 τὸ (2) : τῷ Schlieiermacher 8 κάλλος del. Badham || ἢ ἀνθρώπου del. Scribirtz ἄνου coll. 181b Bury 9 ἑνός : τινος Oxl || δουλεύων del. Bast Wilamowitz 12 τίκτηι libri : emend. Coislín. 155 || καὶ διανοήματα del. Badham 14 ῥωθεῖς W

σταθμόν, τὸν ταπεινὸν (φαῦλον) καὶ μικροπρεπῆ· πρβλ. καὶ τὸ ὀποκοριστικὸν παιδαρίου.

6. Ἡ δουλεία, τὴν ὅποιαν ὁ Πausanias 183a ἀνεγνώρισεν ὡς ἐπιτρεπομένην εἰς τὸν ἔρῳντα, αἶρεται εἰς τὸν ἔρωτα τὸν ἀληθινόν.

7. Ὁ Πλάτων ζωγραφίζει καὶ μὲ τῆς φράσεως τὴν ἀφθονίαν καὶ μεγαλοπρέπειαν τὸ ἀπλωμα καὶ τὸ πλάτος τοῦ ὀρίζοντος, ποὺ ἀνοίγεται εἰς τὴν ψυχὴν.

8. Ἄφθονος ἐδῶ χρησιμοποιεῖται καὶ μὲ τὰς δύο σημασίας : καὶ τὴν πρωταρχικὴν, χωρὶς φθόνου, διότι ὁ ἀληθινὸς ἔρωσ ἀγνοεῖ τὸ αἰσθημα τοῦ φθόνου τὸ στενόκαρδον (πρβλ. Φαῖδρ. 253b)· καὶ τὴν μεταφορικὴν, πλουσίαν ὅπως ἡ συγκομιδῆ, ποὺ χαρίζουν οἱ θεοί, ὅταν δὲν φθονοῦν τὸν ἀνθρώπον.

9. Ἀμέσως δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν μοναδικὴν ἐπιστήμην τῶν ἰδεῶν, τὴν ἐν τῷ δ ἔστιν ὅν ὄντως ἐπιστήμην οὖσαν Φαῖδρ. 247e (τὴν ὀνομάζει ἄλλοῦ νοῦν Τίμ. 51d ἢ νοῦν καὶ φρόνησιν Φίληβ. 66b)· χρειάζεται νὰ σταματήσῃ, ὅστε νὰ δυναμώσῃ μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῆς ἀναβάσεως καὶ ν' αὐξηθοῦν αἱ δυνάμεις του χάριν τῆς τελικῆς προσπαθείας.

29. Προσπάθησε όμως προσέθεσε «να έντεινης τήν προσοχήν σου, ὅσον ἤμπορείς περισσότερον¹. Ὅστις ε

**Τελευταῖος
ἀναβαθμὸς**

λοιπὸν² εἰς τήν σπουδὴν τῆς τέχνης τῆς ἐρωτικῆς ὀδηγηθῆ εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον, θεώμενος ὀρθῶς, τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, τὰς διαφόρους μορφὰς τοῦ ὠραίου, ὅταν προχωρήσῃ

πλέον πρὸς τὸ τέρμα τῆς ἐρωτικῆς μυσταγωγίας, θ' ἀντικρύσῃ ἐξαφνικὰ³ ἓνα κάλλος θαυμασίας φύσεως, ἐκεῖνο ἀκριβῶς, Σωκράτη, τὸ κάλλος, χάριν τοῦ ὁποίου κατεβλήθησαν καὶ αἱ προηγούμεναι ταλαιπωρίαι ὄλαι, τὸ ὁποῖον πρῶτον μὲν ὑπάρχει αἰώνιον καὶ δὲν ὑπόκειται οὔτε εἰς γένεσιν οὔτε εἰς ἀφανισμόν, 211 οὔτε εἰς αὔξησιν οὔτε εἰς ἐλάττωσιν, ἔπειτα δὲν εἶναι ὠραῖον ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως, ἄσχημον ἀπὸ τῆς ἄλλης, οὔτε ὠραῖον σήμερον, αὔριον ὄχι, οὔτε σχετικῶς μὲ τοῦτο ὠραῖον, σχετικῶς μ' ἐκεῖνο ἄσχημον, οὔτε ἐδῶ ὠραῖον, ἐκεῖ ἄσχημον, ὡσάν νὰ ἦτο διὰ μερικοὺς ὠραῖον, δι' ἄλλους ἄσχημον⁴. Οὔτε ἀφ' ἐτέρου θὰ τοῦ παρουσιασθῆ⁵ τὸ ὠραῖον ὑπὸ τὴν μορφήν ἐνὸς προσώπου ἢ χειρῶν⁶ ἢ ἄλλου τινὸς σωματικοῦ, καὶ οὔτε ὑπὸ τὴν μορφήν ἐνὸς λόγου ἢ μιᾶς ἐπιστήμης, οὔτε πάντως ὡς ὑπάρχον εἰς ἓνα διάφορον ὄν, εἰς ἓνα ἔμψυχον π. χ. ἢ εἰς ἓνα τοπίον⁷ ἢ εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ

1. Προκειμένου νὰ περιγράψῃ τὴν ὄπιστην βαθμίδα τῆς ἀνάδου πρὸς τὸ ἀπόλυτον, ἡ Διοτίμα ἐπιστᾶ τὴν προσοχήν τοῦ Σωκράτους. Ἔτσι ὑπογραμμίζει καὶ ὁ συγγραφεὺς τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀκολουθοῦσης περικοπῆς, τῆς ὁποίας ἡ ἔναρξις χαρακτηρίζεται μὲ τὸ ἔφη.

2. Ἡ ὄλη ἀποκάλυψις γίνεται εἰς μίαν τεραστίαν περίοδον, τῆς ὁποίας μακρὰν ἀνάλυσιν γλωσσικὴν προσφέρει ὁ Wilamowitz, Platon II 423.

3. Τὸ ἀντίκρουσμα τοῦ κάλλους τοῦ ἀπολύτου δὲν γίνεται πλέον μεθοδικῶς καὶ βαθμηδόν (ἐφεξῆς), ὅπως εἰς τοὺς ἄλλους ἀναβαθμοὺς, ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἐξαφνικῆς, στιγμιαίας ἐνοράσεως (ἐξαίφνης). Ἄνάλογος εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ σπινθῆρος εἰς τὴν 7. ἐπιστολῇν 341c. Ἐδῶ εὐρισκόμεθα ἀληθινὰ εἰς τὴν περιοχὴν τῶν μυστηρίων πρβλ. τὸ κατόψεται.

4. Αἱ ἰδιότητες ποὺ τοῦ ἀποδίδει, εἶναι: 1) εἶναι αἰώνιον καὶ ἀμετάβλητον 2) εἶναι ἀπόλυτον καὶ ὄχι σχετικόν (τῇ μὲν δηλώνει τὸν τρόπον, τοτὲ μὲν τὸν χρόνον, πρὸς μὲν τὴν συνάρτησιν πρὸς ἄλλο, ἐνθα μὲν τὸν τόπον, τισὶ μὲν τὴν ἐξάρτησιν ἀπὸ τὴν ὑποκειμενικὴν κρίσιν) 3) οὔτε εἶναι ὀρισμένον ἀντικείμενον

29. Πειρώ δέ μοι, ἔφη, τὸν νοῦν προσέχειν ὡς οἶόν
 τε μάλιστα. Ὅς γὰρ ἂν μέχρι ἐνταῦθα πρὸς τὰ ε
 ἔρωτικά παιδαγωγηθῆ θεώμενος ἐφεξῆς τε καὶ
 ὀρθῶς τὰ καλά, πρὸς τέλος ἤδη ἰῶν τῶν ἐρωτικῶν,
 5 ἐξαίφνης κατόψεται τι θαυμαστὸν τὴν φύσιν κα-
 λόν, τοῦτο ἐκεῖνο, ὃ Σώκρατες, οὐ δὴ ἔνεκεν
 καὶ οἱ ἔμπροσθεν πάντες πόνοι ἦσαν, πρῶτον
 μὲν αἰεὶ ὄν καὶ οὔτε γιγνόμενον οὔτε ἀπολλύμε- 211
 νον, οὔτε ἀυξανόμενον οὔτε φθίνον, ἔπειτα οὐ
 10 τῇ μὲν καλόν, τῇ δ' αἰσχρόν, οὐδὲ τοτὲ μὲν,
 τοτὲ δὲ οὐ, οὐδὲ πρὸς μὲν τό καλόν, πρὸς δὲ τό
 αἰσχρόν, οὐδ' ἔνθα μὲν καλόν, ἔνθα δὲ αἰσχρόν,
 ὡς τισὶ μὲν ὄν καλόν, τισὶ δὲ αἰσχρόν· οὐδ' αὖ
 φαντασθήσεται αὐτῷ τὸ καλόν οἶον πρόσωπόν
 15 τι οὐδὲ χεῖρες οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν σῶμα μετέ-
 χει, οὐδέ τις λόγος οὐδέ τις ἐπιστήμη, οὐδέ που

10 τοτὲ... τοτέ: τότε... τότε BTW 11 τοτέ: τοδε OX || οὐδέ
 om. OX¹ 12 ἔνθα δέ: ενθαδε δε OX 13 ὡς... αἰσχρόν del.
 vögelin 14 αὐτῷ: αὐτό W 15 οὐδὲν ὧν: ουδε εν OX 16 που:
 πω W

οἷτε συμπαρομαρτεῖ εἰς ὠρισμένον ἀντικείμενον. Ἐνάλογος εἶναι
 ἡ περιγραφή τῆς ἰδέας τοῦ ἀγαθοῦ εἰς τὴν Πολιτείαν 476c,
 479εκεξ.

5. Μετὰ τὸν χαρακτηρισμὸν διὰ τῶν ἐπτά ἀντιθέσεων ἀρχί-
 ζει ἐν νέου ἡ περιγραφή μὲ τὴν φράσιν οὐδ' αὖ φαντασθήσεται
 κλπ. Ὁ συγγραφεὺς χρησιμοποιεῖ ἕνα πλῆθος καθορισμῶν διὰ
 νὰ δείξῃ πόσον δύσκολον εἶναι νὰ ἐξαρθῆ ἡ μοναδικότης τοῦ
 περιγραφομένου. Συμπληρώνεται διὰ τῆς ἀντιθέσεως τὰ δὲ ἄλλα
 πάντα κλπ.

6. Σπάνιον παράδειγμα, ὅπου ἀναφέρεται ἡ ὠραιότης τῆς
 χειρὸς (δυνατὸν νὰ ἐννοηται καὶ ὁ βραχίον) ὡς κάτι χαρακτη-
 ριστικόν.

7. Ὁ συγγραφεὺς λέγει γῆ, διότι δὲν εἶχεν ἀκόμη διαφορο-
 ποιήσει ἡ γλῶσσα, οὔτε καὶ ἡ ψυχὴ, τὸ αἶσθημα ποῦ μᾶς ἐμπνέει
 ἕνα ὠραῖον τοπίον. Περιγραφὴν (ὑποδήλωσιν μάλλον) αὐτοῦ τοῦ
 αἰσθήματος εὐρίσκεις εἰς τὸν Φαίδρον. Τοῦ οὐρανοῦ τοῦ ἐνά-
 στρου τὸ θέαμα ἐνέπνεεν εἰς τὸν Πλάτωνα βαθύτατον εὐσεβείας
 αἶσθημα· ἀλλ' ἐκεῖ ὠμιλοῦσε τοῦ μαθηματικῆ² κυρίως ἡ ψυχὴ,
 ὄχι τοῦ ζωγράφου.

εἰς ἄλλο τι· ἄλλ' ὡς κάτι ποῦ ὑπάρχει μόνον του, αὐτοτελῶς, μὲ τὸν ἑαυτὸν του, ἐνιαῖον εἰς τὴν μορφήν, b
αἰώνιον¹, ὅλα δὲ τ' ἄλλα τὰ ὠραῖα μετέχουν² ἐκείνου κατὰ τοιοῦτόν τινα τρόπον, ὥστε, μὲ τὴν γένεσιν καὶ τὸν ἀφανισμόν ἐκείνων, ἐκείνο μῆτε αὖξῃσιν μῆτε ἐλάττωσιν καμμίαν νὰ ὑφίσταται μῆτε κανέναν ἄλλον ἐπηρεασμόν. Ὅταν λοιπὸν³ χάρις εἰς τὴν ὀρθὴν τῆς παιδευαστίας ἐφαρμογήν, ἀναβῆ⁴ ἀπὸ τὰ φαινόμενα ἐδῶ κάτω, καὶ ἀρχίση ν' ἀντικρύζη ἐκείνο τὸ κάλλος, προσεγγίζει σχεδόν, θὰ ἔλεγα, τὸ τέρμα. Διότι αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ἡ ὀρθὴ πρὸς τὰ ἐρωτικά ὁδός, εἴτε αὐτοβούλως βαδίζεις εἴτε ὑπ' ἄλλου ὀδηγεῖσαι⁵, ν' ἀρχίξης ἀπὸ τὰ ὠραῖα ἐδῶ κάτω ἐν ὄψει ἐκείνης τῆς ὠραιότητος καὶ ν' ἀναβαίνης διαρκῶς, μεταχειριζόμενος, βαθμίδας⁶, οὕτως εἰπεῖν, ἀπὸ τὸ ἕνα πρὸς τὰ δύο καὶ ἀπὸ τὰ δύο πρὸς ὅλα τὰ ὠραῖα σώματα, καὶ ἀπὸ τὰ σώματα τὰ ὠραῖα πρὸς τὰς ὠραίας πράξεις καὶ ἀπὸ τὰς πράξεις πρὸς τὰς μαθήσεις τὰς ὠραίας, ἕως ὅτου ἀπὸ τὰς μαθήσεις φθάσης εἰς ἐκείνην τελικῶς τὴν μάθησιν, ἡ ὁποία εἶναι μάθησις ἐκεί-

1. Ἡ ἐνότης τῆς ἀπολύτου οὐσίας δὲν εἶναι ἐνότης ἀθροίσματος, ὅπως εἰς τὰ ὕλικά, ἀλλ' ἀδιαίρετος ἐνότης (μονοειδές) μὲ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν της καὶ εἰς τὴν ἀπομόνωσίν της. Ἡ πολλότης καὶ ἡ ἀτομικότης (τὸ principium individuationis) ἀρχίζει μὲ τὰ αἰσθητά, τ' ἀνήκοντα εἰς χρόνον καὶ χῶρον.

2. Ἡ μέθεξις, ἢ ἡ μίμησις εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐρχονται τὰ αἰσθητά εἰς σχέσιν πρὸς τὰ νοητά. Π. χ. ἕνα ἄλογον μετέχει ἢ μιμεῖται εἰς τὴν ὑπαρξίν του τὴν ἰδέαν τὴν ὀργανικὴν ἐνός ἀλόγου· αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴν αἰτίαν καὶ τὸ πρότυπον, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ ἀμορφος ὄγκος σαρκῶν καὶ ἄλλων οὐσιῶν θὰ γίνῃ ἄλογον. Πρβλ. Φαῖδ. 100κεξ. Ἡ ἰδέα εἶναι κάτι ποῦ δὲν ὑφίσταται οὔτε ποσοτικὴν οὔτε ποιοτικὴν ἀλλοίωσιν.

3. Μὲ τὸ ὅταν δὴ τις ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προηγουμένης περιόδου ὅς γὰρ ἂν (πρβλ. δὴ)· καὶ ἐνῶ ἐκείνη, σχοινοτενὴς ὅπως εἶναι καὶ ὄχι εὐσύνοπτος, ζωγραφίζει τοὺς κόπους τῆς ἀναβάσεως, ἢ προκειμένη περίοδος εἶναι σύντομος. Ἔτσι ἀναπνέει ὁ ἀναγνώστης, ὅπως καὶ ὁ ἀναβαίνων.

4. Τὸ πρωτότυπον ἔχει ἐπανιών, ὅπου κρύπτεται ἡ ἔννοια τῆς ἐπανόδου τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν ἀληθινὴν της πατρίδα. Πρβλ. Πολιτ. 521c τοῦ ὄντος οὐσαν ἐπάνοδον, ἣν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι.

5. Ἀνακεφαλαίωνει συντόμως τοὺς ἀναβαθμούς, ὅπως ἕνας ὄρειβάτης, ὁ ὁποῖος, ἀπὸ τὴν κορυφὴν ποῦ ἔφθασεν, ἀφήνει νὰ παρελάσουν εἰς τὴν ἀναπόλησίν του ὅλα τὰ στάδια καὶ ὅλα

ὄν ἐν ἐτέρῳ τινί, οἷον ἐν ζῳῳ ἢ ἐν γῆ ἢ ἐν οὐ-
 ρανῷ ἢ ἐν τῷ ἄλλῳ, ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὐτὸ μεθ' **b**
 αὐτοῦ μονοειδὲς ἀεὶ ὄν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα
 καλὰ ἐκείνου μετέχοντα τρόπον τινὰ τοιοῦτον,
 5 οἷον γιγνομένων τε τῶν ἄλλων καὶ ἀπολλυμέ-
 νων μηδὲν ἐκεῖνο μήτε τι πλεον μήτε ἔλαττον
 γίγνεσθαι μηδὲ πάσχειν μηδέν. ὅταν δὴ τις ἀπὸ
 τῶνδε διὰ τὸ ὀρθῶς παιδεραστεῖν ἐπανιῶν ἐκεῖ-
 νο τὸ καλὸν ἄρχηται καθορᾶν, σχεδὸν ἄν τι
 10 ἄπτοίτο τοῦ τέλους. τοῦτο γὰρ δὴ ἐστὶ τὸ ὀρ-
 θῶς ἐπὶ τὰ ἐρωτικά λέναι ἢ ὑπ' ἄλλου ἄγεσθαι, **c**
 ἀρχόμενον ἀπὸ τῶνδε τῶν καλῶν ἐκείνου ἔνε-
 κα τοῦ καλοῦ ἀεὶ ἐπανιέναι, ὡσπερ ἐπαναβα-
 σμοῖς χρώμενον, ἀπὸ ἐνὸς ἐπὶ δύο καὶ ἀπὸ δυοῖν
 15 ἐπὶ πάντα τὰ καλὰ σώματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν
 σωμάτων ἐπὶ τὰ καλὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ ἀπὸ
 τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ καλὰ μαθήματα,
 ἔστ' ἄν ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μά-
 θημα τελευτήσῃ, ὃ ἐστὶν οὐκ ἄλλου ἢ αὐτοῦ ἐκεῖ-

1 ἑτερου Ox¹ 2 τῷ B τινι s.v.W² || μετ αὐτοῦ Ox del. Naber
 4 τινὰ τρόπον TW 6 ἐκεῖνῳ TW || τι om. Ox Vindob. 21 7 δὴ
 B: δὲ δὴ TW (lac. in Ox) 13 ἐπαναβαθμοῖς W ἐπ' ἀναβαθμοῖς
 B 17 τῶν: τῶν καλῶν Stephanus, fort. recte 18 ἔστ' ἄν vulg.:
 καὶ libri (incert. in Ox) Galli ὡς Schanz ἵνα καὶ Winckelmann
 ἵνα Sauppe ἕως (vel ἕως ἄν Stallbaum) Hermann; servata libro-
 rum lectione τελευτήσαι (et ἵνα γνῶ pro καὶ γνῶ) ci. Usener,
 Galli τελευτήσαι dett. nonnulli || τὸ μάθημα τελευτήσῃ del. Bad-
 ham (et κδν γνῶ)

οἱ σταθοὶ τῆς μακρᾶς καὶ κοπιώδους πορείας του. Καὶ ἡ ἔκφρα-
 σις λαμβάνει τὸ ρητορικὸν σχῆμα τῆς κλίμακος, ὅπως λέγεται,
 εἰς πλήρη ἀντιστοιχίαν πρὸς τὸ περιεχόμενον.

6. Πόσον διαφορετικὴ εἶναι αὐτὴ ἡ ἀνάβασις, ἡ ἐπάνοδος
 μᾶλλον τῆς ψυχῆς εἰς τὰ ὕψη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατήλθε, παρὰ τὴν
 ἀντίθετον προσπάθειαν τῶν πρώτων ἀνθρώπων, ὅπως τοὺς περιέ-
 γραψεν ὁ Ἀριστοφάνης 190b, εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνάβασιν ποιεῖν!

νου τοῦ ἀπολύτου κάλλους, ὄχι ἄλλου, καὶ γνωρίσης αὐτὸ τοῦτο τὸ κάλλος τὸ ἀπόλυτον¹.

Εἰς αὐτὸ τῆς ζωῆς τὸ στάδιον, ἀγαπητέ Σωκρά- d
τη²» εἶπεν ἡ ξένη ἀπὸ τὴν Μαντίνειαν «παρὰ ὅπου-
δή ποτ' ἄλλου, ἀξίζει τοῦ ἀνθρώπου ἡ ζωὴ, μὲ τὴν θεάν
τοῦ κάλλους τοῦ ἀπολύτου. Ἄν τύχη κάποτε καὶ τὸ
ἰδῆς, θά σοι φανῆ πῶς δὲν συγκρίνεται μὲ χρυσὸν ἢ φο-
ρέματα πολυτελῆ, μὲ τὰ ὠραία παιδιὰ καὶ τοὺς ἐφή-
βους, εἰς τῶν ὀπίστων τὴν θεάν χάνεις τώρα³ τὰ λο-
γικά σου καὶ πρόθυμος εἶσαι, καὶ σὺ καὶ πλῆθος ἄλλοι,
ὅταν βλέπετε τοὺς ἀγαπημένους σας καὶ εὐρίσκεσθε
διαρκῶς μαζί των, ἂν ἦταν τρόπος, μήτε νὰ τρώγετε
μήτε νὰ πίνετε, καὶ μόνον ν' ἀπολαύετε τὴν θεάν καὶ
τὴν συντροφίαν των⁴. Φαντάσου» εἶπε⁵ «τώρα, ἂν κα-
νενὸς ἐδίδετο ἡ χάρις τὸ ἀπόλυτον κάλλος ν' ἀντικρύ- e
ση, ἄδολον, καθαρὸν, ἀμιγές⁶, ὄχι ἀνακατωμένον⁷ μὲ
σάρκας γῆϊνας καὶ χρώματα καὶ κάθε ἄλλην ματαιό-
τητα θνητῆν, ἀλλ' ἂν τὸ κάλλος τὸ ἀπόλυτον ἠδύνατο
ν' ἀντικρύση εἰς τὴν θείαν μοναδικότητα τῆς μορφῆς
του! Ἄνάξιος, φαντάζεσαι, θὰ ἦτον ὁ βλος ἐνὸς ἀν-
θρώπου» εἶπεν «ποῦ ἔχει τὸ βλέμμα του πρὸς τὰ ἐκεῖ, 212
καὶ ἐκεῖνο βλέπει μὲ τὸ ὄργανον ποῦ πρέπει⁸, καὶ
μ' ἐκεῖνο εὐρίσκεται μαζί; Ἡ λησμονεῖς» προσέθεσε
«ὅτι ἐδῶ, καὶ μόνον ἐδῶ, θὰ ἔχη τὸ χάρισμα, βλέπων μὲ

1. Ἡ φράσις αὐτὸ τὸ καλὸν διασπᾶται καὶ προτάσσεται ἐμ-
φαντικῶς τὸ αὐτό, διὰ νὰ ἐξάρη τὴν διάκρισιν του ἀπὸ τὸ κάλ-
λος τὸ συνηθισμένον.

2. Νέα διακοπή, ὑποδηλουμένη διὰ τῆς προσφωνήσεως τοῦ
Σωκράτους καὶ τῆς μνείας τῆς ὀμιλοῦσης. Ἡ φράσις σύντομος
καὶ ἀπλῆ ἀποπνέει τὸ αἰσθημα τῆς μακαριότητος τοῦ ἀνθρώπου,
ποῦ ἔφθασεν εἰς τὸ τέλος τῶν ἐπιπόνων προσπαθειῶν του.

3. Εἰς τὸ στάδιον ποῦ εὐρίσκετο τότε ὁ Σωκράτης. Τὸ ἐξε-
πέρασεν; Ὁ ἴδιος ὁ Σωκράτης τὸ ἀφήνει σκοτεινόν· ὁ λόγος τοῦ
Ἀλκιβιάδου θὰ μᾶς δώσῃ τὴν ἀπάντησιν.

4. Ὅπως περιέγραψεν ὁ Ἀριστοφάνης τὴν κατάστασιν τῶν
ἐρωτευμένων 191ab.

5. Μὲ τὸ ἔφη ἐπανάρχεται εἰς τὸ 211d καὶ ὑπογραμμίζεται
ἔτσι αὐτὸ ποῦ θὰ λεχθῆ. Πρβλ. ἀνωτ. σ. 178,1.

6. Ἡ ἐπισῶρευσις τῶν τριῶν συνωνύμων ἀσυνδέτως ζῳγρα-
φίζει τὴν δυσκολίαν νὰ ὀνομάσῃς τὸ ἀνονόμαστον καὶ μοναδι-
κόν. Ἀκολουθοῦν τρεῖς χαρακτηρισμοὶ τῆς γῆϊνης μηδαμινότη-
τος· ἐμφαντικῶς μάλιστα τοποθετεῖται εἰς τὸ τέλος τὸ θνητῆς.
Θὰ πρέπη καὶ τὴν ἀπαγγελίαν νὰ φαντασθῶμεν ἀνάλογον: τὰ

νου τοῦ καλοῦ μάθημα, καὶ γινῶ αὐτὸ τελευτῶν
δ ἔστι καλόν.

Ἐνταῦθα τοῦ βίου, ὦ φίλε Σώκρατες, ἔφη ἡ δ
ἡ Μαντινικὴ ξένη, εἵπερ που ἄλλοθι, βιωτὸν ἀν-
5 θρώπῳ θεωμένῳ αὐτὸ τὸ καλόν. ὃ ἐάν ποτε
ἴδῃς, οὐ κατὰ χρυσίον τε καὶ ἐσθῆτα καὶ τοὺς
καλοὺς παῖδάς τε καὶ νεανίσκους δόξει σοι
εἶναι, οὓς νῦν ὄρων ἐκπέπληξαι καὶ ἔτοιμος εἶ,
καὶ σὺ καὶ ἄλλοι πολλοί, ὄρωντες τὰ παιδικὰ
10 καὶ ξυνόντες ἀεὶ αὐτοῖς, εἴ πως οἶόν τ' ἦν, μήτ'
ἐσθίειν μήτε πίνειν, ἀλλὰ θεᾶσθαι μόνον καὶ ξυν-
εἶναι. τί δῆτα, ἔφη, οἴόμεθα, εἴ τῷ γένοιτο
αὐτὸ τὸ καλόν ἰδεῖν εἰλικρινές, καθαρὸν, ἄμει- e
κτον, ἀλλὰ μὴ ἀνάπλεων σαρκῶν τε ἀνθρωπί-
15 νων καὶ χρωμάτων καὶ ἄλλης πολλῆς φλυαρίας
θητηῆς, ἀλλ' αὐτὸ τὸ θεῖον καλόν δύναιτο μο-
νοειδὲς κατιδεῖν; ἄρ' οἶει, ἔφη, φαῦλον βίον γί-
γνεσθαι ἐκεῖσε βλέποντος ἀνθρώπου καὶ ἐκεῖνο 212
ᾧ δεῖ θεωμένου καὶ ξυνόντος αὐτῷ; ἡ οὐκ ἐν-
20 θυμεῖ, ἔφη, ὅτι ἐνταῦθα αὐτῷ μοναχοῦ γενήσε-
ται, ὄρωντι ᾧ ὄρατὸν τὸ καλόν, τίκτειν οὐκ εἶ-

1 αὐτὸ: αὐτῷ? Ox 4 μαντική W² (vi in ras.) 5 ποτ' εἰδῆς (εἰδῆς T) BT 6 χρυσον Ox 11 θεάσασθαι μόνον B μονον θεάσασθαι Ox 14 ἀλλὰ del. Ast [Kalitsunakis] 19 ᾧ δεῖ Ast: ὦ δεῖ B ὦδι B² δ δεῖ TW Iac. in Ox δὴ Schleiermacher ἀεὶ Rohde

πρῶτα μὲ φωνὴν ἐξηρμένην λεγόμενα, τὰ δευτέρα περιφρονη-
τικῶς.

7. Τὸ ἀνάπλεως σημαίνει μαζί καὶ γεμάτος, ἀλλὰ καὶ μο-
λουσμένος, ὅπως παρατήρησαν ἤδη οἱ ἀρχαῖοι Πρβλ. Φαῖδ. 67a.

8. Εἶναι τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς, εἰκὼν ἡ ὁποία διὰ τοῦ Πλά-
τωνος εἰσήχθη εἰς τὴν συνήθη γλῶσσαν τῶν φιλοσόφων, ποιητῶν
καὶ μουσικῶν. Πρβλ. Φαῖδρ. 247c ἡ ἀχρώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος
καὶ ἀναφῆς οὐσία ὄντως οὐσα, ψυχῆς κυβερνήτη μόνῳ θεατῇ νῶ
καὶ Πολιτ. 518c σὺν ὄλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιεκτέον
εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατῇ
γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ' εἶναι φαμεν τὰγαθόν.

ὅ,τι εἶναι ὄρατὴ τὴν ὠραιότητα, νὰ γεννᾶ ὄχι φαντάσματ' ἀρετῆς ¹, ἀφοῦ δὲν εἶναι φάντασμα αὐτὸ ποῦ ἀγκαλιάζει ², ἀλλὰ τὴν ἀληθινήν, ἀφοῦ τὴν ἀλήθειαν ἀγκαλιάζει; Καὶ ὅταν γεννήσῃ καὶ ἀναθρέψῃ ἀρετὴν ἀληθινήν. ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ γίνῃ τῶν θεῶν ὁ ἀγαπημένος καί, ὅσον εἶναι θεμιτὸν εἰς ἕναν ἄνθρωπον, ἀθάνατος καὶ ἐκεῖνος ³.

Αὐτὰ λοιπόν, Φαῖδρε καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι, ἔλεγεν ἡ β Διοτίμα, καὶ αὐτὰ πιστεῦω καὶ ἐγώ. Καὶ μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν προσπαθῶ καὶ τοὺς ἄλλους

*Επίλογος νὰ πείσω, ὅτι πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ του ⁴ καλῦτερος συμπαραστάτης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπὸ τὸν *Ερωτα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὔρεθῃ. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἐγὼ τονίζω, ὅτι ὀφείλει κάθε ἄνθρωπος νὰ λατρεύῃ τὸν *Ερωτα ⁵, καὶ προσωπικῶς ἐγὼ ἐκτιμῶ τοῦ *Ερωτος τὰ ἔργα καὶ τὰ ἐξασκῶ ἰδιαιτέρως καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τὸ συνιστῶ, καὶ ἐξυμνῶ καὶ τώρα καὶ πάντοτε τὴν σημασίαν καὶ τὸν ἀνδρισμὸν ⁶ τοῦ *Ερωτος, ὅσον φθάνουν αἱ δυνάμεις μου. Αὐτὸν τὸν λόγον, Φαῖδρε, παραδέξου, ἂν c θέλῃς, ὅτι ἐλέχθη ὡς ἐγκώμιον εἰς τὸν *Ερωτα εἰ δ' ἄλλως, ὅ,τι καὶ ὅπως σ' εὐχαριστεῖ νὰ τὸν ὀνομάσῃς, ὀνόμασέ τον ⁷.

30. *Όταν ἐτελείωσε τὸν λόγον τοῦ αὐτὸν ὁ Σω-

1. Εἰς τὸ εἶδωλα ὑπάρχει καὶ ἡ σημασία τοῦ ἀπεικονίσματος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ πρωτότυπα), ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀπατηλοῦ φάσματος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τ' ἀληθινά). Πρβλ. Θεαίτ. 150c πότερον εἶδωλον καὶ ψεῦδος ἀποτίκτει τοῦ νέου ἢ διάνοια ἢ γόνιμόν τε καὶ ἀληθές.

2. Ὑπόκειται προφανῶς ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν μῦθον τοῦ Ἰξίονος, ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ παραπλανήσῃ τὴν Ἥραν καὶ ἀγκάλιαζεν ἕνα εἶδωλὸν τῆς, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ κρατεῖ τὴν ἰδίαν τὴν θεάν. Ὁ Ἰξίων ἐτιμωρήθη κατόπιν ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἐμισήθη. Ἐνῶ ὁ ἀληθὴς φιλόσοφος εἶναι θεοφιλῆς.

3. Ὁ λόγος τῆς Διοτίμας τελειώνει μὲ μίαν φράσιν ἐξόχου ἱεροπρεπείας καὶ κατανύξεως.

4. Τοῦ ἀπολύτου καλοῦ, καὶ τῆς ἀθανασίας φυσικά ποῦ μᾶς προσφέρει.

5. Καὶ τοῦ Σωκράτους ὁ λόγος τελειώνει εἰς παρότρυνσιν λατρείας καὶ προσκυνήσεως τοῦ θεοῦ, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων.

δωλα ἀρετῆς, ἄτε οὐκ εἰδώλου ἐφαπτομένω,
 ἀλλὰ ἀληθῆ, ἄτε τοῦ ἀληθοῦς ἐφαπτομένω; τε-
 κόντι δὲ ἀρετὴν ἀληθῆ καὶ θρεψαμένω ὑπάρχει
 θεοφιλεῖ γενέσθαι, καὶ εἰπέρ τῷ ἄλλω ἀνθρώ-
 5 πων ἀθανάτῳ καὶ ἐκείνῳ.

Ταῦτα δὴ, ὦ Φαῖδρέ τε καὶ οἱ ἄλλοι, ἔφη μὲν ὁ
 Διοτίμα, πέπεισμαι δ' ἐγὼ· πεπεισμένος δὲ πει-
 ρώμαι καὶ τοὺς ἄλλους πείθειν ὅτι·τούτου τοῦ
 κτήματος τῇ ἀνθρωπεῖα φύσει συνεργὸν ἀμείνω
 10 Ἔρωτος οὐκ ἂν τις ῥαδίως λάβοι. διὸ δὴ ἔγωγέ
 φημι χρῆναι πάντα ἄνδρα τὸν Ἔρωτα τιμᾶν,
 καὶ αὐτὸς τιμῶ τὰ ἐρωτικά καὶ διαφερόντως
 ἀσκῶ καὶ τοῖς ἄλλοις παρακελεύομαι, καὶ νῦν
 τε καὶ αἰεὶ ἐγκωμιάζω τὴν δύναμιν καὶ ἀνδρείαν
 15 τοῦ Ἔρωτος, καθ' ὅσον οἶός τ' εἰμί. τοῦτον οὖν
 τὸν λόγον, ὦ Φαῖδρε, εἰ μὲν βούλει, ὡς ἐγκώ-
 μιον εἰς Ἔρωτα νόμισον εἰρηῆσθαι, εἰ δέ, ὅτι
 καὶ ὄπη χαίρεις ὀνομάζων, τοῦτο ὀνόμαζε.

30. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Σωκράτους τοὺς

3 ὑπάρξει Richards 4 θεοφιλεῖ Ox vulg: θεοφιλή BTW || τῷ: τῷ
 B 6 ὦ om. Ox 12 τιμῶ <καὶ> Schanz τιμῶ <τε>? Sykutris ||
 καὶ (2) ante τὰ τῶ. Usener [καὶ αὐτὸς τε τιμῶ Kalitsunakis cf.
 Phaedr. 254b] 13 ἀσκῶν Vahlen 14 ἐγκωμιαζω τον ερωτα Ox¹ ||
 καὶ ἀνδρείαν: τε καὶ χρείαν Badham 16 εἰ μὲν iter. Ox

6. Ἐξαιρέται ἡ ἀνδρεία, διότι ἡ ἀνάβασις εἶναι μακρὰ καὶ
 ἐπίπονος, χρειάζετ' ἐπομένως καρτερίαν. Ἐπειτα ὁ ἔρωσ αὐτὸς
 ἦτο πόλεμος κατὰ τῆς σαρκὸς καὶ κατὰ τῆς κρατούσης ἠθικῆς,
 ὅπως θὰ δείξῃ μετ' ὀλίγον ἡ διήγησις τοῦ Ἀλκιβιάδου.

7. Ὁ Σωκράτης ἔχει τὴν συναίσθησιν, ὅτι ἐγκώμιον, ὅπως
 τὸ ἀντιλαμβάνεται ὁ κόσμος (198d), δὲν ἦτον ὁ λόγος του. Ἦτο
 κάτι τελείως διαφορετικόν, συζήτησις μαζὶ καὶ ἀποκάλυψις.

κράτης, οἱ ἄλλοι μὲν τὸν συνέχαιραν, ἐνῶ δ' Ἀριστοφάνης ἐδοκίμασε κάτι νὰ προσθέσῃ
 Ἄλκιβιάδου ἐπὶ τοῦ λόγου¹, ἐπειδὴ τὸν εἶχεν
 εἴσοδος* ὑπαινιχθῆ ὁ Σωκράτης κατὰ τὴν ὁμιλίαν του². Ἐξαφνα ἔγινε τρομερὸς θόρυβος εἰς τὴν ἐξώθυραν³ ἀπὸ κτυπήματα, ὡς νὰ ἦτον συντροφιά μεθυσμένων⁴, καὶ ἤκουσαν αὐλητρίδος φωνὴν⁵. Τότε ὁ Ἀγάθων εἶπεν: «Ἐ σεῖς παιδιά, δὲν πᾶτε νὰ ἰδῆτε τί τρέχει; Καὶ ἂν εἶναι κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας, τὸν προσκαλεῖτε· ἂν ὄχι, δ τοῦ λέγετε, πὼς δὲν πίνομεν πλέον, μόνον ἀναπαυόμεθα⁶». Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ ἤκουσαν εἰς τὴν αὐλὴν⁷ τοῦ Ἄλκιβιάδου τὴν φωνήν. Μεθυσμένος εἰς τὰ γερά καὶ μὲ φωνὴν θορυβώδη, ἔρωτοῦσε ποῦ εἶναι ὁ Ἀγάθων καὶ ἐζητοῦσε νὰ τὸν ὀδηγήσουν πρὸς τὸν Ἀγάθωνα⁸. Πράγματι τοὺς τὸν ὀδηγήσαν μέσα, ἢ αὐλητρίς ἢ ὁποῖα τὸν ὑπεβάσταζε καὶ μερικοὶ ἄλλοι τῆς ἀκολουθίας του. Ἔτσι ἐπρόβαλεν εἰς τὴν εἴσοδον στεφανωμένους⁹ μ' ἕνα στέφανον πυκνὸν ἀπὸ

* Πρβλ. Εἰσαγ. II § 11.

1. Τὸ ἐπὶ τοῦ λόγου συνέθεσα μὲ τὸ λέγειν τι. Ἄν συνδεθῆ μὲ τὸ λέγων, θὰ πρέπη ν' ἀναφέρεται εἰς τὸν λόγον τῆς Διοτίμας, τὸν ὁποῖον μεταβίβασεν ὁ Σωκράτης, ὄχι εἰς τὸν λόγον τοῦ Ἀριστοφάνους.

2. 205d. Πρβλ. ἄνωτ. σ. 153,5.

3. Αὐλειος θύρα δὲν εἶναι ἡ θύρα τῆς αὐλῆς μὲ τὴν σημερινὴν χρῆσιν, ποῦ ἀντιτίθεται εἰς τὴν κυρίαν εἴσοδον, ἀλλὰ ἡ ἐξώθυρα, ἥτις ὀδηγεῖ διὰ διαδρόμου εἰς τὴν αὐλὴν. Διότι εἰς τὸ ἀρχαῖον σπίτι κανονικῶς δὲν ὑπῆρχε κατ' εὐθείαν εἴσοδος ἀπὸ τὸν δρόμον πρὸς τὰ δωμάτια. Τὸ ἰσόγειον ἀλλωστε πρὸς τὴν θύραν δωμάτων ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς θυρωρεῖον. Τὰ κυρίως δωμάτια εὐρίσκοντο εἰς τὸ βάθος τῆς αὐλῆς, πρὸς τὴν ὁποῖαν εἰσέρχεται ὁ Ἀλκιβιάδης, ἀφοῦ τοῦ ἤνοιξαν. Αἱ θύραι, ποῦ ἀναφέρονται κατόπιν 212d, εἶναι ἡ ἀγούσα ἐκ τῆς αὐλῆς πρὸς τὴν αἴθουσαν, ἢ μεταυλος.

4. Κωμασταὶ ἦσαν συντροφιά μεθυσμένων, οἱ ὁποῖοι, ἐπιστρέφοντες ἀπὸ καμῖαν διασκεδάσαν εἰσῆρχοντο εἰς ὅσα σπίτια εἶχαν μάθει πὼς ἐδίδοτο τραπέζι, ἀκάλεστοι καὶ βίαιοι, ὅπως γίνεται εἰς ἡμᾶς κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Ἀπόκρεων. Ὁ Ἀλκιβιάδης δὲν ἔρχεται μὲ ἄλλους κωμαστάς, ἀλλὰ μόνον μὲ τὴν αὐλητρίδα καὶ τοὺς δούλους του.

5. Ὅχι τὴν μουσικὴν τοῦ αὐλοῦ τῆς, διότι ἀπίθανον εἶναι νὰ ἔπαιζε τὴν ὥραν ποῦ ἐθορυβοῦσαν εἰς τὴν θύραν· ἤκουσαν ἀπλούστατα φωνὴν γυναικεῖαν καὶ ἐφαντάσθησαν ὅτι ἐπρόκειτο

- μὲν ἐπαινεῖν, τὸν δὲ Ἄριστοφάνη λέγειν τι ἐπιχειρεῖν, ὅτι ἐμνήσθη αὐτοῦ λέγων ὁ Σωκράτης, περὶ τοῦ λόγου (205d). καὶ ἐξαίφνης τὴν αὐλειον θύραν κρουομένην πολὺν ψόφον παρασχεῖν ὡς
- 5 κωμαστῶν, καὶ αὐλητρίδος φωνὴν ἀκούειν. τὸν οὖν Ἀγάθωνα Παῖδες, φάναι, οὐ σκέψεσθε; καὶ ἔάν μὲν τις τῶν ἐπιτηδείων ἦ, καλεῖτε· εἰ δὲ μή, d λέγετε ὅτι οὐ πίνομεν, ἀλλ' ἀναπαυόμεθα ἤδη. Καὶ οὐ πολὺ ὕστερον Ἄλκιβιάδου τὴν φω-
- 10 νὴν ἀκούειν ἐν τῇ αὐλῇ, σφρόδρα μεθύοντος καὶ μέγα βοῶντος, ἐρωτῶντος ὅπου Ἀγάθων καὶ κελεύοντος ἄγειν παρ' Ἀγάθωνα. ἄγειν οὖν αὐτὸν παρὰ σφᾶς τὴν τε αὐλητρίδα ὑπολαβοῦσαν καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ἀκολουθῶν, καὶ ἐπι-
- 15 στῆναι ἐπὶ τὰς θύρας, ἐστεφανωμένον αὐτὸν κίττου τέ τινα στεφάνῳ δασεῖ καὶ ἴων καὶ ται-

1 ἐπιχειρεῖν λέγειν τι Ox 3 περὶ τοῦ: περὶ τοῦ Mazon; post Σωκράτης, interpunxit Sykutris || αὐλειον T³ Ox: αὐλιον BTW 4 κρουομένην BWOx: κροτουμένην T || ὡς: καὶ veī καὶ ὡς Ast 7 ἔάν: αν Ox 8 ἀλλ' ἀναπαυόμεθα (sc. τοῦ πότου cf. ἀναψυχῆς 176a ἀπειρήκατε 176c) BTW: ἀλλα παυ[ομεθα] Ox 11 ὅπου: ὅπου εἶη Richards; at in oratione recta ἔστιν saepe omititur cf. e. g. Soph. Antig. 318. 385 12 ἄγειν (1): ἔ γγειν Hirschig || ἄγειν (2): ἀγει Ox1

περὶ αὐλητρίδος, ἢ ὅποια συνῶδευε συνήθως τοιαύτας νυκτερινὰς περιοδείας.

6. *Οχι πρὸς ὕπνον, ἀλλ' ἀπὸ τὴν πόσιν ἀπλῶς.

7. *Ὡστε οἱ ὑπηρεταὶ ἐξηκρίβωσαν, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀναπαύσεως τοῦ σπιτιοῦ, καὶ τοὺς ἠνοιζαν.

8. *Ἡ ἐπανάληψις τοῦ Ἀγάθωνος χαρακτηρίζει τὸν μεθυσμένον, ἀλλὰ καὶ τὸν κακομαθημένον καὶ θορυβώδη νεανίαν, ποῦ θέλει ἀμέσως νὰ τοῦ ἐκτελοῦν ὅ,τι διατάξῃ: Ποῦ εἶν' ὁ Ἀγάθων, στὸν Ἀγάθωνα θέλω νὰ με πάτε.

9. *Ἐρχετ' ἐπομένως ἀπὸ ἄλλο συμπόσιον. Τὸ στεφάνι τοῦ εἶναι ἀπὸ κισσόν καὶ μενεξέδες, διότι εἶναι χειμῶνας καὶ δὲν ὑπάρχουν ρόδα ἢ ἄλλα ἀνθη. Αἱ ταινίαι ἦσαν σύμβολον τῆς νίκης (πρβλ. τὸν Ἀναδοῦμενον τοῦ Πολυκλείτου), τὰς προώριζεν ἐπομένως διὰ τὸν Ἀγάθωνα. Ἀλλὰ μεθυσμένος καθὼς ἦτο, τὰς ἔβαλεν ὄλας εἰς τὸ κεφάλι τοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀκαταστασία, ὅπως καὶ ἡ πυκνότης τοῦ στεφάνου (στεφάνοις κατάπατος Ἄριστοφ. Ἰππῆς 502) εἶναι δεῖγμα τοῦ ἀτασθάλου χαρακτήρος τοῦ.

κισσὸν καὶ ἀπὸ μενεξέδες καὶ μὲ πλῆθος ταινίας εἰς ε
 τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε: «Παιδιὰ γειά σας¹. *Ἐνα με-
 θυσμένον ἄνθρωπο, μὰ στὰ γερά², τὸν δέχεσθε στὴ
 συντροφιά σας; *Ἡ νὰ στολίσωμε μόνον τὸ κεφάλι
 τοῦ Ἀγάθωνος, ἀφοῦ εἶν' αὐτὸς ὁ σκοπὸς μας, ποῦ
 ἤλθαμεν ἐδῶ, καὶ ὕστερα πάλι νὰ φύγωμε; *Ἐγώ,
 πρέπει νὰ σᾶς τὸ πῶ, ἐχθές³ δὲν μοῦ ἐστάθη δυνατόν
 νὰ ἔλθω. *Ἐρχομαι τώρα μὲ τὰς ταινίας εἰς τὸ κε-
 φάλι, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ στεφανώσω ἀπὸ τὸ δικό μου τὸ
 κεφάλι τὸ κεφάλι τοῦ πρώτου εἰς τὴν λογιότητα⁴
 καὶ εἰς τὴν ωραιότητα (γιὰ νὰ ἐκφρασθῶ ἔτσι). Θὰ
 γελᾶτε ἴσως εἰς βάρος μου, πὼς εἶμαι μεθυμένος⁵.
 Μὰ ἐγώ, καὶ σεῖς νὰ γελᾶτε, τὸ ξέρω καλά, πὼς λέ- 213
 γω τὴν ἀλήθειαν. Ἐλᾶτε λοιπόν! λέγετε ἀμέσως:
 μὲ συμφωνία⁶, νὰ μῶ ἢ νὰ μὴ μῶ; Θὰ πῆτε μαζὶ
 μου ἢ ὄχι;»

*Ὅλοι τότε μὲ θορυβώδεις ἐπιδοκιμασίας τὸν ἐ-
 φώναζαν νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ λάβῃ θέσιν καὶ ὁ Ἀγά-
 θων ἐπίσης τὸν ἐπροσκαλοῦσε. Καὶ ἐκεῖνος ἐπροχω-
 ροῦσε πρὸς αὐτὸν ὀδηγούμενος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους
 του καὶ ἐκεῖ ποῦ ἐζητοῦσε ἐν τῷ μεταξὺ νὰ ξετυλίξῃ
 τὰς ταινίας διὰ νὰ τὸν στολίσῃ, τοῦ ἔπεσαν εἰς τὰ
 μάτια του ἐμπρός⁷, καὶ ἔτσι δὲν παρετήρησε τὸν Σω-
 κράτην, ἀλλὰ ἐκάθισε πλησίον τοῦ Ἀγάθωνος μεταξὺ
 τοῦ Σωκράτους καὶ ἐκείνου· εἶχε κάμει ὁ Σωκράτης
 τόπον προηγουμένως διὰ νὰ τὸν βάλουν νὰ καθίσῃ⁸.

1. *Ἡ προσφώνησις ἄνδρες (ἀντὶ ὧ ἄνδρες) εἶχε πάντοτε
 τὸν χαρακτήρα οἰκειότητος ἢ καὶ ὑπερβολικῆς ζωηρότητος, ὡς
 νὰ μὴν ἐχῇ κανεὶς καιρὸν νὰ προσθέσῃ τὸ ὦ. Πρβλ. 172a Ἀπολ-
 λόδωρος, 213c Ἀγάθων, 176a ἄνδρες.

2. Τοῦ μεθυμένου τὸ ὄφος ἀποδίδει ἐπίσης ἢ ἐπίταξις τοῦ
 πᾶνυ σφόδρα, ἢ ἐπανάληψις τῆς λέξεως κεφαλῆ, ἢ χρῆσις μι-
 κρῶν διακεκομμένων προτάσεων, ἢ ἀνησυχία μήπως οἱ ἄλλοι γε-
 λοῦν εἰς βάρος του, ἢ ἀνάμειξις εὐγενείας καὶ βιαιότητος (τοὺς
 ἐρωτᾷ ἂν τὸν θέλουν εἰς τὴν συντροφίαν των, καὶ κατόπιν τοὺς
 θέτει ὄρους) καὶ ἄλλα.

3. ποῦ ἦτον ἡ κυρία ἐορτὴ. *Ἐλειψαν λοιπόν καὶ ὁ Σωκρά-
 τής (174a) καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης· συμβολικόν αὐτό.

4. Διότι ὡς ποιητὴς διεκρίθη καὶ ἐνίκησεν εἰς τοὺς πνευμα-
 τικοὺς ἀγῶνας.

5. Θὰ γελᾶσουν ὄχι διὰ τὸ στεφάνωμα τοῦ Ἀγάθωνος,
 ἀλλὰ διὰ τὸν τρόπον τοῦ στεφνώματος (τὰς ταινίας ἔχει δέσει
 εἰς τὸ κεφάλι του, δὲν τὰς κρατεῖ εἰς τὰ χέρια), διὰ τὴν ἐμφά-

νίας ἔχοντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πάνυ πολλὰς, e
καὶ εἶπεῖν· Ἄνδρες, χαίρετε. μεθύοντα ἄνδρα
πάνυ σφόδρα δέξεσθε συμπότην; ἢ ἀπίωμεν,
ἀναδήσαντες μόνον Ἀγάθωνα, ἐφ' ᾧ περ ἤλθο-
5 μεν; ἐγὼ γάρ τοι, φάναι, χθὲς μὲν οὐχ οἶός τ'
ἐγενόμην ἀφικέσθαι· νῦν δὲ ἤκω ἐπὶ τῇ κεφαλῇ
ἔχων τὰς ταινίας, ἵνα ἀπὸ τῆς ἐμῆς κεφαλῆς
τὴν τοῦ σοφωτάτου καὶ καλλίστου κεφαλῆν, ἵν'
εἴπω οὕτωσί, ἀναδήσω. ἄρα καταγελάσεσθέ
10 μου ὡς μεθύοντος; ἐγὼ δέ, κἂν ὑμεῖς γελάτε, 213
ὅμως εἰ οἶδ' ὅτι ἀληθῆ λέγω. ἀλλὰ μοι λέγετε
αὐτόθεν· ἐπὶ ῥητοῖς, εἰσὶν ἢ μή; συμπίεσθε ἢ οὐ;

Πάντας οὖν ἀναθορυβῆσαι καὶ κελεύειν εἰσ-
ιέναι καὶ κατακλίνεσθαι, καὶ τὸν Ἀγάθωνα
15 καλεῖν αὐτόν. καὶ τὸν λέναι ἀγόμενον ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων, καὶ περιαιρούμενον ἅμα τὰς ταινίας
ὡς ἀναδήσοντα, ἐπίπροσθε τῶν ὀφθαλμῶν ἔχον-
τα, οὐ κατιδεῖν τὸν Σωκράτη, ἀλλὰ καθίζεσθαι
παρὰ τὸν Ἀγάθωνα ἐν μέσῳ Σωκράτους τε
20 καὶ ἐκείνου· παραχωρῆσαι γὰρ τὸν Σωκράτη

3 δέξεσθε B OX² (δέξεσθαι OX¹): δέξασθαι TW 4 ᾧ περ B:
ὑπερ TW OX || ἤλθομεν] ἤχθομεν B corr. B² 5 εχθες OX || οἶός τ':
οἶς τ' B corr. B² 8 κεφαλῆν post οὕτωσί iter. W || ἵν' εἴπω Orelli:
ἐάν εἴπω codd. ἀνειπῶν Hermann (ἐάν ἀνειπῶ Winkelmann) ἐάν
εἰσὶν Bergk del. FAWolf alii alia ἐάν εἴπω οὕτωσί post ἄρα
trp. Ast. 9 καταγελάσεσθαι W 13 κελεύει B corr. B²

νισίν του καὶ διὰ τὸν τρόπον τῆς εἰσόδου του. Ἡ ἀπαγγελία
τοῦ ἐγκωμίου τοῦ Ἀγάθωνος γίνεται μὲ τόσον στομφώδη τόνον,
ὥστε νὰ τὴν εὗρουν γελοῖαν οἱ συμπόται· τὸ παρατηρεῖ καὶ ὁ
Ἀλκιβιάδης.

6. Τὴν τήρησίν τῆς θ' ἀξιῶσῃ κατόπιν 213e.

7. Ὅπως τὸν ἐχειραγωγούσαν, ἔπεσαν αἱ ταινίαι πρὸς τὰ
ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια του ἐπάνω (ἐπίπροσθε), καὶ ἔτσι δὲν εἶδε
τὸν Σωκράτη. Κακῶς μερικοὶ δέχονται ὡς ἀντικείμενον τοῦ
ἔχοντα τὸν Σωκράτη.

8. Δὲν ἠμποροῦσε νὰ στέκεται ὀρθος περισσότερο καιρὸν.
Τοῦ καθίζειν ὑποκείμενον εἶναι τοὺς ἄγοντας, τὸ δὲ ἐκείνον
(δηλ. τὸν Ἀλκιβιάδην) ἀντικείμενον.

“Όταν ἐκάθισε πλησίον τοῦ Ἀγάθωνος, τὸν ἐφίλησε ὁ καὶ τοῦ ἔδενε τὰς ταινίας. Εἶπε τότε ὁ Ἀγάθων: «Λύσετε, παιδιά, τὰ σανδάλια τοῦ Ἀλκιβιάδου, διὰ νὰ πλαγιάσῃ μαζί μας ὡς τρίτος». «Εὐχαρίστως» εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης· «ἀλλὰ ποῖος εἶν’ αὐτὸς ὁ τρίτος συμ- πότης;» καὶ συγχρόνως στρεφόμενος βλέπει τὸν Σωκράτη. Μόλις τὸν εἶδε, ἐπήδησεν ἀπὸ τὴν θέσιν του καὶ ἐφώνησε: «Θεέ μου! τί ἦταν αὐτό¹; Ὁ Σωκράτης ἐδῶ; Καρτέρι² πάλι μοῦ εἶχες στήσει αὐτοῦ πού ἐξάπλωσες, ὅπως συνήθιζες πάντα νὰ προβάλλῃς ἐξα- φνικὰ ἐκεῖ πού δὲν ἐπερίμενα διόλου πὼς θὰ εἶσαι; Καὶ τώρα πάλι τί θέλεις ἐδῶ πού ἦλθες; Καὶ ἔπειτα τί ἐπῆγες καὶ ἐξάπλωσες ἐδῶ καὶ ὄχι μὲ τὸν Ἀριστοφάνην ἢ μ’ ὁποιονδήποτε ἄλλον, πού εἶναι ἀστεῖος καὶ τοῦ ἀρέσει νὰ εἶναι³; Μόνον, εἶχες δὲν εἶχες, τὰ ἐκατάφερες νὰ πάρῃς θέσιν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ πρώτου ἐδῶ μέσα εἰς τὴν ὠραιότητα⁴;»

Καὶ ὁ Σωκράτης «Ἀγάθων» εἶπε «κοίταξε νὰ μὲ προστατεύσῃς. Ὁ ἔρωσ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ἔχει καταντήσῃ δι’ ἐμὲ βάσανον ὄχι μικρόν. Ἀπὸ τὸν καιρὸν δηλαδὴ πού τὸν ἐρωτεύθην, δὲν ἔχω πλέον τὸ δικαίωμα μὴτε τὸ βλέμμα μου νὰ στρέψω μὴτε τὸν λόγον ν’ ἀπευθύνω εἰς κανέναν ἀπολύτως ὠραῖον νέον⁵ εἰ δ’ ἄλλως, αὐτὸς ἐδῶ μοῦ δημιουργεῖ ἀπὸ ζηλοτυπίαν καὶ φθόνον⁶ ἀπίστευτα πράγματα,

1. Ἡράκλειος ἔλεγε πάντοτε, ὅταν ἀντίκρουζαν τίποτε τερατώδες καὶ τρομερὸν, διὰ τὸ ὅποιον ἐχρειάζετο ἕνας Ἡρακλῆς. Ἄν δὲν ἐφοβοῦμην τὸν ἀναχρονισμόν, θὰ μετέφραζα: Παναγία μου! Ὁ παρατατικός τί ἦν, ἀντί τί ἐστί, ἀπαντᾷ καὶ εἰς τὴν νεωτέραν γλῶσσαν. Ὁ λέγων σκέπτεται τὴν στιγμήν πού εἶδε καὶ ἔζησε τὸ τρομερὸν πρᾶγμα⁵ ἔτσι ὁ τρόμος τοῦ μεταφερόμενος εἰς τὴν ἐντύπωσιν, ὄχι εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀντικείμενον, γίνεται ζωηρότερος καὶ ἐσωτερικώτερος.

2. Ἡ εἰκὼν εἶναι ἀπὸ τὸ κυνήγιον, μὲ τὸ ὅποιον παρεμβάλ- λετο ὁ ἔρωσ³ πρβλ. ἀνωτ. σ. 142,3. Ὁ Ἀλκιβιάδης γνωρίζει ὅτι ὁ Σωκράτης δὲν εἶν’ ἐρωτευμένος, ἀλλὰ δι’ αὐτὸ αἰσθάνεται καὶ περισσότερο ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ψυχικὴν του γαλήνην τὴν παρουσίαν του.

3. Ὅχι βούλεται ἕτερον τοιοῦτον παρ’ ἑαυτῷ εἶναι, ἀλλὰ: εἶναι κωμικός καὶ τὸ θέλει νὰ εἶναι· ἔτσι θ’ ἀνεχθῆι πλησίον του ἕνα σκώπητῃ

4. Καὶ τώρα πάλιν ἔσπευσε νὰ κάμῃ θέσιν διὰ τὸν ἀκόμη ὠραιότερον, τὸν Ἀλκιβιάδην (213b).

ὡς ἐκείνον καθίζειν. παρακαθεζόμενον δὲ αὐτὸν ἔ-
 ἀσπάζεσθαι τε τὸν Ἀγάθωνα καὶ ἀναδεῖν. Εἶ-
 πεῖν οὖν τὸν Ἀγάθωνα. Ὑπολύετε, παῖδες,
 Ἀλκιβιάδην, ἵνα ἐκ τρίτων κατακέηται.— Πάνυ
 5 γε, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην ἄλλὰ τίς ἡμῖν ὄδε
 τρίτος συμπότης; Καὶ ἅμα μεταστρεφόμενον
 αὐτὸν ὄραν τὸν Σωκράτη, ἰδόντα δὲ ἀναπηδησαι
 καὶ εἰπεῖν ὦ Ἡράκλεις, τουτί τί ἦν; Σωκρά-
 τῆς οὗτος; ἔλλοχῶν αὖ με ἐνταῦθα κατέκεισο,
 10 ὥσπερ εἰώθεις ἐξείφνης ἀναφαίνεσθαι ὄπου ἐγὼ
 ὦμην ἦκιστά σε ἔσεσθαι. καὶ νῦν τί ἦκεις; καὶ
 τί αὖ ἐνταῦθα κατεκλίνης καὶ οὐ παρὰ Ἀριστο-
 φάνει, οὐδὲ εἴ τις ἄλλος γελοῖος ἔστι τε καὶ
 βούλεται, ἀλλὰ διεμηχανήσω ὄπως παρὰ τῷ
 15 καλλίστῳ τῶν ἔνδον κατακέησει;

Καὶ τὸν Σωκράτη Ἀγάθων, φάναι, ὄρα εἶ
 μοι ἐπαμύνεις ὡς ἐμοὶ ὁ τούτου ἔρωσ τοῦ ἀν-
 θρώπου οὐ φαθλον πρᾶγμα γέγονεν. ἀπ' ἐκεί-
 νου γάρ τοῦ χρόνου, ἀφ' οὗ τούτου ἠράσθην,
 20 οὐκέτι ἔξεστί μοι οὔτε προσβλέψαι οὔτε διαλε-
 χθῆναι καλῶ οὐδ' ἐνί, ἦ οὔτοσι ζηλοτυπῶν με

1 ὡς: ὄστ' Kvicala at cf. Protag. 330e ὡς ἐκείνον καθίζειν secl.
 Badham [Vahlen] || καθίζειν (sc. τοὺς ἀγοντας ἀνθρώπους) BTW:
 κατιδε[iv] Ox κατεῖδεν Grenfell—Hunt 5 ὄδε τρίτος Wox: ὄδε
 τρίτος B τρίτος ὄδε T 7 ὄρα B 8 τουτί τί ἦν TWox: τουτ'
 εἰπεῖν BWYp 9 ἐνλοχῶν B corr. B² 12 καὶ Hermann: ὡς codd.
 [Vahlen] Galli (lac. in Ox) πῶς Hug 13 οὐδὲ Box: οὔτε TW 14
 διεμηχανήσω: τ[ι]εμηχανήσω Ox 17 ἐπαμυνεῖς Stephanus || ὁ: οὐ
 W 18 οὐ: οὐ B corr. B² 21 οὐδενί TW || οὔτοσι BW: οὔτωσι W² οὔ-
 τοσι⁺⁺⁺T οὔτοσι πως Coisl. 155

5. Ζηλοτυπία καὶ φθόνος εἶναι ἐδῶ διαφορτικοὶ ἀπόψεις
 μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πράξεως: ὁ Ἀλκιβιάδης ἀγανακτεῖ, πού
 προσέχει ἄλλον, στενοχωρεῖται ἐπομένως διὰ τὴν ἀτομικὴν του
 ζημίαν (ζηλοτυπία), ἀλλὰ καὶ θέλει νὰ μὲ στερήσῃ τῆς εὐχαρι-
 στήσεως, πού μοῦ προσφέρει ἢ συντροφιά τῶν ἄλλων· αὐτὸ εἶναι
 φθόνος, πρβλ. Φαίδρ. 239a.

καὶ μὲ ὑβρίζει καὶ μόλις συγκρατεῖται ἀπὸ τὸ νὰ μοῦ βάλῃ χέρι¹. Κοίτα λοιπὸν νὰ μὴ μοῦ κάμῃ καὶ τώρα τίποτε. Ἔλα, προσπάθησε νὰ μᾶς συμφιλιώσῃ· εἰ δὲ μὴ, ἂν ζητήσῃ νὰ βιαιοπραγήσῃ, βοήθησέ με. Διότι ἐγὼ τρέμω πολὺ τὴν παραφορὰν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν προσήλωσίν του εἰς τὸν ἔραστήν². «ἘΑ ὄχι! συμφιλιώσις μεταξὺ μας» εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης «εἶναι ἀδύνατος³. Ἄς εἶναι ὁμως! δι' αὐτὰ ὅλα θὰ σὲ τιμωρήσω ἄλλοτε⁴. Τώρα» προσέθεσε «δῶσε μου, Ἀγάθων, ἓνα μέρος ἀπὸ τὰς ταινίας, διὰ νὰ στολίσω καὶ τοῦτου τὴν θαυμασίαν αὐτὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ μὴ μοῦ παραπονηθῆται, πὼς ἐστεφάνωσα σέ, ἐνῶ αὐτὸν ποῦ εἶν' ἐντούτοις νικητῆς εἰς ὄλους μέσα τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὸ πνεῦμα, ὄχι μόνον προχθές, ὅπως σὺ, ἀλλὰ πάντοτε. τὸν ἀφήκα ἀστεφάνωτον». Καὶ συγχρόνως ἐπῆρεν ἀπὸ τὰς ταινίας, ἔδωσε τὴν κεφαλὴν τοῦ Σωκράτους καὶ ἔπειτα ἐξαπλώθη⁵.

31. Ὅταν εὐρέθη ἐξαπλωμένος, εἶπε: «Καὶ τώρα, παιδιὰ, μοῦ φαίνεται, σὰ νὰ μὴν εἴσθε μεθυσμένοι⁶. Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ σᾶς τὸ ἐπιτρέψω· νὰ πιῆτε πρέπει· αὐτὴ ἦτον ἄλλωστε ἡ συμφωνία μας⁷. Λοιπὸν! πρόεδρον τῆς οἰνοποσίας ἐκλέγω, μέχρις ὅτου πιῆτε σείς ἱκανοποιητικά, τὸν... ἑαυτό μου. Ἄς φέρουν λοιπὸν,

1. Τὸ ξυλοκόπημα ἦτο (καὶ εἶναι) συνήθης ἐκδήλωσις ζηλοτυπίας· πρβλ. Ἀριστοφ. Πλουτ. 1014, ὅπου ἡ γραῖα παραπονεῖται, ὅτι ἐξυλοκοπεῖτο ὀλόκληρον ἡμέραν ἀπὸ τὸν ἔραστήν της, διότι τὴν ἐγλυκοκοίταξεν ἓνας ἄλλος.

2. Ὁ Ἀλκιβιάδης, ὁ ἐρώμενος, δὲν αἰσθάνεται ἔρωτα, ἀλλὰ φιλίαν πρὸς τὸν Σωκράτην. Ἀλλ' ἡ ζηλοτυπία του ἀποδεικνύει ἴσα-ἴσα τὸ ἀντίθετον· θὰ τὸ ὁμολογήσῃ κατόπιν καὶ ὁ ἴδιος 222b.

3. Πόση τραγικὴ εἰρωνεία κρύπτεται εἰς τὴν φράσιν αὐτήν! Πράγματι, ὁ Ἀλκιβιάδης δὲν συνεφιλιώθη μὲ τὸν Σωκράτη, μὲ τὸ καλύτερον τοῦ ἐγώ, καὶ ἐβάδισε τὸν δρόμον τοῦ ὀλέθρου, τοῦ ἠθικοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ.

4. Ἡ τιμωρία θὰ τοῦ ἐπιβληθῇ κατόπιν 214e, καὶ ἀπὸ τὴν τιμωρίαν θ' ἀνακύψῃ ἓνα ἐγκώμιον! Θέλομεν μεγαλυτέραν ἀπόδειξιν, πόσον βαθὺς εἶναι ὁ ἔρωσ του πρὸς τὸν Σωκράτην;

5. Ὁ Ἀλκιβιάδης εἶχε καθίσει κατ' ἀρχάς. Ἐπειτα τοῦ ἀφῆρεσαν τὰ σανδάλια, ἀλλὰ πρὶν προφθάσῃ νὰ πλαγιάσῃ, ἀντελήφθη τὸν Σωκράτη καὶ ἀνεπήδησεν. Ὁρθίος στεφανώνει τὸν Σωκράτη καὶ ἀνταλλάσσει μερικά λόγια. Τώρα ἐξαπλώνεται. Ἀλλὰ ἔχει ἤδη διαταραχθῆ· ὅλα τοῦ φαίνονται σοβαρὰ καὶ θλιβερά.

καὶ φθονῶν θαυμαστὰ ἐργάζεται καὶ λοιδορεῖ-
 ταί τε καὶ τῷ χεῖρι μόγις ἀπέχεται. ὄρα οὖν μῆ
 τι καὶ νῦν ἐργάσεται· ἀλλὰ διάλλαξον ἡμᾶς,
 ἢ ἔάν ἐπιχειρῆ βιάζεσθαι, ἐπάμυνε, ὡς ἐγὼ τὴν
 5 τούτου μανίαν τε καὶ φιλεραστίαν πάνυ ὀρρωδῶ.
 —'Ἄλλ' οὐκ ἔστι, φάναι τὸν Ἄλκιβιάδην, ἐμοὶ
 καὶ σοὶ διαλλαγή. ἀλλὰ τούτων μὲν εἰς αὐθίς
 σε τιμωρήσομαι· νῦν δέ μοι, Ἀγάθων, φάναι,
 μετάδος τῶν ταινιῶν, ἵνα ἀναδήσω καὶ τὴν
 10 τούτου ταυτηνὴ τὴν θαυμαστὴν κεφαλὴν καὶ μὴ ε
 μοι μέμφηται, ὅτι σέ μὲν ἀνέδησα, αὐτὸν δέ νι-
 κῶντα ἐν λόγοις πάντας ἀνθρώπους, οὐ μόνον
 πρῶν ὡσπερ σύ, ἀλλ' αἰεὶ, ἔπειτα οὐκ ἀνέδη-
 σα. καὶ ἄμ' αὐτὸν λαβόντα τῶν ταινιῶν ἀνα-
 15 δεῖν τὸν Σωκράτη καὶ κατακλίνεσθαι.

31. Ἐπειδὴ δὲ κατεκλίνη, εἶπεν· Εἶεν δὴ,
 ἄνδρες· δοκεῖτε γάρ μοι νήφειν. οὐκ ἐπιτρε-
 πτέον οὖν ὑμῖν, ἀλλὰ ποτέον· ὠμολόγηται γάρ
 ταῦθ' ἡμῖν. ἄρχοντα οὖν αἰροῦμαι τῆς πόσεως,
 20 ἕως ἂν ὑμεῖς ἱκανῶς πῖητε, ἐμαυτόν. ἀλλὰ

1 θαυμαστὰ ΒΟx: θαυμάσια TW 2 μόλις T³ 4 ἐπάμυνοι B 8 ὁ
 Ἀγάθων Sauppe, fort. recte 9 ἀναδήσω καὶ TWΟx: ἀναδησώμε-
 θα B ἀναδησώμεν καὶ Hermann 11 σέ μὲν—Σωκράτης p. 209,14
 deficit Ox 18 οὖν om. B

θέλει κάπου νὰ ξεσπάσῃ, καὶ διατάσσει ν' ἀρχίσῃ ἡ οἰνοποισία,
 μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ λησμονήσῃ. Ἄλλὰ ποῦ; Χωρὶς νὰ τὸ
 θέλῃ, ξαναγυρίζει εἰς τὸν Σωκράτην. Ἀληθινὰ θ' ἀνακουφισθῇ,
 μόνον διὰν διηγηθῇ τὴν τραγωδίαν τῆς ψυχῆς του.

6. Δικαιολογεῖ τὰ ἐπόμενα. Αἱ σύντομοι φράσεις χαρακτηρί-
 ζουν τὴν ἐσωτερικὴν του ταραχὴν, ἀλλὰ καὶ τὸν δεσποτικόν του
 χαρακτήρα.

7. Ἀνωτέρω 213a. Ἄρχων τῆς πόσεως ἢ βασιλεὺς ὠρίζετο
 δι' ἐκλογῆς ἢ διὰ κλήρου ἢ δι' ἀστραγάλων ἕνας ἐκ τῶν συμ-
 ποτιῶν, ὁ ἀνθεκτικώτερος εἰς τὸ κρασί. Ὁ Πλάτων Νόμ. 640d
 ὀρίζει, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι νήφων καὶ φρόνιμος ὁ ἀρχων. Ἐδῶ
 συμβαίνει τὸ ἀντίθετον· ὁ μεθυμένος ὀρίζεται ἀρχων τῶν νηφα-
 λίων. Πρβλ. Εἰσαγ. I § 3.

Ἄγάθων ἂν ὑπάρχη κανένα ποτήρι μεγάλο. Ἡ μᾶλλον ὄχι, δὲν χρειάζεται τιποτε. Φέρε μου ἐδῶ» λέγει «σὺ παιδί, ἐκείνο ἐκεῖ τὸ κρυωτῆρι¹» τὸ εἶχε παρατηρήσει πού ἐχωροῦσε περισσότερο ἀπὸ δύο λίτρας². Ἔβαλε νὰ τοῦ τὸ γεμίσουν, τὸ ἐξεκένωσε πρῶτα ὁ ἴδιος, καὶ ὕστερα ἔδωσε διαταγὴν νὰ τὸ γεμίσουν³ καὶ τοῦ Σωκράτους, προσθέτων «Μὲ τὸν Σωκράτη βέβαια, κύριοι, δὲν ἔχει πέρασιν τὸ τέχνασμα μου ὅσον νὰ τοῦ προστάξης, θὰ τ' ἀδειάσῃ, χωρὶς τὴν πιθανότητα ποτὲ νὰ μεθύσῃ⁴».

Καὶ ὁ Σωκράτης, τὸν ἐκέρασε τὸ παιδί καὶ ἔπινε. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ἐρυξίμαχος εἶπε: «Ἀλκιβιάδη, τί εἶν' αὐτὸ πού κάνομεν; ἔτσι χωρὶς ἀνάμεσα καμμίαν συνομιλίαν⁵ ἢ κανένα τραγοῦδι θὰ πίνωμεν, κυριολεκτικῶς σάν τοὺς διψασμένους;» Ὁ Ἀλκιβιάδης⁶ τότε εἶπε: «Ἐρυξίμαχε, υἱὲ ὑπέροχε ἀπὸ ὑπέροχον καὶ πολὺ φρόνιμον πατέρα⁷, σὲ χαιρετῶ!» «Εὐχαριστῶ, παρομοίως» ἀπήντησεν ὁ Ἐρυξίμαχος, «Μά, λέγε, τί πρόκειται νὰ κάνωμεν;» «Ὅ,τι ὀρίσης ἐσὺ. Πρέπει ἄλλωστε νὰ σὲ ὑπακούωμεν

ἕνας γιατρὸς ἀξίζει ὄσο χίλιοι.

Πρόσταξε λοιπὸν ὅ,τι θέλεις». «Τότε ἄκουσε» εἶπεν ὁ Ἐρυξίμαχος. «Ἡμεῖς, προτοῦ νὰ ἔλθῃς εἶχαμεν

1. Ψυκτῆρ ἦτο κάδος μεγάλος, ἐντὸς τοῦ οἴκου ἐτοποθετοῦσαν χιόνι, διὰ νὰ παγῶνῃ τὸ κρασί, πού περιείχετο εἰς ἄλλα μικρότερα δοχεῖα. Ὡστε ἐννοεῖ ὁ Ἀλκιβιάδης νὰ πίνουν «μὲ τὸν κάδον» τὸ κρασί. Εἰς τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους ψυκτῆρ ἢ ψυγεὺς ἦτο εἶδος ποτηρίου ἀνάλογος ἦτο ἡ σηματολογικὴ ἐξέλιξις τῆς λέξεως κρυωτῆρι, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν παρήχθη τὸ σημερινὸν κρωντῆρι.

2. Μία κοτύλη ἦτο τὸ τέταρτον περίπου (0,27) τῆς λίτρας. Τὸ ποσὸν εἶναι μέγανον, ὁ Ἐρυξίμαχος ἐντρομος ζητεῖ νὰ προλάβῃ τὸ κακόν.

3. Αὐτὸ ἐλέγετο προπίνειν ὁ συμποσίαρχος ἔπινε καὶ οἱ ἄλλοι ὑπεχρεῶνοντο νὰ πίνουν τὸ ἴδιον ποσόν. Εἰς μίαν κωμωδίαν τοῦ Ἀλέξιδος παραπονεῖται κάποιος: οὐ συμποσίαρχος ἦν γάρ, ἀλλὰ δῆμιος ὁ Χεραιῆς, κυάθους προπίνων εἴκοσι (ἕνας κύαθος = 1/6 κοτύλης). Ὁ Σωκράτης συνιστᾷ εἰς τὸ Συμπόσιον τοῦ Ξενοφῶντος 2,26 μικραῖς ταῖς κύλιξι πικνὰ ἐπιψακάζειν.

4. Περὶ τῆς ἀντοχῆς τοῦ Σωκράτους εἰς τὴν οἰνοποσίαν πρβλ. ἀνωτ. σ. 20,2.

5. Λόγους ἐπικυλικεῖους.

- φερέτω, Ἄγαθων, εἴ τι ἔστιν ἔκπωμα μέγα. μάλ-
 λον δὲ οὐδὲν δεῖ, ἀλλὰ φέρε, παῖ, φάναι, τὸν
 ψυκτῆρα ἐκεῖνον — ἰδόντα αὐτὸν πλεον ἢ ὀκτῶ 214
 κοτύλας χωροῦντα. τοῦτον ἐμπλησάμενον, πρῶ-
 5 τον μὲν αὐτὸν ἐκπιεῖν, ἔπειτα τῷ Σωκράτει κε-
 λεύειν ἐγγεῖν καὶ ἅμα εἰπεῖν· Πρὸς μὲν Σω-
 κράτη, ὧ ἄνδρες, τὸ σόφισμά μοι οὐδέν· ὁπό-
 σον γὰρ ἂν κελεύῃ τις, τοσοῦτον ἐκπιῶν, οὐδὲν
 μᾶλλον μὴ ποτε μεθυσθῆ.
- 10 Τὸν μὲν οὖν Σωκράτη ἐγχεάντος τοῦ παιδὸς
 πίνειν· τὸν δ' Ἐρυξίμαχον Πῶς οὖν, φάναι, ὧ
 Ἄλκιβιάδη, ποιοῦμεν; οὕτως οὔτε τι λέγομεν
 ἐπὶ τῇ κύλικι οὔτε τι ἔδομεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς
 ὡσπερ οἱ διψῶντες πίομεθα; Τὸν οὖν Ἄλκι- b
 15 βιάδην εἰπεῖν· ὦ Ἐρυξίμαχε, βέλτιστε βελτί-
 στου πατρὸς καὶ σωφρονεστάτου, χαίρε.— Καὶ
 γὰρ σὺ, φάναι τὸν Ἐρυξίμαχον· ἀλλὰ τί ποιῶ-
 μεν;—“Ὁ τι ἂν σὺ κελεύῃς· δεῖ γὰρ σοι πείθε-
 σθαι·
- 20 ἰητρός γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων (Λ 514)
 ἐπίταττε οὖν ὃ τι βούλει.—” Ἀκουσον δῆ, εἰ-
 πεῖν τὸν Ἐρυξίμαχον. ἡμῖν πρὶν σὲ εἰσελθεῖν,

1 φερέτω, Ἄγαθων, dist. Burnet φέρετ', ὧ Ἄγαθων, Cobet coll. Aristoph. Ran. 1479 || ἔκπομα B 4 τοῦτον οὖν Athenaeus 7 πόσον W 8 κε-
 λεύση TW 12 ποιῶμεν Laurent. IX 85 [ποιῶμεν - λέγωμεν - ἔδομεν
 Sommer] 13 οὔτε τι ἔδομεν TW: οὐτ' ἐπάδομεν B 14 ὡσπερ οἱ:
 ὡσπερὶ? Sykutris || Ἄλκιβιάδη TW 16 <παῖ> πατρὸς Richards
 || <σωφρονεστάτε> σωφρονεστάτου Sauppe 18 ἂν: δ' ἂν T δᾶν
 Burnet, fort. recte 20 ἰατρός BW

6. Τὸ σωφρονεστάτου (ὃ Ἄκουμενός ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ
 Ξενοφώντος ὡς συνιστῶν τὴν ἐγκράτειαν Ἀπομν. 3, 13, 2) ἐπεξ-
 ηγεῖ τὸ βελτίστου· ἢ ἀνωτερότης του συνίστατο εἰς τὴν μετριό-
 τητα εἰς τὰς ἡδονάς, καὶ ὁ Ἐρυξίμαχος εἶναι παιδί τοῦ πατέρα
 του. Ὁ Ἄλκιβιάδης τὸν γνωρίζει, καὶ ἀπὸ εὐγένειαν ἐνδίδει. Ἡ
 φράσις βέλτιστε κλπ. ἀπαρτίζει ἱαμβικὸν τρίμετρον, ὡς ἀπάντησις
 ἴσως εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἐρυξίμαχου νὰ τραγουδήσουν κάτι.

ἀποφασίσει νά ἐκφωνήσῃ ὁ καθένας μας μέ τήν σει-
 ρά του ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ ἕνα λόγον
 περὶ Ἔρωτος, τὸν ὠραιότερον ποῦ ἔμπορεῖ, καὶ νά
 τοῦ πλέξῃ τὸ ἐγκώμιον. Ἐχομεν ὁμιλήσει ὅλοι ^c
 ἡμεῖς οἱ ἄλλοι· σὺ μόνον δὲν εἶπες. Τὸ σωστὸν
 λοιπὸν εἶναι, ἀφοῦ ἔχεις ἀδειάσει τὸ ποτήρι σου¹,
 νά ὁμιλήσῃς καὶ σὺ, καὶ μετὰ τὴν ὁμιλίαν σου νά
 ἐπιβάλλῃς εἰς τὸν Σωκράτη ὅ,τι θέλεις, καὶ ἐκεῖνος
 πάλιν εἰς τὸν γείτονά του πρὸς τὰ δεξιὰ², καὶ
 οὕτω καθεξῆς. «Ναί, καλὰ τὰ λέγεις, Ἐρυξίμαχε»
 εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης· «μὰ ἴσα καὶ ἴσα εἶναι, μεθυ-
 σμένος ἄνθρωπος ἐγὼ νά συναγωνίζωμαι τοὺς λό-
 γους νηφαλίων³; Καὶ ἔπειτα, καλὸ τυχε, — μὰ ἐπιστευ-
 σες ἀληθινὰ τίποτε ἀπ' ὅσα εἶπε πρὸ ὀλίγου ὁ Σω-
 κράτης; Δὲν τὸ ξέρεις, πὼς συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ
 ἀντίθετον ἀπ' ὅ,τι ἔλεγεν; Αὐτός, ἂν τύχῃ ἐγὼ ^d
 καὶ ἐγκωμιάσω ἐπὶ παρουσίᾳ του κανέναν, εἴτε θεὸς
 εἶναι εἴτε ἄνθρωπος ἄλλος καὶ ὄχι αὐτός, θὰ μὲ κατα-
 χερίσῃ ἐξάπαντος⁴. «Δὲν κρατεῖς τὴν γλῶσσαν σου
 τὴν βλάσφημον⁵;» λέγει ὁ Σωκράτης. «Ἄ ὄχι, μὰ
 τὸν Ποσειδῶνα» εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης «μῆτε λέξιν
 μὴν ἀπαντήσῃς εἰς αὐτὰ ποῦ λέγω. Ἐγὼ κανέναν
 ἄλλον δὲν θὰ ἐδεχόμην νά ἐγκωμιάσω ἐνώπιόν σου». «Αὐτὸ τότε νά κάμῃς» λέγει ὁ Ἐρυξίμαχος «ἂν τὸ
 θέλῃς: τὸν Σωκράτη νά ἐγκωμιάσῃς». «Τί λέγεις;»
 ἀπαντᾷ ὁ Ἀλκιβιάδης. «Τὸ ἐγκρίνεις λοιπὸν, Ἐρυξί-
 μαχε; Νά τὸν παραλάβω λοιπὸν τὸν κύριον καὶ νά ^e
 τὸν τιμωρήσω ἐνώπιόν σας; «Ἔ σὺ» λέγει ὁ Σωκρά-
 τής «τί ἔχεις στὸ νοῦ σου; Πρὸς γυλοιοποίησιν θὰ

1. Ὁ Ἐρυξίμαχος δὲν τολμᾷ κατ' εὐθείαν ν' ἀναιρέσῃ τὴν διαταγὴν τοῦ Ἀλκιβιάδου· ζητεῖ νά τὴν κάμῃ νά λησμονηθῇ μέσα εἰς τοὺς λόγους. Ἀφήνει ὅμως διπλωματικώτατα νά νοηθῇ, ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι θ' ἀδειάσουν τὸν κάδον, ὅταν ἔλθῃ ἡ σειρά των· ἄς ὁμιλήσῃ ὅμως πρῶτα ὁ Ἀλκιβιάδης.

2. Ὁχι πλέον ἕνα ἐγκώμιον Ἐρωτος, ἀλλὰ ἕνα θέμα ἄλλο ἢ ἕνα παιχνίδι ἢ τραγοῦδι. Πρβλ. Εἰσαγ. I § 3.

3. Δύο ἐπιχειρήματα ἐπικαλεῖται ὁ Ἀλκιβιάδης 1) ὅτι εἶναι μεθυσμένος 2) ὅτι ὁ Σωκράτης εἶναι ζηλότυπος καὶ δὲν θὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νά ἐπαινήσῃ ἄλλον. Τὸ δεύτερον ἀρχίζει μὲ τὸ καὶ ἄμα, διακόπτεται κατόπιν καὶ ἐκτίθεται εἰς τὸ ὀστος γάρ· διότι ἐν τῷ μεταξύ τοῦ ἔρχεται μίᾳ ἄλλῃ σκέψις: ὅτι ὁ Σωκράτης

ἔδοξε χρῆναι ἐπὶ δεξιὰ ἕκαστον ἐν μέρει λόγον
περὶ Ἐρωτος εἰπεῖν, ὡς δύναιτο κάλλιστον, καὶ c
ἐγκωμιάσαι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἡμεῖς εἰ-
ρήκαμεν· σὺ δ' ἐπειδὴ οὐκ εἴρηκας καὶ ἐκπέ-
5 πωκας, δίκαιος εἶ εἰπεῖν, εἰπὼν δὲ ἐπιτάξαι Σω-
κράτει ὃ τι ἂν βούλη, καὶ τοῦτον τῷ ἐπὶ δεξιὰ
καὶ οὕτω τοὺς ἄλλους.—Ἄλλά, φάναι, ὦ Ἐρυ-
ξιμαχε, τὸν Ἀλκιβιάδην, καλῶς μὲν λέγεις, με-
θύοντα δὲ ἄνδρα παρὰ νηφόντων λόγους πα-
10 ραβάλλειν μὴ οὐκ ἐξ ἴσου ἦ. καὶ ἅμα, ὦ μα-
κάριε, πείθει τί σε Σωκράτης ὧν ἄρτι εἶπεν; ἢ
οἴσθα ὅτι τούναντίον ἐστὶ πᾶν ἢ ὃ ἔλεγεν; οὐ- d
τος γάρ, ἐάν τινα ἐγὼ ἐπαινέσω τούτου παρόν-
τος ἢ θεὸν ἢ ἄνθρωπον ἄλλον ἢ τοῦτον, οὐκ
15 ἀφέξεταί μου τῷ χεῖρε.—Οὐκ εὐφημήσεις; φά-
ναι τὸν Σωκράτη.—Μὰ τὸν Ποσειδῶ, εἰπεῖν
τὸν Ἀλκιβιάδην, μηδὲν λέγε πρὸς ταῦτα, ὡς
ἐγὼ οὐδ' ἂν ἕνα ἄλλον ἐπαινέσαιμι σοῦ παρόν-
τος.—Ἄλλ' οὕτω ποιεῖ, φάναι τὸν Ἐρυξίμα-
20 χον, εἰ βούλει· Σωκράτη ἐπαινέσον.—Πῶς λέ-
γεις; εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην· δοκεῖ χρῆναι, ὦ
Ἐρυξιμαχε; ἐπιθῶμαι τῷ ἀνδρὶ καὶ τιμωρήσω e
μαὶ ὑμῶν ἐναντίον;—Οὗτος, φάναι τὸν Σωκρά-
τη, τί ἐν νῶ ἔχεις; ἐπὶ τὰ γελοιότερά με ἐπαι-

2 ὡς: ὡς ἂν Sauppe [9 π. ν. λόγους λόγον Bast ΚV. 76] 11 τί
BT: τε W 10 λέγειν W 22 τιμωρήσομαι W 24 ἐπαινέσει Bek-
ker: ἐπαινέσεις codd. ἐπαινέσαι Burnet

προηγουμένως ἰσχυρίσθη τὸ ἀντίθετον (ὡς ὁ ἀδιορθῶτως εἰρων-
ποῦ εἶναι) καὶ τὴν παρεμβάλλει παρατακτικῶς.

4. Πρβλ. ἀνωτ. σ. 192,1.

5. Διότι ἀνέφερε καὶ τοὺς θεοὺς, τοὺς ὁποίους δὲν ἐπιτρέ-
πεται νὰ ζηλεύῃς. Ὁ Ἀλκιβιάδης ἀπαντᾷ μ' ἕναν ὄρκον εἰς
θεόν, τὸν Ποσειδῶνα, τὸν προστάτην τοῦ ἱππικοῦ (πρβλ. Ἀισιοφ.
Νεφ. 83).

μ' ἐγκωμιάσης¹; ἢ τί ἄλλο πρόκειται νὰ κάμης;» «Τὴν ἀλήθειαν θὰ εἰπῶ. Σκέψου, τὸ ἐπιτρέπεις;» «Τὴν ἀλήθειαν; Χωρὶς ἄλλο» λέγει «σοῦ ἐπιτρέπω, καὶ σὲ παρακαλῶ μάλιστα νὰ τὴν εἰπῆς». «Ἄρχισα ἤδη» εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης. «Καὶ σὺ, νὰ τί νὰ κάμης: ἂν τύχη καὶ εἰπῶ καμμίαν ἀνακρίβειαν, σταμάτα με, ἂν θέλῃς εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγε ὅτι αὐτὸ ποῦ λέγω εἶναι ψεῦδος. Μὲ τὸ θέλημά μου ἄλλωστε δὲν πρό- 215
κειται νὰ εἰπῶ κανένα ψεῦδος. Ἄν ὁμως διηγοῦμαι πότε τὸ ἓνα πότε τὸ ἄλλο, ὅπως τὰ ἐπαναφέρω εἰς τὴν μνήμην μου, δὲν πρέπει νὰ σοῦ φανῆ παράδοξον. Δὲν εἶναι διόλου εὐκολον, εἰς τὴν κατάστασιν ποῦ εἶμαι, ν' ἀναπτύξω μίαν μίαν μὲ τρόπον καὶ μὲ τὴν σειρὰν τῶν τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ἀλλοκότου χαρακτήρος σου.

32. Τοῦ Σωκράτους τὸ ἐγκώμιον, κύριοι, θὰ προσπαθῆσω νὰ τὸ κάμω ἔτσι, μὲ παρομοιώσεις². Αὐτὸς βέβαια θὰ πιστεύσῃ, πρὸς γελοιοποίησιν³ καὶ ὁμως ἢ παρομοιώσεις θὰ γίνῃ χάριν ἀκριβείας, ὄχι πρὸς διακωμώδησιν. Ἰσχυρίζομαι λοιπόν, ὅτι ὁμοιάζει ἐξαιρετικὰ μ' αὐτοὺς τοὺς Σιληνοὺς τῶν μαρμαρογλυφείων⁴, ποῦ κατασκευάζου- b
ν οἱ καλλιτέχναι καθισμένους νὰ κρατοῦν σύριγγα ἢ αὐλοὺς⁴ ἂν τοὺς ἀνοίξῃς εἰς δύο, ἀποκαλύπτονται πῶς κλείουν μέσα θεῶν ἀγάλματα. Καὶ πάλιν ἰσχυρίζομαι πῶς εἶναι ὅμοιος μὲ τὸν Μαρσῦαν τὸν Σάτυ-

* Πρβλ. Εἰσαγ. II § 11.

1. Ὁ φόβος τοῦ Σωκράτους προκαλεῖται ἀπὸ τὸ ἐπιθῶμαι καὶ τιμωρῆσθαι. Τὴν ἀπάντησιν δίδει ὁ Ἀλκιβιάδης 215a. Πράγματι ὁ ἐγκωμισμὸς τοῦ Σωκράτους λαμβάνει χαρακτηριστικὰ κωμικόν, ἀφοῦ τὸν συγκρίνει μὲ Σιληνόν. Ἄλλ' εἰς τὴν κωμικὴν αὐτὴν παρομοίωσιν κρύπτεται ἀληθείας ποσὸν βαθύ, τὸ ὅποιον καὶ ὁ Σωκράτης διὰ τῆς σιωπῆς του ἀναγνωρίζει.

2. Ὅπως συνήθισαν εἰς τὰ συμπόσια (εἰκάζειν). Ὁ Πλάτων συχνὰ μεταχειρίζεται εἰκόνας πρὸς δῆλωσιν πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν ἔμπορεῖ ἢ δὲν θέλει νὰ διατυπώσῃ κυριολεκτικῶς (Φαῖδρ. 246a, Νόμ. 644c).

3. Ἦσαν ἓνα εἶδος ξυλίνων ἐρμαρίων μὲ μορφήν πρωτόγονον φυσικὰ Σιληνοῦ κρατοῦντος αὐλοῦς, ποὺς εἶτε εἶχαν διπλὴν θύραν ἐμπρός, ἢ πιθανώτερον ἐχωρίζοντο εἰς δύο μέρη, τὸ πρό-

νέσει ; ἢ τί ποιήσεις ; — Τάληθῆ ἔρω· ἄλλ' ὄρα εἰ παριεῖς. — Ἄλλὰ μέντοι, φάναι, τά γε ἀληθῆ παρήμι καὶ κελεύω λέγειν. — Οὐκ ἂν φθάνοιμι, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην. καὶ μέντοι οὕτως ποιή-
 5 σον. ἔάν τι μὴ ἀληθὲς λέγω, μεταξὺ ἐπιλαβοῦ, ἂν βούλη, καὶ εἰπέ ὅτι τοῦτο ψεύδομαι· ἐκὼν γὰρ εἶναι οὐδὲν ψεύσομαι. ἔάν μέντοι ἀναμιμνη- 215 σκόμενος ἄλλο ἄλλοθεν λέγω, μηδὲν θαυμασσης· οὐ γὰρ τι ῥάδιον τὴν σὴν ἀτοπίαν ὦδ' 10 ἔχοντι εὐτόρως καὶ ἐφεξῆς καταριθμησαί.

32. Σωκράτη δ' ἐγὼ ἐπαινεῖν, ὦ ἄνδρες, οὕτως ἐπιχειρήσω, δι' εἰκόνων. οὗτος μὲν οὖν ἴσως οἴησεται ἐπὶ τὰ γελοιώτερα, ἔσται δ' ἡ εἰ-
 κὼν τοῦ ἀληθοῦς ἔνεκα, οὐ τοῦ γελοίου· φημί
 15 γὰρ δὴ ὁμοιότατον αὐτὸν εἶναι τοῖς σιληνοῖς τούτοις τοῖς ἐν τοῖς ἔρμογλυφείοις καθημένοις, οὐστίνας ἐργάζονται οἱ δημιουργοὶ σύριγγας ἢ β
 αὐλοὺς ἔχοντας, οἳ διχάδε διοιχθέντες φαίνον-
 ται ἐνδοθεν ἀγάλματα ἔχοντες θεῶν· καὶ φημί
 20 αὖ εἰκόειναι αὐτὸν τῷ σατύρῳ τῷ Μαρσῦα. ὅτι

2 παρής codd. 9 τι : τοι Paris. 1810 12 οὔτος : αὐτός Richards
 15 σιληνοῖς Ws 16 ἔρμογλυφείοις T 18 οἳ διχάδε : οἳ δὲ Julianus
 οἳ δίχα Stephanus || ἔνδον φαίνονται Julianus.

σθιον καὶ τὸ ὀπίσθιον, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀσύνδετα ἢ εἶχαν ἀρμούς ἀπὸ τὴν μίαν πλευράν, ὅπως ἕνα σημερινὸν κιβώτιον. Μέσα εἰς αὐτὰ ἐφύλασσαν οἱ γλύπται τ' ἀγάλματα, κυρίως τὰ μαρμάρινα, μέχρις ὅτου τὰ παραδώσουν εἰς τοὺς παραγγείλαντας, διὰ νὰ τὰ προστατεύσουν ἀπὸ τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς, τὸν κονιορτὸν καὶ τὰς ἀκαθαρσίας.

4. Τοὺς αὐλοὺς τοὺς ἐκρατοῦσαν, δὲν τοὺς ἐπαιζαν. Θὰ ἦτον ἄλλωστε ὑπερβολικὰ δύσκολον καὶ ἄσκοπον νὰ θέσουν αὐ-
 λοὺς εἰς τὸ στόμα καὶ νὰ προβάλουν τὰς - χεῖρας ἐνὸς κατα-
 σκευάσματος προωρισμένου νὰ χρησιμεύῃ ὡς ἐρμάριον. Πάντως ἡ παρουσία τῶν αὐλῶν ὑπενθυμίζει εἰς τὸν Ἀλκιβιάδην τὴν σύγκρισιν μὲ τὸν Μαρσῦαν.

ρον¹. Καί ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν², οὕτε σύ, ὑποθέτω, Σωκράτη, δὲν θ' ἀμφισβητήσεις, ὅτι τοὺς ὁμοιάζεις. "Ὅτι ὁμως καὶ εἰς τὰ ἄλλα εἶσαι παρόμοιος, ἄκουσε. Εἶσ' ἕνας ἀλαζονικὸς σκώπτῃς³. "Ἢ ὄχι; "Ἄν τὸ ἀρνεῖσαι, θὰ παρουσιάσω μάρτυρας⁴. "Ἀλλὰ μήπως ἀύλητῆς δὲν εἶσαι; Καὶ πολὺ περισσότερον θαυμαστός παρ' ὅσον ἐκεῖνος. "Ἐκεῖνος ἐχρειάζετο ὄργανα μουσικά, διὰ νὰ σαγηνεύῃ τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν δύναμιν πού εἶχεν εἰς τὸ στόμα, καὶ τοὺς σαγηνεύει ἀκόμη καὶ τώρα ὁποιοσδήποτε παίζει εἰς τὸν αὐλὸν τοὺς σκοποὺς του. Διότι τ' αὐλήματα τοῦ Ὀλύμπου⁵ εἰς τὸν Μαρσούαν τ' ἀποδίδω⁶ ἐκεῖνος τοῦ τὰ ἐδίδασκε. Λοιπὸν οἱ σκοποὶ ἐκεῖνου, εἴτε καλλιτέχνης ἀύλητῆς εἶν' ἐκεῖνος πού τοὺς παίζει εἰς τὸν αὐλόν, εἴτε μία κοινὴ ἀύλητρίς, καὶ μόνοι των⁶ ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ φέρουν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἔκστασιν καὶ ν' ἀποκαλύπτουν, ἐπειδὴ ἔχουν θείαν τὴν προέλευσιν, πόσοι ἔχουν μέσα των τὸν πόθον τῆς θεότητος καὶ τῆς μυσταγωγίας⁷. "Ἐνῶ σύ

1. Ὁ Μαρσούας ἦτο κυρίως Σάτυρος, ἀλλὰ ἐνωρίς κατ' ἐπίδρασιν καὶ τοῦ σατιρικοῦ δράματος συνέπεσαν οἱ Σάτυροι (θεότητες πελοποννησιακαί) καὶ οἱ Σιληνοὶ (θεότητες τῶν Ἰώνων) ἢ ἐτοποθετήθη ὁ γέρων Σιληνός ὡς κορυφαῖος τῶν Σατύρων. Ὁ Ἡρόδοτος 7, 26 ἤδη λέγει τὸν Μαρσούαν Σιληνόν. Περὶ αὐτοῦ διηγούντο οἱ ἀρχαῖοι, ὅτι ἤρπασε τοὺς αὐλοὺς, τοὺς ὁποίους ἐφεύρε μὲν ἡ Ἀθηνᾶ, ἀλλὰ καὶ ἀπέρριψεν, ὅταν εἶδε πόσον παρεμορφώνετο τὸ πρόσωπόν της, ὅταν τοὺς ἐπαίξει (τὴν σκηνὴν ἀπεικόνισεν ὁ Μύρων εἰς τὸ γνωστὸν σύμπλεγμά τρου). Ἐνθουσιασμένος καὶ ὑπερήφανος διὰ τὸ μουσικὸν ὄργανον, ἐτόλμησε νὰ φαντασθῇ ἑαυτὸν ἀνώτερον τοῦ θεοῦ τῆς μουσικῆς, τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐδέχθη νὰ διαγωνισθῇ πρὸς αὐτόν, καὶ νικηθεὶς ἐξεδάρη ζῶν (τὴν σκηνὴν μᾶς εἰκονίζει τὸ γνωστὸν ἐκ Μαντινείας ἀνάγλυφον τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου). Εἰς τὸν μῦθον αὐτὸν ἔχομεν τὸν ἀντίκτυπον τοῦ ἀναγωνισμοῦ τῆς παλαιᾶς, μετρημένης ἀριστοκρατικῆς μουσικῆς τῆς κιθάρας καὶ τῶν ἄλλων ἐγχορδῶν ὄργανων πρὸς τὴν μουσικὴν τοῦ αὐλοῦ, τὴν ἰσλαμικὴν καὶ περιπαθῆ καὶ ἔκστατικὴν, ἣ ὁποία εἶχε πάντοτε εἰς τὰ μάτια τῶν Ἑλλήνων (οὐχὶ ὄλων, οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Θηβαῖοι ἔκριναν ἄλλως) χαρακτηριστῆρα πληθειακόν, ὅσον καὶ ἂν βαθύτατα ἠσθάνοντο τὴν μαγείαν τῆς.

2. Ἡ ἀσχημία τοῦ Σωκράτους ἦτο πολυθρόνητος πρβλ. Θεαιτ. 143e. Εἰς τὸ Συμπόσιον τοῦ Ξενοφώντος ὁ Σωκράτης προκαλεῖ εἰς διαγωνισμὸν καλλονῆς τὸν ὠραῖον Κριτόβουλον, καὶ ἐπικαλεῖται μεταξὺ ἄλλων ἐπιχειρημάτων καὶ τὴν ὁμοιότητά του μὲ Σιληνόν.

3. Δὲν ἀναφέρει συγκεκριμένον παράδειγμα ὁ Ἀλκιβιάδης.

μὲν οὖν τό γε εἶδος ὁμοίος εἶ τούτοις, ὧ Σώ-
 κρατες, οὐδ' αὐτὸς ἄν που ἀμφισβητήσαις· ὡς
 δὲ καὶ τᾶλλα ἕοικας, μετὰ τοῦτο ἄκουε. ὕβρι-
 στῆς εἶ· ἦ οὐ; ἔάν γάρ μὴ ὁμολογήης, μάρτυρας
 5 παρέξομαι. ἀλλ' οὐκ αὐλητῆς; πολὺ γε θαυ-
 μασιώτερος ἐκείνου. ὁ μὲν γε δι' ὀργάνων ἐκή-
 λει τοὺς ἀνθρώπους τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος δυ-
 νάμει, καὶ ἔτι νυνὶ δεῖς ἄν τὰ ἐκείνου αὐλῆ· ἃ
 γάρ Ὀλυμπος ἠῦλει, Μαρσίου λέγω, τούτου
 10 διδάξαντος. τὰ οὖν ἐκείνου ἕαντε ἀγαθὸς αὐ-
 λητῆς αὐλῆ ἕαντε φαύλη αὐλητρίς, μόνον κατέ-
 χεσθαι ποιεῖ καὶ δηλοῖ τοὺς τῶν θεῶν τε καὶ
 τελετῶν δεομένους, διὰ τὸ θεῖα εἶναι. σὺ δ'

2 ἄν που Baiter: δὴ που codd. ἄν δὴπου Sauppe οὐδ' (ἄν) αὐτὸς
 δὴπου Bury 8 τούτου: τοῦτον Sommer τοῦ Badham [Kalitsunakis]
 τοῦ τοῦτον Vögelin που, τοῦ Bury 10 οὖν BT: γ' οὖν W
 [11 θεῖα μοῖρα vel μανία Winckelmann] 12 δηλοῖ: κηλεῖ Orelli
 || θεῶν: θεῶν Kvicala coll. Prot. 322a.

Ἀπὸ τὴν χρῆσιν ὁμοῦ τῆς λέξεως ἐν 219c καὶ 222a ἐννοοῦμεν,
 ὅτι ὁ Σωκράτης εἶναι ὕβριστής, διότι κρατεῖ καὶ κάμνει κατάχρη-
 σιν τῆς ὑπεροχῆς του· χωρὶς νὰ παρέχη ὁ ἴδιος λαβὴν καμμίαν
 πρὸς ψόγον, περιφρονεῖ τὰς ἀδυναμίας τῶν ἄλλων, ἔχει κάτι ποῦ
 ὁ ἀρχαῖος Ἀθηναῖος ἠσθάνετο ὡς οὐ κοινόν. Εἰς αὐτὸ καὶ εἰς τὴν
 εἰρωνεῖαν του (175e) ἐβλεπαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκδηλώσεις ὑπεροφίας.

4. Ὅπως εἰς τὸ δικαστήριον. Κατόπιν θὰ προσφωνήση
 δικαστὰς τοὺς παρόντας 219c.

5. Ὀλυμπος ὁ Φρῦξ ἐθεωρεῖτο ὁ ἀρχηγέτης τῆς αὐλητικῆς,
 τὴν ὁποῖαν ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ Μαρσίου. Οἱ αὐλητικοὶ του νόμοι
 ἦσαν περίφημοι εἰς τὴν Ἀρχαιότητα· εἶχαν ἕνα τόνον θλιβερόν
 καὶ θρηνώδη (Ἀριστοφ. Ἰππῆς 9). Εἰς τὸν ψευδοπλατωνικόν
 διάλογον Μίνων 318b λέγεται τούτων δὴ (τοῦ Μαρσίου καὶ τοῦ
 Ὀλύμπου) καὶ τὰ αὐλήματα θεϊοτάτα ἐστὶ καὶ μόνον κινεῖ καὶ
 ἐκφαίνει τοὺς τῶν θεῶν ἐν χρεῖα ὄντας· καὶ ἔτι καὶ νῦν μόνον
 λοιπά, ὡς θεῖα ὄντα. Τὴν ἐνθουσιαστικὴν ἐπίδρασιν τῶν αὐλη-
 μάτων τούτων εἰς τὴν ψυχὴν τονίζει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης Πολιτ.
 1340a 8κεξ.

6. Μόνον = καὶ χωρὶς τὴν συμβολὴν ἑνὸς ἐπιδειξίου ἐκτε-
 λεστοῦ. Τὸ κατέχεσθαι εἶναι ὄρος ἀπὸ τὰς ὀργιαστικὰς λατρείας,
 ὅπου χάνει ὁ ἀνθρώπος τὴν προσωπικὴν του βούλησιν καὶ γίνε-
 ται ὄργανον μιᾶς ἄλλης δυνάμεως ποῦ τὸν ἐμπνέει.

7. Διότι μόνον ὅσοι ποθοῦν τὴν ἀπολύτρωσίν των, παθαίνονται
 ἀληθινά· εἶναι λοιπὸν ἡ λυδία λίθος πρὸς διάκρισιν τῶν πιστῶν.

εἰς τοῦτο μόνον διαφέρεις ἀπ' ἐκεῖνον: ὅτι χωαῖς ὄργανα, μὲ γυμνάς τὰς λέξεις προκαλεῖς τὸ ἴδιον ἀκριβῶς ἀποτελεσμα. Ἡμεῖς ἕξαφνα, ὁσάκις ἀκούομεν ἕναν ἄλλον ν' ἀναπτύσσει λόγους ἄλλους, καὶ ὅς εἶναι πολὺ καλὸς ὁμιλητής, μᾶς ἀφήνει σχεδὸν ὅλους ἀδιαφόρους. Ἀντιθέτως, ὅταν ἀκούη κανεὶς σὺ νὰ ὁμιλῆς ἢ τὰς ὁμιλίας σου νὰ διηγηῆται ἕνας ἄλλος, καὶ ὅς εἶναι τελείως ἀσήμαντος¹, εἴτε γυναῖκα εἶναι ποῦ τ' ἀκούει εἴτε ἄνδρα εἴτε ἔφηβος, ὅλοι μένομεν ἔκστατικοὶ καὶ αἰχμαλωτισμένοι.

Ἐγὼ π. χ., κύριοι, ἂν δὲν ἐκινδύνευα νὰ θεωρηθῶ ὑπερβολικὰ μεθυσμένος², θὰ σᾶς διηγούμην μὲ ὄρκους, τί συγκινήσεις ἔχω δοκιμάσει ὁ ἴδιος ἀπὸ τὰ λόγια του καὶ δοκιμάζω ἀκόμη καὶ σήμερα. Ὅσάκις τὸν ἀκούω, χοροπηδᾷ³ ἡ καρδιά μου ζωηρότερα πολὺ παρὰ ἐκείνων ποῦ χορεύουν τὸν παράφορον χορὸν τῶν Κορυβάντων⁴, καὶ δάκρυα μοῦ ἔρχονται ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὁμιλίας του· παρατηρῶ δέ, πῶς καὶ ἄλλοι πάρα πολλοὶ παθαίνουν τὰ ἴδια. Τὸν Περικλέα⁵ ὁσάκις ἤκουα καὶ τοὺς ἄλλους δεινοὺς ρήτορας, εὕρισκα πῶς ὁμιλοῦν ὠραῖα, ἀλλὰ δὲν εἶχα αἰσθανθῆ ποτὲ ἀνάλογον συγκίνησιν, οὔτε εἶχε συνταραχθῆ ἡ ψυχὴ μου τόσον, οὔτε κατελαμβάνετο ἀπὸ ἀγανάκτησιν μὲ τὴν σκέψιν πῶς εὕρισκόμεν εἰς ἀνδραπόδου κατάστασιν. Ἐνῶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ τοῦ Μαρσούου ἐπανειλημμένως ἐδοκίμασα αἰσθήματα παρόμοια, ὥστε 216 νὰ πιστεῦσω, πῶς δὲν ἤξιζε νὰ ζῶ εἰς τὴν θέσιν ποῦ

1. Τὸ εἶδαμεν εἰς τὸν Ἀπολλόδωρον. Μήπως καὶ ὁ Πλάτων δὲν συγκινεῖ διηγούμενος τοῦ Σωκράτους τοὺς λόγους;

2. Μὲ τὸ νὰ διηγοῦμαι πράγματα ὑπερβολικὰ. Ἀναγκάζεται ὁμῶς νὰ διηγηθῆ ὅσα εἶπε πῶς θὰ παραλείψῃ.

3. πηδᾷ, ὅχι ἀπλῶς πάλλει· τόσον ζωηρὸς εἶναι ὁ ἐσωτερικὸς σπαραγμός.

4. Κορυβαντιῶνες ἦσαν οἱ συμμετέχοντες εἰς τὰ ὄργια τῶν Κορυβάντων, τῶν ἱερέων τῆς Μεγάλης Θεᾶς (Κυβέλης) τῶν Φρυγῶν, οἱ ὅποιοι περιήρχοντο ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν θρησκοληψίας, μουσικῆς αὐλῶν περιπαθοῦς καὶ ζωηρᾶς ὀρχήσεως εἰς κατάστασιν βακχείας, ὅπως οἱ ἑρβίαιδες. Ὁ Πλάτων χρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν συχνὰ πρὸς δήλωσιν ταραχῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐνθουσιασμοῦ παραφόρου. Πρβλ. Φαῖδρ. 228b.

5. Τὸ παράδειγμα τοῦ Περικλέους ἔχει πρόχειρον ὁ Ἄλκιβιάδης, ὅχι μόνον διότι ἐπρόκειτο περὶ ρήτορος ἐξαιρετικοῦ, τὸν

ἐκείνου τοσοῦτον μόνον διαφέρεις, ὅτι ἄνευ ὀργάνων ψιλοῖς λόγοις ταῦτόν τοῦτο ποιεῖς. ἡμεῖς γοῦν, ὅταν μὲν τοῦ ἄλλου ἀκούωμεν λέγοντος, καὶ πάνυ ἀγαθοῦ ῥήτορος, ἄλλους λόγους, οὐδὲν μέλει, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδενί· ἐπειδὴν δὲ σοῦ τις ἀκούῃ ἢ τῶν σῶν λόγων ἄλλου λέγοντος, κἄν πάνυ φαῦλος ἦ ὁ λέγων, ἐάντε γυνὴ ἀκούῃ ἐάντε ἀνὴρ ἐάντε μειράκιον, ἐκπεπληγμένοι ἐσμέν καὶ κατεχόμεθα.

10 Ἐγὼ γοῦν, ὧ ἄνδρες, εἰ μὴ ἔμελλον κομιδῇ δόξειν μεθύειν, εἶπον ὁμόσας ἂν ὑμῖν οἷα δὴ πέπονθα αὐτὸς ὑπὸ τῶν τούτου λόγων καὶ πάσχω ἔτι καὶ νυνί. ὅταν γὰρ ἀκούω, πολὺ μοι μᾶλλον ἢ τῶν κορυβαντιῶντων ἦτε καρδίᾳ πηδᾶ

16 καὶ δάκρυα ἐκχεῖται ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τούτου· ὀρῶ δὲ καὶ ἄλλους παμπόλλους τὰ αὐτὰ πάσχοντας. Περικλέους δὲ ἀκούων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν ῥητόρων εὔ μὲν ἠγοῦμην λέγειν, τοιοῦτον δ' οὐδὲν ἔπασχον, οὐδ' ἔτεθορῶν μού ἢ

20 ψυχὴ οὐδ' ἠγανάκτει ὡς ἀνδραποδωδῶς διακειμένου. ἀλλ' ὑπὸ τουτουῖ τοῦ Μαρσύου πολλάκις δὴ οὕτω διετέθην, ὥστε μοι δόξαι μὴ βιωτόν

216 εἶναι ἔχοντι ὡς ἔχω. καὶ ταῦτα, ὧ Σώκρατες,

6 τις ἀκούῃ del. Hirschig 13 νῦν TW || μου Richards 15 τῶν τούτου TW : τούτου B del. Vögelin 16 τὰ αὐτὰ ταῦτα Naber 19 οὐδὲ τεθορῶντο TW 23 ὧ om. B

ὁποῖον καὶ ὁ Πλάτων Φαῖδρ. 269e ἀναγνωρίζει (πρβλ. Εὐπολιν Δήμοις 34 πειθῶ τις ἐπεκάθειζεν ἐπὶ τοῖς χεῖλεσιν· οὕτως ἐκήλει καὶ μόνος τῶν ῥητόρων τὸ κέντρον ἐγκατέλειπε τοῖς ἀκροωμένοις), ἀλλὰ καὶ διότι ἦτο ἐπίτροπος τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ πρότυπον τῶν πολιτικῶν του φιλοδοξίων. Ἡ ὑπεροχὴ εἰς εὐγλωττίαν τοῦ μεγάλου φιλοσόφου ἀπὸ τὸν μέγαν ῥήτορα ἐξαίρεται ἐδῶ ὡς ἐν ἀκόμῃ στοιχεῖον εἰς τὸν ἀγῶνα μεταξὺ ρητορικῆς καὶ φιλοσοφίας, μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Πλάτων ἀσχολεῖται καὶ εἰς τὸν Γοργίαν καὶ εἰς τὸν Φαῖδρον.

εἶμαι. Καὶ αὐτά, Σωκράτη, δὲν θ' ἀρνηθῆς πῶς εἶν' ἀληθινά¹. Νὰ καὶ τώρα ἀκόμη αἰσθάνομαι, πῶς ἂν ἀπεφάσιζα νὰ δώσω ἀκρόασιν, δὲν θὰ ἠμποροῦσα ν' ἀνθέξω τὰ ἴδια θὰ ἐπάθαινα. Μ' ἐξαναγκάζει πράγματι νὰ παραδεχθῶ, ὅτι ἐνῶ προσωπικῶς ἔχω πολλὰς ἀκόμη ἑλλείψεις, δὲν φροντίζω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, ἀλλ' ἀσχολοῦμαι μὲ τῶν Ἀθηναίων τὰς ὑποθέσεις². Βιαίως λοιπὸν, σὰν νὰ ἦσαν αἱ Σειρήνες, φράσω τ' αὐτιά μου καὶ ἀπομακρύνομαι· εἰ δὲ μή, ὀλόκληρον τὴν ζωὴν μου θὰ ἐδαπανοῦσα εἰς τὸ πλευρόν του καθισμένος, ὡς ποῦ νὰ γηράσω³. Ἐξ ἄλλου ἐνώπιον αὐτοῦ (καὶ εἶναι ὁ μόνος ἄνθρωπος) ἔχω δοκιμάσει τὸ αἶσθημα, b
ποῦ δὲν θὰ ἐπίστευε κανεὶς πῶς ὑπάρχει μέσα μου : τὸ νὰ ἐντρέπωμαι οἰονδήποτε. Καὶ ὅμως αὐτὸν καὶ μόνον τὸν ἐντρέπομαι⁴. Διότι ἔχω τὴν ἐπίγνωσιν, πῶς δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ διαφωνήσω, ὅτι δὲν εἶναι καθῆκον μου νὰ πράξω ὅ,τι αὐτὸς μοῦ συνιστᾷ. Καὶ ὅμως, μόλις ἀπομακρυνθῶ, ὑποκύπτω εἰς τὴν μᾶζαν καὶ τὰς τιμὰς της. Δραπετεύω λοιπὸν καὶ ἐγὼ ἀπὸ κοντά του καὶ τὸν ἀποφεύγω, καὶ ὁσάκις τὸν συναντήσω, καταλαμβάνομαι ἀπὸ ἐντροπὴν δι' ὅσα εἶχα παραδεχθῆ. Εἶναι περιστάσεις, ποῦ θὰ ἤμην εὐχαριστημένος νὰ μὴν τὸν ἔβλεπα εἰς τοὺς ζωντανούς· καὶ ἐντούτοις, ἂν τυχὸν ἐγένετο αὐτό, θὰ ἤμην (τὸ ξέρω καλὰ) πολὺ περισσότερο δυστυχής. Ἔτσι δὲν ξέρω καὶ ἐγὼ τί νὰ κάμω μ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

1. Ὡστε ὁμίλησε κάποτε εἰς τὸν Σωκράτη περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν λόγων του καὶ περὶ τῶν ἐσωτερικῶν του ἀμφιβολιῶν.

2. Αὐτὸ ἐπιρρίπτει ἐναντίον τῶν συμπολιτῶν του ὁ Σωκράτης Ἀπολ. 29d. Εἶναι καὶ τὸ θέμα τοῦ διαλόγου Ἀλκιβιάδης μείζων.

3. Αἱ Σειρήνες ἦσαν τοῦ θανάτου δαίμονες· δι' αὐτὸ τὰς ἐτοποθετοῦσαν ἐπὶ τῶν τάφων. Ἐσυμβόλιζαν τὸ αἶσθημα τῶν περιλειπομένων διὰ τοὺς ἀγαπημένους των νεκρούς, ποῦ ἔφυγαν καὶ δὲν ἐπιτρέφουν πλέον· κάποιο τραγοῦδι μαγευτικόν, μαγευτικὰ εἰσορροφον θὰ τοὺς κρατεῖ, ὥστε νὰ λησμονήσουν ὄλους καὶ ὅλα, καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους, Ἔτσι καὶ ἡ φιλοσοφία θὰ τὸν ἐκρατοῦσεν ἐκεῖ καρφωμένον μὲ τὰ μάγια της, ὡς ποῦ νὰ γηράσῃ καὶ ν' ἀποθάνῃ, καὶ θὰ τὸν ἔκαμνε νὰ λησμονήσῃ τὰ ὄνειρα τῆς νεότητός του, τὴν δρᾶσιν τὴν πολιτικὴν καὶ τὰς πολεμικὰς δάφνας· δι' αὐτὸ ἀποσπᾶται βιάζων τὸν ἑαυτὸν του, τὴν φύσιν του, ὅπως ὁ Ὀδυσσεὺς μ. 39κεξ. Αὐτὸ μὴπως δὲν συνέβη

οὐκ ἔρεϊς ὡς οὐκ ἀληθῆ. καὶ ἔτι γε νῦν ξύνοιδ' ἔμαυτῷ ὅτι εἰ ἐθέλοισι παρέχειν τὰ δῶτα, οὐκ ἂν καρτερήσαιμι, ἀλλὰ ταῦτά ἂν πάσχοισι. ἀναγκάζει γάρ με ὁμολογεῖν ὅτι πολλοῦ ἐν-
 5 δεῆς ὦν αὐτὸς ἔτι ἔμαυτοῦ μὲν ἀμελῶ, τὰ δ' Ἰθηναίων πράττω. βία οὖν ὡσπερ ἀπὸ τῶν Σειρήνων ἐπισχόμενος τὰ δῶτα οἴχομαι φεύγων, ἵνα μὴ αὐτοῦ καθήμενος παρὰ τούτῳ καταγη-
 10 ράσω. πέπονθα δὲ πρὸς τοῦτον μόνον ἀνθρώ-
 15 πων, ὃ οὐκ ἂν τις οἴοιτο ἐν ἔμοι ἐνεῖναι, τὸ αἰσχύνεσθαι ὄντινοῦν. ἐγὼ δὲ τοῦτον μόνον αἰσχύνομαι· ξύνοισα γὰρ ἔμαυτῷ ἀντιλέγειν μὲν οὐ δυναμένῳ, ὡς οὐ δεῖ ποιεῖν ἅ οὗτος κελεύει, ἐπειδὴν δὲ ἀπέλθω, ἠττημένῳ τῆς τιμῆς τῆς ὑπὸ
 20 τῶν πολλῶν. δραπετεύω οὖν αὐτὸν καὶ φεύγω καὶ ὅταν ἴδω, αἰσχύνομαι τὰ ὁμολογημένα. καὶ πολλακίς μὲν ἠδέως ἂν ἴδοισι αὐτὸν μὴ
 25 ὄντα ἐν ἀνθρώποις· εἰ δ' αὖ τοῦτο γένοιτο, εὖ οἶδα ὅτι πολὺ μεῖζον ἂν ἀχθοίμην· ὥστε οὐκ
 30 ἔχω ὃ τι χρήσωμαι τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ.

2 ἔμαυτὸν (ο in ras.) W 3 ταῦτα HT ταυτα W 5 ἔτι TW : τι B 6 πράττων W¹ (v eras.) || βία : βύων Abresch 13 οδοτος : αὐτός W 19 ἂν μεῖζον Sauppe 20 χρήσμαι codd. : emend. Venet. 185

μέ τὸν Πλάτωνα; Ὡς τὸν θάνατόν του δὲν ἦτο προσηλωμένος εἰς τὸ μαγικὸν τραγοῦδι τοῦ Σωκράτους, τῆς ἀνεπίκτου αὐτῆς Σειρήνος, καὶ δλόκληρον ζωὴν δὲν ἀφιέρωσεν εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ τραγοῦδιού αὐτοῦ;

4. Ὁ Ἰλκιβιάδης ἐντρέπεται τὸν Σωκράτη καὶ μόνον (θαυμασία εἰς τὴν εἰλικρινείαν τῆς ὁμολογίας!), ὄχι ὁμοῦ ἀπὸ ἔρωτα (πρβλ. τὴν ἐπὶ τοῖς αἰσχροῖς αἰσχύνῃν 178a). Ἡ φιλοδοξία τὸν ὀδηγεῖ εἰς πράξεις ἀντιθέτους ἀπὸ ὅ,τι αἰσθάνεται πὼς εἶναι τὸ σωστόν, ἀντιθέτους πρὸς τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ ἐγὼ του· αὐτὸ εἶναι πού ἐντρέπεται.

33. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὴν ἐπίδρασιν τῶν αὐλημάτων του, αὐτὰ ἔχομεν δοκιμάσει καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀνάλογα ἀπὸ τοῦτον ἐδῶ τὸν Σάτυρον. Ἀκούσατε ὅμως τώρα καὶ ἄλλας ἐνδείξεις, πόσον μοιάζει μὲ τὰ ὄντα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐγὼ τὸν συνέκρινα, καὶ πόσον ἀπίστευτος εἶναι ἡ δύναμις ποῦ ἔχει. Διότι (μὴν ἀμφιβάλλετε) κανεὶς ἀπὸ σᾶς δὲν γνωρίζει πραγματικὰ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· ἐγὼ ὅμως θὰ σᾶς δ τὸν ἀποκαλύψω, ἀφοῦ ἀπαξ ἔκαμα τὴν ἀρχὴν¹. Παρατηρεῖτε λ. χ., πῶς ὁ Σωκράτης τρέφει αἰσθήματα ἔρωτος πρὸς τοὺς ὠραίους νέους καὶ πῶς τοὺς τριγυρίζει διαρκῶς καὶ πῶς ἐνώπιόν των τὰ χάνει², καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀγνοεῖ τὰ πάντα καὶ τίποτε δὲν ξέρει— ἔτσι εἶναι τὸ ὕφος του³. Αὐτὸ δὲν εἶναι τρόποι Σιληνοῦ; Καὶ πολὺ μάλιστα! Αὐτὸ ἀκριβῶς ἔχει ἐνδυθῆ ἀπ' ἐξω, ὡς περίβλημα, ὅπως ὁ Σιληνὸς ὁ σκαλιστός. Ἀπὸ μέσα ὅμως, ὅταν ἀνοιχθῆ, πόσον πλοῦτον σωφροσύνης, φαντάζεσθε, ἀγαπητοὶ μου σύντροφοι⁴, εἶναι γεμᾶτος! Πιστεύσετέ με: οὔτε εὐμορφος ἂν εἶναι κανεὶς τοῦ κάμνει καμμίαν ἐντύπωσιν (τοῦναντίον μάλιστα· ἀδιαφορεῖ εἰς βαθμόν, ποῦ κανεὶς δὲν ε θὰ τὸ ἐπίστευε), οὔτε πλούσιος ἂν εἶναι, οὔτε ἄλλο τίποτ' ἂν κατέχη ἀπὸ τὰ χαρίσματα, ποῦ καλοτυχιζει ὁ κόσμος. Ὅλ' αὐτὰ τὰ προσόντα τὰ θεωρεῖ τελειῶς ἀνάξια καὶ ἡμᾶς ἕνα τίποτε, σᾶς διαβεβαιῶ, καὶ ὄλην του τὴν ζωὴν ἐξακολουθεῖ νὰ ὑποκρίνεται τὸν ἀφελῆ καὶ ν' ἀστειεύεται συνεχῶς μὲ τοὺς ἄλλους. Ὅταν ὅμως σοβαρευθῆ καὶ ἀνοίξη τὸ ἐσωτερικόν του, δὲν ξέρω ἂν ἔχη κανεὶς ἀντικρύσει τ' ἀγάλματα μέσα του.

1. Θὰ ἠμποροῦσε νὰ τὸ ἔλεγε καὶ ὁ Πλάτων πρὸς ὄλους τοὺς Σωκρατικούς.

2. Τοῦ τὸ παρετήρησεν ἤδη καὶ ἡ Διοτίμα 211d. Πρβλ. καὶ τὴν περιγραφὴν τῆς ἀμηχανίας, εἰς τὴν ὁποῖαν τὸν ὀδηγεῖ τὸ ἀντίκρουσμα τῆς μοναδικῆς ὠραιότητος τοῦ Χαρμίδου Χαρμ. 155κεε.

3. Τὸ σχῆμα εἶναι ἐδῶ ἡ ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις, ἀλλὰ καὶ ἡ στάσις τὴν ὁποῖαν τηρεῖ, ὁ ρόλος ποῦ παίζει (τὸ πῶς ἔχει πρὸς τοὺς καλοὺς), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ πραγματικὰ του αἰσθήματα· πρβλ. Φαῖδρ' 255a οὐχ ὑπὸ σχηματιζομένου τοῦ ἐρῶντος, ἀλλ' ἀληθῶς τοῦτο πεπονθότος. Ὁ Σωκράτης ἔχει τὴν ἐμφάνισιν Σιληνοῦ, ἐπομένως καὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἐπίφασιν τοῦ ἐρωτισμοῦ ἐκεῖνου. Εἶναι ὅμως χαρακτηριστικὸν διὰ τὴν ψυχολογίαν τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὅτι ὁ ἐρωτισμὸς αὐτοῦ συνδέεται μέσα του μὲ τὴν σοφίαν (κάτι ἀσχετὸν μὲ τὸν Σιληνόν) καὶ μὲ τὸ Οὐδὲν οἶδα τὸ σω-

33. Καὶ ὑπὸ μὲν δὴ τῶν ἀύλημάτων καὶ ἐγὼ
καὶ ἄλλοι πολλοὶ τοιαῦτα πεπόνθασιν ὑπὸ τοῦ-
δε τοῦ σατύρου· ἄλλα δὲ ἐμοῦ ἀκούσατε ὡς
ἄμοιός τέ ἐστιν οἷς ἐγὼ ἤκασα αὐτὸν καὶ τὴν
5 δύναμιν ὡς θαυμασίαν ἔχει. εὐ γὰρ ἴστε ὅτι οὐ-
δεὶς ὑμῶν τοῦτον γινώσκει· ἄλλα ἐγὼ δηλώσω, δ
ἐπεὶ περ ἤρξαμην· ὄρατε γὰρ ὅτι Σωκράτης ἐρω-
τικῶς διάκειται τῶν καλῶν καὶ αἰεὶ περὶ τούτους
ἐστὶ καὶ ἐκπέπληκται, καὶ αὐτὸς ἀγνοεῖ πάντα καὶ
10 οὐδὲν οἶδεν, ὡς τὸ σχῆμα αὐτοῦ· τοῦτο οὐ σι-
ληνῶδες; σφόδρα γε, τοῦτο γὰρ οὗτος ἔξωθεν
περιβέβληται, ὡσπερ ὁ γεγλυμμένος σιληνός·
ἔνδοθεν δὲ ἀνοιχθεὶς πόσης οἴεσθε γέμει, ὧ ἄν-
δρες συμπόται, σωφροσύνης; ἴστε ὅτι οὔτε εἴ τις
15 καλός ἐστι μέλει αὐτῷ οὐδὲν, ἀλλὰ καταφρο- e
νεῖ τοσοῦτον, ὅσον οὐδ' ἂν εἰς οἰηθείη, οὐτ' εἴ
τις πλούσιος, οὐτ' εἰ ἄλλην τινὰ τιμὴν ἔχων
τῶν ὑπὸ πλήθους μακαριζομένων· ἡγεῖται δὲ
πάντα ταῦτα τὰ κτήματα οὐδενός ἄξια, καὶ ἡμᾶς
20 οὐδὲν εἶναι, λέγω ὑμῖν, εἰρωνευόμενος δὲ καὶ
παίζων πάντα τὸν βίον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους
διατελεῖ. σπουδάσαντος δὲ αὐτοῦ καὶ ἀνοιχθέν-
τος, οὐκ οἶδα εἴ τις ἐόρακεν τὰ ἐντὸς ἀγάλλ-
9 καὶ αὐ...οἶδεν secl. Bast; at cf. p. 206n. 3=αὐ om. TW 10 οἶδεν ὡς...
αὐτοῦ, τοῦτο οὐ σιληνῶδες; : οἶδεν ὡς (πῶς Ast ἢ Usener)... αὐτοῦ
τοῦτο etc. FA Wolf || οὐ : δν Stephanus 12 ἐγγεγλυμμένος W ἐγλυμ-
μένος T 14 εὐ ἴστε Badham 25 ἐντός : ἔνδον vel ἔνδοθεν Proclus

κρατικόν. Διότι κατόπιν θά ζητηθῆ ἀνταλλαγὴ σοφίας πρὸς ἔρω-
τα. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἐκπλήττει τὸν ἀναγνώστην, ὁ ὁποῖος παρη-
κολούθησε τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Διοτίμας· δὲν τὸν ἐκπλήττει ἀκόμη
καὶ τοῦ Σωκράτους ἡ ἀπάντησις, ἀφοῦ γνωρίζει ἤδη, ὅτι σοφία
καὶ ἔρος συνδέονται τόσον, ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ με-
ταξὺ τῶν ἀνταλλαγῆ.

4. Ἡ ἀποστροφή δὲν ζωηρεύει ἀπλῶς τὴν διήγησιν καὶ δὲν
τῆς μεταδίδει μόνον κάτι ἀπὸ τὴν συγκίνησιν τοῦ πρώτου ἀντι-
κρούματος· ἀποστρεφόμενος πρὸς τοὺς παρισταμένους ὁ Ἄλκι-
βιάδης, εἶναι ὅταν ν' ἀναλαμβάνῃ προσωπικῶς ἀπέναντι τῶν τὴν
εὐθύνην δι' ὅσα λέγει. Ἀνάλογον εἶναι 216c τὸ λέγω ὑμῖν.

ἐγὼ ὁμως τ' ἀντίκρυσσα κάποτε, καὶ μοῦ ἐφάνταζαν τόσον θεϊκά καὶ χρυσᾶ¹, τόσον πανεύμορφα καὶ ἐκ- 217
πληκτικά², ὡστ' ἔπρεπε χωρὶς ἄλλο νὰ ἐκτελέσω ὅ,τιδήποτε μοῦ ἐπέβαλλεν ὁ Σωκράτης³.

Καὶ ἐπειδὴ εἶχα σχηματίσει τὴν ἰδέαν, πῶς εἶχεν ἐνδιαφερθῆ σοβαρὰ⁴ διὰ τὰ θέλγητρα τῆς νεότητός μου⁵, τὸ ἐθεώρησα εὐρημ' ἀπροσδόκητον καὶ σύμπτωσιν εὐτυχῆ, ὅτι εἶχα τὴν δυνατότητα νὰ χαρίσω τὴν εὐνοϊάν μου εἰς τὸν Σωκράτη καὶ ἔτσι νὰ μάθω ὅλα ὅσα ἐγνώριζεν ἐκεῖνος. Εἶχα ἄλλωστε ἐξαιρετικὴν ἰδέαν διὰ τὴν δύναμιν τῆς καλλονῆς μου. Αὐτὸ λοιπὸν ἐσκέφθην τότε, καὶ ἐνῶ προτοῦ δὲν ἐσυνήθιζα νὰ τὸν συναντῶ μόνος χωρὶς συνοδὸν ὑπηρέτην, ἀπὸ τότε ἀπεμάκρυνα τὸν συνοδόν μου καὶ ἔμενα μαζί του μόνος. — Ὅφείλω πράγματι ἐνώπιόν ἡ
σας νὰ ὁμολογήσω ὀλόκληρον τὴν ἀλήθειαν⁶ προσέ-
χετε λοιπόν. Καὶ σύ, Σωκράτη, ἂν δὲν λέγω τὴν ἀ-
λήθειαν, νὰ μὲ διαψεύσης.—Ἐπήγαινα λοιπόν, κύριοι,
ὀλομόναχος μαζί του, καὶ ἐπερίμενα, ὅτι ἐκεῖνος δὲν
θ' ἀργοῦσε νὰ φέρῃ τὸν λόγον εἰς τὸ ζήτημα διὰ τὸ
ὁποῖον ἕνας ἐραστής θὰ ὠμιλοῦσε μὲ τὸν ἀγαπημέ-
νον του μέσα εἰς τὴν ἀπομόνωσιν⁶, καὶ εἶχα ἐκ τῶν
προτέρων μεγάλην χαράν⁷. Ἐ λοιπόν! τίποτε ἀπο-
τως ἀπ' ὅλ' αὐτὰ δὲν συνέβαινε⁸ ἔκανε μαζί μου τὰς
συνηθισμένας συζητήσεις, ἐπερνοῦσε τακτικὰ τὴν ἡμέ-

1. Τὸ χρυσᾶ λέγεται ἔδῳ καὶ κυριολεκτικῶς (ἐφ' ὅσον πρόκει-
ται περὶ ἀγαμάτων) καὶ μεταφορικῶς (πρβλ. Γοργ. 486d χρυσοῦν
ἔχων τὴν ψυχὴν). Τὸ ἴδιον παιχνίδι μὲ τὴν διπλὴν τῆς λέξεως
σημασίαν καὶ ἐν Φαῖδρῳ 235e.

2. Ἡ ὅλη περικοπὴ ἀπαγγέλλεται μ' ἕνα τόνον ζωηρᾶς, κα-
τανυκτικῆς θὰ ἔλεγα συγκινήσεως, ὅπως ὁμιλεῖ ἕνας ἐρωτευμέ-
νος—καὶ αὐτὸς εἰς σπανίας μόνον περιπτώσεις.

3. Ὡστε ἡ ἀπόφασίς του νὰ δοθῆ εἰς τὸν Σωκράτην ἐμφα-
νίζεται ὡς ἀποτέλεσμα τῆς συγκινήσεως, ποῦ τοῦ ἐπροξένησεν ἡ
θεὰ τῆς ἐσωτερικῆς του ὠραιότητος, καὶ φυσικὰ ὁ ἔρωσ ποῦ τοῦ
ἦναψεν ἐκείνη. Ἔτσι μᾶς προπαρασκευάζει ὁ Πλάτων εἰς τὸ
ν' ἀκούσωμεν, ἀλλὰ καὶ ν' ἀξιολογήσωμεν ὀρθῶς τὸ ἐπεισόδιον.

4. Καὶ ὄχι παίζων, ὅπως συνήθως 216e.

5. Ὡρα εἶναι τὸ ἄνθος τῆς νεότητος, ἡ ὦρα γενικῶς κατὰ
τὴν ὁποῖαν μία ὀ ρ γ α ν ι κ ῆ ὄντοτης (ἕνας ἄνθρωπος, ἕνα φυτόν.

ματα· ἀλλ' ἐγὼ ἤδη ποτ' εἶδον, καὶ μοι ἔδοξεν οὕτω θεῖα καὶ χρυσᾶ εἶναι καὶ πάγκαλα καὶ 217 θαυμαστά, ὥστε ποιητέον εἶναι ἔμβραχου ὃ τι κελεύει Σωκράτης.

- 5 Ἡγούμενος δὲ αὐτὸν ἐσπουδακέναι ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὥρᾳ, ἔρμαιον ἠγησάμην εἶναι καὶ εὐτύχημα ἔμὸν θαυμαστὸν ὡς ὑπάρχον μοι χαρισισμένῳ Σωκράτει πάντ' ἀκοῦσαι, ὅσαπερ οὗτος ἦδει· ἐφρόνου γὰρ δὴ ἐπὶ τῇ ὥρᾳ θαυμάσιον ὄσον.
- 10 ταῦτα οὖν διανοηθεὶς, πρὸ τοῦ οὐκ εἰλωθῶς ἄνευ ἀκολούθου μόνος μετ' αὐτοῦ γίνεσθαι, τότε ἀποπέμπων τὸν ἀκόλουθον μόνος συνεγιγνόμενην b —δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς πάντα τάληθῆ εἰπεῖν· ἀλλὰ προσέχετε τὸν νοῦν, καὶ εἰ ψεῦδομαι, Σώ-
- 15 κρατες, ἐξέλεγχε.—συνεγιγνόμενην γὰρ, ὡς ἄνδρες, μόνος μόνῳ καὶ ὥμην αὐτίκα διαλέξεσθαι αὐτόν μοι ἄπερ ἂν ἔραστής παιδικοῖς ἐν ἐρημίᾳ διαλεχθεῖη, καὶ ἔχαιρον. τούτων δ' οὐ μάλᾳ ἐγίγνετο οὐδέν, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει διαλεχθεὶς ἂν

1 καὶ ἐμοὶ B κάμοι Hirschig 3 ἔμβραχου Cobet : ἐν βραχεῖ codd. || ὃ, τι ἂν Sauppe 9 δὴ B: ἤδη TW 11 μόνος del. Hirschig 13 ἀληθῆ W 14 Σωκράτες incipit Ox ὡς Σώκρατες Schanz 18 δ' οὐ : δὴ Ox 19 ἂν codd. (fac. in Ox) : δὴ Sauppe αὐ FAWolf ἄττα Ast at cf. Apol. 22b ἀλλὰ Rettig ἀεὶ Bury

ἕνας καρπὸς) φθάνει εἰς τὴν ὑψίστην βαθμίδα τῆς ἀναπτύξεως, πέραν τῆς ὁποίας ἀρχίζει ἡ κάτω ὁδός. Τὸ ὅτι θεωρεῖται τότε ἡ ὑπαρξίς αὐτῆ ὥραϊα, εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς ζωντανῆς καὶ ὀργανικῆς περὶ κάλλους ἰδέας, πού εἶχαν οἱ Ἕλληνες. Κατὰ ταῦτα ἕνα πρᾶγμα ἀψυχον ἢ ἕνας γέρων π.χ., ἠμποροῦν νὰ εἶναι καλὰ, ἀλλ' ὄχι ὥραϊα, διότι δὲν εἶναι στὴν ὥρα τους. Καὶ ὁ ὄρμος εἰς τὴν σημερινὴν χρῆσιν δὲν συμπίπτει μὲ τὸ ὥραϊος τῶν ἀρχαίων.

6. Ἐν ἐρημίᾳ ἀντιστοιχεῖ εἰς ὃ, τι σήμερον λέγεται tête à tête.

7. Ὁ Ἄλκιβιάδης ἔχαιρε, ὄχι μόνον διότι ἦτο βέβαιος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν, ἀλλὰ καὶ διότι ἦτον ὁ ἴδιος ἐρωτευμένος, ἐνῶ συνήθως τὰ αἰσθήματα τῶν παιδικῶν διὰ τὴν ἐπικειμένην ἐρωτικὴν συνάντησιν ἦσαν κάθε ἄλλο παρά χαρμόσυνα (πρβλ. Φαῖδρ. 240c).

ραν του μαζί, καὶ ἔπειτα ἐσηκόνετο καὶ ἔφευγε. "Υστερα τὸν ἐπροκάλεσα νὰ γυμνασθῇ μαζί μου¹ καὶ ἐγυμναζόμεθα μαζί με τὴν ἐλπίδα πὼς ἔτσι θὰ καταλήξω ὀπωσδήποτε εἰς ἕνα τέλος. Καὶ πράγματι ἐγυμνάζετο καὶ ἐπάλευε μαζί μου συχνά, χωρὶς νὰ εἶναι κανεὶς παρών. Τί νὰ σὰς τὰ λέγω; Ἀποτελεσμα κανένα δὲν ἔφερα. Ἀφοῦ λοιπὸν μ' αὐτὰ τὰ μέσα δὲν κατώρθωνα διόλου τὸν σκοπὸν μου, ἀπεφάσισα νὰ τοῦ ἐπιτεθῶ ἐξ ἐφόδου² καὶ νὰ μὴν ὑποχωρήσω εἰς τὰς προσπάθειας, ποὺ εἶχα ἤδη ἀρχίσει, μόνον νὰ μάθω ἐπιτέλους τί συμβαίνει. Τὸν προσκαλῶ λοιπὸν εἰς δεῖπνον, ἀπαράλλακτα ὅπως ἕνας ἔραστής, ποὺ ζητεῖ νὰ παραπλανήσῃ τὸν ἐρώμενόν του. Καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ θέλημα δὲν μοῦ τὸ ἔκαμεν ἀμέσως³ ἀλλ' ὅμως με τὸν καιρὸν ἐπέισθη ὀπωσδήποτε. Τὴν πρώτην λοιπὸν φοράν ποὺ ἦλθεν, ἠθέλησε μετὰ τὸ δεῖπνον νὰ φύγῃ ἔγώ τότε ἀπὸ ἐντροπὴν τὸν ἄφησα. Εἰς τὴν δευτέραν ὅμως παγίδευσιν ποὺ τοῦ ἔστησα, ὅταν ἐτελείωσε τὸ δεῖπνον μας, παρέτεινα τὴν συζήτησιν ὡς ἀργὰ τὴν νύκτα, καὶ ὅταν ἐκεῖνος ἐζήτησε ν' ἀναχωρήσῃ, ἐγώ, με τὴν πρόφασιν πὼς ἦτον ἡ ὥρα περασμένη, τὸν ἠνάγκασα νὰ μείνῃ. Ἐπεσε λοιπὸν ν' ἀναπαυθῇ εἰς τὸ διπλανόν μου διβάνι, εἰς τὸ ἴδιον ποὺ εἶχεν ἐπίσης δειπνήσει⁴ κανένας δὲν ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ δωμάτιον ἄλλος, μόνον ἡμεῖς.

Ἦς ἐδῶ μὲν ἀπρεπὲς δὲν θὰ ἦτο νὰ διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν μου εἰς τὸν καθένα⁵ τ' ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα ὅμως δὲν θὰ τὰ ἠκούατε ποτὲ ἀπὸ τὸ στόμα μου⁶, ἂν πρῶτον μὲν μέσα στὸ κρασί, ὅπως λέγει ἡ παροιμία, με παιδιὰ ἢ καὶ χωρὶς παιδιὰ, δὲν ἦταν ἡ

1. Ὑπενθυμίζω ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐγυμνάζοντο γυμνοί.

2. Κατὰ τὸ καρτερόν εἶναι ὅρος τῆς στρατιωτικῆς γλώσσης ἀνάλογα ἔχομεν τὸ ἀλίσκεσθαι, ἐλεῖν κλπ.

3. Ἡ διακοπὴ αὐτὴ ὑπενθυμίζει τοὺς ἀναλόγους ἐνδοιασμοὺς τῆς Διοτίμας 209e, ἂν θὰ ἠμπορέσουν νὰ τὴν παρακολουθήσουν. Ὅσον καὶ ἂν τὸ ἐπίπεδον, εἰς τὸ ὁποῖον κινεῖται ἡ προφητικὴ ἐκείνη, ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὸ ἐπίπεδον τῶν ἐξομολογήσεων τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὁ Πλάτων ὑποδηλώνει, ὅτι καὶ ἐδῶ, ὅπως καὶ ἐκεῖ, ἀκόμη καὶ εἰς μίαν πρᾶξιν ὄχι πολὺ εὐπρεπῆ, κρύπτονται μυστήρια, τὰ μυστήρια τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας, τὰ ὁποῖα κανένας βέβηλος καὶ ἀγροικος (218b), κανένας ἀνθρώπος χωρὶς τὴν ψυχὴν κεκαθαρμένην με τὴν

μοι καὶ συνημερεύσας ὥχετο ἀπιών. μετὰ ταῦτα
 συγγυμνάζεσθαι προυκαλούμην αὐτὸν καὶ συνε- c
 γυμναζόμεν, ὡς τι ἐνταῦθα περανῶν. συνεγυ-
 μνάζετο οὖν μοι καὶ προσεπάλαιεν πολλάκις
 5 οὐδενὸς παρόντος· καὶ τί δεῖ λέγειν; οὐδὲν γάρ
 μοι πλεόν ἦν. ἐπειδὴ δὲ οὐδαμῆ ταύτη ἦνυτον,
 ἔδοξέ μοι ἐπιθετέον εἶναι τῷ ἀνδρὶ κατὰ τὸ καρ-
 τερόν καὶ οὐκ ἀνετέον, ἐπειδὴ περ ἐνεκεχειρήκη,
 ἀλλὰ ἰστέον ἤδη τί ἐστὶ τὸ πρᾶγμα. προκαλοῦ-
 10 μαι δὴ αὐτὸν πρὸς τὸ συνδειπνεῖν, ἀτεχνῶς
 ὡσπερ ἐραστῆς παιδικοῖς ἐπιβουλεύων. καὶ μοι
 οὐδὲ τοῦτο ταχὺ ὑπήκουσεν· ὅμως δ' οὖν χρόνῳ d
 ἐπέισθη. ἐπειδὴ δ' ἀφίκετο τὸ πρῶτον, δειπνήσας
 ἀπιέναι ἐβούλετο. καὶ τότε μὲν ἀσχυρόμενος
 15 ἀφήκα αὐτόν· αὐθις δὲ ἐπιβουλεύσας, ἐπειδὴ
 ἐδεδειπνήκαμεν, διελεγόμεν ἄει πόρρω τῶν νυ-
 κτῶν, καὶ ἐπειδὴ ἐβούλετο ἀπιέναι, σκηπτόμε-
 νος ὅτι ὄψε εἶη, προσηνάγκασα αὐτὸν μένειν.
 Ἄνεπαύετο οὖν ἐν τῇ ἐχομένῃ ἐμοῦ κλίνῃ, ἐν
 20 ἥπερ ἐδείπνει, καὶ οὐδεὶς ἐν τῷ οἰκῆματι ἄλλος
 καθηῦδεν ἢ ἡμεῖς.

Μέχρι μὲν οὖν δὴ δευρο τοῦ λόγου καλῶς e
 ἂν ἔχοι καὶ πρὸς ὄντινον λέγειν· τὸ δ' ἐν-
 τεῦθεν οὐκ ἂν μου ἠκούσατε λέγοντος, εἰ μὴ
 25 πρῶτον μὲν, τὸ λεγόμενον, οἶνος ἄνευ τε
 παίδων καὶ μετὰ παίδων ἦν ἀληθής, ἔπειτα

2 καὶ συνεγυμναζόμεν del. Sauppe 3 ἐνταῦθα γε Naber 8 ἐγκε-
 χειρήκη BTW 9 ἰτέον ἦδη ἐπὶ τὸ πρᾶγμα Wyttenbach 12 τούτου
 Ox¹ corr. Ox² 16 ἐδεδειπνήκαμεν Burnet: *δεδειπνήκαμεν Usener:
 δεδειπνήκαμεν Photius Bekk. Anecd. ἐδεδειπνήκει codd. Ox || ἀε¹
 Photius Bekk. Anecd.: om. BTWox 17 ἐπειδὴ γε Ox 18 αὐτοῦ
 Sauppe || μένειν: μόνον (ut vid.) Ox¹ 22 δὴ BTmg: om. TW
 (lac. in Ox)

γνώσιν, ἀλλὰ καὶ μετὴν ἀγάπην, κανένας δοῦλος (218b) δὲν ἐπι-
 τρέπεται ν' ἀκούσῃ.

εἰλικρίνεια¹. Ἐπειτα θὰ ἦταν ἀδικία, μοῦ φαίνεται, νὰ παραδώσω εἰς τὴν λήθην² ἕνα κατόρθωμα ὑπερήφανον τοῦ Σωκράτους, ἀφοῦ ἀπαξ ἤρχισα τὸν ἔπαινόν του. Ἐκτός τούτου³ δοκιμάζω καὶ ἐγὼ τὸ πάθημα τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἐδάγκασεν ἡ ἔχιδνα⁴: ὁποῖος τὸ πάθη, λέγουν, δὲν δέχεται νὰ τὸ περιγράψῃ πῶς ἦταν, παρά μόνον εἰς ἐκείνους, ποὺ ἔχουν κάποτε δαγκωθῆ· μόνον αὐτοί, φαντάζεται, θὰ ἦσαν εἰς θέσιν νὰ τὸν καταλάβουν καὶ νὰ τὸν συγχωρή- 218 σουν⁵, ἂν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ πόνου παρεφέρθη νὰ πρῶξῃ καὶ νὰ ἐκστομίσῃ τὸ κάθε τί. Ἔτσι καὶ ἐγὼ, δαγκωμένος ἀπὸ κάτι ὀδυνηρότερον καὶ εἰς τὸ σημεῖον τὸ μᾶλλον εὐαίσθητον⁶, ποὺ ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ δαγκωθῆ,— εἰς τὴν καρδίαν μου δηλαδὴ ἢ τὴν ψυχὴν ἢ ὅπωςδῆποτε πρέπει νὰ τ' ὀνομάσωμεν, μ' ἐκτύπησαν καὶ μ' ἐδάγκασαν τῆς φιλοσοφίας οἱ λόγοι· καὶ τρυποῦν ἀγριώτερον ἀπὸ τὴν ἔχιδναν⁷, ἂν πέσουν ἐπάνω εἰς ἑνὸς νέου ὄχι κοινοῦ τὴν ψυχὴν, καὶ παρὰ σούρου εἰς κάθε παράφορον πρᾶξιν καὶ λόγον — ἐξ ἄλλου ἔχων ἐνώπιόν μου ἀνθρώπους, ὅπως ὁ Φαῖδρος, ὁ Ἀγάθων, ὁ Ἐρυξίμαχος, ὁ Πausανίας, ὁ Ἀριστόδημος καὶ Ἀριστοφάνης (τὸν ἴδιον τὸν Σωκράτη δὲν χρει-

1. Πρβλ. Σχολ.: Οἶνος καὶ ἀλήθεια ἐπὶ τῶν ἐν μέθῃ τὴν ἀλήθειαν λεγόντων· ἔστι δὲ καὶ ἔσματος Ἀλκαίου (fr. 66 D) ἀρχὴ Οἶνος, ὦ φίλε παῖ, καὶ ἀλάθεια καὶ Θεόκριτος (29,1)

Οἶνος, ὦ φίλε παῖ, λέγεται καὶ ἀλάθεια·
κάμμε χρὴ μεθύοντας ἀλαθείας ἔμμεναι

²Ο Φώτιος μᾶς προσθέτει ὅτι ἐκτός τῆς προηγουμένης παροιμίας Οἶνος καὶ ἀλήθεια, ὑπῆρχε καὶ ἄλλη Οἶνος καὶ παῖδες ἀληθείς. Τὸ νόημα τῆς εἶναι, ὅτι ὁ μεθυσμένος ἀποκαλύπτει τὴν ἀλήθειαν περὶ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, ὅπως καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ· πρβλ. τὴν νεωτέραν παροιμίαν: Ἀπὸ μικρῶ κι ἀπὸ μωρῶ μαθαίνει τὴν ἀλήθεια.

³Ο Ἀλκιβιάδης παίξει μὲ τὰς λέξεις, φαίνεται, ἀφανίσαι (κυριολεκτικῶς = νὰ κάνῃ ὥστε νὰ μὴ φαίνεται), ὑπερήφανον (μὲ τὴν διπλὴν σημασίαν = ὑπερφανές, ἀξίον ὑπερηφανείας — ἀλαζονικόν, ὕβριστικόν πρβλ. 219c).

⁴Ο τρίτος λόγος εἶναι, ὅτι τὸν ἀκούουν ἄνθρωποι, ποὺ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσουν, τί σημαίνει πόθος σοφίας καὶ πόσον ἀκριβῶς θὰ ἐδέχτο κανεὶς νὰ τὸν πληρώσῃ, ἀκόμη καὶ μὲ τὸ σῶμα του· γίνεται πάθος πλέον καὶ μανία. Ὅχι λοιπὸν ὡς ἐπιχει-

ἀφανίσαι Σωκράτους ἔργον ὑπερήφανον εἰς
 ἔπαινον ἐλθόντα ἄδικόν μοι φαίνεται. ἔτι δὲ
 τὸ τοῦ δηχθέντος ὑπὸ τοῦ ἔχεως πάθος κἄμ'
 ἔχει· φασὶ γὰρ πού τινα τοῦτο παθόντα οὐκ
 5 ἐθέλειν λέγειν οἷον ἦν, πλὴν τοῖς δεδηγμένοις,
 ὡς μόνοις γνωσομένοις τε καὶ συγγνωσομένοις, 218
 εἰ πᾶν ἐτόλμα δρᾶν τε καὶ λέγειν ὑπὸ τῆς ὀδύ-
 νης. ἐγὼ οὖν, δεδηγμένος τε ὑπὸ ἀλγεινοτέρου
 καὶ τὸ ἀλγεινότατον ὦν ἂν τις δηχθεῖη — τὴν
 10 καρδίαν ἢ ψυχὴν γὰρ ἢ ὅ τι δεῖ αὐτὸ ὀνομάσαι,
 πληγεῖς τε καὶ δηχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ
 λόγων, οἳ ἔχονται ἐχίδνης ἀγριώτερον, νέου
 ψυχῆς μὴ ἀφουοῦς ὅταν λάβωνται, καὶ ποιοῦσι
 δρᾶν τε καὶ λέγειν ὅτιοῦν — καὶ ὀρῶν αὖ Φαί-
 15 δρους, Ἀγάθωνας, Ἐρυξιμάχους, Πausανίας, b
 Ἀριστοδήμους τε καὶ Ἀριστοφάνας (Σωκράτη

8 καὶ post τε add. W 9 δηχθεῖη: δειχθῆ B 10 γὰρ ἢ ψυχὴν
 TWOx γὰρ secl. Bury ἢ ψυχὴν secl. Usener utrumque Christ; at cf.
 Xenoph. Inst. Cyr. 7,5.25 12 ψυχὴν W 13 μὴ: καὶ μὴ T 15 καὶ
 Ἀγάθωνας W

ρήσαντας ποτὲ πράξεις τοιαύτας, ἀλλ' ὡς δοκιμάσαντας ἐλατή-
 ρια καὶ πόθους ἀναλόγου πνευματικότητος, τοὺς καλεῖ ὡς μάρ-
 τυρας. Ἀκόμη καὶ εἰς φύσεις πεζάς, ὅπως τὸν Ἐρυξιμάχον καὶ
 τὸν Ἀριστόδημον, θά εὐρη, πιστεύει, συγγνώμην καὶ κατανόησιν.

4. Ἡ σύγκρισις μὲ τὴν ἔχιδναν, διότι ἡ εἰκὼν τοῦ δῆγμα-
 τος ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ περὶ τοῦ ἔρωτος (Ξεν. Ἀπομν. 1, 3, 12
 κεξ.).

5. Τὸ χωρίον ἐρμηνεύει θαυμάσια πῶς τὸ συν-γινώσκω
 ἔλαβε τὴν σημασίαν τοῦ συγχωρῶ: tout comprendre c'est tout
 pardonner.

6. Ἀλγεινότερον ἢ ἡ ἔχιδνα· ἀλγεινότατον ὄχι ἐκεῖνο ποῦ
 π ρ ο κ α λ ε ῖ πόνοους, ἀλλ' ἐκεῖνο ποῦ τοὺς α ἰ σ θ ἄ ν ε τ α ἰ
 ζωηρά.

7. Τὸ λογοπαίγνιον ἔχονται ἐχίδνης, ὅπως ἀνωτέρω γνω-
 σομένοις τε καὶ συγγνωσομένοις (πρβλ. καὶ κατωτέρω Ἀριστο-
 δήμους τε καὶ Ἀριστοφάνας) δὲν ἠμποροῦν ν' ἀποδοθοῦν εἰς
 τὴν μετάφρασιν.

άζεται ν' αναφέρω) και τόσους άλλους—δλοι σας άλλωστε έχετε μεταλάβει από τον παράφορον ένθουσιασμόν και τον διονυσιασμόν της φιλοσοφίας, δι' αυτό και δλοι σας θά τ' ακούσετε. Έτσι θά με συγχωρήσετε δι' όσα τότε έπραξα και όσα τώρα λέγω. Και σεις οι δοϋλοι και όποιος άλλος παρίσταται άμύητος και άξεστος, με θυρόφυλλα πολύ μεγάγα φράξετε τ' αυτιά σας¹.

34. Λοιπόν κύριοι. Ό λύχνος είχε σβήσει και οι δοϋλοι ήσαν έξω. Έκρινα τότε, πώς έπρεπε ν' αφήσω c τας περιστροφάς άπέναντί του και έλεύθερα νά του είπω τί είχα εις τον νουν μου. Τον έκίνησα λοιπόν και του είπα: «Σωκράτη, κοιμάσαι;» «Καθόλου» μου λέγει. «Ξέρεις λοιπόν, τί έχω σκεφθί;» «Σάν τί;» μου είπε. «Φρονώ» του λέγω «δι είσαι συ ο μόνος έραστής, που άπεδείχθη αξιός μου. Άλλά μου γεννάς την έντύπωσιν, δι δειλιάζεις νά μου κάμης λόγον περι αυτού. Έγώ όμως, νά πώς σκέπτομαι: εύρίσκω πώς είναι πολύ άνόητον νά μη σου κάμω και τουτο το θέλημα και δι,τι άλλο έπίσης χρειάζεσαι τυχόν είτε από την ιδικήν μου ειτ' από των φίλων μου την περιουσίαν². Άλλωστε δέν υπάρχει δι' έμέ σημαν- d τικώτερον πράγμα παρά νά γίνω όσον είναι δυνατόν τελειότερος³ και πρός τουτο κανένα συμπαραστάτην δέν έχω, νομίζω, αρμοδιώτερον έκτός από σέ. Εις παρόμοιον λοιπόν άνθρωπον άν δέν έχάριζα την ευνοιάν μου, θά έντρεπόμην πολύ περισσότερον τους ανθρώπους με κρίσιν, παρ' όσον, άν την έχάριζα, το πλήθος το άκριτον³. Αυτός με ήκουσε και μου άπήντησε με πολλήν ειρωνείαν, μ' εκείνο το ιδιαιτέ-

1. Το θύρας τοίς ώσιν έπίθεσθε βέβηλοι ήτο κήρυγμα των μυστηρίων· ανάλογον το χριστιανικόν: οι κατηχούμενοι προέ-
θετε.

2. Δύο πράγματα έχει κατά τας αρχαίας αντίληψεις νά προσφέρη ο νέος πρός τον διδάσκαλον εις άντάλλαγμα του ένδιαφέροντός του υπέρ της πνευματικής του προκοπής: χρήματα ή τον έρωτά του. Ό Άλκιβιάδης προσφέρει και τά δύο. Θά διδαχθί μετ' όλίγον, δι έπί τοιαύτης έμπορικής σχέσεως δέν είναι δυνατόν νά βασιοθί άληθινή παιδεία· άλλ' ο Σωκράτης ειρωνευόμενος του άπαντα, δι ή άνταλλαγή αυτή δέν είναι δι' αυτόν συμφέρουσα.

δὲ αὐτόν τι δεῖ λέγειν;), καὶ ὅσοι ἄλλοι—πάν-
 τεσ γὰρ κεκοινωνήκατε τῆς φιλοσόφου μανίας
 τε καὶ βακχείας, διὸ πάντες ἀκούσεσθε· συγ-
 γνώσεσθε γὰρ τοῖς τε τότε πραχθεῖσι καὶ τοῖς
 5 νῦν λεγομένοις. οἱ δὲ οἰκέται καὶ εἴ τις ἄλλος
 ἐστὶν βέβηλός τε καὶ ἄγροικος, πύλας πάνυ με-
 γάλας τοῖς ὤσιν ἐπίθεσθε.

34. Ἐπειδὴ γὰρ οὖν, ὦ ἄνδρες, ὃ τε λύχνος
 ἀπεσβήκει καὶ οἱ παῖδες ἔξω ἦσαν, ἔδοξέ μοι c
 10 χρῆναι μηδὲν ποικίλλειν πρὸς αὐτόν, ἀλλ' ἐλευ-
 θέρως εἰπεῖν ἅ μοι ἐδόκει. καὶ εἶπον κινήσας
 αὐτόν. Σώκρατες, καθεύδεις;—Οὐ δῆτα, ἦ δ'
 ὅς.—Οἶσθα οὖν ἅ μοι δέδοκται;—Τί μάλιστα;
 ἔφη—Σὺ ἐμοὶ δοκεῖς, ἦν δ' ἐγώ, ἐμοῦ ἐραστής
 15 ἄξιος γεγονέναι μόνος· καὶ μοι φαίνει ὀκνεῖν
 μνησθῆναι πρὸς με. ἐγὼ δὲ οὕτωσὶ ἔχω· πάνυ
 ἀνόητον ἠγοῦμαι εἶναι σοὶ μὴ οὐ καὶ τοῦτο χα-
 ρίζεσθαι καὶ εἴ τι ἄλλο ἢ τῆς οὐσίας τῆς ἐμῆς
 δέοιο ἢ τῶν φίλων τῶν ἐμῶν. ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐ- d
 20 δέν ἐστὶ πρεσβύτερον τοῦ ὧς ὅτι βέλτιστον ἐμὲ
 γενέσθαι· τούτου δὲ οἶμαι μοι συλλήπτορα οὐ-
 δένα κυριώτερον εἶναι σοῦ. ἐγὼ δὲ τοιούτῳ ἀν-
 δρὶ πολὺ μᾶλλον ἂν μὴ χαριζόμενος αἰσχυνοί-
 μην τοὺς φρονίμους, ἢ χαριζόμενος τοὺς τε πολ-
 25 λούς καὶ ἄφρονας. Καὶ οὗτος ἀκούσας μάλα

4 τε om. B 5 τις : τι B¹ corr. B² 11 καὶ κεινησας Ox 16 ἔχων TW
 17 χαρισασθαι Ox 18 εἴ τι : ἔτι TW 19 δέη W¹ (οἰο s.v.) || τῆς
 τῶν φίλων Schöne 20 ὧς ὅτι : ὅσῳ τι B 21 μοι Ox dett. : μου
 BTW

3. Ἡ κοινὴ γνώμη κατεδίκασε τὸ χαρίζεσθαι· ἀλλὰ τί εἶναι
 εἰς θέσιν νὰ καταλάβῃ ἢ κοινὴ γνώμη ἀπὸ τ' ἀνταλλάγματα, τὰ
 ὁποῖα προσδοκᾷ ὁ Ἀλκιβιάδης; Ὁ ἔρωσ εἶναι μοναδικὸς συνερ-
 γός νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν προορισμόν σου, ἐδίδασκεν ἡ Διοτίμα·
 αὐτὸ τὸ ἀντιλαμβάνεται ὀλιστικά ὁ Ἀλκιβιάδης.

πως χαρακτηριστικὸν καὶ συνηθισμένον ὕφος του. «Ἀγαπητέ μου Ἀλκιβιάδῃ, φαίνεσαι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, νὰ μὴν εἶσαι κακὸς ὑπολογιστής, ἂν βέβαια εἶναι ἀληθινὰ ὅσα λέγεις περὶ ἐμοῦ, καὶ ἂν ὑπάρχη μέσα μου κάποια δύναμις, μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ὁποίας θὰ ἠμποροῦσες νὰ γίνης τελειότερος. Προφανῶς ἔνα κάλλος ἀπερίγραπτον θὰ διακρίνεις μέσα μου, ἀνώτερον παρὰ πολὺ ἀπὸ τὴν ὠραίαν σου μορφήν¹. Αὐτὸ λοιπὸν βλέπεις καὶ δι' αὐτὸ θέλεις νὰ συντροφεύσωμεν καὶ νὰ κάμωμεν ἀνταλλαγὴν καλλονῆς. Ἔτσι ἀποβλέπεις νὰ πραγματοποιήσης εἰς βάρος μου κέρδος ὄχι ἀσήμαντον. Ζητεῖς ν' ἀποκτήσης εἰς ἀντάλλαγμα τοῦ φαινομενικοῦ τὸ κάλλος τὸ ἀληθινόν, καὶ τὸ σχέδιόν σου εἶναι πράγματι χάλκινα νὰ δώσης καὶ χρυσᾶ νὰ πάρης². Μὰ καλὸ τυχεῖ συλλογίσου καλύτερα. Ἴσως δὲν ἀξίζω τίποτε, καὶ σὺ δὲν τὸ ἀντιλαμβάνεσαι. Εἶναι γνωστὸν, τοῦ πνεύματος ἡ ὄρασις ἀρχίζει νὰ βλέπῃ ὀξυδερκέστερα, ὅταν ἡ ὄρασις τῶν ὀφθαλμῶν πλησιάζῃ νὰ παρακμάσῃ, καὶ σὺ ἀπέχεις ἀκόμῃ ἀπ' αὐτὸ πολὺ³. Καὶ ἐγὼ ὅταν τὰ ἤκουσα, τοῦ λέγω: «Ὅ,τι εἶχα ἐκ μέρους μου νὰ εἰπῶ, αὐτὸ εἶναι. Τίποτε δὲν ἐπρόφερε τὸ στόμα μου διαφορετικὰ ἀπ' ὅτι σκέπτομαι. Σκέψου τώρα καὶ μόνος σου ὅ,τι θεωρεῖς καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν σου τὸ καλύτερον καὶ δι' ἐμέ». «Αὐτὸ μάλιστα, τὸ εἶπες σωστά. Εἰς τὸ μέλλον θ' ἀποφασίσωμεν καὶ θὰ ἐνεργήσωμεν, ὅπως θὰ φανῇ καὶ εἰς τοὺς δύο μας συμφερότερον καὶ ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα».

1. Καὶ ἐδῶ ἡ εἰρωνεία τοῦ Σωκράτους, ποῦ κρύπτει μαζί καὶ λέγει τὴν ἀλήθειαν. Ὅχι μὲ τὸν ἰσχυρισμὸν του (δι' αὐτὸ καὶ ἡ χρῆσις τῆς δυνητικῆς ἐγκλίσεως ὀρώφης ἂν), ἀλλὰ μὲ τὴν ἀδοκυριαρχίαν του ἀποδεικνύει ὁ Σωκράτης, ὅτι πράγματι κατέχει τὴν ἀνωτέραν αὐτὴν καλλονήν.

2. Ἡ παροιμία ἀπὸ τὸ γνωστὸν ἐπεισόδιον τῆς Ἰλιάδος, ὅπου ὁ Λύκιος Γλαῦκος καὶ ὁ Διομήδης, ἀναγνωριζόμενοι ὡς πατρικοὶ ξένοι, ἀνταλλάσσουν τὴν πανοπλίαν τῶν ὀπλοῦσιος καὶ γενναϊδῶρος, ὅπως ὅλοι οἱ Ἀσιαῖται, Γλαῦκος χαρίζει τὰ χρυσᾶ του ὅπλα καὶ λαμβάνει τὰ χάλκινα τοῦ πτωχοῦ καὶ λιτοῦ διαίτου Ἑλλήνος.

3. Μολονότι πανοῦργος ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ ἔτοιμος νὰ

εἰρωνικῶς καὶ σφόδρα ἑαυτοῦ τε καὶ εἰωθότως
 ἔλεξεν· ὦ φίλε Ἀλκιβιάδη, κινδυνεύεις τῷ ὄντι
 οὐ φαῦλος εἶναι, εἴπερ ἀληθῆ τυγχάνει ὄντα ἃ
 λέγεις περὶ ἐμοῦ, καὶ τις ἔστ' ἐν ἐμοὶ δύναμις, e
 5 δι' ἧς ἂν σὺ γένοιο ἀμείνων. ἀμήχανόν τοι κάλ-
 λος ὀρώης ἂν ἐν ἐμοὶ καὶ τῆς παρὰ σοὶ εὐμορ-
 φίας πάμπολυ διαφέρων. εἰ δὴ καθορῶν αὐτὸ
 κοινώσασθαί τέ μοι ἐπιχειρεῖς καὶ ἀλλάξασθαί
 κάλλος ἀντὶ κάλλους, οὐκ ὀλίγῳ μου πλεονε-
 10 κτεῖν διανοεῖ, ἀλλ' ἀντὶ δόξης ἀλήθειαν καλῶν
 κτᾶσθαι ἐπιχειρεῖς, καὶ τῷ ὄντι χρύσεα χαλ- 219
 κείων (Hom. Z 236) διαμειβεσθαι νοεῖς. ἀλλ',
 ὦ μακάριε, ἄμεινον σκόπει, μὴ σε λανθάνω οὐ-
 δὲν ὦν. ἦ τοι τῆς διανοίας ὄψις ἄρχεται ὄξυ
 15 βλέπειν, ὅταν ἢ τῶν ὀμμάτων τῆς ἀκμῆς λή-
 γειν ἐπιχειρῇ· σὺ δὲ τούτων ἔτι πόρρω. Κάγῳ
 ἀκούσας Τὰ μὲν παρ' ἐμοῦ, ἔφην, ταυτὰ ἐστίν,
 ὧν οὐδὲν ἄλλως εἴρηται ἢ ὡς διανοοῦμαι· σὺ
 δὲ αὐτὸς οὕτω βουλευοῦ σοὶ τε ὅ τι ἄριστον καὶ
 20 ἐμοὶ ἡγεῖ.— Ἀλλ', ἔφη, τοῦτό γ' εὖ λέγεις· ἐν
 γὰρ τῷ ἐπιόντι χρόνῳ βουλευόμενοι πράξομεν
 ὃ ἂν φαίνηται νῶν περὶ τε τούτων καὶ περὶ τῶν b
 ἄλλων ἄριστον.

1 ἑαυτοῦ τε καί: ἑαυτῷ Vindob. 21 παρ' vel πρὸς ante ἑαυτοῦ
 add. Stallbaum Herwerden 5 τοι: τι Vindob. 21 8 τε om. W
 10 καλον Ox¹ del. Badham 12 νοεῖς del. Vögelin 14 ἢ τοι W;
 ἦτοι BT Stobaeus || ἀρξεται W¹ 17 ἐμοὶ B 19 σοὶ τε ὅτι Ox:
 ὅ τι σοὶ τε cett.

προτείνῃ κερδοσκοπικῶς μίαν συμφέρουσαν ἀνταλλαγὴν, ὅμως
 ἀληθινὰ ἀπὸ ἀνωριμότητος νεανικὴν ὑπερτιμᾶ τὴν ἀξίαν τοῦ Σω-
 κράτους. Πρβλ. Νόμ. 715d νέος μὲν γὰρ ὦν πᾶς ἄνθρωπος τὰ
 τοιαῦτα ἀμβλύτατα αὐτὸς αὐτοῦ ὄρα, γέρον δὲ δέξεται. Αὐτὰ
 λέγει ὁ Σωκράτης, εἰρωνικῶς καὶ ἐδῶ. Διότι τοῦ νέου τὸ βλέμ-
 μα, πού ὤξυσε καὶ ὤπλισεν ἢ ἀγάπη, εἶδεν ἀληθινὰ πολὺ βαθύ-
 τερα ἀπ' ὅ,τι εἶδεν ὁ κόσμος ὁ πολὺς· μόνον πού δὲν ἐδιάλεξε
 τὸ καλύτερον μέσον ν' ἀποκτήσῃ ὅ,τι ἠμποροῦσε νὰ τοῦ προσφέρῃ
 ὁ Σωκράτης. Αὐτοῦ κεῖται ἡ δυστυχία του.

Ἐγὼ λοιπὸν τότε ὑπέθετα, ὅτι τὸν εἶχαν ἦδη πληγώσει τὰ λόγια ποῦ ἀντήλλαξα μαζί του καὶ εἶχα ἐκτοξεύσει, οὕτως εἰπεῖν, ὡς βέλη¹. Ἐσηκώθηκα λοιπὸν καὶ χωρὶς πλέον νὰ τοῦ ἀφήσω καιρὸν νὰ προσθέσῃ τίποτε, τὸν ἐσκέπασα μὲ τὸν μανδύαν μου (ἦτο χειμῶνας τότε), ἐξάπλωσα κάτω ἀπὸ τὸν τρίβωνα τὸν ἰδικόν του², ἐτύλιξα τὰ χέρια μου γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀληθινὰ δαιμονίου καὶ ἐξαιρετικοῦ αὐτοῦ ὄντος καὶ ἔμεινα πλαγιασμένος ἔτσι ὀλόκληρον τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν, Σωκράτη, δὲν θὰ ἰσχυρισθῆς πὼς εἶναι ψεύδη αὐτὰ ποῦ λέγω³. Ἐλοιπὸν! Μ⁴ ὄλα ποῦ ἔκαμα ἐγὼ, αὐτὸς ἐδείχθη τόσον ἀνίκητος ἀπὸ τὰ νεανικά μου θέλγητρα, τόσον τὰ περιεφρόνησε καὶ τὰ ἐγελοιοποίησε, τόσον μ⁵ ἐταπείνωσεν⁶ — καὶ ὅμως ἐπίστευα πὼς κάποιαν ἀξίαν εἶχεν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, κύριοι δικασταί· διότι δικασταί, ναι, εἴσθε τῆς ὑπερηφανείας τοῦ Σωκράτους⁷. Μάθετε λοιπὸν, σᾶς ὀρκίζομαι εἰς τοὺς θεοὺς, εἰς τὰς θεάς⁸, ἐκοιμήθην καὶ ἐξύπνησα εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Σωκράτους, χωρὶς νὰ συμβῆ τίποτε περισσότερον⁹ παρ' ὅ,τι ἂν εἶχα κοιμηθῆ μὲ τὸν πατέρα μου ἢ μ¹⁰ ἕναν ἀδελφὸν μεγαλύτερον.

35. Καὶ τώρα ὕστερ¹ ἀπὸ τὸ ἐπεισόδιον αὐτό, πὼς φαντάζεσθε τὴν ψυχικὴν μου κατάστασιν; Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἐπίστευα, πὼς εἶχα ἐξευτελισθῆ² ἀπὸ τὸ ἄλλο μ³ ἐθάμβωνεν ἢ προσωπικότης τούτου, ἢ αὐτοκυριαρχία καὶ ἡ δύναμις τῆς θελήσεώς του. Εἶχα εὐρεθῆ ἑνώπιον ἀνθρώπου, ποῦ ὅμοιόν του εἰς τὴν φρόνησιν καὶ τὴν εὐστάθειαν⁴ δὲν ἐπερίμενα ποτὲ νὰ συν-

1. Ἡ εὐγενὴς ἀποποίησης τοῦ Σωκράτους ἡρμηνεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὅτι ἀφηνεῖ ἀνοικτὴν τὴν θύραν εἰς συζητήσεις καὶ τροποποιήσεις. Γνωρίζει ἐπίσης, ὅτι συχνὰ ἀποποιεῖται κανεὶς εἰς τὸν ἔρωτα κάτι, τὸ ὁποῖον σιγὰ σιγὰ ἀποδέχεται, διότι ἡ ἀποποίησης δὲν γίνεται μὲ ὀλόκληρον τὸ ἐγὼ τοῦ ἀνθρώπου.

2. Τρίβων ἦτο εἶδος ἐπανωφορίου (ἱματίου) ἀπὸ τετραγώνων κακῆς ποιότητος χονδροκαμωμένον ὕφασμα. Τὸ ἐφοροῦσαν κατόπιν, κατὰ ζῆλον σωκρατικόν, οἱ Κυνικοί.

3. Νέα ἀποστροφή πρὸς τὸν Σωκράτην, ἡ ὁποία διακόπτει τὴν ἀφήγησιν καὶ δυναμώνει κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν περιέργειαν τῶν ἀκουόντων.

Ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούσας τε καὶ εἰπὼν,
καὶ ἀφεις ὥσπερ βέλη, τετρῶσθαι αὐτὸν ᾤμην·
καὶ ἀναστάς γε, οὐδ' ἐπιτρέψας τούτῳ εἰπεῖν
οὐδὲν ἔτι, ἀμφιέσας τὸ ἱμάτιον τὸ ἑμαυτοῦ τοῦ-
5 τον (καὶ γὰρ ἦν χειμῶν) ὑπὸ τὸν τρίβωνα κατα-
κλινεῖς τὸν τουτουῖ, περιβαλὼν τὸ χεῖρε τούτῳ
τῷ δαιμονίῳ ὡς ἀληθῶς καὶ θαυμαστῷ κατεκεί- c
μην τὴν νύκτα ὅλην. καὶ οὐδὲ ταῦτα αὖ, ὦ Σώ-
κρατες, ἔρεῖς ὅτι ψεύδομαι. ποιήσαντος δὲ δὴ
10 ταῦτα ἐμοῦ, οὗτος τοσοῦτον περιεγένετό τε καὶ
κατεφρόνησεν καὶ κατεγέλασεν τῆς ἐμῆς ὥρας
καὶ ὕβρισεν — καὶ περὶ ἐκεῖνό γε ᾤμην τί εἶναι,
ὦ ἄνδρες δικασταί· δικασταὶ γὰρ ἔστε τῆς Σω-
κράτους ὑπερηφανίας. εἶ γὰρ ἴστε, μὰ θεοῦς,
15 μὰ θεάς, οὐδὲν περιττότερον καταδεδαρθηκῶς
ἀνέστην μετὰ Σωκράτους, ἢ εἰ μετὰ πατρὸς κα- d
θηθῶν ἢ ἀδελφοῦ πρεσβυτέρου.

35. Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τίνα οἴεσθέ με διάνοιαν
ἔχειν, ἡγούμενον μὲν ἠτιμάσθαι, ἀγάμενον δὲ
20 τὴν τούτου φύσιν τε καὶ σωφροσύνην καὶ ἀνδρεί-
αν, ἐντετυχηκότα ἀνθρώπῳ τοιούτῳ, οἶψ' ἐγὼ
οὐκ ἂν ᾤμην ποτ' ἐντυχεῖν εἰς φρόνησιν καὶ εἰς

1 ἀκουσαν Ox¹ corr. Ox² 2 βέλει TWΟx 3 τοῦτο B 6 τούτου B
8 αὐτὸ om. TW 12 [καὶ] περὶ ἐκεῖνο γε Ox : καίπερ ἐκεῖνό (κεῖνο B)
γε BTW καὶ . . . εἶναι del. Hug καὶ περὶ ἐκεῖνο [δ] γε Bury
16 εἰ om. TW

4. Ἡ ἐπισώρευσις τῶν συνωνύμων χαρακτηρίζει τὴν ταρα-
χὴν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ νέου.

5. Ὁ Ἀλκιβιάδης εἰσάγει τὸν Σωκράτην εἰς δίκην (γραφὴν
ἕβρεως), διότι . . . δὲν τὸν διέφθειρε. Ἐδῶ κεῖται τὸ κωμικόν. Μή-
πως καὶ οἱ δικασταὶ δὲν κατεδίκασαν τὸν Σωκράτη, ἂν καὶ δὲν
διέφθειρε τοὺς νέους;

6. Ἡ ἐπίκλησις μὲ τὸ ἀσύνδετον κρύπτει κάτω ἀπὸ τὴν ἐπί-
φασιν κωμικῆς ζωρότητος θαυμασμὸν ἀληθινόν, ἀλλὰ καὶ πόνον.

7. Φρόνησις καὶ καρτερία εἶναι τὰ δύο συστατικὰ τῆς ἀλη-
θιῆς σωφροσύνης, τὸ λογικόν καὶ τὸ συναισθηματικόν.

αντήσω. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, οὔτε νὰ τοῦ θυμῶσω ἐπιτέλους εἶχα τὴν δύναμιν καὶ νὰ στερηθῶ ἐπομένως τὴν συναναστροφὴν του, οὔτε νὰ τὸν παρασύρω εὕρισκα κανένα μέσον. Διότι μὲ χρήματα (αὐτὸ τὸ ε ἤξευρα καλὰ) ἦτον ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἄτρωτος, περισσότερον παρ' ὅ, τι ὁ Αἴας μὲ σίδηρον¹· καὶ ἀφ' ἐτέρου ἀπὸ τὸ μέσον, μὲ τὸ ὁποῖον καὶ μόνον ἔκρινα πῶς θὰ ἠμποροῦσε νὰ παγιδευθῆ², μοῦ εἶχε διαφύγει. Εὕρισκόμεν λοιπὸν εἰς ἀδιέξοδον καὶ ἐγύριζα³ αἰχμαλωτισμένος πέρα ὡς πέρα ἀπ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ὅσον κανεὶς ἀπὸ κανέναν εἰς τὸν κόσμον.

Εἶχαν προηγηθῆ ὅλ' αὐτὰ τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς μου⁴, ὅταν κατόπιν μοῦ ἔτυχε νὰ ὑπηρετηθῶμεν μαζί εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Ποτειδαίας⁵ καὶ νὰ εἴμεθα ἐκεῖ ὁμοτράπεζοι⁶. Λοιπὸν ἐκεῖ εἰς τὰς κακουχίας πρῶτον ὑπερτεροῦσεν ὄχι μόνον ἐμέ, ἀλλὰ καὶ ὅλους μαζί τοὺς ἄλλους. Ὅσάκις π. χ. εὕρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην ἕνεκα ἀποκοπῆς τῶν συγκοινωνιῶν, ὅπως συμβαίνει δὰ εἰς τὸ μέτωπον, νὰ περάσωμεν 200 χωρὶς τροφήν, δὲν ἦσαν τίποτε οἱ ἄλλοι συγκρινόμενοι μ' αὐτὸν κατὰ τὴν ἀντοχήν. Καὶ πάλιν ὅταν εἶχαμεν καλοπέρασιν, μόνος αὐτὸς ἦτον εἰς θέσιν νὰ τὴν χαρῆ⁷, Πρὸ πάντων εἰς τὴν οἰνοποσίαν⁸ δὲν τὴν ἐπεδίωκεν, ἀλλὰ ὁσάκις τὸν ὑπεχρέωναν νὰ πίνη, τοὺς ἔβαζεν ὅλους κάτω, καὶ τὸ περισσότερον ἀπίστευτον ἀπ' ὅλα: μεθυσμένον τὸν Σωκράτη δὲν ἔχει ἰδεῖ ποτέ του ἄνθρωπος. Περὶ αὐτοῦ ἄλλωστε θὰ σὰς δοθῆ,

1. Περὶ τοῦ Αἴαντος διηγεῖται ὁ Πίνδαρος Ἰσθμ. 6,47, ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἠύχθη εἰς τὸν Τελαμῶνα ν' ἀποκτήσῃ υἱὸν ἄρρηκτον φυάν· ἄρρηκτον εἶναι καὶ τὸ σάκος (ἢ ἀσπίς) τοῦ Αἴαντος κατὰ τὸν Σοφοκλέα (Αἴας 576).

2. Δηλαδή τὸ σωματικὸν κάλλος.

3. Πρωτύτερα ἐπίστευεν πῶς ὅλοι τοῦ ἦσαν ἀνοικτοὶ οἱ δρόμοι. Τώρα γυρίζει ἀμήχανος καὶ ἐντροπιασμένος καὶ θυμωμένος, καὶ δὲν ξέρει ποῦ νὰ στραφῆ.

4. Τονίζει, ὅτι τὸ ἐπεισόδιον εἶναι προγενέστερον τῆς Ποτειδαίας. Ἔτσι ἐξαίρεται ἀκόμη περισσότερον ἡ καρτερία τοῦ Σωκράτους, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἡλικίαν τότε πολὺ μικροτέραν τῶν 40 ἐτῶν.

5. Ἡ Ποτειδαία ἐπανεστάτησε τὸ 432 καὶ ἀνεκτῆθη τὸ 429 ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Φορμίωνος. Ὁ Σωκράτης μετέσχε τῆς ἐκστρατείας τότε, καὶ κατόπιν τὸ 422 εἰς τὴν Ἀμφίπολιν (Ἀπολ. 26e).

καρτερίαν ; ὥστε οὐθ' ὅπως οὖν ὀργιζοίμην
 εἶχον καὶ ἀποστερηθείην τῆς τούτου συνουσίας,
 οὔτε ὄπη προσαγαγοίμην αὐτὸν ἠπόρουσαν. εἰ
 γὰρ ἤδη ὅτι χρήμασί γε πολὺ μᾶλλον ἄτρωτος e
 5 ἦν πανταχῆ ἢ σιδήρῳ ὁ Αἴας, ὃς τε ὤμην αὐτὸν
 μόνῳ ἀλώσεσθαι, διεπεφεύγει με. ἠπόρουσαν δὴ,
 καταδεδουλωμένος τε ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὡς
 οὐδεὶς ὑπ' οὐδενός ἄλλου περιῆα.

Ταῦτά τε γὰρ μοι ἅπαντα προυγεγόνει, καὶ
 10 μετὰ ταῦτα στρατεία ἡμῖν εἰς Ποτειδαίαν ἐγένετο
 κοινὴ καὶ συνεσιτοῦμεν ἐκεῖ· πρῶτον μὲν
 οὖν τοῖς πόνοις οὐ μόνον ἐμοῦ περιῆν, ἀλλὰ
 καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὅπῳτ' ἀναγκασθείη-
 15 μεν ἀποληφθέντες που, οἷα δὴ ἐπὶ στρατείας, 220
 αἰσιτεῖν, οὐδὲν ἦσαν οἱ ἄλλοι πρὸς τὸ καρτερεῖν·
 ἔν τ' αὖ ταῖς εὐωχίαις μόνος ἀπολαύειν οἷός
 τ' ἦν τὰ τ' ἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων, ὅπῳτε
 ἀναγκασθείη, πάντας ἐκράτει, καὶ ὁ πάντων
 θαυμαστότατον, Σωκράτη μεθύοντα οὐδεὶς πώ-
 20 ποτε ἐόρακεν ἀνθρώπων. τούτου μὲν οὖν μοι

1 καρτερίαν: εγ]κρατείαν Ox Schöne Maas coll Arist. Nicom 1152a
 34 || οὐθ': ουδ. Ox³ 2 καί: εἰ καὶ Ox || συνουσίας: συνηθείας Ox¹
 4 ἤδειν WOx || γε: τε B 6 δὴ: τε W ἄλλ ου B 9 τε γὰρ: τ' ἄρα
 Badham 10 στρατία Ox¹ 11 κοινῆ vulg. 12 ἐν τοῖς πόνοις Win-
 kelmann 13 ὅπῳτ' W: ὅπῳταν BTOx γοῦν add. Stephanns δὲ
 Sauppe αὐ Rohde γὰρ vel γοῦν Richards, fort recte 14 ἀπολει-
 φθέντες BTW (lac. in Ox): em. Cornarius 15 πρὸς τὸ: πρὸς αὐ-
 τὸν εἰς τὸ Sauppe 16 τ': δ' FAWolf 18 ὁ πάντων: ὅπῳταν B 19
 θαυμασιώτατον Ox Vindob. 21 20 ἐώρακει B

6. Οἱ συσιτοῦντες δὲν ἀνήκον πάντοτε εἰς τὸ ἴδιον σύν-
 ταγμα στρατοῦ· ὁ Ἀλκιβιάδης ὡς Σκαμβωνίδης ἀνήκεν εἰς τὴν
 Λεοντίδα, ὁ Σωκράτης ὡς Ἀλωπεκῆθεν εἰς τὴν Ἀντιοχίδα φυλὴν.
 Δὲν ἦσαν λοιπὸν σύσκηνοι.

7. Διότι δὲν τοῦ ἐπείραζε ποτὲ τὴν ὕγειαν. Εἰς τοῦτο κεῖται
 καὶ ἡ διαφορά του μετὰ τοὺς Κυνικούς. Ἐκεῖνοι ἀποφεύγουν τὰς
 ἡδονάς, διότι φοβοῦνται μήπως ὑποδουλωθοῦν εἰς αὐτάς. Ὁ Σω-
 κράτης δὲν τὰς ἀποφεύγει· εἶναι κύριος τῶν ἡδονῶν καὶ κατὰ
 τοῦτο, ὅτι δὲν τὰς φοβεῖται.

ἐλπίζω, καὶ τώρα ἀμέσως ἢ ἀπόδειξεις¹. Ὅσον ἀφορᾷ πάλιν τὴν ἀντοχὴν του εἰς τὸ ψῦχος (καὶ οἱ χειμῶνες ἐκεῖ ἐπάνω εἶναι δριμύτατοι²) ἔκαμνε θαύματα. Ἰδίως κάποτε ποῦ ἦταν παγωνιά ὅσον γίνεται διαπε- b
ραστική: κανένας δὲν ἐξεμύτιζεν ἀπὸ μέσα ἢ, ὁσάκις ἐξήρχετο κανεῖς, ἐφοροῦσαν ὄλοι ἕνα πλῆθος πρόσθετα φορέματα καὶ ὑποδήματα καὶ εἶχαν τυλιγμένα τὰ πόδια των εἰς πιλήματα μέσα καὶ δορὰς προβάτων. Ἐ λοιπόν! αὐτὸς³ ὑπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας ἐφοροῦσεν, ὅταν ἐξήρχετο, τὸ ἴδιον φόρεμα, ὅπως καὶ πρωτύτερα συνήθιζε νὰ φορῇ, καὶ ἐβάδιζεν ἀνυπόδητος ἐπάνω εἰς τὸν πάγον μὲ μεγαλυτέραν ἀνεσιν, παρ' ὅσον οἱ ἄλλοι μὲ τὰ ὑποδήματά των. Καὶ οἱ στρατιῶται τὸν ἐστραβοκοίταζαν, νομίζοντες πὼς ἤθελε νὰ τοὺς ἐξευτελίση.

36. Καὶ αὐτὰ μὲν σχετικῶς μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο^c ἀξίζει ὁμως ν' ἀκούσετε

τὸ τί ἔκανε καὶ ἐτραύηξεν αὐτὸς ὁ ἀντρειωμένος κάποιος^d ἐκεῖ εἰς τὸ μέτωπον^e. Συγκεντρωμένος δηλαδὴ εἰς μίαν σκέψιν του, ἐστέκετο ἀπὸ τὴν αὐγὴν ἐκεῖ καὶ ἐσυλλογίζετο. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπροχωροῦσεν εἰς τὴν σκέψιν, ἀντὶ νὰ τὰ παραιτήσῃ, ἐξηκολούθει νὰ στέκεται καὶ νὰ τὴν ζητῇ. Καὶ εἶχε μεσημεριάσει πλέον, καὶ ὁ κόσμος τὸ ἐπῆρεν εἶδῃσιν καὶ μὲ κατάπληξιν ἀνεκοίνωσεν ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον, ὅτι ὁ Σωκράτης ἀπὸ τὸ πρωτὶ στέκεται ἐκεῖ καὶ παρακολουθεῖ κάποιαν σκέψιν του. Εἰς τὸ τέλος (εἶχε βραδυάσει ἐν τῷ μεταξύ) μετὰ τὸ δεῖπνον

1. Πράγματι μένει εἰς τὸ τέλος μόνος ὁ Σωκράτης ἀμέθυστος.

2. Τὴν ἀντοχὴν του εἰς τὸ ψῦχος μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ξενοφῶν Ἄπομν. 1,2,1 καὶ 1,6,2. Οἱ ἀρχαῖοι μὲ τὴν ἐλαφρὰν των ἀμφίεσιν ἦσαν ἰδιαιτέρως εὐαίσθητοι εἰς τὸ ψῦχος, ἀκόμη καὶ εἰς ψυχὸς μέτρον διὰ σημερινὰς ἀντιλήψεις.

3. Ὡραία ἡ ἀντίθεσις μεταξύ τῆς γενικῆς ἀπολύτου, ἢ ὁποῖα ὄλους τοὺς ἄλλους συγχωνεύει εἰς μίαν γενικὴν περιγραφὴν καταστάσεως, ὄχι προσώπων, καὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ Σωκράτους, ἢ ὁποῖα καὶ γλωσσικῶς ἐξάιρεται μὲ τὸ οὗτος δέ, γεμάτη ζωὴν καὶ πλαστικότητα.

δοκεῖ καὶ αὐτίκα ὁ ἔλεγχος ἔσεσθαι. πρὸς δὲ αὖ τὰς τοῦ χειμῶνος καρτερήσεις (δεινοὶ γὰρ αὐτόθι χειμῶνες) θαυμάσια ἠργάζετο, τὰ τε ἄλλα καὶ ποτε ὄντος πάγου οἴου δεινοτάτου, ^b
 5 καὶ πάντων ἢ οὐκ ἐξιόντων ἔνδοθεν ἢ εἴ τις ἐξίλοι, ἡμφιεσμένων τε θαυμαστά δὴ ὄσα καὶ ὑποδεδεμένων καὶ ἐνειλιγμένων τοὺς πόδας εἰς πῖλους καὶ ἀρνακίδας, οὗτος δ' ἐν τούτοις ἐξήει ἔχων ἱμάτιον μὲν τοιοῦτον οἶόνπερ καὶ πρότε-
 10 ρον εἰώθει φορεῖν, ἀνυπόδητος δὲ διὰ τοῦ κρυστάλλου ῥῖον ἐπορεύετο ἢ οἱ ἄλλοι ὑποδεδεμένοι· οἱ δὲ στρατιῶται ὑπέβλεπον αὐτὸν ὡς καταφρονοῦντα σφῶν.

36. Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα·

c

15 οἶον δ' αὖ τὸδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ (δ242) ἐκεῖ ποτε ἐπὶ στρατείας, ἄξιον ἀκοῦσαι. ξυννοήσας γὰρ αὐτόθι ξωθέν τι εἰστήκει σκοπῶν· καὶ ἐπειδὴ οὐ προυχῶρει αὐτῷ, οὐκ ἀνίει, ἀλλὰ εἰστήκει ζητῶν. καὶ ἤδη ἦν μεσημ-
 20 βρία, καὶ ἄνθρωποι ἠσθάνοντο καὶ θαυμάζοντες ἄλλος ἄλλῳ ἔλεγεν ὅτι Σωκράτης ἐξ ἐωθινοῦ φροντίζων τι ἔστηκε. τελευτῶντες δὲ

3 χειμῶνες del. Naber 4 τοῦ πάγου TW 5 ἢ (1) om. TW
 6 δὴ: ἢ B 8 post πῖλους add. τε Pollux VII 172; om. idem X 50
 || δ' om. Ox. Vindob. 21 9 οἶόνπερ: οἶον TW 15 αὖ τὸδ': αὐτὸ BT
 16 στρατιᾶς Ox 17 ἐστήκει BTW 18 προυχῶρει B corr. B^a
 || ἀνίει: ἀνειη Ox 20 ἄνθρωποι BT (sine spir. W): em. Mehlér
 21 ἔλεγον Mehlér || ἐξ: ὡς εἰ Ox 22 καὶ τελευτῶντες δὲ W

4. Τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ θὰ πρέπη νὰ θεωρηθῇ ἱστορικόν. *Ι-
 σως ὁ μεταδῶσας ἢ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ἐδῶ νὰ ὑπερβάλλῃ κάπως
 ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς ὀρθοστασίας. Πάντως συνήθεια τοῦ
 Σωκράτους δὲν ἦτο νὰ στέκεται πολὺν χρόνον 175c.

μερικοί Ἴωνες¹ ἔσυραν ἔξω τὰ στρώματά των² (καλοκαίρι ἦταν τότε). ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ νὰ κοιμηθοῦν εἰς τὰ δροσερά, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ νὰ παραφυλάξουν, ἂν θὰ ἔστεκεν ἔτσι ἀκίνητος καὶ τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸς ἔμεινε πράγματι ὄρθιος, ὡς ποὺ ἐχάραξεν ἡ αὐγὴ καὶ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος. Ὑστερα ἔκαμε τὴν προσευχὴν του εἰς τὸν ἥλιον³ καὶ ἀπεμακρύνθη.

Ἄν ἀγαπᾶτε τώρα⁴, εἰς τὰς μάχας⁵ εἶναι δίκαιον ἄλλωστε νὰ τοῦ ἀποδώσω ἐξάπαντος αὐτὸν τὸν ἔπαινον. Κατὰ τὴν διάρκειαν δηλαδή τῆς μάχης⁵, μετὰ τὴν ἔκβασιν τῆς ὁποίας οἱ στρατηγοὶ μοῦ ἀπένειμαν τὸ βραβεῖον τῆς ἀνδρείας, αὐτὸς μὲ ἔσωσεν, κανένας ἄλλος⁶. Εἶχα πληγωθῆ⁷ αὐτὸς ὁμοῦ δὲν ἐδέχθη νὰ μ' ἐγκαταλείψῃ, ἀλλὰ ἔσωσεν ἀπὸ τὴν μάχην καὶ τὰ ὄπλα μου καὶ μαζί καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον. Καὶ ἐγὼ μὲν καὶ τότε ἐπέμενα, Σωκράτη, νὰ δώσουν οἱ στρατηγοὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἀνδρείας εἰς σέ⁸ ὡς πρὸς αὐτὸ τουλάχιστον δὲν θὰ ἔχῃς κανένα παράπονον ἐναντίον μου, οὔτε θὰ εἰπῆς ὅτι ψεύδομαι⁹. Ἐντούτοις οἱ στρατηγοί, ἀπὸ σεβασμὸν πρὸς τὴν κοινωνικὴν μου περιωπὴν, ἤθελαν ν' ἀπονεύμουν εἰς ἐμὲ τὸ βραβεῖον¹⁰ καὶ σὺ τότε ἔδειξες μεγαλυτέραν προθυμίαν ἀπὸ τοὺς στρατηγοὺς, ἐγὼ νὰ τὸ λάβω καὶ ὄχι σὺ. Πρὸς τούτοις, κύριοι, θὰ ἤξιζε τὸν κόπον νὰ παρακολουθήσετε τὸν Σωκράτη τὴν ἐποχὴν ποὺ ὁ στρατὸς μας πανικόβλητος ὠπισθοχωροῦσεν ἀπὸ τὴν μά-

221

1. Εἰς τὴν ἑκστρατεῖαν τῆς Ποτειδαίας ἐχρησιμοποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι πολλοὺς συμμάχους (Θουκυδ. 1,61,4), ἐξ Ἴωνίας κυρίως. Ἄπ' αὐτοὺς θὰ ἐπληροφορήθῃ τὸ περίεργον γεγονός καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης⁹ εἶναι πάντως χαρακτηριστικόν, ὅτι δὲν ἀναφέρει ὅτι ὁ ἴδιος τὸ παρηκολούθησε.

2. Ἐντὸς τῶν σκηνῶν θὰ εἶχαν στήσει πρόχειρα ξυλοκρέβατα² τώρα ὁμοῦ ποὺ εἶναι καλοκαίρι, μεταφέρουν ἔξω τὰ χαμῦνια, στρωματσάδα δηλαδή.

3. Τοιαύτας προσευχὰς εἰς τὸν ἥλιον κατὰ τὴν ἀνατολὴν του συνιστᾷ καὶ ὁ Ἡσίοδος (Ἔργα 339) καὶ ὁ Πλάτων (Νόμ. 887e). εἰς τὰς πόλεις θὰ εἶχε παραμεληθῆ τὸ ἔθιμον. Ὁ Σωκράτης προσεύχετ³ ἐπίσης καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Φαίδρου, μετὰ μίαν ἄλλην δηλαδή πνευματικὴν ἑκτασιν καὶ συλλογὴν.

4. Εἰ δὲ βούλεσθε (ἀκοῦσαι οἷα ἔδρασε),

5. Τὴν μάχην πρὸ τῆς Ποτειδαίας μνημονεύει καὶ ὁ Θουκυδ.

τινες τῶν Ἰώνων, ἐπειδὴ ἑσπέρα ἦν, δειπνήσαν- d
 τες (καὶ γὰρ θέρος τότε γε ἦν) χαμεύνια ἐξευεγ-
 κάμενοι, ἅμα μὲν ἐν τῷ ψύχει καθηύδον, ἅμα
 δ' ἐφύλαττον αὐτόν, εἰ καὶ τὴν νύκτα ἐστήξοι. ὁ
 5 δὲ εἰστήκει, μέχρι ἕως ἐγένετο καὶ ἥλιος ἀνέσχεν·
 ἔπειτα ᾤχετ' ἀπιὼν προσευξάμενος τῷ ἡλίῳ.

Εἰ δέ βούλεσθε, ἐν ταῖς μάχαις· τοῦτο
 γὰρ δὴ δίκαιόν γε αὐτῷ ἀποδοῦναι. ὅτε γὰρ
 ἡ μάχη ἦν, ἐξ ἧς ἐμοὶ καὶ τάριστεία ἔδοσαν οἱ
 10 στρατηγοί, οὐδεὶς ἄλλος ἐμὲ ἔσωσεν ἀνθρώπων
 ἢ οὗτος, τετρωμένον οὐκ ἐθέλων ἀπολιπεῖν, e
 ἀλλὰ συνδιέσωσε καὶ τὰ ὄπλα καὶ αὐτόν ἐμέ,
 καὶ ἐγὼ μὲν, ὦ Σώκρατες, καὶ τότε ἐκέλευον
 σοὶ διδόναι τάριστεία τοὺς στρατηγοὺς, καὶ
 15 τοῦτό γέ μοι οὔτε μέμψει οὔτε ἐρεῖς ὅτι ψεύδο-
 μαι. ἀλλὰ γὰρ τῶν στρατηγῶν πρὸς τὸ ἐμὸν
 ἀξίωμα ἀποβλεπόντων καὶ βουλομένων ἐμοὶ δι-
 δόναι τάριστεία, αὐτὸς προθυμότερος ἐγένου
 τῶν στρατηγῶν ἐμὲ λαβεῖν ἢ σαυτόν. ἔτι τοῖσιν
 20 ὦ ἄνδρες, ἄξιον ἦν θεάσασθαι Σωκράτη, ὅτε
 ἀπὸ Δηλίου φυγῆ ἀνεχώρει τὸ στρατόπεδον· 221

1 Ἰώνων: Ἰδόντων L. Schmidt [philolog. 40, 383] νέων Mehler [Schanz] Παιόνων Rettig, nil opus 5 μέχρις W 6 προσευξόμενος B 7 ἐν: καὶ ἐν Ox 11 οὐκ ἐθέλων τετρωμένον T 19 ἢ σαυτόν: del vel οὐ σαυτόν scr. Richards; at cf. 175c Gorg. 474b Rep. 400b

1,62 καὶ ὁ Πλούταρχος *Ἀλκιβ. 7· εἰς αὐτὴν ἀναφέρεται καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ διαλόγου Χαρμίδου. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ *Ἀντισθέ-
 νους (*Ἀθήν. 216b), ἡ σωτηρία τοῦ *Ἀλκιβιάδου ἔγινεν εἰς τὴν μά-
 χην τοῦ Δηλίου.

6. Ὡστε ὁ Σωκράτης ἐτήρησε τὸ καθῆκον τοῦ ἀληθινοῦ
 ἔραστοῦ, ὅπως τὸ διετύπωσεν ὁ Φαῖδρος 179a μὴ ἐγκαταλιπεῖν
 τὰ παιδικά. Χαρακτηριστικὸν δὲ μὴ εἶναι, ὅτι προτάσσεται ἡ σω-
 τηρία τῶν ὄπλων.

7. Συγκινητικὴ ἢ ἀποστροφή πρὸς τὸν Σωκράτην. Ὁ *Ἀλκι-
 βιάδης αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξάρῃ ἐντόνως καὶ μετὰ μαρ-
 τύρων, ὅτι εἶναι ἀνεύθυνος αὐτὸς διὰ τὴν μεροληπτικὴν ἀπονο-
 μὴν τοῦ ἀριστείου.

χην τοῦ Δηλίου¹. Ἔτυχε πράγματι νὰ εὔρεθῶ ἐκεῖ
 ὑπηρετῶν εἰς τὸ ἵππικόν, αὐτὸς δὲ εἰς τὸ πεζικόν.
 Ὡπισθοχωροῦσε λοιπόν, ἐνῶ τὸ πλῆθος εἶχεν ἤδη
 διασκορπισθῆ, αὐτὸς καὶ μαζί του ὁ Λάχης². Καὶ
 ἐγὼ τυχαίως τοὺς συναντῶ, καὶ ἀμέσως τοὺς φωνά-
 ζω, μόλις τοὺς εἶδα, νὰ μὴ φοβοῦνται καὶ δὲν θὰ
 τοὺς ἀφήσω, τοὺς ἔλεγα. Εἰς αὐτὴν λοιπόν, σὰς λέ-
 γω, τὴν περίστασιν ἀντίκρυσα ὠραιότερον παρ' ὅσον
 εἰς τὴν Ποτειδαίαν τὸ θέαμα τοῦ Σωκράτους· διότι
 ὡς ἔφιππος δὲν εἶχα τόσον νὰ φοβοῦμαι προσωπι-
 κῶς³. Πρῶτα πρῶτα, πόσον ἀνώτερος ἦτο ἀπὸ τὸν
 Λάχητα εἰς τὸ νὰ διατηρῆ τὴν ψυχραιμίαν του. Ἐπει- b
 τα μοῦ παρεῖχε τὴν ἐντύπωσιν, ὅπως ἀναφέρεις καὶ
 σύ, Ἀριστοφάνη, ὅτι καὶ ἐκεῖ ἐβάδιζε τὸν δρόμον του
 ἀκριβῶς ὅπως καὶ ἐδῶ, κορδωμένος καὶ μετὰ
 μάτια ριγμένα ποτ' ἐκεῖ καὶ ποτ' ἐδῶ⁴.
 Ἀτάραχος ἐκοίταζε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ φίλους καὶ
 ἐχθρούς καὶ ἐφανέρωνεν ἐξ ἀποστάσεως πολλῆς εἰς
 τὸν καθένα, ὅτι ἂν ἄπλωνε κανεὶς ἐπάνω του, θ' ἀντι-
 σταθῆ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς μετ' ὀφθαλμοῦ. Δι' αὐτὸν ἀκρι-
 βῶς τὸν λόγον καὶ ὑποχωροῦσεν ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ
 καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ἄλλος⁵. Διότι εἰς τὸν πόλεμον, ὅ-
 σους τηροῦν ἀνάλογον στάσιν, καταντᾷ μήτε νὰ τοὺς
 ἐγγίζουσιν κἄν' προτιμοῦν νὰ κυνηγοῦν ἐκείνους, πού c
 τὸ ἔχουν βάλει πανικόβλητοι εἰς τὰ πόδια.

Ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καὶ ἄλλα πολλά καὶ ἀξιοθαύ-

1. Εἰς τὸ Δῆλιον (τὸ σημερινὸν Δῆλεσι παρὰ τὴν Λυβίδα τῆς
 Βοιωτίας) ἔγινε τὸ 424 φονικωτάτη μάχη πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς
 στρατηγούμενους ὑπὸ τοῦ Παγώνδα, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἀθη-
 ναῖοι ὑπὸ τὸν Ἱπποκράτη κατετροπώθησαν μετ' ὀφθαλμοῦ ἀπα-
 λείας. Ἐκτοτε δὲν ἀπετόλμησαν πλέον κατὰ ξηρὰν σύγκρουσιν.
 Οἱ μεταγενέστεροι (Στράβ. 9,2,7 Διογ. Λαέρτ. 2,22) παραδίδουν
 ὅτι ὁ Σωκράτης ἔσωσεν ἐδῶ τοῦ Ξενοφῶντος τὴν ζωὴν—πράγμα
 χρονολογικῶς ἀδύνατον· συγγέουν προφανῶς μετ' αὐτὴν τὴν
 τοῦ Ἀλκιβιάδου. Εἰς τὴν μάχην αὐτὴν ἠθέλησεν ὁ Ἀλκιβιάδης
 νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν Σωκράτην, ὅτι τοῦ ἐχρεωστοῦσεν ἀπὸ τὴν
 μάχην τῆς Ποτειδαίας.

2. Εἰς τὸν ὁμώνυμον διάλογον 181b ἀναφέρει ὁ τραχὺς, ἀλλὰ
 γενναῖοκαρδὸς στρατηγὸς Λάχης τὴν ἀξιοθαύμαστον διαγωγὴν
 τοῦ Σωκράτους: ἐν γὰρ τῇ ἀπὸ Δηλίου φυγῇ μετ' ἐμοῦ συναν-
 τῶμαι, κάγώ σοι λέγω, ὅτι εἰ οἱ ἄλλοι ἤθελον τοιοῦτοι εἶναι,

ἔτυχον γὰρ παραγενόμενος ἵππον ἔχων, οὗτος δὲ ὄπλα. ἀνεχώρει οὖν ἐσκεδασμένων ἤδη τῶν ἀνθρώπων οὗτός τε ἅμα καὶ Λάχης. καὶ ἐγὼ περιτυγχάνω, καὶ ἰδὼν εὐθύς παρακελεύομαι τε
 5 αὐτοῖν θαρρεῖν καὶ ἔλεγον ὅτι οὐκ ἀπολείψω αὐτῶ. ἐνταῦθα δὴ καὶ κάλλιον ἐθεασάμην Σωκράτη ἢ ἐν Ποτειδαίᾳ — αὐτὸς γὰρ ἦττον ἐν φόβῳ ἢ διὰ τὸ ἐφ' ἵππου εἶναι — πρῶτον μὲν ὅσον περιῆν Λάχητος τῷ ἔμφρων εἶναι· ἔπειτα b
 10 ἔμοιγ' ἐδόκει, ὧ Ἄριστόφανες, τὸ σὸν δὴ τοῦτο (Nub. 362), καὶ ἐκεῖ διαπορεύεσθαι ὥσπερ καὶ ἐνθάδε, βρενθυόμενος καὶ τῶφθαλμῶ παραβάλλων, ἡρέμα παρασκοπῶν καὶ τοὺς φίλους καὶ τοὺς πολεμίους, δῆλος ὢν παντὶ καὶ
 15 πάνυ πόρρωθεν ὅτι εἴ τις ἄψεται τούτου τοῦ ἀνδρός, μάλα ἐρρωμένως ἀμυνεῖται. διὸ καὶ ἀσφαλῶς ἀπῆει καὶ οὗτος καὶ ὁ ἕτερος· σχεδὸν γὰρ τι τῶν οὕτω διακειμένων ἐν τῷ πολέμῳ οὐδὲ ἄπτονται, ἀλλὰ τοὺς προτροπάδην φεύ- c
 20 γοντας διώκουσιν.

Πολλὰ μὲν οὖν ἂν τις καὶ ἄλλα ἔχοι Σωκράτη ἐπαινέσαι καὶ θαυμάσια· ἄλλα τῶν μὲν

8 ἢ B: ἢ TW η Ox 11 ὥσπερ καὶ ἐνθάδε del. Jahn 12 τ' ὀφθαλμῶ w τῶφθαλμῶι B 13 περισκοπῶν Ast 14 φίλους Ox 15 ἀψαιτο Ox 16 ἀμόνηται B || διὸ δὴ Aristides 17 οὗτος: αὐτος Ox || ὁ ἑταῖρος Aristides 18 ἐν τῷ πολέμῳ post. ἀπτονται idem 29 μάλλον διώκουσιν Aristides 21 μὲν om. Ox 22 θαυμάσαι Badham

ὀρθῆ ἂν ἡμῶν ἢ πόλις ἦν καὶ οὐκ ἂν ἔπεσε τότε τοιοῦτον πτόμα.

3. Διότι ὡς ἔφιππος ἦτο ἐκτὸς κινδύνου (πρβλ. Πολιτ. 467ε).

4. Οἱ στίχοι τοῦ Ἀριστοφάνους εἶναι: ὅτι βρενθύει τ' ἐν ταῖσιν ὄδοις καὶ τῶφθαλμῶ παραβάλλεις. Τὸ 424 ποῦ ἔγινεν ἡ μάχη τοῦ Δηλίου δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐνθυμηθῇ τὰς Νεφέλας, αἱ ὁποῖαι παρεστάθησαν τὸ 423. Ἄλλ' ἐκ τῶν ὑστέρων τὸ προσθέτει.

5. Ἔτερος, ὄχι ἑταῖρος· εἶται χαρακτηρίζει προχείρως τὸν Λάχητα ὁ μεθυσομένος.

μαστα, πού θά εἶχε κανεῖς νά προσθέσῃ εἰς ἔπαινον τοῦ Σωκράτους. Ἄλλὰ ὡς πρὸς τὰς ἄλλας μὲν ἰδιότητος θά ἠδύνατο ἴσως ν' ἀποδώσῃ κανεῖς παρόμοια καὶ εἰς ἕναν ἄλλον· τὸ ὅτι ὅμως δὲν ὁμοιάζει μὲ κανέναν ἄνθρωπον οὔτε ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους οὔτε ἀπὸ τοὺς συγχρόνους, αὐτὸ ἐπιβάλλει κάθε θαυμασμόν. Τί ἦτον π. χ. ὁ Ἄχιλλεύς, θά ἤμποροῦσες νά ἔχῃς μίαν εἰκόνα ἀπὸ τὸν Βρασίδαν¹ καὶ ἄλλους· καὶ πάλιν τί ἦτον ὁ Περικλῆς, ἀπὸ τὸν Νέστορα καὶ τὸν Ἄντηνορα²— καὶ δὲν εἶναι αὐτοὶ μόνοι. Καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἐπίσης θά ἤμποροῦσες νά εὔρης ἀναλογίας παρομοίας. Ἄνθρωπον ὅμως, ὁποῖος ὑπῆρξεν αὐτός, ἀλλόκοτος καὶ ὁ ἴδιος καὶ οἱ λόγοι του, οὔτε κατὰ προσέγγισιν δὲν θά εὔρης, ὅσον καὶ νά ζητήσῃ, οὔτε μεταξὺ τῶν ἀρχαίων οὔτε μεταξὺ τῶν συγχρόνων— ἔκτος ἂν τὸν παραβάλλῃς μ' αὐτοὺς πού λέγω, ὅχι μὲ ἄνθρωπον οἶονδῆποτε, ἀλλὰ μὲ τοὺς Σιληνοὺς καὶ τοὺς Σατύρους, καὶ τὸν ἴδιον καὶ τὰς ὁμιλίας του.

37. Διότι—καὶ παρέλειψα ν' ἀναφέρω τοῦτο κατ' ἀρχάς—καὶ αἱ συνδιαλέξεις του ἔχουν καταπληκτικὴν πράγματι ὁμοιότητα μὲ τοὺς Σιληνοὺς, πού ἀνοιγοκλείου. Ὅστις π. χ. θελήσῃ τυχὸν νά παρακολουθήσῃ τὰς συζητήσεις τοῦ Σωκράτους, θά τοῦ ἔκαμναν κατ' ἀρχάς πολὺ κωμικὴν ἐντύπωσιν: αὐτὴν τὴν ἐμφάνισιν ἔχουν καὶ αἱ λέξεις καὶ αἱ ἐκφράσεις, μὲ τὰς ὁποίας εἶν' ἐπενδεδυμένα ἐξωτερικῶς, σὰν μὲ τὸ δέρμα χυδαίου Σατύρου. Κάτι γαιθάρους ἀναφέρει πάντοτε σαμαρωμένους καὶ χαλκωματάδες καὶ πετσωτῆδες καὶ βурсοδέσφας, καὶ παρουσιάζεται ὡς νά ἐπαναλαμβάνῃ

1. Ὁ Βρασίδης, ὁ κυριώτερος στρατηγὸς εἰς τὸν Ἀρχιδάμειον πόλεμον, ἦτον εἰς τὰς Ἀθήνας πασίγνωστος (πρβλ. Ἀριστοφ. Σφήκας 475, Εἰρ. 640). Ὅπως κατόπιν καὶ ὁ Λύσανδρος, ἐξελχόμενος ἀπὸ τοὺς συντηρητικοὺς Σπαρτιάτας διὰ τὴν τολημηρίαν καὶ τὴν ἀεικίνητον πρωτοβουλίαν του εἰς πολλὰ (αὐτὸς μετέφερε τὸν πόλεμον εἰς τὰ μακεδονικὰ παράλια), εἶχεν ὅμως καὶ ὅτι δὲν εἶχεν ὁ Λύσανδρος, τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐνὸς ἥρωος. Ὁ πρῶτος θάνατος, τὸν ὁποῖον ἀφήσιστα πάντοτε ἀντίκρυε, τὸ 422 εἰς τὴν Ἀμφίπολιν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς ἦτον ἡ μεγαλύτερα διὰ τὴν Σπάρτην ἀπώλεια. Ὁ Θουκυδίδης τὸν θαυμάζει, καὶ ἄς ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῆς ἐξορίας του.

- ἄλλων ἐπιτηδευμάτων τάχ' ἄν τις καὶ περὶ ἄλλου τοιαῦτα εἴποι, τὸ δὲ δὴ μηδενὶ ἀνθρώπων ὅμοιον εἶναι, μῆτε τῶν παλαιῶν μῆτε τῶν νῦν ὄντων, τοῦτο ἄξιον παντὸς θαύματος. οἷος γάρ
- 5 Ἀχιλλεὺς ἐγένετο, ἀπεικάζειεν ἄν τις καὶ Βρασίδαν καὶ ἄλλους, καὶ οἷος αὖ Περικλῆς, καὶ Νέστορα καὶ Ἀντήνορα — εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι — d καὶ τοὺς ἄλλους κατὰ ταῦτ' ἄν τις ἀπεικάζοι· οἷος δὲ οὕτοσὶ γέγονε τὴν ἀτοπίαν ἄνθρωπος,
- 10 καὶ αὐτὸς καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ, οὐδ' ἐγγὺς ἄν εὔροι τις ζητῶν, οὔτε τῶν νῦν οὔτε τῶν παλαιῶν, εἰ μὴ ἄρα εἰ οἷς ἐγὼ λέγω ἀπεικάζοι τις αὐτόν, ἀνθρώπων μὲν μηδενί, τοῖς δὲ σιληνοῖς καὶ σατύροις, αὐτόν καὶ τοὺς λόγους.
- 15 37. Καὶ γὰρ οὖν καὶ τοῦτο ἐν τοῖς πρώτοις παρέλιπον, ὅτι καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ ὁμοιότατοί εἰσι τοῖς σιληνοῖς τοῖς διοιγομένοις. εἰ γὰρ ἐθέ-
- e λοι τις τῶν Σωκράτους ἀκούειν λόγων, φανεῖεν ἄν πάνυ γελοῖοι τὸ πρῶτον. τοιαῦτα καὶ ὄνό-
- 20 ματα καὶ ῥήματα ἕξωθεν περιεμπέχονται, σατύρου δὴ τινα ὕβριστοῦ δοράν. ὄνους γὰρ κανθηλίους λέγει καὶ χαλκέας τινὰς καὶ σκυτοτόμους καὶ βυρσοδέψας, καὶ αἶε διὰ τῶν αὐτῶν

2 δὴ solus Ox 3 εἶναι μῆτε : εἶναι με B corr. B³ 7 εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι secl. Jahn οἷοι pro εἰσὶ (del- τοὺς) Badham 8 καὶ τοὺς ἄλλους add. Ox² in mg. || ταῦτ' : ταῦτ' BT ταυτα Ox τοῦτ' W 9 ἄνθρωπος Sauppe 12 εἰ ante οἷς solus add. B 12 λέγων B 17 ἐθέλει TW (lac. in Ox) 18 τῶν . . . λόγων : τὸν . . . λόγον B 19 πάνυ om. B 21 δὴ Baiter : ἄν TW om. B Ox ἄρα Kνικάλα || κανθηλίους Ox

2. Ὁ Ἀντήνωρ ἦτο διὰ τοὺς Τρῶας ὅ,τι ὁ Νέστωρ διὰ τοὺς Ἕλληνας, τὸ σύμβολον τῆς πρεσβυτικῆς φρονήσεως καὶ μετριοπαθείας καὶ τῆς εὐγλωττίας. Μὲ μυθικοὺς ἥρωας παραβάλλει καὶ εἰς τὸν Φαῖδρον ὁ Πλάτων τοὺς συγχρόνους του ρήτορας.

συνεχῶς τὰ ἴδια μὲ τὰς ἰδίας λέξεις¹. Ἔτσι οἰοσδή-
ποτε ἄνθρωπος ἄπειρος καὶ ἐπιπόλαιος θὰ ἐγελοῦσε
μὲ τὰς συζητήσεις του. Ὄταν ὁμως τὰς ἰδῆς ν² ἀνοί- 222
γώνται καὶ ὅσον περισσότερο εἰσδύεις εἰς τὸ βάθος
των, θὰ εὔρης τότε, πρῶτον μὲν ὅτι εἶναι αἱ μόναι
συζητήσεις ποῦ ἔχουν νόημα, ἔπειτα ὅτι εἶναι θεῖαι
εἰς ὕψιστον βαθμὸν καὶ κρύπτουν μέσα των ἀρετῆς
ἀγάλματα πλήθος, καὶ πλήθος εἶναι τὰ ζητήματα ποῦ
ἐγγίζουσιν, ἢ μᾶλλον ὅλα ὅσα ὀφείλει νὰ ἔχη ὕπ³ ὄψει
του ὀστισδήποτε πρόκειται νὰ γίνῃ τέλειος ἄνθρωπος.

Αὐτὰ εἶναι, κύριοι, ὅσα ἔχω νὰ ἐπαινέσω ἐγὼ
τὸν Σωκράτη. Καὶ ὅσα πάλιν παράπονα ἔχω ἐναντίον
του, τὰ παρενέβαλα εἰς τὴν ὁμιλίαν μου, τὰς προσβο-
λὰς ποῦ μοῦ ἔκαμε. Καὶ δὲν εἶμαι ὁ μόνος, ποῦ ἔχει
μεταχειρισθῆ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον⁴ καὶ τὸν Χαρμίδην
τοῦ Γλαῦκωνος⁵ καὶ τὸν Εὐθύδημον τοῦ Διοκλέους⁶ καὶ b
ἓνα μεγάλον ἀριθμὸν ἄλλων. Τοὺς ἕξαπατᾶ, πῶς
εἶν' ἔραστής των, καὶ εἰς τὸ τέλος καταντᾶ νὰ γίνεται
ὁ ἴδιος ἐρώμενος ἀντὶ ἔραστοῦ. Τὸ ἴδιον ἐπίσης λέγω
καὶ πρὸς σέ, Ἄγάθων. Νὰ μὴν ἀφήσης νὰ σ⁷ ἕξαπατήσῃ
αὐτὸς ἐδῶ, μόνον νὰ λάβῃς τὰ μέτρα σου, διδαχθεὶς
ἀπὸ τὰ παθήματα τὰ ἰδικά μας, ὥστε νὰ μὴ σοῦ γίνῃ
μ ἄ θ η μ α τ ὀ π ἄ θ η μ α, ὅπως εἰς τὸν ἀνόητον
τῆς παροιμίας⁸.

1. Ἡ διαρκὴς χρησιμοποίησις ὑπὸ τοῦ Σωκράτους παραδει-
γμάτων τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ ἡ ἐπανάληψις αὐτῶν ἐπροκα-
λοῦσαν ἀντιπάθειαν εἰς τοὺς σοφιστὰς ἢ τοὺς μαθητὰς των· ἐκεῖ-
νοι ἐκυνηγοῦσαν πάντοτε κάτι τι τὸ ἐκλεκτὸν καὶ τὸ πρωτότυ-
πον εἰς τὴν ἔκφρασιν. Πρβλ. Γοργ. 491a, ὅπου λέγει ὁ Καλλι-
κλῆς: Νῆ τοὺς θεοὺς, ἀτεχνῶς γε αἰεὶ σκυτέας τε καὶ κναφέας
καὶ μαγείρους λέγων καὶ ἰατροὺς οὐδὲν παύη, ὡς περὶ τούτων
ἡμῖν ὄντα τὸν λόγον.

2. Ἄδελφὸς τῆς μητέρας τοῦ Πλάτωνος, ὁ ὁποῖος παρασυρ-
θεὶς ὑπὸ τοῦ Κριτίου, τοῦ ἐξαδέλφου καὶ κηδεμόνος του, ἐδέχθη
νὰ γίνῃ ἓνας ἐκ τῶν δέκα ἀρχόντων, οἱ ὅποιοι ἐκυβερνοῦσαν τὸν
Πειραιᾶ ἐπὶ τῶν Τριάκοντα καὶ ἔπεσε μαχόμενος πρὸς τοὺς μετὰ
τοῦ Θρασυβούλου παρὰ τὸν Κηφισὸν τὸ 403. Ὁ Πλάτων, ὁ ὁποῖος
τὸν ἐθαύμαζε, φαίνεται, ἰδιαιτέρως, τοῦ ἔστησε περίλαμπρον μνη-
μεῖον εἰς τὸν ὁμώνυμον διάλογον. Μᾶς μεταφέρει ἐκεῖ εἰς τὴν ἐπο-
χὴν περὶ τὸ 430, ὅταν ὁ Χαρμίδης δὲν ἦτο παρὰ ἓνας πνευμόμο-
φος ἔφηβος, ποῦ ἀκτινοβολοῦσεν ἀπὸ ὠραιότητος, πνεύμα, καὶ
ἰδιαιτέρως ἀπὸ σωφροσύνης — αὐτὴ αὕτη ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἀτ-
τικῆς χάριτος καὶ σωφροσύνης. Καὶ ὁ Ξενοφῶν εἰς τὸ Συμπόσιον

τὰ αὐτὰ φαίνεται λέγειν, ὥστε ἄπειρος καὶ
 ἀνόητος ἄνθρωπος πᾶς ἄν τῶν λόγων καταγε-
 λάσειεν, διοιγομένους δὲ ἰδὼν ἄν τις καὶ ἐντὸς 222
 αὐτῶν γιγνόμενος, πρῶτον μὲν νοῦν ἔχοντας
 5 ἔνδον μόνους εὐρήσει τῶν λόγων, ἔπειτα θειο-
 τάτους καὶ πλεῖστα ἀγάλματα ἀρετῆς ἐν αὐτοῖς
 ἔχοντας καὶ ἐπὶ πλεῖστον τείνοντας, μᾶλλον δὲ
 ἐπὶ πᾶν ὅσον προσήκει σκοπεῖν τῷ μέλλοντι
 καλῶ κάγαθῶ ἔσεσθαι.

10 Ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες, ἃ ἐγὼ Σωκράτη ἐ-
 παινώ· καὶ αὖ ἃ μέφομαι συμμείξας ὑμῖν εἴ-
 πον, ἃ με ὕβρισεν. καὶ μέντοι οὐκ ἐμὲ μόνον
 ταῦτα πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ Χαρμίδην τὸν Γλαύ-
 κωνος καὶ Εὐθύδημον τὸν Διοκλέους καὶ ἄλλους β
 15 πᾶνυ πολλούς, οὓς οὗτος ἑξαπατῶν ὡς ἔρα-
 στής, παιδικὰ μᾶλλον αὐτὸς καθίσταται ἀντ'
 ἔραστοῦ. ἃ δὴ καὶ σοὶ λέγω, ὦ Ἀγάθων, μὴ
 ἑξαπατᾶσθαι ὑπὸ τούτου, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἡμε-
 τέρων παθημάτων γνόντα εὐλαβηθῆναι καὶ μὴ
 20 κατὰ τὴν παροιμίαν (Hesiod. Opera 218) ὦ σ π ε ρ
 ν ἡ π ι ο ν π α θ ὄ ν τ α γ ν ὠ ν α ι.

3 διοιγομένους B || ἄν: αὖ Bekker ἄρα Kivcala δὴ Schanz; at cf.
 Kerp. 492c 4 γενόμενος Richards 5 τὸν λόγον B del. Naber 7 τεί-
 νοντας B τινοντας Ox 8 ἐπὶ: ἔτι B 9 καὶ ἀγαθῶ BW 15 πάνυ
 om. Ox 17 ὦ om. Ox¹ 18 ἑξαπατᾶσθε B || ἀπό: υπο Ox² 19 γνῶν-
 τα B

καὶ τ' Ἀπομνημονεύματα 3,7 μᾶς τὸν περιγράφει ὡς ἕναν ἀπὸ τοῦς
 περισσότερον συμπαιθητικοὺς καὶ πιστοὺς φίλους τοῦ Σωκράτους.

3. Τὸν γνωρίζομεν ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τοῦ Ξε-
 νοφῶντος τὴν μακρὰν (Ἀπομν. 4, 2 κεξ.) ὅπου ὁ Σωκράτης τὸν
 θεραπεύει ἀπὸ τὴν αὐταρέσκειαν καὶ ματαιοδοξίαν του. Πρότυ-
 πον εἶναι ὁ Ἀλκιβιάδης τοῦ Συμποσίου, ἀλλὰ μὲ καλυτέραν ἔκ-
 βασιν.

4. Πρβλ. Ὀμ. P 32 ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω. Ὀμοίως
 Ἡσιόδ. Ἔργα 218 καὶ Ἡρόδ. 1, 207 παθήματα μαθήματα, Αἰσχ.
 Ἄγαμ. 176 πάθος μάθος.

38. Αὐτὰ εἶπεν ὁ Ἄλκιβιάδης, καὶ ἀμέσως ἀντή- c
 χησαν γέλωτες διὰ τὴν ἐλευθεροστομίαν του, ἐπειδὴ
 ἐφαίνετο νὰ εἶν' ἐρωτευμένος ἀκό-
 * Ἔξοδος * μη¹ μὲ τὸν Σωκράτην. Τότε ὁ Σω-
 κράτης «Ἀμέθυστον σ' εὕρισκω
 Ἄλκιβιάδῃ» τοῦ λέγει· «εἰδεμή, δὲν θὰ μετεχειρί-
 ζεσο τόσον ἐπιδεξίας τεχνικὰς περιστροφάς, προσ-
 παθῶν ν' ἀποκρύψῃς τὸ ἐλατήριον, χάριν τοῦ ὁποίου
 ἀνέπτυξες ὄλ' αὐτά², καὶ δὲν θὰ τὸ ἐτοποθετοῦσες
 εἰς τὸ τέλος, ὡς νὰ τὸ ἀνέφερες δῆθεν ἐν παρόδῳ.
 Ὡσάν νὰ μὴν ἦτο ἡ πρόθεσις τῆς ὄλης σου ὀμιλίας
 νὰ μᾶς βάλῃς νὰ μαλώσωμεν ἐγὼ καὶ ὁ Ἀγάθων, δ
 μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἔχομεν καθῆκον, ἐγὼ μὲν κα-
 νέναν ἄλλον νὰ μὴν ἀγαπῶ ἐκτὸς ἀπὸ σέ, ὁ δὲ
 Ἀγάθων κανενὸς ἄλλου τὸν ἔρωτα νὰ μὴ δέχεται
 παρὰ μόνον τὸν ἰδικόν σου. Ἀλλὰ δὲν μᾶς γελάς·
 ὄλη σου αὐτὴ ἡ σκηνοθεσία μὲ τοὺς Σατύρους καὶ
 τοὺς Σιληνοὺς³ ἐξεσκεπάσθη τελείως. Καλέ μου
 Ἀγάθων, ἄς μὴν τοῦ περάσῃ, ὄχι. Μόνον ἔχε τὸν
 νοῦν σου, κανεῖς νὰ μὴ βάλῃ σκάνδαλα μεταξὺ μας». Καὶ ὁ Ἀγάθων εἶπε: «Ἀλήθεια, Σωκράτη, σάν νὰ
 μοῦ φαίνεται πὼς ἔχεις δίκαιον. Τὸ συμπεραίνω ἄλ-
 λωστε καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι ἐπῆγε καὶ ἐπλάγιασεν ἀνά-
 μεσόν μας, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ μᾶς ἀποχωρίσῃ⁴. e
 * Ἐ λοιπόν! δὲν θὰ τοῦ περάσῃ· θὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ
 καὶ θὰ πλαγιαίσω κοντά σου». «Ναί, ναί!» λέγει ὁ
 Σωκράτης «ἐδῶ ἔλα καὶ πλάγιασε πρὸς τὰ κάτω
 μου⁵». «Θεέ μου» ἐφώναξεν ὁ Ἄλκιβιάδης «τί ὑπο-

* Πρβλ. Εἰσαγ. II § 12.

1. *Ἐτι = τώρα ποῦ ὁ Ἄλκιβιάδης κατέχων τὴν πρώτην πο-
 λιτικὴν θέσιν δὲν εὕρισκεται, ὡς εἶναι γνωστόν, εἰς στενάς φιλι-
 κὰς σχέσεις μὲ τὸν Σωκράτην.

2. Ὁ Σωκράτης ζητεῖ νὰ παραστήσῃ, ὅτι ὁ λόγος τοῦ Ἄλκι-
 βιάδου εἶναι ἐσχηματισμένος, ἀνήκει δηλαδὴ εἰς ἐκεῖνα τὰ προ-
 ζῶντα τῆς σοφιστικῆς κομψότητος (raffinement), τῶν ὁποίων θέμα
 εἶναι τὸ δι' ἄλλων πορευόμενον καὶ παντελῶς ἐπ' ἄλλης ὑποθέ-
 σεως τὸν λόγον ποιούμενον ἄλλην περαίνειν.

3. Τὸ σατυρικὸν δράμα, τὸ ὁποῖον διεκρίνετο ἀπὸ τὰς ἄλλας
 τραγωδίας, κυρίως διότι ὁ χορὸς ἀπετελεῖτο ἀπὸ Σατύρους καὶ
 εἶχε κορυφαῖον τὸν Σιληνόν, ἐδίδετο, ὡς γνωστόν, εἰς τὸ τέλος
 τῶν παραστάσεων. Ὁ Σωκράτης παίξει μὲ τὴν παρομοίωσίν του
 μὲ Σιληνόν καὶ Σάτυρον.

38. Εἰπόντος δὴ ταῦτα τοῦ Ἀλκιβιάδου γέ- c
 λωτα γενέσθαι ἐπὶ τῇ παρρησίᾳ αὐτοῦ, ὅτι ἐδό-
 κει ἔτι ἐρωτικῶς ἔχειν τοῦ Σωκράτους. Τὸν οὖν
 Σωκράτη Νήφειν μοι δοκεῖς, φάναι, ὦ Ἀλκι-
 5 βιάδῃ. οὐ γὰρ ἄν ποτε οὕτω κομψῶς κύκλῳ πε-
 ριβαλλόμενος ἀφανίσαι ἐνεχείρεις οὐ ἕνεκα
 ταῦτα πάντα εἴρηκας, καὶ ὡς ἐν παρέργῳ δὴ
 λέγων ἐπὶ τελευτῆς αὐτὸ ἔθηκας, ὡς οὐ πάντα
 τούτου ἕνεκα εἰρηκῶς, τοῦ ἐμὲ καὶ Ἀγάθωνα
 10 διαβάλλειν, οἰόμενος δεῖν ἐμὲ μὲν σοῦ ἐρᾶν καὶ d
 μηδενὸς ἄλλου, Ἀγάθωνα δὲ ὑπὸ σοῦ ἐρᾶσθαι
 καὶ μηδ' ὑφ' ἐνὸς ἄλλου, ἀλλ' οὐκ ἔλαθες, ἀλλὰ
 τὸ σατυρικόν σου δρᾶμα τοῦτο καὶ σιληνικόν
 κατὰδηλον ἐγένετο. ἀλλ' ὦ φίλε Ἀγάθων, μη-
 15 δὲν πλέον αὐτῷ γένηται, ἀλλὰ παρασκευάζου
 ὅπως ἐμὲ καὶ σὲ μηδεὶς διαβαλεῖ. Τὸν οὖν Ἀ-
 γάθωνα εἰπεῖν. Καὶ μὴν, ὦ Σώκρατες, κινδυνεύεις
 ἀληθῆ λέγειν· τεκμαίρομαι δὲ καὶ ὡς κατεκλίνη
 ἐν μέσῳ ἐμοῦ τε καὶ σοῦ, ἵνα χωρὶς ἡμᾶς δια- e
 20 λάβῃ. οὐδὲν οὖν πλέον αὐτῷ ἔσται, ἀλλ' ἐγὼ
 παρὰ σὲ ἐλθὼν κατακλιθήσομαι. — Πάνυ γε,
 φάναι τὸν Σωκράτη, δεῦρο ὑποκάτω ἐμοῦ κα-
 τακλίνου.— ὦ Ζεῦ, εἰπεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην,

3 ἔτι : τι Ox¹ 4 φαναι : εφη Ox¹ 6 οὐ ἕνεκα TW : οὐνεκα Ox²
 οὐδ' ἕνεκα BOx¹ οὐ δὴ ἕνεκα Usener 16 διαβαλεῖ Ox : διαβάλλῃ
 BTW διαλάβῃ Rettig 21 παρὰ σὲ ἐλθὼν : παρελθὼν Ox¹ corr. Ox²

4. Ὁ Ἀγάθων λογοπαικεῖ μὲ τὸ διαβάλλῃ καὶ διαλάβῃ.

5. Περὶ τῆς τοποθετήσεως τῶν πρβλ. Εἰσαγ. σ. 31*. ὦς
 τῶρα ἐκάθητο κατὰ σειράν. Ἀγάθων—Ἀλκιβιάδης—Σωκράτης·
 τῶρα τοποθετοῦνται : Ἀλκιβιάδης—Σωκράτης—Ἀγάθων. *Ἐστὶ
 εὐρίσκειται εἰς τὸ μέσον τῶν δύο ὄραϊων ὁ Σωκράτης, ὁ ἀληθι-
 νὸς ἐρόμενος καὶ τῶν δύο. Ὁ Ἀλκιβιάδης θέλει νὰ μείνῃ εἰς τὸ
 μέσον, ἀλλ' ὁ Σωκράτης μὲ τὴν δικαιολογίαν τοῦ ἐγκωμίου
 (214c) πείθει τὸν Ἀγάθωνα ν' ἀλλάξῃ θέσιν.

φέρω πάλιν ἀπ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον! Εἰς ὄλα ἐννοεῖ
 νὰ μὲ ὑπερτερῆ. Ἐπιτέλους, καμμένε, ἂν ὄχι τίποτ'
 ἄλλο, ἄφησε τοῦλάχιστον τὸν Ἀγάθωνα νὰ πλαγιάζη
 ἀνάμεσόν μας». «Ἄ ὄχι! αὐτὸ δὲν γίνεται» λέγει ὁ
 Σωκράτης· «σὺ ἐπλεξες τὸ ἐγκώμιόν μου· πρέπει τώρα
 καὶ ἐγὼ νὰ πλέξω τὸ ἐγκώμιον τοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ.
 Ἄν λοιπὸν ἐξαπλωθῆ ὁ Ἀγάθων πρὸς τὰ κάτω
 σου, θὰ πρέπη τότε (δὲν εἶν' ἔτσι;) ἐμὲ καὶ πάλιν
 νὰ ἐγκωμιάσῃ, ἀντὶ νὰ ἐγκωμιασθῆ ἐκεῖνος ὑπ' ἐμοῦ.
 Μὰ ἔλα ἄφησε, ἀδελφέ, καὶ μὴ ζηλεύῃς τὸ παλ- 223
 ληκάρι, ἂν θὰ τὸ ἐγκωμιάσω. Ἐξ ἄλλου αἰσθάνομαι
 ζωηρὸν πόθον νὰ τοῦ πλέξω τὸ ἐγκώμιον». «Τί χαρὰ
 τί χαρὰ!»¹ λέγει ὁ Ἀγάθων· «Ἀλκιβιάδῃ, ἀδύνατον
 νὰ μείνω αὐτοῦ· ὄπουδῆποτ' ἄλλου θὰ σηκωθῶ καὶ θὰ
 πλαγιάσω, διὰ ν' ἀκούσω τὸν πανηγυρικὸν μου ἀπὸ
 τὸν Σωκράτη». Νὰ τα πάλιν» λέγει ὁ Ἀλκιβιάδης
 «τὰ συνηθισμένα! Ὅπου εἶναι παρὼν ὁ Σωκράτης,
 εἶναι ἀδύνατον ἄλλος κανεὶς νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπικοινων-
 νίαν μὲ τοὺς ὠραίους. Νὰ καὶ τώρα πάλιν, τί εὐκολα
 ποὺ εὐρῆκε μίαν δικαιολογίαν πιστευτήν, ὥστε νὰ
 πλαγιάσῃ κοντὰ του ἐκεῖνος²!»

39. Ἐνῶ λοιπὸν ὁ Ἀγάθων ἐσηκόνετο νὰ κατα- b
 κλιθῆ πλησίον τοῦ Σωκράτους, ἔξαφνα ἐνεφανίσθη-
 σαν πλῆθος κωμασταὶ εἰς τὴν θύραν. Τὴν εὐρῆκαν
 ἀνοικτήν, ἐπειδὴ ἐξήρχετο κάποιος ἐκεῖνην τὴν στι-
 γμὴν, καὶ ἐτραύηξαν κατ' εὐθείαν μέσα³ καὶ ἐπῆραν
 θέσιν κοντὰ των. Θόρυβον ἐγένεσε τότε ὄλον τὸ σπίτι,
 καὶ χωρὶς καμμίαν πλέον τάξιν ὑπεχρεώθησαν νὰ
 πίνουν κρασί πάρα πολὺ.

Καὶ ὁ μὲν Ἐρυξίμαχος καὶ ὁ Φαῖδρος⁴ μὲ με-

1. Τὴν ἐξαιρετικὴν χαρὰν τοῦ Ἀγάθωνος ἐκφράζει τὸ κά-
 πωσ λαϊκὸν ἐπιφώνημα ἰοῦ ἰοῦ.

2. Ἴδου καὶ νέον παράδειγμα, ὅπου ὁ Ἀλκιβιάδης ἀναγ-
 κάζεται νὰ παραδεχθῆ, πῶς ἔχει δίκαιον ὁ Σωκράτης, καὶ
 νὰ συμμορφωθῆ καὶ ὁμοῦ θυμῶναι.

3. Χωρὶς ν³ ἀναγγελθοῦν.

4. Οἱ ὁποῖοι προσέχουν τὴν ὑγίαν των καὶ ἀποφεύγουν τὰς
 καταχρήσεις.

οἷα αὖ πάσχω ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου· οἶεται μου
 δεῖν πανταχῇ περιεῖναι. ἀλλ' εἰ μὴ τι ἄλλο, ᾧ
 θαυμάσιε, ἐν μέσῳ ἡμῶν ἕα Ἀγάθωνα κατα-
 κεῖσθαι.—'Αλλ' ἀδύνατον, φάναι τὸν Σωκράτη.
 5 σὺ μὲν γὰρ ἐμὲ ἐπήνεσας, δεῖ δὲ ἐμὲ αὖ τὸν
 ἐπὶ δεξι' ἐπαινέειν. ἐάν οὖν ὑπὸ σοὶ κατακλιθῆ
 Ἀγάθων, οὐ δήπου ἐμὲ πάλιν ἐπαινέσεται,
 πρὶν ὑπ' ἐμοῦ μᾶλλον ἐπαινεθῆναι; ἀλλ' ἔασον.
 ᾧ δαιμόνιε, καὶ μὴ φθονήσης τῷ μεираκίῳ ὑπ' 223
 10 ἐμοῦ ἐπαινεθῆναι· καὶ γὰρ πάνυ ἐπιθυμῶ αὐ-
 τὸν ἐγκωμιάσαι. —'Ιοῦ ἰοῦ, φάναι τὸν Ἀγάθω-
 να, Ἀλκιβιάδῃ, οὐκ ἔσθ' ὅπως ἂν ἐνθάδε μεί-
 ναιμι, ἀλλὰ πάντοσε μᾶλλον μεταναστήσομαι,
 ἵνα ὑπὸ Σωκράτους ἐπαινεθῶ.—Ταῦτα ἐκεῖνα,
 15 φάναι τὸν Ἀλκιβιάδην, τὰ εἰωθότα Σωκράτους
 παρόντος τῶν καλῶν μεταλαβεῖν ἀδύνατον
 ἄλλῳ. καὶ νῦν ὡς εὐπόρως καὶ πιθανὸν λόγον
 ἠῦρεν, ὥστε παρ' ἑαυτῷ τουτονὶ κατακεῖσθαι.

39. Τὸν μὲν οὖν Ἀγάθωνα ὡς κατακεισό-
 20 μενον παρὰ τῷ Σωκράτει ἀνίστασθαι. ἐξαίφνης b
 δὲ κωμαστάς ἦκειν παμπόλλους ἐπὶ τὰς θύρας,
 καὶ ἐπιτυχόντας ἀνεωγμέναις ἐξιόντος τινός,
 εἴσω ἄντικρυς πορεύεσθαι παρὰ σφᾶς καὶ κα-
 τακλίνεσθαι, καὶ θορόβου μεστὰ πάντα εἶναι
 25 καὶ οὐκέτι ἐν κόσμῳ οὐδενὶ ἀναγκάζεσθαι πί-
 νειν πάμπολυν οἶνον.

Τὸν μὲν οὖν Ἐρυξίμαχον καὶ τὸν Φαῖδρον
 καὶ ἄλλους τινὰς ἔφη ὁ Ἀριστόδημος οἴχεσθαι

2 περιεῖναι: περιεναί OX || ἄλλο om. OX¹ 5 ἐμὲ: με TW || αὖ τὸν Bekker: αὐτὸν codd. 6 ἐπιδέξι' BW || σου T corr. T² || κατακλιθῆ OX 7 οὐ: οὕτω Badham 13 πάντοσε (ε s.v. ex α) OX: παντός cett. 17 ευπορω OX 18 αυτω OX 23 εισω OX Maas: εἰς τὸ cett. 28 τους αλλους OX

ρικούς άλλους, λέγει ὁ Ἀριστόδημος¹, ἔσπευσαν νὰ φύγουν τὸν ἴδιον, τὸν ἐπῆρεν ὁ ὕπνος καὶ ἐκοιμήθη πάρα πολὺ (διότι αἱ νύκτες ἦσαν μακρὰ)², ἐξύπνησε δὲ πρὸς τὰ ἐξημερώματα, ὅταν ἔκραζαν πλέον οἱ πετεινοί. Ὅταν ἐξύπνησεν, εἶδε πῶς οἱ ἄλλοι ὄλοι εἶχαν ἀποκοιμηθῆ ἢ εἶχαν φύγει, ὁ Ἀγάθων δὲ καὶ ὁ Ἀριστοφάνης καὶ ὁ Σωκράτης μόνοι ἦσαν ἀκόμη ἄγρυπνοι καὶ ἔπιναν ἀπὸ ἕνα μεγάλον κύπελλον ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ. Ὁ Σωκράτης ἐσυζητοῦσε μαζί των. Ἐντούτοις ὅλα ὅσα ἔλεγαν δὲν τὰ συνεκράτησε, λέγει ὁ Ἀριστόδημος, εἰς τὴν μνήμην του διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν δὲν τὰ εἶχε παρακολουθήσει ἐξ ἀρχῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἦτο μισοουσταγμένος. Αἱ γενικαὶ γραμμαὶ ὅμως ἦσαν, λέγει, ὅτι ὁ Σωκράτης τοὺς ἀπέσπα τὴν ὁμολογίαν, ὅτι εἶναι ἔργον τοῦ ἴδιου προσώπου νὰ γνωρίζῃ νὰ συνθέτῃ καὶ τραγωδίαν καὶ κωμωδίαν καὶ ὅτι, ὅστις εἶναι τεχνίτης ποιητῆς τραγωδιῶν, εἶναι συγχρόνως καὶ κωμωδιῶν ποιητῆς. Εἰς αὐτὰ ἐκεῖνοι ἐξηναγκάζοντο νὰ συμφωνήσουν, χωρὶς νὰ παρακολουθοῦν ἐνεργῶς, διότι ἐν τῷ μεταξύ ἐνύσταξαν. Πρῶτος ἀπεκοιμήθη ὁ Ἀριστοφάνης, κατόπιν, ὅταν εἶχε πλέον ἐξημερώσει, καὶ ὁ Ἀγάθων.

Τότε ὁ Σωκράτης, ἀφοῦ τοὺς ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν, ἐσηκώθη καὶ ἔφυγε· αὐτὸς τὸν ἠκολούθησεν, ὅπως συνήθως. Εἰς τὸ Λύκειον³ ὅταν ἔφθασεν, ἐνίφθη, καὶ ἠσχολήθη τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας ὅπως πάντα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπέρασε τὴν ἡμέραν του, καὶ ὕστερα πρὸς τὸ βράδυ ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτι του ν' ἀναπαυθῆ.

1. Ἐπανερχόμεθα εἰς τὸν Ἀριστόδημον, διότι πρόκειται νὰ μᾶς διηγηθῆ π ρ ο σ ω π ι κ ᾶ ς ἐκεῖνου ἐντυπώσεις, ὅχι κάτι ποῦ ὄλοι οἱ συμπόται ἀντελήφθησαν.

2. Τὰ Λήναια, εἰς τὰ ὁποῖα ἐνίκησεν ὁ Ἀγάθων, ἐγίνοντο τὸν Ἰανουάριον.

3. Ἦτον ἕνα ἀπὸ τὰ τρία δημόσια γυμναστήρια καὶ πάρα τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν· τ' ἄλλα δύο ἦσαν ἡ Ἀκαδημία καὶ τὸ Κυνόσαργες. Ἐξετείνεται ἐξω τῆς πόλης τοῦ Διοχάρους, ὅπου περὶ πηυ σήμερον ὁ Εὐαγγελισμὸς καὶ ἡ Ριζάρειος Σχολή.

ἀπιόντας. ἔ δὲ ὕπνον λαβεῖν, καὶ καταδαρθεῖν
 πάνυ πολὺ, ἅτε μακρῶν τῶν νυκτῶν οὐσῶν, c
 ἐξεγρέσθαι δὲ πρὸς ἡμέραν ἤδη ἀλεκτρούνων
 ᾄδόντων. ἐξεγρόμενος δὲ ἰδεῖν τοὺς μὲν ἄλλους
 5 καθεύδοντας καὶ οἰχομένους, Ἄγαθωνα δὲ καὶ
 Ἄριστοφάνη καὶ Σωκράτη ἔτι μόνους ἐγρηγορέ-
 ναι καὶ πίνειν ἐκ φιάλης μεγάλης ἐπὶ δεξιᾶ.
 τὸν οὖν Σωκράτη αὐτοῖς διαλέγεσθαι· καὶ τὰ
 μὲν ἄλλα ὁ Ἄριστόδημος οὐκ ἔφη μεμνησθαι
 10 τῶν λόγων· οὔτε γὰρ ἐξ ἀρχῆς παραγενέσθαι d
 ὑπονυστάζειν τε· τὸ μέντοι κεφάλαιον, ἔφη,
 προσαναγκάζειν τὸν Σωκράτη ὁμολογεῖν αὐ-
 τοῦς τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς εἶναι κωμωδίαν καὶ τρα-
 γωδίαν ἐπίστασθαι ποιεῖν καὶ τὸν τέχνη τραγω-
 15 δοποιὸν ὄντα <καὶ> κωμωδοποιὸν εἶναι. ταῦτα
 δὴ ἀναγκαζομένους αὐτοὺς καὶ οὐ σφόδρα ἐπο-
 μένους νυστάζειν· καὶ πρότερον μὲν καταδαρ-
 θεῖν τὸν Ἄριστοφάνη, ἤδη δὲ ἡμέρας γιγνομέ-
 μένης τὸν Ἄγαθωνα.

20 Τὸν οὖν Σωκράτη, κατακοιμίσαντ' ἐκείνους,
 ἀναστάντα ἀπιέναι, καὶ <ἔ>, ὥσπερ εἰώθει,
 ἔπεσθαι. καὶ ἐλθόντα εἰς Λύκειον, ἀπονισάμε-
 νον, ὥσπερ ἄλλοτε τὴν ἄλλην ἡμέραν διατρί-
 βειν, καὶ οὕτω διατρίψαντα εἰς ἐσπέραν οἴκου
 25 ἀναπαύεσθαι.

1 ἔ (ε w) δὲ BW : ἔαδε T εαυτον δὲ O_x (αὐτόν δὲ iam Sydenham)
 2 πάνυ; ατε (ut vid.) O_x¹ 5 καὶ σωκρατη καὶ αριστοφανε O_x
 Vindob. 21 7 ey μεγαλης φιαλης O_x dett. 11 μέντοι: μεν O_x¹
 14 τραγωδιοποιόν et κωμωδιοποιόν BT 15 καὶ add. Vindob. 21
 17 πρότερον: πρώτον B 18 Ἀριστοφάνους O_x¹ || γιγνομένης: γε-
 νομένης Paris. 1812 ὑποφαινούσης Athenaeus 20 κατακοιμίσαντ'
 T Athenaeus || ἀναστάντα add. O_x² || ἔ inser. Hermann αὐτός
 Vindob. 21 † Bekker 23 ἄλλην. ὄλην Ficinus